Confessionale
Antonini
archiep. Florentini.
1490.

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 43. Q
INKUNABUŁY

Confessionale
Antonini
archiep. Florentini.

1490.

Intende apparte et recipe diligenter

Strassburger Druck bei Martin Flach 1490

1911.4155.

Cõfeſſionale dñi Antonini archiepiſcopi Florentini

Hain
* 1198

KAISER … POSEN

BIBLIOTEKA GŁOWNA
UNIWERSYTETU im. A. MICKIEWICZA
W POZNANIU

*Hain 1198

1490

Strassburger Druck b. Martin Flach
1490

1911.4155.

Cōfeſſionale dn̄i Antonini archiepi ſcopi Florentini

BIBLIOTEKA GŁÓWNA Uniw. im. A. Mickiewicza w Poznaniu

1208502(s)

Inc. 43

Incipit ſummula cōfeſſionis vtiliſſima:

in q̄ agit̄ quō ſe habere debeat ꝯfeſſor erga penitentē ī cōfeſſiōib⁹ audiēdiſ. quā edidit Reuerēdiſſim⁹ vir: ac ī chriſto pater dn̄ſ frater Antoninus archiepūs Florentinuſ ordinis fratrū p̄dicatorum.

Efecerūt ſcrutātes ſcrutinio. pſalm̄. lxiij. Scrutiniū q̄dē eſt ꝯfeſſio vel inq̄ſitio: in q̄ et penitēs ſcrutat̄ ꝯſciam ſuam ⁊ ꝯfeſſor cū eo. Scrutās ergo eſt ꝯfeſſor q̄ in h̄ p̄t tripliciter deficere. Quia vl̄ ꝑ maliciā abſoluēdo quē ſcit non poſſe. vl̄ ꝑ ignorātiā neſciendo diſcernere inter leprā ⁊ leprā. ⁊ quē poſſit vl̄ nō poſſit abſoluere. vl̄ ꝑ infirmitatem ꝯcupiſcētie inde ſumēdo occaſiōes maloꝝ ex auditu dū incaute ſe habet. Un̄ aug⁹. ꝺ peni. di. vi. c. i. Caueat ſpiritualis iudex vt ſicut nō cōmiſit crimē neq̄cie: ita nō careat munere ſciētie. Ex q̄buſ verb̄ inuit̄ ꝙ ꝯfeſſor ſiue ſacerdos debet habere illa tria ex autoritate Aug. p̄allegata Primo poteſtatē in foro cōſcientie. vt. ſ. ſit iudex ſp̄ual̄. Scd̄o conſeruare puritatē vite ſue ne ꝯmittat crimē nequicie. Tercio habere ſufficientē ſciētie claritatē. vt nō careat munere ſcientie.

Capitulū primū de p̄tāte ſeu autoritate ꝯfeſſoris: ⁊ q̄s poſſit vl̄ nō poſſit audire cōfeſſiones.

Otandū p̄mo eſt ꝙ non ſacerdos: ⁊ ſi poſſit audire ꝯfeſſiōes in caſu mortis. non tamē abſoluere pōt. alias ſi abſoluit vt ſacerdos indicatiue ſm̄ quoſdā incurrit irregularitatē ſicut ſi celebraret. Hoc tn̄ eſt dubium: quia nō eſt in iure exp̄ſſuꝫ ſicut de celebrāte. Un̄ nō videt̄ irregularꝭ. extra de ſentē. excō. c. is qui. lib. vi. Ibi enī dicit̄ ꝙ nō incurrit q̄s irregularitatē ꝑpt̄ aliqꝺ ꝺlictū qn̄ nō ē ī iure exp̄ſſum. Et ꝯfeſſus tl̄i n̄ ſacerdoti tenet̄ iteꝝ ꝯfiteri. rō eſt: q: ſoliſ ſacerdotib⁹ dictū ē. q̄ꝝ remiſeritꝭ peccata ⁊c̄. Joh. xx. Nec tamen a quolibet ſacerdote poteſt quis abſolui. ſꝫ a ꝓp̄o aut

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu ... im. A. Mickiewicza

altero de licentia ei⁹. Uñ di/
cit̃ de peni. et remiſ. in. c. oĩs.
ꝙ quilibet ſemel in anno cõ/
fiteat̃ omnia pctã ſua ꝓprio
ſacerdoti. ⁊ de pe. di. vi. c. pla
cuit. Ratio ẽ. quia nõ p̃t q̃s
ſoluere vł ligare eũ q̇ ſibi cõ
fitet̃ niſi habeat iuriſdictõe3
ſuꝑ eum. Si autẽ ſit ꝓprius
p̃latuſ ⁊ nõ ſacerdos ſic̃ cura
tus et ep̃us: non ſacerdos p̃t
abſoluere ꝑ aliũ ꝯmittẽdo h̃
alteri. Sed nota ꝙ ꝓpri⁹
ſacerdos aliter intelligit̃ cu3
dicitur. ꝙ quilibet d3 ꝯfiteri
ꝓprio ſacerdoti. et aliter cu3
dicit̃ ꝙ de licentia ꝓprij ſacer
dotis poteſt alteri confiteri.
Nam primo caſu dicit̃ ꝓpri
us ſacerdos quicũq3 habet
poteſtatẽ abſoluẽdi ordina/
riam vel delegatam: ſiue ſit
cõmunis: ſiue ſit ſingularis.
quia actor ſequit̃ foꝝ rei. ſed
eſt in electõne eius quẽ foru3
de mult⁊ ſequat̃. niſi ſit actio
realis in qua ſequit̃ foru3 rei
de qua agit̃. Et q2 in foro pe
nitentie idẽ eſt actor et reus.
inde eſt ꝙ idẽ ſeip̃m p̃t accu/
ſare corã quocũq3 ꝯfeſſore ꝺ
omnib3: qui illũ poſſit abſol
uere de crimĩe vbicũq3 ꝯmiſ
ſo. quia hmõi abſolutio non
reſpicit territoriu3: ſicut alia
ratione rei vel delicti. Pro/
pter quod dicit Hoſtiẽ. ꝙ q̇
libet habet tres ſacerdotes
ꝓprios ordinarie. ſ. curatum
de cuius parochia eſt. ep̃um
ſuũ: et papam. Sed in ſecũ/
do caſu ꝓpri⁹ ſacerdos ꝺ cu
ius licentia poteſt alteri con
fiteri ĩtelligit̃ ſtricti⁹ ille q̇ de
iure ſuo ordĩario hoc h3: nõ
ex ꝯmiſſiõe. ⁊ ſic intelligitur
c. oĩs eq̇uoce loq̇ de ꝓp̃o ſa/
cerdote ſ̃m omnes. Nã ꝯſtat
ꝙ ad implendũ illð p̃ceptu3
de confitendo ſemel in anno
omnia peccata ſua ꝓp̃o ſacer
doti: ita ſufficit cõfiteri vica
rio curati ſicut ip̃imet cura/
to. Et tamen ad ꝯfitendũ al
teri nõ ſufficeret accipe licen
tiam ab ei⁹ vicario ſicut ſuf/
ficer3 ab ip̃omet curato. Uñ
reſpectu primi vicari⁹ eſt ꝓ/
prius ſacerdos: ſed nõ reſpe
ctu ſecũdi. vñ et ſi poſſit q̇s
ꝯfiteri vicario curati: tñ ip̃e
vicari⁹ nõ p̃t dare licẽtiã illi
ꝙ alteri ꝯfiteat̃. Hec Pe. de
pal. in. iiij. diſt. xvij.

Capitulũ ſcðm de ordĩa/
rio ꝯfeſſore q̇ ad eccłiaſticas
ꝑſonas et clericos

Ciendũ
ſ
eſt ꝙ papa q2 nõ

habꝫ ſupioꝛē a chꝛiſto :nec a ↄcilio q̄cꝫ habꝫ ꝓpꝛiū ↄfeſſorē quē duxerit eligēdū.q̄ au/toꝛitate xp̄i p̄t eū abſoluere vl' ligare ī foꝛo penitētiali: n̄ aūt ī foꝛo extioꝛi. qꝛ ipe n̄ p̄t ligari vinclo excōicatōnis a q̄ indigeat abſolui. ꝛ ꝓpt̄ h̄ non opꝫtet a xp̄o ſibi ↄmitti. qꝛ tn̄ p̄t ligari vinculo pcti ſicut et aliȷ̈ .ꝓpterea indiget remedio ſicut et aliȷ̈.qꝛ nᶜ xp̄s dimiſit eū ſine remedio.ideo h̄ ↄceſſit vt ſic a pꝛincipio q̄/libꝫ poterat quēlibꝫ volentē ſe ſibi ſbȷ̈cere abſoluere.ita ꝛ nūc q̄ ad illū q̄ nulli eſt ſubiectꝰ ſic papa. Si vo excōi/catꝰ eligat̄ ī papā anteq̄cꝫ conſentiat ſupioꝛē habꝫ a q̄ ab/ſolui p̄t.ſꝫ ſi pꝛiꝰ aſſentiat abſolui poſtea nō p̄t.ſꝫ nec indiget qꝛ nll'i legi ſubeſt Vn̄ lex poſitiua q̄ arcet excōicatū a cōmunione fideliū ꝛ pceptō/ne ꝛ collatōe ſacroꝝ ipm non ligat.ꝓpter quod excōmūi/catio nō impedit electuꝫ nec electōem ipam. Qui vero ſunt de familia pape habent ſummū penitētiariū ꝓpꝛiuꝫ ſacerdotē cuꝫ papa. qꝛ nulli aliȷ̈ ſubſūt. Secꝰ eſt aūt d̄ capellanis eiꝰ q̄ p mundū ſunt diſperſi:qui ꝓpter h̄ nō ſunt ab aliȷ̈s exempti.

De Cardinalibꝫ

De cardinalibꝫ aūt q̄ ſūt ep̄i ipi nō minus habēt q̄cꝫ aliȷ̈ ep̄i.qꝛ.ſ. libere pn̄t eligere Idē ſi ſunt legati:qꝛ ſunt p̄lati vl' exēpti Si vo ſint ſimplices cardi/nales nec ep̄i nec legati. dicit Hoſtiē.eos non habere .niſi papā ꝛ ſummū penitētiariū. ꝛ q̄cꝫuis īmediate ſunt ſub papa:et p ↄſequēs exēpti :n̄ tn̄ pn̄t ſibi eligere ↄfeſſoꝛē ſine ipſiꝰ aut ſūmi penitētiariȷ̈ licentia.qꝛ nō ſunt p̄lati ſꝫ coadiutoꝛes p̄lati ꝛ paſtoꝛes: licet ſint p̄ſbiteri cardinaleſ.ꝛ ideo tutiꝰ eſt ꝙ habeāt licentiā a papa. Familia vero cōmenſal' eoꝝ de licētia eoꝝdē cardinaliū pn̄t ſibi elige/re ↄfeſſoꝛē.qꝛ de ↄſuetudine ſūt ſubditi eis. ſiue ſacerdo/tes ſint :ſiue nō. Vl' foꝛte ſū/mꝰ pniariꝰ qꝛ ē q̄ſi curatꝰ re/ſpectu oīm māſionarioꝝ curie pape q̄ꝝ ipe papa eſt q̄ſi ep̄s ꝓpꝛiꝰ .hᶜ pe.d̄ pal'.i .iiȷ̈.

De patriarchis et aliȷ̈s.

Patriarche: archiep̄i ep̄i habēt ꝓpꝛios ſacerdotes ſuos īme/diate ſupioꝛes:vt ep̄s archi/ep̄m:ille p̄matē:ille p̄riarchā

ille papā. ꝛ h̄ niſi ſint exēpti. nihilominꝰ oēs iſti pn̄t ſibi eligere ↄfeſſorē. extra de pe. ꝛ re. c. fi. Qui pn̄t eos abſolue re nō ſolū d̄ occl'tꝭ ſꝫ etiaꝫ de manifeſtis ꝛ notorijs etiā ar chiepo inito. ꝛ etiā a vincl'o excōicatōis maioris ꝛ mino ris. ꝛ mutare vota. et relaxa/ re iuramēta. et oīa alia ꝓpter que n̄ eſſꝫ ↄſulēda ſedes apo ſtolica. licꝫ Hoſtiē. dicat ↄ̄ri um. ꝛ illud ↄ̄riuꝫ tenet frater Bartholomeꝰ in piſanella. Cōfeſſio. iij. §. xvi. Nec ob/ ſtat ꝙ ī illo. c. fi. n̄ ſit mētio ni ſi d̄ abſolutōe a pctīs. qꝛ cuꝫ intētio pape ſit ipis epis q̄bꝫ eſt ḡue ſp ad archiepm̄ recur rere et ḡuiꝰ ad papā. ita ꝓui/ dere eis ꝑ ↄfeſſorē ab eis ele/ ctū ſic̄ ꝓuiſū eſt inferioribus epoꝝ ꝑ ipos epos. Jō d̄ omi pctō et vincl'o d̄ q̄ pt̄ eps ab ſoluere īferiorē ꝛ electꝰ ab eo pt̄ ipm̄ abſoluere. ꝛ in oī ca/ ſu in q̄ pt̄ eps diſpēſare cū in feriori: ꝛ ille cū epo. qꝛ ibi ea/ dē rō et idē ius. Et ſic bn̄ di cit Hoſti. iſtud priuilegiū n̄ ꝑdit ꝑ hoc ꝙ venit Romam. qꝛ ibi nō diſtinguit vbicūqꝫ ſit. Sꝫ ſi deſinit eſſe eps pu ta quia cedit' ... ꝛ dignitati forte ꝑdit ꝓuilegiū datū epi ſcopis qꝛ ipe n̄ plꝰ hꝫ epi di/ gnitatē. ſi vo cedit loco ꝛ n̄ di gnitati n̄ ꝑdit. Rō q̄ aliq̄ ꝓ/ bāt ꝙ ↄfeſſor ab epo electus nō pt̄ eū abſoluere a vinculo excōicatōis eſt. quia non ha bet ptātē niſi ex electiōe epi Sꝫ ad h̄ rn̄det ꝙ nō ab epo eligēte ſꝫ a iure ↄmittēte hꝫ ptātē ille. ſic̄ q̄ eligūt ab illis q̄ ꝑ lr̄as penitētiarioꝝ habēt ꝙ poſſint ſibi eligere ↄfeſſorē ab ipis pn̄iarijs. nō ab eligē tibꝫ habꝫ autoritatē. Sic̄ cū eps cōmittit fratribꝫ q̄s ꝓor eligit ipi ſunt cōmiſſarij ꝑla/ toꝝ nō eligentiū. Et qd̄ etiā dicūt ꝙ ſi ille electꝰ ab epo ī ↄfeſſorē eſſet excōicatꝰ mino ri. nunq̄ꝫ cū eligeret ad h̄ poſ ſit abſoluere. qꝛ ligatꝰ mino ri licꝫ poſſit ↄferre ſacramē/ ta: n̄ tn̄ eligi pt̄. Rn̄. ꝙ n̄ valꝫ iſtud qꝛ intelligit d̄ electōne ad dignitatē. imo ꝛ ſi qn̄ ab epo eligat ↄfeſſor eſſent tunc ābo ipe ꝛ electꝰ ligati maiori adhuc n̄ impediret factū dū mō electꝰ ille q̄ abſoluit non ſit ligatꝰ maiori nᶜ ſuſpēſus. Hᶜ pe. d̄ pal. in. iiij. diſ. xvij. q. iij. Prelati exēpti habēt ſile ꝓuilegiū cū epis ī eligen do libere ↄfeſſorē. nā exq̄ ſūt exēpti ꝛ ꝑlati: ſic̄ ml'ti ſūt ab

bateſ.ex hocipo hn̄t iſtō p̄uilegiū:qꝛ graue eſſʒ eis ſꝑ adire papā nouū ꝓ licētia ꝯſitēdi. Si aūt ſic ſunt exēpti ꝙ nō p̄lati n̄ habēt iſtō p̄uilegiū. Vbi gr̄a. Oēs ſb̄diti collegij exēpti ſecl'ares vl' regulares:qđ eſt exemptū in capite ⁊ in mēbꝛis.hi enī īmediate ſuis p̄latis ꝯfiteri poſſunt n̄ alijs niſi de licētia ipoꝛum Si aūt ſic ſūt exēpti ꝙ citra papā nᶜ đcanū nec p̄poſituʒ hn̄t q̄ hēat curā ipſoꝝ: et ad huc nō p̄n̄t ſibi eligere .ſʒ petūt hocipm a papa vl' ei⁹ penitētiario cū alias null⁹ poſſit eos abſoluere.

Abbatiſſa quid poſſit in ſpiritualibus.

Similit' nulla abbatiſſa q̄ſuis iura epiſcopalia exerceat ponēdo officiales.niſi in h̄ hēat ſpēale p̄uilegiū:q̄ſtūcūqꝫ exēpta n̄ p̄t h̄ hr̄e.qꝛ n̄ ē p̄lata cū nō hēat claues iuriſditōnis. ⁊ ꝙ ei⁹ officiaľ excōicat qđ ꝑ ſe ipa nō p̄t:nō ē autoꝛitaſ ipſi⁹ ſʒ pape. Siľr q̄cūqꝫ p̄eeſt q̄buſcūqꝫ ex ꝯmiſſiōe alteri⁹:⁊ eſt delegat⁹:nō p̄t dici p̄latus.vn̄ quātūcūqꝫ exēptuſ qꝛ tn̄ nō ē p̄lat⁹ nō hʒ h̄ p̄uilegiū.puta ſub p̄oꝛ ī religiōe vel p̄oꝛ nō cōuentual' aut cōuentualiſ ſub abbate.nō per electōeʒ ſʒ ab ipſo abbate ex ꝯſilio ſenioꝝ poſit⁹ vl' iſtitut⁹.niſi foꝛte qn̄ moꝛtuo abbate l' p̄oꝛe ipſi fuerīt q̄ſi oꝛdīarij.qꝛ tūc actio ſubꝛogata hʒ p̄uilegiū ei⁹ loco cui⁹ ſubꝛogat'.ſʒ p̄oꝛ q̄ ꝑ electōʒ canonicā iſtituit' p̄lat⁹ ē. ⁊ iō ſi ē exēptus hʒ idē p̄uilegiū ,ꝓpter qđ nō optʒ ꝙ ꝯfirmās det ſibi ptātē eligēdi ꝯfeſſoꝛeʒ .ſic nec ꝯfirmās vl' ꝯſecrās ep̄m Nec obſtat decretal'.ne ꝓ dilatōe.extra de pe.et re. Iſtō enī p̄uilegiū de eligēdo ꝯfeſſoꝛē eq̄liter ꝯcedit' epis ⁊ minoꝛibꝫ p̄latꝭ exēptꝭ Vn̄ cū epi.l ʒ īmediate ſubſint archiepiſcopis .nihilomi⁹ ſine eorū licētia h̄ p̄n̄t etiā q̄ ſūt n̄ exēpti.ſ ⁊ p̄oꝛes h̄ p̄n̄t.licʒ ſubſint abbatibꝫ vl' maioꝛibꝫ ſin̄ licētia eoꝝ cū ſint oꝛdinarij. Si aūt ſunt ī dignitate ꝯſtituti.n̄ tn̄ p̄lati.ſic cātoꝛ theſaurari⁹ ſacriſta ⁊ hmōi ꝑſone nō hn̄t p̄uilegiū q̄ſuiſ ſint exēpti. Si vo eēnt p̄lati ſed non eſſent p̄lati in foꝛo penitentiali .ſicut ſunt archidyaconi de pari cōcurrentes cum epiſcopis in foꝛo cauſarū adhuc nō puto eos hr̄e h̄

p̄uilegiū.ſed ſolos p̄latos. h̄ dico q̄ habēt curā aīaꝝ. Sic aūt dixi de epiſcopis qꝫdiu ſunt epi q̄ ad dignitatē retinēt h̄ p̄uilegiū.ita ꝛ d̄ iſtis qꝫdiu ſūt ī platōe.ꝛ ſil'r elect⁹ ab eis pt agere cū eis abſoluēdo ꝛ diſpēſando q̄cq̄d pt ep̄s ſi ei ſb'eſſent. Sic elect⁹ ab epo nō pt tantū q̄ntū archiep̄us excepto in ſnīa lata a ſupiori ꝯ eos.puta ab archiepo ꝯ ſuffraganeū ſuū.ab abbate ꝯ p̄ orem cōuētualē ſibi ſubditū ab hmōi enī nō pt abſoluere elect⁹ tal' ꝯfeſſor Quicūqꝫ enī p̄t eligere vno electo ſiue mortuo ſiue nō mortuo pōt aliū mutare ad placitū .et eo ipo qꝛ tal' q̄ pōt eligere ꝯfiteꝛ alicui:videꝛ ipum eligere.qꝛ pl⁹ eſt factis ꝛ mētis intētōe eligere qꝫ v̄bis.iij.q.vi.c. i.ꝛ de maio.ꝛ obe. c.legebaꝛ. h⁹ Pe.de pal'.vbi ſup̄. Inferiores p̄lati nō exēpti ſi ſubſunt īmediate epo ip̄z ſolū habēt cū ſupioribꝫ p̄ proprio ſacerdote.ſic̄ abbateſ:decani.p̄poſiti ꝛ archiepi rurales. curati v̄o decanos rurales ꝛ ep̄z q̄n ille decanat⁹ eſt annex⁹ cure. Sil'r p̄ores q̄ ſunt ſub abbatibꝫ illis ſubſūt ꝛ epis .nō p̄lati v̄o ſubſūt īmediate ſuiſ curatis:ſiue abbatibꝫ ſiue p̄oribꝫ:ſiue decanis q̄n ſunt d̄ collegio vl' ſimplicibꝫ curatꝭ quādo in parochijs ſuis cōmoranꝛ. Clerici v̄o chorales ſubſūt ei qui p̄eſt choro: ſiue ſit cantor ſiue ſuccētor in exterioribus. Sꝫ q̄ntū ad foꝝ ꝯſciētie ſol⁹ decan⁹ vid̄r curat⁹ eoꝝ. Hec Pe.d̄ pal'.vbi ſupra.diſt.xvij.

Capitulū terciū cui debeant laici ordīarie cōfiteri.

Impera tor ſc̄m Hoſti.d̄ antiq̄ſſima ꝯſuetudine cōfiteꝛ capellanis ſuis.ſꝫ ſic̄ d̄r extra de pe .ꝛ re.c. ij.li.vi. Alia ꝯſuetudie ītroduci p̄t.vt p̄ter p̄priū ſacerdotis licētiā aliq̄s poſſit ſibi eligere cōfeſſorē niſi de licentia pape. Rex habet ep̄m ſiue archiep̄m.in cui⁹ ciuitate ē ſedes regni .diciꝛ aūt ſedes l' metropolis regni nō in q̄ pl⁹ moraꝛ.ſꝫ ī q̄ iungiꝛ ꝛ corōaꝛ.

Principes minores ſi habent ſub ſe ciuitates plures. ſil'r a ſede p̄ncipali ducat⁹ vl' comitat⁹ domiciliū ſortiunꝛ Sꝫ ſi hn̄t vnā ciuitatē alia p̄ncipaliorē ab vtroqꝫ epo l' metropolitāo licētiaꝫ ꝯfitēdi

capiāt ſm Hoſti. Sꝫ h non ē verū q̄ntū ad metropolitanū. qꝛ nullꝰ ſubditꝰ ſuffraganeorū eſt ei ſubditꝰ īmediate niſi q̄n viſitat: ſꝫ ſolū ipi ſuffraganei. Un̄ cū dn̄s illarū ciuitatū ī tp̄alibꝫ ita ſubſit epiſ ī ſpūalibꝰ ac ſi eſſet ſeruꝰ ſic dn̄s caſtri ſubeſt in ſpūalibꝰ curato. Jō ſic metropolitanꝰ nō poſſꝫ dare licētiā ꝯfitēdi homī hn̄ti domos ī dyoceſi ſuffraganeorū. ita nec pn̄cipi. De illo ꝟo pn̄cipe q̄ habꝫ dominiū ī diuerſ dyoceſibꝫ. ſꝫ n̄ ſup̱ ciuitates vid̄ꝛ ꝙ ipē multo magiſ ab ipis epiſcopis petere d̄beat h. ſ. in cuiꝰ dyoceſi hꝫ pn̄cipalr̄ dominiū. l' ab vtroqꝫ ſi eq̄lr̄ in duabꝫ. nā abſurdum eēt ꝙ a tot curatſ h̄ret peter̄ q̄t ī ſuo dn̄io icludūr Dn̄i ꝟo q̄ in ead̄ dyoceſi ī diuerſ vill' h̄nt dn̄iuꝫ. ſi ī vna habēt pn̄cipale dn̄iuꝫ ī q̄ nō ſit niſi vna parochia tm̄. ſiue vnꝰ curatus tm̄ illi videt̄ ſubeſſe. Sꝫ q̄n nullū hꝫ dn̄iuꝫ in illa villa q̄ ſub ſe n̄ ꝯtinet plēs parochias. maxime ſi vna nō ē pn̄cipalioꝛ altera: tūc nll'i curato ſubeſt ſed īmediate epo. Si vero ī vna villa ſit pn̄cipale dn̄iuꝫ: in q̄ nō ē niſi vna parochia tm̄. vl' ſunt multe ꝛ vna pꝛīcipalis curatꝰ illiꝰ ē ſibi ꝓprius ſacerdos citra ep̄m.

Baliui ſi nullibi haberēt manſionē niſi ſm ꝙ aſſiſtere req̄rūt mō huc mō illuc diſcurrūt. vbiqꝫ cōfiteri pn̄t. vl' epis ciuitatū. vl' curatſ ī q̄ꝝ parochijſ hoſpitiuꝫ eligunt Si ꝟo pn̄cipalr̄ alicubi degūt ibi curatū hn̄t illū ī cuiꝰ parochia hoſpitiū ſuū ſituꝫ ē. ꝛ ſic d̄ p̄poſitſ. lꝫ habeāt domos parētū extra baliuiā et ſeneſchaldiā l' p̄poſituraꝫ. qꝛ p̱ h officiū q̄ſi ꝯhēdo ſortiūr forū. Ceteri ꝟo burgēſes ꝛ alij laici nō ī ptāte ꝯſtitutiꝰ illis curatis ſubſūt in q̄ꝝ parochijs d̄gunt pn̄cipalr̄. Ul' ſi in duabꝫ eq̄liter. in q̄ tunc manēt q̄n cōfiteri volūt illiꝰ parochie ſunt. hᶜ Pe. d̄ pal'. Regularit̄ g̃ cōfeſſio fiēda eſt ꝓpo ſacerdoti. Un̄ dic̄ Jnnoc̄. i. c. oīs. extra de pe. et re. Si q̄s alien̄o ſacerdoti iuſta de cauſa cōfiteri pctā ſua voluerit: licentiā priꝰ poſtulꝫ ꝛ obtineat a ꝓpo ſacerdote: cū aliter ipē nō poſſit ſoluere vl' ligare. hec ibi.

Capitulū q̄rtū in q̄ notantur octo caſus in q̄bꝫ q̄s pōt alt̄i ꝯfiteri q̄ꝫ ꝓpo ſacerdoti

ſine eius licentia.

¶ nota ẽ ſm pe.d pal. Caſus octo i qbꝰ qſ poteſt alteri ꝯfiteri qꝫ ꝓpo ſacerdoti ſine eiꝰ licẽtia. qs ponit Hoſti.in ſũma Primꝰ ꝓpter indiſcretõem ſacerdotis ꝓprij.ꝛ ſub h caſu cõphẽdit qñ iþe ſacerdos ꝓpriꝰ eſt ſollicitator ad malũ.vl reuelator cõfeſſionis. vl eſt tal ꝙ ex cõfeſſione ĩminet piculuꝫ ꝯfitẽti vl ꝯfeſſori. In h igit caſu dicit Hoſti. ꝙ eoiþo habet licẽtiã a iure aliũ adeundi.de pe.di.vi.c.placuit. Sꝫ alij dicũt ꝙ tũc dꝫ petere licẽtiã ab eo vel a ſupiori. qꝛ ca. oĩs.dicit.ꝙ q ex iuſta cã voluerit alteri ꝯfiteri petat licẽtiã a ꝓpo ſacerdote. Et qꝫuiſ qdam h intelligãt niſi ex culpa ſua hoc ꝓcedat. videt tñ meliꝰ ꝙ etiã ſi hoc ſit ex clpa ſua.qꝛ clpa ſua ñ dꝫ alti nocere puta ſupiori. Sicut ꝓprio ſacerdote mortuo vl excõicato :nõ eoipſo licꝫ ire ad aliũ.ſꝫ optꝫ recurrere ad epiſcopũ.ſi ſupior adiri nõ põt. vl etiã ſi ẽ eq defectuoſuſ.tñ qꝛ ad papã nõ eſt facil recurſus:eoipſo ad aliũ ire poteſt. Qñ gꝰ ꝓpriꝰ ſacerdos omĩno indiſcretꝰ ꝛ ineptꝰ ẽ. et q tũc nõ pt adiri ſine licẽtia petita .vl ſaltẽ cũ licẽtia petita ꝛ nõ obtẽta põt ire ad aliũ.dico aũt petita .qꝛ ꝛ ſi ſit indignꝰ audire nõ eſt tñ impotẽs ꝯmittere. Et in h.ſ.ꝙ dꝫ petere licentiã ab iþo:vl ire ad ſupiorẽ ꝯcordat Tho. Pe.alb. Innocẽ.ꝛ Uul.ꝙ ſi negatur ab eis licẽtia :tũc dicunt pdicti ꝙ idem iudiciũ ẽ de eo qd ꝛ de illo q nõ habꝫ copiã cõfeſſoris. Uñ magis dꝫ eligere laico ꝯfiteri. nec in h tranſgredit pcepta eccl'ie.qꝛ pcepta iurꝫ nõ ſe extendũt vltra charitatẽ .nec etiã fit iniuria ſacerdoti.qꝛ puilegiũ meret amittere q ꝯceſſa ſibi abutit ptãte. Sed Pe. de pal.dicit ꝙ tũc põt libere ire ad aliũ.vt patꝫ ſup . Et ſi nõ poſſet aliũ habere:et neceſſitas imineat dicũt predicti doctores ꝙ cõfiteat peccata ſua in genere ſine eo de quo poſſet malũ ꝓuenire.

Secũdus caſus

Scd̃s caſus eſt qñ parochianꝰ trãſtulit domiciliũ ſuũ .qꝛ tũc deſinit eſſe parochianus pmi ſacerdotꝭ. et fit parochianꝰ illiꝰ ad cꝰ paro-

chiã ſe trãſtulit. Sȝ ſi ĩ dua/
bus parochijs hr̃et domũ ⁊
in vna maneret tp̃e eſtiuali. ĩ
alia vero tp̃e hiemali. vtrobi
q̧ ſortit̃ forũ nõ ſimul ſȝ ſuc
ceſſiue ſ̃m q̧ habitat mõ hic
modo illic. ⁊ hic tũc recipiat
ſacramẽta vbi tũc habitat ali
as alibi.

Tercius caſus

Terci⁹ caſus eſt cũ eſt va
gabundus nec habẽs nec pe
tens domiciliũ. tũc iſte p̃t cõ
fiteri cuilibȝ curato vel ep̃o ĩ
cui⁹ parochia ẽ. imo etiã nõ
curato vt videt̃. q̃ nulli ſub
dit⁹ ſȝ ſubdit ſe cui vult. Nã
oĩs ſacerdos p̃tãtẽ hȝ ordĩs
⁊ iuriſdictõis ex ſua ordĩati
one. Sed ſubditos habȝ ſo
lũ eos q̃ ſe ei ſubmittunt. niſi
q̧ ſ̃m iura qui ſe ſemel alicui
ſubmiſit fact⁹ eſt ei⁹ parochi
anus. nec põt ſe alijs ſubmit
tere q̃uſq̧ de p̃mo ſe ſubtra/
hat ſimpl̃r niſi de voluntate
illi⁹. vñ dicit̃ extra d̃ pe. et re
miſ. c. ſi. p̃mittim⁹ eligere. q.
d. iure diuino licebat eis eli/
gere. ſȝ electõe eis ſubtracta
p̃mittimus relaxãtes retẽti/
onẽ q̧ poſſint eligere. Vñ in
dicto c. placuit. d̃ pe. diſt. vi.
d̃r. Sine ꝯſenſu ei⁹ cui p̃mo
ſe ꝯmiſit. ⁊ poſtea cui penitẽt̃
confeſſus eſt.

Quartus caſus

Quart⁹ caſus ẽ ſi q̃rit do
miciliũ q̃ ſe cõferat q̃minus
ſe alibi habeãt. Et de p̃egrĩs
quidẽ dicendũ eſt. q̧ ſi ſine li
cẽtia curatoꝝ et ep̃oꝝ ꝑfecti
ſunt. nil p̃uilegij habẽt ĩ hoc
Si aũt de licẽtia ep̃oꝝ et cu
ratoꝝ ꝑfecti ſunt. eo ip̃o hñt
licentiã interpretatiuã ꝯfitẽ
di. cũ ſine ꝯfeſſiõe digne p̃e/
grinari neq̃ant. Si etiã ſup/
ueniat paſca cõicare p̃nt ꝑp̃t
eandẽ licẽtiã implicitã. et de
caſu epiſcopali abſolui. quia
ep̃s nõ retinẽdo ſibi auctatẽ
licentiãdo p̃egrinos ex h̃ ip̃o
videt̃ eis dare licentiã ꝯfiten
di de caſib⁹ ep̃alib⁹. ſic̃ curat⁹
de parochialib⁹. De mer/
catorib⁹ aũt ſi nuſq̧ haberẽt
domiciliũ. niſi ſemp̃ ſequen/
do nundinas idẽ iudiciuȝ eſt
qd̃ de vagabundis. ⁊ ideȝ ſi
in loco ſuo tenẽt hoſpitium.
ſed nõ declinant illuc ĩ paſca
cõmuniter. Non enĩ tũc vi/
dent̃ ſibi ĩ habere domiciliuȝ
quo ad ſacramẽta. Et idẽ de
familia p̃ncipis vel baliui q̃
nunq̧ in eodẽ ſtatu p̃manẽt.
ex q̃ licȝ ip̃i teneãt hoſpitiuȝ
alibi. nec tamẽ illuc declinãt
niſi ad horaȝ. iſti vagabundi

cenſent᷑. Idez de familia ep̄i
laica. qꝛ non ſic habet ius in
ea ſicut cardinaleſ. Sed ſi eſ
ſent de dyoceſi ip̄a de eius li
centia ꝯfiteant᷑. Si ãt ꝺ̄ alia
ex̄q̄ ei⁹ hoſpitiū dimiſert. qꝛ
ꝑ dyoceſim vagant᷑ reſpectu
illi⁹ dyoceſis vagabūdi r̄pu
tant᷑. vt de licētia ep̄i illi⁹. vł
cuiuſlibꝫ curati: ad c⁹ paro/
chiā veniūt cōfiteri p̄nt. Cō
cordat ī h̄.ſ. ꝙ ꝑegrini nego
ciatoꝛes: ⁊ alij̄ viatoꝛes. ſi ñ
habēt licētiā a ſuis curatꝭ vł
ep̄is. vł ſine licētia eoꝛū iter
arripiūt nō poſſunt abſolui
ab alijſ Inno. Hoſt. ⁊ Ulul.

Quītus caſus

Quint⁹ caſus ē rōe ꝺ̄licti
vi.q.iij.c.placuit. qꝺ̄ q̇dā di
cūt eſſe veꝝ tūc ſoluꝫ qñ ꝓpt
h̄ eſt excōicat⁹. qꝛ ſi eēt excōi
catus a p̄lato loci illi⁹ ꝓpt il
lud pctm̄. ſic̄ ꝯſueuit fieri in
furtis et hmōi q̄ꝛū ignoꝛant᷑
autoꝛeſ: mittēdus ē tal' ad ex
cōicatoꝛē abſoluend⁹ ab eo.
ſꝫ ſi pctm̄ eſt occl'tū. ⁊ ꝓpter
h̄ nō ſit excōicat⁹ p̄t de h̄ cō
fiteri ꝓp̄o ſacerdoti. vt ꝺ̄ꝛ in
ſūma piſana. Frāc. zaba. re/
fert Landul. tenere ꝙ curati
⁊ etiā frēs admiſſi ad audien
dū cōfeſſiōes ꝭm foꝛmā clem̄
tine. dudū. ꝓn̄t audire et ab

ſoluere pctā ꝯmiſſa. nō ſolū ī
dyoceſi. ſꝫ etiā extra territo/
riū dyoceſis. dum tñ ꝯfitētes
p̄nt illis ꝯfiteri. i. ꝙ ſint illi⁹
dyoce᷑ vł parochie q̄ ad cu
ratos

Sext⁹ caſus.

Sext⁹ rōe ſtudij. vt ſcho
lares etiā ſi nō ſunt moꝛatu/
ri niſi ꝑ ānū ī ſtudio. vł qꝛ nō
habēt pl⁹ ꝺ̄ ſpacio vł ab ep̄o
vł capitulo de cui⁹ licētia ibi
ſunt. vł qꝛ ſic diſponūt. vł ꝺ̄
parochia ī parochiā mutāt᷑.
De ill'ꝰo ſcholaribꝫ q̇ veniūt
de oī ꝑte regni ad ꝑlamētuꝫ
pariſi⁹. cū rex r̄putet ſe fiſcū
ñ recognſcēs ſuꝑioꝛē ī toto oꝛ
be. videt᷑ ꝙ ibi poſſint ꝯfite/
ri ep̄o ⁊ curato ī q̄ꝝ parochijſ
domoſ cōducūt. ſic̄ oliꝫ ī tꝑe
imꝑatoꝝ Rome erat ibi cōiſ
patria. ⁊ q̇cūqꝫ illuc vēiebat
habebat iudicē ſuū. ſ. p̄toꝛeꝫ
ꝑegrinū. Sꝫ ꝯ̄ꝛiū ē veꝝ. ſ. ꝙ
nō p̄nt abſolui rōe ꝑlamenti
ſi ñ habēt licētiā a ſuis p̄latꝭ.
qꝛ rex pariſi⁹ nō hꝫ ptātem ī
ſp̄ūalibꝫ. nec ī ceteris ꝑtibus
regni. Ep̄s aūt p̄t ī ſp̄ūali
b⁹ ſoli ſue dyoceſi. ſolū ei ro
ma vbi ē ſedes pape ī ſp̄ūali
b⁹ oībꝫ ē patria cōis. ſic̄ eccl̄ia
cathedꝛal' oībꝫ ꝺ̄ dyoceſi. vn̄
in curia romana ſicut curato
ſuo ſummo p̄niario ꝺ̄ omni

loco mũdi p̃t cõfiteri: et peni
tẽtiarijs ſimplicib⁹ ſicut vi/
carijs ſui curati.

Septim⁹ caſus

Septim⁹ caſus eſt rõe ne
ceſſitatis qñ eſſet ĩ mort' arti
culo: tũc oĩs ſacerdos ab ec/
cleſia nõ p̃ciſus auc̃te iur' ſit
p̃prius ſacerdos. extra ꝺ of.
or.c.paſtoralis.ex h̃ qꝺ hr̃ ꝺ
conſe.diſt.iiij. c.ſanctũ .vidꝫ
ꝙ etiã laicus in hmõi neceſſi
tate poſſit etiam excõicatuꝫ
recõciliare eccl'ie.ſi non eſt ip
ſe p̃ciſus.non tñ p̃t abſolue/
re a peccatis audiẽdo ꝯfeſſi/
ones. Octau⁹ caſus queꝫ
ponit Hoſt.ẽ ſi ſacerdos ñ.p
pri⁹ ponat ſpeꝫ ĩ ratihabitiõe
p̃prij ſacerdot'. Sed vt dici
tur in ſũma piſana ꝛ bñ Iſte
caſus cõiter nõ tenet̃.cui⁹ rõ
nẽ aſſignat Pe.de pal'. Alĩa
eĩ ratihabitio ꝯfirmat ſacra/
mentũ qꝺ nullũ fuit. qꝛ et ſi
nõ in ſacris ratihabitio ſaltẽ
pape valere p̃t. qꝛ ille ſolẽni/
tatẽ mutare p̃t. ſicut ꝺ eccl'ia
ꝑ nõ ep̃m dedicata ſola rati/
habitiõe pape dedicata vl' re
cõciliata reputat̃.extra ꝺ cõ
ſe.ec.c.aqua.tñ in ſacramẽtiſ
valere non p̃t.quia illa papa
mutare nõ p̃t.quia regl'a iu/
riſ eſt ꝙ ratihabitio retro tra
hitur: et mãdato cõpat̃ quã/
do ſolo mãdato et a p̃ncipio
res agi p̃t.in talib⁹ aũt locuꝫ
nõ habꝫ qñ. ſ.eſſentia ſacri ꝺ
ficit: quia tunc totũ iterãduꝫ
eſt. De eſſentia aũt abſolu
tõnis eſt poteſtas iuriſdictiõ
nis.quam poteſtatẽ erga ta/
lẽ non habet ex hoc ꝙ ponit
ſpem in ratihabitiõe.

Quis poſſit cõmittere et
q̃s non audientiã ꝯfeſſionũ.

Capitulũ q̃ntũ

NOta ſcꝺꝫ
Pe.de pal'.i.iiij.di.
xvij.ꝙ oĩs ſacerdos
p̃prius q̃ iure ordinario p̃ot
audire ꝯfeſſionẽ: p̃t hocipm
alteri ꝯmittere. qꝛ habꝫ cãm
meri imp̃ij .ꝛ qꝛ q̃cũq3 ꝑ ele/
ctõnem habꝫ curã aĩaꝝ ẽ or
dinari⁹.iõ omnis tal' p̃t licẽ/
tiare quẽlibet ſubditũ3 cure
ſue alteri cõfiteri. Itẽ ordĩa/
rius eſt quicũq3 ex officio ſi
bi annexo hoc habet. licꝫ nõ
ſit ꝑ electõem. Itẽ gerens
vicẽ curati ꝑ legẽ vl' cõſuetu
dinem.ſic̃ factus p̃or ꝑ abba
tem q̃ viuẽte abbate erat de
legatuſ ñ potẽs ſubdelegare
eo mortuo vl' amoto e⁹ viceſ
ĩ oĩb⁹ obtinẽs ẽ q̃ſi ordĩariuſ
ꝺlegat⁹ q̃ꝫ tũ ad h̃. vñ licẽtia/

re p̄t ſibi ſubditos ꝺ ꝯfeſſiōe

De archip̄ſbitero

Archip̄ſbiter ciuitatꝭ de
q̄ iura loquunt̃ videt̃ ꝙ ſit or
dinari⁹ ſic̄ ſi eſſet p̄bēda ſacer
dotalis cui ex officio eſſet an
nexum officiū audiēdi ꝯfeſ/
ſiōes illorū de dyoceſi extra
ciuitatē.⁊ mľto magis ſi ꝺ ci
uitate. Sꝫ ſi penitētiari⁹ nō
habet h̄ officiū ex ſua p̄bēda
ſed ex ꝯmiſſiōe viue vocis e/
piſcopi: q̄ r̃uocat qñ vult: qꝛ
iudiciū ſoluit̃ vetāte eo q̄ iu
dicare iuſſit. taľ ē ꝺlegat⁹ ⁊ ñ
ordīari⁹

De archidyacono

Archidyacon⁹ licet ſit iu/
dex ordīarius de ꝯſuetudīe
non tñ in foro ꝯſciētie niſi ſit
ſacerdos. ⁊ tūc audit ex ꝯmiſ
ſione. vñ nō p̄t ſubdelegare.

De legato

Legat⁹ ē ordinari⁹ ī vtro
ꝗꝫ foro. vnde ſicut in exterio/
ribus dat iudices delegatos
ita et hꝫ ſuos penitētiarios.

Sūm⁹ penitētiari⁹

Sūm⁹ penitētiari⁹ ē or/
dinari⁹ ī ſpūalibꝰ tm̄. vñ ha/
bet pn̄iarios ſuos. et ꝯcedit
etiā licentiā eligēdi ꝯfeſſorez
Sꝫ ſimplices pn̄iarij pape
q̄uis ſint delegati pape qui
ſol⁹ eos ponit nō ſūm⁹ peni
tētiarius. pn̄t q̄dē oēs audi/
re ꝺ toto mōo. ſꝫ nō poſſunt
ſumere adiutores. nec etiam
dare licētiā eligēdi ꝯfeſſorē.

Decan⁹

Decan⁹ ruraľ q̄ etiā archi/
pb̄r vocat̃: ſi iſte decanat⁹ eſt
ānex⁹ alicui cure ſpēali repu
tat̃ ordīarius ī parochijs ſui
decanat⁹ p⁹ ep̄m. Sup̄ cura
tus viðr etiā ordīari⁹ curato
rū. et ſic curati de licētia eius
ñ ſolū ep̄i pn̄t ꝯfiteri. Si āt
ep̄s ſeu archidyaconus ꝯfert
illū decanatū mō huic mō il
li curato viðr delegatio. et h̄
reſpectu ꝯmuniū caſuū. Nā
reſpectu caſuū ep̄aliū taꝫ de
curato q̄ꝫ ꝺ decano q̄bꝰ ꝺ ſpe
ciali gr̄a cōmittit abſoluere:
ꝺ illľ videt̃ diſtiguēdū an ſint
retēti ꝺ iure vľ cōſuetudīe. ⁊
tūc ī illľ nullū ius hꝫ de ſe īfe
rior ep̄o. Vñ cuicūqꝫ illos cō
mittit auc̄te delegata illos ab
ſoluit. Itē nota ꝙ qñ ptās
iuriſdictōis ē vna apꝺ pľes
⁊ nō apꝺ quēlibꝫ inſolidū.
tūc nō p̄t q̄libꝫ ꝑ ſe eā ꝯmitte
re ſine ꝯſēſu alioꝝ. ſꝫ qꝺ oēs
tāgit ab oībꝰ dꝫ approbari.
Vñ ſi capitulū ſede vacante
gerat vices ep̄i ī tp̄alibꝰ. null⁹
de capľo etiā decan⁹ p̄t pone
re officialē ſine ꝯſenſu aliorū.
ſꝫ capľm ꝺ ꝯſenſu maiorꝭ ptꝭ

Ptās aũt abſoluēdi a pec catis vna ⁊ eadez p̄t eē apud p̄l'es ⁊ ñ penes vnũ: ſicut pe nes capl'm ſede vacāte qñ hz ptāte ei⁹ i ſpũalib⁹. dico q̄ztũ ad ꝯmiſſionē: nõ q̄ztũ ad exe cutõez. qꝛ ꝯfeſſio ſoli ē fiēda. vñ totũ capl'm nõ vn⁹ cano nic⁹ ponet pniariuz. Sz qñ iuriſdictõ pfecte ⁊ iſolidũ re manet apõ quēlibz eoꝝ: ita ꝙ vn⁹ ſine alio p̄t p ſeip̄m de cā ꝯgſcere: tũc q̇libz eoꝝ cui vult p̄t ꝯmittere. ⁊ mioꝛ ſine maioꝛe. ml'to mag̃ ecõuerſo.

Et qꝛ ptās abſoluēdi q̄ ē apõ curatũ papā ⁊ ep̄m nõ ē vna. ſ; q̇libz p̄t p ſe audire ſi ne ꝯſenſu alteri⁹. ita etiā q̇li bet eoꝝ ſine ꝯſenſu alteri⁹ p̄t ꝯmittere alteri. Vñ vicariuſ curati ſine licētia epiſcopi p̄t audire ꝯfeſſionē illoꝝ. ſ. q̄ ſũt ſubditi curatoꝝ ⁊ nõ alioꝝũ. ⁊ ml'to mag̃ ecõuerſo. ſ. õ li cētia ep̄i audire eoꝝ ꝯfeſſiões q̄ ſũt ſubditi curatoꝝ ſine li cētia vl' ꝯſenſu eoꝝ. De h̄ extat bullata õclaratõ clemē tis ⁊ alexādri. poſt cui⁹ bulla tõez null⁹ pariſi⁹ dixit ꝯ͛riũ. Qui aũt ex ꝯmiſſiõe ſolũ au dit ꝯfeſſiões nõ p̄t alteri cõ mittere audientiā ꝯfeſſionũ.

Quõ et qñ curat⁹ vl' pꝛeſ biter parochial' poſſit dare l' denegare licentiā alteri cõfi tēdi ſubdito ſi petat illā.

Capitulũ ſextũ

Nota ſcd'z Pe. õ pal'. i. iiij. diſ. xvij. ꝙ ſi parochia n⁹ petat licētiā alt'i ꝯſitēdi in determiate ñ det curat⁹ niſi ſit viſil'e ꝙ penitens nõ eligeret niſi eq̄ bonũ vl' melioꝛē. Si v̄o noiat ſibi aliũ de q̄ viſil'e ē ꝙ ſit eq̄ bon⁹ vl' melioꝛ ad cõfeſſiõz audiēdā ñ neget. qꝛ foꝛte hz pctm̄ qõ erubeſcit ꝯfiteri ſibi: ⁊ p̄us moꝛeref ſi ne ꝯfeſſiõe q̄z ſibi confiteref. Si v̄o apparz ꝙ nõ ē eq̄ bo n⁹. aut p famā: aut p viſũ ſue pſone. l' p ꝯuerſatõem pſona rũ ſibi ꝯfitentiũ q̄ min⁹ r'ligi oſe ꝯuerſanf. ⁊ tũc ſimpl'r dz negare: inoteſcēdo ꝙ ille ñ p̄t eũ abſoluere. qõ tñ intellige cũ; ille ad quē vult accedere parochian⁹ nõ hz auctē niſi ex ꝯmiſſiõe ipi⁹ curati. decla rādo etiā ꝙ ip̄e ē pat⁹ eũ au dire. ſi tñ ē tal' ꝙ ad h̄ ſit ſuffi ciēſ. vl' etiā ꝙ ē pat⁹ ſibi dare vnũ aliũ loco ſui. i. q̄ caſu bñ videat vt det ſibi ad h̄ ſuffici entē. Nā ſi iſufficiētē darz ſi bi iputaref detrimentuz qõ

inde ſequeret̃ oui ſue. qꝛ ſꝫm iura. q̇ pazꝫ diligēti ſocio ſuã rē cuſtodiēdã ꝯmiſit facilita ti ſue imputari debꝫ ſi perijt Si aũt ille petit⁹ a parochi ano vel diffamatus habꝫ po teſtatē ſupioris. puta quia ē vicarius epi. vl' ꝯfeſſoꝛ ḋ pu/ tatus i oꝛdine minoꝝ. vl' p̄di catoꝝ et hmõi. nõ ꝓpt̃ h̃ ꝓhi bēdus ē ſimpl'r. qꝛ iudex ma lus oꝛdinari⁹ vl' delegat⁹ nõ ꝑdit iuriſdictõeꝫ ſuã. ſꝫ dꝫ di cere peteti. nõ expedit tibi ut tu vadas ad illũ vl' ad aliuꝫ. nec ibis ḋ volũtate mea: nec aſſenſu nec licētia Sꝫ ipe hꝫ ptãtē ab alio maioꝛe. vñ non poſſum tibi ꝓhibere ſꝫ pat⁹ ſum te audire: vel ꝑ vicariuꝫ vel extraneũ idoneũ. et ſꝫm h̃ ſoluit̃ inſtãtia illius regl'e. ſ. ꝙ non p̄t eſſe paſtoꝛis excu/ ſatio ſi lupus oues ꝯmedit ꝛ paſtoꝛ neſcit. quia h̃ veruꝫ ē qñ paſtoꝛ ſcire dꝫ et põt. Et licꝫ aliq̇s ſꝑ debeat reputare aliũ melioꝛē ſe ſimpl'r: nõ tñ quantũ ad omnia. puta q̄ꝫtũ ad officiũ hoc vl' illḋ. Itē ſu ſpitões habere poſſum⁹ non ad iudicandũ primũ ſed ad cauendũ nobis. Nã ſi video paupem nõ iudicabo furem tñ ne foꝛte ſit fur cuſtodiã rē meã ab eo. ꝛ ſic in ꝓpoſito: tñ ſi ꝯtrariũ nõ appareat: plus dꝫ hõ p̄ſumere de his q̇s pa pa vel epus ꝑ totã dyoceſim p̄fecit: q̄ꝫ d̃ ſe q̇ deputat̃ ad vnã paruã parochiã.

De religioſis q̇ nõ p̄nt au dire ꝯfeſſiones ſine licētia p̄/ lati ſui.

Capitulũ ſeptimũ.

Nota q⁹ religioſus non dꝫ au/ dire cõfeſſiões etiaꝫ illoꝛum qui habēt licentiam ſibi eligendi ꝯfeſſoꝛē quēcun qꝫ. etiã ſi haberēt a papa ſine licentia et autoꝛitate ſui ſupi oꝛis. qꝛ ſine ſuo ſupioꝛi velle ꝛ nolle nõ habet. ptꝫ h̃ ꝑ ſimi le. extra ḋ elec. c. ſi religioſus. li. vi. ad hmõi officiũ. vbi di citur ꝙ electiõi de ſe facte nõ debet nec poteſt aſſentire ſi/ ne licentia ſupioꝛis ſui. Sꝫ vbi papa nominatim eligit religioſum ad aliqḋ officiuꝫ p̄ſumitur noſcere ꝑſone idu ſtriaꝫ. vnde nõ req̇rit̃ alteri⁹ licētia: ſiue ꝑ inq̇ſitiõe ſiue ꝑ p̄dicatõe. ſiue ꝑ audiētia cõ/ feſſionũ. ſiue ꝑ p̄latõe: ſiue a/ lio quocũqꝫ officio. Sed ex h̃ ꝙ papa daret alicui licētiã ꝙ poſſꝫ ſibi eligere quēcũqꝫ

etiā religioſū ꝓ audiēdo ꝯfeſſiones vl' ꝓ p̄dicatiōe. ex iſta tali licētia non dꝫ religioſus audire ꝯfeſſiōeſ vl' p̄dicare ſine licētia ſui ſup̄ioris l' p̄lati vl' abbatis. ar. ad h̄ extra de iude. c. quodq; ſit laudabile. Si tñ in dicto caſu audire r̄ligioſus ſine licētia ſui ſup̄ioris vel p̄lati teneret abſolutio ita q̄ nō eſſet reiterāda talis confeſſio. q̄uis maleface ret tal' ſic audiēdo Pe. d̄ pal'. vbi ſup̄. q. iiij.

De ptāte audiēdi ꝯfeſſiones attributa fratribꝫ p̄dicatoꝝ: et minoribꝫ a iure p̄ textū clemētine. dudū. §. ij. d̄ ſepul. quō fieri poſſit. ⁊ quō exponit᷑. Caplm. viij.

Nota textū clementine dudū. §. ij. de ſepul. vbi dicit᷑. Statuim⁹ ⁊ ordinamus vt ī ſingul' ciuitatibꝫ ⁊ dyocefibꝫ ī q̄bꝫ loca fratruꝫ ordinis p̄dicatoꝝ ⁊ minoruꝫ ꝯſiſtere dinoſcunt᷑: et ī ciuitatibꝫ: dyoceſibꝫ ⁊ loc̄ ip̄is vicinis. in q̄bꝫ loca hmōi ñ habētur mgr̄i p̄ores ꝓuīciales ordinis p̄dicatorū aut eoꝝ vicarij et generales: ꝓuīciales mīſtri et cuſtodes minoꝝ ad p̄ſentiā p̄latorū eorūdē loco rū ſe ꝯferant p̄ ſe vl' p̄ frēs q̄s ad h̄ idoneos fore putauerīt hūiliter petituri. Ut frēs q̄ ad h̄ electi fuerint ī eoꝝ ciuitatibꝫ et dyoceſibꝫ ꝯfeſſiōes ſuoꝝ ſubditoꝝ ꝯfiteri ſibi volentiū audire libere valeant. ⁊ hmōi confitentibꝫ ꝓut ſ̄m deū expedire ꝯ̄gueri̇t pnīas imponere ſalutares. atq; eiſdem abſolutōis bñficiū impēdere de licētia gr̄a ⁊ bñplacito eoꝝ. Deinde p̄fati mgr̄i ꝓuīciales et mīſtri ordinū p̄dicatoꝝ eligere ſtudeant p̄ſonas idoneas et ſufficiētes vita ꝓbatas diſcretaſ honeſtaſ atq; peritas ad tā ſalubre miſteriū exequēdū. quas ſic ab ip̄is electas rep̄ſentēt vel faciant rep̄ſentari p̄latis. vt de ip̄orum licentia gr̄a et bñplacito in eorū ciuitatibꝫ ⁊ dyoceſibꝫ hmōi perſone ſic electe ꝯfeſſiones audiāt ſibi cōfiteri volentiū. ⁊ imponāt p̄niaſ ſalutares et bñficiū abſolutionis impēdant: ꝓut ſup̄i⁹ eſt exp̄ſſum ⁊c. extra ciuitates ⁊ dyoceſes in q̄bus fuerint deputate. p̄ q̄s eas et nō p̄ ꝓuīcias volumus deputari confeſſiones nullaten⁹ auditure Numerus aūt p̄ſonaꝝ aſſu/

mendaꝝ ad hmo̅i officiu̅ exercendu̅ eſſe dꝫ ꝓut vniuerſitas cleri ac ppl'i mltitudo vl' paucitas exigit eoru̅de̅. Et ſi ide̅ ꝑlati petita̅ lice̅tia̅ ꝯfeſſionu̅ audie̅daꝝ co̅ceſſerint: illa̅ ꝑfata̅ recipia̅t cu̅ graꝝ actione. ꝙ ſi forte dicti ꝑlati que̅cu̅qꝫ ex hmo̅i fratribꝰ p̄ntat' eiſde̅ ad hmo̅i officiu̅ nollent h̄re vl' no̅ ducere̅t admittendu̅ eſſe. q̄ amoto vl' ſb̄tracto loco ipiꝰ ſil'r eiſde̅ p̄nta̅dus poſſit aliꝰ ſubrogari. Si ꝟo ide̅ ꝑlati ꝑfatiſ fratribꝰ ad co̅feſſio̅es vt p̄mittit' audie̅daꝝ electi hmo̅i exhibere lice̅tiaꝫ recuſauerint. nos extunc ipſis vt ꝯfeſſio̅es ſibi ꝯfiteri libere volentiu̅: liciteqꝫ audire valea̅t: ⁊ b̄n̄ficiu̅ abſolutio̅is i̅pendere gratioſe ꝯcedimꝰ d̄ ap'lice ple̅itudi̅e ptat'. Per hmo̅i au̅t ꝯceſſio̅eꝫ neq̄qꝫ inte̅dimꝰ ꝑſonis ſeu fratribus ipis ad id tal'r deputati pta̅te̅ i h̄ i̅pe̅dere a̅pliore̅ qꝫ i eo curati ſeu parochialibꝰ ſacerdotibꝰ e̅ a iure ꝯceſſa. niſi forſan eis eccl'iaꝝ ꝑlati vberiore̅ i hac pte graꝫ ſpe̅ale̅ ducere̅t facie̅da̅. Petituri Pau. p̄t peti h' lice̅tia a ꝑlati extra ſuu̅ territoriu̅: qꝛ e̅ volu̅tarie iuriſdictio̅iſ. Cuſtodeſ. glo. ꝑores ḡ co̅ue̅tuales q̄ ad ꝑdicatores: ⁊ gardiani q̄ ad minores h̄ n̄ p̄nt. Du̅'il'r. pau. ſi petat' iſta lice̅tia aſꝑe no̅ videt' ſatiſfactu̅ ꝯſtitutio̅i. ⁊ io̅ iteꝝ eſſꝫ repete̅da ꝑpt' omiſſione̅ forme. Diſtri. glo. Nota ꝙ d̄ vicarijſ ꝑoꝝ ꝓuicialiu̅ ⁊ d̄ cuſtodibꝰ n̄ repetit d̄ q̄bꝰ p̄miſit. licꝫ ḡ illi petito̅eꝫ poſſint facere d̄ q̄ p̄miſit. no̅ t̄n electo̅eꝫ de q̄ h̄ loq̄t'. P̄ntari glo. ḡ ꝑſonal' p̄ntato̅ fieri dꝫ. na̅ dr ꝑ̄ſens q̄ ꝑbet' ſenſibus corꝑis. Facit de pe. di. i. i p̄ncipio. Jde̅ dic pau. ſup ꝟ. repſentent. Exigit. glo. Si ꝟo ep̄us ꝯte̅dat cu̅ fr̄ibꝰ dice̅s minore̅ numeꝝ ſufficere. recipiat ep̄s numeꝝ q̄ ſibi videt'. de reliq̄s recurrat' ad arbitriu̅ boni viri. i. iudicis. ff. d̄ ꝟbo. obli. l. ꝯtinuꝰ. Co̅ceſſeru̅t. glo. qua̅ licentia̅ ſine ca̅ reuocare no̅ p̄nt. c. decꝫ. d̄ re. iuri. li. vi. Sbrogari. glo. Si no̅ recipit' iuſta de ca̅. qꝛ ſcꝫ n̄ e̅ tal' q̄lis ſup̄ deſcribit'. ſibi imputet q̄ malu̅ elegerit. ⁊ ſic poſſꝫ o̅es recuſare cu̅ no̅ ſu̅t apti. ſꝫ ſi ſine ca̅ facit hoc ſuccedit lice̅tia pape. Recuſaueru̅t. glo. Si n̄ recuſat expſſe. ſꝫ no̅ dat nec negat: videt' ꝙ locu̅ h̄ret h̄ ꝓuilegium poſt trina̅ monito̅eꝫ vl' req̄ſito̅eꝫ. ꝑ. c. i. extra d̄ ſup. ne. ꝑ.

Violētiū.glo. Forte ñ ītel lexit ð religioſ q̄ ſm ſtatuta ſuoꝝ ordinū ꝓlatꝭ ſuis ꝯfite ri debēt. Libere.glo.deno tat ꝙ ñ ē neceſſe hr̄e licētiā ſa cerdotꝭ parochial.cꝰ ꝯꝛiū di cit Jo.mo.ſꝫ ei ñ ſtat. Im ꝑtiri glo. Abſoluti ḡ ñ habēt neceſſe vlteriꝰ ꝯfiteri ꝓꝓo ſa/ cerdoti. Nec obſtat.c. oīs.in ꝑncipio.ð pe.ꝛ re.qꝛ illð ītel ligit ð eo q̄ alti ñ ē ꝯfeſſus le/ gitime. Jo.mo .dicebat ꝯꝛiū ſꝫ male dixit. Idē Pau .ſ. ꝙ abſqꝫ licētia parochial ſacer dotis ꝑt q̄s alti ꝯfiteri .nᶜ tñ ex h̄ ſeq̄t ꝙ ſint curati iſti. rō eſt ſm glo .qꝛ nec ipi frēs ſūt aſtricti ad executōeꝫ vl exer/ citiū iſtoꝝ actuū :nec fideles ſūt aſtricti vt ī his ad eos re currāt. Itē nota vt dicit ī ſūma piſana et bñ.ꝙ ꝑt epūs acceptare frēs ad audientiā ꝯfeſſionū .ꝛ h̄ ſine ſolēnitate ꝑdicta ꝑſentatōis ſi vult: cō/ mittēdo eis iuriſdictōeꝫ ſuā qꝛ etiā ſine iſto ꝑuilegio poſ ſet eis dare licentiā audiēdi.

De effectibꝫ q̄ ſequūt ex cō miſſiōe audiētie cōfeſſionis alteri facte. Caplm.ix.

Ex cōmiſ ſiōe aūt alti facta de audiētia ꝯfeſſionū ſiue ꝑ/ dicto mō :ſiue ꝑ aliū moduꝫ ſequūt iſti effectꝰ. vt dic̄ pe. de pal.in.iiij.di.xvij. Pri mꝰ q̄dē qꝛ tal ꝯmiſſariꝰ ꝑt au dire et abſoluere alteriꝰ licen tia minime req̄ſita. nec ille qui vult ꝯfiteri tenet petere licen tiā a ꝓꝓrio ſacerdote.ar .effi/ cax extra ð ꝓcu.c.is q̄ .li.vi. Nᶜ obſtat ꝙ curatꝰ dꝫ ꝯḡſce re vultū pecorꝭ ſui. nā vultū extiorē poterit ꝯḡſcere ſic̄ et ꝑus.et etiā ītueri ꝛ corrigere ſr̄na correctōe et ꝑr̄na admo nitōe ſic̄ ꝑus. et q̄ṫū ad exti orē vultū attinet ñ minꝰ ho neſte viuūt q̄ ꝯfitēt frībꝫ q̄ꝫ q̄ ꝯfitēt ſeclaribꝫ curatꝭ Quā tū ꝟo ad īteriorē vultū meliꝰ poterit reddere rōeꝫ ð ꝯfeſſis frībꝫ et hmōi:q̄ꝫ de ꝯfeſſis ſi/ bi vl ſuo vicario.qꝛ ð īterio/ ri vultu parochianoꝝ q̄ ſe re ſpuert:ꝛ ſine licētia ſui vica/ riū pape vl epi elegert ñ hn̄t r̄ddere rōeꝫ.qꝛ ꝑ eū ñ ſtetit q̄ minꝰ eos audirꝫ ꝛ īſtruerꝫ.ſꝫ ꝑ ſuꝑiorē q̄ eis coadiutores dedit.et ꝑ parochialē q̄ eū e/ legit.hᶜ Pe.ð pal. Dic̄ tñ tho.i.iiij.di.xvij.q.iij.ar .iij. q.vi.ꝙ ſi alicui ꝯcedat ꝑtās a ſuꝑiori iudice confeſſiones audiēdi parochianorū alicꝰ

curati. ex h̄ n̄ fit illi p̄iudiciū q2 p̄tās iuriſdictōis nō ē cō/ miſſa alicui ī fauorē ſui. ſ3 ad vtilitatē proximi ⁊ pplo℞ et dei honorē. Idem etiā tenet Jo. an. in. c. ſi ep̄s. de pe. ⁊ re. li. vi. ī p̄ma glo. Id etiā ten3 Jo. an. in cle. dudū. d̄ ſepul. vt ſup̄ patuit. ſ. q̄ n̄ teneat̄ pe tere licētiā a ſuo curato qui vult ipiſ fratribꝫ ꝯfiteri Idē tenet expſſe Pau. vnde glo. bern̄. q̄ h̄ dicebat dānata fu/ it tāq̄ falſa p clementē. iiij. ī q̄dam p̄uilegio qđ īcipit. q̄/ dam temere. Scđus effe/ ctꝰ huiꝰ ꝯmiſſiōis ſm̄ dictū Pe. eſt q̄ cōmiſſariꝰ p̄t audi re ꝯ̄ ꝓhibitōes alteriꝰ p̄lati. ī quo eſt differētia int̄ ſupiorē ⁊ inferiorē. nā īferior ꝯ̄ inhi/ bitiōe3 ſupioris nō p̄t alicui ꝯmittere. ſicut nec p ſeip̄3 au dire eū ita q̄ poſſit eū ſuſpen dere ab audiētia ꝯfeſſionū p aliū. ſicut p̄t p ſemetip̄m. ecō uerſo aūt ꝯ̄ inhibitōe3 inferi oris ſupior p̄t ita ꝯmittere ſi cut p̄t audire eo inuito. Si milit̄ ſi eēnt duo curati đ pa ri. et vterq̄ inſolidū vnus ꝯ̄ inhibitōem alteriꝰ p̄t audire ⁊ ꝯmittere. q2 par ī parē non hab3 imperiū. Qn̄ ḡ inferior ꝓhib3 ne ſubditꝰ ꝯfiteat̄ cui

cūq̄ ſine ſui licētia d3 excipe niſi ſupiori vl̄ eiꝰ vicario. ali as temere agit. niſi loq̄ret̄ ta libꝫ q̄ bn̄ ſciūt q̄ nō intendit. vl̄ nō p̄t ꝓhibere q̄n ꝯfiteāt̄ tales ſupiori ſuo: ſic in religi onibꝫ: cū p̄or ꝓhib3 ne q̄s cō fiteat̄ de tali pctō ſine licētia ſui. Certū ē oībꝫ q̄ n̄ intēdit q̄n poſſit cōfiteri mgr̄o ordi nis vl̄ ꝓuīciali vl̄ eo℞ vicari is. q2 ſi ꝓhiberet ſpuerēmꝰ ei ī faciē. et ml̄to magꝭ ſubp̄or q̄ nō p̄t dare licētiā alteri ꝯfi/ tēdi cū ſit vicariꝰ hoīſ: q̄3 diu p̄or viuit. ſi īhiberet ne q̄s ſi ne ſui licētia ꝯfiteret̄ ⁊ē. deri deret̄. S3 mortuo vl̄ amoto p̄ore vices eiꝰ gerit p ꝯſtitu/ tōnes. vn̄ reputat̄ ordīarius Curatus ḡ ꝓhibēs ſubdito ſuo ne aliȷ̄ cōfiteat̄ d3 excipe ep̄m papā legatū ſūmū peni tētiariū ⁊ archiep̄m dū viſi/ tat. et habētes ab eis p̄tāte3 Ep̄s v̄o nō d3 excipe oēſ p̄di ctos: niſi ſeip̄m. ⁊ ſic q̄lib3 ex cipiat ſuos ſupiores a tali ꝓ hibitōe. Terciꝰ effectꝰ hu ius ꝯmiſſiōiſ eſt q̄ tenet̄ cura tus ei eucharistiā miſtrare ⁊ etiā alia ſacra. ex q̄ dic̄ ſe ꝯfeſ ſum illi q̄ potuit eū abſolue/ re. nᶜ ē abſurdū q̄ det eucha riſtiā illi cuiꝰ tn̄ ꝯſcia3 igrat.

ſʒ cũ eq̄ bona ⁊ tuta ꝯſciētia īmo tutiori p̄t eũ cõicare qui ꝯfeſſus ē ſine ſui licētia habē ti ptātē ſic illũ q̄ ꝯfeſſus ē ꝺ licētia ſua. vł ſibi. q2 nec etiā vicariꝰ curati reuelat ſibi cõ feſſionē. cũ idē curatꝰ dat illi ꝯmũiões. vñ eq̄lit̄ ſcire dʒ cõ ſciētiā ꝯfeſſi vicario ſupioriſ ſicut ſcit ꝯſciam taliſ confeſſi vicario ſuo. Et dʒ curatꝰ p̄/ ſumere ꝙ meliꝰ ꝯfeſſus eſt q̄ ꝯfeſſus ē ei quē papa vł ep̄s elegit ī ꝯfeſſorē p totũ mũdũ vł dyoceſim ſuā: q̄ꝫ q̄ cõfeſſꝰ ē illi quē elegit ipe ꝑuidēdo de ipo ſuis ſubdit͛. cũ ep̄s ñ debeat h̄ ꝯmittere niſi viris potētibꝫ ope ⁊ ſmõe. vt ꝺ of. or. c. int̄ cetera. vł etiā q̄ꝫ ei q̄ cõfeſſꝰ ē illi quē elegit ipe ꝑ/ prio arbitrio ꝺ licētia curati generał. et h̄ niſi cũ eēt excõi catus vł notoriꝰ pctõr. nam tũc añq̄ꝫ det euchariſtiā de/ bet ei clare ꝯſtare ꝺ abſolutõ ne ab hmõi Quartꝰ effectꝰ ē ꝙ pctā ꝯfeſſa hñti talē ꝯmiſ ſionē ñ tenet̄ iteꝝ cõfiteri ꝑ/ ꝓo ſacerdoti. vt declarat Jo hānes. xxij. in extrauagāti q̄ incipit. Vaſ electiõis. Qui tus effectꝰ ē ꝙ ꝑ hāc ꝯmiſſio nē fit iudex q̄ ꝑus non erat. Cũ eni ad abſoluēdũ req̄rat̄ ptās ordīs et iuriſdictõis. li cet ab habēte ordinē ⁊ iuriſdi ctõeʒ vł iuriſdictõeʒ tm̄ poſ ſit hec audiētia cõmitti hñti ordinē. lʒ nõ habeat iuriſdi/ ctõem: puta ſimplici ſacerdo ti. ita nõ curato ſic curato. ñ tamē ecõuerſo. Sacerdoſ ñ curatꝰ poteſt hoc cõmittere vł curato vł ſacerdoti. et rõ diuerſitatis ē. q2 ñ eq̄liter he due ptātes trāſfundũt̄. Ha/ bēs enī ordinē ex ſola ꝯmiſſi one nõ trāſfert ordinē. ſʒ ſo/ lũ ordinatio ſacramētał trāſ/ fert. ſiue ſit iudex ſiue nõ. ſed iuriſdictio ab habēte eā ordi narie ſola ꝯmiſſiõe trāſfertur indifferēter ꝓuato q̄ nullam habebat. et ei q̄ habebat ali quā. ſed nõ iſtā reſpectu iſtiꝰ

Sextꝰ effectꝰ ē ꝙ q̄ audit ꝯfeſſiõem ñ iure ſuo ꝑdit po teſtatē ſuā. delegāte mortuo vł amoto. ⁊ idē forte ē ipo ex cõicato vł ſuſpēſo. niſi ī ꝯfeſ/ ſiõe iā inchoata quā audiuit ex tũc q̄ſi ex iure ſuo. ſic etiaʒ ꝑdit ptātem illo reuocāte. q2 ſoluit̄ iudiciũ ꝓhibēte illo q̄ iudicare iuſſit. Vñ ſic ep̄o mortuo vł trāſlato officialiſ ceſſat in cauſis. ſic dʒ ceſſare pñiarius in ꝯfeſſiõibꝫ audiē/ dis. niſi ꝙ abſoluere debʒ de

pctis iā auditꝭ .glo.in .c.gratū ꝛ relatū.ď offi.ꝛ ptā. iudi. dele. quia mādatū expirat p mortē mādatoris. Silr ſi ď dit ꝯfeſſorē monialibꝰ expirat ptās niſi eſſꝫ rector earū. cui ex officio q̄ſi ꝑorat' vľ rectorie eſſꝫ audiētia ānexa. et tūc eſſꝫ q̄ſi ordinariꝰ. Uidereť tū ꝙ nō ſilr ita expiraret ptās delegati delegāte excōicato vľ ſuſpēſo. ſic mortuo ľ amoto.qꝛ ī ꝑmo caſu retinꝫ delegās iuriſdictiōeꝫ.licꝫ nō vſū.in ſcďo aūt neutꝝ retinꝫ. Ad h aūt ꝙ delegatꝰ vtať iuriſdictiōe req̄riť ꝙ delegatꝰ ī delegādo q̄dem habeat iuriſdictōem et vſū eiꝰ .qꝛ delegare ē vſus iuriſdictōis. ſꝫ poſt q̄ꝫ delegauit nō req̄riť ꝙ habeat vſū.qꝛ vſus eiꝰ nihil facit.ğ ꝛc. Poſſꝫ tū dici ꝓbabiliter ꝙ ſi ep̄s nō exiſtēs excōicatꝰ vľ ſuſpēſus īſtituit officialē vľ penitētiariū:ꝛ poſtea excōiceť: nihilominꝰ vterq̄ꝫ pt ꝓcedere ī officio ſuo. quia vtiť vice eiꝰ qui iuriſdictōeꝫ habꝫ:licꝫ ñ vſū p ſe. Si autē iā erat excōicatꝰ officialis nil agit .qꝛ īſtitutio vľ cōmiſſio ñ tenuit. De penitentiario ꝑo videť ſecꝰ. qꝛ etiā ñ ſacerdos vľ nō cōſecratꝰ q̄ minus hꝫ q̄ꝫ excōicatꝰ cōmittere pt. qꝛ nō minꝰ eſt cōmiſſio q̄ꝫ pmiſſio. qꝛ iure ſuo ſacerdos audit cōfeſſionē et cōmittēs tm̄ eſt cā ſine q̄ nō ꝓpť parochiaꝝ diuiſiōeꝫ:ꝛ eccľie prohibitōem. qn̄ aūt cōmittens moriť vľ amoueť nō eſt differentia inť cōmiſſariū in foro penitentiali aut iudiciali .qꝛ vtriuſq̄ꝫ ptās expirat q̄ꝫtum ad negocia non incepta.

Capitulū decimū ď differētia inť frēs p̄ſentatos ſm formā cle.dudū. ꝛ differētia inter ſacerdotes curatos.

Fratres p̄dicatoreſ hn̄t ꝑuilegiū ꝙ epiſcopis mortuis q̄ ipis ſuā dederūt autoritatē ľ ꝯmiſert: pn̄t vti ea autoritate q̄uſq̄ꝫ fuerit ꝓuiſuꝫ eccleſie de paſtore

Jtē nota ꝙ p iſtos effectꝰ nō habꝫ cōmiſſio effectū ī pſonis ordinū reprobatoꝝ.de q̄bus ďꝛ in. c.i.de reli. do. li. vi. Hec pe.de paľ. Nota vlteriꝰ differētiā inť p̄dictos frēs ſic p̄ſentatos ꝛ curatos. nā p̄dicti frēs ex tali p̄ſentatōe ꝛ ꝯmiſſiōe pn̄t audire oēſ parochianos omniū curatorū illiꝰ dyoceſis vbi ſūt p̄ſen

tati:ſꝫ nõ aliaꝝ dyoceſuꝫ.ꝛ ñ pñt h̃ ꝯmittere alicui. Sꝫ curati nõ pñt audire inquantũ curati.niſi parochiãos ſuos tm̃.alios ñ niſi cũ licẽtia epi. l' curatoꝝ eoꝝ.ꝛ pñt h̃ ꝯmittere alt'i.ſ.audire ſuos parochianoſ. Nota etiã aliã differẽtiã ſm Lan.ꝛ Fran.zaba. i cle.dudũ. Nã curati poſſũt audire ꝯfeſſiões et eoꝝ vicarij ſibi ſubditoꝝ i dyoceſi ſui epi.et etiã extra dyoceſim. ſꝫ fratres electi ꝛ pñtati ſm formam cle.dudum.de ſepul. d̃ qua ſupra. nõ pñt audire ſeu abſoluere extra dyoceſim vbi ſunt p̃ſentati.ꝛ ſi ſec9 fierꝫ q̃uis ꝯfeſſi poſſent ex ig̃rãtia excuſari.tamẽ q̃ ad eccleſiam non eſſent abſoluti.ſed ſi cõſtaret eis deberẽt iterũ confiteri eis et intra dyoceſim abſolui a p̃dictis. Sed ſi ſine p̃dicta ſolẽnitate committeret fratrib9 ab ep̃o vl' a curatꝭ autoritaſ audiẽdi ꝯfeſſiões ſimpliciter.tunc poſſent etiã extra dyoceſiꝫ audire ſicut alij vicarij eorũdẽ. De caſib9 epiſcopis reſeruatis:nec curati nec dicti frẽs p̃ſentati pñt abſoluere:niſi inq̃tum fuerit a dyoceſanis ꝯceſſum.

De caſibus multiplicib9 ep̃o reſeruatis de q̃b9 agit in fine cle.dudum.de ſepul.

Capitulũ.xi.

ſ **Liendꝫ** q̃ varie ſunt opiniones doctoꝝ i dictis caſib9. Aliq̃ eñi ponunt pl'es.aliq̃ pauciores. Vñ materia ipoꝝ caſuũ nõ ẽ bñ clara. Et in ſũma piſana dicit. q̃ bñdict9 papa ſcõs i extrauaganti.inter cũctas.declarauit q̃ttuor eſſe caſus ep̃aleſ de iure. Prim9.ſ.pctm̃ clerici p̃ q̃d incurriſſet irregularitatẽ. Scõus de incẽdiarijs. Tercius de pctõ p̃ quod inducẽda eſt ſolẽnis penitẽtia. Quart9 de excõicatis maiori excõicatõe. Itẽ declarauit q̃nq3 eſſe caſuſ ep̃is reſ'uatoſ de approbata ꝯſuetudĩe Prim9 eſt pctm̃ homicidij volũtarij. Scõs eſt pctm̃ falſariorũ. Terci9 eſt pctm̃ violantiũ eccl'iaſticã libtatẽ. Quart9 ẽ pctm̃ violãtiũ eccĩaſticã ĩmunitatẽ. Quit9 ẽ pctm̃ ſortilegioꝝ diuĩatoꝝ ꝛ ĩcãtatorũ. q̃uis autẽ dicta extrauagans fuerit reuocata per cle. dudũ.extra de ſepul. tamen quantũ ad dictos caſus nil innouatum fuit. et ſi alia ibi

ꝯtēta ſint. ⁊ ſic vid̾ꝫ ꝙ adhuc
illi remaneāt. ⁊ addit̾ in piſa/
nella ꝙ p̄n̄t nihilomin⁹ ep̄i ī
ſuis ep̄atibꝫ caſus eis reſ̾ua
re ꝓut vid̾ꝫ eis expedire. ſic̄
p̄n̄t ꝯſtitutōes facere ⁊ ml̾to
magꝭ ꝯciliū̄ ſynodale vl̾ ꝓuī
ciale. a q̄ꝝ ſn̄ījs religioſi non
valēt abſoluere. Jo. an. in. c.
ſi ep̄us. de pe. ⁊ re. ī glo. iij. li.
vi. p̄dictis caſibꝫ addit p⁹ cri
mē enoꝛme ⁊ publicū̄ homi/
cidiū̄ et ſoꝛtilegiū̄ opp̄ſſionē
pueroꝝ etiā̄ ex caſu. inceſtuꝫ
coꝛruptōem monialiū̄. coitū̄
cū̄ brutꝭ. mr̄imoniū̄ clādeſti/
ne ꝯ̄ctū̄ vl̾ ꝯ̄ int̾dictū̄ eccl̾ie.
ꝑiuriū̄. falſuꝫ teſtimoniū̄. bla
ſphemiā̄ dei ⁊ ſctōꝝ. Hoſti.
ꝟo ī ſū̄ma ponit oēs p̄dictoſ
caſ⁹. ⁊ addit pctm̄ ꝯ̄ naturā̄.
⁊ pctm̄ q̄d̾libꝫ enoꝛme. q̄d ꝑ/
ticularis vl̾ general̾ ꝯſuetu/
do reſ̾uat ip̄is ep̄is. in q̇bꝫ ali
qn̄ ep̄i r̄mittū̄t pctōꝛes ad ſe
dem ap̄l̾icā̄ ꝓpt̾ enoꝛmitateꝫ
criminū̄. ⁊ ad terroꝛē alioꝛū̄.
hec Hoſti. Ego tn̄ non legi
adhuc eſſe aliq̄d pctm̄ p̄ciſe
ita enoꝛme a q̄ n̄ poſſit abſol
uere ep̄s ſubditū̄. dū̄ tn̄ n̄ ha
beat aliq̄m ſn̄iā̄ꝫ excōicatōis
annexam. Quis autē poſſint
abſoluere ſi aliqn̄ ad curiam
mittāt bn̄ faciū̄t Guil̾. du

ran̄. et ſpeculatoꝛ in reꝑtoꝛio
ſuo vltra p̄dictos caſus ad/
dit alios. ſ. defloꝛātes ꝟgīes
vi opp̄ſſas vl̾ ſeductas. Cō/
trahentes poſt votū̄ caſtita/
tis emiſſuꝫ. Foꝛnicatōeꝫ cū̄
iudea vel ſaracena. Cōcipiē/
tem ꝓlem ꝑ adulteriū̄. quaꝫ
vir credit ſuā̄. Procurātē ab
oꝛſum vl̾ ſterilitatē in ſe vl̾ ī
alio. Cōtrahētes mr̄imoniū̄
p⁹ ſpōſalia iuram̄to firmata
Cognoſcētē carnal̾ꝫ baptiſa
tā ab eo. vl̾ cui⁹ cōfeſſiōꝫ au
diuit. Tenentē ad baptiſmū̄
vl̾ ꝯfirmatōem filios l̾ filias
extra neceſſitatē. Baptiſan/
tē ꝓpꝛios filios extra neceſſi
tatē. Uerberātē patrē vl̾ ma
trē: ⁊ vſurarios. ⁊ tādē ſic cō
cludit. Tot caſus ponere ni
hil aliud eſt q̄ꝫ ſacerdotū̄ po
teſtatē reſtrīgere q̄ eis plena
rie data eſt a xp̄o. Un̄ breuit̾
dico ſacerdotes oīa poſſe q̄
ad foꝝ ſpūale q̄ n̄ ſū̄t ſpēalit̾
ī iure ep̄iſ reſ̾uata. ⁊ q̄ n̄ ſunt
ip̄is ſacerdotibꝫ directe vl̾ ꝑ
aliquā̄ ꝯſequentiā̄ īterdicta.
Ar. c. at ſi. extra de re iudi. et
c. nuꝑ. d̾ ſen. excō. Hoc tn̄ fa
teoꝛ ꝙ vbicunqꝫ fuerit aliq̄d
ḡue delictū̄ vel enoꝛme ſuꝑi/
oꝛis eſt iudiciū̄ req̇rendū̄. et
idē dico in oībꝫ caſibꝫ in q̇bꝫ

eſt generał ꝯſuetudo eccleſie
ꝙ ſint ip̄is epiſcopis reſ̄uati
Cõcluſio Joh̄. de lignano
Joh̄. de lignano in declarati
one quã facit ſup̲.c.oı̄ſ. ꝺ pe.
⁊ re.ꝓbat ⁊ ꝯcludit ex dictis
ı̄mediate p̲ Guił. ⁊ Specu.
⁊ ex cle. dudũ.frẽs p̄dicato/
res ⁊ mioꝛes pñtatoſ ꝓ audi
entia cõfeſſionũ poſſe abſol/
uere ab oı̄bꝫ caſibꝫ pctõꝝ. ex
ceptꝫ p̄ciſe ıłł q̄ ı̄ iure reſ̄uãt
ep̄is. Sꝫ a caſibꝫ q̊s ep̄i ſibi
reſeruãt. vł de ꝯſuetudı̄e ſue
dyoceſiſ. vł ex ſuo bñplacito
vł p̲ ꝯſtitutões ſuas ſynoda
les vł ꝓuı̄ciales poſſe abſol/
uere. etiã ſi ep̄i dictoſ caſuſ ñ
ꝯcedãt. ⁊ ꝓbat ſic cle. dudũ.
de ſepul. ſtatuit ꝙ dicti frẽs
nõ poſſint abſoluere niſi a ca
ſibꝫ a q̊bꝫ pñt curati abſolue/
re q̄ eis p̲mittunt a iure niſi
ip̄i ep̄i vellẽt aliq̊d plꝰ ꝯferre
eis. Sꝫ et guił. dicit ꝙ ñ ob
ſtat ꝙ doctoꝛes ponãt młtoſ
caſus ep̄is reſ̄uatos. curati
enı̄ pñt abſoluere ab oı̄bꝫ oc
cultꝫ q̄ nõ ſũt ı̄ iure ep̄is reſ̄/
uata. ⁊ ñ ſũt ip̄is ſacerdotibꝫ
directe vł p̲ aliq̄m ꝯſeq̄ntiaꝫ
intdicta. licꝫ g̊ ep̄i poſſint re/
ſ̄uare certos caſus q̊ de iure
ꝯpetũt ı̄ferioꝛibꝫ. ñ tñ h̄ pñt
ſimplicit̄. niſi in duobꝫ caſibꝫ
ſ̄m Guił. duplicit̄. ſ. directe.
ſcꝫ cũ aliq̊ fuerı̄t legitı̄e ı̄ cri/
mine dep̄henſi ꝙ merito fue/
rint tali ptãte ꝓuãdi. Scd̄o
ı̄directe. ſ. p̲ aliquã ꝯſeq̄ntiaꝫ
vt cũ aliq̊s caſus euenerit in
q̊ ad vtilitateꝫ cõeꝫ expediat
ꝙ talẽ caſuꝫ retineat: et ñ ali
ter. xxv. q. ij. c. de eccłiaſticiſ.
Nõ aũt expedit vtilitati cõi
reſ̄uare tot caſus. ſꝫ h̄ ẽ pone
re laq̄oſ ı̄ via ſalutꝫ. Sꝫ ſi ali
q̊s pure velit defẽdere płes
caſꝰ poſſe ep̄os rõnabilr̄ reſ̄
uare q̊ ad ſacerdotes paro/
chialeſ. cũ ſint ꝺ foꝛo epoꝝ ⁊
eoꝝ ꝯſtõibꝫ ſbiecti. tñ h̄ ñ pñt
facere ep̄i erga p̄dictos frẽs
q̄ exẽpti ſũt. nec eoꝝ oꝛdı̄atõ
nibꝫ ſbiecti. vt extra ꝺ excеſ.
p̄la. c. nimis prava. Cũ g̊ nõ
poſſint dicti fratres abſolue
re a caſibꝫ reſ̄uatꝫ ı̄ iure ep̄is
vt ꝺꝛ ı̄ dicta cle. dudũ. g̊ pñt
ab oı̄bꝫ aliȷ̇s abſoluere. vicꝫ
ꝺ ꝯſuetudı̄e reſ̄uatis p̲ticła
ri loci vł ſinodali cõſtitutiõe
vnũ negãdo: aliꝺ tacẽdo. con
ſentit di. xxv. c. q̄lis. nec pñt
p̄lati dictã cõceſſionẽ reuoca
re vł defalcare. nᶜ directe ne
gãdo licẽtiã audiẽdi. qꝛ nihi
lominꝰ habẽt eã p̲ cle. dudũ.
nec indirecte ꝓhibẽdo paro
chianos ne cõfiteãt̄ eis extra

ꝺ ꝓuil̾.c.q̄ꝫto. nec ꝑ retētõeꝫ mł̄toꝝ caſuū.qꝛ fieret ī frau dē legꝭ.qꝺ fieri ñ ꝺꝫ.vt.c.ꝯſti tutꝰ.de ꝯceſ.ꝑben. Sileat ḡ Jo.mo.h̄ q̄ ꝺicit ꝙ ſi eṗs ṗt artare ptātē oꝛdīariā curato rū.ṗt multo magꝭ artare ptā tem extraoꝛdīariā ipoꝝ fra/ trū.quia qꝺ ꝑ ſuꝑioꝛē ꝯcedi tur ꝑ īferioꝛē artari vł̄ reuo/ cari nō ṗt.vt ꝺi.xxi.c.īferioꝛ. Ad ꝯſtõeꝫ aūt cle.ꝺ ꝓuil̾.rel̾. vbi ꝺꝛ ꝙ a caſibꝫ oꝛdīarijs re ſeruatis queq̄ꝫ abſoluere nō ꝓſumāt. Rn̄dēdū ē ꝙ h̄ ītelli gēdū ē ꝺ caſibꝫ ī iure rſ̄uatis ſic intēdit cle.ꝺudū.nō aūt ꝑ ꝯſuetudinē vł̄ ſtatuta alioꝛū ꝑlatoꝛū.qꝛ illa rm̄ouet papa ī ꝺicta cle.ꝺudū.a q̄bꝫ pn̄t ꝺi cti frēs abſoluere.ꝛ ꝑ ꝯn̄s vi dek̄ q̄cq̄d ꝺicak̄ ꝑ modernos vł̄ antiq̄s ꝺe talibꝫ caſibꝫ per eṗos rſ̄uatis totū reuocak̄ ꝑ cle.ꝺudū.ſpēalit̄ q̄ꝫtum ad ꝺictos frēs. Si enī ꝯſtitutõ poſterioꝛ licꝫ nō faciat mētio nē ꝺ ꝓoꝛi ipam reuocare no/ ſcak̄.c.licꝫ.de ꝯſti.li.vi. mł̄to magis reuocare ꝺebēt ꝺicta ꝺoctoꝝ ſi in ꝯ̄ꝛiū ꝓmulgenk̄. Hᶜ Joh̄.ꝺ ligna. Sꝫ Frā. ca ba.poſt Lādul.ꝺicit ꝙ ꝺ zaſibꝫ eṗalibꝫ nō ṗt ꝺari ꝺo/ ctrina cū ꝺepēdeat ex ꝯſtitu tõibuſ ipoꝝ eṗoꝝ ꝛ ꝺoctrīa. ꝛ q̄ꝫuis Lādul.ꝺicat ꝙ h̄n̄s irregularitatē quā ſolꝰ papa tollere ṗt ñ ṗt abſolui a pctõ aū̄ ꝺiſpēſatiõem. Frā. zaba. ꝺicit ꝯ̄ꝛiū.ſ.ꝙ pōt abſolui a pctõ remanēte macł̄a irregu laritatꝭ. Oꝛ ḡ nō ē claꝝ qui ſunt caſus eṗis reſeruati ī iu re cõi.iõ tutioꝛ via ē ī hmõi ꝙ frēs ſi pn̄t ſciāt ab eṗo q̄s caſus vult ſibi rſ̄uare.ꝛ ꝺe ill̄ nō ſe īpedire.oēs ꝓo alios caſus ſibi faciant concedere.

Certū eſt aūt ſm oēſ ꝙ ab ſolutio ab excõicatõe maio/ ri rſ̄uak̄ eṗis. Jtē ꝺiſpenſa/ tio vł̄ ꝯmutatio votoꝛū. Jtē relaxatio q̄ꝛūdā iuramētoꝝ. Diſpēſatio ꝓo īcertoꝛū :an ꝑ tineat ad eṗm: vł̄ ad aliū.h̄eſ ſuꝑ ī.ij.ꝑte ſūme.ti.ꝺ reſti.c. iiij.et ibi ꝺiffuſe. Frā.zaba. ī cle.ꝺudū.ī glo.ſuꝑ ꝟ.ꝯceſſa. ꝺicit glo. Johā.an. Lādul. Pau. Stepha. ꝛ zen. tenere ꝙ eṗus poſſit reſeruare caſꝰ ꝺe q̄bꝫ curati poterāt aū̄ hāc ꝯſtitutõem ꝺudū abſoluere. ita ꝙ reſeruatio ꝓiudicet fra/ tribꝫ.i. ꝙ etiā nō poterīt tunc ab ipis rſ̄uatis caſibꝫ abſol uere.qꝺ ē ꝯ̄ h̄ qꝺ h̄ ꝺic̄ Jo.ꝺ ligna. Et itelligit̄ iſta rſerua tio caſuū eṗaliū ꝺe actibꝫ ex/ terioꝛibꝫ cū effectu.et nō ꝺ in terioꝛibꝫ.vicꝫ ſi q̄s ꝺeſidera/

nit vł etiā ꝗſiuit aliū occide/
re.iſtud homicidiū cordis ñ
eſt de caſib9 reſeruatis epis.
Dicit etiā Pe. ð pal. ꝙ in
ceſt9 ꝗ ꝯmittit a puerſ ꝗ non
habēt vſū rōis ñ ē ð reſuatſ
epis.q2 nec ꝑ hoc tollit vgi/
nitas nec cauſat affinitas
Capitulū duodecimū ð ſa
cerdote ꝗ abſoluit aliqm a ca
ſu a ꝗ nō pt abſoluere.

Tnota q9
e ſi ꝯfeſſor ꝗcunqꝫ ali/
quē abſoluerit de ali
quo pctō a quo nō pt.ſiue q2
eſt rſeruat9 epo.ſiue q2 nullā
habꝫ autoritatē.Quis grauit
peccet.precipue qñ abſoluit
ſciēter vł ex igrātia iuriſ craſ
ſa.tñ ex h nō icurrit aliquam
cēſurā.vł excōicatōꝫ.ſiue ſit
clericus ſecularis :ſiue religi
oſus tał abſoluēs ſm Fran.
zaba.ꝛ zē.Sꝫ tenet illū quē
ſic abſoluit auiſare de errore
ſuo:ſi ꝯgſcit.vł pt inuenire.
ille tñ ꝗ ad deū excuſat:dū h
igrat.Et ꝙ dictū ē ꝙ ꝯfeſſor
dꝫ illū auiſare quē abſoluit:
cū ñ poſſꝫ itelligit qñ fieri ñ
pt ſine ſcādalo notabili. Vñ
in ꝯcił.Baſilie.ꝗdā młtū pi
ti habita ſup hoc collatione
dixerūt ꝙ talis ꝯfeſſor petat
autoritatē a ſupiori ſup h ca
ſu a ꝗ nō potuit abſoluere.et
tñ abſoluit.ꝗ habita vocet il
lū quē abſoluerat:cū ñ poſſꝫ
ꝛ ꝑ aliquē modū cooptū iter
roget ð aliꝗb9 ꝗ ſibi ē ꝯfeſſuſ
ꝗ volēs ſe meli9 iformari.ac
ſi plene ñ itellexiſſꝫ.ꝛ ſi ꝗ alia
crimīalia poſtea ꝯmiſerit.et
ſic ab oīb9 iterꝫ abſoluat ð tē
ałs audítſ ꝛ p̄us.Vel ſi ma/
gnū ſcādalū ex h timeret.ſic
ꝙ pdict9 mod9 ſuari ñ poſſꝫ
abſoluat abſenteꝫ.ſi ab vltīa
ꝯfeſſiōe credit pſeueraſſe talē
i gr̄a.Aut vt aliis placuit cū
ex h timeret notabile ſcanda
lū eueniri.ꝯmittat xp̄o ſūmo
ſacerdoti.pſertim qñ młtitu
do eſt ſic neglecta.vł multuꝫ
diſtat a loco vbi eſt cōfeſſor.
Sꝫ ſi rligioſus abſolueret
aliquē ab aliꝗ ſnīa excōicati
onis ſuſpēſiōis vł intdicti i
iure poſita icideret i excōica
tōem.a ꝗ nō poſſꝫ abſolui ci/
tra ſedē aplicā.cle.ð reli.ꝑui
le.Sec9 ſi abſolueret a ſnīa
hoiſ.q2 tē ñ icurrerꝫ ſꝫ pau.
Quis grauit peccarꝫ.ſꝫ clerici
ſecłareſ abſoluēdo a ſñiis iu
ris.Quis ꝛ ipi male faciāt ñ
tñ aliquā incurrūt cenſuram
Caplm.xiii.an in genera
li ꝯfeſſione ꝯtineat ſpēalis

n Ota etiam ꝙ vt dic̄ Jo. an. ſup̲ c. tua no/bis. ĩ glo. extra ꝺ of. vic̄. Si ep̄s ꝺdit vicariũ generalē. ⁊ ĩ mādato aliq̇d exp̄ſſit ꝺ his q̄ req̇rūt ſpēale mādatũ ſecuta generali clauſula. ⁊ oīa alia q̄ p̲ nos poſſumꝰ. etiā ſi māda tũ exigāt ſpēale. ſm̄ Hoſtiē. ſatis videt̄ ꝙ tal' etiaꝫ poſſit ſpēalia ad ĩſtar ꝓcuratoris. ſecꝰ ſi aliq̇d de ſpēalibꝫ nō fu iſſet ibi exp̄ſſum. hᶜ Joh. an. Nō videt̄ intelligēdũ q̄ꝫtũ ē de ꝟtute ꝟborũ. et ĩ foro ꝯtē/tioſo. nā ſi in foro ꝯſciētie ali ter ꝯſtarꝫ ꝺ intētōe ꝯferentiſ autoritatē ꝙ ille intēderit h̄. etiā ſi nō exp̄ſſiſſꝫ aliq̇d ĩ ge/nerali ꝯceſſione intelligerent̄ ſpēalia. xxĩj. q. v. c. hũane. et h̄ idē dici p̄t de autoritate da ta ab ep̄o ꝯfeſſoribꝫ. q̄ꝫ. ſ. dicē do do vob̄ autoritatē meā in cōfeſſiōe. ñ ĩtelligit̄ ꝓpt̄ h̄ cō ceſſiſſe caſus ſuoſ. niſi alicui ꝯſtaret ꝙ p̲ hᶜ ꝟba generalia intēdit caſus ſuos cōcedere. ſꝫ dicēdo iſtũ ⁊ illũ: ⁊ oēs ali os meos caſus. tũc intelligit̄ totũ dediſſe.

Capitulũ. xiiij. q̇d poſſint penitētiarij curie romane.

e T nota ꝙ pn̄iarij mino/res in curia pn̄t abſoluere vñcunqꝫ veniētes ab oībꝫ caſibꝫ pctōꝝ: ⁊ ſñijs ep̄is reſeruatꝭ. hñt ei autori/tatē q̄ſi ep̄alē ĩ foro pn̄ie ⁊ ma iorē q̄ ad q̄ſdā caſus excōica/tōis ⁊ diſpēſatōis. Sũmus ꝟo pñiariꝰ adhuc hꝫ maiorē in pluribꝫ alijſ caſibꝫ excōica tōis et diſpēſatōis.

Caplm̄. xv. q̇d fiendũ qñ ꝯfeſſor nō intelligit penitētē

n Ota ꝟo ꝙ cuꝫ cōfeſſor ñ intelligit penitēteꝫ aut ex imp̲itia lin/gue. aut ex dormitōe. aut ex diſtractōe mētꝭ ad alia appli cate. vl' ex alia cā ſm̄ Jo. nea pol'. ĩ q̄libꝫ. ꝙ cũ ſacr̄al' abſo lutō p̄exigat ꝯfeſſiōꝫ. ꝯfeſſio ꝟo ĩportat r̄uelatōꝫ q̄ ñ p̄t eē niſi r̄latōe vniꝰ. ſ. ꝯfitētꝭ. ⁊ p̲ ceptōe alt̄iꝰ. ſ. ꝯfeſſorꝭ. q2 ſi al teꝝ iſtoꝝ deficit ĩ p̄fato caſu. credo ꝺ illo pctō nō eē factaꝫ cōfeſſiōeꝫ. ⁊ p̲ ꝯñs ñ impēdi abſolutōeꝫ. hᶜ ille. Si tñ nō h̄ fac̄. ⁊ ꝯfeſſus q̇dē de h̄ ñ p̲/pēdit abſolutꝰ ē corā deo. nᶜ tenet̄ itare q̇uſqꝫ ſciat illum ñ p̲cepiſſe ſeu ĩtellexiſſe pctā

ſua.ꝛ hec ꝟa ſūt de pctis ḡui bus.i.moꝛtl'ibꝫ q̄ ſūt ꝺ neceſ ſitate ꝯfitēda .nō aūt ꝺ venia libꝫ.ad q̄ q̄s ñ teneť ꝺ neceſſi/ tate.ꝛ vbi talia modica raro obaudiūť ab eo q̄ al's ꝯḡſcit pſonā.

Finit pma pars q̄ fuit de ptāte ſeu autoꝛitate ꝯfeſſoꝛiſ

Incipit ſcda

ps libꝛi pmi :q̄ erit de ſciētia ꝯfeſſoꝛis.q̄ erit duplex. Pri/ mus.§.ſ.ꝙ duplex eſt clauis oꝛdinis.ſ.ſcientie ꝛ potētie

Icto de ꝺ ptāte ꝯfeſſoꝛum: nūc videndū ē de ipoꝝ ſcientia. Eſt ei duplex clauis oꝛdinis.ſcꝫ clauis ſciē tie. ꝛ clauis potentie. Unde chꝛiſt⁹ petro dixit .Tibi da/ bo claueſ regni celoꝝ. Mat. xvi. Nota tñ ꝙ iſta ſcia ñ ꝺꝛ clauis:ſꝫ ipa poteſtas diſcer nēdi atqꝫ examinādi: ſiue co gnoſcendi in foꝛo ꝯſcie. ꝛ po teſtas determinādi ſeu diffi niēdi cauſam.i.ligādi ꝛ ſoluē di ꝺꝛ clauis potētie. Iſta ꝟo duplex ptās ē vna i eſſentia ſꝫ duplex i effectu .Scientia aūt acquiſita nō eſt clauis ſꝫ bñ iuuat vti claui.ꝛ ꝺ hiſ cla uibus habes di.xx.p totum

Quāta ſciētia req̄ratur i confeſſoꝛe.§.ij.

E q̄ntitate ſciētie cō ꝺ feſſoꝛis: q̄ztā. ſ .opte at eū hr̄e pitiā .dicit Aug⁹.de pe.diſ.vi.c.i .optet vt ſpūal' iudex ſciat ꝯḡſcere q̄cq̄d dꝫ iudicare.Dic̄ tho.i iiij.diſ.xvij .in expoſitōe lr̄e. H^c^ ſcia ꝛ ſi ñ ſit maioꝛ.tñ dꝫ eſſe tanta vt ſciat diſcernere inter pctm̄ ꝛ non pctm̄.ꝛ pec catū moꝛtale et veniale.ꝛ ſi i aliq̄ eēt dubitatio ſciat dubi tare vt poſſit ad pitioꝛes re/ currere.Alb.aūt in.iiij .dicit ꝙ nō teneť ſacerdos ſcire diſ cernere niſi in cōi que ſint ca pitalia: ꝛ q̄ moꝛtl'ia cōia. ꝛ q̄ venialia ex genere. Sꝫ h^c^ ne ſciēs dic̄ ideꝫ:puto ꝙ peccat moꝛtal'r tal' audiēdo. ꝛ eū in ſtituēſ pl⁹ peccat q̄ ipe ꝛ euꝫ pmittēs inſtitutū miſtrare ſi ſua intereſt talē ꝓhibere. Di cit etiā ꝙ in pplexis caſibus ſacerdoſ eccl'ie parochial' dꝫ eſſe ita diſcret⁹ vt talia diffi/ cilia eſſe ſciat. nec eſſe ꝓcedē/ dū in eis ſine ſupioꝛis ꝯſilio vl' autoꝛitate .h^c^ alb .in. iiij.

Guil'.durañ. in ſūma ſua dicit ꝙ q̄tiēs ꝯfeſſoꝛ ſe igerit

ad ꝯfeſſiões audiēdas: totiēſ ſe offert ad rñdendũ de ꝗlibꝫ ⁊ interdũ de caſibꝫ inopīatis ⁊ alias inauditiſ: ⁊ q̄ſtionibꝫ ſeu caſibꝫ valde ꝑplexiſ. De bet ḡ ꝯfeſſoꝛ ſcire diſcernere inť pctā ⁊ differētias pctōꝝ. Vñ ſcire dꝫ ꝯfeſſoꝛ ſi ea q̄ exprimit ſibi penitēs ſint pctā vľ nō. puta an bella ꝓncipuꝫ ⁊ ipoꝝ exactōnes ſint licita: vľ nō. et vtꝝ ꝯct⁹ q̄ fiũt ſint liciti vľ illiciti. et qñ ad reſtitutōeꝫ teneať ⁊ qñ nō. ⁊ an ei d̄beat ꝓhibere cōionē. vľ cō cedere. qꝛ ſi ꝯfeſſoꝛ iudicat licitũ qđ ē illicitũ: tā ꝯfeſſoꝛ q̄ꝫ penitēſ ī foueā cadũt. niſi forte ꝓbabiliſ ignorātia eũ excuſet. puta ſi habꝫ aliqueꝫ doctoꝛē autenticũ ⁊ famoſuꝫ cuius opinioni īnitiť. Vñ ſi cō feſſoꝛ nō eſt expꝰtus in caſibꝫ ita ꝙ nec nouit dubitare nec ꝑ ſe iudicare: cũ ꝑiclo aīe ſue audit ꝯfeſſiões. hec Guiľ.

Pe. de paľ. in. iiij. diſt. xix oñdit maioꝛē ſciam reqꝛi in eo q̄ ſe ingerit: q̄ꝫ ī eo q̄ ponitur ad h̄ a ſuꝑioꝛibꝫ ſuis ex obediētie iniũctiōe. ⁊ d̄ ꝓmo ꝑt intelligi dictũ rigoꝛoſum Guiľ. durañ. d̄ ſcđo dictum Tho. ⁊ Alb̄. Diċ ei ipe Pe. Ꝓis ſacerdos hꝫ clauē ſcie ⁊ potētie. i. autoꝛitatē diſcernē di ⁊ potētiā ligādi ⁊ ſoluēdi. licet mľti nō habeāt ſciaꝫ de bitā et ecōuerſo. Mľti enim ſacerdotes habēt ſciam q̄ nō habēt autoꝛitatē diſcernēdi. ſcđi q̄deꝫ ſine pctō. ſꝫ ꝓmi cũ peccato ſuo ſi h̄ ꝓcuraret. alias ſi inuiti ponerenť excuſati ſunt. ſi ꝓpoſuerũt impedimentũ nec ſunt auditi. Munus id ē officiũ iudicādi neceſſariũ ē. et ꝑt ad h̄ compelli. ſcꝫ ad officiũ iudicādi ⁊ ad ꝓlatōeꝫ carēs ſcia. ⁊ tũc non peccat ſicut ī religiōibꝫ ꝯſuetũ eſt fieri. Et qđ diċ Greg. ꝙ ſi īdignꝰ ē nō dꝫ obedire. ⁊ ſi dignꝰ dꝫ obedire: intelligē dũ eſt de illo q̄ hꝫ defectus q̄ ſũt iurꝭ. vicꝫ irregularitatis. ⁊ tũc ñ dꝫ obedire: niſi ab eo ꝑ diſpenſatōem moueať. alš teneť religioſus obedire. alioq̄n q̄libꝫ religioſus bonꝰ q̄ reputaret ſe indignũ refugeret: et ſic ſoli indigni ꝓmouerenť et ponerenť. Qui ꝟo nō coactꝰ ſꝫ ſpōte accipit ꝑtāteꝫ ſiue ꝓlatōis: ſiue audiēdi cō feſſiões nō hñs ſufficiētē ſcientiā peccat. Sꝫ q̄ inuitus ⁊ coactꝰ ñ accipit ſꝫ ſuſcipit ñ peccat Vñ ſine pctō ab īſcio haberi et ſuſcipi ꝑt. ſꝫ accipi

nō p̄t ptāſ iudicādi ſine pc̄to Hᶜ Pe. Si tñ ī eo eſſ; tāta igrantia ꝙ oīno ineptus eſſet q2 nec etiā ſcit q̄ Tho. et alb. dicūt ſup̄. credo ꝙ nō excuſaret a pctō. etiā ſi ex obediētia iniuncta poneret ſe ad id ad quod omnino inept⁹ eſt: cu; piculo aīaꝝ.

An ꝯfeſſor teneat ſcire an pctā in confeſſiōe audita ſint mortalia vł venialia. §. iij.

Uꝝ aūt ꝯfeſſor teneatur ſcire de oīb; q̄ ſibi dicunt in ꝯfeſſiōe an ſint mortalia vł venialia. Henric⁹ in quolib; ſic reſpōdēdo diſtīguit. Peccata ſunt ī duplici genere Quedā ſunt pctā q2 ꝓhibita: q2 ſi nō eſſent ꝓhibita ñ eſſent pctā. vt ſunt oīa q̄ ſunt de iure poſitiuo. vt audire miſſam die dñico. ſeł ī anno ꝯfiteri et cōmūicari. et hmōi. Et tłia tenet q̄lib; ꝯfeſſor ſcire. niſi habeat cām rōnabilē q̄ eū excuſet. vt ſi forte tp̄e ꝓhibitōnis erat in terra lōginq̄ vł in carcere. Alia ſunt pctā nō q2 ab hoīe ꝓhibita. ſ; q2 de natura ſui mala ſūt etiā ſi ñ ꝓhibeant. ⁊ hoꝝ q̄dā ſūt capitalia. vt ſupbia luxuria ⁊c. Hᶜ enī ſūt q̄ſi elemēta et p̄ncipia q̄ ꝺ neceſſitate quēlib; ꝯfeſſorem ſcire optet. Quedā vͦo ſūt pc̄ta q̄ ſūt ſpēs pctōꝝ capitaliū. vt illa q̄ recipiūt hoꝝ p̄dicatōe;. vt fornicatio ⁊ ebetaſ ⁊ hmōi. Fornicatio vͦo luxuria q̄dā eſt. et ebrietaſ q̄dā gula. Et hoꝝ pctōꝝ ſpēſ q̄dam ſunt q̄ importāt malū de ſubſtātia ſui act⁹. eo ꝙ ſtati noīata habeāt annexū malu;. vt fornicatio. ⁊ de talib; etiā cōfeſſor ſcire tenet vtꝝ ſint mortalia ł ñ: ł vēialia. Quedā vͦo ꝺ ſpa ſui act⁹ ñ hn̄t ꝺ formitatē. ſ; ex libidīe faciēte ſic cogſcere vxorē ꝓpam nō ē pctm̄ ꝺ ſe. tñ poſſ; q̄s vxorē cū tanta libidīe cognoſcere ꝙ eſſet pctm̄ mortłe. vt ſi eā ꝯḡſcer; ſi etiā nō eēt vxor ei⁹. ⁊ ꝺ talibus nō opt; ꝙ cōfeſſor ſciat vtꝝ ſint mortalia vł vēialia. q2 nec ꝯfitentē freq̄nter ſcire optet. Alia ſunt pctā q̄ ſūt ſilie pctōrum capitaliū. vt illa pctā quoꝝ fines tminant et ordināt ad fines capitaliū. ſicut dol⁹ et acq̄ſitio rei īiuſte. ⁊ de talib; pctis freq̄nter opiniōes ſūt ꝯrie int doctores. ⁊ de talib⁹ nō tenet ſimplex curatus nō ordinarius ſcire vtꝝ ſint mortłia ł ñ. Curat⁹ āt ordīari⁹ vt ep̄s ⁊ archiep̄s

ꝛ ceteri aliȷ ſupiores plati te/
nent̃ ſcire. qꝛ ipi ſunt purga/
tores. et tenẽt alios purgari
facere ꝛ illumiare. ꝛ iõ tenẽt
ſcire nouũ ꝛ vet⁹ teſtamentũ.
hᶜ ille. Caueat ãt ꝯfeſſoꝛ
ne ſit pceps ad dãdã ſniaȝ ꝺ
mortli qñ ñ ẽ cert⁹ ꝛ clar⁹. et
vbi i aliq matia varie opinio
nes ſũt ꝗplurĩũ ꝛ ſolẽniũ do
ctoꝝ. vtꝝ ſit licitũ vł illicitũ
ſic ꝺ nõ ſolnẽdo deciaſ vbi ñ
eſt ꝯſuetudo. pati tñ ſunt ad
dandũ ſi ecclia peteret. ꝙ q̃/
dã dicũt eos eſſe i ſtatu dãna
tõis. vt Inno. Aliȷ vo dicũt
ꝙ tñ. v Tho. Jo. an. ꝛ archi.
ꝛ de emptõe iuriũ mõtſ Flo/
rentie. vel impſtitis venetoꝝ
quod q̃dã dicũt eſſe vſuram.
aliȷ licitũ dicũt. ꝛ mlta hmõi
Conſulat tñ ſp ꝙ tuti⁹ eſt a
talib⁹ abſtinere. extra ꝺ ſpõ.
c. Juuenis. non tñ ꝯdẽnet ꝯ
rium faciẽtes. ſeu ꝯriã opini
onẽ tenẽtes. nec ppt̃ h̃ dene/
get abſolutõem. Sȝ vt dicit
Guilł. dicat ꝯfeſſoꝛ ꝙ illꝺ fa/
ciẽdo nõ eſt tutũ ſȝ dubiũ. et
iõ bñ ſibi puideat. Si auteȝ
oĩno ꝯſciẽtia ꝯfeſſoris dicta
ret illud eẽ mortale ꝛ nõ poſ/
ſet ꝯſciam ꝺponere: qꝺ tamẽ
debȝ: ad ꝯſiliũ ſapiẽtũ recur
rat. et nllo mõ dȝ facere ꝯ cõ
ſcientiã. qꝛ peccaret mortalꝛ
xxviiȷ. q. i. ca. deinceps. §. ex
his. iũcta glo. Sȝ cũ illꝺ ta
le eſſet ꝯ cõmunẽ opinioneȝ
doctoꝝ. ꝛ cõit̃ ſic ẽuat̃ a ſapi
entioꝛib⁹. ꝗuis aliquẽ docto
rẽ audiret ꝯriũ tenere nõ dȝ
illi ꝺ leui adherere. Quõ vo
q̃s debeat deponere i h̃ ꝯſciẽ
tiã erroneã vł ſcrupuloſã ha
bes ſupra in pma pte. ti. iȷ. c.
de conſcientia.

Q, iteranda ẽ ꝯfeſſio i ſex
caſib⁹. §. iiȷ.

ſ Cire etiã tenet̃ ꝯfeſ
ſoꝛ q̃ ſũt illi caſus in
q̃b⁹ tenet̃ q̃s iterare
ꝯfeſſionẽ. ꝛ ſũt q̃ttuoꝛ ẽm pe.
de pał. duo vero ſunt ex par
te ꝯfitẽtis Prim⁹ ẽm Pe.
Tho. Ray. ꝛ Hoſti. ꝛ oẽs ali
os. ſ. qñ aduertẽter tacet ali/
qꝺ qꝺ ẽ mortale: vł credit: vł
pbabiliter dubitat eẽ morta
le ex vecũdia vel alia cã iniu
ſta. tũc etiam mortalꝛ peccat
cõmittendo fictõem in ſacro
ꝛ notabilẽ irreuerentiã. ꝛ ite
rare tenet̃ talẽ ꝯfeſſionẽ. Si
tñ talis ꝯfiteret̃ eidẽ cui ꝛ p⁹
ꝛ ille habet in memoria pctã
ei⁹ ſufficit dicere illꝺ occulta
tũ ꝛ illã fictõeȝ ẽm Guilł. du
rañ. imo etiã ſi nõ hñet in me
moria. vt ptȝ in fine. iiiȷ. caſ⁹.

Sed ſi dimitteret ex aliq̄ iuſta cauſa. puta q2 pbabiliter dubitat eū ſolicitantē ad malū de q̄ ↄfitet᷑ vl̕ reuelatorem ↄfeſſiōis. vel dicēdo id cū ſit ↄfeſſor manifeſtar3 pctm̄ qđ audiuit. puta ſi iiuſte abſoluit cū nō debeat. ⁊ ī his caſibus nō habēdo copiā niſi talis cōfeſſoris. cui ↄfitēdo aliqđ p̄dictoꝝ ſeq̄ret᷑. tūc ſatis videt᷑ ꝙ ſit excuſat⁹. Dic̄ etiā p̄dictus Durañ. ꝙ ſi ex ignorantia craſſa et ſupina aliqđ r̄tinuit mortale: q2 noluit cogitare de ſuis peccatis tenet᷑ totū iterare. Sec⁹ ſi ex ignorantia pbabili. q2 tūc ſolū illud qđ dimiſit. Scđs eſt ꝑm Tho. ⁊ Pe. qñ ñ īpleuit penitentiā ſeu ſatiſfactōnem iniūctā p mortalib9 ex ↄtemptu vl̕ ex negligētia. ⁊ ē oblitus ei⁹. ſi ei ei⁹ recordaretur adhuc poſſ3 pficere. et tūc pficiēdo iterare nō tenet᷑. et p̄cipue qñ nō eſt ſibi p̄fix⁹ terminus quē nō poſſit trāſgredi. q̄uis ſibi ſit declaratū in quo īpam debeat facere. vl̕ ī alio tpe īpa3 ſupplere. eoīpo qūt ꝙ facit ſibi ppoſitū ñ implēdi pñiam ſibi iniunctā p mortalibus ex negligētia vl̕ contēptu peccat mortal̕r. q2 tenet᷑ ad illā ſub p̄cepto. Secus vero eſt de pnia iniūcta p venialib9: ad quā nō tenet᷑ de neceſſitate ꝑm Tho. Idē ſi pñiam iniūctā p mortalib9 dimitteret ex īpoſſibilitate. puta ex infirmitate ⁊ hmōi. Poſſet tñ penitētia iniuncta ab vno confeſſore mutari ab alio cui ↄfiteret᷑. etiā ſine audientia peccatoꝝ illoꝝ p q̊b9 erat impoſita ꝑm Pe. đ pal̕. de hoc infra vide. Terci⁹ caſus ꝑm Pe. Tho. Ray. et Hoſti. eſt ex pte ↄfeſſoriſ. qñ videlic3 notabilit̕ eſt ignorāſ ſacerdos. ita ꝙ neſcit diſcernere inter mortale ⁊ veniale de cōib9 peccatiſ. et p̄cipue cū penitens hab3 caſus intricatos ⁊ difficiles. Concordat Durañ. et addit. et h̄ niſi penitēſ ſit perit⁹: ⁊ inſtruat ↄfeſſorē. Cū aūt vadit ad eū quē ſcit idiotā ⁊ ignorantē tenet᷑ iterare. hᶜ durañ. Qđ videt᷑ intelligendū qñ poteſt habere aliū ſufficientē. nā ſi aliu3 habere nō poteſt. et m̄lto magis qñ eſt in piculo mortis. pōt ⁊ d3 ↄfiteri ei que3 hab3. Vñ Aug. dicit de pe. di. vi. Qui vult ↄfiteri vt inueniat gra3 ſacerdotē q̄rat ſciētē ſoluere ⁊ ligare Quart⁹ caſuſ

eſt ex pte ↄfeſſoris. eſt aūt im potētia abſoluēdi ſm Petr. Tho. Ray. et Hoſti. qd pōt eē dupl'r ſm Pe. d pal'. ⁊ du rañ. vl' q2 h3 ptātē artatā ab ſoluēdi. q2. ſ. ab aliq̄b9 pctī n̄ pt abſoluere ſupiore reſuāte ſibi illos. et tamē ab ill' de fa cto abſoluit. Et cōfeſſus illi cum ei ↄſtat tenet itez ↄfi teri. nō q̄dem oīa ſm Pe. de pal'. ſed illa tm̄ de quib9 non potuit abſoluere. aut hoc eſt quia nullā habuit ptātē. ⁊ h̄ quia nō erat ſacerdos q̄uis reputaret. vel q2 non ſubdi tus. vel q2 intruſus: aut quia excōicatus vel ſuſpenſus ab officio hmōi. ⁊ abſolut9 a ta li cū illi h̄ ↄſtat tenet itez ↄfi teri: q2 realiter nō ē abſolut9. q̄uis ignorātia facti excuſet eū in cōſpectu dei ac ſi eēt ab ſolut9: dū neſcit. ſm Tho. ī q̄libet. Sed pe. de pal'. ī. iiij. diſt. xvij. q. vi. ſic diſtīguit. et notabiliter. q2 aut impedim̄ tū qd habet abſoluēs ē iuriſ diuini vl' hūani. Si iur diuini. vic3 q2 nō fuit baptiza tus talis. vl' nō ordīatus. et ī h̄ caſu abſolut9 a tali tenetur iterū confiteri h̄ ſcito. nec pa pa poſſ3 de ↄrio diſpenſare. Si vo impedimētū eſt iuriſ humani. puta q2 ſuſpēſus ē vl' excōicat9 et hmōi. tūc īpe dimētū aut ē notoriū aut oc cultū. Si notoriu3. puta q2 manifeſte l' publice verberauit clericū. ppt qd eſt excōicatuſ notorie. aut manifeſte ītruſ9. ſc3 ppter ↄceſſionē ſecl'ariu3 poſit9 in eccl'ia curata. ⁊ non p canonicā conceſſione3 ppt quod titulū nō hab3. nec po teſtatē ſup parochianos illi9 eccl'ie. et taliſ ↄfeſſus iſti tene tur itez ↄfiteri hoc ſcito Si vo impedimentū eſt occl'tū: tūc aut ↄfitens ſcit illd impe dimentū: aut neſcit. Si ſcit ↄfitēdo illi tenet itez ↄfiteri. ⁊ peccat mortal'r cōicādo illi in diuinis. Sed ſi neſcit īpe dimentū qd etiā alijs occl'tū eſt: ⁊ h̄ ignorantia facti. puta quia pcuſſerat clericū nll'o vi dente: tūc nō tenetur iterare. Argumentū ad h̄ de ſcientia ſerui q̄ liber putabat publi ce q̄ rata eſt Sed ſi hoc neſci ret igrātia iuris. puta q2 ſcit illū pcuſſiſſe cl'icū. ſed credit nihilomin9 īpm poſſe audire ↄfeſſiōes. nō excuſat ppt hoc q̄n teneat iterare ↄfeſſiō3 ſm Pe. de pal'. Quīt9 caſus ī q̄ q̄s tenet iterare ↄfeſſione3 ſm Pe. de pal'. vbi. ſ. eſt īpe

dimētū ex pte ꝯfitēt; ſcitū vł oblitū vł ignoratū ꝑbabilit̄ puta q꞉ erat excōicat⁹ maiori vł minori excōicatōne.licꝫ neſcirꝫ.ꝛ cū poſtea ſciuit tenetur iteꝝ cōfiteri abſolut⁹. q꞉ ligat⁹ excōicatiōe abſolui nō potuit a pctīs.ꝛ ꝑbabil' igrātia p̄ſeruat a cl'pa ꝛ a pena irregularitatis. ſed nō facit eū nō eē excōicatuꝫ .ꝓpter qđ ſi tūc eligeret̄ vł ſibi bn̄ficiū cōferret̄.ignorātia nō facerꝫ ꝙ ſibi aliqđ iuſ acq̄reret̄.c.apl'ice.extra de cleri.excō .miniſ. Eſt autē min⁹ capax ſacroꝝ a quoꝝ ꝑticipatōe directe excludit̄ ꝙ̄ q̄ꝛūcūqꝫ alioꝝ .ꝛ iō abſolutio nulla. Et dic̄ idem Pe.ꝙ in hoc caſu et ī alijs in q̄bꝫ q̄s tenet̄ iterare ꝯfeſſiōeꝫ ſi cōfiteret̄ eidē nō oporteret iterare pctā explicite.ſꝫ ſoluꝫ implicite.dicēdo. Peccaui ī illis q̄ al's vob dixi. ſic ſi nll'a fuiſſet abſolutio de facto

Dilata eī abſolutio ꝑ ml'tos dies fieri p̄t.etiā ſi ip̄e oblit⁹ fuerit.dū t̄n pn̄ia ei p̄us īnotuerit.quia ſi nō taxaſſꝫ penitentiā tūc opteret ad mēoriā reducere.vt moderaret̄ iuſte. ꝓpt̄ qđ remittēs ad ep̄m ſi n̄ abſoluat dꝫ pn̄iaꝫ innoteſcere.queꝫ poſt reditū abſoluēſ iniūgit dicēs .facias qđ tibi dixi.q꞉ ligare nō debuit an̄ ꝙ̄ abſolueret. ita ꝛ ī ꝑpoſito Hec Pe.Guil'.etiaꝫ dicit ꝙ pn̄ia nō req̄rit tantā ꝯtinuitatē agēdoruꝫ et dicēdoꝝ ſic̄ alia ſacr̄a .Sed in vna die p̄t fieri ps ꝯfeſſiōis.et ī alia die altera.vł in vna die confeſſio audiri:et in alia impēdi abſolutio:et iniūgi pn̄ia pctōꝝ.

Sextus caſus eſt qn̄ quis facit confeſſionē in mortali ſine ꝑpoſito abſtinēdi .ſꝫ quia iſte caſus habꝫ varias opiniones ꝛ ſatis difficiles iō đclarabit̄ in ſeq̄nti.§.

An valeat ꝯfeſſio ab incōtrito facta vt eam iterare nō oporteat.§.v.

Na ex cō v ditiōibꝫ ꝯfeſſiōis eſt ꝙ ſit lacrimabil'.i.cū dolore ſeu diſplicētia đ pctīſ ſaltem ſ̄m ratōem. Unde q̄runt doctores. Utrū ꝯfeſſio facta a nō cōtrito.quia.ſ. nō dolet ſufficiēter:vł nō ꝑpoīt ſe abſtinere a pctīs valeat ita ꝙ nō teneat̄ eam iterare.ꝛ reſpōdꝫ Pe.đ pal'.ī.iiij.di.xvij ꝙ ad arg.h̄ ē triplex mod⁹ dicēdi. Primus eſt ꝙ nō valet ad remiſſionem culpe nec

pene:nec tūc nec recedēte fi-
ctōe. vñ et tūc tenet iterare.
ꝛ hec ē opinio. Gof. in ꝙlibꝫ
Ray. et Hosti. ī summa. Bo
nauentu. i. iiij. Durañ. Rob.
Olchot Uincen. ī specło hy
storiali. Scđs mod⁹ dicē
di est ꝙ talis cōfessio valeat
ad remissiōem culpe: qñ im-
penitēs cōfitet ꝛ absoluit. li
cet tunc ñ recipiat fructū cō
fessiōis tñ recedēte fictiōe re-
cipiet. sic ðr de baptismo. et
rō hui⁹ forte ē. qꝛ sic ī baptis
mo impmit character ad q̄m
recedēte fictōe seq̄t ḡtia. ita ī
pnia īpmit q̄dā ornat⁹ ad q̄m
recedēte fictōne seq̄t grā. Et
hec est opinio Pe. Tho. Ri-
car. in. iiij. Jo. et Ber. ī glo.
videt etiā esse ð pe. di. i. c. mē
suram. §. sequēti. Dicit enim
ꝙ nō est necesse ꝙ peccata q̄
semel sacerdoti cōfessi sumus
eadē denuo ꝯfiteamur. Est
ꝛ tercius modus dicēdi con
cordās ambos. Aut enī talis
nō habꝫ intentōeꝫ cōfitendi
sacramētaliter ꝛ absoluēdi sꝫ
deridēdi: aut bꝫ intentōeꝫ cō
fitendi. Jn pmo casu nō libe
rat a pcepto diuīo de ꝯfessio
ne. quia sine intentōe nō pōt
suscipi essentia sacramēti qð
ꝯsistit in vsu. vñ tenet iterū
cōfiteri. Si autē intēdit tūc
distinguēdū est. qꝛ intendens
implere pceptū et suscipe ve
rū sacrm qð eccłia ꝯfert. aut
nullā bꝫ pniam de suo pctō:
aut aliquā. si nullā tūc peni-
tentie sacramētū nō suscipit.
qꝛ ptās hmōi sacri eētialis
q̄ cōsistit ī actu suscipiētis: ē
actus interior. vnde sine eo
nō est. sicut nō esset mrimoni
um si quis intēderet vez sa-
cramētū suscipe: nō tñ ꝯsenti
re nisi in carnalē copulā ꝛ ad
tpus. Sed si aliq̄m bꝫ pniaꝫ
de pctīs suis: tūc itez distin-
guendū est. qꝛ aut talē bꝫ pe
nitētiā ꝙ sufficit cū sacramē
to. puta attrit⁹ accedit ad cō
fessionē ex quo fit ibi cōtrit⁹
vi clauiū vnde fugat fictio. ꝛ
sic nō habꝫ dubiū. qꝛ ꝛ sacra
mentū suscepit et effectū ei⁹.
scꝫ remissionē peccatoz. vnð
ñ tenet iterare. et silr īmo for
tius si accedit cōtrit⁹. Si ve
ro bꝫ talē penitētiā ꝙ ñ suffi
ciat cū sacro ad grām. qꝛ nec
etiā attritus accedit. tūc ē ve
ra opinio Tho. s. ꝙ recedēte
fictōe: tūc incipit valere ꝯfes
sio. et nō tenetur cōfiteri nisi
fictōnem suā. puta si habuit
quendā dolorē impfectū sed
nō sufficiēter discussisset ꝯsci

entiā ſuam.putabat aūt diſ/
cuſſiſſe quantū ſufficiebat.vl'
ſi dolebat de pctō p̄terito.ñ
pponenſ cauere ī futuro.aut
ecōuerſo. vl' dolor ñ erat ma
ximus ſicut debebat.ip̄e tñ
ſm ɔſcientiā ſuā nō erat fict⁹
licet ſm veritatē eſſet.ꝛ ſic ni
hil celauit qđ crederet morta
le.ꝛ p ɔñs ſm ſuū iudiciū cō
currebāt oīa q̄ erant neceſſa/
ria.poſtea aūt certificat⁹ đ er
rore ſue ɔſciētie penitꝫ de il/
lo defectu. Poteſt igit' opi/
nio Tho.mlt' modis ſalua/
ri. Uno mō loq̄ndo đ eo qui
fictus eſt p̄uatiue nō poſiti/
ue.qꝛ.ſ.hꝫ dolorē.ſed ita im/
pfectū ꝙ nec cū ſacramento
actu ſuſcepto ſufficit ad ɔtri
tionē.nihilomin⁹ tñ hāc im/
pfectōeꝫ q̄ ē fictio nō cōfitet'.
qꝛ credit' eē ſufficiēter diſpo/
tus.ꝛ ſic nō ſciēter celat pec/
catū qđ fuit in h̄.qꝛ.ſ.nō exa
minauit ɔſciam ſuā ſicut de
buit.ꝛ ſic qđ erat error iuris
diuini nō tollit fictōeꝫ reſpe
ctu vltimi effectus ſacramti
qꝛ improbabil'.vnde ñ excu
ſat.ſꝫ tñ eoip̄o quo error tol/
lit fictionē que excludit eſſen
tiā ſacramēti vnde vex ſacra
mentū fuit.tali g̊ q̄ vex ſacra
mentū ſuſcipit ornat⁹ imp̄/
mit'.ſed grā nō dat'. ſꝫ poſtea
qñ redit ad cor et recolit ſe ñ
bene feciſſe debitū ſuū ex ne
gligētia ſua oblitū. tūc inci/
pit valere ɔfeſſio.ꝛ non tenet'
ɔfiteri illa que p̄us cōfeſſus
fuit ſicut fictus.qꝛ nō fuit di
midiata ex intentōe.ſꝫ ſolū il
lā fictōem tenet' iterū cōfiteri
Si aūt fuiſſꝫ fictio poſitiue
qꝛ.ſ.nō dolet.et ſciēter celat
fuiſſet cōfeſſio nulla.vel ſi cō
feſſus fuiſſet nō debuiſſꝫ ſibi
dari abſolutio.ſed ſi data ei
fuit dubiū ē:vtrū ornat⁹ ſit
imp̄ſſus.quo caſu Tho.nō
pōt intelligi Scđo mō p̄t
intelligi opi.tho.qñ ē poſiti
ua fictio q̄ntū ad h̄ ꝙ nō do/
let nec pponit abſtinere.tūc
iſta fictio nō occurrit ſibi vt
ɔfitenda.nec actu cogitauit
ꝙ teneat' eā ɔfiteri.tūc enim
ſicut de pctō qđ occurrit q̄/
dem:ſꝫ nō credit ꝙ ſit pctm̄
aut ꝙ ſit mortale ꝛ de neceſſi
tate ɔfitēdū.p inde eſt ac ſi fu
iſſet oblitus p negligētiā.n⁹
feciſſet debitū ſuū de ſcrutā
do ɔſciam ſuā. in q̄ caſu ſolū
illud ɔfitendū ē. et ē veruꝫ ſa
cramentū.licꝫ ſit hic ignorā
tia iuris diuini. ꝛ h̄ mō p̄t ſu
ſtineri dictū Tho.xxij.di.ar.
.i.ī ſolutōe vltimi ar.vbi dic̄

ꝙ ignorātia iuris diuini nō excuſat a fictōe. et ſic talē vocat fictū. Tercio mō pōt ſuſtineri opinio Tho. loquēdo de illo q̄ ꝯfitet̃ eidē cui p⁹ ⁊ tūc nō oportet iterare ꝯfeſſionem pmā factā ei: licet fictaꝫ etiaꝫ ſi ipe ſacerdoſ nō recoleret pctā pri⁹ ſibi dicta. quia nec qñ ꝯfeſſio itegra eſt oportꝫ ꝙ recolat actu a pncipio vſq̄ ad finē. ⁊ maxime qꝛ h̄ ſufficit. ſ. abſoluere ab oībꝫ. ⁊ iniūgere pñiam p fictōe: ⁊ pro aliis ꝙ tūc faciat pniaꝫ ſibi iniūctā. Itē paulopoſt dic̄ idē ipe Pe. de pal. ꝙ cū ꝯfitēſ exprimit fictōeꝫ ſuā. puta dic̄ ſe nō poſſe vl̄ nō velle pponere abſtinere in futurū quē abſoluit ſacerdos. ꝙ̄uis nllō mō debeat abſoluere. al̄s peccaret abutēs claui. nec valerꝫ ſibi tunc illa abſolutio. tñ ex q̄ intēdit abſoluere ⁊ ſacrm̄ verū ꝯferre. videt̃ ꝙ cōferat. ⁊ ſi tūc nō habꝫ effectū ppt̄ illiuſ idiſpoſitiōeꝫ: hēbit tñ poſtea qñ cōteret̃ vl̄ ex expectatiōe vl̄ diſpoſitōe ornatu manente. Et ſi dicat̃ ꝙ ꝙ̄uis ſit ibi forma nō tñ materia. g̃ nō ē ſacrm̄. materia enī ē pctōr cōtrit⁹. Dicendū ꝙ qñ ſibi ſua fictio nō occurrit vt ꝯfitēda. tūc nō eſt ꝯfeſſio dimidiata. ⁊ qñ ſuā dicit fictōem cū aliis peccatis eſt cōfeſſio integ̃. Et ſic materia pfecta: cui materie pt impmi forma ꝙ ſi fiat verū ſacramentū erit. ꝙ̄uis fieri nō debeat. Sicut ſacerdos habēs hoſtiā ſup altare pollutū non deberet q̄deꝫ celebrare. ſi tñ celebrando v̄ba pferret eucharistia v̄a eſſet. peccator enī ē materia ſꝫ immūda. niſi ſaltē ſit attrit⁹. vl̄ ꝯfeſſio ſine attritōe ē materia immūda. hec Pe. de pal.

De attritōe et ꝯtritōe.

Et qꝛ dictū ē de ꝯtritōne ⁊ attritiōe quō penitēs ſup ipis debeat inſtrui a ꝯfeſſore. Jō de ea clari⁹ dicēdū ē. Nota g̃ ſcḋm Tho. i. iiij. di. xvij. ꝙ differētia ē inter attritōeꝫ ⁊ ꝯtritōem. Nam attritio iportat q̄ndam diſplicētiā de pctīs: ſꝫ impfectā. Unde attritū. i. aliquo mō tritū. ſed cōtritio importat pfectam diſplicētiam de peccatis. vnde cōtritū id ē ſimul totum tritū ⁊ i puluerē redactū. Eſt autem cōtritio ſcḋm Pe. i. iiij. di. xvij dolor voluntarie aſſumptuſ p peccatis cū pposito cōfitēdi et ſatiſfaciendi voluntarie

Et ſm eundē ea .diſt. oportʒ ꝙ contritio habeaꝛ de omnī pctō mortali .et rō eſt.qꝛ ī oī peccato mortali eſt actualis auerſio voluntatiſ a deo. Et qꝛ cōtraria ꝯtrariis curātur. ideo oportet ꝙ in om̄i remiſſione peccatorū ſit actualꝭ ꝯuerſio ad deū ꝛ auerſio a pctō .ꝛ h̄ dꝛ ꝯtritio. De pctis aūt oblitis ſufficit ꝯtritio generalꝭ cū conatu ad recordādū ꝛ dolēdū.dolere etiā debʒ de obliuiōe pctōꝝ q̄ ꝯtingit ex negligētia Si aūt q̄raꝛ ſi ſpecialis cōtritio de q̄libʒ pctō req̄raꝛ.vel ſufficiat vna generalꝭ ꝑ omnibꝰ.ſic rn̄det Tho. in.iiij.di.xvij.ꝙ q̄ntū ad ꝑncipiū ꝯtritōiſ.ſ.cū q̄s de peccatis ſuis cogitās dolet. et ſi nō dolore ꝯtritōis ſaltē dolore attritōis oportet ꝙ ſit ſpecialis dolor de peccatis q̄ quiſ habʒ in memoria .ſʒ q̄ntum ad terminū q̄ eſt dolor iā grā informatꝰ .ſufficit ꝙ ſit vna cōis ꝯtritio de oībus .tūc eī motus ille agit virtute oīm diſpoſitōnū p̄cedētiū.ꝛ quia nemo ſcit vtrū habeat grām q̄ req̄riꝛ ad ꝯtritōeʒ.iō nemo p̄t eē certꝰ de ſua ꝯtritōe. nec ꝑ ꝯn̄s de remiſſiōe. Et dicit Ricar.in.iiij.di. xvij.ꝙ ſi ꝯſitens ī pctō mortali eſt attritꝰ de ſuo pctō vt ꝓbabiliꝛ poſſit p̄ſumere ſe eſſe diſpoſituʒ nō peccat abſolutōeʒ recipiēdo.imo freq̄nter ꝟtute clauium ꝑ ſuſceptōem abſolutōiſ formaꝛ ſua attritio ꝛ ſit ꝯtritio. Itē nota ꝙ duplex eſt contritōis dolor ſm Tho.ꝛ Pe.in.iiij.di.xvij.ſ.ītellectualis q̄ eſt q̄dā ꝑfecta deteſtatio peccati ſm rōem .ꝛ dolor ſenſibilꝭ q̄ eſt dolor excitatꝰ ī parte ſenſitiua cū alteratōne ꝛ afflictōe corꝑis. Primꝰ dolor requiriꝛ de neceſſitate ad remiſſioneʒ peccati.et ille etiā ſolꝰ eſt ſufficiēs. quia ſicꝰ pctm̄ mortale ſufficiēꝛ ꝯmitiꝛ ꝑ ſolū actū volūtatis:et ꝑ complacētiā deliberatā ratōnis.ita ſufficiēter deſtrui pōt ꝑ deteſtatōeʒ volūtatis ꝛ diſplicentiā rōis .et hoc eſt etiā in poteſtate noſtra p̄ſuppoſita gratia. Secūdꝰ dolor iđ ē ſenſibilꝭ etiā valet ad remiſſionē peccati. ſed nō ē neceſſariꝰ.ſed de ꝑfectōe ꝯtritionis.nec eſt in ptāte nr̄a etiā p̄ſuppoſita gratia. Item dolor intellectualis non poteſt eſſe nimius ſicut nec charitas a qua procedit poteſt eſſe nimia.ſed ſenſibilis poteſt

eſſe nimius. Et iõ optet ꝙ ſu
matur ꝑ menſura debita ad
conſeruatõnez ſubiecti. ſicut
ex ieiunijs et alijs corꝑis af/
flictõibus. Itē nota ſm tho.
in. iiij. di. xvij. ꝙ ṽa contritõ
ſemꝑ debz remanere ī habi/
tu. id ē ꝙ ſꝑ debz habere iſtā
diſpoſitiõem ꝙ qñ recordat̃
de pctis ↄmiſſis habeat diſ/
plicētiā: ſaltē ſm rõem. Itez
ſm Pe. in. iiij. di. xvij. dolor
maior intellectual' dz eſſe de
maiori pctõ habitualit̃ non
actualiter. ſi ↄſiderēt̃ pctā in
ↄmũi inq̃ꝫtũ ſunt offēſa dei.
ſz etiā in ſpeciali dolor dz eē
maior de maiori pctõ. qꝛ ma
iorē rõez doloris hz mai⁹ pec
catũ. Dolor ṽo ſenſibil' ↄue/
niens etiā eſt vt ſit maior de
maiori. q̃ꝫuis nõ ſit de neceſ/
ſitate. Itē ſm tho. in q̃libz. ꝛ
Inno. Contrit⁹ dz magꝭ di
ligere deũ q̃ꝫ ſeiṗm. culpa au
tē eſt contra deũ. pena ṽo eſt
ↄtra ſeiṗm. Ideo debz ↄtri/
tus eligere poti⁹ omnē penā
ſuſtinere q̃ꝫ deũ offēdere. De
ſcendere aũt ad hāc penā vel
ad aliā non tenet̃. imo faceret
fatue deſcēdendo ad iſta ꝑti/
cl'aria ꝉ aliũ ſuꝑ h̃ ſollicitãdo
Sedecim ↄditões q̃ req̃/
runt̃ in omni bona ↄfeſſiõe

P Onit aũt Tho. ī. iiij
di. xvij. ꝙ ↄfeſſio bo
na dz hr̃e ſedecim cõ
ditõnes que ī his ↄtinēt̃ ṽſi
bus. Sit ſimplex hũilis cõ/
feſſio pura fidelis. Atqꝫ fre/
q̃ns nuda diſcreta libēs ṽe/
cunda. Integra ſecreta lacri
mabil' accelerata. Fortꝭ ꝛ ac
cuſans. et ſit parere parata.
Sit ſimplex. i. nõ recitet ī cõ
feſſiõe niſi id qđ ꝑtinet ad de
claratõem ſui peccati. ꝛ etiaz
q̃ntitatē. ꝛ ñ alie hyſtorie mi/
ſceantur Sit hũilis. ut ſe
miſeꝝ ac pctõrē cognoſcat ſi
ne fictõe. Pura. i. recta in
tentõe. i. vt nõ reputet̃ bon⁹
vl' laudet̃ ab homib;. Fi
delis. i. vera ꝛ ſine vlla falſita
te. vt nõ dicat q̃ nõ fecit. vel
etiā habeat fidē de remiſſiõe
pctõꝝ ſuoꝝ ſi ṽe iṗm penitz
Atqꝫ freq̃ns. i. ſepe ↄfitea
tur. iſtud tñ eſt de bñ eſſe cõ
feſſionis: et nõ de neceſſitate
Nuda. vt ſcz nõ inuoluat
obſcuritatē ṽboꝝ. ſz dicat ṽ
ba vt intelligat̃ pctm̃ ſuũ cũ
circũſtãtijs ſaltē neceſſarijs.
Diſcreta vt maiora cũ ma
iori pondere dicat: vl' nõ plu
ra ſimul. ſz diſtincte loq̃ndo
ꝛ dicendo numerũ ſi fieri vel
ſcire poteſt. Vl' etiā vt diſcre

to ꝛ ſufficiēti ac perito ꝯfeſſo ri confiteaꝛ peccata ſua Li bens volūtaria nō coacta ti more verborū. vt pueri. vł ti more penaꝝ tpaliū vł infer/ naliū principaliter Uere/ cūda. vt erubeſcat et nō ſe ia ctet vel mente glorieꝛ ꝑpt ſe culi vanitatē aliquam. et pci pue ibi confundaꝛ rōe reſpe/ ctu diuine maieſtatis offen/ ſe. Integra. vt nihil reti/ neat de hiſ q̄ cōmiſit: pcipue de mortalibꝫ. Secreta vt nō publice ſꝫ occłte ſacerdo/ ti dicat pctā ſua q̄ euꝫ poſſit abſoluere. Lacrimabił vt doleat de pctīs ꝯmiſſis. ꝛ de teſteꝛ ea ſaltē intellectu rōis.

Accelerata: vt q̄citi⁹ pōt ꝯmiſſo peccato confiteatur. hoc tamen eſt de bñ eē For tis: vt nihil dimittat ꝑ vere/ cundia. Et accuſans ſe et non alios: nec in cōfeſſiōe ſe excuſet et alios inculpet. Et ſit parere parata. i. adiple re pnīam ſibi iniūctā. ꝛ face/ re ea q̄ hꝫ neceſſario facere. vt aliena reſtituere ſi hꝫ ꝛ hu iuſmodi.

Finit pars ſecunda libri primi que eſt de ſciētia q̄ req̄ ritur in cōfeſſore.

Incipit pars

tercia ꝑmi libri d bōitate cō/ feſſoris. ꝛ hꝫ decē. §. Et prio q̄liꝛ ꝯfeſſor duo dꝫ hr̄e. ſcꝫ ti morē dei. et zelū aīaꝝ. §. i.

De bonitate cōfeſſoris ī ſe ꝛ ī exercitio tał officij dicit Aug⁹. de pe. diſt. vi. ca. Qui vult ꝯfiteri. Sacerdoſ ante quem ſtatuiꝛ omnis lan guor in nullo illorū ſit iudi/ candus que in alio iudicare eſt ꝑmptus. Judicans enim aliū qui eſt iudicādus cōdē/ nat ſeipm. cognoſcat igiꝛ ſe ꝛ purget in ſe qđ videt alios ſi bi offerre. Curet vt a ſe pro/ ijciat quicq̄d in alio dānoſū reperit. animaduertat q̄dem quod diciꝛ. Qui ſine pecca/ to eſt veſtrū ꝛc. iō enī libera/ uit peccatricē. qꝛ nō erat qui ꝓijcerꝫ lapidē. quō lapidarꝫ qui ſe lapidandū ꝯgnoſceret Nullus enī erat ſine pctō. in quo intelligiꝛ oēs fuiſſe reoſ nā venialia peccata ſꝑ remit tebanꝛ ꝑ cerimoniaſ. Si qđ ḡ pctm̄ in eis erat crimīale e/ rat. Deteriores ḡ i h̄ ſunt ſacer dotes ſe pri⁹ non edificātes

illis qui dn̄m obſeruabant i ſidijs. ẜm ei Auguſ. Tho. ⁊ Alb. audiēs cōfeſſiōꝫ cū ꝯſci entia mortalis peccati mor/ talit̃ peccat. tn̄ effectuꝫ ſacr̄i confert cū ſacr̄o: ſi nō eſt p̄ci/ ſus vel ſuſpēſuſ ꝗꝫ tūcūqꝫ ali as malus. Unde Aug⁹. i. q. .i. c. dictū eſt a dn̄o. Numeri ad Aaron. Uos ponite no/ men meū ſuꝑ filijs iſrl̄. ⁊ ego dn̄s bn̄dicam eoſ: vt gratiaꝫ traditā ꝑ miniſteriū ordīati trāſfundant hoīb. Nec volū tas ſacerdotiſ ꝓdeſſe vl̄ obeſ ſe p̄t. ſꝫ meritū bn̄dictōeꝫ po ſcētis. Qd̄ autē dicit̃ eadē. q. Remiſſiōeꝫ pctōꝝ nō dāt a/ uari ⁊ ſil'ia. intelligit̃ ẜm glo. vl̄ ſimplicit̃ de p̄ciſis. vl̄ ſi in telligat̃ de toleratis: tales nō dant ex merito vite. i. nō ſunt digni dare

Duo q̄ debet hr̄e ꝯfeſſor.

Debet aūt ꝯfeſſor p̄ci pue hr̄e duo. ſ. timo rē vn̄ fiat circumſpe ct⁹. et zelū aīarū vn̄ ſit ſollici tus circa ea q̄ neceſſaria ſūt. Quātū ad p̄mū ꝯſiderare dꝫ ꝙ ip̄e ē mare eneū i tēplo dn̄i vbi lauabāt ſacerdotes et le uite aīalia offerēda in ſacrifi ciū. vn̄ ex imūdicijſ a qb illa ablueban̄t efficieban̄t imūdi

Unde Gregori⁹ in paſtorali dicit ꝙ fit plerūqꝫ vt anim⁹ paſtoris audita tētatōe ouiſ ⁊ ip̄e tentet̃. ⁊ ideo cū timore et tremore dꝫ poni. et nō ſe i/ gerere: ⁊ cum leuitate ⁊ cū ri ſib inſtare. Unde in figuraꝫ moyſes vt dr̄ Exo. xxxviij. fecit labiū eneū d̄ ſpecul' mu lierū in q̄ lauarent̃ ſacerdoteſ ſancta ſanctoꝝ ingreſſuri. ⁊ ſi gnificat ſcripturā: vbi ſūt ex empla ſanctaꝝ aīaꝝ. ad q̄m dꝫ ſepe inſpicere ad vidēduꝫ maculas ſuaſ ad intelligēdū inſidias diaboli. Un̄ ſubdit Gre. vbi ſup̄. Hec neqꝗꝫ ſūt timēda paſtori. qꝛ deo pēſan te cūcta ſubtil'r. tāto facili⁹ li berat̃ q̄s a ſua. q̄nto mīſicor di⁹ tentatōe fatigat̃. Quātū vero ad zelū dicit Grego. ꝙ nullū ſacrificiū ita deo accep tū ē vt zel⁹ aīaꝝ. Et fructuꝫ hmōi ōn̄dit Jac. v. c. vbi p⁹ ꝓmulgatōnes ꝯfeſſiōis dicit Qui cōuerti fecerit peccato rē ab errore vie ſue: ſaluabit animā eius a morte. ⁊ chari/ tas operit multitudinē pctō rum. Non aūt min⁹ trahūt̃ ad deū ꝑ confeſſionē anime: qn̄ diligēter fit ꝗꝫ ꝑ p̄dicato/ res moderno tp̄e. vt expien/ tia docet. debꝫ ergo non tar/

dare qui vocatur ad hmōi.

Quomō ſe habere debeat cōfeſſor erga penitētē: ⁊ de q̄bus inťrogādū ē in ꝯfeſſiōe. ⁊ ibi ꝟſus decē p̄ceptoꝝ decalogi. ⁊ ꝟſus ſeptem pctōrū mortalium. et ꝙ i ꝯfeſſiōe tria dꝫ obſeruare inťrogādo cōfeſſor. §. ij.

Dicit au gustin⁹ de pe. di. vi. c. i. poſt mediū dicēs. Diligēs inq̄ſitor ſubtilis inueſtigator ſapienť ⁊ q̄ſi aſtute inťroget a pctōre. q̄ forſitan ignorat vl' p̄ ꝟecundia vellet occultare. cognito aūt crimīe varietates ei⁹ nō inueſtigare dubitet ⁊ locū et temp⁹ ⁊c̄. quibꝫ cognitiſ adſit beniuol⁹ parat⁹ corrigere: et ſecū on⁹ portare. hēat dulcedinē in afflictōe. pietatē in alteri⁹ crimīe. diſcretiōem ī varietate. adiuuet ꝯfitentē orādo ⁊ alia ꝓ eo bona faciēdo. ſemp iuuet leniēdo: ꝯſolādo: ſpem ꝓmittēdo. et cū op⁹ fuerit etiā increpādo doleat loq̄ndo. inſtruat opando. ſit pticeps laboris ſi vult eſſe pticeps gaudij. doceat pſeuerātiā. Hec Aug⁹. Ex his ꝟbis Aug. patet ꝙ nō ſufficit audire confeſſionē eorū q̄ ſibi dicunť a pctōre et ipm nō interrogare: niſi eſſet pſona ī his bn̄ pita ⁊ ſciētificata que ſufficiēť ſcit dicere q̄ oportꝫ. Sꝫ cū pſone cōiter ſint groſſe ī iſtis. etiā ille q̄ ſunt ī alijs negocijs mūdi vl' ſciētijs acuti. Jō pmittēdū eſt dicere vnicuiqꝫ id qđ vult: ⁊ eo ordine q̄ vult. ⁊ de pctīſ q̄ p ſe ſufficiēter dicit nō ē iteꝝ inťrogād⁹. ne moleſteſ eū in q̄ non optet. Sꝫ ſi aliqđ nō bn̄ ītellexiſſet: p̄cipue đ mortalibuſ faciat ſibi iterū declarare vt meli⁹ intelligat. De hiſ vero que nō plene dixit. puta qꝛ n̄ dixit circūſtātias neceſſariaſ vl' numeꝝ: īterroga eū đ his vt plene dicat q̄ntū eſt neceſſariū. De illis vero peccatiſ que nō dixit: nec ſcit p ſe dicere interroga eū.

Quo ordine fieri debeant interrogatōes: et de quibꝫ

Ed Ray. ⁊ Hoſt. in ſūma dicūt ꝙ inťrogatōes fieri debēt đ ſeptē vicijs capitalibꝫ ⁊ eoꝝ ſpēbꝫ ⁊ filiabꝫ. de q̄bꝫ hēs. s̄. diffuſe in. ij. pte. p totū. nō tn̄ eſt interrogādū đ oībꝫ. ſꝫ pl⁹ ⁊ min⁹ ſm ꝯditōeꝫ pſonaꝝ. Sicut aūt q̄ ꝯfiteť nō habꝫ

necesse tenere magꝭ vnū ordi
nē q̄ȝ aliū dicēdo pctā ſua. ita
nec cōfessoꝛ interrogādo. tū
ad meliꝰ mēoꝛie ꝯmēdanduȝ
de q̄bꝫ dȝ interrogare: ꝛ de q̄
bus iā interrogauit ne āpliꝰ
habeat triplicare congruuȝ
eſt tenere aliquē oꝛdinē. et ſi
placet interrogare de decē p̄
ceptis: q̄ ꝯtinent̃ i iſtꝭ v̄ſibꝫ.
Unū cole deū. nec iures va
ne ꝑ ip̄m. Sabbata ſctificeſ.
habeas ī honoꝛe ꝑentes Nō
occiſoꝛ eris. fur. mechꝰ. teſtiſ
iniquus. Nō vlli nuptā. nec
rem cupias alienā. Declara/
tōem hoꝛū verſuū habes in/
fra. Poſt v̄o int̃rogationē ſu
ꝑ decē p̄ceptꝭ ꝯueniēs erit in
t̃rogare ſuꝑ ſeptē vicijs capi
talibꝫ. q̄ in h̄ verſu ꝯtinentur
Ut tibi ſit vita ſꝑ ſaligia vi
ta. In iſta dictōe ſaligia ſunt
ſeptē littere. a q̄bꝫ icipiūt no
mina ſeptē capitaliū vicioꝛū
Per S vero intelligit̃ ſuꝑ/
bia. ſub q̄ cōp̄hendit̃ vana
gloꝛia. Per A auaricia. Per
L fetida luxuria. Per I in/
uidia. Per G gula. Per I
ira. Per A acidia Sȝ an
teq̄ȝ interroget de pct̄is p̄us
q̄rat de excōicatōe maioꝛi. et
ſi inuenit eū aliq̄ ſentētia irre
titū. ſi habet autoꝛitatē ſuꝑ
hoc abſoluat prius. Si v̄o
non habet autoꝛitatē remit/
tat ad eū qui poteſt eū abſol
uere.

In interrogatōibus fien
dis tria debent obſeruari

t Do. i. iiij. dic̄ ꝙ con/
feſſoꝛ tria dȝ obſerua
re in interrogatōibꝰ
fiendis. Primū eſt ꝙ n̄ in/
terroget oēs de oībꝰ. ſȝ inter
rogent̃ ꝑſone de peccatꝭ que
cōſueuerūt repiri in hoībꝫ il
lius cōditōis et ſtatus. vt ſti
pendiarij de rapinis ꝛ incen
dijs. Clerici d̄ ſymonia ꝛ ho
ris obmiſſiſ. Adoleſcētes de
luxurijs et h̄mōi. Un̄ a prin
cipio cōfeſſionis decēs ē int̃
rogare cōfitentē de ꝯditione
ſua. d̄ exercitio et ſtatu. an cle
ricus: an laicus: an ſolutꝰ vl̄
ꝯiugatꝰ: ꝛ h̄mōi. vt prudētiꝰ
inde poſſit foꝛmare int̃roga
tōes. Et q̄ntum eſt t̄pis ꝙ fe
cerit vltimam confeſſionem.
ꝛ ſi fecerit penitentiā ſibi in/
iunctam. Et vtrum in ſtatu
gratie vel peccati moꝛtalis.

Secundum quod debet
obſeruare confeſſoꝛ eſt vt in
terrogētur ipſi a remotis de
peccatis: et in genere. non in
vltima ſpecie et modo pec/
cati ſubito. Ut ſi neſciebat

tale peccatū ꝯmittere illd ad
diſcat. ⁊ ſic ducat in tētatōeȝ
Uerbi grā. Si fatet ſe ꝯmi
ſiſſe viciū luxurie: nō ſtatim
interroget confeſſor ſi ſeipm̄
ſuis manibꝫ polluit. et hmōi
ſed ita paulatim interrogȝ d
modo et circūſtātijs tal' pcī
ꝯmiſſi et hmōi Terciū eſt
ꝙ in peccatis carnalibꝫ n̄ de-
ſcendat nimis ad pticulares
circūſtantias nō neceſſariaſ.
qꝛ h̄ eſt ſeipm̄ in tentatōeȝ in
ducere. ⁊ ad inuētōeȝ pctōꝝ
docere eoſ q̄ ignorāt. ⁊ aliqn̄
poſtea talia referūt in plateiſ
in deriſuȝ et ſcādalū ſacerdo
tū. vbi grā. Si vir fatet pol
luiſſe mulierē extra vas debi
tū: nō vlteri⁹ q̄rāt ꝯfeſſores i
q̄ pte corpis et quō. quia iaȝ
hȝ vltimā ſpēȝ pcti. Aliaſ ve
ro turpitudies q̄s miſeri ho
mines inueniūt. ipimet ſi vo
lunt exprimāt.

De circūſtātijs pctōꝝ. et
ibi vſus eaꝝ. et ꝙ circūſtātie
ſūt i q̄ntuplici ſpecie. §. iij.

s Ed nota
ꝙ ꝯfeſſor nō ſoluȝ
dȝ intrrogare d mor
talibꝫ: ſȝ etiā de circūſtātijs q̄
aggrauāt vl' alleuiāt. Unde
Inno. in. c. omnis. d pe. ⁊ re.
dicit. Sit diſcret⁹ ſacerdos
⁊ cautus vt more piti medici
ſupinfundat vinuȝ et oleum
vulneribus ſauciati. diligen
ter inq̄rens peccata ⁊ eoꝝ cir
cūſtātias. qbꝫ diligēter ⁊ pru
denter inq̄ſitis intelligat q̄le
ei dbeat pbere ꝯſiliū. ⁊ cuiuſ
modi remediū dbeat adhibe
re diuerſis vtēdo expimētis
ad ſanādū egrotū. h' ibi. Ad
illud facit qd dicit Aug⁹. de
circūſtantijs pctōꝝ. d pe. di.
v. c. ꝯſideret q̄litatē criminiſ
i loco: i tpe. i pſeuerātia. i pſo
ne varietate. q̄li h̄ fecerit intē
tōe. ⁊ de ipi⁹ vicij multiplici
executiōe. Oīs iſta varietas
ꝯfitenda eſt et deflēda. Dolē
dū eſt non ſolū qꝛ peccauit. ſȝ
qꝛ ſe vtute et grā puauit. do
leat aliorū vitā in ſua fuiſſe
corruptā. ſ. ſuo exēplo. ⁊ cō-
modū qd dediſſȝ pximo ſuo
exemplo bono: doleat de tri
ſticia quā itulit bonis peccā
do. et de leticia quā eiſ nō ad
hibuit. hec Aug⁹. Que oīa
intellige ſm ꝙ declarātur h̄.
Illas aūt circūſtātias q̄ tra
hūt peccatū in alterā ſpecieȝ
optet neceſſario cōfiteri ſm
Tho. Alb. et alios doctoreſ
Alias eni circūſtātias cōfite
ri: cū ſint pc̄ta venialia pfecti

oꝛis eſt virtutis. nō tñ ē ne
ceſſariū. Pe. de pat. i. iiij. di.
xvi. dicit. ꝙ numer⁹ circūſtā
tiaꝝ ꝯp̄hēdiť hoc vſu. Quis
ꝗd vbi per ꝗs ꝗbꝫ auxilijs:
cur quo mō qñ. Ray. vo ad
dit octauā. ſ. quotiēs. ⁊ vbi ī
vſu dr. ꝗbꝫ auxilijs ip̄e diċ ꝑ
ꝗs. Diciť ḡ. ꝗs ꝓ varietate ꝑ
ſonaꝝ. et ſtat⁹ etatis ſapīe et
oꝛdīſ. et ſic fuit ḡuiſſimū pec
catū ade. qꝛ quāto grad⁹ alti
oꝛ tanto caſus ḡuioꝛ ⁊ ingti
tudo maioꝛ. Quid. vtꝝ ma
lū qꝛ ꝓhibitum. vľ ex genere
ſuo. vtꝝ moꝛtale vľ veniale.
an occultū vľ māifeſtū. ⁊ qn
tū ad hāc ꝯditōnez ḡui⁹ fuit
pctm̄ chayn ꝙȝ ade. ꝗntitas
enī generis homicidij ḡuioꝛ
eſt pctō gule vľ ſupbie. Ubi
qꝛ in loco ſacro graui⁹ pecca
tur. Per quoſ. qꝛ traxit alioſ
ad peccādū: qđ eſt ꝓpꝛiū dia
boli. vľ ꝗſ poſuit mediatoꝛeſ
ad malū ꝑpetrādū. qꝛ pctōꝝ
illoꝝ ē ꝑticeps. vľ cū ꝗbꝫ. ꝓ ꝗ
bus. et ꝯ ꝗs. Quotiēs. nō ſo
lū ꝗntū ad ꝯſuetudinē: ſȝ eti
am ꝙȝtū ad numeꝝ. ꝗ nūeruſ
referť ad actōem: nō ad obie
ctū actōis. vbi grā. Si hō ī
iniuſta cōtrectatōne accipiat
ſaccū plenū mille floꝛenis: eſt
tm̄ vnum furtū. Si aūt treſ
floꝛenos accipiat diuerſis a
ctib⁹ ſucceſſiue erūt tria fur
ta. quia in ip̄o actu eſt pecca
tū ſemꝑ eēntialiter. ⁊ ideo nō
p̄t vnū eſſe in pluribꝫ actibꝫ.
Cur. an ex īfirmitate vľ igrā
tia vľ elatōe. vľ q̄li intētōe fe
cerit. qꝛ moꝛtalia peccata tra
hūt ſpeciē a fine. iō h̄ diligen
ter eſt explicādū. Qui enī fu
rať vt mecheť magꝭ dicēdus
eſt mech⁹ ꝙȝ fur. ⁊ tñ vnū pec
catū eſt in vno actu. ſȝ habēſ
pľes dfoꝛmitates. Quo mō
naturali vľ īnaturali. qꝛ ſpē
ḡui⁹ ī eodē genere. ſ. agēdo ꝙȝ
patiēdo. Qñ. ſi in ſacro tꝑe.
puta dieb⁹ feſtiuis vľ alio tē
poꝛe. et de ꝑſeuerātia ī pctō.

Circūſtātie pctōꝝ ꝯfiten
de ſunt ī multiplici genere.

D declaratiōnē hu
a iuſmodi. ſ. qñ circū
ſtātie pctōꝝ ſūt ꝯfi
tēde. ſic dicit Pe. de pal. Cir
cūſtātie ſunt in ꝗntuplici ge
nere. Pꝛie ſūt ꝗ nō alleuiant
nec aggrauāt. ſicut ille ꝗ nul
lā īpoꝛtāt ꝯueniētiā vľ diſcō
ueniētiā ad rōnem. nec ex ſe
nec ex ſuſpitōe. vt furari cuȝ
manu dextra vel ſiniſtra. et
iſtas confiteri eſt ſuperfluuȝ
Secūde ſunt que alleuiāt. ſ.
que impoꝛtāt conuenientiaȝ

vt facere malũ ex bona intẽti one vel ignorãtia. et iſtas cõ fiteri eſt imꝑfectũ: niſi timerz ſcandalũ cõfeſſorum. Tercie ſũt que importãt diſcõueni entiam ex ſuſpitõe. vt furari multũ. et iſtas cõfiteri eſt ꝑfe ctũ. q aggrauãt pctm̃. niſi i mineret ꝑiculũ ſui vl' cõfeſſo ris vl' alterius tercij. Sz q nõ mutant ſpeciẽ nec aggũãt in infinitũ nõ eſt neceſſariuz eas ꝯfiteri ſm Tho. Sz pe. dicit. ꝙ ꝗuis iſta ſit ꝯmũis opinio. tutior tñ eſt alia. ſ. vt ꝯfiteant eas. ſ. cũ notabil' ag grauãt. vt furari cẽtũ ml'to g̃ uius ẽ ꝗ furari vnũ. Quarte ſũt que aggrauãt ⁊ mutãt ſpeciẽ. nõ tñ in infinitũ g̃uãt. vt quãdo vtrũq eſt veniale. vl' qñ primũ eſt mortale ſecũ dũ veniale. vt in ſpeciebꝫ gu le. quaꝝ vna aduenit alteri. ⁊ ſunt qñq veniales. et quãdo q mortales. et iſtas ꝯfiteri ñ eſt neceſſariũ. nec illð eſt ꝯtra hoc quod dicit Tho. ⁊ com muniter alij. ſ. ꝙ q̃ mutãt ſpe ciẽ neceſſario ſunt ꝯfitende. quia loquit' ð illis q̃ ſũt mor talia. Ratio autẽ q̃re nõ ẽ ne ceſſariũ eas confiteri eſt iſta. q circũſtãtia eſt cõfitẽda ne ceſſario. nõ quia mutat ſpẽz. vt patet in veniali. ſed q mu tat in infinitũ. vt patz in mor tali. Sz circũſtantia nõ mu tans in infinitũ nunq aggra uat in infinitũ. quia intendit penas et nõ extẽdit. Exten ſio enĩ ẽ infinita nec p̃t creſce re. ſz ĩtenſio eſt finita. ⁊ ſꝑ p̃t creſcere. Alĩa g̃ tal' q̃ nõ mu tat ſeu aggrauat in infinituz eſt neceſſario cõfitenda. Quĩ te mutant ⁊ qñq aggrauant in infinitũ. vt quãdo veniali actui puta ad gulã ſtudioſe ꝑpatam additur ebrietas vl' notabilis anticipatio hore ĩ ieiunio ſine cauſa. Sz vtruz in religioſo ſit mortale qð al teri eſt veniale: dicendũ ꝙ ñ. puta dicẽdo verbũ ocioſum ⁊ hmõi. niſi ſpẽz mutaret. q nubere vl' velle nubere qð ſe cularibꝫ ñ eſt peccatũ ſi h̃ fi at cauſa plis generãde. vl' ve niale ꝑpter voluptatẽ ẽ mor tale religioſo ꝑfeſſo: clerico l' ordinato. quia ſacrilegiũ eſt. non autem primi motus lu xurie: furti vel inuidie. quia nullus vouet ſe non habitu rũ ꝓmos motus qui nõ ſunt in noſtra poteſtate. Hec Pe. de pal'.

Circũſtãtie q̃ trahũt pctm̃ ad aliud genꝰ ſunt ꝯfitende.

e Tnota ſm Tho. in q̄dam ep̄la ꝙ ille cir/cūſtātie dicūt trahere pctm̄ ad aliud genꝰ.ꝛ ideo ꝺ neceſſitate ꝯfitēde q̄ habēt ſpecialē ꝛ̄pugnātiā ad aliqꝺ p̄ceptoꝝ diuīe legis. Sicut furtū ſimpl'r repugnat huic p̄cepto .nō furtū facies. Si vero fiat furtuꝫ in loco ſacro circūſtantia loci illa repugn tiā hꝫ ad aliqꝺ p̄ceptoꝝ qꝺ eſt de veneratōe ſacramētoꝝ ꝛ addit noua ſpecieſ peccati. ꝛ ſic de alijs

Peccatū ꝯmiſſum die fe/ſto trahit ad circūſtātiā aliā.

d Icit Nico.ꝺ lyra ſup Exo.ꝙ pctm̄ mortale ꝯmiſſum die fe/ſto hꝫ ſpēalē repugnātiā ad p̄ceptū de ſctificatiōe feſtoꝝ ꝛ ſabbati. qꝛ magꝭ ē opꝰ ſui/le opꝰ peccati ꝙ̄ opꝰ manuale. Opꝰ aūt ſuile ibi ꝓhibet. ꝛ ſic eſt mortale vltra ꝓpriaꝫ deformitatē ſue materie. Ex h̄ ꝙ ꝯmittit in die feſto habꝫ aliā deformitatē quā oportꝫ ꝯfiteri.ꝛ in fine dic̄ idē Tho. ꝙ illud qꝺ dicit:circūſtātias nō trahētes pctm̄ ad aliꝺ genus:ſiue ſpeciē nō eſſe de neceſſitate ꝯfitendas:nō eſſe referēdū ad nūeꝝ pctōꝝ et eiuſdem ſpeciei.qꝛ numeꝝ tenet ꝯfiteri ſi p̄t.qꝛ nō ē vnū ſꝫ mlta.ꝛ h̄ nota diligēter.

n Ota tercio ꝙ cū co/gitatio cū deliberatione rōnis ī actū pcti mortal'.ſ.ꝺliberādi illū actū agere:etiā abſqꝫ ope ſit pctm̄ mortale.iō ad ſingl'as pctōꝝ ſpecies poſt pctā opis introga etiā de pctis cogitatōnuꝫ illiꝰ pctī tm̄.et de pctis oris. ꝛ cum opus alicuiꝰ peccati ꝛ deliberatio mētis ad illꝺ agēdum abſqꝫ ope ſit eiuſdē ſpeciei ſpecialiſſime: ſed differt ſm magis et minus .vl' pfe/ctum et impfectū.qꝛ.ſ.maiuſ pctm̄ ē ī ope ꝙ̄ in ſola cogitatione.ideo etiā de circūſtan/tijs hmōi cogitatōnū intro/gādū ē.puta ſi dic̄ penitēs ſe ꝯſenſiſſe cogitatōibꝫ luxurioſis.qꝛ h̄ p̄t eſſe ml'tipl'r ꝛ ī diuerſis ſpeciebꝫ.iō interroget de qualitate ipaꝝ cogitationū.vt ſi deliberauit tale peccatuꝫ cōmittere cū ſoluta.qꝛ tūc fornicatio eſt ſi ipe ſolutꝰ eſt.aut cū cōiugata:quia tūc adulteriū ē.aut cū ꝯſanguinea.quia tūc inceſtus ē.et ſic de alijſ luxurie ſpeciebꝫ .ꝛ alioꝝ vicioꝝ

Peccatū diuiditur in tria

PRo aliq̃li declaratõe p̃dictorũ nota qͦd dicit Tho.i.ij.q.xij.ꝙ pctm̃ diuidit̃ ꝑ hec tria.ſcʒ pctm̃ cordis oriſ ⁊ opis.non ſicut ꝑ diuerſas ſpẽſ ꝯpletaſ ſicut differũt ſpecie boſ ⁊ leo et capra.ſed ſicut ꝑ diuerſos gradus peccati.ſicut domuſ in fundamẽtũ diuidit̃ in parietẽ et tectũ ſicut in ſpẽs incõpletas.Cõſummatio igit̃ peccati eſt ĩ ope. vñ peccatũ operiſ habʒ ſpẽʒ ꝯpletã. Sʒ p̃ma inchoatio eiꝰ ẽ q̃ſi fũdatio in corde.Scõdus gͦdꝰ eiꝰ eſt in ore. ſ̃m eĩ ꝙ hʒ ĩ mẽte ꝓrũpit facile ad manifeſtãduʒ ꝯceptũ cordis. Terciꝰ gͦdus ẽ in ꝯſũmatõe opis.Ptʒ gͦ ꝙ hec tria ꝑtinẽt ad vnã ꝑfectã ſpẽm.cũ ab eodẽ motiuo ꝓcedant.Iracũdꝰ eĩ ex eo ꝙ appetit vĩdictã p̃ꝰ turbat̃ ĩ corde.ſcõo in ṽba ꝯtũelioſa ꝓrũpit.tercio ꝓcedit ad facta ĩiurioſa.vt ꝑcuſſionẽ et hmõi.⁊ ſic de alijs q̃buſlibʒ.vt de luxuria.Nec tñ ſic intelligẽdũ eſt pctã cordis eſſe ſpẽs incõpletas.q̃ſi nõ ſint mortalia. ĩmo qñ in eis eſt cõſenſus deliberatiuꝰ ad actꝰ q̃ de ſe ſunt pctã mortalia.tales cogitationes ſunt pctã mortalia.⁊ ſi non ita gͥuia ſicut pctã opis vt dictũ eſt.Et quãdo ſimul ſunt cogitatio cũ locutõne ⁊ opere.vnum eſt pctm̃. vt patet de luxuria et alijs peccatis.Quãdo vero quodã tp̃e deliberat fornicari. et alio tẽpore diuerſo et diſtanti fornicat̃ ſunt duo peccata mortalia. De delectatõe vero moroſa aliq̃d dicet̃ ſuo loco.

Regule q̃nq; cognoſcendi pctm̃ mortale a veniali

AD cognoſcẽdũ vero qñ pctm̃ ẽ mortl'e vl' veniale nota q̃nq; regulas. Prima ẽ qñ amor vel affectio ad aliq̃m creaturã.ſ.ſe vel aliã tm̃ creſcit vl' ẽ tam magnus ꝙ ĩ eo ꝯſtituit̃ vltimꝰ finis.id eſt ꝙ nͨ actu nec habitu ordinat illã creaturã: aut eiꝰ dilectionẽʒ. aut etiã ſeip̃m ſ̃m deũ.et vellʒ cũ tali creatura contẽtari.⁊ ñ curaret deũ offendere aut eius p̃cepta trãſgredi ꝓpter illam creaturã.ita ꝙ ibi eſt aliq̃lis contẽp̃tus dei.ſi non eſt formalis:tamen interp̃tatiuus. ⁊ eſt fruitio creature.quia p̃ponitur creatura deo.vñ cũ aliquis vellet hic cum creatura ſemper manere.nõ curãdo de eterna beatitudĩe. licʒ

nō ſint ſemp rudes de h̄ int rogandi vel tēptandi. tamen talis amor creature ſp ē pec catū mortale. Qn̄ aūt aliq̄s diligit aliquā creaturā plus q̄ deū: ſed ppter h̄ nollet deum offendere aut eo carere. nec eius amiciciā pdere. taliſ amo r creature nō ē peccatuz mortale Scda regula ſatſ ꝯcordat cū p̄cedenti. ſ. cū notabilit̄ ꝯ dilectōez pximi aliq̄d ꝯmittit̄. tūc ē mortale peccatū. qn̄ v̄o nō tūc ē veniale. quādo v̄o aliq̄d fit ꝯ dilectōnez dei pōt attēdi penes hoc qd̄ repugnat charitati vl' amicicie quā debem⁹ ad deuz habere ſup oīa. qn̄ aūt aliq̄d fit ꝯ dilectōez pximi p̄t attēdi penes iſta p̄cepta legis nature. ſ. qd̄ tibi nō vis fieri alteri ne facias. ⁊ qd̄ tibi rōnabiliter ⁊ ex debito vis fieri: alteri facias. Et p̄t etiā attēdi penes ſcādalū actiuū: qd̄ ego infero pximo meo p mala exempla. ſed inq̄tū īportat aliq̄d ꝯ dilectōem. vl' q̄ntū ſit illud ſcādalū ad hoc q̄ ſit mortale nō p̄ciſe det̄mīatū eſt. q: ī modico facere contra pximū nō ē mortale. aut in pu o ſcandalizare. vn̄ q̄libȝ attēdat ſeipm qd̄ ſibi vellȝ fieri: ⁊ qd̄ ſibi nollet fieri. ⁊ per qd̄ factū et nō factū ſoluerȝ īter ſe ⁊ pxīm ſuū amiciciam quā ſil' h̄nt. Tercia regl'a qn̄ omittūt̄ ꝯ p̄ceptū dei ⁊ eccleſie: vl' leg̃ nature. vl' ſupioris q̄ p̄cepta ſūt de nccitate ſalutis. vel ꝯ votū publicuȝ vel p̄uatū. vl' ꝯ iuramentū licitū. ⁊ tūc eſt mortale pctm̄. qn̄ v̄o citra tūc non ē mortale. Quarta regula cū aliq̄d fit vel cōmittit̄ vl' omittit̄ contra ꝯſciētiā v̄e vel falſe dictantē aliqd̄ peccatū mort'le. vel contra ꝯſciētiā formidantē pbabiliter vel dubitatiue an aliquod pctm̄ ſit mortale tunc ſemp eſt mortale. ſi ꝯſcientia nō ſit ſufficiēt̄ inſtructa

Quīa regl'a de actib⁹ int⁹ manētib⁹. qn̄ q̄deȝ ſolā hȝ cogitatōez de aliq̄ q̄ tūcūq̄ turpem vl' malā abſq̄ ꝯplacentia ſeu delectatōe vl' cōſenſu. tunc nūq̄ eſt peccatū mortale: vel nullū: vel veniale. Qn̄ vero eſt cōſenſus in actū qui eſſet peccatū mortale. tūc ſp eſt peccatū mortale. quia de⁹ voluntatē p facto acceptat. qn̄ aūt cū cogitatōe aut ꝯplacētia ē delectatio moroſa ī aliquo turpi. ſpēalit̄ in libidinoſis. tūc eſt mortale ſm̄ di

ctum Auguſtini. eſto ꝙ non ſit cõſenſus in actuꝫ. ſm hoc dictũ Auguſ.iudiciũ ē ꝺ peccatis interioꝛibꝰ. Ad qꝺ etiã facit diſtinctio ſupꝛa poſita. de ſenſualitate et ratõne.ꝛ de peccatis ꝓuenientibꝰ ꝛ ſeqn̄tibus deliberatõem. Applicando igitᷣ ſeptē vicia capitalia que non ſemꝑ ſunt moꝛtalia. ſed ſunt male radices in homine:ex quibꝰ oꝛiuntᷣ ſeptem venialia.

Que debeat ſeruare ꝛ ſcire confeſſoꝛ vtilia ꝛ neceſſaria in ipſo exercitio confeſſiõis. .§.iiij.

Utra excõmunicationeꝫ iuris ꝯmũis ſciat cõfeſſor ſi penitēs incidiſſet in ſniãꝫ cõſtitutiõis ſynodalis.ideo debet inueſtigare de conſtitutõibꝰ illiuſ dyoceſis:ſi quas haberet. vꝉ etiam ꝓuincie vel legatõis. Ut melius poſſit penitētibꝰ ꝓuidere diligenter querat de nũero peccati:quotiēs incidit in id vel illud.quia homies ſepe trãſeũt illud leuiter.et de circũſtantijs nõ neceſſarijs. ꝛ de peccato qꝺ alteri iam rite confeſſus eſt non queras. cum nõ teneatᷣ niſi in caſu in quo teneᷣ ꝗs confeſſionē iterare. de quo plene ſuꝑ in titulo ꝑcedenti. Et nõ ſolũ ꝺ peccatis opeꝛ ꝑpetratis.ſed etiaꝫ de peccatiſ coꝛdis.ꝛ de nũero coꝛũ que ꝑſone paruipēdũt interrogandũ ē. Et quia ſm Tho.i.ij.pctm̄ cogitatõis ꝛ opis in eadē materia ſũt vnius et eiuſdē ſpeciei. ſꝫ differt ſm magis ꝛ minꝰ.qꝛ. ſ.pctm̄ opis eſt ꝗuius pctõ coꝛdis. ideo etiã interrogãdũ eſt de ſpecie et circũſtantijſ neceſſarijs peccatoꝝ coꝛdis .vbi gꝛa. Si dicit ſe in mēte ſoluꝫ deliberaſſe mulierē cognoſcere.interrogandũ eſt vtrũ ſolutam vꝉ nuptã:virgineꝫ vꝉ aliam.et qua die.ꝛ hoc quia ipſe faciunt illud peccatũ eē diuerſe ſpeciei. Et ſi mulier eſt:facias eam ex tranſuerſo ſtare.nec facieꝫ eius aſpiciaſ. quia facies earũ ventus ē vrens .vt ait pꝛopheta. Sed nec virũ decet frequēter aſpicere in facie :ne eum erubeſcere facias vltra ꝙ̄ optet. viroſqꝫ graues ꝛ ſapientes dulcius et vꝛbanius opoꝛtet reprehendere.ruſticos groſſoſ ac idiotas durius.ne peccata ſua paruipēdãt ex leuitate

ſermoniſ. Stimulatos vero ex dolore et deſp̄atõe. quātū tūq̄ꝫ peccata ꝯmiſſa ſint ḡuia ꝯfortare et animare expedit inducēdo exēpla Dauid. magdalene. Pauli. Petri. Latrõis. Et hmõi īduratos et ſe excuſantes agḡuare pctā eorū oñdēdo eoꝝ p̄icl'a. exēplo ade Saul' Jude ꝛ hmõi q̄ ſeip̄os deſperarūt Nota ſm̄ M. Ube. li. de offi. ordi. q̄ illorū cõfeſſiões p̄us ſunt audiēde et libenti⁹ q̄ mag' indigere putant̄. vl' q̄ raro venire ſolēt. vl' q̄ ſunt extranei vl' quia ſunt in maiori ſtatu. vel de quorū ꝯfeſſiõe ſperat̄ vtilitas futura.

Quō ſe hr̄e debeat ꝯfeſſor audiēdo mulieres.

Idem dicit de audiētib⁹ mulieres: caueant ne niſi ī publico audiāt. ꝛ niſi ab aliq̄ videant̄ nec multū īmorent̄ niſi q̄ꝫtū neceſſitas ꝯfeſſiõis req̄rit. et eis q̄ nimis freq̄nt̄ ꝯfiteri volūt aſſignēt certū tp̄us extra quod ip̄as nō audiāt. n^c aliȷ̄ſ colloquȷ̄s ſe eis exponāt. et ſp̄ duris v̄bis ꝛ rigidis vtāt̄ circa illas poti⁹ q̄ꝫ mollibus Hec ille. Et h̄ eſt ꝯ illos q̄ q̄tidie audiūt ml'ierculas. ꝛ faciunt eis lõgas p̄dicatões. vñ amittūt ml'tū tp̄is ꝛ ſcādalū ſeq̄t̄ cõit' i ip̄is ꝛ ī ppl'iſ

Qual' et q̄nta debeat iniūgi ſatiſfactio ſeu p̄nia a ꝯfeſſore penitētib⁹. et q̄lit̄ ſe hr̄e debeat p̄nias iniūgēdo. §. v.

Nota q̄ꝫ pro q̄libꝫ peccato mortl'i eēt regulariter ſeptēnis p̄nia iniūgenda ſeu imponēda. vt habet̄. xxȷ̄. q. i. c. p̄dicādū. i glo. ꝛ. xxxiȷ̄. q. ȷ̄. c. hoc ip̄m. ꝛ. §. ſeq̄nti. q̄d ſuabat̄ antiq̄t⁹. et iſta ſeptēnis p̄nia magis vel minus aſp̄a ſm̄ varietatē criminū maiorū vl' minoruꝫ et circūſtantiaꝝ et cõpunctõis erat. q̄ vt dicit Hiero. Apō deū nō tm̄ valet tp̄is mēſura q̄ꝫ doloris. nec tm̄ abſtinētia ciboꝝ q̄ꝫ mortificatio criminū. de pe. di. i. c. mēſura. Sꝫ hodie p̄nie oēs ſunt arbitrio ꝯfeſſoris taxāde. cõſideratis circūſtantȷ̄s criminū ꝛ pſonarū et hmõi. extra de pe. et re. c. de⁹ q̄. Dicit enī Leo papa. xxvi. q. vȷ̄. c. Tp̄a penitudis tue moderatõis arbitrio ſūt ꝯſtituēda. put ꝯuerſoruꝫ aīoſ pſpexerſ eē deuotoſ Ray. Guil'. ꝛ Spe. i ſuo rep̄torio.

hoc tenēt.⁊ generalꝰ ꝯſuetu/
do ſic ſe hȝ. nec ē ꝯ id qđ dic̄
Grego.đ pe.di.v.c. falſaſ pe
nitētias dicimꝰ q̄ nō ſm au/
toritatē ſctōꝝ patꝝ ꝓ q̄lita/
te criminū ponūtꝰ Hoc ei ītel
lige ſm Ray.cū ſine nccītate
rōnabili dimitterētꝰ penitētie
antiq̄tus taxate. Nam vltra
illā cōem pniam ſeptēnē ꝓ q̄
libȝ peccato mortali in gene
re ponuntꝰ alie pnie maiores
vꝰ minores ꝓ certis peccatiſ
put habetꝰ ī diuerſis capitulꝰ
decretaliū ⁊ đcretoꝝ.q̄ qr cōi
ter nō datꝰ h nō pono q̄ pleni
us habentꝰ in ſūma ꝯfeſſorū.
li.iij.ti. xxxiiij.q. cxxv. ti.de
pe.et re.vbi ponuntur caſus
xlvi.đ hmōi. Eſt aūt ſatiſ
rōnabiliſ cauſa n̄ dādi hmōi
penitētias indiſpoſitio peni
tentiū.et etiā aliq̄n n̄ ſuffice/
ret tpꝰs vite. Nam vt Ray.et
Hoſti.dicūt.dȝ ꝯfeſſor talez
dare pniam quā veriſilꝰr cre/
dat illū implere.ne ipam vio
lādo deteriꝰ ſibi ꝯtīgat. ꝙ ſi
magna pctā ꝯmiſit.⁊ dicit ſe
penitere. ſȝ n̄ poſſe aliq̄m du
ram pniam facere.animet eū
ad hoc ꝯfeſſor ei oñdēdo ḡui
tatē pctōꝝ. et ꝑ ꝯn̄s pniam
penaꝝ ſibi ꝑpter h debitaꝝ.
⁊ ſic tandē iniūgat ei pniam
quā libēter ſuſcipiat. Et ſi ſa
cerdos nō p̄t gaudere đ omi
moda purgatōe eꝰ:ſaltē gau
deat ꝙ libatū a gehēna trāſ/
mittit ad purgatoriū Itaqꝫ
vt dicit Hoſti.confeſſor nul
lo mō dȝ ꝑmittere pctōrē de
ſperatū a ſe recedere.ar.xxvi
q.vi.pbr.ſed potiꝰ iponat ei
vnum pr̄ noſter.vꝰ aliđ leue.
⁊ alia bona q̄ fecerit: vꝰ mala
q̄ tolerauerit ſint ei ī pniam.
Cōcor.Tho.ī h. Hoc tn̄ ſa
ne ītellige.vicȝ ſi ipm aꝰs pe/
nitet. ⁊ dic̄ ſe ꝑatū facere qđ
debet ſed hoc onꝰ pnie ſuffer
re nō poſſe.tūc ꝑptꝰ hoc q̄ptū
cūqꝫ deliq̄rit nō dȝ dimitti ſi
ne abſolutōe ne deſperȝ. Sȝ
ſi dicit ſe nō poſſe dimittere
odiū:vel caſte viuere.vꝰ alie
nū non velle reſtituere.vꝰ ar
tē dimittere q̄m ſine mortali
peccato exercere nō pōt. vel
aliud hmōi:cum poſſit.nllo
modo debȝ abſolui ſm tho.
Pe.de palꝰ.et Alb. qr vt dic̄
Grego.xi.q.iij.c.Tūc ꝟa eſt
abſolutio ſacerdotis.cū inte
rim ſequitꝰ arbitrium iudicꝭ.
id ē đi.qui nunq̄ꝫ abſoluit ī/
penitentē.de pe.diſt.i.c.ne/
minem. Sacerdos aūt nul/
lam debet cōmittere falſita/
tem in ſacramentis veritatꝭ.

vnde ⁊ de pe.di.v.c.frẽs no/
ſtros ãmonem⁹ vt falſ peni
tẽtijs aĩas laicoꝝ decipi nõ
patiant̃.falſas pñiaſ dicit cũ
ſic agit̃ de vno vt nõ recedat̃
ab altero. Verũ ſi talis pec/
catũ pure vult ꝯfiteri: dꝫ au
diri ei⁹ ꝯfeſſio .vt dicit̃ extra
de pe.et re.c.ꝙ quidam .⁊ ſi/
bi aliq̃d debet iniũgi. nõ ta/
men abſoluẽdo eũ:ſed ei de/
clarãdo ꝙ ꝓpt̃ h̃ n̄ ẽ abſolut⁹
ſꝫ tñ ſatiſfaciat p̃cepto eccl'ie
annuat̃ confeſſiõis fiende.et
hortet̃ eũ ꝙ faciat oẽ bonum
qđ poteſt:vt deus cor ei⁹ il/
luſtret ad pñiam. vt dr̃ đ pe.
diſt.v.c.falſas. et ſic nõ ẽ di/
mittẽdus ſine ꝯfeſſiõe ne de/
ſperet.ꝙ ſi inſtet ꝑ abſolutõe
oñdendo ſcandalũ ⁊ deſpati
onẽ ſi nõ abſoluat̃ nullo mõ
debet ei aſſentire.licet tamen
ei declarare ꝙ fieri nõ p̃t. nec
iuuaret eũ .Et ſi ꝑmanet in
ſcãdalo nõ eſt curãdũ. qꝛ eſt
ſcandalũ phariſeoꝝ.xi.q.iij
c.inter verba.

Qualiter ſe habere debe/
at cõfeſſor penitẽtias iniũgẽ
do penitentibꝫ.

In imponẽdo pñias
ne vileſcat autoritas
eccl'ie arbitret̃ cõfeſ/
ſor.et ne ꝑtãs clauiũ ꝯtẽnat̃.
de pe.diſt. i.c.ſunt qui arbi/
trant̃.l.di.c.abſit.⁊.c.ſi quis
p̄poſtera.minus maluꝫ eſt ſi
qñqꝫ ꝯtingat errare ꝙ erret
dando nimis paruã q̃ꝫ nimiſ
magnã.vt dicit Chryſ.xxvi.
q.viij.c.alligãt. qꝛ vt ibi dr̃.
meli⁹ eſt reddere rõeꝫ deo đ
nimia miſericordia q̃ꝫ đ nimia
ſeueritate. Si enĩ benignus
eſt de⁹:vt q̃d ſacerdos vl't eẽ
auſterus. exemplũ habemuſ
a chriſto .vt dicit Ray. Qui
nulli vnq̃ꝫ gueꝫ impoſuit pe
nitentiã:ſed dixit. Vade ⁊ ã/
plius noli peccare .⁊ ad hoc
maxime debꝫ attẽdere cõfeſ/
ſor excidere ab eo cauſaſ ⁊ oc
caſiões peccatoꝝ.puta ſi cõ/
uerſatio ei⁹ cũ aliq̃ vl' aliq̃ eſt
occaſio ei alicui⁹ ruine .debꝫ
imponere ſibi ꝙ dimittat ſi
p̃t.et hmõi.de pe.diſt.iij.c.ſa
tiſfactõ.aliqñ imponere p̃t ei
loci mutatõem q̃ ei ẽ ad ſcan
dalũ ſi fieri p̃t.di.lxxxi.c.va/
let.Aliqñ tñ res ſic ſe habẽt
ꝙ fieri nõ poteſt.

Cõtraria penitẽtia debet
imponi delicto

Terꝫ imponẽda ẽ pe
nitẽtia contraria ad
malũ qđ ꝯmiſit ſm
Ray.vicꝫ.Sup̃bo opa hũi
lia.Guloſo ieiunium.Auaro

elemoſine et hmõi. quia con traria ꝯtrarijs curant᷑. de pe. di. ij. c. ij. Qđ intellige ſi cre/ dit᷑ illũ velle et poſſe pficere. Hoc enĩ eſt ad bñ eſſe impo/ nere magis iſtã ꝙ̃ illã. Itẽ ſi eſt negligẽs ad audiẽdũ ꝟbũ dei. ſibi pt iiũgere ſm Ioh. ꝙ audiat certũ numeꝝ pdica tionũ. Debꝫ tñ cauere ꝯfeſ/ ſor ne det talẽ pñiam ꝑ quaꝫ fiat alt̃i ꝑiudiciũ. puta ſi ſer/ uo iniũgat᷑ lõga ꝑegrinatio. vel ieiuniũ ꝓlixũ. ita ꝙ eius dñs recipet detrimentũ đ ſer uitio ſuo. ſi etiam imponeret vxori vt daret mltas elẽoſy nas dabit de bonis viri ſi pa rafernalia nõ habꝫ.

Pro peccato occulto non debꝫ dari manifeſta pnĩa.

Item ꝓ pctõ occlto nõ ẽ manifeſta pnĩa iiũgẽda. ſ. tal vt poſ/ ſit ĩde oriri aliq̃ ſuſpitio pctĩ cõmiſſi.

Et nota ſm Io. an. ſup cle. dudũ. de ſe/ pul. ſup ꝟbo audire. ꝙ ꝑus dꝫ ſacerdoſ imponere pnĩam ꝙ̃ facere abſolutõem a pctis. qđ ꝓbat ex ĩpo textu cle. q̃ ꝑus loq̃tur de pnĩa in/ iũgẽda. poſtea de abſolutõe. cũ etiã ex rõe. qꝛ cũ abſolutio ſit cõplemẽtũ ⁊ forma ĩ pnĩa ꝑrius dꝫ eſſe ſatiſfactio q̃ eſt pars materiał pnĩe. ſalteꝫ in actuali ꝓpoſito. vt expſſa ſa/ tiſfactõe q̃ dꝫ imponi ꝑ ſacer dotẽ acceptet eaꝫ penitẽs ſic ꝯfeſſus ẽ: ⁊ doluit. ⁊ inde ſeq̃ tur abſolutio. Sꝫ ꝯ̃riũ dꝛ eẽ de cenſi. c. fi. vbi dꝛ ꝙ archi/ epi pñt ĩ viſitatõe abſoluere ⁊ pñias ĩponere. g̊ h̃ de neceſ ſitate nõ p̃cedit. qꝛ tñ cõit᷑ fit ꝯ̃riuꝫ. vt ſcꝫ ꝑus abſoluat᷑ et poſtea iiũgat᷑ penitẽtia quõ/ cunq̃ꝫ fiat. vł ante vł pꝰ ſuffi cit. Preſupponit enĩ ꝯfeſſor illũ hr̃e ꝓpoſitũ eã faciẽdi ꝙ ſibi iniũget cũ ĩpm peniteat. Scđm Ioh. ſi penitẽteꝫ ab ſoluis cuius generalẽ cõfeſſi onem audiuiſti. abſoluas eũ et a penitẽtijs oblitis iniun/ ctis ab alijs ſacerdotibꝫ. et ſi aliquaꝝ penitentiaꝝ iniũcta rum memoꝛ ſit ꝙ nõ imple/ uerit eas: ſi iudicaueris ex/ pediens cõmutes eas: niſi eſ ſet in caſu a quo non poſſes abſoluere.

De permutatione penitẽ/ tie habes ſupꝛa titulo p̃cedẽ ti. ca. finali. vbi etiã multa đ ſatiſfactione.

Memoꝛiale dicẽdũ peni/ tenti circa pñiam faciendaꝫ.

c Autū eſt etiā ſibi de/
clarare ⁊ ꝓmittere. ꝙ
ſi aliq̄ die ex obliuio
ne vl' ex negligētia dimitterꝫ
pn̄iam impoſitā. puta ieiuni
um vl' orōes: et hmōi. ꝙ poſ
ſit alia die commutare Et
ſm̄ Pe. de pal'. ꝯſulendū ē di
uitibus et nobilibꝫ ꝙ q̄rāt ꝑ/
ticipatōem bonoꝝ q̄ fiūt ī re
ligiōibꝫ. in q̄bꝰ ſunt ⁊ plures
penalitates q̄ꝫ alibi. et magꝭ
deo accepte. et ꝙ in pn̄iaꝫ im
ponatᷣ eis ꝙ nō ſolū q̄ facient
ꝑ ſeipos: ſed etiā q̄ ꝓcurabūt
ab alijs. et oīa quoꝝ ſpecia
liter ſunt ꝑticipeſ. Dicit etiā
Pe. de pal'. in. iiij. ꝙ debꝫ cō
feſſor cū minorē penitentiaꝫ
debito imponit īnoteſcere ei
ꝙ illa penitentia ſibi impoſi/
ta non eſt digna: ne decipiatᷣ
putans ſufficere. ſed ꝙ debe/
ret pro quolibet mortali ſep
tennē agere penitentiā. quaꝫ
ſi hic nō ꝑficiet in purgato/
rio luet Si tamē ꝑ illā decla
ratiōem crederet eū incidere
in deſperatiōem. nō debet ſi/
bi hoc dicere.

Quid fiendū quādo peni
tens nō confitetᷣ peccatuꝫ ali
quod mortale qd̄ ꝯfeſſor ſcit
eſſe in eo.

d Confitente aūt q̄ nō
ꝯfitetᷣ aliqd̄ mortale
quod nouit d̄ eo cō/
feſſor ex eo ꝙ nō reputet illd̄
pctm̄. Dicit Hoſt. i q̄libꝫ. ix.
ꝙ ſi eſt certū illd̄ eſſe mortale
tūc q̄cūqꝫ cōfeſſor debꝫ ei fa
cere cōſcientiā de eo: cū ꝯfeſ/
ſor ordinetᷣ ad vtilitatē eius.
Sed vtilitas eiꝰ ē ꝙ ſciat ſta
tū ſuū: nec debꝫ eū abſoluere
ſed reputare eū indignū ⁊ in
diſpoſitū ad recipiēdū abſo/
lutōem dum manet ī tali ſta/
tu Sꝫ ſi dubiū ē vtꝝ ſit mor
tale: ⁊ opiniones ſunt docto
rū diuerſe. vicꝫ vtrū ſit licitū
emere redditus ad vitaꝫ. tūc
aut cōfeſſor eſt ordinariꝰ eiꝰ.
ita ꝙ tenetᷣ ꝯfeſſionē eiꝰ audi
re. et tunc ſi ſit opiniōis illiꝰ
ꝙ illud nō ſit peccatū dꝫ euꝫ
abſoluere ſimpl'r. Si aūt cre
dit ꝙ ſit peccatū debꝫ ei face
re ꝯſciam ꝙ ꝯfitens ſe diligē
ter informet de illo facto vtꝝ
ſit pctm̄. ſed dato ꝙ ille non
vellet recognoſcere illud eſſe
peccatū. nihilominꝰ ex quo ē
ordinariꝰ tenetᷣ eū abſoluere
nec dꝫ eū r̄putare īhabilē ad
abſolutiōem. qꝛ h̄ ex errore ⁊
non ꝓterua opiniōe ꝓcedit.
Ordinariꝰ aūt abſoluēdo de
bꝫ ſequi ꝯmune iudiciū eccle

ſie:nõ ſuũ. Si aũt ſit ꝯfeſſoꝛ delegat⁹ q̄ in nullo teneť ꝯfi/tenti niſi velit. ſi credit illud eſſe moꝛtľe nõ debꝫ eũ abſol uere. qꝛ ex mera volũtate de pendet vt abſoluat vľ dimit tat. debꝫ ei ſeq̄ ꝓpꝛiũ iudiciũ in abſoluẽdo. ꝛ peccarꝫ ſi ab ſolueret. Hec Hoſť.

Sacerdos diciť ſoluere ľ ligare triplr̄. et de mõ ꝛ foꝛ/ma abſoluẽdi. §. vi.

Nota tandem ſm Ray. ꝙ ſa cerdos dꝛ ſoluere vľ ligare triplr̄. Uno mõ per oſtenſiõeꝫ. i. oñdẽdo ſolutuꝫ vľ ligatũ. ligatũ dico cũ ñ ab ſoluiť. licꝫ eni ſit pctõꝛ ꝑ con tritõem a deo abſolut⁹. tñ in facie eccľe adhuc manet liga tus. ꝛ ſic itelligiť c. q̄ꝫtũlibet de pe. di. i. Alio mõ ligat ſa/cerdos dãdo pniãꝫ ad quaꝫ obligat pctõrẽ. ꝛ ſoluit cũ pe nã ſibi debitã dimittit. vľ ad ſacr̄a admittit. de pe. di. i. ca. mľtiplex. Tercio modo ꝑ ex cõmunicatõeꝫ et abſolutõeꝫ ab ea. xi. q. iij. c. nemo fit. ta/men fit ſm Pe. abſolutio a peccatis realiť ꝑ miniſteriuꝫ ſacerdotiſ. ñ q̄dẽ pꝛĩcipaliť ꝛ autoꝛitatiue. qꝛ ħ eſt ꝓpꝛiuꝫ dei. ď pe. di. i. c. v̄bũ. Nec ſo/lũ oſtẽſiue. qꝛ et hoc faciebãt ſacr̄a veteris legis ſiue teſtã menti. nec ſolũ dep̄catiue. qꝛ ſic magis abſolueret bonus laic⁹ q̄ꝫ mal⁹ cleric⁹. nec ſolũ ꝑ ꝯtritionẽ cõſitẽtis. qꝛ tunc nunq̄ꝫ quis efficereť ibi ď at trito cõtritus. Sed opať in/ſtrumẽtaliter abſolutõ ad re miſſionẽ diſponẽdo ad gr̄aꝫ. ꝛ niſi opponať obſtaculũ fit de attrito contrit⁹. et iã ꝯtri/tio adauget gratiã. Hᶜ Pe. de paľ. Cui ꝯcoꝛ. Tho. ꝛ fit ħ virtute clauiũ que dicunť plures in effectu. qꝛ vna eſt poteſtas diſcernẽdi. alia dif/finiẽdi. Una tñ eſt eſſentialiť ſcꝫ ptãs iudicãdi in foꝛo aĩe collata a deo: ꝛ ĩ anĩa impſſa indelibiliter ꝑ ſuſceptõeꝫ ſa/cerdotij. hec Pe. Scdõꝫ vo Ray. nota ꝙ ťplex ẽ iudiciũ. ſcꝫ dei. petri ꝛ celi. In pꝛimo abſoluiť pctõꝛ ꝑ cõtritõneꝫ. In ſcdo. ſ. iudicio petri. id ẽ ꝯfeſſiõis ꝑ abſolutõneꝫ. ſi tñ pꝛius ſit abſolutus a dõ ſal/tẽ oꝛdĩe. alioq̄n nõ. vñ dꝛ. xx iiij. q. i. c. manet petri ꝓuilegi um qñ ex eq̄tate ferť iudiciũ In tercio. i. iudicio celi. i. cu rie celeſtis abſoluiť ꝑ appꝛo/batõeꝫ. ď pe. di. i. nũq̄d cayn.

Alio mō et aliis verbis dicit triplex iudiciū. Primuz dei. ſcōm petri in eccl'ia militāti. terciū ſurſū ī eccl'ia triūphā ti. Primū ē quo de⁹ mundat aīam in ↄtritōe. et hoc p̄ cedit reliq̄ duo. ſ. tpe dignitate ⁊ effectu. eſt enī ille q̄ claudit ⁊ nemo apit. apit ⁊ nemo claudit. Scōm qd ſequit poſt illd eſt iudiciū ſacerdotis q̄ aucte clauiū ligat vl' ſoluit eo mō q̄ pauloante dictū eſt. Terciū qd ſeq̄t ē iudiciū approbatōis. ſ. celeſt curie et angeloꝝ.

Forma verboꝝ abſoluēdi penitentem.

D Icit Pe. d pal. q̄ hō q₂ igrat vt ꝑ vnq̄ feceritvnā pfectā ↄfeſſionē. expedit q̄ in oī ↄfeſſione ſacramētali poſt omia ſua pcta ſpēalit enumerata ſeq̄t general' clauſula. ſ. De omnibus aliis moꝛtalib₃ et venialib₃ ↄfeſſis et nō ↄfeſſis ac oblitis dico meā culpā. et ſic ſeq̄tur abſolutio. et hoc valebit ad remiſſiōem culpe ⁊ pene etiā moꝛtal'. et ſcite ac etiā oblite. ad q̄m tñ non tenebat al's ī ſpēali ↄfiteri iteꝝ. q₂. ſ. ſufficiēter cōfeſſus eſt

De foꝛma ⁊ vi v̄boꝝū q̄ requirunt in abſolutōe

f Oꝛma aūt abſolutōnis ſm Tho. in tractatu de foꝛma abſolutōis eſt hec quantū ad ſubſtātiā. Abſoluo te. ⁊ ↄſueuit addi ego: ⁊ a peccatis tuis. ⁊ ſi nō diceret ſubintelligeret q₂ enī ī ſacris v̄ba hūt efficaciā ex inſtōne diuia. tenenda ſunt determiata v̄ba cōſonātia inſtitutōni diuīe dicenti. Quecūq₃ ſolueritꝭ. et iſta v̄ba ↄueniunt ego te abſoluo. Idē Inno. ⁊ Hoſt. Et melius addit ſm Pe. d pal. ab oībꝰ pctīs tuis q̄ȝ dicere a peccatꝭ tuis ↄfeſſiſ ⁊ oblitꝭ. ⁊ meliꝰ dr ab oīb₃ pctīs q̄ ↄfeſſus es in generali vl' ſpēali de q̄bus intēdis De iſta ⁊ aliiſ foꝛmis diuerſ abſolutōiſ ab excōicatōe et pctīs dicet īfra ī fine interrogatoꝛiī. Solet aūt papa aliq̄ñ tātā facere gr̄ā q̄buſdā vt ab oībꝰ cēſurꝭ et penis ſimpl'r iurꝭ et ab homine latꝭ poſſit abſolui ī foro ſaltē ↄſcīe. ⁊ tūc ↄfeſſoꝛ p̄t iſta foꝛma vti quā a curia romana habui ⁊ vſus ſum

Foꝛma abſolutōis ab oībus cēſuris ⁊ penis tā a iure q̄ȝ ab hoīe latis.

D E plenitudīe ptātiſ

aplice cui⁹ auctoritatē ꝑ p̄ſenti gero. Abſoluo te ab oībus cēſuris eccl'iaſtic; ſn̄ijſ ꝛ vincul' excōicationū: ſuſpenſionū ꝛ interdicti. tā ab hoīe ꝙ̄ a iure latis. necnon ab oībus negligentijs et defectibꝫ ꝯmiſſis in ſacroꝝ admīſtratione: officijs: actibꝫ tuis l' nomie tuo fact; ſupplēdo ꝺ̄ ſolita aplice ſedis clemētia om̄s defect⁹ eorūdē Aboleo ꝛ oēꝫ maculā infamie ꝛ īhabilitatis vndecūqꝫ ꝯct; . diſpēſoqꝫ tecū ſuꝑ om̄i irregularitate ſymonia in ordine: ꝛ bñficio actiue vel paſſiue q̄cūqꝫ occaſiōe vl' cā. etiā circa te in collatōe ordinū et aliorū ſacroꝝ contractis ſeu ꝯmiſſiſ. Reſtituo ꝛ habilito te ad ſtatuꝫ famā honorē et executōem officiorū eccl'iaſticorū q̄rūcūqꝫ ac ad oēs ḡdus dignitatū et honorū. ad bñficia eccl'iaſtica habita ꝛ hñda. ꝛ tibi ꝛ hiſ q̄ habes de nouo ꝓuideo relaxādo tibi fruct⁹ q̄s male ꝑcepiſti: ſeu leſa ꝯſcīa ex eiſdē ac alia q̄ in ludo ex ſucceſſione ac al's ad te ꝑuenerīt q̄ ſubiacent reſtitutōi vage in forma pleniſſima. In noīe pa. et fi. et. ſ. ſ. amē. Si aūt aliq̄ſ dubitat an ꝑ iſt; ſpēal' exigatur forma abſoluēdi neceſſaria q̄ a ſede aplica hñt ꝓuilegiū ꝙ ī articl'o mort; dumtaxat ſel' poſſint abſolui ꝛ hr̄e plenaꝫ r̄miſſionē oīm ſuoꝝ peccaminū. i. a culpa ꝛ a pena vt alij exꝓmūt. Rñdet' ſm ꝙ a magiſtris tam in ꝯcilio ꝯſtātiēſi ꝙ̄ baſiliēſi dictū fuit ꝙ non. ſed ſufficit ꝙ ea oīa et ſingula faciat ꝑ q̄bus p̄fata indulgentia dat' . ꝓut in bullis vl' priuilegijs taliū exprimitur Nec putet aliq̄s ꝙ quādo ī articulo mortiſ fuit ſemel abſolutus plenarie. et vſus eſt ſemel illo ꝓuilegio ꝙ poſtea in alio articl'o mort; vti illo iteꝝ valeat. niſi papa latiorē auctoritateꝫ daret ꝙ̄ dat qñ ponit ꝙ in articl'o mortiſ dūtaxat ſemel. ꝛ ita rñſum eſt in ꝯcilio cōſtantiēſi alio a clariſſimis viris p'libꝫ de hoc req̄ſitis. Nec mirū. quia ꝓuilegiū de indulgētijs tm̄ valet vl' dat q̄ntū ſonat. nō aūt extendi debet vltra.

Quid fiēdum qñ ꝯfeſſor abſoluit penitētē de quo nō debuit.

ſEd q̄d ꝺ̄ cōfeſſore q̄ abſoluit cōfitētē ꝺ̄ q̄ n̄ debuit aut ex ig̃rātia vl' ꝟecundia vl' feſtinatōe

vel hmõi.ꝛ ꝯfeſſoꝛ poſtea ex perit ſe erraſſe.nū̇q̇d tenet cō fitēti h̄ dicere. Rn̄det ſm oēſ ꝙ ꝯfeſſus excuſatꝰ ē et coraꝫ deo abſolutꝰ.interim ꝙ ne/ ſcit:licꝫ ꝯfeſſoꝛ n̄ dicat. q̇d g̊ faciet. Collatio facta fuit de hoc cū mltis notabilibꝫ do/ ctoꝛibꝫ theologie i ꝯcilio ba ſilien̄ſi. Nam q̇dā dixerīt ꝙ cō feſſoꝛ dꝫ auctoꝛitatē a ſupio/ re ipetrare abſoluēdi eū.et ſi ſine magno ſcādalo fieri pōt vocare n̄ abſolutū ꝛ ſibi dice re ac eū abſoluere pꝰ auditā ꝯfeſſionē.vl' ſi magnū ſcāda lū timeret abſoluat eū abſen tē.ſi ab vltīa ꝯfeſſiōe adhuc ſperat eſſe in gr̄a. Aut ꝛ aliȷ̈s placuit ſi notabile ſcandaluꝫ timeret.ſūmo ſacerdoti deo ꝯmittat.ꝛ ſolā ꝯdignā peni/ tentiā ꝑ eiꝰ negligētia ꝑagat cōfeſſoꝛ.p̄ſertim qn̄ multitu do ſic eſt neglecta.vl' mlti eo rū diſtāt a loco vbi ē ꝯfeſſoꝛ.

Quid de cōfeſſoꝛe q̇ nō i/ telligit penitentē.

Quid etiā ſentiēdum eſt d̄ eo q̇ ꝯfitet.ꝛ cō feſſoꝛ nō itelligit eū aut ex doꝛmitōe. aut ex iperi tia vl' diſtractōe nimia. vl' ſili causa. Rn̄det Johā. de bar. theologus antiquus doctoꝛ in quolibꝫ ſuis. Sacramen talis abſolutio p̄exigit ꝯfeſſi onē. Qꝛ ꝯo ꝯfeſſio ipoꝛtat reuelatōneꝫ q̄ nō p̄t eſſe ſine relatōe vniꝰ et ꝑceptōe altiꝰ. cum g̊ alteꝝ iſtoꝝ deficiat.ſ. ꝑceptio ſacerdotis in p̄fato caſu de illo pctō nō credo eē ꝯfeſſiōꝫ.ꝛ ꝑ ꝯn̄s nec ipēdi ab ſolutōꝫ. Hec ille. Sꝫ iſtō vi det debere itelligi vbi obau dita ſunt peccata q̄uia q̄ ſūt de neceſſitate ſalutiſ ꝯfitēda. nō de aliȷ̈s que cadūt ſub cō ſilio.ꝛ vbi talia modica ob/ audiunt raro ab eo qui alias noſcit ꝑſonam debꝫ cōfeſſoꝛ facere iterare ea q̄ ex ſomno non intellexit.

An penitēs teneat iterare pniam ei iniūctā i pc̄to moꝛ/ tali factā i toto vl' in ꝑte. et an dicta pnīa talit facta ei va leat i foꝛo militāt eccl'ie. §. vi

Vtrū de v ro pniaꝫ ſeu ſatiſ factiōem ipoſitā per abſolutōem debitam in pctō moꝛtali factam:vl' i ꝑ/ te teneat hō iterare. Sup h̄ ſunt varie opiniōes. In h̄ tn̄ omnes concoꝛdāt.ꝙ ſatiſfa/ ctio facta in moꝛtali ita n̄ va let.ſicut nec alia oꝑa facta in

mortali valent in foro dei ad tollendũ vl' minuẽdũ debitũ pene p pctis. ad qd ordinat oĩs ſatiſfactõ. q2 cũ nõ ſit ibi amicicia cũ do nõ pt ee acceptũ tale op9 deo ſic factũ. Sz vtrũ valeat in foro eccl'ie militãtis: ita q nõ teneat eã iterare. in hoc ẽ varietas opinionũ. et aliq dicũt q tenet iterare. q2 cũ nõ potuerit ſatiſfacere deo. nec etiã potuit ſatiſfacere ſacerdoti. q i pſona dei ſibi illud iniũxit. Sz pe. taran. et Joh. pariſiẽſiſ vidẽtur ſimpl'r dicere ſine diſtinctiõe q tal' ñ tenet itare tales ſatiſfactões. q2 ſatiſfecit i foro eccl'ie militantis in q date ſũt. 7 vbi nõ iudicat d diſpoſitõe interiori. Idem vident ſentire Vinc. in ſpeculo hyſtoriali. li. ix. 7 d. Annibal in iiij. Et p iſta opiniõe vid2 ſatiſfacere impoſitio ſeptẽnis pñie. q regularit fiebat p qlibet mortali antiqt9. vt. xxij. q. i. c. pdicandũ. Et viſile eſt q in tãto interuallo aliqd mortale ɔmittebãt: vñ ſi optuiſſet iterare fuiſſet laqueũ imponere aĩab9. Tho. vo cũ Alber. ĩ. iiij. diſtiguũt de ſatiſfactõe. dicit eni q qdã ſũt ſatiſfactiões in qb9 remanet aliqs effectus in ſatiſfaciẽtibus. etiã poſtq act9 ſatiſfactõis trãſit. vt ĩ ieiũio remanet corpis maceratio l' debilitatio. 7 ex elẽoſina ſbe diminutio. 7 tales ſatiſfactões in pctõ nõ opt3 iterare. q2 qtũ ad illd qd ex eis remanet per pñiam ſeqntes accepte ſunt. Alie vo ſatiſfactões ſũt que nõ relinquũt effectũ in ſatiſfactõe. poſtq trãſit actus ſic in orõe et hmõi. Act9 eni interior q totalit trãſit nll'o mõ viuificat. vñ opt3 q tales ſatiſfactões iterent. Eãdẽ opinionẽ tenet Pe. de pal'. magſ declarãs. dicit eni q in ſatiſfactõib9 habẽtib9 effectũ derelictũ poſt op9. vt elẽoſyna puatõem eris. ieiuniũ corpiſ debilitatõ3 7 hmõi: ſi poſtea peniteat 7 pſeueret. ſicut baptiſmal' caracter h3 effectu3 recedente fictõe. ſic 7 iſtud derelictu3 ex ſacro qd opat ex ope opato ĩcipit valere ex ſeqnti ei9 approbatõe 7 ſacerdot' ratihabitõe. cũ illũ vere penit3. et ñ ex ſimplici viuificatõe. q2 op9 opans mortuũ nunq viuificat. 7 ſic illa penitẽtia ſatiſfacit. ñ ſolũ i foro eccl'ie ſ3 etiã i foro dei quantũ ad illud derelictum: vt nõ

oportcat iterare ſic ieiunium eleēoſyna et hmōi. Sed ſi nō habz effectū derelictū vt orō tal' pnīa facta ī mortali nll'o mō ſatiſfacit. qn h vl' alibi oporteat ſatiſfacere. qd vīdz ītelligendū in foro dei. qz nec rōe ipi⁹ opis cū facit. nec rōe derelicti. cū poſtea penitz eū cū nō hēat effectū derelictuz. ſed in foro eccl'ie ſatiſfacit. qz nō ē neceſſe eā iterare ſi vult eſſe in ſtatu ſalutis poſtea penitēdo. ſicut neceſſe hēbat ipſam implere cū fuit ſibi ipoſita. Vñ idez Pe. dic paulo ſupi⁹: q qñ hō eſt de oīb⁹ cōtritus et confeſſus. 7 accipit penitētiā cū abſolutōe. ſi recidiuans pagat eā ī mortali ipe qdem ſe liberat ab iniunctōe ſacerdotis: nec incurrit peccatū inobediētie qd īcurreret ſi eam nō pfeciſſet. qz nō eſt forti⁹ vinculū ɔfeſſiōis q̄ȝ dei vl' eccl'ie. Sz ī mortali exiſtens implēdo pceptū dei. ſ. de honore pentū. vl' pceptū eccl'ie. vt de ieiunio 7 elemoſyna: ab illo abſolute ſe liberat. g 7c. Hec Pe. Cū g penitētia iniūcta ordinet ad tollendū vl' diminuēdū debitū pene tpalis. talis q penitentiaz ſibi impoſitā nō habentē effectum derelictū vt oratōes pfecit ī mortali: ſi reuertitur ad penitentiā: 7 tandē morit in ſtatu grē. ex quo illā nō iterauit: cū p ipam nil ſit ſolutū de debito pene tpalis ſoluet eaz in purgatorio: niſi p alia bona hic ſatiſfaciat. q ſi non reuertat ad penitētiā: q penitentiā pfecit in mortali quācūq: ſiue habentē effectū ſiue nō habētē drelictū ſoluet illud debitū in inferno ſemp. ſicut ille q morit cū mortalibus et venialib⁹. de vtriſq ſoluet penā eternā in inferno Quāuis ei p veniali debeat pena tpalis q finē hz. tñ per accidēs eſt q veniale puniat in inferno pena eterna. ſ. rōe ſtatus. qz in inferno nulla eſt redēptio. Non enī eſt ille ſtatus expiādi culpā ad quā ſe qtur pena. 7 iō ſp remanente culpa veniali durat et pena. Jta tenet Tho. i. iiij. di. xxij Sed de pena tpali debita p mortali poſt cōtritōnez Pe. de pal'. ſic declarat in quarto Peccator poſtq̄ȝ eſt do recōciliat⁹ eſt debitor pene finite nō qlitercūq ſoluēde: ſz ī ſtatu grē ī q ſolū ē deo accepta. Alioqn eſt debitor pene tāte qntā meret culpa. 7 illa ē infi

nita. Uñ pctõri p̱ ſe debebat̃ q̇dem pena infinita ſi erat in mortali. ſ3 mutata fuit ĩ tp̱a/ lem. ſuppoſito ꝙ p̱ſeueraret ĩ amicicia. Acceptauit ei de⁹ abſolutõem a pena et̃na. ⁊ i/ poſitõem pene finite ſub ꝯdi tõe ſi in gr̃a fieret. Et ſi q̃rat̃ q̃re deus magis acceptauit abſolutõe3 a culpa ſine ꝯdi/ tione q̃ʒ abſolutõne3 a pena. dicẽdũ ẽ ꝙ culpa trãſit ⁊ ma cula trãſit: ⁊ gr̃a ĩ momento aduenit. ſ3 ſatiſfactio futura ẽ. Futur̃ aũt ſolet ꝯditio ap poni: nõ aũt p̃ñtibꝫ nec p̃teri tiſ. vł ſi apponat̃ certa ẽ. q2 ſi ẽ ĩ gr̃a ꝓtũc nõ p̃t eẽ ſine gr̃a. Jdo remiſſio culpe fit ſine ꝯ dictõe. vł fit ſimpl̃r q2 condi tio exiſtit. Uñ ſic p̱ ſacr̃m ñ remitteret̃ culpa niſi adeſſ3 gr̃a. ſic nec poſtea p̱ ſatiſfacti onẽ remittit̃ pena niſi adſit g̃ tia. Tal' g̃ dimiſſa culpa pu/ niet̃ in inferno pena ĩfinita. ñ ꝓpter cõmutatõem finite ĩ i/ finitũ. ſ3 q2 debitor ẽ pene in finite. ex q̃ nõ ſoluit penã fini tã ſub ꝯditõe q̃ debuit. ſicut p̱dens priuilegiũ cleri ĩcidit d̃ foro meriti ad forũ ſangui nis. ſic q̇ decliñat forũ eccleſie incidens in mortale ad foru3 iuſticie exterminãtiſ inuenit penã eternã. Hoc q̃d dic̃ Pe trus videt̃ intelligẽdũ de eo qui pñiam iniũctam nõ ha/ bentẽ effectũ derelictũ factã in mortali ſcito ab eo. vł d̃ q̇ dubitabat ꝯtẽnit it̃are. ł etiã cũ credit vł dubitat ſe debe/ re iterare ex negligẽtia dimit tit: et̃ ex labore recuſans h̄ ⁊ in purgatorio facere emẽda3 do. S3 ſi q̇s dimittit itera/ tõne3 tal' pñie ex ĩpoſſibilita te. q2 ei d̃ficit tp̱s. vł credit ſe eã feciſſe ĩ ſtatu gr̃e. vel ſi fue rit ĩ mortali cognito ab eo. ł etiã ſi ſcit ſe eã feciſſe ĩ morta li it̃are facit p̱ aliũ quem cre dit bonũ. vł etiã ſi nec p̱ ſe n⁹ p̱ aliũ iterat credit ſibi ſuffi/ cere ad ſalutẽ ꝙ impleuit ſi/ bi iniũctam: intendẽs ꝙ hic minus fecit ſatiſfacere ĩ pur gatorio. et ſic deo facere emẽ/ dam p̱ huiuſmodi omiſſiõe3 talis non damnat̃. Uñ ⁊ ip̃e Pe. dicit diſt. xlv. q. ij. ꝙ q̇ fa cit penitẽtiã iniũctã ĩ morta li ꝑ ſe pro tanto nõ tenet̃ ite rare. quia poteſt in purgato rio ſatiſfacere. Et ſi dicat̃ ꝙ videt̃ incõueniẽs ꝙ tãtũ q̇s puniat̃ ꝓ pctõ dimiſſo ſic̃ ꝓ ñ dimiſſo. q2 pena et̃na. ⁊ ſic ñ vid̃r in aliq̇ ꝓfuiſſe ꝯtritõ ⁊ ꝯfeſſio. Rñdet Pe. ꝙ l3 tm̃

puniat̄ extēſiue nō tñ intēſiue. ſic̄ p vno pctō ita diu q̄z p mille: ſed nō tā acerbe. Si etiā ptem pnīe fecit. ſ. ī ſtatu gr̄e. ⁊ vnus dies remāſit p illa die. et nā luet penā ſi nō penitet. tñ nō tā acerbe ac ſi nū q̄z cōtritus nec ꝯfeſſus eſſet. nec ī aliq̄ ſatiſfeciſſet. al's peccatū rediret. hec Pe.

Remediū tuti⁹ ſiue ꝯſiliū dandū penitēti q̄liter pficere debeat pnīaꝫ ſibi iniūctaꝫ. ⁊ que penitētia debeat ſibi dari ſecurior.

Nota tñ q̄ dū q̄ſ facit pñiam ſibi iniūctaꝫ ſi labat̄ in mortale. q̄zuis bonū ſit q̄zciti⁹ ꝯfiteri tñ cū p ſolā ꝯtritōem peccatū dimittat̄ et gr̄a r̄ſtituat̄ q̄z cito ip̄e conterit̄. etiā an̄q̄z cōfiteat̄, pſeq̄ndo dictā penitētiam. etiā ſi ſit tal' pnīa q̄ nō relinquat effectū poſt ſe in foro dei realiter ſatiſfacit: q2 in ſtatu gr̄e eſt. vñ in nullo tenetur it̄are. Ad tollendū āt omne dubiū tutius videt̄ q̄ confeſſor: et ſi dat pnīaſ diutinaſ det pnīas vt ieiunioꝝ. elēoſinaꝝ. pegrinationū ⁊ hmōi. p ut req̄rūt pctā. nō tñ iniūgat diutinas pnīas orōnū. et p̄cipue his de q̄buſ poteſt dubitari de recidiuo.

De celatōe confeſſionis. ⁊ de penitētia ſacerdotis ꝯfeſſionē reuelātis. §. viij.

Notat thomas in. iiij. di. xxi. q̄ audiēſ ꝯfeſſionē tenetur celare audita in ip̄a. q2 ī ſacramētis id qđ gerit exterius eſt ſignū ei⁹ qđ gerit interi⁹. vnde ſicut de⁹ homī cōfitenti tegit pctm̄ interi⁹. ita ⁊ ſacerdos debꝫ celare exterius. vñ tāq̄z violator ē ſacri reuelator ꝯfeſſiōis. Eſt ⁊ alia rō q2. ſ. p h̄ hoieſ magſ trahūtur ad ꝯfeſſionē et ſimpliciuſ ꝯfitentur. vñ et ſi ex h̄ aliqđ piculū futuꝝ imineret. ⁊ hoc ſolū ſciret p ꝯfeſſiōeꝫ. vt đ heretico q̄ corrūpit fideles. l' de mr̄imōio illicito: qđ aliq̄ volunt ꝯhere. vel de pditōe ciuitatis fiēda. nō ppt̄ h̄ dꝫ reuelari ꝯfeſſio ad impediēduꝫ malū: vt q̄dam dixerūt. ſꝫ falſuꝫ eſt. Debꝫ aūt monere eoſ qui ꝯfitent̄ vt obuiēt vl' deſiſtant. ⁊ p̄lato dicere q̄ vigilꝫ ſup gregē ſuū. ⁊ hmōi: ſine vlla reuelatōe. hec Tho. Qđ ſi iudex inq̄reret ab aliq̄ an ſciat aliq̄d de illa materia p confeſſionē. vl' per alium moduꝫ

Dicit Guil'. ꝙ ſi non pt alio mõ declinare iniquũ iudicẽ pt rñdere. nihil inde ſcio. qđ ſubintelligiẜ vt hõ. vł etiam nihil ſcio ꝑ cõfeſſiõem. quia ſubintelligiẜ tibi reuelandũ. Sic exponiẜ illud Mat. xx iiij. c. De die illo ⁊ hora nẽo ſcit. nec filius hoĩs. ⁊ ſubĩtel ligiẜ reuelãdũ vobis. Põt ⁊ hoc variare hõ: cũ nõ addu/ citur in teſtimoniũ niſi vt hõ Et iõ abſqꝫ leſiõe ꝯſciẽtie pt iurare ſe neſcire id qđ ſcit tm̃ vt deus. Sed neqꝫ etiaꝫ ẜm Pe. de pal'. in. iiij. di. xxi. ꝑ li/ centiã vel ꝑceptũ cuiuſcũqꝫ ſuꝑioris factũ etiã pape ſub pena excõicatõis nõ licꝫ ẜue lare cõfeſſionẽ. quia ſigilluꝫ cõfeſſiõis eſt de iure diuino. ⁊ đ neceſſitate ſacr̃i. Papa ãt licꝫ aliqñ diſpẽſet in ꝑceptis diuinis vt i votis. qꝛ reddi tio ẽ de iure diuĩo. nõ tñ põt diſpẽſare in ſacr̃is. ſ. vt quis nõ baptizeẜ vel ꝯfirmeẜ ł nõ ꝯfiteaẜ. Et ꝙ dictũ eſt celati onẽ ꝯfeſſiõis eſſe de neceſſita te ſacramẽti nõ ſic intelligiẜ qñ ſit verũ ſacramẽtũ. etiam ſi ipa ꝯfeſſio nõ celareẜ. quia vtiqꝫ eſſet ſacramentũ etiã ſi ſacerdos reuelaret. quia nec ſic eſt đ neceſſitate ꝙ deus te gat. ꝙ ſi nõ ſatiſfaciat deꝰ nõ tegit ſed reuelat ad penã. aut ſi accedat fictus deꝰ nõ tegit ⁊ nihilominꝰ ſacerdos teneẜ celare. ſed diciẜ celatio ꝯfeſſi onis đ neceſſitate ſacr̃i. quia natura ſacr̃i neceſſitat eũ ad celandũ. natura dico et q̃ꝫtũ ad id quod eſt ſacramẽtũ. ꝙ ſit in occulto ſolus cuꝫ ſolo. et quantũ ad id quod ẽ ſacra mentũ et res. ſ. penitẽtia inte rioꝛ que etiã eſt occulta. ⁊ q̃n tum ad rem tm̃ que eſt remiſ ſio peccatoꝛũ: ꝑ que tecta ſũt peccata. Nota ẜm Pe. de pal'. quia qđ dicit Tho. ꝙ oc cultatio cõfeſſionis eſt de eſ/ ſentia ſacramẽti. nõ ſic eſt ĩtel ligendũ ꝙ ſit eius materia vł forma eiꝰ. ſꝫ ꝙ eſt de natura eius obligatio ad occultatio nem. ſicut ſi diceremus. de eſ ſentia leui eſt ferri ſurſum. vł de eſſentia matrimonij ẽ red dere debitũ. id ẽ obligatõ ad ipm. Eſt autẽ pctm̃ moꝛtale reuelare cõfeſſiõem. quia eſt cõtra ius diuinũ et poſitiuũ. vnde et grauiter punitur ab eccleſia.

Penitẽtia ꝯfeſſoꝛis cõfeſ/ ſionem reuelãtis.

S Acerdos reuelãs cõ feſſiõem de iure anti

quo debet deponi.et toto tē
pore vite ſue ignominioſus
peregrinari.de pe. di.vi.c. ſa
cerdos. Sed ẜm.c.oīs.ꝺ pe.
⁊ re.debꝫ deponi. ⁊ ad agen/
dā ꝑpetuā penitētiā ī mona
ſterio arto intrudi.ſꝫ ẜm Ho
ſtien.faciet pnīaꝫ certo tꝑe.et
exinde aliā. Sed hec penitē
tia imponēda eſt quādo quiſ
in iudicio cōuincit̃ de hoc vł
fatetur de iure.nā al's in foro
penitētie videtur eſſe arbitra
ria ſicut pro alijs peccatis.
Quāuis aũt poſſit ꝯfeſſor ꝺ
licentia penitentiſ manifeſta
re eiꝰ peccatũ alteri ẜm tho.
⁊ Pe.nō tñ dꝫ vti licentia ta
li.niſi ad euitandũ aliqꝺ ma
lum.tenet̃ tñ illi cui aliq̇d re
uelatur de licentia penitētis
illꝺ celare.niſi forte peccator
velit ꝙ ille abſolute ⁊ libere
ſciat. Licētia tamē quā dat
penitēs ꝯfeſſori de reuelatō
ne peccati quantũcũqꝫ gene
ral' non intelligit̃ niſi ad bo
nũ ꝯfitentis.ẜm Pe. de pal'.

Sed nota ẜm eundē ꝙ ſi
iudex diceret alicui capto ꝓ
maleficio.da licentiaꝫ ꝯfeſſo
ri ꝙ dicat ſi tu es ꝯfeſſus de
hoc vł de illo ñ tenet̃ dare.nᵉ
ex hoc cōtra euꝫ debet habe
ri ſuſpicio de delicto, qꝛ for
te hoc facit ꝓpter vitandum
ſcandalũ.ſed ⁊ ſi daret licenti
am. ſic licentiatus nō debet
dicere peccatũ illud ſi eſſꝫ cō
miſſum. Item ſi p̄cipet p̄lat⁹
alicui cōfeſſori ꝙ diceret ſibi
peccatuꝫ alicui⁹ qꝺ eſt om̄i
no occultũ. etiam ſi cōfeſſus
dediſſet licentiā illi ꝙ diceret
nō tenet̃ dicere neqꝫ obedire
vt reuelet illud. quia prelat⁹
non eſt iudex occultorũ.imo
etiā ſi ꝯfeſſus eſſet diffamat⁹
de illo peccato.⁊ ꝑ infamiā ꝑ
ueniret illud ad cognitiōem
iudicis q̄uis ipſe ꝯfeſſus in
terrogatus a iudice ſiue p̄la
to tenetur ſe māifeſtare.tñ cō
feſſor ei⁹ ec̄ habita licētia ab
eo dicēdi. ñ tenet̃ dicere iudi
ci ſibi p̄cipiēti vt dicat etiaꝫ
ſi ſcit.nec debet.quia fori nō
ſunt cōmiſcendi.ſcꝫ peniten/
tialis et cōtentioſus. Sed ſi
ꝯfeſſor ſcit pctm̄ alicui⁹ non
ſolũ ꝑ ꝯfeſſiōem :ſed etiā per
aliũ modũ.puta quia vidit ł
audiuit ꝑ talem ⁊ talē modũ
poteſt dicere ꝙ illud vidit ł
audiuit. dũmodo nō dicat ſe
ſcire illud ꝑ ꝯfeſſionē. nec re/
fert vtrũ prius ꝑ confeſſiōeꝫ
audiuerit.⁊ poſtea ꝑ aliũ mo
duꝫ ſciuerit.et ecōuerſo. In
quo caſu.ſ.ſi prius ſciuit pec

catū ante ꝯfeſſionē nō opoꝛ/
tet ꝙ ꝓteſtetur ſe nō recipe il
lud in ꝯfeſſiōe. qꝛ ſine ꝓteſta
tōe poteſt dicere ꝙ̄tū ſcit ex
tra ꝯfeſſionē. nec tamē debet
hoc dicere ſine magna cauſa
et rōnabili. Itē ſ̄m eundem
Pe. cū ꝯfeſſio non auferat cō
feſſoꝛi ius ſuū: nec cōferat ei
ius nouum in alio foꝛo ꝗcq̄d
videt̄ ꝯfeſſoꝛi faciēduꝫ vl' o/
mittendū ꝓ bono ipius ꝯfi/
tentis. vl' ꝓ bono ꝯmūi pōt
facere vl' omittere: dūmodo
ꝓpter hoc ñ reuelet̄ ꝯfeſſio ad
qd̄ ſolū obligat̄. licꝫ al's illd̄
nō eſſet factur⁹. Unde ſi ꝑ cō
feſſiōeꝫ pͦoris vel alteri⁹ ſcit
abbas ꝙ nō expedit pͦoꝛi te/
nere monaſteriū. ꝛ ſit tal' ꝗ ali
as ad libitū pt̄ amoueri. expe
ctet quouſqꝫ ſine nota reue/
latōnis poſſit eū amouere. et
tūc ſtatim amoueat. cū enim
ex audiētia ꝯfeſſionis nō ob
ligetur ad aliq̄d niſi ad celā/
dū. et ſi obligaret̄ ad aliq̄d h̄
eſſet ad medendū aīe penitē/
tis ſic̄ medic⁹. abſqꝫ tñ reuela
tōe ꝯfeſſiōis. ex ꝗ aliquē ī cu/
ra ſuſcipit tenet̄ ſibi dare re/
mediū ꝯ recidiuū. et ſic in ꝓ/
poſito ꝙ̄ſcito pt̄ amouere a/
moueat quē etiā ſine h̄ amo/
uere poterat. Si autem talis
erat qui non ſine iuſta cauſa
amoueri poterat cum audiē
tia confeſſionis nullū ius ſi/
bi pꝛebeat in alio foꝛo ī quo
non conſtet ſibi vt iudici a/
moueri nō poteſt. Idē tho.

Item quia p̄latus licenti
am intrādi ciuitatē ſiue villā
ſubdito dare poteſt ad libitū
vel negare. licet alias nō eſſꝫ
negaturus ꝓpter periculuꝫ
quod ex ſola ꝯfeſſione nouit
negare poteſt. duꝫ tñ ex hoc
ſuſpitio non oꝛiat̄. In occul
to tamē ſemꝑ monere pt̄ illū
qui cōfeſſus eſt quia hoc nō
eſt reuelare confeſſionē. Si/
militer curatus ꝓpter cōfeſ
ſionē poteſt negare ꝯmunio/
nem quādo eā dare alias te/
netur vt in paſcate. alias ſic
dicens. Tibi non teneoꝛ nūc
dare. non obijciēs de crimi/
ne: confeſſoꝛ nō ꝓpter hoc di
cit̄ reuelare confeſſionē. Sꝫ
ſi alicui ꝯq̄reti ꝯ ſuum paro
chialem ſacerdotē: qꝛ nō vl't
ſibi dare euchariſtiam. ipe ſa
cerdos corā alijs diceret ꝙ h̄
facit qꝛ habꝫ pctm̄ a ꝗ nō pt̄
abſoluere. ꝛ ipe ñ vult ire ad
epm: hoc eſſet reuelare cōfeſ
ſionem. ꝙ̄uis ipe non inten/
deret hoc. quia grauitatem
peccati expꝛeſſit. Hec Pe.

Et idē eſt cū dicit ſe audiuiſ ſe quendā noīando eū: ꝛ non abſoluiſſe. Similiter ꝺ epo qui p ꝯfeſſiōem nouit corru ptōem monialis q̄ petit bn̄dictōem. q2 aut eſt caſus ī q̄ tenet. et tūc negare nō debet. q2 ſi p ꝯfeſſionē eiuſdem ſibi cōſtat. non tamē ſibi conſtat vt iudici ī illo foro in q̄ ſic ab ordiario mōaſterij petit monialib9 bn̄dictōem. et q̄lib3 p ſeipa. Si autē hoc ſcit p ꝯfeſſionem ei9 qui vidit. vl q̄ ea3 corrupit. nō ſufficiēter cōſtat etiā ſi extra ꝯfeſſiōem dicat vnde negare nō debet. Si āt aliter ſcit non tenet bn̄dictionem impartiri. ꝛ p̄t ſine reuelatiōe confeſſiōis negare. ita confitēti ſicut non cōfitenti. Et quod dictū ē de bn̄dictōne monialiū. ſ. virginū idem eſt de bn̄dictōe abbatiſſaru3 vbi virgines cōmunit bn̄dicunt ſm quoſdā q̄ dicūt ꝙ licet aliqua poſſit eſſe abbatiſſa vidua. ſicut Paula mater euſtochij. tn̄ abſurdū eis videt ꝙ monialib9 bn̄dictꝭ poſſit abbatiſſa p̄eſſe carens illa benedictōe. ſicut etiā ſm iura ꝓfeſſis nō debet nouitia p̄ferri in abbatiſſam. imo nec ꝓfeſſam tacite nec expſſe. de elec. c. indēnitatibus. in p̄ncipio. li. vi. quia tamē qꝺ nō ē ꝓhibitū ꝯceſſum eſt. iō videtur ꝙ benedictio abbatiſſaꝝ quarūcunqꝫ non req2at virginitatē magis q̄ꝫ abbatum. cū non ſit iure cautū. ſicut ꝺ benedictiōe virginū. Pe. de pal. Similiter q2 hō habet liberā electōem p ſolam ꝯfeſſionem. lic3 p ſolam cōfeſſionem ſciat aliquē indignū ad p̄latōem ad quam eligit quē al's putabat dignū nō debet eligere ex conſcientia ſibi ſic dictante. quia eligēdo ſcienter dignū vl indignū negocium gerit īter ipm ꝛ deū. Un̄ p̄t etiā ex his q̄ ſcit vt de9 iudicare. ita et in ꝓpoſito. S3 bn̄ putarē ꝙ pateret penas iuris. puta ꝙ eſſ3 p̄uatus iure eligēdi. et a fructib9 p triēniū ſuſpenſus qui eligeret illū quem ſcit vt de9 indignū. ſed neſcit vt hō. quia de his q̄ ſcit hō vt de9: ſolū deū h3 vltorē: n̄ hoīem. ꝛ hmōi. Pe. Quāuis aūt dimidiādo cōfeſſionē nō ſit ibi ſacramētū. tenetur tamē ſacerdos celare. quia pars eſt ſacramenti. Pe.

Qui teneātur ad ſigillum ꝯfeſſionis. §. ix.

d Jcit petrus de pal'. vbi s̄ ꝙ ad celandū ꝯfeſſionem tenet̄ is qui confitet̄ licite vel illicite: mediate vel immediate. Un̄ et non ſacerdos q̄ i caſu neceſſitatꝭ audit de mortalibꝫ ꝛ venialibꝫ. Jtē interpres quē pro ſe penitēs adhibet. Jtē q̄ caſum audit Jtē cui de licētia ꝯfitentiſ reuelat̄. Jtē q̄ ſe confeſſorē fingit. Jtē q̄ latenter abſconditus confeſſiōes audit: qđ ē ſacrilegiū. ꝛ iniuriam facit ſacramēto. Jtē ꝯfeſſor anteꝙ̄ abſoluat. ꝛ etiā qn̄ nō abſoluit tenet̄ celare. Jtē nota ꝙ cū quis recipit aliq̄d ſub ſigillo ꝯfeſſionis: ꝙ̄uis ei non fuerit cōfeſſus: dicēs illđ. tamē debꝫ ita ſecretū tenere ac ſi haberet in ꝯfeſſiōe. nō quidem rōe ſacramēti qđ ibi nō eſt: ſed rōe ꝓmiſſi ſi ꝓmiſit illud ſic celare. Hec ſcḋm Tho. ꝛ Pe. đ pal'. Dicūt tn̄ Tho. ꝛ Pe. ꝙ homo nō dꝫ aliq̄d đ facili recipere in ꝯfeſſiōe Addit q̄ꝫ Pe. de pal'. ꝙ q̄ tradidit l' accepit i ꝯfeſſiōe aliq̄d quod nō eſt cōfeſſio videt̄ facere irreuerentiā ſacramento cū nil ſit eque celandū eo qđ ſcitur in ꝯfeſſiōe. Similiter cū quis accepit ab aliquo cōſiliū recōmendans vt illđ teneat ſecretum tenet̄ ad celandum. et frangens quodlibꝫ iſtorū ſigillorū ſiue ſecreti ſiue confeſſiōis peccat mortaliter. Et tamē que quis recipit ſub ſigillo cōfeſſionis: et nō in ꝯfeſſione: nō plus obligant ꝙ̄ ſi quis iurat tenere ſecretū aliquid. Unde cū aliquis qn̄ iurat celare aliquod malū qđ māifeſtādo cū alijs poſſit impediri. ꝛ illđ maluꝫ auferat̄: vt ꝓditio aliq̄ et huiuſmodi: tenet̄ manifeſtare n̄ obſtāte iuramēto. xxij. q. iiij. c. Inter cetera. Jta ꝛ qđ accepit ſub ſigillo cōfeſſiōis et non in ꝯfeſſiōe.

Ad que ſe extēdat ſigilluꝫ ꝯfeſſionis. §. ſi.

d Jcit thomas i. iiij. ꝙ directe nō niſi ad illa q̄ cadūt ſub ſacramētali ꝯfeſſiōe Jndirecte aūt nō ſolū ſe extēdit ad ea que audiuit ſub cōfeſſiōe vt pctā. ſꝫ oīa alia ꝑ q̄ poſſit pctōr vel pctm̄ deꝑhēdi. vt ſi diceret ꝙ nō abſoluit eū vel talem cuiꝰ impedimentū cognouit per cōfeſſioneꝫ

ſolū:nō eſt talis vxor .nihilo min⁹ alia etiā q̄ in cōfeſſione dicunt nō ptinētia ad cōfeſ/ ſionē ſūmope ſunt celāda.tū ppter ſcandalū.tū pter pnitatem.q̄ ex cōſuetudie ſequit ad dicendū audita in ↄfeſſio ne.Tho.Pe.de pal.meli⁹ p ſeq̄tur iſtā materiā dicens q directe ⁊ principalr pcta confeſſa ⁊ circūſtātie inqꝫtū hu/ iuſmodi.⁊ pſona tercia cū q̄ q̄s ↄfitet ſe peccaſſe cadūt ſb ſigillo ↄfeſſiōis :licꝫ q̄daꝫ h negent de pſona cū q̄ q̄s ↄfi/ tet ſe peccaſſe. qd tn̄ ipe rep bat.⁊ qn̄ p locutōem de pctiſ confeſſis p̄t deuenire p ſe vel p accidens directe vl indire cte.vel p quēcunqꝫ aliū mo/ dum in aliquā cognitōnem vel dubitatōneꝫ vl opinatō nem vel ſuſpitōnem de ↄfeſſi one.vl inqꝫtū p̄t ei euenire d trimētū in aīa ſiue ī corpe ſi/ ue ī fama poſſeſſiōib vl ami cis.vel p̄t ppt h ſcādalū ī po pulo generari.vl ↄfeſſio ma/ gis odioſa vl nimis dilata :l magis oneroſa vl minus p̄ci oſa reputari debet confeſſor ab hmōi locutōibus abſtine re.⁊ quia raro vl nunqꝫ pōt contingere quin ex reuelatō ne peccatoꝝ.ī ↄfeſſione ſcito rū:et non p aliā viā poſſit ſe qui aliqd de p̄dictis incōue niētibus:q̄uis forte nullum ↄtingat:debet multū cauere q nō dicat peccata audita ī confeſſiōe q̄tūcunqꝫ genera liter loquat:vl quō dicat.h⁰ Pe.Et magiſter vmbert⁹ di cit q cauendū eſt ne vnqꝫ di/ cat quis in ſermone vl ī alia locutōne.Ego audiui hunc caſum in confeſſiōe.nec vnqꝫ etiā debet dicere q in illa ab batia vl caſtro vl villa vel ci uitate in q̄bus audiui cōfeſ/ ſiones fuīt multa peccata. et hmōi.qꝛ ppt h credunt ſim/ plices q h ſit reuelare ↄfeſſi/ onē. q̄uis nō reuelet p talia vba. Niſi ex hmōi locutōne poſſꝫ pctm̄ alicui⁹ dep̄hēdi. dicēdo aūt.Iſte ē mihi ↄfeſ/ ſus ſua pctā:nō ē reuelare.qꝛ nil ponit ī palam. qꝛ ſi dixeri m⁹ qꝛ pctm̄ nō habemuſ ⁊c. Sꝫ dicēdo ſibi fuiſſe ↄfeſſuꝫ d magnis ⁊ mltis pctis h ē reuelare confeſſionē ſm Pe.

Bona aūt alicuius opa q̄ q̄s ſcit ex ↄfeſſiōe.puta qꝛ ē virgo.vel qꝛ nunqꝫ peccauit mortalit:et hmōi licet dicere niſi qꝛ ex h q vnuſ laudat de hmōi q̄ſi alterius pctm̄ fue let cū nō laudat de eodem.qꝛ

qđ de vno dicitᷣ de alio negatur. diſ. xxv. c. q̄lis. Vñ ſi de duob⁹ ꝯfitētib⁹ dič ꝯfeſſoꝛ ꝙ eſt virgo eēt ſtati ſuſpitio cōtra aliũ ſi idē nō diceret. Vñ Pe. de pal. iſta dič. ⁊ mgr̄ vmbert⁹ dicit ſimplicitᷣ abſtinēdũ ab hmōi locutōib⁹. addēſ etiā ꝙ ꝯfeſſoꝛ debꝫ cauere ne vnq̄ꝫ ꝑ aliquod gen⁹ peccati oſtendat ꝯfitēti minoꝛē familiaritatē vł ſignũ mioꝛis dilectōis. Alia q̄ dicũtᷣ ĩ ꝯfeſſione nec pctā: nec valētia ducere ĩ manifeſtatōeꝫ ꝯfitētſ. puta ꝙ ĩ tali tra ſũt bona vina ñ cadũt ſub ſigillo ꝯfeſſiōis

Quid fiēdũ qñ ꝯfeſſoꝛ indiget ꝯſilio ſuꝑ vno caſu.

n Ota etiā ꝙ qñ ꝯfeſſoꝛ indiget ꝯſilio alteri⁹ niſi habeat licētiam a ꝯfitēte de ꝑſona manifeſtāda dꝫ loqui ita obſcure ⁊ caute et a remotiſ vt nullo mō ꝯſulēs vnq̄ꝫ poſſit imaginari de ꝑſona. Unde dꝫ cōſiderare ꝑſonā ⁊ tēp⁹ idoneũ. nā ſi q̄s audierit vnuꝫ clericum aduenientē. ſi ꝯfeſſoꝛ vadat ſubito ad interrogādũꝫ de aliq̄ ſymonia et hmōi. nōne ſatis ꝓbabiliter ⁊ q̄ſi violēter habebit ille ſuſpicari đ illo clerico, ⁊ iō ĩ hmōi mag̃ cautela ē adhibēda ꝙ ſi ꝯfeſſoꝛ neſciret vł nō poſſet caſũ exprimere ſuꝑ q̄ indiget cōſilio quin ille ꝯſultoꝛ intelligeret ꝑſonā et illa nō vult ſciri debꝫ ire ad aliũ ꝓ ꝯſilio. ꝙ ſi aliũ ſufficiētē habere nō p̄t. nō ſe intromittat. Vñ Pe. đ pal. dicit. Si nō poſſꝫ ꝯfiteri pctm̄ ꝓpꝛiũ niſi dicēdo aliquod peccatum ꝑ qđ manifeſtatᷣ ꝯfeſſio alteri⁹. nō dꝫ illđ ꝯfiteri. etiā ſi eſſꝫ moꝛtale. qꝛ ſufficit tũc cōtritio cũ ꝓpoſito cōfitendi qñ ip̄e habebit copiā tał ſacerdotis. cui illđ peccatũ ſuũ ꝯfitēdo nō manifeſtetᷣ alteri⁹ cōfeſſio. Rđ eſt. qꝛ foꝛtioꝛ eſt obligatio ad celandũ q̄ꝫ ad ꝯfitendũ. Si q̄ſ autē reuelat in cōfeſſiōe debita ſua et credita ſua: ⁊ hmōi. Et qñ: ⁊ an ſacerdos poſſit alias reuelare. vide đ hac materia plene in tercia ꝑte ſũme

Explicit tractat⁹ de confeſſoꝛe.

Incipiũt triginta ſex excōicatōes reſuate ſedi aplice. tam a iure q̄ꝫ ꝑ ꝓceſſum: ſiue ꝑ extrauagātes ⁊ breuiter recollecte. Deinde ſequuntᷣ excōmunicatōes

reſeruate epiſcopis vniuſcu iuſq; dyoceſis.

E iniici entibus manuſ violentas vł te merarias in cle ricū vel religioſum vł moni alem. vel alteram religioſam perſonā. papalis eſt abſolu tio ſi iniuria eſt enormiſ. Hu iuſmodi tñ declaratiōem vi de in. iiij. pte. in ti. de excōica tōnib9. et. xvij. q. iiij. c. Si qſ ſuadente diabolo. in decretſ.

De incendiarijs eccłiarū vel aliorū locorum ſacroruz vel religioſorū vel cimiterio rū eſt papalis excōmunicatō poſtq̄ ſunt denūciati. ſ; per epiſcopū poſſunt abſolui an te denunciationē. de hac vi de in. c. conqueſti. et in. c. tua nos. extra de ſen. excō. De effractorib9 predictorū loco rū ſacrorū qui etiā poſtq̄ fu erint denūciati eſt abſolutio papalis. ſed ante denunciati onem eſt epalis abſolutio. ex tra de ſen. excō. c. cōqueſti.

De incendiarijs alio℞ lo corum nō ſacrorū. de conſu lentib9 aut fautoribus. tales nō ſunt excōmunicati a iure cōmuni. ſed ſunt excōicandi.

Si tñ fuerint excōicati aliq̄ iure pticulari. puta excōica tōe ſynodali vł ab hoīe. ⁊ fue rint denūciati ē papał abſo lutō. Uide de h̄ in. c. Tua. d̄ ſen. excō. De falſantib9 lit teras papales vel falſis ſcien ter vtentib9. extra de crimine falſi. c. dura. De apponen tibuſ manū ad corrigēdū eti am minimā lr̄am. vel pūctuz minimū in his litteris. excep tis his quib9 ē cōmiſſum: eſt papalis abſolutio ſm Hoſt. p ſentētiā curie latā De fin gentib9 nouā hereſim vł iaz dānatā ſeq̄ntib9. xxiij. q. i. c. i. et. ij. extra de here. c. ad abo lēdam. ⁊ nūc ē caſus papalis p extrauagātē Martini q̄n ti. vt patz in pceſſu ipi9 ānu ali. De ſciſmaticis ⁊ pci pue de ſeq̄ntib9 ſciſma petri de luna. ⁊ ſucceſſo℞ ei9 ⁊ fau torū ipi9 ſciſmatis. ē papaliſ abſolutio p pceſſum curie.

De credentib9 receptato ribus defenſorib9 ⁊ fautori bus hereticoꝝ. eſt papał ab ſolutio. ⁊ quō intelligāť iſta noīa vide in ſūma. ti. de excō municatōibus. in. iiij. pte ſū me. De ɔmittentib9 ſymo niā ſiue p ordinib9 ſiue p be neficijs vł officijs vł platurſ

eccleſiaſticis.vl' pro ingreſſu in religionē:vl' ꝑ aliis ſpiritualib⁹ eſt abſolutio papal' ꝑ extrauagantē Martini quinti.vide ꝺ hac in.ij.parte ſumme.ti.de ſymonia. De facientib⁹ pactū vl' promiſſionē vl' recipiētib⁹ ex pacto vl' ꝑmiſſione occulta vl' manifeſta aliquid etiā paruū ꝑ aliq iuſticia vl' gratia ꝑ alio vel ꝑ ſe in cauſis iudicialib⁹ ſeu ꝑ lr̄is obtinendis ab apl'ica ſede.eſt papalis abſolutio ꝑ extrauagantē Bonifacij octaui. De ſcienter vtentibus talibus gratijs vl' lr̄is ſic obtētis :eſt abſolutio papaliſ ꝑ extrauagantē Bonifacij.

De piratis ꝛ quibuſcunq; alios in mari depꝺantib⁹ ē papaliſ abſolutio ꝑ ꝓceſſū curie De ipediētib⁹ ꝺpꝺāti bus vel inuadētib⁹ adducētes victualia ſeu alia ad vſū romane curie neceſſaria. vel ne talia deferant aut adducātur ad curiā.ꝛ de defendentibuſ talia facientes:eſt abſolutio papalis ꝑ ꝓceſſum curie.

De capientibus detinētibus depredātib⁹ romipetas et ꝑegrinos ad vrbem romā accedentes. tam cauſa deuotionis q; peregrinatōis .et ſimiliter in ea morantes et recedētes ab ipa .eſt abſolutio papalis ꝑ proceſſum annualem qui fit in curia. Et ſimiliter de dantibus cōſiliū ꝛ fauorē ad talia ſupradicta faciendum eſt papalis abſolutō ꝑ proceſſum. De portantibus arma :equos .ꝛ alia neceſſaria ad impugnādū chriſtianos vl' trāſmittētib⁹.ſeu galeas ꝛ naues vēdentibuſ. vl' in piraticis ſaracenoruz gubernatōnem exercentib⁹. vl' dantib⁹ auxiliuz ꝯſiliū et fauorē in diſpēdiū terre ſancte.extra de iudeis. c.ad liberandaz.ꝛ eſt caſus papalis ꝑ extrauagantē Clemētis.ꝛ ꝑ proceſſum curie. De portantib⁹ etiā victualia ꝛ alia q̄cunq; mercimonia in Alexādriā:vl' in alia loca ſaracenorum terre egypti .vl' mittētibus ipa vl' de ſuis portub⁹ vt eis deferant extrahentib⁹ vel extrahi ꝑmittentib⁹. aut dantibus auxiliū et fauorē. ꝛ eſt papalis ꝑ ꝓceſſuz curie.

De portantib⁹ p̄dicta vel aliquo modo p̄dictoꝝ .ꝛ ad hoc opantibus ad oēs terraſ ſoldano ſubiectas:ē papalis abſolutio.ꝑ extrauagātē clemētis De eūtib⁹ ad terraꝫ

ſanctam etiã cauſa deuotõis ſeu voti ſine licẽtia ſediſ apl'i ce:et eſt abſolutio papalis.p ut repit in libro ſũmi penitẽ tiarij qui ⁊ ipe hoc pt. De inſecutoribus cardinaliũ ho ſtiliter.et eſt excõicatio papa lis.p.c.feliciſ.de penis. li.vi.

De bannientib⁹ epõs vel capientib⁹ et inſecutorib⁹ vl' hoc fieri mandantib⁹.aut fa cta ab aliis rata habentibuſ. vel in his dantib⁹ cõſilium ⁊ fauorẽ.vl' ſcienter tales defẽ dentib⁹ eſt papaliſ abſolutõ. p.c.ſi quis.ď penis.in clem̃.

De exenterãtibus vel fru ſtra ꝯcidentib⁹ ſeu decoque re vl' incidere.aut oſſa de car nibus euellere p̃ſumẽtib⁹ cu iuſcũq₃ defuncti.vt eiuſ oſſa ad ptes alias deferant eſt pa palis abſolutio p extrauagã tẽ Bonifacij. De occupã tib⁹ vel detinentib⁹ vl' hoſtili ter diſcurrẽtib⁹ per ſe vl' p ali um.directe vl' indirecte ſub quocũq₃ titulo vl' colore ciui tates terras loca vel iura ad romanã eccl'iam ptinentia:⁊ adherẽtib⁹ fautoribus ac de fenſorib⁹ eoꝝ ẽ abſolutio pa palis p.pceſſum curie. De his qui occaſiõe ſentẽtie ex cõicatõis ſuſpenſiõis vel in terdicti late dant licentiã eoſ grauãdi qui eã tulerũt. vl' ſu os in pſonis reb⁹ vl' bonis il lorũ quorũ occaſiõe late ſũt. vel qui eos obſeruãt.vl' q̃ ta liter excõmunicatis cõicare volunt.niſi licentiã ipam in tegre reuocent. Similiter q̃ dicta licentia vſi fuerint.vel etiã ſine licentia hoc fecerint ſuo motu excõmunicatõe₃ ĩ currũt:in qua ſi pmanſerint p duos menſes eſt papal' ab ſolutio.vide de hoc ĩ.c.ď do minis.in.ij.pte. De his q̃ cogũt aliquẽ celebrare in lo co interdicto.vl' ad audien dum ꝓuocant excõicatos vl' interdictos.vel ꝓhibent eis ne moniti exeant.et de his q̃ moniti non exeunt.cle.gui ſ. de ſentẽ.excõ. De his qui imponũt in terris ſuis noua pedagia.vl' augent antiqua ⁊ eſt excõmunicatio papaliſ p.pceſſum curie. De laicis recipiẽtib⁹ ĩ romana curia lit teras domini pape de manu alicui⁹ niſi de manu domini pape vl' bullatorũ.vel nũcij recipientiſ de manu p̃dictorũ

Excõmunicatõnes papa les cõcernentes religioſoſ re ligioſaſq₃.

D E clericis ꝛ religioſis inducētibꝫ ad vouendū iurādū vel ꝑmittēdū de eligēdo apd eos ſepulturā vl' vt eā vlteriꝰ nō mutēt iā electā excōicatio eſt papalis.ꝑ cle.cupiētes.d penis. De religioſis q̇ abſq; ſpeciali licentia ꝓprij ſacerdotis ſolēnizarēt mrīmonia. aut miniſtrarēt ſacramentuꝫ euchariſtie vl' extreme vnctionis.cle.i.de ꝑuil'.rel'.eſt excōmunicatio papalis. De religioſis q̇ excōmunicatos a canone abſoluūt a caſibꝫ ñ ɔceſſis.aut q̇ abſoluūt a ſententijs per ſtatuta ſynodalia vel ꝓuīcialia ꝓmulgata.aut abſoluūt a pena et a culpa ē excōicatio papalis.ꝑ cle.i.d ꝑuil'.reli. De inq̇ſitoribuſ hereticoꝝ q̇ odio grā vel lucro et amore ɔtra iuſticiaꝫ et conſcientiā omiſerint cōtra quēpiam ꝓcedere.vl' ipaꝫ heresim alienis imponerēt.aut imponerēt ꝙ impedirēt officiū ſuū eſt excōicatio papal'. ꝑ cle.multoꝝ.de here. De mendicantibꝫ ꝓfeſſis q̇ trāſeunt ad aliquā religionē monachalem excepto ordīe carthuſiēſium.et recipiētibꝫ tales ſciēter eſt excōicatio papalis ꝑ ɔſtitutōeꝫ Martini factā cōſtantie. De clericiſ ſciēter et ſponte cōicantibus excōicatis a papa in diuiniſ eſt excōicatio papaliſ ſm hoſtien. Iſta excōicatio tn̄ habet dubiū.extra de ſen.excō. ca.ſignificaſti. De participantibus in crimine ꝓpt' qd aliquis eſt excōmunicatꝰ aliqua predictarū excōmunicationū eſt excōmunicatio papalis. per.c.ſi concubine.extra de ſentent'.excom. De hiſ qui abſoluunt' ab aliqua predictaruꝫ excōmunicationum citra ſedem apoſtolicaꝫ preterq̄ in articulo mortis. qui taliter abſoluti ſi non ſe repreſentent q̄citiꝰ poſſunt ei a quo poſſunt abſolui. vel mittant pro abſolutōne reincidunt in eandē ſciliꝫ papalem excōmunicationem.ꝑ.c. eos.de ſentē.excō.lib.vi.

Excōmunicatiōes epiſcopis ex iure reſeruate.

D E verberantibꝰ clericos religioſos vel moniales: ſeu talibꝰ manus violentas inijcientibus ſeu temerariaſ eſt epiſcopalis excōmunicatio ſi fiat leuis iniuria talibus. per.c.

peruenit. extra de ſen.excō. De his qui innitunt ordi natōib9 ſeu alienatōib9 a ſciſ/ matis factis eſt epalis.p.c.i. extra de ſciſma. De his q̄ vſurpant de nouo vacātium eccl'iaꝝ monaſterioꝝ vl' alio rū piorū locorū cuſtodiam: ſeu guardiā titulū aduocati onis ſeu defenſiōis. q̄ ꝓprie ſunt noīa patronat9. vl' ipo/ rum locorū vacātiū bona oc cupāt.vl' regalia .i. collectaꝫ que fit rōe regis vl' imꝑatorꝭ ſeu tributū regi d̄bitū. vt. c. generali.de elec.lib.vi. De clericis vel monachis iporū locorū vacantiuꝫ q̄ hoc fieri ꝓcurāt. et hec excōicatio cū priori habet :et excōicatio ē epalis.p.c.generali. de elec. i vi. De his qui ab eccl'ijs vel ꝑſonis eccl'iaſticis p ſe l' p aliū ſuo nomine vl' alieno p pſonis vel rebus q̄s n̄ cau ſa negociatōis deferūt vl' de ferri faciūt ſeu trāſmittūt exi gunt aliq̄d pedagiū vel gui/ dagiū eſt excōmūicatio epal'. per.c.q̄ꝙ.de cenſi.lib.vi.

De his qui fecerint ſtatu ta contra libertatē eccl'ie .⁊ q̄ ſcripſerint ea.qui ſunt ptāteſ conſules rectores ⁊ conſilia rij locoruꝫ vbi dicta ſtatuta ſeu etiā conſuetudines edite ſunt vel ſeruate. et q̄ ſeruare ea fecerint et ſm ea iudicaue rint.vel qui in publicaꝫ for/ mā redegerint iudicata:eſt ex cōmunicatio epalis. p.c.no/ uerit.de ſen .excō. De re/ ctoribus ciuitatū facientib9 exactiones indebitas clericꝭ religioſis vel eccleſijs eoruꝫ. ſi poſtq̄ fuerint moniti nō d̄ ſiſtant. eſt epalis excōmūica tio.p.c.nō min9.extra d̄ imu ni.eccle.⁊.c .aduerſus ꝯſuleſ

De his q̄ abſolutōem ab aliq̄ excōicatione vl' reuocati one ei9 ſuſpēſionis vl' inter/ dicti extorq̄nt p vim vel per metū.neqꝫ valet abſolutio ſꝫ incurrūt nouā excōmūicati/ onē.eſt epalis excōmunicatō p c.i.de his que vi metuſ ve cauſa fiunt.li.vi. De his q̄ per aſſaſſinos.id eſt quoſdaꝫ infideles qui ex falſis ſuiſ o/ pinionibus de facili mittebā tur ad occidendū chriſtianoſ et qui interfici fecerint vl' mā dauerint aliquem chriſtianū etiam ſi mors nō fuerit ſub/ ſecuta.et de receptatoribus ⁊ defenſorib9 ⁊ occultatorib9 eorū eſt excōmunicatio epi/ ſcopaliſ.per ca.pro humani. de homicid̄. libro ſexto.

De poteſtatibꝫ capitaneis rectoribus cõſulibꝫ iudicibꝫ ꝯſiliarijs ⁊ alijs officialibuſ q̄ ſtatuta faciũt ſcribũt vł dictant. per q̄ quis compellatᷣ ſoluere vſuras: vel ſolutas ñ repetere eſt ep̄alis excõicatõ. cle. ex graui. de vſuriſ De his qui occaſiõe ſentẽtie excõicatõnis vel interdicti late dant licentiã grauãdi illoſ qui tulerũt eas vel ſuos in pſonis vel rebꝫ. hic tñ caſus ē ep̄alis vſqꝫ ad duos menſes ab incurſione ſentẽtie. abīde vero eſt papalis excõicatio. p.c. quicunqꝫ. de ſen. excõ. li. vi. De his q̄ iudicãt ſtatuta edita in fauorē vſurarioꝝ. ⁊ q̄ habẽt ſup hoc ptãtem: niſi ſtatuta ip̄a deleuerint. aut ſi ea pmiſerit obſeruari. Uñ illi q̄ faciũt capitula cũ iudeis. vt dñi et ꝯmunitateſ cõtinentia qꝫ poſſint fenerari. et qꝫ nõ poſſint repeti ĩ iudicio vſure extorte ab eis. et hmõi videntᷣ incidere in hãc excõicationem. ⁊ dñi qui ea faciũt. ⁊ ciues qui ꝯſulunt. cle. ex grã/ui. de vſuris. De his q̄ cõcedunt repſaliaſ ꝯtra pſonaſ eccłiaſticas ſpẽaliter aut generaliter eſt epiſcopalis excõmũicatio. p.c. ſi pignoratõeſ de iniurᷣ. ⁊ dã. da. li. vi. De rectoribꝫ ſecularibꝫ ł q̄buſcũqꝫ officialibꝫ eoꝝ q̄ cognoſcerent de crimīe hereſis aut captos liberarẽt. vel dyoceſanorũ vel inquiſitorũ officiũ impedirẽt eſt ep̄alis. per. c. vt inquiſitõnis. de here. lib. vi. De hiſ qui ſciẽter ꝯtrahũt matrimonia in caſibꝫ nõ conceſſis et ꝓhibitis ꝯſanguitatis et affinitatis. ⁊ de ꝯhẽtibus cũ monialibus eſt epiſcopał. vt cle. eoſ. ꝺ ꝯſã. ⁊ affi. De dñis tpalibꝫ q̄ ſubditis interdicũt: ne p̄latis vł pſonis eccłiaſticis quicqꝫ vẽdant vel emãt ab eis. bladũ molãt. panē coquãt ⁊ hmõi obſequia exhibere p̄ſumãt. eſt ep̄alis excõicatio. p.c. eoſ. de īmu. eccłi. li. vi. De his q̄ impediũt q̄n corã iudicibꝫ eccłiaſticis vel legatis vł ordinarijs in caſibꝫ q̄ ad eos ptinent illi qui cõquerũtᷣ iuſticiã poſſint obtinere excõicatio eſt ep̄alis. p.c. qm̃. ꝺ īmu. eccle. li. vi. De his q̄ ꝯpellunt impetratores lraꝝ apoſtolicaꝝ. vel alios recurrẽtes ad forũ eccleſiaſticũ in cauſis que de iure vel antiq̄ conſuetudine ad ip̄m pertinent. vel ad deſiſtendũ vel litigan

dum de eis in foro ſuo ſecu/
lari: grauando iudices eccle
ſiaſticos: vel impetrãtes ſeu
litigantes: ſeu volentes corã
eis litigare. vel grauãdo pro
pinquos eorũ. vel capientes
res vl' eccleſias taliũ: vel quo
cunq3 alio modo. dicto c. qm̃
eſt epiſcopalis. ⁊ ſilr̃ de dan/
tibus ꝯſiliũ et fauorẽ ⁊ auxi
liũ ad omnia p̃dicta ĩ duobꝫ
.§. p̃cedentibus. De his q̃
p̃latos capitula ſeu alias ꝑ/
ſonas eccleſiaſticas cõpellũt
ad ſubmittendũ laicis vl' ad
alienandũ bona ĩmobilia ſeu
iura eccl'iarũ. et ſimiliter lai
ci qui vſurpãt ſibi illicite hu
iuſmodi. et ſi nõ deſtiterint
poſtq3 fuerĩt admoniti ẽ ep̃a
lis excõicatio. ꝑ. c. hoc ꝯſul/
tiſſimo. de re. ec. nõ alie. li. vi.
De his q̃ fingũt fraudulẽ
ter aliq̃m caſum. ꝑ quẽ aliq̃s
iudex mittat ad aliquã muli
erez ꝓ teſtimonio eſt excõica
tio ep̃alis. ꝑ. c. mulieres. d̃ iu.
lib. vi. De his qui vocant̃
ad dirigendas moniales ĩ ele
ctõibus: niſi abſtineant ab
his ꝑ que poſſz diſcordia nu
triri eſt excõmunicatio ep̃al'.
ꝑ. c. indẽnitatibꝫ. de elec. lib.
vi. De his qui grauãt cle/
ricos vel alias ꝑſonas eccle
ſiaſticas ad quas ſpectat ali
qua electio ꝓ eo qꝑ rogati ſeu
alias inducti eũ ꝓ quo roga
bant ſeu inducebãt noluerũt
eligere. vl' ꝯſanguĩeos eorũ3
aut ip̃as eccl'ias ſeu loca bñ/
ficij: ſeu alijs bonis ſpoliãdo
ſeu al's ĩiuſte ꝑſeq̃ndo. c. ſci/
ant cuncti. de elec. ⁊ eſt ep̃aliſ
excõmunicatio. De his q̃
loquunt̃ ſecrete: vel mittunt
ſcripturas vel nunciũ alicui
cardĩali: q̃n ſunt recluſi occa
ſione electiõis pape. ẽ ep̃alis
excõicatio. ꝑ. c. vbi ꝑiculu3.
de elec. li. vi. et de dñis et re/
ctoribus et officialibꝫ q̃ ĩmi/
nente dicta electõe nõ ſeruãt
ip̃am ꝯſtitutõem. ꝑ. c. vbi ꝑi
culũ. De his q̃ ꝓcurãt qꝑ cõ
ſeruatores dati ſe intromit/
tãt de his q̃ nõ licent. id ẽ de
alijs q̃3 de manifeſtis ĩiurijs
⁊ violentijs. eſt excõicatio e/
piſcopalis. ꝑ. c. ſtatuim᷒. d̃ of
fi. dele. li. vi. De dominis
rectoribus ad regimẽ vrbis
rome: ⁊ electis ⁊ fautoribus
qui fecerint cõtra cõſtitutio
nem ſuꝑ hoc factam: eſt ep̃a
lis excõmũicatio. ꝑ. c. funda
menta. de elec. li. vi. De ele
ctis magiſtris doctoribꝫ vel
ſcholaribus tractantibuſ cũ
aliquo ciue Bononiẽſi d̃ cõ

ducendo hoſpitiū irrequiſi/
tis inquilinis niſi tēpus cō/
ductōis fuerit elapſum ē epi
ſcopalis excōmunicatio.per
c. Ex reſcripto.extra đ loca/
to. De doctorib⁹ ſeu magi
ſtris qui ſciēter illos religio/
ſos qui dimiſerūt habitum
docēt lr̄as.ſ.legez vl' phiſicā
eſt excōmūicatio epalis. p.c.
vt piculoſa.ne clerici vl' mo.
li.vi. De dominiſ vl' recto
ribus tēporalib⁹ qui nō fece
rīt obſeruari ea q̄ ſtatuūt cō/
tra inſecutores cardialiū:ſeu
alicuius de familia eorū vel
pape eſt excōmunicatio epal'
p.c. felicis. de penis. lib .vi.

De his qui impediūt viſi
tatores monialiū vl' canoni
carum.ſi moniti nō deſiſtant
eſt epalis excōicatio.p cle.at
tendētes.de ſtatu monacho.

De impugnantib⁹ lr̄aſ pa
pe ante coronatōnem eius.ꝛ
eſt benedicti pape.xi. De
quibuſdam mulieribus que
beghine dicunt:et de religio
ſis fauentibus eis in illo ſta
tu.et erant iſte certū habitū
aſſumentes nulli obedientiā
pmittentes:nec renunciātes
ppriis .nec regulā habentes
licet quibuſdā religioſis ſpe
cialiter inhereant. de here.
c.ad noſtram. Nec intelligū
tur ſub hoc nomine ille que
etiam beghine vel veſtite di
cuntur de penitentia bt̄i Do
minici.vt patet in declaratō
ne Johan.xxij.ꝛ idem dicit
de tercio ordine beati Fran
ciſci.īmo ex illa cle.videntur
dici beghine ille excōicate q̄
habent illos errores ibi poſi
tos qui cū ſapiāt hereſim eſt
hodie forte caſus papalis. ꝛ
eſt contra tales beghinas

De hiſ qui abſoluti ab ex
cōmunicatōe in articl'o mor
tis.vel ppter aliud impedi/
mētum nō repreſentant ſe q̄
citi⁹ cōmode poſſunt ei a q̄
debebant abſolui.quia rein/
cidunt in eandem .de ſenten.
excō.c.eos.li.vi. De parti
cipantibus cum excōmuni/
cato in crimine ppter quod ē
excōmunicatus dando ei cō
ſiliū et fauorē.c. ſi concubine
de ſentē.excom. De his q̄
abſoluuntur a ſede apoſtoli
ca:vl' legatis. ꝛ iniungit eis
q̄ ſe repſentent ordinariis vl'
aliis ſuſcepturi penitentiaz.
ꝛ paſſis iniuriā ſeu alias ob
ligati eis quib⁹ ſciēter ſatiſ/
faciant ſi hoc nō faciunt cuz
pmū pmode poterīt.q: rein/
cidūt in eādē ſnīaz. đ .c.eos.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu Uniw. im. A. Mickiewicza

De illis q̄ ↄtumacit̄ aſſert
romanā eccl'iā nō eſſe caput
omniū eccleſiaꝝ. nec ei tanꝗ̄
capiti eſſe obediendū. di.xix
c.nulli fas. De his qui ſe/
peliunt corpa in cimiterijs tē
pore interdicti in caſibus non
cōceſſis a iure.cle.eos .de ſe/
pul. De his q̄ excōicatos
publice aut nominatim īter
dictos vl' vſurarios manife/
ſtos ſciēter ſepeliūt in cimite
rijs.dicta cle.eos. De cle/
ricis q̄ manifeſtis vſurarijs
ad exercendū fenus domos
locāt.vl' alio titulo ↄcedunt.
eſt excōicatio epalis.p.c.vſu
raꝝ.de vſu.li.vi. De eo q̄
nō eſt elect⁹ a duab⁹ ptibus
cardinaliū.⁊ ſe gerit p papa.
c.licet.de elect. De mona/
chis et canonicis regularib⁹
archidyaconis decanis ꝓpo
ſitis plebanis cantoribus ⁊
alijs clericis pſonatū habēti
bus.aut etiā q̄buſcūq; pſbi/
teris q̄ audiūt leges vl' phiſi
cā.eſt epalis excōmūicatio.p
c.nō magnope.ne cleri.l' mo.
De religioſis q̄ temerarie
vbicūq; habitū ſue religiōis
dimittūt excōicatio eſt epal'.
p.c.vt piculoſa.ne cle.vl' mo.
lib.vi. De religioſis q̄ ac
cedunt ad ſtudia :niſi a ſuo p
lato cum cōſilio maioris pt'
conuētus licentia ſibi ſit cō/
ceſſa.dicto.c.vt piculoſa.li.
vi. De religioſis q̄ decias
debitas eccl'ijs ſibi approp
ant vel vſurpant. ſiue q̄ non
pmittūt ſolui eccleſijs deci/
mas de animalibus familia
rū et paſtorū ſuorū.vel alioꝝ
īmiſcentiū ipa aīalia gregib⁹
eorū.tales ſi nō habēt admi/
niſtratōes et bñficia ſūt excō
mūicati.ſi habent ſunt ſuſpē
ſi.niſi requiſiti deſtiterint in
fra mēſem.cle.religioſi.de de
ci. Et eſt epalis excōmūica/
tio. De monachis et cano
nicis regularib⁹ non haben/
tibus aliquam adminiſtrati
onē qui ſe conferūt ad curias
principū ſine licentia ſuoruꝫ
platorū.vt damnū aliqd infe
rant ſuis platis aut monaſte
rijs.et qui ſine licētia arma te
nent infra ſepta monaſterij ē
epalis excōicatio. per cle. ne
in agro.de ſta.mo. De re/
ligioſis vel monialib⁹ profeſ
ſis et clericis in ſacris ordib⁹
conſtitutis qui contrahuut
matrimoniū de facto eſt ex/
cōmunicatio epiſcopalis.cle.
eos.de conſang.et affi. De
inquiſitorib⁹ hereticoꝝ: qui
pretextu officij inquiſitōnis

quibuſuis modis illicite pecuniã extorq̃nt. vł ſciẽter bona eccleſiaꝝ ob delicta clericorũ fiſco eccł'ie applicãt. nec poſſũt abſolui niſi q̃b⁊ extorſerint plene ſatiſfecerit de pecunia. eſt epalis excõmunicatio. cle. nolentes. de here.

De religioſis q̃ nõ ſeruãt interdictũ qd̃ ſuat ſctã mater eccł'ia romana. vt cle. ex freq̃ntib⁊. de ſen. excõ. De religioſiſ q̃ ↄfitẽtib⁊ ſibi non faciũt ↄſciam ſciẽter de decimis ſoluẽdis: tales ab officõ p̃dicatiõis ſunt ſuſpẽſi donec ↄmode poſſint faciãt eis cõſcientiã. et ſi interim p̃dicant ſunt excõmũicati epali excõicatõe. et ſilr̃ de religioſis qui dicũt aliq̃ verba vt retrahãt audiẽtes a ſolutõe decimaꝝ. eſt epalis excõicatio. p cle. cupiẽtes. de pe. De religioſ mendicantib⁊ qui domoſ ad habitandũ vel loca de nouo recipent: aut de nouo receptã mutarent vel alienarẽt. c. i. de excel. p̃la. in cle. De fratribus minorib⁊ qui tẽpore interdicti recipiũt ad diuina fratres vel ſorores de tercio ordine ſancti Frãciſci ẽ epiſcopal' excõicatio. c. cũ ex eo. de ſen. excom. in clem̃. Ingrediẽtes monaſteria monialium ordinis p̃dicatorũ extra caſus neceſſarios qui declarant in conſtitutõib⁊ ſuiſ. puta ad dandũ ſacramẽta infirmis: ad medẽdũ eis. ad reparandũ edificia et hmõi. nõ habita licẽtia a papa ł a magiſtro ordinis. ſunt excõicati. nec poſſunt abſolui niſi a papa vel a magiſtro ordĩs. ł ab alio cui fuerit cõceſſa taliſ abſolutio. vt patet in bulla ipius ordinis. cuius bulle trãſ ſumptũ vidi ego. Ingrediẽtes monaſteria monialiũ ordinis minorũ extra caſus neceſſarioſ cõceſſos in ↄſtitutionib⁊ ſuis ſine licentia pape vł miniſtri ordinis excõmunicatõem dyoceſanis reſeruatam incurrũt, put audiui a quibuſdã fidedignis.

Nota q̃ ab excõmunicationibus que fiũt ab homĩe ſiue a iudice regulariter non poteſt quiſ abſolui niſi a ſuo excõmunicatore. vł ab habẽte plenariã iuriſdictõem ſup eum. vel a ſupiori ſuo niſi in articulo mortis. Itez nota q̃ fratres p̃dicatores ⁊ volentes ingredi eorũ religiõez poſſunt abſolui a p̄latis ipius ordinis a ſententijs excõmu

nicatõis:ſuſpẽſionis ⁊ inter
dicti:latis ab hoïe vl'a iure:
ſaltẽ ab illis quoꝶ abſolutio
reſeruaꝛ epo. De materia
oĩm ſupradictaꝶ excõicatio
nũ:tam põtifici ſũmo .q̄ꝫ epi
ſcopis vniuſcuiuſqꝫ dyoceſ
tã a iure q̄ꝫ ꝑ extrauagãtes ⁊
ꝓceſſus curie:vide pleni⁹ ⁊
clarius ac diffuſius ſi vis vi
dere in titulo de cenſuris ec
cleſiaſticis in tercia ꝑte ſũme
compilate ꝑ me fratrẽ Anto
ninũ archiepm Florentinuꝫ
Et ſic eſt finiſ omniũ caſu
um tam ſummo pontifici q̄ꝫ
epis reſeruatorũ.

P Rimo notandũ ẽ ꝙ
ſunt due ſpecies ex/
cõmũicatõiſ. ſ.maio
ris ⁊ mĩoris. Excõicatõ ma
ior ſemꝑ eſt peccatũ mortale.
⁊ talis eſt ꝓmo ſeꝑatus a dõ.
⁊ nõ p̄t ꝯmũicare ꝓ aliqua v/
tilitate aïe ſue. Secũdo eſt ſe
ꝑatus a ſancta eccl'ia.i.a cõ/
munione et ꝑticipatõe fideli
um.exceptis his caſib⁹ q̇ ſu
pra ſpecificati ſũt. Et ſũt q̇n
qꝫ in q̇buſ ipe excõmunicat⁹
nõ p̄t ꝑticipare.qui ꝯtinẽꝛ in
his ꝟſibuſ. Si ꝓ delictꝭ ana
thema q̇s efficiaꝛ. Os orare
vale cõmunio menſa negaꝛ.
Qui ſic intelliguntꝛ. Os.i.lo
cutio. Orare.id ẽ oratio cuꝫ
aliiſ in eccl'ia. Cõmunio.id ẽ
cõmunicatio ſacramẽtoruꝫ.
Uale.i.ſalutatio. Mẽſa.i.ci
bus et potus. Excõmunica
tio vero minor aliq̄n ẽ morta
le peccatũ aliq̄n veïale.ſꝫ an
teq̄ꝫ dicaꝛ q̄n ſit mortale vel
veniale Nota prius ꝙ nouẽ
modis hõ p̄t incurrere excõi
catõeꝫ minorẽ Prĩo q̄n q̇ſ
participat cũ excõmunicato
excõmunicatiõe maiori aliq̇
illorũ modorũ ſuꝑi⁹ dictorũ
Secũdo q̄n q̇s ꝯmittit ſa
crilegiũ:ſicut qui furaꝛ in ec
cleſia.vl' in ea illicitũ q̇d facit
Tercio q̄n q̇s ẽ publicus
ꝯcubinarius vel fornicator.
Quarto q̄n quiſ acceptat
aliquã eccl'iam a laico.⁊ illaꝫ
ſic tenet.vt.xxvi.q.ij.c.ſi q̇s.
Quĩto q̄n q̇s eſt ſymonia
cus qui eſt etiã excõicat⁹ ex/
cõicatõne maiori. Sexto
ſm q̇ſdaꝫ q̄n in bello iniuſto
contra chriſtianos exercꝫ q̇ſ
artem baliſtarũ aut ſagittaꝶ
Septimo oppreſſores in
opũ et paupeꝶ.publici p̄do
nes.publici vſurarij:meretri
ces.qui omnes largo mõ lo
quendo poſſunt dici excõica
ti pro quanto taliũ oblatõeſ
non debẽt admitti ad altare

ſanctū domini. Octauo il loꝝ quibꝫ denegat̄ eccl'iaſtica ſepultura .ſicut ſunt illi qui moriunt̄ in torneamentis .q̄ dato ꝙ penitētes moriantur nō ponūt̄ i cimiterio.ſil'r eti am d'r de ill' q̄ nō cōicāt ſel' in anno ſine neceſſitate ⁊ cauſa. vt.c.oīs.de pe. ⁊ re. Nono omnes publici pctōres. Omnes autē caſus ſupradictos ponit Innocē. Ray. et Hoſti.et in quolibꝫ p̄dictorum caſuū pt abſoluere ſimplex ſacerdos ⁊ epus.p̄terꝗ̄ forte in ſymonia ⁊ excōicatōne maiori. In p̄mo ḡ caſu. ſ.i participatiōe cū excōmunicatis maiori excōicatōe pōt homo peccare mortaliter et venialiter. Mortaliter tripliciter Primo qn̄ pticipat i eodem crimine ꝓpter qd ipe eſt excōicatus dando ꝯſiliū auxiliū et fauorē.rōe cuiꝰ pctm̄ cōmittit̄. Scdo qn̄ pticipat cuꝫ excōicato in aliq̄ alio crimine mortali ab illo ꝓpt̄ qd ipe eſt excōicatꝰ. Sꝫ in p̄mo caſu nota ꝙ pticipāſ cū excōmunicato i eodē crimīe vt dictum eſt incurrit excōicatiōꝫ maiorem.ſed i ſecūdo mō cadit tm̄ in minorē excōmunicatōem etiā ſi mortaliter peccat. Tercio q̄ cōmūicaret cū excōmunicato maiori excōicatōe in ſacramētis.puta accipe corpus chriſti cū eo.vel ſacros ordīes:incurrit excōicatōem minorē .peccat tamē mortaliter. In aliis autē caſibus ſupradictis nō peccat q̄s pticipādo cū excōicatꝭ.niſi ꝓ quanto aliq̄s in ꝯtēptuꝫ p̄cepti et prohibitōnis facte audacter cū excōicato et ad libitū ꝯuerſaret̄:aut i ſalutādo aut in loq̄ndo ſine neceſſitate:aut in morādo vel ꝯmunicando. Sꝫ nota ꝙ ſacerdos recipiēs aliquē excōicatū maiori excōicatōe ad officiū eccl'ie .aut ad ſacramēta. aut ad eccl'iaſticā ſepulturaꝫ non ſolū mortal'r peccat .ſed ſubito eſt ſuſpēſus ab admīſtratōe.⁊ ſibi eſt interdictus introitus eccl'ie q̄uſqꝫ ſit abſolutus.⁊ efficit̄ qi irregl'arꝭ. ⁊ ſi talit̄ interdictꝰ moriatur nō dꝫ poni i cimiterio.nec dꝫ ꝓpt̄ timorē ſacerdoſ d'ſiſtere q̄n talē excōicatū expellat de eccl'ia.qr ñ excuſat̄ rōe timoris. niſi tal' eſſꝫ timor q̄ poſſꝫ cadere i ꝯſtātē virū.tūc ei ſ'm quoſdā excuſat̄ ab int'dicto. Hoſti .aūt dicit ꝙ beatꝰ erit talis ſacerdos .ſi ſe prepararet

ad martiriũ. Nota igiť quomodo habuiſti ꝙ in nouem caſibus homo cadit in excõmunicatiõem minorẽ. rõe cuius ſeꝑatus eſt ab effectu ſacramẽtorũ: ⁊ q̃ntum ad deũ. Nã peccatũ mortale animã ſeꝑat a deo. ⁊ excõicat⁹ quõcunq̧ eſt in pctõ mortali: ꝑterq̧ ꝑticipando cum excõicato maiori excõicatõe in loquẽdo: ſalutãdo: orãdo: ꝯmunicando et comedendo. in q̇bus caſibus ꝭm Tho. hõ ñ peccat mortaliter: niſi ꝑpter contemptũ. dato ꝙ excõmunicationẽ incurrat. et ideo q̇ eſt in peccato mortali quõcũq̧ aliter eſt excõmunicatus: etiã quantũ ad eccleſiã eſt ſeparatus ab effectu. id ẽ a gratia ⁊ ſacramentis. quia null⁹ qui eſt in pctõ mortali cũ ſit indiſpoſitus põt cõſeq̇ grãz ſpũſſancti. poteſt tñ intrare ĩ eccleſiam. et ſtare ĩ officio diuino. ⁊ etiã poteſt cum aliĳs in aliĳs participare. ſed non poteſt pacẽ in eccleſia recipere. cum pax ipã ſit loco communionis. Sed hec omnia plenius habenť in decretꝭ et decretalibꝫ: ⁊ in ſummis. idõ cum expedit videre querere diligentius in ipis.

Incipit interrogatoriũ:

qd̃ eſt liber ſcd̃uſ hui⁹ opis. et habet tres partes principales.

Poſtquaz ille q̇ vult ꝯfiteri dixit ex ſe ea q̃ voluit d̃ pctis ſuiſ. ſi ñ dixit ſufficiẽter: qd̃ q̃ſi ſp accidit: inťrogãd⁹ ẽ plene d̃ his q̃ nõ dixit. ꝑut videbiť fore expediẽſ Si ṽo modicũ vľ minus dixit potes interrogare ꝭm ordinẽ ĩfra poſitũ. videlicz primo de decẽ p̃ceptꝭ. poſtea de vicĳs capitalibꝫ. nõ aũt oẽs de omnibus. ſed de illis q̃ ſolent in talibus reꝑiri. ⁊ nõ ſolum de iſtis peccatis interrogandi ſunt: ſꝫ de oĩbꝫ circumſtantĳſ peccatorũ. ꝑut ſupra ſatis oſtenſuz eſt. Non tñ eſt neceſſe de q̃libꝫ pctõ mortali oẽs circũſtãtias p̃dictas ꝯfiteri. ſed ſolũ illas q̃ trahunt peccatũ in aliã ſpeciẽ. q. ſ. habẽt ſpecialẽ deformitatẽ oppoſitã alicui p̃cepto ꝝ. Sꝫ ⁊ d̃ nũero pctõꝝ mortaliũ. ſ. q̇tiẽs mortale pctm̃ ꝯmiſſuz ẽ in q̃libꝫ pctõꝝ ſpecie diligenter interrogandũ eſt.

Incipit prima pars libri ſcdi de mō īterrogādi penitētes a ꝯfeſſore ſm decem p̄cepta legis. et habꝫ capitula. xxiiij.

Primū preceptū cōtinet tria capitula. Primum

Nū co
v
le deuꝫ. Circa hoc primū p̄ceptuꝫ ſic potes interrogare. et primo de votis

De votis.

Vota ſm magiſtꝝ ſententiaꝝ in. iiij. diſti. xviij. ꝙ votū eſt teſtificatio q̄dā ꝓmiſſiōis ſpōtaneeq̄ fit deo de his q̄ dei ſūt ⁊ fieri debēt. Uel breui⁹ ſm Tho. Uotū ē ꝓmiſſio dō facta de aliq̄ qđ ſit dō acceptū Ad qđ req̄rūt tria. ſ. đliberatio volūtatiſ. ꝓpoſitū ⁊ ꝓmiſſio. vltimū oriť ex ſcđo. ſcđm ex p̄mo. Si trāſgreſſus ē ſeu omiſit īplere aliqđ votū licitū. ⁊ ſi aduertēter cū poſſit ē ſp mortale. Et totiēs q̄tiens frāgit. Sec⁹ ſi ex obliuione. vľ q2 nō poterat vt īfirm⁹ ieiunare. et hmōi Si vouit ſe aliquid mali facturū. vt vindictam: vľ maioris boni impeditiuū. vt nō ingredi religionē. hoc ē mortľe. ⁊ ſine aliqua diſpēſatōe debet illđ infringere. Si nimis tardauit implere. ꝓpter qđ a memoria excidit omnino. vľ venit ad ſtatū nō valēdi īplere cū p̄ꝰ potuiſſet mortale vīđr. Ja⁊ qñ dimiſit ꝓpoſituꝫ implēdi cū tñ poſſet. al's mora implēdi votū qñ ſibi nō p̄fixit tempus ñ videť mortale. niſi mora eſſet valde nimia. ⁊ niſi ex hoc ei immineret p̄iculū nō valēdi implere. vt đ voto ingrediēdi religiōeꝫ cū tñ ñ haberet cām legitimā cogētē dilatōis. tunc etiā eſt mortale.

Si fecit votū ⁊ de re licita. vt de elemoſina: ieiunio: et hmōi. ſed ob malū finē. puta vt poſſit facere vīdictā. adulteriū et hmōi. mortale peccatū eſt. nec teneť illud implere. Si fecit votū abſtinentie ⁊ hmōi. ⁊ dubitat vtrum poſſit implere vľ nō. ⁊ ſine diſpēſatōe vľ ꝯmutatiōe ſupioris. cū poſſit faciliter recurrere ad eū: vľ ad ꝯfeſſorē ſuū ꝑ ꝯſilio frāgit mortľe videtur.

Nota tñ ꝙ viri poſſūt irritare vota vxoꝝ. ſ. abſtinētie

pegrinatiõis: elemoſine: et acceſſus ad talẽ locuȝ. ⁊ marie votũ elemoſynaꝝ ſi ñ habẽt niſi dotẽ abſqꝫ alia ſupioruȝ diſpenſatiõe. ⁊ ſi fiat tal' irritatio etiã ſine cã ratõnabili a viro. ãmodo non tenet vxor implere talia vota. Dubiuȝ eſt de voto hieroſolimitano. qꝛ hoc in fauorẽ fidei emittit

De irritatõe votoꝝ impuberꝝ et filiorũfamilias ⁊ religioſoꝝ. vide in ſcda pte ſumme. ti. vlti. Si habẽs votũ caſtitatis vl' religionẽ intrãdi ⁊ mrĩmoniũ ꝯxit: mortale ẽ. ⁊ ñ pt ꝯſũmare illd abſqꝫ mortali pctõ. qꝛ adhuc pt illud implere: ⁊ dꝫ añ ꝯſũmationẽ mrĩmonij. poſt ꝯſũmationẽ vero reddere tenet debitũ etiã interptatiue petẽti. Sꝫ exigendo ſp peccat mortaliter. vnde ꝯſulendũ eſſet ei petere ſup hoc diſpenſatõeȝ a papa. ſm Guil'. poſſet etiaȝ epus diſpenſare niſi eſſet tal' continens et obſeruãs ipm. Si fecit votũ ſtultũ ⁊ irrationabile. vt ieiũare dñica die vel non pectinare caput: vel lauare ĩ ſabbato: ⁊ huiuſmodi mortale nõ eſt. ſed ꝓhibẽdus eſt illud implere.

De voti tranſgreſſione

e Et nota qꝫ a trãſgreſſione votorũ pt ð iure cõmuni ⁊ cõſuetudine ꝯfeſſor abſoluere. qꝛ nõ eſt de caſibꝫ reſeruatꝭ. ſꝫ ð diſpẽſatõne ⁊ ꝯmutatõe votoꝝ nõ pt ſe ĩtromittere ſine ſpẽali cõmiſſiõe dyoceſanoꝝ: l' alterꝰ q̃ poſſit illam dare. Epi aũt in oĩbꝫ pñt ꝯmutare vel diſpẽſare niſi ĩ voto caſtitatꝭ vl' religiõis ⁊ tribꝫ votꝭ pegrinatõis. ſ. hieroſolimitani. ad ſanctũ Jacobũ. ⁊ ad limina aplorũ. id ẽ romã. in q̃bꝫ votis papa vel ſummus penitẽtiarius ſoli diſpẽſant vel cõmutant.

De votis habes in ſecunda parte ſumme.

De ſupſtitõibꝫ Ca. ij.

ſ Si fecit ipẽ vel fieri fecit aliqð maleficiuȝ ſeu iuxta vl'gare malias in quibꝫ ſemp fiũt incãtatiões occulte vel manifeſte demonũ inuocatõnes. qð ſp eſt mortale. et dignum morte corporali.

De incantatõibꝫ.

ſ Si fecit vel fieri fecit vl' pcurauit aliquaȝ incãtatõȝ cũ ſacramtalibꝫ eccl'ie. vt aq̃ baptiſmali vel oleo ſancto: et hmõi ob ſa

nitatē vel aliā cauſam ē moꝛtale ꝛ grauiſſimū.

De adoꝛatōe creaturarū.

Si adoꝛauit aliquā creaturam faciendo oꝛōez ad eā. vt ad lunā ſolē ꝛ ſtellaſ cū p̄mo apparēt: ꝛ hmōi eſt moꝛtale pctm̄.

De diuinatōibꝫ

Si fecit vel fieri fecit aliquā diuinatiōem ad inueniendū furta vl' ad ſciendū occl'ta vl' futurū. qđ ſibi ꝯtingere p̄t ē moꝛtale.

De arte notoꝛia

Si didicit artē notoriam. vl' vſus ē ea ad ſciendū aliq̄. vl' ſi vſus ē arte nigromātica: moꝛtale ē. et ſi habꝫ libꝝ inducēdus eſt vt eū ꝯburat. al's nō eſt abſoluēdus. ſicut eſt liber Almadel Sexiphoraſ. ꝛ alij libri comburēdi ſunt. qꝛ moꝛtale eſt vti eis.

De conſtellatōnibꝫ.

Si ex ꝯſtellatiōibꝫ vel planetis ſub q̇bꝫ natus eſt aliq̇d iudicauit deꝛminate de ꝯuerſatōne eius. Idē ſi ex phiſonomia. Credere enī hoīez ex fato vl' ꝯſtellatōne vl' ꝯplexiōe cogi ad bonū vl' ad malū ē hereticū.

De ſoꝛtibꝫ.

Si vſus eſt ſoꝛtibꝫ diuinatoꝛijs: quod eſt moꝛtale: ex leuitate autē veniale. Si dedit aliquod turpe vxoꝛ viro ad comedendū. vel alteri vt amaret eaꝫ. vl' fecit vl' dixit aliq̇d turpe ad hmōi. ē moꝛtale. interrogandū eſt q̇d fuit illud.

De incantatōibꝫ.

Si fecit vel fieri fecit aliquā incantatōnez ob ſanitatē ꝯſequendam. et quādo hoc fit ſciēdo eſſe ꝓhibitū eſt moꝛtale cōmuniter. quādo vero ex ſimplicitate fieret putando eſſe bonas oꝛatōnes videꝛ veniale. Sed ſi nollet in futuꝝ abſtinere neganda eſt ei abſolutio. quia ex obſtinatōe et malicia videꝛ eſſe moꝛtale. ꝛ interrogandū eſt de verbis quibus vtuntur. ꝛ de obſeruantijs quas addunt.

De breuibꝫ

Si fecit vel fieri fecit vel vſus eſt breuibꝫ. que cōiter ſūt ſupſtitioſa ex v̄bis vl' carta in q̄ ſiunt. vel modo imponēdi vel poꝛtādi: vl' tēpoꝛe ſcribendi. ꝛ inuenta ſupſtitōne earū imponēdū eſt ꝙ comburāt. ꝛ ſi nollent non ſunt abſoluendi.

q2 tūc eſt mortale. Si ꝟo putabant talia eſſe licita tanq̄ orat̄oes: veniale videt̄.

De obſeruatōib9 tēporū.

Si obſeruauit vnam diē magis q̄ aliam. ſ. ī nō incipiēdo aliq̄d tanq̄ malū. vt dies egiptiacos. vl' diē in q̄ occurrit decapitatio ſctī Johānis baptiſte. vel diem aſcēſiōis in colligēdis herbis: ꝛ hmōi veniale videt̄. qñ ex ſimplicitate h̄ fit: ſiue ſcribēdo aliq̄. vl' portando ad ſuſpendēdū in aliq̄ loco: ſi ſimpliciter credit veniale ē. Si vero hec crederz animo obſtinato tūc mortale eſſet talia obſeruare.

De ſomnijs

Si obſ'uauit ſomnia ſ. faciēs aliq̄s oratōes ꝛ obſ'uatiōes: ꝛ poſtea ex his q̄ ſomniat volēdo de futuris et occultis indicare ꝛ ꝓnūciare mortale eſt. alias autē ſine obſeruatōne adiuncta adhibere fidē nimijs ſomnijs peccatū eſt. ꝛ ſi ex ſe nō ſit mortale. tñ ꝑiculoſum eſt. q2 ſic diabol9 mlt̄os decipit. Si ex effuſiōe olei de lucerna. vl' cracatōe aliq̄rum auiū. vel vlulatu canū. vl' magnitudine et cōtinuitate ventorū et hmōi. eſtimauit aliq̄d mali euēturū: qđ fatuū ē. Si exiſtimauit mulieres cōuerti in cattas vl' alia animalia. et ire de nocte ꝛ ſugere ſanguinē puerorū et hmōi. qđ eſt impoſſibile niſi deo. ꝛ ideo fatuū ē credere. De hac materia diuīationū incantationū et omniū ſupſtitionū vide clarius in decret̄. xxvi. cauſa. ꝑ totū.

De blaſphemia multiplici dei et ſanctorū Ca. iij.

Si blaſphemauit deum. ſ. videlicz dicēdo eum nō eſſe iuſtū et omnia iniuſte diſponere. ꝛ eſſe acceptorē perſonarū. vl' ñ videre que fiunt. vel non curare de actibus hominū. vel proditorē. vl' ſine merito punire et flagellare eum. vl' non poſſe iſtud vel illud facere. et hmōi. quodlibz hoꝝ eſt mortale: cū aduertit qđ dicit ꝛ intelligit Si blaſphemauit deum vel aliquē ſanctū. q̄ ꝓprie dicit̄ maledictio. vt maledictus ſit ꝛc. vt fit ex ira ſꝑ ē mortale ſi aduertit ipa ꝟba

Secundū preceptū de iuramentis et periurijs. et habet capitula duo.

Primū

Ec iureſ

n vane per ipm. Primo de piurio. Si iurauit in aliqua curia coraȝ iudice mendacioſe. mortale ē quantūcūqȝ aliaſ haberet iuſtam cauſam: ⁊ qui īducit ad hoc aduertēter vt iudex aduocatus procurator ⁊ hmōi mortaliter peccat. Si iurauit etiā extra iudiciuȝ in cōmuni ſermone quacūqȝ ex cā vel leuitate vl' vtilitate vl' iocoſitate: vl' qualicūqȝ modo nō ſolū ad ſancta dei euangelia ⁊ p corpus chriſti ⁊ ſctōꝝ ſed etiā p fidem: p deū. ſi de⁹ me adiuuet. p virginē mariā per crucē: per animā ſuam: ⁊ hmōi. hoc ſemp eſt mortale quādo aduertit ſe iurare ⁊ falſum dicere. ⁊ totiēs quotiēs ſic iurādo aduertit. Si iurauit aliquid p certo de quo dubitat vtꝝ ſic ſit mortale ē. ⁊ p̄cipue iurando in iudicio.

Si iurauit perpetrare aliq̄d quod eſt mortale. vt facere vidictā: nō dimittere ꝯcubinam: ſeruare iniuſta ſtatuta: tenere ſecretā iniquā coniurationē mortaliter peccauit. nec debet illud ſeruare.

Si iurauit tenere ſecretū aliqđ quod eſt tractatū in cōſilio. vel aliud quod nulli eſt nociuū. ſi aduertenter manifeſtat peccat mortaliter ipe ⁊ qui ſtimulat eū ad manifeſtādum. ſciens illud eſſe ſecretū

Si iurauit ſeruare ſtatuta alicuius ciuitatis vel vniuerſitatꝫ aliquod ſcienť ex illᵒ trāſgrediendo ſtatutꝫ peccat mortaliter. Si tamen aliquod ſtatutū eſt abrogatum p cōtrariā cōſuetudinē. quia quotidie p omnes fit ꝯtrarium et diu. nō videť piurus ſi non ſeruat illud: eo q' non habet vim ſtatuti. di. iiij. §. leges. Si iurauit p aliquē modū opprobrioſuȝ per dei membra vl' ſanctorū. vt faciunt ribaldi: mortaliter peccauit. quia blaſphemia reputatur. xxij. q. i. c. ſi quis p capillū. Si pmiſit ſe aliquid facturū licitū in honorē dei vl' aliorū ſanctorū. ſi nō intendebat obſuare mortaliter peccauit. Si autē intēdebat obſeruare. ſed veniente termio quo debet implere nō ſeruat promiſſum: cū tamen poſſet. licȝ cū incōmoditate ſua peccauit mortaliť. niſi ille cui pmiſit an̄ terminuȝ relaxet in

ramentū qđ facere p̄t:ſi ꝓmiſ
ſum ī illi⁹ vtilitatē tm̄ cedat.
nā ſi ī vtilitatē alioꝝ vl'ī ho/
norē dei ⁊ ſctōꝝ nō p̄t ille re
laxare.ſed ad ep̄m vl' papam
ꝑtinȝ relaxatio vl' ꝯmutatō.
ſi autē nō p̄t implere excuſaꝛ
a peccato ꝓ tūc cuȝ nō poteſt
Si quis etiā ꝓmittat cuȝ
iuramento ſe aliquid factuꝝ
quod non eſt alicui⁹ importa
tiōis boni vel mali.vt mater
de verberando filiū: vel đ bi
bendo:vel non.et hmōi vide
tur veniale iuratio ⁊ ꝑiura/
tio. Si iurauit ſine cau ſa ra
tionabili ꝓ quibuſcūq; mini
mis:dicendo etiā veritatem.
veniale eſt.niſi faceret in con
temptū.⁊ inducendus eſt vt
abſtineat ꝓpter ꝑiculū ꝑiurij
Si induxit aliquē ad iu/
rādū:quem om̄ino credebat
falſū iuratuꝝ mortaliter pec
cauit:niſi eſſȝ iudex ꝗ faciens
ex officio ſuo ſm iurꝭ ordinē
De adiuratōe Ca.ij.

De adiuratōne que ē inducere aliqueȝ ad aliq̄d faciendū ob in
uocatōem alicui⁹ rei ſacre.et
ſi eſt ꝑ modū coactōis inten/
dens eū obligare per moduȝ
iuramenti ad aliq̄d faciendū
vt ad ſup̄iores et alios ī qui
bus nō habet poteſtatem eſt
mortale.ſicut adiuratio cay/
phe cōtra dn̄m. Ad ſibi ſub/
ditos vero eſt licita eo caſu q̄
liceret eis p̄cipe.al's nō .⁊ tūc
adiurat⁹ teneꝛ illđ facere vel
dicere:al's eſſȝ mortale ſicut
tranſgreſſio p̄cepti Si ad
iurauit p̄latos vel ſocios vl'
inferiores ꝑ modū dep̄catio
nis intendēs reducere ad iu
ramentū ad aliquid boni fa/
ciendū: non eſt malū vel veni
ale. Si leuiter ⁊ ſine cau/
ſa eſt adiuratus: non faciens
illud non peccat. Tho. Si
adiurauit demones ꝑ modū
p̄cis vl' ad fiendū aliquid ab
eis. vl' aliq̄d obtinendū auxi
lij eſt mortale. niſi quis face/
ret ex familari ꝯſilio ſpūſſan
cti.vel niſi ex quadā ſimplici
tate querēs ab obſeſſis a di/
abolo.ſed per modū coactio
nis licet eos adiurare ne no/
bis noceant. Si adiura/
uit creaturas irrationaleſ ne
diabolus eiſ vtatur in noſtꝝ
nocumentū: licet. Si auteȝ
vt demon opereꝛ in eis mor
tale eſt.vt incātatores ſerpē/
tum. Si in cantilenis et
turpibus fabuliſ miſcuit de
um et ſanctos. et in narratōi
bus turpibus ⁊ amatoriis ē

moꝛtale.al's veniale:niſi face ret in ꝯtemptū dei.

Terciū ꝑceptū de obſua tōe feſtoꝝ ꝯtinet duo capl'a.

Primū

Abbata ſ ſáctifices. Quia ꝗtū ad determi natōem dieꝝ iſtud ꝑceptū ē de iure poſitiuo .ideo hic an nectere potes de ieiunijs ec cleſie.et de auditōne miſſe

Primo ergo ſi fecit aliqđ manuale opus dieb dñicis ꝛ feſtiuis vel al's ꝑceptis ab eccleſia extra neceſſitatē .qꝛ moꝛtaliter peccauit ſi ꝑ nota bile ſpaciū. ſecus ſi fuerit ali ꝗ puncta. Si vero ex neceſ ſitate. videlicꝫ qꝛ hoſtes ex pectant vl' veniūt inundatō nes aquarū et hmōi.tūc lice ret remouere blada et ſupel lectilia et hmōi :ꝛ debēt ob ſeruari de veſpera in veſꝑam id ē de ſero ad ſero.de conſe. di.iij.c.ꝓnunciandū.ꝛ hic re quirit magna pꝛudentia in cōſulendo. Si vendidit l' emit diebuſ feſtiuis nō come ſtibilia de die in diem .vt pa nem vinum caſeum carnes ꝛ huiuſmodi moꝛtaliter pecca uit. Si per modū negoci atōis non in caſu magne ne ceſſitatis. In nundiniſ tamē ex quo pꝛelati eccleſiarū tole rant ſi non dimittūt audire miſſam ſm Pe.de pal'.viden tur excuſari qui mercant in diebus feſtiuis.ſcꝫ a peccato moꝛtali. Si fieri fecit ali quod ꝑdictoꝝ a ſuis filijs: diſcipulis:ſuis :laboꝛatoꝛi bꝰ ſine neceſſitate peccat moꝛ taliter mádās ꝛ exeq̄ns. Si tñ mádās ſeu mgr̄ vel patro nus non habꝫ neceſſitatē.ſꝫ diſcipulus eius vel ſeruꝰ vl' ruſticus habꝫ neceſſitatē.ita ꝙ aliter nō poſſet viuere. vl' quia diſcipulus non obedit aliquádo magiſtro in his di ebus vendendo vel faciendo aliquod exercitiū eius artis pꝛo aliquo tempoꝛe. Et nec iſte nec alius de illa arte vult conducere eum ſecū. ꝛ aliud exercitium neſcit facere vide tur ipē excuſari. Nam ſi i ob ſequiū eccleſiaꝝ pauꝑculaꝝ aliquádo licet aliq̄d laboꝛa re diebus feſtiuis ſm docto res:ꝗto magꝭ licet ꝓ ſuſtēta tōe vite eiꝰ i neceſſitate .tutiꝰ tamē eſſet eligere aliá artēꝫ ſi poſſet. Similiter de ſcripto ribus pꝛo pꝛecio ꝛ conficiēti bus inſtrumēta ꝛ iudicātib

ꝛ faciētibꝫ longas dietas nō cauſa cupiditatis ſꝫ neceſſitatis. qꝛ nō bene aliter pt fieri.

De barbitōſoribꝫ ꝛ hmōi

Medicinalia aūt ſemꝑ licet facere ꝛ medicari ꝛ talia vendere Si ꝑ totū diē feſtiuū vacauit ludis: venatōibꝫ: aucupijs choreis ꝛ alijs vanitatibꝫ mūdi. Freq̄nter enī ī hiſ occurrūt mortalia pctā. ꝛ ſi ꝺ ſe iſta nō ſint mortalia. Q, etiā mortale pctm̄ diebꝫ feſtiuis ꝯmiſſum ſit grauiꝰ patꝫ. ꝛ ideo de huiuſmodi confitendū eſt.

De auditōe miſſe diebus dominicis et feſtiuis.

Si nō audiuit totam miſſam diebꝫ illis. ſꝫ omiſit. vl̓ ex ꝯtēptu vel ex cupiditate lucrādi. vl̓ cauſa eundi ad ſolaciū. vl̓ ad cōuiuia. ſeu ex negligētia vl̓ ignorātia craſſa mortalꝛ peccauit. et totiēs quotiēs dimiſit. Idē ſi audiuit ſꝫ nō totā. dimittēdo notabilē ꝑtem. de ꝯſe. di. i. c. miſſas. Secꝰ ꝟo ē ſi modicam partē miſſe dimiſit. Q, aūt q̄s audiat ī parochia ſua vl̓ alibi miſſaꝫ ꝓꝓam de die: vl̓ aliā audiēdo. l̓ nō intelligendo ꝟba. vl̓ non audiendo. qꝛ ſubmiſſe dicit̓. vel audiat alibi ſeu a cōcubinario: vl̓ ſymoniaco. et hmōi vl̓ non ſymoniaco ꝛ ꝯcubinario. ex q̄ ꝑlati n̄ ꝓuidēt ſuper hmōi nō videntur ſimplices ſollicitādi: ſꝫ dimittēdū ꝯſciētijs eorū vbi talia abundāt. ſm̄ Pe. de pal̓. ꝛ Guil̓. durā.

Dimittenſ vero auditōeꝫ miſſe ex infirmitate vel ex tali occupatōne quā nō pōt dimittere. vt ſeruire īfirmo: vel alia iuſta cauſa. puta qꝛ manet in caſtris excuſat̓. Excuſantur etiā puelle que dimittūtur a parētibus domi. nō tamē euntes ad choreas. vidue etiā que manēt in domo clauſe per mēſes non excuſantur. ſecus ſi ꝑ dies. xv. vel ꝑ menſem.

De obſeruatōe ieiuniorū.
Caplm̄ ſecundū.

Si quiſ dimittit ieiunia eccl̓ie vl̓ q̄dragеſime: q̄ttuor tꝑm: ꝛ vigiliaſ feſtoꝝ chriſti ac apl̓orū et ſctōꝝ poſt vigintiunū annoſ peccat mortalꝛ: niſi habeat cāꝫ legitime eū excuſātē vl̓ ſaltē exiſtīet ſe hr̄e. puta cū ē ſatſ ꝺbil̓ l̓ viꝺꝛ ſibi eē ꝓpt̓ qꝺ credit nō poſſe ieiunare ſine notabili corꝑis

detrimēto.licꝫ ſm veritateꝫ poſſit.talis nō videt̄ de facili ꝯdemnandus de mortali: ex q̄ paratus erat obedire p̄cepto ſi credidiſſet ſe poſſe. alit̄ eſt mortale. et totiēs q̄tiens dimiſit aliquē diē ieiunij. q̄libet enī dies eſt ſub p̄cepto. ſed ante.xxi.annū inducendi ſunt iuuenes ad ieiunādum. ſed etiā interrogādū ē de numero diez quos dimiſit. et qua de cauſa. Si vero notabiliter anticipauit horā comedendi.puta circa horā terciam ſine cauſa legitima non eſt ieiuniū.vñ et mortale.hora autē congrua eſt circa nonā.tardare aūt poſt nonā ñ ē viciū.niſi fiat ex ſupſtitōne.

Si cū ieiunauit ex ſtatuto eccl'ie vl' ex voto vl' ex iniunctōe cōfeſſoris ꝯmedit d̄ ſero fruſtū panis. vel de pluribus fructibꝫ aut cōfectiōibus .vl' de vno genere tm̄.ſꝫ in magna quātitate ieiuniuꝫ fregit. Si vero aliq̄d confectōnum ſumit in parua q̄ntitate nō ſoluit ieiuniuꝫ. niſi fieret in fraudē ad nutriēdū. ſꝫ ſumēdo aliq̄d fructuū per modū medicine .ne.ſ.vinum lauet ſtomachū nō videt̄ eſſe malū Poteſt autē quis in die pluries bibere ſūpto prādio: ⁊ nō fregit ieiuniū.niſi fiat in fraudē.vt dictū ē De biles ⁊ multū laborātes: itinerantes ⁊ p̄egrinantes: pregnantes ac nutriētes: paupe res et h̄mōi.quō et qñ a ieiunio excuſentur.vide plenius in ſumma.

Quartū p̄ceptū de honore parentū.et habet duo.c.

Primū

Habeas in honore parētes. q̄re p̄mo. Si dixit verba ꝯtumelioſa vel opprobrioſa gentibꝫ: mortl'iter peccauit: ⁊ ml'to magis ſi v̄berauit etiā leuiter. Idē ſi p̄entes irriſit Si blaſphemauit vel maledixit ip̄is defunctis et viuis. Si non obediuit eis in licitis ex ꝯtēptu peccauit mortaliter etiā in paruis reb⁹.ſecus ſi ex negligentia in rebus nō multū ponderis. Si non prouidit neceſſitatibus eorum cū poſſet mortale eſt. Si nō impleuit legata facta ab eis ad pias cauſas. ſed multum diſtulit propter incōmoditatem.cum tamen poſſet peccauit mortaliter. Si nō re/

uerēter ſe babuit: ſed ↄtem-
pſit: vł dure locut⁹ ē. vł ꝓuo
cauit ad irā. vł nō ſupporta
uit eos. vł diligēter nō ꝓui-
dit. veniale eſt

De gubernatione familie.
Capitulū ſcōm

I nō pro
uidit magnis neceſ-
ſitatibꝫ vict⁹ ꝛ veſti-
tus filiorū: vxoriſ: ſeruoꝝ: cū
poſſet ex auaricia vł crudeli
tate mortale eſt. Itē ſi pro
pter hoc illegitios filios mi
ſit ad hoſpitale. vł ſeruos q̄
ſibi bn̄ ſeruierūt. Si non
adhibuit diligentiaꝫ ad h̄ vt
boni eſſent et mandata dei et
eccłie obſeruarent. vt de cō-
feſſione: cōmunione auditiōe
miſſe. de honeſtate et hmōi. ꝛ
ſi notabilē in hoc cōmiſit ne
gligentiā: nō curādo vel non
corrigēdo mortale eſt vł ve-
niale graue. Si dixit vxo
ri ꝟba cōtumelioſa vocādo
ſcortū ꝛ hmōi. vł verberauit
aſpere ſine cauſa rōnabili. ſꝫ
ex iniuria mortale ē. ſecus ſi
alias ei dura et aſꝑa ꝟba loq̄
tur. Si vxor cōtendit cū
viro in licitis rebꝫ nolēs obe
dire: ex hoc ꝓuocāſ eū ad bla
ſphemandū deū vel ſanctoſ.
vł ad aliud grāde incōueniēſ
mortale eſt. ſi eſt occaſio data
ad hoc Si vir ꝑmittit vx
orē facere vanitateſ aut orna
tus vel tripudiatus ꝛ hmōi.
ꝛ alia multū ꝓuocātia ad la-
ſciuiā mortale videꝛ. ſi ꝟo n̄
videꝛ multus exceſſus veni-
ale. Mater q̄ mittit filias
ad choreas ꝛ alias mūdi va-
nitates: et non ducit ad miſ-
ſam: cōfeſſionē: cōmunionēꝫ
peccat mortaliter. ꝛ nō videꝛ
poſſe excuſari a mortłi Si
dn̄s vł domina nō prouidit
neceſſitatibuſ corꝑalibus ſer
uorū et ancillarū. et infirmoſ
mittit ad hoſpitale. et nō cu-
rat de neceſſitate eorū. vel n̄
dat eis habilitatē ad ↄfiten-
dum cōmunicandū: audien-
dū miſſam cū poſſit: vł facit
in feſtis laborare. mortale eſt
in quolibet horū. Si ni-
mis dure vel nimis remiſſe
alias ſe habuit in guberna-
tōne familie in quo oēs deli
quunt etiā ꝑfecti cōmuniter
veniale eſt. di. xxv. c. q̄lis.

Quintū p̄ceptū de homi-
cidio. c. vnum.

Onocci
n ſor eris. ꝛ ꝓmo q̄
re. Si occidit ex

tra ordinem iuris aliquē vo luntarie. vel preter intentōez a caſu dando operā rei illici/ te. vt in ludo noxio. vt ad ſa/ xa. vel etiam rei licite. ſed nō adhibendo debitā diligenti am. vt proiiciēdo tegulas de tecto: mortale eſt. ⁊ caſus epi ſcopis reſeruat⁹. Item ſi ex neceſſitate euitabili ⁊ etiā ineuitabili. ad quā ꝑuenit ex culpa. puta quia adulter eſt inuent⁹ a viro mulieris adul tere: qui vt mortez euaderet eum occidit. interrogandu3 eſt de cauſa homicidij Si iudex occidit aliquē innocen tem ſm iura. vel aliquē nocē tem. ſed ꝑter ordinē iuris. vel ſm ꝓceſſum ordinariū. ſ3 nō habens legitimū dominiū. vel habens poteſtatē ſed nō ex iuſticia ſed ex vindicta vl' auaricia vel crudelitate: ⁊ eſt caſus epiſcopalis. niſi in vlti mo puncto. Si mulier gͣ/ uida queſiuit aborſum ꝑ me dicinas: vel labores: vel per aliū modum. etiam ſi non ſe quatur effectus eſt mortale ī ea. et in quolibet conſulēte et coopante ad hoc. non tamē eſt caſus epiſcopalis. Si vero ſequitur effectus et pu/ erperiū erat formatum ī vte/ ro: homicidiū eſt in eā. et in cooperante ⁊ conſulente. vn de caſus epiſcopalis eſt. In aliquib⁹ etiam locis ſi non ſe quitur effectus per ſynoda/ les conſtitutiones eſt epiſco palis. et alicubi eſt excōmu/ nicatio Si occidit mater filiū vel filiam ſponte ad oc/ cultandum crimen ſuū gra/ uiſſimum eſt. et multo plus ſi non baptiſatu3. Si pa ter filiam. vel frater ſororem fornicantem. ſi vir vxorem. ſi vxor virum propter odiū vel amorem ad aliquem ali/ um. ſi filius patrem vel ma/ trem ex ira vel auaricia. vel fratrē frater grauiſſima ſunt et digna magna penitentia: et epiſcopo reſeruata. Et nota ꝙ epiſcopi ſolent cōmu niter eos mittere qui ire poſ ſunt pro caſu homicidij ad penitentiarios curie: ad ter/ rorem incutiendum. Si ta/ men nolunt poſſunt abſolue re tales per ſe vel per alios. ideo pape non reſeruatur

Si mater vel nutrix ſuf focat filium vel filiam quem tenet iuxta ſe inaduertenter opprimens eum mortale eſt propter negligentiam. et eſt epiſcopalis.

Si mulier grauida pter itentõem abortit. si cõmiſiſſet ibi notabilē negligentiā. puta qꝛ nimis ſaltauit. vel quia nimis inordiate laborauit. vl pp̄ter inordinatas laſciuias non eſſet abſqꝫ mortali peccato. Idem in viro vl alio pcutiēte eam vñ hoc ſequitur Sec⁹ vero ſi non eſſꝫ i cauſa Si quis etiā non occidit tñ mutilat aliquod mēbruꝫ. vl reddit inutile. aliter extra ordineꝫ iuris. vel vulnerat vel alias pcutit aliquē ex iiuria peccat mortalr. Item ſi iniuſte incarcerat. vel tenet p violentiā ne liber poſſit abire. niſi faceret p punctū temporis ad impediendū malū eius

Si clericū habentē tantū primā tonſurā eſt excõmunicatus. Si quis verbo vl mandato. ſcꝫ mandando: perſuadendo: cõſulendo: ratificando vel incitādo coopatur aliquod predictoꝝ vl mortē vel corpalem leſioneꝫ peccat mortaliter. etiā ſi nõ ſeqr effectus. Sꝫ ſi ſeqtur effect⁹ ḡuius eſt. ⁊ ſi pcuſſit. vl hmõi. incarceratus eſſꝫ cleric⁹ vl religioſus in quolibꝫ pdictoruꝫ caſuū percutiēs vl includēs eſt excõicatus. niſi eſſet plat⁹ eius qui hec faceret cā correctõis Et vbi in pdictis. ſ. mandato ꝯſilio coopatõe vl facto ſi eſſet enormis iniuria facta clerico vel religioſo nõ poteſt abſolui citra ſedē apoſtolicā vel legatū vel ſummū penitentiariū. Secus vero ſi non eſſet enormis iniuria. De hmõi materia habes diffuſe i. iiij. pte ſūme. Enormis iniuria dicit qñ ad mutilatõem mēbri ſeu effuſiõeꝫ ſanguinis magnā. ſ. p vuln⁹ illatum pceſſum fuerit. Aut ſi in epm vel i abbatē ppriuꝫ manus violenta iniecta ſit. vt. c. cū illorū. de ſentē. excõ. Aut enim dicit enormis arbitrio boni viri ex circūſtantijs locorū: temporū: pſonarum. vt inſti. de iure naturali. §. atrox. Uel ſi eſt facta religioſo. quia non abſoluit talis citra ſedem apoſtolicā vl legatum eius: vel eius ſūmū penitentiarium. Secus vero eſt ſi non eſſet enormis

Si quis interfecerit vel mandauerit vel fecerit interfici aliquē chriſtianū p aſſaſſinos. etiā ſi non ſequat effectus eſt excõmunicatuſ ⁊ depoſit⁹ omi gradu ordie ⁊ dignitate ſeclari vl eccliaſtica

ſilr receptor ⁊ defenſor hu/iuſmodi aſſaſſinoꝝ.c.p hũa/ni.de homici.li.vi. Dicũt aſ/ſaſſini q̄dã heretici. vide ꝺ h̄ in.iiij.pte.ſũme.ti.i. Si q̄s deſiderat mortẽ alteri⁹ deli/berata rõe in malũ alterius. ſiue ex odio ſiue inuidia ſiue ex auaricia. vt habeat ei⁹ bo na. vl' ex luxuria vt aliã acci piat. vl' ex ſupbia ut in p̄lati/one ſuccedat. vl' ex acidia ne habeat cauſã gubernãdi eũ. vl' vt ſit magis liber et non habeat corripientẽ. in q̄libet horum eſt mortale. ſec⁹ autẽ ſi h̄ deſiderat ne ip̄emet l' ille deũ ampli⁹ offenderet l' ne pe ior efficeret. aut ne boniſ pſo nis vl' eccleſie dei noceat. ſic tyrãni. Si vo q̄s ex impatiẽ tia ⁊ ira pcutit ſeip̄m iiurioſe peccat mortal'r. ⁊ ſi cl'ic⁹ ſit ẽ excõicat⁹. ſec⁹ ſi ex zelo ꝺuo/tõis ad rep̄mẽdã carnẽ vl' tẽ ptatões. nõ tñ licet abſcidere aliq̄ꝺ mẽbꝝ. al's peccarz mor talit' et efficeret irregular'. ⁊ ſi eſſet laic⁹ eſſet excõicatus.

Si occidiſſz l' vulneraſſz aliq̄m i loco ſacro eſſz ſacrile giũ ⁊ eccl'ia violata. Si p violẽtiã etiã ſi ſit official' edu xerit malefactorẽ l' debitorez ꝺ loco ſacro. l' fecerit capi eũ peccauit mortal'r Si fecit vl' fieri fecit torneamẽtũ. vel aliꝺ ſpectaculũ vbi ſit picu lũ vite: mortale pctm̄ ẽ.

Sextũ p̄ceptũ de luxuria actuali ⁊ ſpeciebꝫ ei⁹. c. vnũ.

Non mechaberi. Luxu/ria actual' q̄ ꝯmit tit' extra mr̄imoniũ ſp ẽ mor tale pctm̄ i oĩbꝫ ſpẽbꝫ ſuis. q̄ oẽs hic ponũt. q2 diſticte op tet eas ꝯfiteri l' interrogare ꝯfi tẽtes ſi a ſeipis nõ dicũt. nul lo mõ tñ neceſſe ẽ interrogare de his omnibꝫ niſi neceſſitas cogat: ne q̄s addiſcat qꝺ ne/ſcit. ſz put ꝯuenit pſoniſ que ꝯfitent'. et cũ habet' vltĩa ſpe cies nõ eſt vltra deſcẽdenduz ad alias ptic'lares circũſtan/tias nõ neceſſarias. ⁊ cauto ac honeſto mõ interrogãduz eſt. Si cognouit ſolut⁹ ſo lutã. que dicit' fornicatio. ⁊ ſi eſt meretrix vl' ſerua ſua l' al/teri⁹. vel vidua. ⁊ etiã ſi tales induxit ad peccatũ. Si te nuit cõcubinã. et q̄nto tẽpo/re. quia vltra fornicatõem eſt ibi ſcãdalũ pximorũ. q2 pub licũ licet ſit fornicatio Si virginẽ deflorauit extra ma/trimoniũ: qꝺ dicit' ſtupꝝ. et

ſi ſeduxit eā ꝓmittēdo ducere ī vxorē cogēdꝰ eſt in foro cōſciētie. vl' ducere eā in vxorē ſibi. vel eam dotare ſi poteſt. ⁊ iniuriatus eſt parentibꝰ eiuſdem ſi hoc neſcierūt. Si ipe ſolutꝰ cognouit vxorē alterius. vl' ipe vxoratꝰ cognouit ſolutā: quod dr adulteriū ⁊ eſt duplex qn̄ vterq; eſt cōiugatus. Si intulit violētiā alicui: qđ dicit̄ raptus. ⁊ ſi contra voluntatē parentū grauius eſt. Si nupte vl' ꝟgini vel moniali grauiſſimū ē.

Si cognouit ꝯſanguineā ſuā: vel cōſanguineā vxoris ſue vſq; ad quartū gradū cōſanguinitatis vel affinitatꝭ. ⁊ dicit̄ inceſtuſ. Idē de muliere que ꝑmittit ſe cognoſci a cōſanguineo viri ſui. Si cū moniali ſcelus eſt opatus vl' cum habēte ꝓfeſſionē caſtitatis. ⁊ dr ſacrilegiū. Idē ſi ml'ier cū clerico religioſo ꝑlato: ordīario: ⁊ hmōi. Si ꝯgnouit ꝯmatrē l' quā tenuit ad baptiſmū filiā ſpūalē l' criſma. vl' q̄m audiuit in confeſſiōe. ⁊ dr inceſtꝰ vl' ſacrilegium. Idē de ml'iere q̄ cū ꝯpatre ſe miſcuit voluntarie.

Si ꝑ ſemetipm vigilāſ ⁊ voluntariꝰ ſe polluit. ⁊ dicitur mollicies. ſiue manibꝰ ꝓpriiſ vel aliis modis. de mō nō eſt interrogandū. Si cū maſcul' opatus eſt turpitudinē. vel femīa cū femīa. vl' vir cū muliere extra vas debitū. et dicit̄ viciū ſodomiticū. Si cum brutis opatꝰ eſt nephaſ ⁊ cū quibꝰ. ⁊ dicit̄ viciū beſtialitatis. Si diebꝰ feſtiuis aliqđ hoꝝ opatus eſt. q⁊ grauius eſt. ſꝫm aliq̄s vero neceſſe eſt ꝯfiteri hmōi circūſtantiā q⁊ mutat ſpeciē peccati. Si in eccl'ia vl' in loco ſacro aliquod ꝓdictorū cōmiſit. quia dicit̄ ſacrilegiū. ⁊ ꝑ h̄ violat̄ eccl'ia. ⁊ ſi iſtđ eēt manifeſtū eſſet recōciliāda eccl'ia. De pctīs ꝟo q̄ ꝯmittūt̄ in coniugio. ſ. tactibꝰ ⁊ actibꝰ inhoneſtis et oſculis ac verbis ⁊ huiuſmodi dicet̄ in. c. đ luxuria.

Nota tamē q̄ đ iure ꝯmuni pctā luxurie nō ſunt reſeruata epīs. nec ꝑ aliquo illoꝝ eſt lata ſentētia excōmūicatōnis a iure. Sed cōmuniter ꝑ ſynodales cōſtitutōes epiſcoporū aliquos ex dictis caſibus ſibi magis reſeruāt. vt inceſtū. ſacrilegiū. ſcꝫ cū monialibuſ. Aliqui vero epiſcopi viciū beſtialitatiſ. alii etiā viciū ſodomiticū. ⁊ quedam

alia in quibus eſt lata ſenten tia excõmunicatõnis p ſynodales conſtitutõnes. Et ido quere in dyoceſib9 in quibuſ audis cõfeſſiones.

Nonũ pceptũ de luxuria mentali. et ei9 ſpẽb9. ca. vnũ

Et nota q9 e cogitatiões ꝯmittendi aliquod peccatuꝫ luxurie que ſunt cũ conſenſu ratõnis ſemp ſunt pctã mortalia. et contra hoc pceptum. Non deſiderabis vxorẽ proximi tui. Et ſunt diverſaꝝ ſpecieꝝ: ſicut ſunt opa carnalia. licꝫ nõ ita grauia mortalia ſicut opus exterius ꝯmiſſum. Et cũ dicit penitẽs ſe habuiſſe cogitatões quib9 ex ratõe conſenſit. interroget cõfeſſor erga quas pſonas: et cũ quibus habuerit. quia ſi erga cõiugatã eſt adulteriuꝫ. Si ad ſolutã: ꝛ ipe ſit ſolutus ẽ fornicatio. Si cũ ꝯſanguinea ẽ inceſtus. Si cũ maſculo eſt ſodomiticũ. Si cũ virgĩe extra matrimoniũ ẽ ſtupꝝ. Si cũ religioſa eſt ſacrilegium. Si p violẽtiã ẽ rapt9 Introgãdum etiã eſt qties habuit hmõi cogitatões ad aliquaꝫ qꝛ totiẽs peccauit mortalit. Si p ĩterualla tpm hmõi fecit. vicꝫ ex rõne deſiderat fornicari cũ aliq. poſtea vo ſe occupat in aliq negocio. vł cogitat de gubernatõe domus: ꝛ hmõi. ꝛ exide iteꝝ ꝺliberat fornicari: peccat denuo mortaliter. et ſic deinceps. Sed ſi continue verſatᷓ ĩ tali cogitatõne p horas. vnũ tm̃ peccatum eſt. ſed tanto grauius qnto diuti9 pſeuerat cogitãdo Itẽ ſi mutat cogitatõnes de vna pſona ad aliã: vel ad diuerſam ſpeciẽ cũ eadeꝫ pſona deliberãs per ſe de q̃libet. ſemper de nouo peccat mortaliter. Unde ſi centum mulieres videret vnam poſt aliam. et ad quamlibet ſpecialiter animũ determinat centum mortalia cõmittit. Secus ſi vna cogitatõe hoc appetit. quia vnum eſt habens deformitatẽ tot peccatoruꝫ. Interrogandũ eſt ſi diebus feſtiuis diſcurrit p eccleſias puocando mulieres. ꝛ ſi ph vlocaptus ex aliqua ſecut9 eſt eam. et quãto tẽpore. Quod dicitur de viro idem dicendum eſt de muliere erga viꝝ.

De delectatõne moroſa ĩ cogitatõne ſupra dictum eſt in capitulo de luxuria.

Si mulier temptatꝛ habere amatores. et cū ꝓpēdit aliquem l' aliq̄s procari vl' eam amari carnaliter. ponit ſe ad feneſtrā. vl' vadit ꝑ aliquē locū ut videatꝛ ab eo. l' ponit ſe in eccl'ia vl' alio loco publico vbi diſcurrūt iuuenes ad ꝓcādū. mortl'e ē. etiā ſi ñ appetat peccare cū talib9. q2 occaſionē ruine p̄ſtat. extra de iniur. ⁊ dam. da. c. ſi.

Septimū p̄ceptū d' furto nō faciēdo. ⁊ d' vſura: q̄ diuerſis modis fit. ⁊ hꝫ octo capl'a

Utrum

ſ nō facieſ. De vſurpatōe rei aliene q̄ ī h' p̄cepto ꝓhibetꝛ Nota ꝙ in oīb9 īfraſcp̄tis ſpēb9 ē mortale pctm̄. ⁊ tenetꝛ ad reſtitutōꝫ ei a q̄ res capta ē. Q, ſi ille igratur l' nō inuenitꝛ paupibuſ erogāda ē. et nō ſoluꝫ q̄ accipit. ſꝫ etiā hereſ ei9. ſi tñ d' bonis ei9 ad eū ꝑuenit. c. michael. extra de vſuris.

Circa vſuram q̄re primo.

ſ Jmutuauit pecuniam numeratā: vl' aliq̄d eoꝝ q̄ vſu ꝯſumūtur. vt frumētū: vinū: oleū. et hmōi. intentōe aliq̄d recipiēdi vltra ſuuꝫ capitale. ⁊ illud plus quod accepit tenetꝛ reſtituere Si mutuauit ſuper pignus rei mobilis. puta veſtis: equi. et hmōi. vl' immobilis. vt dom9 agri et hmōi. ⁊ interim accipit vſufructuꝫ pignoris dū alius tenuit pecuniam ſuaꝫ vſura eſt. Excipitꝛ tamen caſus qñ gener accipit poſſeſſionē in pignus a ſocero ſuo q̊uſqꝫ dat ſibi dotem. ⁊ ſuſtinet onera matrimoniū nutriēdo vxorē ſuam. extra de vſuris. c. ſalubriter. Si poſuit pecuniam penes mercatorē vel artificē cū intentōne aliq̄d ꝑcipiēdi vtilitatis. licet nō fiat pactū d' h'. ſed ponit in diſcretōe ei9 volens in oīm caſu capitale ſuū ſaluum: vſura eſt. ſed ſi vult ita ꝑticipare de dāno ſicut d' lucro. tūc licet etiā cū pacto. ⁊ in hoc ſolent etiā offendere ml'ieres de dotibus ſuis. et dicuntꝛ vulgariter depoſita. ſed eſt vſura. c. pleriqꝫ. xiiij. q. iij. in textu et glo.

De ſoccedis animaliū.

ſ J in ſoccedis aīaliū pecoruꝫ bouꝫ et huiuſmodi ita paciſcitꝛ vt capitale ſit ſaluū eſt vſura ſꝫ ſi non eſt ſaluum: ſed nimiſ grauatꝛ vna ꝑs nō ē vſura ſꝫ

iniuſticia. Si in emptiõe fructuũ terre vel aliaꝝ reꝝ ex eo qꝫ ante per aliq̃s mẽses q̃ꝫ recipet fructus: vl' alias res ſoluit p̃ciũ. et ꝓpt' h̄ emit minus iuſto p̃cio. vl' ſi valebat decẽ emit ꝑ nouẽ: vſura eſt. Sec⁹ ſi faceret h̄ qꝛ veriſil'r p̃t etiã minus valere q̃ꝫ illd̕ qd̕ ſoluit. vicꝫ octo.

De venditõe ad terminũ.

Si vendidit ad credẽtiam ſeu terminũ pãnos laneos. lineoſ. d̕ ſerico: vl' alia q̃cũqꝫ maiori p̃cio q̃ꝫ ad cõtantos. qꝛ ſi vẽdidit ſic pl⁹ iuſto p̃cio rõe dilatõis: vſura eſt. Si vero non vendidit pl⁹ iuſto p̃cio. ſꝫ nõ vult facere ita bonũ forũ ei ſicut illi q̃ dat pecuniã numeratam ſibi: nõ ẽ vſura. Tho. ꝛ extra de vſuriſ. c. nauigãti. et. c. in ciuitate tua.

De cambijs

Si fecit cambia minuta. puta de vno florẽno aureo ad monetã vl' ecõuerſo accipiẽdo aliq̃d ſ̃m ꝯmunem curſum nõ ẽ illicitũ. Si fecit cambia realia ꝑ l'ras de loco ad locũ. ꝛ ñ ficta ẽ licitũ moderatũ lucꝝ. Si fecit cambia q̃ vulgariter dicunt' ſicca. vt ꝑ venetos a libꝛe de groſſi: vſura ẽ. qꝛ realiter eſt ibi mutuum. ſꝫ ſub ſpe lucri. hec frequẽtant' Florentie. Si tutor l' curator pupillorũ. vl' ꝓcurator ꝛ factor cuiuſcũqꝫ pecuniam pupillorũ vel patronoꝝ dedit ad vſurã in vtilitatẽ illorũ: vltra peccatũ mortale cõmiſſum in caſu q̃ illi nolũt vl' neq̃ant reſtituere. qꝛ illi qui habuerũt vtilitatẽ p̃ncipaliter tenẽt'. ſꝫ nõ reſtituẽtib⁹ ill' tenẽt' ꝓcurator tutor ꝛ curator et hmõi. Si q̃s emit agꝝ vl' domũ m'lto maiori p̃cio q̃ꝫ valeat. intẽdens qꝫ vẽditor reemat ab eo deducenſ h̄ in pactũ. et ip̃e interim fruct⁹ recipiat: vſura palliata ẽ.

De mutuantib⁹ ſub ſpe

Si q̃s ꝓpter pecuniã mutuatã aliq̃ñ petit vl' ſperat p̃ncipaliter habere ab eo aliqd̕ obſequium vl' vtilitatẽ que p̃cio poſſit eſtimari. vt oꝑa laboratorũ vel boum ad colendũ terras. vl' mutuatõꝫ iumẽtoꝝ: vl' aliquod donũ. vel vt procuret ei officiũ vel beneficiũ eccleſiaſticũ vl' ſeculare. Vel qꝫ det ſibi propter hoc plus de fructibus terre ei⁹ q̃ꝫ colit vſura eſt. Et quando ꝓpter

h nō ab eo cui mutuauit: ſed ab alio vt a dño vl' a cōitate recipit vtilitatē. exinde dʒ illud paupib⁹ erogare.

De accipiētibus ad vſurā

ſ J q̄ſ accepit mutuo ad vſurā nō ad ꝓuidendū ſue neceſſitati. ſed vt det ipe ad vſuram. vel ludat: vl' alias male vtať peccat mortal'r. Jdē ſi eū inducit q̄ al's nō erat feneraturus. Pe. de pal'.

De facientib⁹ ſtatuta i fauorē vſurarioꝝ.

ſ J fieret ſtatutū i aliqua ciuitate vl' caſtro vel loco ꝙ vſure ſoluanť. vl' ꝙ ſolute nō poſſint repeti. aut repetite nō debeāt reſtitui: excōicati ſunt q̄ faciunt hmōi ſtatuta: et q̄ iudicant ſm ipa. Uñ illi q̄ faciūt capitula cū iudeis: vt dñi et ꝯmūitates ꝯtinētia ꝙ poſſint feneraři. vl' ꝙ ñ poſſint repeti i iudicio vſure extorte ab eiſ ⁊ hmōi videnť incidere i hāc excōicatōez. Dñi ꝟo q̄ h faciunt et ciues qui hoc ꝯſulūt. extra de vſur. cle. ex graui.

Capitulū II.

d E emptōne ꝟo denariorū mōtis vt Florentie: vl' impſtitorū vt venetijs. vel locorū vt Janue. quia aliq̄ ponūt ꝯtractū eſſe vſurariū. alij vero nō. ſ. ꝯtrium tenentes. Jdeo nemini ꝯſulas vt faciat cōtractū. factū vero ſi potes inducere vt poſt mortē ipius vel vni⁹ alterius finiat vel ſatiſfaciat cōmunitati: vel det paupib⁹. bonū erit. Si vero nō vult adherens opiniōi contrarie. non facile ꝯdemnes. qꝛ in huiuſmodi ſm doctores nō eſt p̄cipitāda ſententia. de his ⁊ alijs ſupꝛadictis habes i ſecūda pte ſūme. ti. ij. de vſur.

De fraudulētia q̄ mltis modis ꝯmittiť Ca. III.

d E fraudulentia q̄ fit vel in rei ſubſtantia: vendendo vnaʒ rem pro alia. vt vinū limphatuʒ ꝓ puro. carnes pecudinas ꝓ caſtratis. cerā ⁊ aromata cuʒ alijs mixturis. vl' in q̄ntitate dando menſuras ⁊ pondera diminuta. puta vncias nouē pro libra. vel in q̄litate vt rē prauaʒ ꝓ bona. vt pannū ferrum corium aromata animalia d'fectuoſa fruct⁹: et hmōi. ⁊ in his ſi notabiliter damnificauit ꝓximū. peccauit mortaliter: et teneť ad reſtitutōeʒ Si paꝝ l' pl⁹ intēdēs vēialr

et paupib⁹ eroget. Si vē didit rem aliquā multo ma/ iori ꝑcio ꝙ̄ valebat ſm ꝯmu nē eſtimatōem illius tꝑis ad uertenter peccauit mortalit. ⁊ tenet ad reſtitutōem: ſi pro ximus notabiliter ledit. ſec⁹ ſi parum. Idē ſi emit mi/ nori ꝑcio ꝙ̄ valeat ex ignorā tia vēditoris. Si frauda/ uit iuſtas gabellas et peda/ gia tenet cōmunitati reſtitue re. ſi multū vł etiā parū: ſ; tn̄ intēdens młtū mortale ē

De falſificatōe. Ca. IIII

Si q̇s falſificauit ali quod inſtrumentu;: vł falſo ſcienter vtit vltra mortale tenet ad omne damnum quod inde ſequit. Si quis falſificauit litte/ ras papales vel falſificat; ſci enter vtitur eſt excōicatus. cui⁹ abſolutio pape reſeruat Si quiſ ex falſa cauſa ſug geſta qua expſſa nō obtinuiſ ſet beneficiū quod recepit. li cet nō ſit excōmūicat⁹ tn̄ te/ netur ad reſtitutōe; ei⁹ quod ſic recipit ſeu ad renunciatō; beneficij vel reaſſignatōe; ⁊ hmōi. Si quis falſifica/ uit monetas vltra pctm̄ tene tur ad reſtitutōem. Idem ſi falſis ſciēter vtitur. ⁊ etiā ipe qui in hmōi fuit deceptus. Si quis falſat menſuras vel pondera ciuitat; ł cōmu/ nitatis: vel falſis ſciēter vtit: vltra mortale tenet ad rſtitu tionē ⁊ omniū dānoꝝ inde ſe quentiū. Si quis falſat lr̄as prelatorū vel ſigilla vł alioꝝ vltra mortale tenet ad ſatiſfa ctōem omniū dānoꝝ inde ſe q̄ntium. Idem de falſificāte libros vł alias ſcꝑturas in damnū aliorū. Et nota ꝙ contra falſificātes inſtrum̄ta vel conſtitutōes ꝑ ſynodal eſ litteras vel alia in aliquibus locis lata eſt ſentētia excom/ municatōis.

Excōicatio papał

Si q̇s ī bullis papali bus apponit ł remo uet vnā lr̄a; ł pūctū ſm Ho ſti. ē excōicat⁹ excōicatōe pa pali q̄ fit ī curia. nā ī iure cōi nō hr̄. ⁊ h̄ ſi bulle hn̄t vigorē. nā ſi expiraſſ; eaꝝ valor. pu ta q̄r erat gr̄a ad tꝑus ⁊ expi raſſ; ſi totū raderet nō īcurre ret q̇ſ excōicatō;. nec ī aliq̄m penā. Richard⁹

Capłm q̄ntū de iniuſticia q̄ fit in iudicio.

De iniuſticia ꝓo q̄ fit a iudicib⁹ aſſeſſorib⁹ aduocatiſ ꝓcuratoribuſ ⁊ no/

tarij ſ.ꝛ de q̄bꝫ debēt interroga
ri dicet̄ īfra. Si officialis
q̄cūqꝫ dat iniuſtā ſentētiā.ſci
enter vl̄ ex ignorātia craſſa ꝛ
ſupina.tenet̄ parti leſe ad ſa/
tiſfactōem oīs damni .niſi ſa
tiſfaciat ille ꝑ quo lata ē ſen/
tentia.et ſilr̄ aſſeſſor vel aliuſ
qui ad hoc coopatur.et pec/
cant oēs mortaliter. Aduo/
cat⁹ et ꝓcurator q̄ ſciēter de/
fendit iniuſtā cauſaꝫ. Si ob
tineant ſilr̄ tenent̄ pti leſe ad
ſatiſfactōem inſolidū. Si
nō ſatiſfaciat clientul⁹. Ideꝫ
ſi ꝑdidit iuſtā cauſaꝫ ex igno
rantia craſſa vel negligētia.

Accuſator ꝛ teſtis ſciēter
ꝓcedentes ꝯtra aliquē falſo
tenent̄ de om̄i dāno ipi accu
ſato.ꝛ peccāt mortalr̄ Do
mini q̄ grauāt ſubditos ī col
lectis iniuſtis:tenent̄ ad reſti
tutōnem.et de vicijs eorū de
q̄bꝫ ſunt interrogādi habes
in tercia pte.c.ij.

De furto Caplm̄.vi.

Iq̄ſ rem aliq̄m occl̄te inuito dn̄o nō ſolū
abſtulit ab extrāeo.
ſed etiā fili⁹ parētibꝫ.vxor vi
ro.ſeruus dn̄o. diſcipul⁹ ma
giſtro .ſoci⁹ ſocio.ꝯſanguine
us cōſanguineo .furtum eſt.
Si eſt q̄d notabile damnuꝫ
vnde ꝛ mortale:ꝛ tenet̄ ad.re
ſtitutōnem .Secus ſi q̄d mi
nimū:vt aliquos fructus: et
quatrinū et hmōi. Si reꝫ
ſibi mutuatā retinuit.vl̄ etiā
rem alterius venientē ad ma
nus ei⁹ nō reſtituit: furtū fe/
cit.niſi ille tantūdem haberꝫ
de ſuo certitudinaliter quod
nō vult reſtituere. Si in/
uenta que nō habent̄ ꝑ dere
licto non reſtituit ſed ſibi re/
tinuit.Et ſi poſt inq̄ſitōnem
non reperit̄ cuius ſunt inuen
ta:debet paupibus erogare:
al̄s eſſet mortale:niſi ipi vt ī
digenti darent̄ De theſau
ris inuentis multū ſtatur cō
ſuetudini. Si vſus ē pigno
re ad ſui vtilitatē contra dn̄i
rei voluntatē.Si vſus eſt re
ꝯmodata ad aliū vſum q̄ꝫ fu
erat ꝯmodata vl̄ re depoſita
ſine licētia deponētis.niſi p̄/
ſumat dn̄m rei eſſe ꝯtentum
tenet̄ hmōi de illa vtilitate.

Si religioſuſ dedit de bo
niſ mōaſterij ſine licētia ſupi
orū habita vl̄ p̄ſūpta. Ideꝫ
ſi aliq̄d occulte recipit vl̄ re/
tinet:qd̄ ē mortale ꝛ ꝓprieta
rius. Si p̄latus expendit
bona eccl̄ie in turpes vſ⁹ de
putata repatiōi eccl̄ie vl̄ pau
peribꝫ vl̄ bona monaſterioꝝ

peccat mortal'r. Si aliqs recipit a religioſis aliqd ſine cauſa rõnabili. vl' p turpitudine: vl' lucri acqſitõe. vl' cauſa amicicie et parẽtele ſine aliqua indigentia.

De ſacrilegio qd ↄmittit circa res ſacras. Ca. vij.

De ſacrilegio qd ẽ circa res ſacras. Si impoſuit vl' dedit ſup hoc ↄſiliũ vt imponerent collecte clericis ſiue eccl'iaſticis pſonis nõ habita licẽtia a romano pontifice. ⁊ ſi ſecutus eſt effectus vltra mortale tenet ad reſtitutõem. et niſi poſt admonitõez deſiſtat eſt excõmunicatus. Si fecit vl' fieri fecit ſtatuta ↄtra libertatem eccl'iaſticã. vl' cõſuluit fieri: vltra mortale tenet d dãnis factiſ. eſtq excõicat⁹ ipe. necnon ſcptoreſ ⁊ iudicanteſ ſm ea. Si vſurpauit patronatũ de nouo alicui⁹ eccleſie vacantiſ vl' monaſterij. vl' locoꝝ pioꝝ. vl' bona ipoꝝ locoꝝ vacantiũ eſt excõicat⁹

Si abſtulit res ſacras vt calices ⁊ paramẽta d loco ſacro. aut rẽ ſacrã de loco non ſacro: et furans in eccl'ia res non ſacras. Si effregit locũ ſacrũ. vt portas eccl'ie. vel locũ religioſuz. vl' portas cõuẽtuſ: vltra peccatũ ⁊ obligatõem ad reſtitutiõez tenet de iniuria ⁊ d damno. ⁊ eſt excõmunicatus. et añ denunciatõem pt abſolui a dyoceſano Poſt denũciatõez ꝟo ſolũ a papa vl' penitẽtiario. c. ↄqueſti. extra d ſen. excõ. Si fecit incendiũ ſtudioſe in loco ſacro vl' rligioſo. idẽ iudiciũ eſt ſic de effractore. vt dicto c. puenit. Incẽdiarij aũt alioꝝ locoꝝ de iure cõi ñ ſunt excõicati. Jn aliqb⁹ aũt locis ſic p ſynodales conſtitutões

Si legata facta eccl'ijs vl' alijs pijs locis aut paupib⁹ non ſoluit integre. ⁊ ſi nimis differt peccat mortal'r. niſi ĩpoſſibilitas eũ excuſet. ⁊ alicubi eſt excõicatio ſynodaliſ

Si clericus recipit bñficiũ ſymoniace: vltra vicium ſymonie oẽs fructus illi⁹ bñficij furtiue accipit ⁊ tenetur ad reſtitutõem. Si platuſ eccl'ie ex dolo l' lata culpa amittit bõa eccl'ie tenet ad reſtitutõez. Si nõ dedit laicus decimas vbi ↄſuetũ ẽ dare tenet ad reſtitutõez.

De rapina violẽta. ca. viij

Rapina eſt qñ res iniuſte aufert p violen/

tiam. Si rē alteri⁹ rapuit vltra mortale ⁊ reſtitutōz ad quā teneť dz etiā petere veniam ſi ꝯmode pt de iniuria violenter illata. Si qs ē pirata p̄dans i mari q̄ſcūqꝫ indifferēter: vltra mortale ⁊ reſtitutiōem ad quā teneť ē excōicatus papali excōicatōe. vt ptz p̱ ꝓceſſum q̄ fit annuatim i curia ꝯ hmōi .ſec⁹ vero eſt de illis q̄ faciūt hoc p̄ciſe ꝯtra illos cū q̄bꝫ habēt bellū

Si qs ē dep̄dat⁹ romipetas vľ euntes ľ redeunteſ ab vrbe rome: ľ dep̄datus ē portantes neceſſaria ad vſuz curie eſt excōmūicatus a papa.

Si in bello īiuſto dep̄datus eſt etiam inimicos: vltra mortale ⁊ reſtōnem nō dz abſolui niſi diſponat ī illo ⁊ in omni alio īiuſto nūqꝫ ſe repire. Si i bello iuſto abſtulit ab amicꝭ. ſic faciūt ſtipēdiarij ľ ab eccľijs inimicoꝝ: teneť r̄ſtituere Si iuaſit hoſtiliter: ľ diſcurrit p̱ terras eccleſie. vltra pctm̄ ⁊ reſtōez eſt excōicatus excōicatōe papali p̱ ꝓceſſum curie annualez.

Nota ꝙ oēs dātes ꝯſiliuz ad aggrediēdū ſiue ſumēduz aliqđ bellū īiuſtū: ſine q̄ꝝ ꝯſilio nō fuiſſꝫ factū: vľ fieri nō poterat: teneńť inſolidū đ oībus dānis inde ſecutiſ. Hec Ray. ⁊ alij. Si ꝑticipauit in crimīe rapine vľ furti ľ alterius iniuſte dānificatōnis in aliq̄ infraſcriptoꝝ modoꝝ qui cōtineńť in his v̄ſibus.

Juſſio conſiliū cōſenſus palpo recurſus. Participāſ mutus nō obſtās nō manifeſtās teneť inſolidū. i. in totū de oī dāno ſecuto q̄uſqꝫ iſti q̄ paſſus eſt ſatiſfactū ſit. Intellige tamē h̄ cū diſtinctōe. vicꝫ ad p̄mū v̄ſum de tali iuſſiōe vľ ꝯſilio vľ ꝯſenſu coopatōiſ vľ palpo. i. adulatōe. ľ recurſu. i. receptōe latronū ľ reruz ablataꝝ. tali dico adulatōne et recurſu ꝙ ſine hmōi nō fuiſſet facta rapina vľ dānū. alias non tenereť niſi inq̄ꝫtū p̱ueniſſet ad eū de re rapta. vel de q̄nto dāno feciſſet cū ſuis. vľ q̄ntū plus fuiſſet factū ꝓpter aliqđ p̄dictorū ab eo factorū. Quātū ad ſcđm verſum nota ꝙ nō obſtās. ñ manifeſtans: ⁊ etiā mut⁹ teneńť q̄ñ ſūt officiales ⁊ pn̄t ipedire damnū ⁊ nō faciūt. alˀs nō teneť ad reſtōnem. licꝫ peccēt ſi pn̄t impedire dānū ⁊ nō faciūt. Tho. i. iiij. di. xv. Pe. ⁊ Alb. Itē etiā pľa dic vel

plura de his referunt ſup ca. ſicut dignū. de homi. Quantū ad pticipatiōem iſtud fieri pt multipliciter Uno modo coopando cū aliis ad rapiendū. et tūc ad iſtō tenet qd recepit. vł dānificat ſi nō fuit ī cauſa pncipali ł qſi. Secundo mō recipiēdo p viā doni de rapina. ⁊ ad illō tenet qd recipit. Tercio mō p ꝯſūmatōem rapine. vt vict⁹ ⁊ veſtitus: ⁊ hmōi. ſic famuli raptorū ⁊ famuli vſurarioꝝ. vł ipſorum vſurariorū q habēt oīa de rapina ł vſura. ⁊ tenēt ad illud quod ꝯſumūt. Quarto mō p dotatōem. vt marit⁹ q ſciebat ſoceꝝ nō hre niſi bōa rapta ⁊ vſuraria. nō pt recipe dotē. ⁊ ſi recipit tenet reſtituere. Si autē filia remanz vidua tenet reſtituere dotē. qꝛ de alieno ē. ſꝫ ſi neſciebat eſſe tūc diuerſa ē opio int doctores vtꝝ teneat marit⁹ eius ł filia. ſed filia videtur teneri. Quinto p emptōem rei rapte ł furtiue. ⁊ ſi ſcient fecit ob ſui vtilitatē. vltra mortłe tenet ad reſtōeꝫ: ſi inuenit dñꝫ rei: ſi vo nō reppit paupibus erogare tenet vł pciū ei⁹. etiam ſi iā ꝯſūpſiſſet. ſi vo ignorāter: ſiue ſcīātia iurꝭ ſiue facti a pctō pt excuſari. ſꝫ quādo ſcit tenet ad reſtōeꝫ ſi non dū diſtraxit: etiā ſine pcio petito a dño rei. ſꝫ rpetat a vēditore ſi pt. Idē de omibꝫ q ſucceſſiue emerēt rē hāc niſi pus diſtraxerint illā rē. quia bōa fide diſtraxerūt vendēdo. nō tenent ipi ſꝫ emens eam. De hac materia vide in. ii. pte ſū me. Qui impedit aliū iniuſte a conſecutōe alic⁹ officii vel beneficii: ł officii eccleſiaſtici ł ſecularis: vbi ſibi erat iam iuſ acqſitū: tenet ad ſatiſfactōem talis dāni. Si autē nōdum erat ſibi ius acqſitū ſꝫ erat ī via acqrēdi tenet ad arbitriū boni viri qꝫtū pt illud dānū in ipo dubio eſtiari. Silr ⁊ q deiicit iniuſte aliquē ab obtēto iuſte. ł aliter ꝓcurat eiici. ſecus cū iuſte ꝓcedit. Thomaſ in. iiii. diſt. xv.

Qui īfert dānū qd ī ſpecie reſtitui nō poteſt. vt mutilatio mēbri cū q ille lucrabat. vicꝫ manū ī ſcribēdo. vgītatē alti auferēdo pcipue p violētiā ⁊ ſeductōeꝫ: mortē īferēdo alicui q ſolo labore nutriebat faīliā. q ſciēt dādo ad vecturā ł vēdēdo equū claudicātē ł alr nocinū ⁊ ñ illi īdicādo. vñ ēptori ł ꝯductori ſeqt

nocumentū.teneť ſatiſfacere de hmōi ad arbitriū boni viri. Si mulier ſupponit ſibi alienū partū.vľ ɔcepit de adulterio neſciēte viro.teneť viro de oib9 expenſis factis filio putatiuo ⁊ ɔſanguineiſ ⁊ filijs vľ alijs heredibus de his q̄ puenerūt ad eaȝ boniſ. Non tñ teneť mulier illa manifeſtare factū cū piculo vite ſue. Ray .ſed quō agendū ſit vide in ſcða pte ſūme.ti.ð reſtitutōib9. Si exiſtens camerari9 ſiue theſaurarius comitatus.qui vulgariter dicitur camerling9 ſeu notariuſ ſeu aliqð hñs officiū ꝓ q̄ eſt ſufficiēter ſalariat9 .⁊ nihilo min9 ab his pſonis cū q̄bus exequiť officiū ſuū.puta faciendo cedulas et hmōi aliq̄d exigit: vſurpatio ē. nec puto ꝙ excuſet eū cōſuetudo ſicut nec a rapina.ppť h̄ enī ſtatuunť ſalaria ne petat ab illis. vñ ⁊ peccat.⁊ dȝ paupib9 erogari.h̄ dico qꝛ difficile eēt dare tale q̄d.ppꝛijs pſonis cuȝ q̄d modicū ſit.xiiij.q.v.c.nō ſane. Si cū pecunijs cōitatis q̄s hȝ in ðpoſito negociať.⁊ ſi q̄d cū eis lucrať per ɔtctus vſurarios teneť reſtituere vſuras ei a quo accepit Si vero p ɔtractū licitū videť teneri cōitati ſaltē ꝓ pte. vel ptē paupib9 erogare tenetur. Si q̄s ingreſſum ī religiōem educit: vľ p violētiā vel pſuaſiōeſ. vltra peccatuȝ mortale ɔmiſſuȝ eſt excōicatus cū violētiā īfert pſone.et teneť illū vľ aliū inducere ad religiōem in ſatiſfactōeȝ. Vľ teneť ip̄e ingredi ſi nō hȝ impedimētū.ſm Pe.⁊ Jo. De eo ꝟo q̄ oīno intēdit īgredi religiōeȝ:ſȝ nōdum ingreſſuſ reuocať p aliquē ab illo ꝓpoſito.idē dicūt q̄dā.qñ.ſ. non ex cā iuſta.puta qꝛ ī illa religiōe male viuiť.ſȝ ex cā rationabili

Decimū p̄ceptū de deſiderio hñdi res alienas.c.vnū

Vltra preceptū opis iniuſte vſurpatōis diuerſaꝝ ſpēꝝ de q̄b9 dictū ē.etiaȝ introgādū ē de deſiderio habito circa res alienas hñdas ſeu acq̄rēdas iniuſto mō. qð deſideriū ſiue cogitatio ſi eſt cū ɔſenſu rōiſ.⁊ alic9 rei notabiľ ſp ē pctm̄ mortale eiuſdē ſpeciei cuius eſt opus illius īiuſte acq̄ſitōis. Sicͭ ꝟbi grā deſiderās hr̄e p vſuraſ. ē ſpēſ

vſure. Si ꝑ rapinas eſt rapina. Si ꝑ viã occultã ẽ furtũ. Si rem ſacrã eſt ſacrilegiuȝ. ⁊ ſic de aliis. iõ interrogãdũ eſt quõ deſiderauit rẽ alienã: ut habeatˀ ſpẽs pcti q̃ ẽ nccaria ꝯfiteri. In his tñ pctis cordis nõ teneť ad reſtõeȝ Nota etiã cũ q̇s aliq̃m dãnificat ꝓximũ i mĩmo ſi hȝ ꝓpoſitũ dãnificãdi i multo ſi poſſet: peccat mortal'r. Vñ emẽtes ⁊ vẽdẽtes q̃ñcũq; ꝑati ſũt decipe ꝓximũ i mľto ſi pñt cõmode: mortal'r peccãt. lȝ actu in modico decipiãt.

Octauũ p̃ceptũ. Nõ eris teſtis iniquus.

De mendacio Ca. I.

De mẽdacio. Si dixit mendaciũ ꝑnicioſuȝ. i. qd ſit ꝯ honorẽ dei. vt i hiſ q̃ ſunt fidei ľ dãnũ notabile ꝓximi ſpũale ľ tꝑale. mortale ẽ ſm Tho. ii. ii. vbi ſ̃ra. Si dixit fornicatõeȝ vľ vſurã non eſſe peccatũ mortale. Si negat ꝙ ipe vľ aliꝰ dȝ dare ꝓrio ſuo qd ip̃e vouit. ⁊ hmõi Si dixit mendaciũ in iudicio interrogatꝰ a iudice. ꝑiurꝰ eſt ⁊ mortaliť peccauit. ſm btm̃ Tho. Si dixit mẽdaciũ in cõfeſſiõe de neceſſario ꝯfitendis: mortale eſt. Idẽ ſi in p̃dicatõe ſtudioſe: mortale ẽ. niſi ex ſubreptõne vľ ſubita locutõe imp̃meditate. Si ꝑſona q̃ dicit mendaciũ etiaȝ officioſum eſt ꝑſona auctoritatis et magne reputationis ſeu ꝑfectõis poſſȝ ꝑ accidenſ tale mendaciũ eẽ mortale. ſi inde ſeq̃reť g̃ue ſcandalũ i mẽtibꝰ hoĩm. Si dixit mendaciũ iocoſuȝ. i. cauſa ſolacii ľ officioſum. id ẽ ad vtilitatẽ aliquã ꝯſeq̃ndã ſpũalẽ vľ tẽporalem ſine nocumẽto alterіꝰ ſemꝑ ẽ veniale peccatuȝ. Tho. ii. ii. q. iii. Si dixit falſum teſtimoniũ ꝯ aliqueȝ in iudicio: vľ accuſauit iniuſte. vltra mortale pctm̃ teneť de omĩ dãno leſo: ⁊ etiã ad reſtitutõem fame. vt. ſ. dicat ſe falſuȝ dixiſſe. ſȝ poſtq̃ ille eſt punitꝰ nõ teneť ꝓpter ꝑiculũ qd ei imineret.

De detractõe Ca. ii.

Detractio eſt ꝑ quam auferť fama alteriuſ ⁊ multipliciť. Si q̇s iponit alteri aliq̇d falſuȝ qd ſit notabile: mortale ẽ: et teneť ad reſtitutõnem fame: niſi ex h̃ imineret ei magnuȝ ꝑiculuȝ. Tho. ii. ii. Si ad

peccatum alterius quod narrat addidit aliqd̄ notabile vltra peccatū teneť ad reſtōnez fame. niſi ex h̄ imineret ei magnū p̄iculū. Tho. ij. ij. Si ad peccatū alteri⁹ qd̄ narrat addidit aliq̄d notabile vltra pctm̄ teneť ad reſtōez fame. ſi illud dictū importat infamiam. Si pctm̄ alteri⁹ mortale cū eſſet occultū ad diffamandū manifeſtauit aliȷ̄s peccauit mortal'r. et teneť ad reſtitutōem fame inq̄ntum p̄t. niſi illud crimē poſtea p̄ aliaz viā eſſet publicatū Si peccatū alteri⁹ occultū māifeſtauit ñ intēdēs diffamare. l'al's nocere. ſz ex q̄dā loq̄citate: nō vid' mortale. niſi p̄ accidēs. vicz ſi ex h̄ ſeq̄reť diffamatio illi⁹. puta q' audiētes publicāt. Si accuſauit i iudicō vel denūciauit p̄lato crimen alterius: non zelo iuſticie ſed ex maliuolētia peccauit mortaliter. ſed ad reſtitutōem fame nō teneť ſeruato ordīe iuris Si fecit libellos famoſos. id eſt cedulas ſiue ſcp̄ta in detractōnem alterius. ponens in loco publico vt legātur. aut cantōnes et h'mōi. mortaliter peccauit. et teneť ad reſtōem fame Si pctm̄ alteri⁹ etiā manifeſtū narrat ex odio et intētōe nocēdi peccat mortal'r. ſed ad reſtōnem fame nō teneť. ſi aūt ex loq̄citate narrat peccat venialiter

Si defectus alioꝝ q̄ ſunt pctā venialia cōiter recitauit ex loq̄citate l' aliq̄ indignatōne nō eſt mortl'e pctm̄: niſi ex hoc intenderet etiā diffamare. Si ſignificauit peccatū alterius mortale et occl'tū p̄lato vel p̄entibus ꝯfeſſori l' aliȷ̄s qui ſunt p̄ſone mature. vt poſſit meli⁹ ꝓuideri. qd̄ p̄cipue habet locū cū timetur de recidiuo. nō eſt peccatū ſz caritas. Nota tñ cū q̄s teneť ad reſtōez fame: ſi falſū dixit. dz dicere his q̄bus dixit ſe falſum dixiſſe. nec excuſať. q' fit ei v̄ecūdia magna. Si autē dixit verum nō debz dicere illis ſe falſū dixiſſe. quia eſſet mēdaciū. ſz iniuſte et male dixiſſe Si q̄s narrat crimē alteri⁹ ꝑut audiuit: dicēs ſe audiuiſſe ſic ab eo dici. licz occultū ex loquacitate vl' leuitate. nō videť mortale. nec teneť ad reſtōnem fame. vel ſi eſt dubiū. Si q̄s bona facta ab alio dixit mala intentione eſſe facta. vicz ꝓpter hypocriſim et ſupbiā et h'mōi. i

tendens eũ infamare peccat mortal'r. Jdẽ ſi negat bõa facta ab aliq̃. ſi etiã tacet bona q̃ ſcit cũ eſt neceſſariũ ad liberandũ ꝓximũ. Si audiuit infamatões et diffamatõnes aliorũ. Nam ſi hoc facit qr delectaṫ de infamia eoꝝ peccat mortaliter. Si aũt hoc facit qr delectaṫ de loq̃citate ſed diſplicet ei infamatio aliorũ: non videṫ mortale. Jn p̄latis aũt q̃ p̄nt hmõi ꝓhibere ꝛ nõ faciũt. mortl'e videṫ. di. xxv. §. al's ea demũ. i glo.

Jncipit ſecũda ps in q̃ tractaṫ de mõ int'rogãdi penitẽteſ a ꝯfeſſore d̃ ſeptẽ vicijs capitalibꝫ. et eoꝝ ſpeciebꝫ. et p̄mo de auaricia. et habꝫ capitula. ix.

De auaricia que eſt p̄mũ viciũ capitale.

Titulus primus

Auaricia tripliciter ꝑpetraṫ ſcꝫ ĩiuſte acq̃rẽdo. tenaciter retinendo. ꝛ inordinate amãdo. habetq̃ ml'tas ſpecies. Primus modus ſcꝫ iniuſte acquirẽdi de quo ſupra dictũ eſt in. c. Nõ furtum facies. reſtant tamẽ aliq̃ de quibus dicetur. Secũd⁹ modus retinẽdi tenaciter. et tercius ſcꝫ amandi inordiãte poſtea inferius ponenṫ.

De ſymonia Ca. I.

Symonia q̃ ẽ circa ſpiritualia. et eſt ſp peccatũ mortale in om̃i caſu. Nota ꝙ pecunia q̃ recipitur ſymoniace nõ debet reſtitui ei qui dedit. ſꝫ de neceſſitate debꝫ paupibus erogari. vł' illi eccl'ie i cui⁹ iniuriã data ẽ. Si dedit pecuniã vel aliq̃d aliõ qd̃ p̄cio poſſit eſtimari ꝓ bñdo aliq̃ ſacro l' baptiſmo: eucharistia. benedictione nuptiaꝝ. penitẽtia. ordinatione criſmate. ꝛ extrẽa vnctione. quaſi preciũ huius ſacramenti. cui⁹ ſignũ eſt quãdo datur vt p̄ciũ. ꝛ fit pactio cum dante. Jdem p̄ſumiṫ quãdo negaṫ ſacramentuꝫ. ſi non datur pecunia: ſymonia eſt: nec excuſat cõſuetudo. ſecus vero eſt ſi dat vt elemoſynam. ꝛ gratis nõ coact⁹ ſꝫ ſponte: et ad ſeruãdũ conſuetudinẽ nõ coact⁹. Si clericus exiſtẽs accepit aliquid tꝑale ꝓ aliquo ſacro dato vel dando vt p̄cium eius. vel qr aliter nõ dediſſꝫ: ſymonia eſt

Si dedit aliq̄d qđ pꝛecio poſſit exiſtimari ꝑ aliq̄ beneficio eccl'iaſtico: ſimplici vel curato obtinēdo: ſymoniam ꝯmiſit. ſʒ ſoluēdo taxā curie ꝛ bullas nō reputaꝛ ſymonia Jō ſi ꝑ aliq̄ bn̄ficio eccl'iaſtico l' dignitate hn̄da aliqđ tē poꝛale dedit: ſymoniā cōmiſit. ꝛ idē đ ꝯferētibꝫ bn̄ficia ꝛ officia hmōi ꝑ tp̱alibꝫ Si emit l' vendidit aliq̄m capellā eccl'ie: ſymonia eſt. Si emit vel vendidit ſepulturaʒ eccl'iaſticā ſiue ſepulcrū vbi poniꝛ cadauer: ſiue officium eccl'iaſticū: ſymoniā cōmiſit.

Si patronꝰ exiſtēs ꝑ pecunia elegit vel p̄ſentauit inſtituenduʒ: ſymoniā cōmiſit.

Si emit vl' vēdidit aliqđ iuſpatronatꝰ alicuius capelle vl' eccl'ie: ſymonia ē. Si poꝛrexit p̄ces cardiales pꝛo aliquo indigno oꝛdinādo vl' bn̄ficiādo: ſymonia ē. ſi intendit vt p̄latus rōe p̄cū pꝛincipaliter aſſentire. Si fuit mediatoꝛ ad ꝑcurādū alteri aliqđ ſpūale. vt beneficiū: oꝛdinē et hmōi ꝑ aliquo tp̱ali.

Si cōduxit aliquē ad p̄dicādū pactōe pecunie ꝛ huiuſmodi: ſymoniā ꝯmiſit. ꝛ ſimiliter p̄dicatoꝛ q̄ h̄ mō acceptauit: ſymoniā commiſit.

Si filiā l' conſanguineam vl' ſeruā miſit ad monaſteriū pactōe facta de certa q̄ntitate ꝑ ingreſſu monaſterij: ſymoniā cōmiſit: necnō moniales. niſi foꝛte mōaſteriū eſſʒ adeo tenue ꝙ nō ſufficeret illi ꝓuidere. De ſymonijs clericorū vide ī tercia p̱te. c. đ cleric' De hac ꝟo materia ſymonie habes plenꝰ in. ij. p̱te. ti. i. đ ſymonia ꝑ totū

De ꝓditōe Capl'm. ij.

PRoditio frequenter ex auaricia fit Si pꝛodidit ciuitatem: vel caſtrū vl' p̱ſonā inimicis. vltra moꝛtale tenetur đ omi damno inde ſecuto. Si ꝓdidit res alterꝰ iniuſte auferētibꝫ idē. Si ꝓdidit ſecreta alterꝰ iniuſte. vltra moꝛtale tenetur de dānis inde ſecutis. Secꝰ ſi ſecreta iniq̄ vt cōiuratōes et tractatꝰ ꝯtra ciuitatem vl' nocumēta p̱ſonaꝝ manifeſtat. qꝛ tūc bn̄ facit et facere teneꝛ Si recepit aliquid ſub ſigillo ꝯfeſſiōis. ſʒ nō in ꝯfeſſiōe. ſi reuelat peccat moꝛtaliter. niſi illud eſſet q̄d iniquū: cui poſſit obuiare manifeſtando. ꝛ ſi de h̄ perpēdit q̄ndo ꝓmiſit: peccauit

mortaliter. ſꝫ nec dꝫ tenere ſecretū. quia etiā tūc peccaret.

Si legit lr̄as alti⁹ clauſas videt̄ mortl'e: niſi ponerꝫ ſpē in ratihabitōne mittētis: vel eius cui mittitur.

De acceptōe pſonaꝝ. c. iij.

Si accipit pſonā ī iudicio. vicꝫ qꝛ magis audit vnā pſonaꝫ q̄ȝ aliā. vl' credit vni magiſ q̄ȝ alteri nō ſeruato ordīe iuris. l' magiſ dcliat ad vnā ptē q̄ȝ ad alterā rōne amicicie et hmōi poſſet eſſe mortale. Si in diſtribuendis bn̄ficijs vl' officijs eccl'iaſticis vel ſeculari bus admittit īdignos: peccat mortaliter. et tenet̄ de dānis īde ſecutis pſonis. Si ī faciēdis cedul' q̄ vulgariter dicūt̄ ſcrutinia ſciēter admittit īdignū. vl' q̄ phiberet admitti l' excludi dignū peccat mortaliter. Si in diſtribuendis oneribꝫ: vl' imponēdis collectis ciuitatis ſciēter grauat aliquē cōtra vl' vltra debitū. vl' alleuiat peccat mortaliter. et ſi ſolū ex eius dterminatione fieret talis diſtributio: tenet̄ dānificatiſ de dāno. ſec⁹ vero eſt ſi ponunt̄ cuꝫ eo plures alij. Et ſi cū haberet diſtribuere elēoſinas alicui⁹ ſocietatis vl' teſtamenti ꝛ hmōi nō fidelit̄ diſtribuit: ꝛ ſi dediſſꝫ nō indigētibꝫ. vl' tra mortale tenet̄ ad reſtōem.

De turpi lucro Ca. iiij.

Si iudex accepit pecuniaꝫ vt iudicaret: aut bene iudicaret: aut nō iudicaret. aut iniuſte iudicaret peccat mortal'r. et tenet̄ illā reſtituere dāti. niſi dediſſꝫ vt male iudicaret. qꝛ tūc tenet̄ dare paupibꝫ. Idēꝫ de teſte p teſtimonio falſo ferēdo. qꝛ peccauit mortal'r: et tenet̄ reſtituere. Si fecit īſtrumētū in fraudē vſurarūꝫ vt notari⁹ peccauit mortl'r. ꝛ mercedeꝫ quam accepit dꝫ paupibꝫ erogare. Si fuiuit vſurario in arte vſuraria: ut notari⁹ peccauit mortl'r. ꝛ ſi bona vſurarij eēnt obligata r̄ſtitutōi nō poſſꝫ retinere ſalariū. ſꝫ dꝫ reſtituere creditoribus vſurarij. al's aūt poſſꝫ ſed illud dare debꝫ paupibꝫ. de honeſtate tamē nō d neceſſitate: niſi ip̄e eſſet pauper.

Si recepit pecuniā p turpitudine. vt meretrix vl' alia mala mulier: debet illā pauperibus erogare. non tamen de neceſſitate ſed de conſilio honeſto. Si q̄s fac aliq̄m

artē vl̄ artificiū cui⁹ vſus vt
plurimū eſt mortale. vt face
re taxillos vl̄ cartas ⁊ hmōi
peccat mortal̄r. nec dꝫ abſol
ui niſi diſponat illō dimitte
re. Lucrū vero ex hoc factū
debet paupibus dare: ex cō
ſilio nō p̄cepto. Si dieb⁹
feſtiuis emit l̄ vendidit nego
ciādo. niſi forte in nundinis.
vel fecit ꝯtractus al̄s non ne
ceſſarios tūc. vl̄ ſcripſit vl̄ fe
cit aliq̄d manuale ꝑ lucro: vl
tra peccatū ſm aliquos dꝫ il
lud lucrū paupibus dare. et
hoc poti⁹ videt̄ de honeſtate
q̄ꝫ de neceſſitate. Si tēpo
re meſſiuꝫ vel vindemiarum
emit bladuꝫ vl̄ vinū vl̄ fru/
ctus vt alio tpe vendat cari⁹
nō exiſtēs tal̄ rei negociator.
neq̄ꝫ ꝓpter aliquē honeſtū fi
nem. ſꝫ ꝓpter cupiditatē tur/
pe lucꝝ eſt. non tn̄ tenet̄ ī aliq̄
Si accepit aliq̄d vt aliq̄m
eligeret ad dignitatē aliquaꝫ
tpalem vel officiū ſecl̄are. vl̄
vēdidit hmōi officia ſecl̄aria
turpe lucrū eſt: nō tamē tene
tur ad reſtitutionē aliquam.
Si mercator vl̄ aliuſ por
tauit vl̄ portari fecit ferrū li/
gna ⁊ quecunq̄ꝫ mercimonia
ad terras infideliū nō habēs
licentiā apl̄icaꝫ eſt excōicat⁹
excōmunicatōne papali: in/
curritq̄ꝫ alias penas. vt ha/
bes in tercia pte. ti. xxv. p to
tū. Idē d dātib⁹ in h̄ auxiliū
⁊ ꝯſiliū. Si negociator ex
ercet negociatōes nō ad ali/
q̄m finē honeſtū. vicꝫ gubna
re familiā: vtilitatē patrie et
hmōi. ſꝫ p̄ncipal̄r ob īmēſaꝫ
cupiditatē ꝯmittit turpe lu/
crū. Nō tn̄ tenet̄ de neceſſita
te dare lucꝝ paupib⁹. ſꝫ vnā
ptem de ꝯſilio ⁊ honeſtate

De ludo multiplici. c. v.

l Udus. ſi luſit ad ta/
xillos vl̄ cartas: vel
ad aliū ludū fortune
Si vicit p fraudē vl̄ p fal
ſos taxillos vl̄ mendacioſe:
tenet̄ illud qd ſic vicit reſtitu
ere amittēti vltra mortale cō
miſſum. niſi ſit quid paruuꝫ.
Si vicit ab eo q̄ alienare
nō potuit. vt ſeruo: religioſo
vxore: filiofamilias: et hmōi
tenet̄ reſtituere his q̄ habent
curā illoꝝ. et eſt mortale ſi eſt
q̄d notabile. ⁊ ſi ex cupidita/
te acq̄rendi ludit. Si per
multā importunitatē traxit
aliū qui nō intendebat lude/
re. vel retinuit volentē recede
re. vltra mortale tenet̄ illi ſi ē
q̄d notabile. Si acquiſi/
uit ſeu vicit p ludū hmōi iu

locis vbi ꝓhibet̃ ludus ⁊ mã dat̃ fieri reſtitutio: ſiue legib⁊ impialib⁊ ſiue municipalib⁊. ⁊ ſeruat̃ q̃ntum ad vtrũqꝫ. de bet tunc fieri reſtitutio illi q̃ amiſit. ſecus ſi leges ille ſunt abrogate p ꝯtrariam ꝯſuetu dinem. Si vicit p ludum in aliis caſibus: exceptis p̃di ctis non tenet̃ illi reſtituere q̃ amiſit: q̃uis poſſit elemo/ ſinaliter ſi ſit paup elargiri. ſꝫ debet paupibus erogare de boneſtate ⁊ cõſilio. ſm aliq̃s tenet̃ de neceſſitate. qđ tuti⁹ eſt. non optet tñ tales ſtrige/ re ita ad certã reſtitutõem ſic̃ ĩ furtis vſura ⁊ hmõi. ſm ve ro Ray. ſunt q̃dam pſone q̃/ bus indiſticte tenet̃ q̃s reſti/ tuere q̃cq̃d ab eis lucrat⁹ fu erit in alee et taxillorũ ludo. vicꝫ furioſi: prodigi. minoreſ xxv. annorꝝ. ⁊ maxime pupil li Jtẽ mẽtecapti ſurdi mu ti ceci: et qui ppetuo morbo laborant: quia tales reb⁊ ſuiſ ſupeſſe. id ẽ ꝓuidere nõ poſ/ ſunt. ꝑpter quod dãdi ſũt eiſ tutores et curatores. Jdẽ vi det̃ dicendũ de ſeruis: mona chis et ceteris clauſtralibus ⁊ filiiſfamilias q̃ nõ habẽt pe culiũ caſtrẽſe vł q̃ſi. ⁊ de vxo re q̃ nõ bꝫ bona paſernalia. ⁊ etiã de admĩſtratorib⁊ rerũ ecc̃laſticarꝝ que ſunt paupe rũ. et de ſiłib⁹ pſonis. tñ tł'eſ pecunie nõ ſunt reſtituẽde e/ as pdentib⁊. ſꝫ tutori: curato ri: patri. mõaſterio. dño. ma/ rito ecc̃ie et hmõi. De reſti/ tutõe taliũ vide pleni⁹ ĩ ſum ma. ĩ. ij. pte de reſtõe ludi. De aliis vero q̃ ꝯtigũt in ludis. vt fraudes: blaſphemie. amiſ ſio tpis et hmõi habes ĩ ca/ pitulis aliis.

De inq̃etudine. Ca. vi.

Jnq̃etudo circa tpa/ lia acq̃rẽda ⁊ ꝯſeruã da Si habuit im mẽſam ſolicitudinẽ circa hu iuſmodi: ⁊ ꝑpter hoc dimiſit aliq̃d neceſſariũ ad ſalutem. vt miſſam et hmõi: eſt morta le Si vero nõ dimiſit ne ceſſaria ſꝫ remiſſior fuit q̃ ad ſpiritualia: veniale ẽ. Si habuit nimiã ſollicitudineꝫ circa hmõi ex parua ꝯfiden/ tia auxilii dei in ſe nõ eſt mor tale. ſed videt̃ veniale. ẽ tamẽ multũ impeditiuũ deuotõiſ ⁊ aliorꝝ bonorꝝ ſpũaliũ.

De inhumanitate retinẽ/ di tenaciter. Ca. vii.

Auaricia in retinẽdo tenacit̃ ſeu inhũani/ taſ ñ faciẽdi elẽoſinaſ

corpales indigentib; qñ pōt hoc ꝓſu ɔtinet. ſ. Uiſito po to cibo redimo tego colligo condo. Si hñs ſupflua q̄ ad naturā: ⁊ quo ad decētiaʒ ſtatus ſui ꝑ ſe ⁊ familia ſua ñ ſubuenit neceſſitatib; aliorū etiā nō extremis ſed magnis q̄s nouit: mortale ē Si habens de ſupfluo quo ad naturam ⁊ ſi nō quo ad decentiam ſtatus ꝑ ſe et familia ſua non ſubuenit paupib; in extrema neceſſitate quoſ nouit mortale cōmuniter iudicat. ſed hic optet multa ɔſiderare ad bene intelligendū. vide de hoc in ſcđa pte. ti. ꝑmo.

Si non ſubuenit indigētibus de induſtria ⁊ arte ſua cū potuit. vt medic⁹ medendo et viſitādo ĩfirmoſ paupe res ſine ſalario. Aduocat⁹ in aduocādo, ꝓcuratori ꝓcurādo: et hmōi. videt mortale.

Si q̄s nō ſubueīt paupibus neceſſitates extrēas patiētib; cū poſſʒ: vł tardauit dare. et exaſpauit paupes veniale ē. Si parauit paupibuſ nimis ſūptuoſa vł nimia q̄ſtuantib;. ſine cā indigētib; vł vtētib; male elemoſynis. pctm̄ eſt potius q̄ʒ meritum Si laborantib; ꝑ eo ĩ q̄cunq̄ʒ miniſterio nimiſ diſtulit eis dare mercedē vltra cōuentiōes factas: cū tñ poſſit ſoluere: poſſet eſſe mortale ſi incurreret ğue damnū vł ſcādalū. idē ſi aliq̄d ɔ̄fraudauit

De auaricia amādi res inordinate Caplm. VIII.

Nota ꝙ ſi q̄s res etiā iuſte acq̄ſitas ita ĩordinate amat vt inhereat eis vt fini: cui⁹ ſignū eſt qñ ꝓpter eas nō amittēdas eſſet patus facere ɔtra aliq̄d p̄ceptorū dei peccat mortał: quia plus diligit creaturā q̄ʒ deuʒ. Si aūt nullo modo vellʒ facere ɔtra ſalutē ſuam ꝓpt̄ hmōi tpalia: q̄ʒuis inordiate afficiat ſeu amet ea veniale eſt.

De ꝓdigalitate ɔ̄ria auaricie. Caplm IX.

Si ſupflue expēdit ſuam ſubſtātiā. vł ĩ edificijs ſūptuoſis. vł ĩ eq̄s. ł in ɔuiuijs delicioſ vel freq̄ntib;. vł paleſtris. vł ludis vł ornamētis vł turpitudinib;: et p̄cipue młiez. vel ĩ enxenijs vel hyſtriōib;. ⁊ huiuſmodi peccatū eſt. et quando eſt notabił exceſſus ſʒ eſt ſine conſenſu: eſt veniale. vel nullū etiaʒ de re notabili ſm

proportionē ſui ſtat⁹ ē mor/
tale. vł in modico eſt veīale.
Deſcēdere aūt ad pticularia.
puta determīare qñ eſt mor/
tale vł veniale nō de facili pt
dari iudiciū certū a q̄ ↄg̊ſcaꝛ.

De inuidia q̄ eſt ſcōm vi/
ciū capitale.

Titulus. ij. de inuidia et
ei⁹ ſpeciebꝫ. iiij. et hꝫ capitła
iiij. Capitulū primū.

Inuidia ē triſticia de alie
no bono inq̄ntū
deſideraꝛ vt diminutiuū p/
prie excellentie. et ſi ſit ex ↄſē
ſu rōis mortale eſt. niſi eēt ꝺ
aliq̄ re parua. ſic puer q̄ inui
det alt̄i puero ꝙ habeat plu/
res fructus et hmōi. ſed ſi ſit
ſm motū ſenſualitatis. et cū
diſplicentia rōis ē veniale vł
nullū. etiā de re notabili. In
terrogādū eſt ſm ſtatū de hu
iuſmodi inuidia. ſ. ſi p̄lat⁹ al
teri p̄lato inuidet de maiori
p̄latōe vł dignitate. Si ē of
ficialis de maiori ꝛ digniori
officō. Si doctor de maiori
ſciētia ꝛ cōcurſu. Si ſchola/
ris de acutiori ingenio alte/
ri⁹ ſcholaris. Si ciuis de ma
iori honore ꝛ reputatōe alte/
ri⁹. Si ſpūalis ꝺ maiori fa/
ma alteri⁹. Si mł'ier de alt̄i⁹
marito: filijs: ornamētis pul/
critudīe et hmōi. Si artifex
de artificijs artis ſue ꝛ lucro
ꝛ ſic de alijs. Si q̄s cū dolꝫ
de bono ꝓximi ſui. nō ex eo
ꝙ ille hēat ſꝫ de defectu ſuo.
qꝛ ip̄e illo caret. cōtent⁹ tñ ꝙ
ꝓxim⁹ habeat nō ptinet ad ī
uidiā. ꝛ ſił'r ſi doleat de bono
inimici. ex hoc ſolū qꝛ timet
inde ſibi nocumētū: nō ꝓp̄e
ptinet ad inuidiā.

De odio et alijs filiabꝫ in
uidie. ꝛ p̄mo de odio. Ca. ij.

Si habuit odium ad
deū. qꝛ flagellauit eū
ł impediuit mala de
ſideria ei⁹. vł alia de cā. mor/
tale ē. Si habuit odiū ad
ꝓximū deſiderās malū eius
vt malū. et ſi ē malū notabile
qꝺ ille appetit rōe delibera/
ta: mortale ē. ſiue malū ſit ī p
ſona vł fama vel ſubſtātia ł
alio mō. ſecus aūt ſi nō ↄſen/
ſit rōne. ł ſit q̄d nō multū dā
noſum. Si vero deſidera
uit malū alteri⁹. vicꝫ infirmi
tatem in bonū ei⁹. vt. ſ. bon⁹
efficiaꝛ. ł ne peior: vł ne alijs
noceat: non eſt odiū. Inter/
rogandū et inueſtigandū eſt
hoc caute. nam laici oēm diſ
plicētiā ſolēt appellare odiū.

q̄ tñ nō eſt niſi mō dicto. Itē odiū ɔtra vnū reputāt tm̄ vnum peccatū. Sed nota ꝙ ſicut in alijs ſic in iſto. quotiēſ reuocādo iniuriā menti d̄ nouo habuit odiū ad illū cum conſenſu rōnis. totiēs peccauit mortaliter. Interrogādū eſt etiā de tp̄e.ſ. q̄ntum ꝑſeuerauit et quō freq̄nter odiuit. Itē ꝙ dimittat omne odiuz. ſed nō opꝫtet imo nō debꝫ ille petere veniā quem odiuit ſi peccatū eſt occultū. niſi publice cū verbis vl' alijs modiſ offendiſſet.

De ſuſurratōe q̄ eſt ponere diſſenſiōes inter amicoſ ꝓpter malā intentōez. Ca. III

Si q̄ſiuit ponere diſcordiā int' amicos l' cōſanguineos: dicēs malū vni de altero. vl' ecōtra l' referens ſtudioſe q̄ p̄nt cauſare hmōi. quia mortale eſt. ⁊ nurus erga ſocrū. et ſocrꝰ erga nurum ſolēt his vacare.

Si dixit aliq̄ ꝟba vñ orta eſt diſcordia inter amicos vl' ɔſanguineos. ſed nec h̄ intendens ſed īcaute: de ſe non eſt mortale. ſꝫ poſſet eſſe rōne ſcādali. Si q̄s intēdit diſſoluere malas amicicias. vel ɔuerſatōz alicuiꝰ cū alijs ne decipiatur ɔgruis remedijs nō eſt malū

De exultatōe in aduerſis Capitulū IIII.

Si vidēs dāna eueníre ⁊ mala his q̄bꝫ inuidet vl' odiū hꝫ letat' deliberato aīo de malo illiꝰ mortale ē. ſecꝰ aūt ſi nō deliberato aīo. Letari autē de malo īimici: nō inq̄ꝫtū malū eius: ſꝫ inq̄ꝫtū nō poterit nocere. vl' al's iniuſte eū opp̄mere pōt eſſe ſine peccato.

De triſticia in ꝓſp̄is

De triſticia in ꝓſp̄is q̄ hic differt ab inuidia. quia triſtatur de bono ꝓximi: ⁊ ꝓpt' hoc cogitat quō male habeat ⁊ deſiderat. ſꝫ ɔtīgit ſepe ꝙ nō patit' ille dāna q̄ ei appetit. ſꝫ magꝭ ꝓſpat' ⁊ d̄ h̄ triſtat'. ⁊ ē mortale vbi eſt ɔſenſus rōis

De ira que ē terciū viciuz capitale. ti. iij. et habꝫ. c. ij.

Ira ē appetitus vīdicte. ⁊ viciuz capitale: et freq̄nter miſcet' cum odio. Si ꝓpter aliquē defectū ī ſe vl' in altero ɔmiſſuz deſiderauit vindictā ſeu punitōez q̄modocūqꝫ: vt ꝑ ſe vl' a deo l'

ab alio intēdēs solū ſatiſſacere animo ſuo irato. ⁊ eſt mortale. quādo ſcʒ solū ītēdit punitōeʒ ꝑter ordinē rōis: ſi notabile malū ē et cū ꝯſenſu rōnis. al's veniale. vt ira q̄tidiana in gubernatōne familie.

Si irat⁹ in ſeipm ꝑpt aliquē d̾fectū turbat̾ ꝯtra ſe veniale eſt cōiter. Si irat⁹ ꝯ deū ꝑpt aliqđ flagellū murmurat in corde vl' ore īpatiēter ferēſ. ⁊ poteſt eſſe mortale ⁊ veniale. ſm modū impatientie.

De indignatōe et alijs filiabus ire. Ca. II

ſ I indignatus ꝯ aliquē nō valēs audire eū vl' videre: reputāſ eū indignū eo q' ſibi diſplicuerit cū debuit fuire. poti⁹ eſt veniale ꝯmūiter. et ſi ꝑpt h̄ retinet ſibi loq̄lam: vl' aliđ ſignū oñdit diſplicētie. q̄ auferenda ſunt ꝑpt ſcandalū ꝓximorū ⁊ opinionē odij.

De tumore mentis

ſ I excogitauit diuerſas viaſ ⁊ modos ad vindicādū ſe de iniuria: et his implicauit menteʒ cogitatōibꝫ altercatiuis: ſm ꝓceſſum poteſt eſſe mortale et veniale.

De clamore

ſ I ex ira clamauit cōtra aliquē inordīate et ꝯfuſe et furioſe loq̄ndo: eſt veniale cōmuniter.

De cōtumelia.

ſ I dixit alteri verba contumelioſa vl' iniurioſa importātia vicia vel opprobria aīo iniuriādi notabiliter. vt vocādo eū ꝓditorem vl' inhoneſtā ꝑſonā. ⁊ dicendo mala de ꝑentibꝫ ⁊ huiuſmodi mortale ē. Si dixit v̄ba opprobrioſa familie ſue vl' diſcipul' vl' ſibi ſubditis cauſa correctōiſ. ſi fit mō debito ⁊ honeſto ē ſine pctō. vl' ꝯmūiter ē veniale: niſi īfamatoria diceret. ⁊ ſeq̄ret̾ ſcādalū magnū.

De blaſphemia ⁊ maledictōe creaturaꝝ.

ſ I blaſphemauit animo d̾liberato aliq̄m vt ꝑcuteret̾ tali maledictōne in malum: eſſʒ mortale: niſi hoc affectaret ī emēdatōnem eius. Si vero hoc non deſiderauit ſm rationem: ſed ſm ſubitum motū ire eius. Cuius ſignum eſt. quia ſi hoc contingeret valde doleret. ſicut fit a parentibus: cōmuniter eſt veniale.

Si maledixit creaturaſ irratōnales .qꝛ ſi fecit ī deteſtatōem creatoꝛis.vł in dānum dñi eiꝰ:eſt moꝛtale.alˀs veniale et ocioſuꝫ Si blaſphemauit animas defunctoꝝ ſuoꝛū parentū vł alioꝛū hoīm. videt̄ moꝛtale· qꝛ videt̄ intēdere notabile malū. Ideꝫ cū ſeipm̄ maledixerit ex īpatiētia. Si blaſphemauit diabolū malū ē.qꝛ ocioſū ſalteꝫ. De maledictōe dei ꝛ ſctōꝛuꝫ dictū eſt ſup̄ p̄mo p̄cepto.

De rixa.

d E rixa per quam ex ira ſeinuicē homīes ꝑcutiunt. vicꝫ cū ſit aīo nocēdi vł iniuriādi. vt in adultis eſt moꝛtale.in incipiēte veniale. Idem in ꝓſequēte aīo vidicatiuo.ſecus ſi aīo defendēdi ſe tm̄.vel etiā ad exercitiū: vt pueri.

De ſeditōe.

d E ſeditōe q̄ eſt quādo vna ꝑs ciuitatis ī ſurgit ꝯ aliā ex ꝑte eiꝰ q̄ iniuſte mouet:eſt moꝛtale cū oībꝫ ſequacibꝫ eiꝰ.et tenet̄ de oīmibus dānis inde ſecutis alteri ꝑti. Ex ꝑte aūt eius q̄ reſiſtit ſeditōi iniuſte mote ꝯtra ſe ł bonū ciuitatis .nō eſt ſc̄m ſe peccatū :niſi miſceant̄ odia ꝛ vindicatōes.put ꝯmūiter accidit. Qn̄ ex reſiſtētia alti ꝑti ſequerent̄ multa ꝑicula ꝛ mala cedendū eſſet .alˀs nō euaderet multa pctā q̄ in ꝯflictu partiū ſequerent̄ Si quiſ etiā ita partialˀ ē vt guelphꝰ ꝛ gibelinus. ſeu aliter ꝑtialiſ ita obſtinato aīo ꝙ appetit exterminiuꝫ alteriꝰ ꝑtis ſeu exiliū ꝑ phas et nephas: paratus etiā in malis ſeq̄ ꝑtem ſuam nō eſt ſine moꝛtali:ꝛ in malo ſtatu ꝑditōis.

De bello

ſ I q̄s mouet bellū iniuſtū moꝛtalˀꝛ peccat ꝛ omnis qui dat auxiliū cōſiliū et fauoꝛem ſimilit̄ peccat moꝛtaliter. De dānis aūt que ibi fiūt:ꝛ de reſtitutōibꝫ ꝛ quid ſit iuſtū vł iniuſtū bellum:vide in tercia ꝑte. De homcidio dictū ē.ſ.c.v.

De acidia q̄ ē q̄rtū capitale viciū.ti.iiij.et hꝫ.ca.v.

Primū caplm̄ de eadē

a Cidia importat tediū bene opandi. Si ita ꝯtriſtatꝰ ꝛ tediatꝰ ē ꝙ habuit i hoꝛroꝛē bona diuiā.ꝛ ī abomiatōeꝫ ſpūalia ꝛ oꝑa bona ad q̄ tenet̄ vt p̄cepta dei et ec

cleſie ꝛ hmõi: qñ adeſt ꝯſenſus rõis ē moꝛtale. ſ; ſi h; talē motũ tm̃ ſm ſenſualitate; cũ diſplicētia rõis: ē veniale
Si aũt ꝯtriſtat⁹ ē de moꝛte ꝯſanguinei ꝟ alio caſu ꝙ peniteteũ bñ feciſſe. vꝟ ꝓponit ãplꝰ nõ bñ facere moꝛtale eſt
Si ita ꝯtriſtat̃ ꝙ vell; nũꝗ̃ fuiſſe creat⁹ a deo: ſeu non eſſe nat⁹ in mũdo. vel eē ſicut brutũ animal. vel moꝛi quõcũq; ſiue bñ ſiue male diſpoſitus dũmodo hic exiret. talꝭ triſticia cũ conſenſu rõnis eſt moꝛtale. Si etiã ita ꝯtriſtatur de aliq̃ caſu aduerſo ꝙ incurrit grandē iufirmitate; ꝓpt̃ nimiã triſticiã ꝑdēs ſomnũ: dimittēs cibũ ꝛ hmõi: videt̃ moꝛtꝭe qñ poteſt ſe iuuare cõtra hmõi. Si ꝯtriſtatur ex cõſideratiõe bonoꝝ q̃ habent alij q̇bus ipe ē ꝑuat⁹ vilipēdēs oĩa ſibi data a d̃o. ꝛ inde ſumens tediũ bñ operandi: ſm cõſenſum rõis illa acidia eſt cõiter veniale: ꝛ in ꝑſonis ſpũalib⁹ reꝑit̃ Si contriſtat̃ ex hoc ꝙ bona ꝓpoſita q̃ fecit ſepe frãgit: ex h̃ incurrit tediũ bene oꝑandi q̃ ſi ſibi videat̃ nõ poſſe ꝑficere acidia eſt in ſpiritualibꝫ incipientibus deo ſeruire Si ex frequentia temptatõnũ attediat̃ in laboꝛãdo ꝛ reſiſtendo: veniale eſt. ſi tamē reſiſtat in incipientibus cõtingit ſepe. Si attediatur ĩ bonis operibus vꝟ bene operando oꝛando audiēdo legendo lectõnes vel p̃dicatões. aut dicendo officiũ et hmõi. nõ tamen dimittit de neceſſitate fienda cõmuniter eſt veniale. ꝛ ſatis etiã in ſpiritualibꝫ reperit̃. Si triſtat̃ de aliq̃ d̃fectu magis ex eo ꝙ apparet defectuoſus coꝛã hoĩbꝫ ꝗ̃ coram deo acidia ē: ꝛ freq̄nt̃ veniale ꝓcedēs ex ſuꝑbia.

De filiabꝫ acidie Ca. II

D E filiabus acidie in quibus difficile ē cognoſcere quando ibi ſit peccatũ moꝛtale. niſi ꝯmiſcetur cũ aliquo peccato. vt cũ omittit̃ aliqđ p̄ceptũ. niſi deꝑmat ita mētē ꝙ tollat caritatē dei et ꝓximi.

De deſperatõe

S I deſperauit de miſericoꝛdia dei: exiſtimans nõ poſſe vꝟ nõ velle ei parcere etiã reuertenti ad penitentiã. vꝟ non poſſe abſtinere a peccatis cũ adiutoꝛio dei eſt moꝛtale ſm deliberationē et conſenſum. ſec⁹

ſi ꝯm aliquē impulſum tēptatiōis. Si deſꝑauit ſe non poſſe euadere aliquas miſerias mūdi vl̄ ꝑicula ꝓpter que decreuit ſe occidere eſt mortale. Et ſi aliquid ad hoc fecit multo magis.

De malicia

Si cōtempſit diuina et ſpūalia bona ex triſticia aggrauāte mētem mixta cū acidia mortale eſt. Si autē cōtemneret ꝛ refugeret ea ꝑ que poſſet vitare peccatū. quia tūc ꝑtinꝫ ad blaſphemiā in ſpiritūſanctū vt infra dicet̄.

De puſillanimitate.

Si ſubtraxit ſe ab ill̄ bonis ad q̄ erat apt⁹ timore deficiēdi. vt a ieiunijs: ab ingreſſu religionis. a ꝑlatōe iniūcta ab officio ꝑdicatōis et audiētia cōfeſſionis iniūcte et hmōi: eſt ꝯmuniter veniale niſi eſſet ꝑceptū in eo quod dimittit̄.

De rancore

Si habuit in diſplicētiam et tediū corrigentes eū ꝓpter correctōneꝫ eſt veniale. niſi illos odiret. ꝛ tunc odiū eſt mixtū.

De ocioſitate que ꝓcedit ex tedio.

Si ſtetit ocioſus nihil boni oꝑans corporale vl̄ ſpirituale: vnde amittit tꝑus irrecuꝑabile: videt̄ veīale. niſi ex ocio addat̄ aliqđ viciū quod frequenter accidit: et quāto tēpore ſtetit ocioſus.

De torpore ſeu pigricia bene operandi.

Si fuit tardus ad bn̄ operandū. licꝫ illđ fecerit: tardus ad eccleſiam ad orandū: ad elemoſinas dandū: et hmōi: cōiter ē veīale. niſi ex tarditate omitteret̄ ꝑceptū. vt quia cito nō ſubuenit patiēti extremā neceſſitatē. cum tenet̄ vt infirmo. vnde ſequit̄ mors ꝛ huiuſmodū: tūc eſt mortale.

De euagatione mentis

Si habuit diſtractionē mētis in oratōe: ꝛ fuit in ea. vel cū volūtate euagat̄. vl̄ audiēdo ꝑdicatōem et diuina mēte cogitauit vana et inutilia. eſt cōiter veīale. niſi addatur aliqđ ſpeciale peccatū. vl̄ ꝑ totū officium ad quod obligat̄ ex ꝑcepto. vl̄ audit noua. vl̄ ſi loquitur inutilia. vel ex tedio mutat loca hīcinde. vl̄ diſtrahit ſenſus ꝛ mēbra diuerſi-

mode eſt veniale cõmuniter.

De negligentia ſeu tepiditate Capitulũ III.

q Ue eſt remiſſio volũtatis circa ea q̃ dꝫ facere. In hac q̃tidie oẽſ offendũt .ſꝫ venialiter.niſi omittaꝛ aliqđ neceſſariũ.

Si fuit negligẽs circa opera miſcordie ſpũalia .q̃ h vſu cõtinẽꝛ. Cõſule caſtiga dimitte ſolare fer ora Hota ꝙ ſub ꝯſule ꝯphẽdiꝛ doctna.ꝛ docere ignorãtẽ p̃cipue ad ſalutẽ vtilia Si fuit negligens ad addiſcẽdũ neceſſaria ad ſalutẽ.vt p̃cepta dei ꝛ eccl'ie generalia.qꝛ hmõi igrantia nõ excuſat.vl' ad eundũ ad p̃dicatõem.ꝛ vtile ẽ iniũgere idiotis vt p̃dicatiões aliq̃s audiãt. Si fuit negligẽs ad ꝓcurãdũ ſibi ſacramẽta et ſue familie.ꝛ ſi ex negligẽtia ꝛ dilatõe mortua eſt ꝓles ſine baptiſmo: ẽ mortl'e

Si infirmꝰ mortuꝰ eſt ſine cõfeſſiõe et cõmũione vel extrema vnctõe: cũ ex negligentia . aſſa ꝓcedit: videtur mortale vl' graue veniale ſm ꝙ plꝰ ille indigebat Si fuit negligẽs ad ꝓcurãduꝫ ſacramentũ ꝯfirmatõis Si iteꝝ feciſſꝫ dare ſacra baptiſmi:ꝯfirmatõis vl' ordinẽ ſcieter ſacꝝ.ẽ mortale. ꝛ ꝯhiꝛ irregularitas in ſuſcipiente.

Si fuit negligens ad fraternã correctõem.cũ teneꝛ videlicꝫ de pctõ occulto ꝛ mortali. ꝛ inde ſperabat emendationẽ illiꝰ.tũc eſſꝫ mortale dimittendo om̃ino illã:veniale vero retardando. vl' de hiſ q̃ non ſunt mortalia. Si nõ ſeruauit ordinẽ debitũ ĩ fraterna correctõne.vl' nimis aſpere vel tẽpore vl' loco indebito:peccatũ eſt.

De negligentia cõfeſſiõis Capitulũ IIII.

ſ I omiſit ad minꝰ ſemel in anno ꝯfiteri.l' ex negligẽtia vl' igrãtia mortaliter peccauit. Secus ſi ex impotentia. vicꝫ qꝛ non habet copiã confeſſoriſ. ſed ſi poſtea cum habet copiam confeſſoris nõ ſuppleuit defectũ:mortale eſt. Si fecit confeſſionem fictã ſciẽter dimittens aliquod mortale. vel quod dubitabat vel credebat eſſe mortale .etiam ſi non eſſet mortale: mortaliter peccat:et teneꝛ iterare ꝯfeſſionẽ. Si dicit ſe eẽ ꝯtritũ de oibꝰ pctis ꝛ diſpoſitũ ad abſtinẽdũ ꝛ ſatiſfaciẽdũ:cũ h ñ

intenderet mortalit peccauit ⁊ tenet iterare ɔfeſſioēȝ Si pniaȝ ſibi iniūctā ꝑ mortalibus ex negligētia omiſit facere peccauit mortal'r :et tenet iterare ɔfeſſioēm: ſi ē illi⁹ oblitus pnie. Si ſciēter ɔfeſſuſ eſt ei quē ſciuit excōicatū vel ſuſpēſum. l' nō habētē auctoritatē. puta qr ſymoniace accepit bn̄ficiū. l' qr intruſus eſt ꝑ laicaȝ ptātem: peccauit mortaliter . ⁊ tenet iterare cōfeſſioēm. Si ɔfeſſus eſt in excōicatōne maiori exiſtens quā neſciuit ipe nec cōfeſſor ei⁹. abſolutus tn̄ fuit a pctiſ. optȝ itex cōfiteri. quia nō fuit capax abſolutōis tūc ꝓpt excōicatōeȝ Si ɔfeſſuſ eſt ei q̄ nō habet ſufficiētē ſciaȝ peccat. ⁊ ſi fuit adeo igrās q neſciuit diſcernere pctā eiuſ p̄cipue cōmunia tenet iterare cōfeſſionē.

De negligētia circa ɔmunionē. Capl'm. v.

Si omiſit cōicare ſel' in anno. ſ. in paſca reſurrectōis poſt ānos diſcretōis: peccauit mortaliter niſi fuiſſet legitime īpedituſ. vt qr alterat⁹ ſtomacho l' ex cōmūicatus . q̄rens tn̄ abſolutōeȝ . l' de licentia ꝓprij cōfeſſoris ꝑ aliq̄t dieſ differret. ⁊ in hmōi caſib⁹ dȝ ſupplere defectū qn̄ p̄t. Si nō cōicauit ieiun⁹. ita. ſ. q p⁹ mediam noctē aliq̄d ſūpſit ꝑ modū cibi l' pot⁹: peccauit mortaliter: niſi eſſet g̃uit īfirmus qr tūc licȝ Si cōmunionē ſumpſit cū ſtaret cū ꝓpoſito alicuius peccati mortaliſ. vl' cum eſſet excōicat⁹ hoc ſciēſ vel ignorās ignorātia craſſa peccauit mortalit. Si nō confeſſus de aliquo mortali peccato cōmiſſo aduertēter ex verecundia: vel inaduertēter ꝓpter indiſcuſſionē ɔſciētie . vel ex ignorātia craſſa et ſupina ſumpſit ɔmunionem peccauit mortalit. Et nota q ſi quis omittit cōfeſſionem vl' cōmunionē in tpe ſtatuto conari debȝ cōfeſſor vt inducat eū ad ſupplendū defectū: niſi ſit oīno non bn̄ diſpoſitus. Itē cū repit aliquem deditū vicijs turpib⁹ et alijs vſq ad finē q̄drageſime cautū videt ne ſubito admittat eū ad cōionē. ſȝ ꝓlonget ſibi tps ꝑ aliq̄ſ hebdomadas. De alijs ỽo defectib⁹ q̄ ɔmittūt circa cōionē ⁊ miſſā vide ī. iij. pte de clericſ. Si exiſtēs excōicat⁹ maiori ſciēt

ꝑticipauit:audiēdo diuina ī eccl'ijs.aut ſacramēta ꝑcipiē do:peccauit mortal'r. Si participauit in crimine cum aliquo ꝓpter qd ille cū q̄ par ticipauit erat excōicat⁹.vicȝ quia ꝟberauit clericū.vt.c.ſi concubine.de ſen.excō. Uel ſi aliq̄s cleric⁹ ſubijcit ſe ali/ cui laico verberādū ad placā dum eū de iniuria ſibi illata. clericus ille efficit excōicat⁹. ⁊ mortale eſt.vt.c.cōtingit.d ſen.excō. Si exiſtēs excōi catus maiori ſciēter ꝑticipa/ uit cum alijs fidelib⁹ etiā ex/ tra diuina ꝑcipue in hiſque continent in hoc ꝟſu.Os ora re vale cōmunio mēſa negat. Et ſi fecit ex cōtemptu ꝯtra ꝓhibitōeȝ ſupiorū: peccauit mortaliter:al's venialiter. et efficit excōicatus minori.a q̄ pōt abſoluere oīs q̄ habȝ eū audire in ꝯfeſſiōe. Excipi unt tn̄ quinqȝ caſus in q̄bus licet ꝑticipare cū excōicatis.q̄ continent in h ꝟſu. Utile lex humile res ignorata neceſſe. Hec anathema q̄dem facit ut ne poſſit obeſſe. Quos vide ī q̄rta ꝑte ſumme.

Quintus titulus de inani gloria habet tria capl'a. Pri mū capl'm de inani gl'ia

De inani gl'ia q̄ ē q̄ntū capi tale viciū īportās īordīatū appetitū laudis hu mane ſeu iordīatā ꝯplacētiā ei⁹ cui offert: ⁊ cū fit aliquod op⁹ ꝑncipal'r ꝓpt laudē ꝓp/ am amittit ei⁹ merces ⁊ pctm̄ incurrit:⁊ interrogādū eſt ſm ſtatū hoim de diuerſ materi is in q̄b⁹ hoīes q̄rūt ſibi lau dē.vicȝ a doctore de ſcia ⁊ do ctrina.a ſcolari de ingenio et diſputatōe.a rectore de regi mīe.a ml'ierib⁹ d ornatu ⁊ hu iuſmodi. Si q̄ſiuit laudem ⁊ gl'iam de ope peccati mor/ talis :mortaliter peccauit. ſi ſm ratōeȝ deliberatā h egit. ſec⁹ ſi ſm modū ſenſualitatis vl' etiam ſi de aliquo veniali gloriat. Si opa ſua de ge nere bonorū:vt ieiunia :elēo ſyne et hmōi:q̄ſi oīa ad laudē humanā fecit:mortale videt cū ibi conſtituit finem:ſec⁹ ſi aliq̄d horū aliqn̄ fecit alio fi ne. Si ita ordīate accepit laudē de aliq̄ ope:q ꝓpt eam ꝯſeq̄ndā pat⁹ erat facere ꝯ ali qd ꝑceptorū peccauit morta liter. In alijs autē caſib⁹ vi/ det veniale.

De imodeſtia ornat⁹.ca.ij

De immodeſtia orna tus q̄ ꝓcedit frequē ter ex inani gl'ia. licet etiā ex aliis cauſis poſſit ꝓce dere. ⁊ p̄cipue m'ieres iuue/ nes de hoc interrogāde ſūt. ſcȝ de ornatu capillorū fuco/ rū: gēmaꝝ. veſtiū p̄cioſaruȝ. ⁊ foderaturis ⁊ caudis earū. et planell' nimis altis ⁊ coro/ nis capitis ⁊ hmōi: in q̄bus aliq̄n ē mortale: aliq̄n veīale. Si vſus vl' vſa ē fucꝫ vel aliis ornamētis ad oſtentati onē ⁊ inanē gl'iam. ſi de hmōi ſuꝑbiuit vl' gl'iata eſt. morta le eſt. ſi tantā delectatōeȝ ha buit ad laudē et gl'iam illam ꝙ nō curauit trāſgredi māda ta dei ⁊ eccleſie. Si vſuſ l' vſa eſt fucis et aliis ornamen tis ad inducendū homīeſ ad ſui concupiſcentiā extra ma trimoniū: mort'e eſt indubi/ tatū. Si ita inordīate de/ lectaꝛ i hmōi. ita ꝙ etiā ſi ſci ret hoīes ex ſui ornatu ſcāda lizari. id ē trahi ad ſui concu piſcentiā nō curās de ruina ꝓximi mortale eſt. Si ad ꝯplacendū viro ſuo: vl' ad in ueniendū virū ſi eſt innupta vl' ne deſpiciaꝛ ab aliis. vl' ex aliq̄ leuitate vſa eſt fucis vel aliis ornamētꝫ ſuꝑfluis d' ſe non eſt mortale ſed potiꝰ ve niale. niſi hic ſit notabilis ex ceſſuſ in hmōi. vt poſſit iudi cari de occaſiōe data aliorū ruine. et non tm̄ accepta qđ eſt difficile iudicare. Si habuit nimiā diligentiaȝ et ſtudiū et tēpus ad ornanduȝ ſe. vel fecit exceſſum in porta tura veſtiū vltra ſuū ſtatū vl' conditōem: vel nō ſm moreȝ patrie. vel veſtibꝫ nimis deli catis peccatū eſt.

Capitulū terciū d' filiabꝫ inanis glorie. Et p̄mo de hypocriſi.

Si ſimulauit ſanctita tē habere ꝑ ieiuniuȝ orōem et hmōi cum malus eſſ3. ſi hoc egit ad ꝯſe q̄ndam laudē humanā: con/ ſtituēs ibi finē mortale ē. al's veniale. niſi aliđ viciū adiun gaꝛ Si ſimulauit ſctītatē ꝑ hypocriſim intēdēs aliq̄d qđ ſit cōtra honorē dei l' vti/ litatē ꝓximi. vt ſemīare erro/ res: adipiſci indignꝰ eccl'iaſti cam dignitatē. decipe eni ꝓ/ ximū tꝑaliter vl' ſpūal'r mor tale eſt. Si ſimulauit ſā/ ctitatem exiſtēs malꝰ vt den tur ei eleoſine ſicͭ ſctō viro. vl' ꝓcuratōes eccl'iaꝝ. vt cereta ni et ſilia. mortal'r peccauit.

Si ſimulauit maiorē ſanctitatem q̄ʒ habuit. vel occultauit ſuū defectū ad edificationē ꝓximorū. non eſt peccatum: vel leue vel veniale eſt. aut ſi hoc facit ob aliq̄m vanitatem vel inanē gloriaʒ: eſt veniale.

De iactantia

ſ

Si laudauit ſeipm̄ de aliquo ope pcti mortalis. mortal'r peccauit. Si autē de ope veniali: venialiter peccauit q̄ntuʒ eſt de ſe Si laudauit ſe de aliquo ope bono. vicʒ de ꝟtute de ſciētia. de induſtria. vl' diuitijs. vl' potentijs. et hmōi ex ſupbia ꝛ inani gl'ia: mortale eſt vel veniale ſm radicem ipſius ſupbie vl' inanis gl'ie vnde ꝓcedit. Si laudauit ſe cōtemnendo alios: ut phariſeus publicanū mortale ē. Si autē ex aliqua leuitate vel vtilitate cōſequēda veniale l' nullū eſt.

De ironia

ſ

Si vilificauit ſe ꝟbis l' factis plus q̄ʒ ſentiat in ſeipō in mente. dicēs aliqua mala de ſe que in ſe non cognoſcit veniale eſt. ꝛ dicit' ironia.

De contentione

ſ

Si q̄s ꝯtendit aduerſus aliū ꝯtra veritatē ſcienter in rebꝫ alicu' importātie mortale eſt. ſec' in rebus puiſ ꝛ laduertēter. Si ꝯtēdit ꝓ ꝟitate. ſʒ nimis inordiate cōiter ē veniale. ſʒ poſſʒ ibi eē tāta inordinatio ꝙ rōe ſcandali ſeq̄ntis eſſet ibi mortale.

De diſcordia

ſ

Si habēs tractare aliq̄ cū alijs in cōmuni nolit cōcordari cum alijs de his que ordinant' ad honorē dei vl' ꝓximoꝝ vtilitatem ex eo ꝙ male afficitur ad eos. vl' ut oñdat ſe pl' ſcire q̄ʒ alij: mortale ē. ſecus autem ſi nō cōcordat. vicʒ qꝛ ſibi videt' eſſe magis ſm deuʒ et ratōem qd̄ ipē intendit. qꝛ tunc vl' nō eſt peccatū vl' leue niſi ſit nimis ptinax

De ptinacia

ſ

Si fuit pertinax i ſententijs ſuiſ diſcrepāſ a cōmuni ceteroꝝ cōſilio vel iudicio: cōmuniter ē veniale periculoſum et inductiuū erroris.

De ſingl'aritate nouitatū

ſ

Si fec ſingl'aritateſ l' nouitates i ꝯuerſatione vite vl' veſtibꝫ vl'

cerimonijs vł alijs adinuēti onib⁹ peccatū eſt. ⁊ ſi adinuenit aliquā malā ꝯſuetudinē omnia ei imputant.

De inobediētia

Si nō obediuit ſuperioribꝫ ſuis ſpūalib⁹ vel tp̄alibus legibuſ canonicis ł ciuilib⁹ rōnabilib⁹ ⁊ ſiq̄dē trāſgredit ſup̄ioꝝ ordinatōes hn̄tes vim p̄cepti. vt qñ mandat ſeruari v̄bo ł ſcripto in v̄tute ſancte obedientie. vł ſub pena excōicatōnis vł carceris. vł alijs peniſ grauibus et hm̄oi eq̄pollentijs peccauit mortal'r. In aliis vero ordinatōibus ſimpliciter factis trāſgrediēdo ē veniale. niſi fiat ex ꝯtemptu. qr tūc ē mortł'e q̄ntūcūq̧ leuib⁹

De gula. vi. ti. ⁊ hꝫ. ca. iij.

Primū capitulū

Gula eſt ſextū capitale viciū: ⁊ īportat īordiatū appetitū ſeu delectationē circa cibū et potū Nota q̄nq̧ ſpēs ſeu modos q̄ cōtinēt in h̄ v̄ſu. Pre propere laute nimis ardēter ſtudioſe

Si ꝯmedit vł bibit extra horā debitā ſine rōnabili cā ⁊ vrgēte. Si ē vſus cibiſ vł potib⁹ lautis nimis ⁊ d̄licatis vltra ꝯditōez ſui ſtat⁹. aliter eni decꝫ ꝯmedere īfirmū q̧ ſanū. ciuē q̧ ruſticū Si comedit vł bibit ī nimia q̄ntitate ſm̄ exigentiā ſue ꝯplexiōis. qđ ei vni paꝝ ē nimiū eſt alteri. Et pl⁹ ꝯmedere in die ieiunij q̧ altera die nō eſt de ſe malū, p vna ꝯmeſtiōe Si ꝯmedit ł bibit cū nimio ardore gule. ſeu cū nimia cōplacētia ꝯtentus mag̃ ſatiſfacere delectatōi gule q̧ neceſſitati ꝓuidere. Si adhibuit vel adhiberi fecit nimiū ſtudiū ⁊ diligētiā circa cibaria delicata p̄pāda. vt cū varijs ſaporib⁹ ⁊ diuerſis modis: ⁊ hm̄oi. In his oib⁹ ſpecieb⁹ vł modis gule tūc ē mortale qñ delectatio gule q̄ritur vt finis parat⁹ facere cōtra p̄cepta vt ſatiſfaciat delectatōi gule. Vel cū comedit vſq̧ ad crapulā vł vomituꝫ aduertēter. ſicut fit a pleriſq̧ in carniſpriuio. ł vtit aliq̄ cibo ex q̄ veriſimilit credit īcurrere magnā leſionē pſone

In alijs vero caſib⁹ ꝯmuniter eſt veniale. Si comedit carnes in quadrageſima vel in alijs ieiunijs eccl'ie: vł in ſexta feria: aut in ſabbato

p̄ totū annū niſi vrgente cauſa neceſſitatis vl' infirmitatꝭ peccauit mortal'r ſi ſit ſine cō ſilio medici. Si vſus ē lacticinijs tp̄e q̄dragesime ſine cā īfirmitatis. ꝛ de ꝯſilio medici peccauit mortl'iter. In alijs vo ieiunijs eccl'ie ſeruari p̄t mos patrie q̄ntū ad vſū lacticiniorū q̄ mos ſi nō appareat tuti⁹ eſt abſtinere.

De ebrietate

S I bibit vſqꝫ ad ebrietatē aduertēs ſe nimis bibere. vl' potentiā vini ſufficientē ad inebriandū. vl' de hoc dubitās ꝓbabiliter: peccauit mortalit'. ſec⁹ ſi ignorauit potētiā vini vt Noe. Si fuit cā inebriatōis alteri⁹ aduertēter inducēdo ad nimiū potū. vl' ponēdo ſal ī vino. ꝛ hmōi: mortaliter peccauit. ſec⁹ ſi fecit cauſa medicine. Si īduxit aliquē ad frāgēdū ieiuniū eccleſie ſine cauſa legitima ſuis pſuaſiōibꝫ peccauit mortalit'. Si induxit pueros ꝛ iuuenes ad lābacitates ꝛ tabernas et hmōi. vt peruertat ad turpia. Si freq̄ntauit tabernā ſine cā rōnabili. vl' cōuiuia diſſoluta peccatum eſt

De inſenſibilitate.

S I abſtinuit ſe nimis a cibo et potu et alijſ neceſſarijs vite ꝓpt' qd̄ īcurrit īfirmitatē cōit' eſt veniale. niſi fiat notabil' exceſſus. ꝛ addat' obſtinatio ꝯtra admonitōnes ex hmōi defectu. quia tunc videt' mortale ratōe p̄iculi inde ſeq̄ntis

De filiabus gule. ꝛ p̄mo de ebetudine. Ca. III

S I ex fumoſitatibꝫ inordinate comeſtiōis ꝛ potuſ incurrit ſcurrilitatē ſeu groſſiciē ītellect⁹. ꝛ ex h̄ ineptitudinē ītellect⁹ vl' ineptitudinē legēdi orādi qꝫ eſt veniale cōmuniter.

De loquacitate

S I nimis locut⁹ ē ſeu dixit vba ocioſa et ſine neceſſitate et rōnabilitate cōmuniter ē veniale.

De ſcurrilitate.

S I fecit act⁹ ſeu geſt⁹ īordinatos. ꝛ ſi ſint ꝓuocātes ad libidinem extra mr̄imoniū ē mortale. Si vo ad diſſolutōnez vl' leuitatē. vt ventoſitatez et hmōi: veniale eſt.

De inepta leticia

S I habuit ineptā leticiā ꝛ vanā in ludiſ ꝛ iocis. cōiter veniale

eſt niſi addatur aliqđ viciuꝫ.

De choreis

Choree q̄ fiūt cū inordiata leticia ſūt mortalia q̄nqꝫ modis. Prīo cū fiunt ex libidīe. ſcđo cū fiūt in eccl'ijs. q2 ſacrilegiū ē. tercio cū fiūt a cleric[is] 7 r̄ligioſ[is] cum m[u]lierib[us] rōe ſcādali. q̄rto cū fiūt ex īani gl'ia l' vana leticia tā inordīata ꝙ ibi ꝯſtituat[ur] finis. q̄nto cū tl'es chorizātes nō curāt de ſcādalo ꝓximi ē mortale. Jn alijs aūt caſib[us] cōiter eſt veīale. Poſſꝫ tn̄ q̄n ꝙꝫ eſſe mortale. nec de facili de hmōi p̄t dari iudiciū

De immūdicia

Est immūdicia q̄ p̄t itelligi cum quis immūde ꝯmedit: et eē[st] veniale. ꝑcipue ſi ex h̄ cōturbat alioſ. vl' q2 vomitū facit. 7 ſi hoc facit q2 nimium ꝯmedit. l' q2 auidi[us] ꝯmedat pctm̄ ē. ſec[us] ſi cā medicīe. l' p̄t ītelligi đ īmūdicia pollutōis q̄ cū accidit in ſōnijs n̄ īputat[ur] ad pctm̄. ſꝫ pctm̄ p̄t eē in cā ei[us]. ſ. ſi ꝓceſſit ex crapula l' turpi cogitatōe p̄cedēti. l' ex negligētia. vl' etiā poſt vigiliā recolens de ipa īmūdicia habita ī ſomnijs turpib[us] delectat[ur]. 7 ſi ē ꝯſenſus rōis đ hmōi turpi delectatiōē ē mortl'e vl' veniale. vl' nullū ſi fit ex alleuiatōne nature. De īmūdicia ſeu pollutōe ꝓcurata Nota ꝙ ſi q̄s q̄d agit hac intentōe p̄ncipalit[er] vt pollutōeꝫ habeat. ſiue vigilādo ſiue dormiēdo mortal'r peccat. etiā ſi faciat cā ſanitat[is]. Si āt ipa pollutō ec ꝯtīgat ī vigilia p̄t[er] volūtatē 7 ſine ꝓcuratōe n̄ ē mortl'e.

De luxuria titul[us] ſeptim[us] 7 habꝫ. c. duo. Primū

Luxuria eſt ſeptimū capitale viciū: ſed q2 ſup̄ in p̄ceptis dictū eſt ſatis de ſpecieb[us] ei[us] in ope. ac etiā ī cōgitatōe omi: ill' omiſſis vidēdū ē de q̄buſdā alijs ꝑtinētib[us] ad ipaꝫ luxuriā 7 delectatōeꝫ moroſaꝫ. 7 p̄mo. Si tetigit aliq̄m vl' aliquā vl' oſculatus ē libidioſe extra ꝯiugiuꝫ mortal'r peccauit. etiā ſi n̄ ſeq̄tur turpiſ act[us]. nā talia exercitia ī ope ipo ꝓ vno pctō habent[ur] cū ope iſto. ſꝫ tāto g̅uiuſ q̄̄to in hmōi ꝯcurrūt pl'a. ſi aūt fiāt diuerſ[is] tp̄ib[us] diuerſa ſunt pctā. Si ſcp̄ſit l̄ras vel portauit vl' miſit l' recepit cōtinentes amatoria 7 ꝓuocantia ad laſciuiā aduertēt[er] mor

taliter peccauit. Si fecit cantatões vł cãtauit ł legit vł audiuit ỽba laſciuie. ł turpia delectabilit ad ꝓuocãdũ ſe vel alioſ ad laſciuiã mortale eſt Si aſſociauit aliqm quẽ ſciuit ire ad ꝓcãdũ. ł turpiter agendũ. vel ad faciẽdũ ſerenatas vel matutinatas: peccauit mortaliter. Si fuit mediator int aliqs ad hmõi turpia. ł poſuit aliqs mediatores int ſe ꝛ int alioſ ꝛ hmõi peccauit mortalr. Jtẽ ſi recepit enxeniũ vł donũ qðcũqꝫ vel miſit ex amore libidinis.

De delectatõe moroſa.

De delectatõe moroſa qð viciũ repit in tepidis ꝛ multũ negligẽtibꝫ. nã feruidi ſubito cogitatiões expellũt noxias. et frigidi deſiderijs opis acqeſcũt. Si habuit cogitatões immũdas ꝛ carnales i qbꝫ trahit morã poſtqꝫ rõe ꝑpẽdit. ꝑpt delectatõꝫ ipaꝫ cogitãdi hmõi peccauit mortalr. Nõ ſolũ qñ qs cogitatõibꝫ luxurie rõe ꝯſenſit deliberãs facere maluꝫ ſi adeſſꝫ cõmoditas ſꝫ etiã nolẽdo op⁹ ꝑpetrare. ſꝫ ñ curãdo ipas cogitatões libidinoſas expellere poſtqꝫ ꝑpẽdit. ſꝫ in eis volũtarie immorãdo peccauit mortalr

De filiabꝫ luxurie. Ca. II

De filiabꝫ luxurie de qbꝫ ñ optꝫ mltũ int rogare. qꝛ difficile ẽ itelligere niſi cũ mixta alioꝝ vicioꝝ. ꝛ ꝑma ẽ cecitaſ mẽtſ.

De cecitate mẽtſ. ſi fuit ita mẽte occupat⁹ circa mũdana ꝛ carnalia ꝙ neſciuit de deo cogitare: ł de rebꝫ ſpũalibꝫ.

De ꝑcipitatiõe.

De ꝑcipitatõe. ſi fuit ꝑceps et ſubit⁹ i opib⁹ ſuis ſine ꝯſilio ꝛ examinatõe mẽtis debita agens.

De incõſideratõe

De incõſideratõe. ſi fuit icaut⁹ i factſ ſuis. ñ bñ iudicãs circa occurrẽtia.

De incõſtantia.

De icõſtãtia. ſi i eo qð deliberauit boni agere fuit incõſtãs ꝛ mutabił ex paſſione.

De amore ſui.

De amore ſui. ſi nimis ſeipm dilexit querendo corpis delectatões et cõmoditatem et hmõi.

De odio dei

De odio dei. ſi habuit deũ ł legẽ ei⁹ i diſplicẽtia. qꝛ ꝓhibꝫ ꝯcupiaꝫ ꝛ hmõi

De amore vite p̄ſentis

d E amore vite p̄ſent̄ſ ſi nimis amauit vi/tā iſtā p̄ſentē ꝓpt᷑ voluptates carniſ q̄bꝫ ē dedit⁹. ita amare vitā p̄ſentē ꝙ aliq̄ſ vellet hic ꝑpetuari. ſm Pe/trum eſt mortale.

De horrore futuri ſec̄li

d E horrore futuri ſe c̄li .ſi horrorē habuit ad vitaꝫ futurā. de alijs vero q̄ ꝑtinēt ad viciuꝫ luxurie circa ꝯiugiū vide infra de coniugatis.

De ſupbia titul⁹ octau⁹. ⁊ habꝫ capl'a duo Primū.

ſ Vperbia ſm Gregoriū ē regia oīm capitaliū vicioꝝ. Et eſt viciū multū ſubtile et difficile ad ꝯgnoſcēdū. et cōſiſtit ī appetitu inordiato ꝓ/prie excellētie. ⁊ hꝫ quattuor ſpecies ſiue modos d̄ q̄bꝫ potes interrogare ꝓut videbit᷑ expedire ſi tñ penitēs intelligat. Si bona naturalia ſpiritualia vl' tpalia q̄ habuit ſibi attribuit: ⁊ a deo nō reco/gnouit. Si bōa ipa a d̄o re/coḡſcēs meritis ſuis ꝑncipaliter ſe accepiſſe eſtimauit. vi/delicꝫ ꝓpt᷑ ſua ieiunia: orōes ⁊ hmōi. Si ea bona q̄ nō habuit ſibi attribuit. vl' pluſq̄ꝫ habuit cū exiſtiat ſe hr̄e multū hūilitatis charitatis patientie et hmōi cū non hꝫ. Si reputauit ſe meliorē eſſe ceteris alios ꝯtemnēs. in q̄libet horū modoꝝ p̄t eē mortale. l' veniale. ſm ꝙ ratōne ꝯſentit᷑ vel non

De filiabus ſupbie. Ca. II. Et primo de deriſiōe.

d E deriſiōe q̄ aliqñ ꝓcedit ex ſupbia. Si irriſit ſacramēta ⁊ a/lia diuīa vilipēdens ea. aut ſctōs viros. aut p̄latos. aut deo ſuire volētes. vt ſic r̄trahat eos peccauit mortaliter. Si irriſit intēdēs ex h̄ iiuriā ⁊ vilificatōeꝫ. l' notabileꝫ ꝑturbatōneꝫ ei⁹ mortal'r peccauit. ſꝫ ſi ex leuitate l' cā ioci ſec⁹.

De ambitōe

d E ambitōe q̄ ꝓcedit ex ſupbia ⁊ īportat īordinatū appetituꝫ honoris. ⁊ m'ltū repit᷑ ī p̄lat̄ſ ⁊ dñis. Si deſiderauit aliquā dignitatē vl' bñficiū cu/ratū rōe deliberata ꝑncipal'r ꝓpt᷑ honorē vl' dignitateꝫ vl' vtilitatē tpalē peccauit mor/talit᷑ Si d̄ſiderauit dignitatē vl' bñficiū eccl'iaſticū vl'

ſeculare ad qđ ē indignꝰ vel ineptus. vicȝ qꝛ criminoſus ꝛ hmōi peccauit moꝛtaliter. Si deſiderauit vl̄ q̄ſiuit ad hmōi ꝑuenire etiā faciēdo ꝯ p̄cepta moꝛtale ē. Si q̄ſiuit honoꝛē ð q̄cūqꝫ re ita inoꝛdinate ꝙ ibi ꝯſtituat finē moꝛtale eſt. In aliīs ṽo caſibꝫ videtur veniale.

De p̄ſumptiōe.

p Reſumptō q̄ ꝓcedit ex ſuꝑbia cōſiſtit i h̄ ꝙ hō pōit ſe ad ea q̄ ſūt ſup̄ vires ſuas. vel nō ꝑtinēt ad ꝯditōȝ ſuā. vt ſecular̄ ad iudicandum clericos. vl̄ eos q̄ nō ſūt ſibi ſbiecti. vel ð his ð q̄bꝫ ñ hȝ ꝑtātē peccauit moꝛtal̄r. Si poſuit ſe ad faciendū ea exercitia ad q̄ nō erat aptꝰ. vñ p̄t ſequi ſpūale vl̄ tꝑale dānū alt̄i: vt medicꝰ ignarꝰ medicine. vl̄ aduocatus ignarꝰ ad aduocādū. iudex ad iudicandū. ꝯfeſſoꝛ ad audiendū ꝯfeſſiones ꝛ hmōi peccauit moꝛtal̄r. ſecꝰ aūt ſi cōpetēter ī arte illa ꝑitꝰ erat.

Si p̄ſumēs de ṽtute ſua expoſuit ſe ꝑiculis pctōꝝ vt vadēs ad loca īhoneſta. vel freq̄ntās ꝯuerſatōēȝ ml̄ieꝝ leuiū ꝛ hmōi. vbi ð facili p̄t labi ī moꝛtali pc̄to. moꝛtale videt̄. Si nimis ð ſe p̄ſumens nō ꝓuidet neceſſitatibꝫ vl̄ ꝑiculis occurrētibꝫ ſpūalibꝫ vl̄ tꝑalibꝫ expectās effectū miraculoſū a deo. ſ. vt eū ſanet īfirmū ſine medico ꝛ medicinis. vl̄ vt miniſtret ei cibū ſine labore eſt moꝛtale. et dicit̄ temptare deū.

De temeraria iudicatōe.

ſ I facta alteriꝰ q̄ dubia ſūt q̄ aīo fiant in malā ꝑtē interp̄tatꝰ ē ſeu iudicauit. et ſine ſignis ſufficiētibꝫ īdicātibꝫ maliciā alteriꝰ delibate iudicauit aliquē ð pc̄to moꝛtali moꝛtal̄r peccauit Si ṽo iudicauit ð veniali venialiter peccauit. Idē ſi iudicauit de moꝛtali ſȝ nō deliberato animo

De curioſitate.

ſ I fuit curioſus circa cognitionē intellectiuā. vt q̄rēdo ſcire q̄ ſūt ſup̄ capacitatē ſuam videlicȝ ð trinitate. ð p̄deſtinatōe. vl̄ q̄rēdo ſcire a q̄bꝫ ñ dȝ. vt a demoniīs. vl̄ ꝑ ſoꝛtes vl̄ q̄rendo ſcire parum vtilia ꝛ dimittēdo magis nccaria. vl̄ q̄rēdo ſcire ſolū ad ſciēdū ꝛ ñ ad deū cogſcēdū vl̄ ad aliquā vtilitatē pc̄tm eſt q̄nqꝫ moꝛtale: quandoqꝫ vēiale

Si fuit curioſus circa vſus ſenſuū.ſ.ocul' aſpiciēdo:auribus audiēdo: narib9 ad odorādū:guſtu ad guſtādum.tactu ad tāgēdū ſine neceſſitate l' vtilitate ſ3 ſolū delectatōne ſenſuali. pctm̄ ē cōit' veniale:ꝛ qñq3 p̄t eē mortl'e. Si reppit ſe ī ſpectacul' ad vidēdū. vt torneamēta paleſtra. currere ad brauiū ꝛ hmōi.nā ſi ī h̄ ſit piculū mort' ſpūal' l' tpal'.vt qñ ſūt ſpectacl'a repſentatiua turpitudinē. vl' cū recipet notabilē leſiōem corpis ē mortale.ꝛ ml'to mag' in exercēte ꝛ p̄bēte occaſionē in hmōi ſpectacul'.al's ē veniale.niſi ppt' h̄ aliq̄ſ ita delectatur ꝙ mēs ei9 auerteret' a dō. ita vic3 ꝙ pat9 eſſ3 trāſgredi mādata dei et eccl'ie vt illa aſpiceret vl' faceret. Et h̄ idem intelligo de q̄cūq3 pctō. qđ đ ſe eſt veniale.qꝛ p hūc modū p̄t effici mortale.

De ingratitudine.

i Ngratitudo repit' ī omni pctō mortl'i.ſ3 vt circūſtātia agg̃uāſ ipm̄. qꝛ vbi bō d3 ſp ſeruire deo:eū offendit Eſt etiā vnū ſpēale pctm̄ inq̄3tū.ſ.recipiēſ beneficia a deo vl' ab hoīe ea nō recognoſcit recogitat ꝛ regratiat' et recōpenſat.l' ꝙ peius ē vilipēdit bñficia rcepta vl' murmurat de eis.l' iniuriat' bñfactori.cōit' autē3 repit' mixtū cū aliq̄ genere pcti qñ mortale:qñ veniale ē.

De ſcādalo

d E ſcādalo qđ qñq3 nō ē peccatū ſpeciale ſ3 circūſtātia agg̃uās pctm̄. inq̄3tū vic3 ex dicto l' facto alteri9 nō recto dat' alteri occaſio ruine ſpūal'.ꝛ h̄ ē ſcādalū ꝛ ſi h̄ intēdat ē circūſtātia agg̃uans pctm̄. et mutās ſpē3. vñ ē neceſſaria ꝯfiteri qñ ē tale q̄d ꝟiſil'r trahēs ad ruinā3 pctī mortal'.ꝛ p̄cipue cū h̄ ſe q̄r. Si aūt h̄ intēdat.ſ.ducere aliq̄m ex dicto l' facto ſuo ad aliquā ruinā ē mortl'e et ſpēale pctm̄ ſi intēdat īducere ad mortale.al's veniale

De adulatōne

a Dulatio q̄ cōiter eſt ſcādalizatiua .ꝛ cōſiſtit in h̄ ꝙ q̄s ꝟbis l' factis ſuis inordīate q̄rit placere aliīs ad beniuolētiā captādā.ꝛ ſi ī malo adulat9 ē crimīaliter.puta laudās aliquē de vindicta facta vl' turpitudine ꝛ hmōi.ē mortl'e Si adulat' vel laudat aliquē3 intendēs eū decipe notabilit'

tpalibus vel ſpūalib9 ē mortale.ſecus ſi aliq̄d iuſtū intēdit ab eo habere vl' q̄d puuz recipe p modū doni vt hiſtriones. Si nimis laudauit aliquē ex quo ille ſumpſit occaſionē ſupbie vl' inanis glorie cōiter eſt veniale. ꝛ p̄t etiā aliq̄n eſſe mortale. Si vo laudauit aliquē ad eū excitādūz magis ad vtutē: vl' ad ꝯfortādum eū in tribulatōib9 ꝛ temptatōibus: et obſuatis debitis circūſtātijs ē vtuoſū ꝛ meritoriū. al's veniale.

De blaſphemia in ſpiritū ſanctum.

De blaſphemia ī ſpiritūſanctuz q̄ pcedit ex malicia. vicȝ inq̄ntum quis nō ꝯtēnit vl' refugit ea cogitare mēti occurrētia. p q̄ poſſet retrahi a pctō: ꝛ hȝ ſex ſpēs. ſ. Preſumptio. Deſpatio. Inuidētia fraterne gratie. Impugnatio vitatis agnite. Obſtinatio. Impenitētia. De his vo interrogandū eſt put videt. ꝛ cōit n̄ repit niſi in multū ſceleratis Preſūptio aūt dr̄ h cū q̄s p̄ſumit de dei miſicordia exiſtimās q2 pcat ſibi ad bn̄placitū ſuū. vl' q2 ſaluet eū pſeuerantē i pctō. Deſpatio autez cū credit deū n̄ poſſe nc velle ſibi parcere etiā penitēti l' volēti ſaluari. Impugnatio vitatiſ agnite dr̄ cū q̄s ꝯdicit vitati fidei quā nouit. Inuidētia frne gr̄e ē cū dolet q̄s d gr̄a dei et gl'ia creſcēte in hominib9. Obſtinatio cōfirmat volūtatē ſuā in pctiſ ꝯmiſſis Impenitētia aūt dr̄ cū q̄s ponit firmiter ſe in futuꝝ nō penitere

De ſciſmate.

De ſciſmate. h peccatū ꝯmittit cū q̄s recedit ab obediētia romane eccl'ie ſumēs ſibi aliud caput vl' ſeq̄ns aliquē canonice nō electū. et ſp ē mortale ꝛ excōicatio ꝯ tl'es. niſi forte cū eſſent duo q̄ꝝ q̄libȝ hr̄et p ſūmo pōtifice a ſuis ſeq̄cibus. et neſcit clare q̄s ſit canonice elect9. In h eni videt ppl'i excuſari ſi n̄ ſūt ptiaceſ. ſȝ pati illi adherere quē ſciūt vere eſſe electū canonice. Si innitit ordiatōib9 l' alienatōibus factis a ſciſmaticiſ excōicatus eſt. extra de ſciſma. c. i.

De infidelitate paganoꝝ hereticoꝝ ꝛc̄.

De infidelitate paganoruȝ hereticorū vl' iudeoꝝ q̄ꝝ q̄libȝ ē guiſſimum pctm̄ ducens ad

dānatōez. nō oportz h dicere inter hos. Soli eī heretici sūt excōicati. ſz ⁊ cū aliis pcipue iudeiſ n̄ dz hri domeſtica cōuerſatio. ⁊ pcipue idiote. Potes circa hmōi iterrogare, put tibi videt. ſ. ſi habuit aliqd dubiū ī his q̄ ſūt fidei. videlicz d ſacro altari ⁊ hmōi. ⁊ ſi de h hz diſplicētiā nō eſt curādū. Si aūt volūtarie et ſponte dubitat eſſz mortale. Heretic⁹ q̄dē ē excōicatuſ ⁊ nō pt abſolui citra ſedē apl'icā. vt ptz in pceſſu curie. Itē receptor credēs vl' fautor hereticorū ē excōicat⁹. extra de here. c. q̄cūqz. li. vi.

Incipit tercia ⁊ vltima ps ī q̄ tractat de mō introgādi ꝑm ſtat⁹ diuerſos pſonaꝝ. ⁊ pmo ad ꝯiugatos. c. i. et habet. §. xxiij.

Hnc vero informāde ſūt introgatōes ptinētes nō ad oēs ſz ſolū ad q̄ſdā ſtatus hoīm. et pmo ad ꝯiugatoſ interrogādi ſūt n̄ oēſ. ſz put videt. Si d facto ꝯxerūt ī aliq̄ caſu phibito mortale ē. qr ꝯ phibitōez. niſi igrātia facti p babil' eos excuſaret. Sz ſciēdū eſt qꝫ ſunt q̄dā īpedimēta q̄ īpediūt mrīmoniū ꝯhēdum ⁊ dirimūt iā ꝯctū qr nullū ē. qd intelligēdū ē qn̄ dicta īpedimēta pus int eos īueniūt qꝫ ſit ꝯctū mrīmoniū. ⁊ ea cōtinent ī iſtis vſib9. Error ꝯditio votū cognatō crimē Cult⁹ diſpitas viſ ordo ligamen hōeſtaſ. Si ſis affinis. ſi forte coire neq̄bis. Hec aſſociāda vetāt cōnubia facta retractāt. Pro hoꝝ aliq̄li breuiſſima declaratōe Nota qꝫ error intelligit de pſona n̄ de fortuna vl' bonitate. cū. ſ. q̄s ꝯhit cū berta credēs eſſe katherinā. cū q̄. ſ. itēdebat ꝯhere. Cōditio intelligit de ꝯditōe ſeruili. ſ. cū q̄s ꝯhit cum ſerua credēs eā eſſe liberam. Nā ſi liber ꝯhit ſciēter cū ſerua tenet mrīmoniū. ⁊ ſilr ſi ꝯhit ſeru⁹ cū libera credēs eſſe ſeruā. Itē videt ſi ſeru⁹ cum ſerua. licz crederet eſſe libera Uotū. ſ. ſolēne p pfeſſionem tacitā vl' expſſaz alicui religioni approbate. tal' etiā eſſz excōicatus. Cognatio q̄ eſt triplex. ſ. natural'. ſpūal'. ⁊ legal' Natural' dr ꝯſanguinitas. ⁊ h^c hz tres lineas. ſ. aſcēdētiū vt pr ⁊ au⁹ ⁊ hmōi. deſcēdē-

tiũ.vt fili⁹ nepoſ ꝛ hmõi.col lateraliũ.vt fratres ſororeſ ꝛ hmõi.ꝛhꝫ q̃libꝫ linea q̃ttuor grad⁹ excluſiue:ꝑcipue colla terales.nã int̃ aſcẽdẽtes ꝛ de ſcẽdentes vid̾r eſſe perpetua ꝓhibitio ħ eſt etiã excõicatõ Cognatio ſpũal' hꝫ etiã tres ḡd⁹ ꝛ ꝯhit̃ ĩ baptiſmo ꝛ ꝯfir/ matõe.Prim⁹ ẽ inter tenẽtẽ ad baptiſmũ vl' ꝯfirmatõem ꝛ eũ q̇ tenet̃.q̃ d̾r p̃rnitas vel filiatio. Scd̃s eſt int̃ p̃rẽꝫ ꝛ m̃rem carnalẽ ei⁹ q̇ tenetur ꝛ eũ q̇ tenꝫ cũ vxore ei⁹.ꝛ d̾r cõ paternitas.Terci⁹ ẽ int̃ fili/ os naturaleſ ei⁹ q̇ tenet ꝛ illã q̃ tenet̃ ꝛ dicitur fraternitas. Cognatio tercia.ſ.legalis q̃ fit ꝑ adoptõem hꝫ tres lineaſ vel ḡdus. Prim⁹ eſt int̃ ipm adoptantẽ et filiã quã adop/ tauit ac etiã filiã ipi⁹ adopta ti.Scd̃s eſt int̃ vxorẽ adop tãtis et ipm adoptatũ.ac eti am vxorem adoptati et ipm adoptãtẽ.Terci⁹ eſt int̃ fili/ os naturales et legitimoſ ad optãtis et ipm adoptatuꝫ.ꝛ ħ tm̃ cũ ipi filij ſunt in p̃tãte patris.Crimẽ iſtd̃ qd̃ hꝫ di/ rimere ꝯctũ ꝛ ĩpedire ꝯhẽdũ ĩtelligit̃ tm̃ d̾ duobꝫ crimibꝫ in duobꝫ caſibꝫ. Prim⁹ eſt ꝙ cũ m̃lier machinat̃ cũ effe

ctu ĩ mortẽ vxoris alteri⁹ vt habeat illũ in virũ.vl' ecõtra vir in mortẽ alt̃i⁹ viri vt ha/ beat illã ĩ vxorẽ ꝛc̃. Secũd⁹ cũ q̇s dat fidẽ alicui ꝯiugate ducere eã in vxorẽ poſt viri ſui mortẽ.ꝛ cũ iſta ꝓmiſſione ſeq̇tur adulteriũ. Cult⁹ diſ/ paritas vt ſi fidelis ꝯtrahat cũ iudea vl' pagana ꝑmanen te in ĩfidelitate.ſec⁹ ſi ꝯheret cũ heretica.nã tũc tenet:ſed cohabitare nõ debẽt ſi eſſꝫ ei ꝑiculũ ĩcurrẽdi in hereſim.ꝛ peccauit mortal'r ꝯhens cuꝫ t̃li. Uiſ.i.violẽtia.ſ.abſoluta ĩpedit ꝛ dirimit.ꝛ ſil'r violen tia ꝑ metũ q̇ p̃t cadere ĩ ꝯſtã/ tem virũ.et cõtinet̃ ĩ ħ ꝟſu. Stupri atq̃ ſtat⁹ ꝟberis at q̃ neciſ.niſi poſtea de inuito efficiat̃ voluntari⁹. Ordo in elligit̃ de ordine ſacro.i.ſub dyaconatu.ꝛ ſup̃.ꝛ tal' ꝯhẽs eſſet excõicat⁹. Greci ĩ ſacris vti p̃nt ꝯcto.ſꝫ ñ p̃nt ꝯhere. Ligamẽ.i.ſi ſit alteri ligatuſ ꝑ ꝯiugiũ.etiã ꝑ ꝟba de p̃nti nõdũ ꝯſũmatũ.nã taliſ nullo modo p̃t alteri m̃rimonialit̃ copulari.niſi ille cũ q̇ ꝯxerat ꝓfiteatur in aliquã religiõeꝫ Et ſi recederet vn⁹ ꝯiugum ita ꝙ ꝑ m̃ltos annos alter ni hil audiret d̾ eo ñ liceret alt̃i

contrahere niſi ſciret ꝺ morte eius. Honeſtas.i.publice honeſtatꝭ iuſticia q̃ oriť ex ſponſalibꝫ contractis cū aliq̃ cū qua poſtea nō ſequiť matrimoniū ꝓpter mortē ľ aliā cauſam.nā cū nulla ꝯſanguinea illiꝰ vſqꝫ ad q̃rtū graduꝫ contrahere poteſt. Affinitas eſt ꝓximitas q̃ ꝯtrahiť ꝑ eū qui duxit vxorē.et omnes ꝯſanguineos vxoris vſqꝫ ad q̃rtum gradū.ꝛ vxorē ipam ꝛ omnes cōſanguineoſ viri eiꝰ vſqꝫ ad quartū gradū .nec illa mulier poteſt cōtrahere cū aliquo Et nota ꝙ affinitaſ cōtrahiť etiā ꝑ fornicariū coitū.ita ꝙ ille qui fornicať cuꝫ aliqua ñ poteſt ꝯtrahere matrimoniū cum cōſanguinea aliqua eius vſqꝫ ad q̃rtū gradum.neqꝫ illa mľier pt ꝯtrahere cū aliq̃ ꝯſanguineo fornicantis cū ipa vſqꝫ ad q̃rtū gradū. ꝛ ſciēter ꝯtrahens in hmōi gradibus affinitatis ē excōicatꝰ. Si forte coire nequibis. Impotētia exercēdi actū cōiugalē que poteſt prouenire vľ ex frigiditate naturali.vľ ex maleficio vľ indiſpoſitōne membri genitaľ viri vel mulieris. De his omibus impedimētis habes plene in quarta ꝑte ſūme. ti.i. Sed nota ꝙ nō opꝫ nec expedit interrogare oēs cōiugatos ſingillatim de his impedimētis ſed de illis tm̄ de quibꝫ poſſit p̄ſumptio haberi.et p̄cipue de impedimento criminis vľ cognatōnis vel publice honeſtatis.ſed multo magis ꝺ affinitate. Si tamē quis cognoſceret cōſanguineam eius cū qua iā ꝯtraxit ꝑ verba de p̄ſenti. ꝛ mľto magis ſi iā cōſūmauit matrimoniū.matrimoniū q̄dem tale non diuiditur. ſed amittit ius petendi debitū. ita ꝙ petere non poteſt abſqꝫ mortali peccato: tenetur tamē reddere exactus. Idem de muliere que permittit ſe cognoſci a conſanguineo viri ſui. Si vero anteq̄ꝫ contraxit ꝑ verba de p̄ſenti cum aliq̃ cognouit conſanguineā eiꝰ.ita ꝙ ſemen admiſit intra clauſtra pudoris nō poteſt iā habere illam:et ſi iam ꝯſūmaſſꝫ cū illa nō tenet matrimoniū. nec in h̄ poteſt diſpēſari cū illa niſi ꝑ papam. Unde ante diſpenſationē ſemper peccat mortaliter exigens et reddēſ debitum ſciens dictū impedimentum. Alter vero ꝯiu-

gum neſciens excuſat̃ ꝺ pec/ cato ex ignorãtia facti ꝓbabi lis: de his et omnib⁹ aliĳs q̃n do caſus occurrit vide pleni us in ſũmis. Si contra/ xit matrimoniũ clãdeſtine qꝛ mortale eſt ꝑpter ꝓhibitõez eccleſie. Si habens votum ſimplex continentie contra/ xitqꝫ matrimoniuꝫ peccauit mortaliter. niſi ſit diſpenſa/ tus a papa prius. et tenet̃ ad implere votum vſqꝫ ad con/ ſummationẽ matrimonĳ. nã ipſo conſũmato impotenſ fit ad implendũ. ⁊ exactus omi no tenetur reddere expreſſe vł interp̃tatiue petenti. ſed exi/ gere non poteſt ſine diſpenſa tione. alias peccat mortalit̃.

Si contraxit cum aliqua vł mulier cum aliquo ꝑ ver/ ba de futuro. et poſt matri/ monium cum aliqua contra xit vel de futuro vł de preſen ti mortaliter peccauit ꝑpter fractam fidem: niſi de cõmu/ ni cõſenſu mutuo ſe abſolue rint. quod fieri debet ꝑ iudi/ cium eccleſie. Uel niſi aliq̃s ſeptem caſuum ſuꝑuenerit. quibus ſolui poſſunt ſpõſa lia. quos habes in ſummis. Si poſt matrimoniũ cõtra/ ctum per verba de p̃ſenti cõ traxit cũ aliqua mortalit̃ pec cauit. nec tenet matrimoniũ etiam ſi eſſet conſummatuꝫ. et filios genuiſſet. ſed opor/ tet redire ad primum. niſi il/ le cum quo prius contractũ eſt ingreſſus eſſet religionez ibidem profeſſus. vel niſi cũ eo papa diſpenſaſſet in ſecꝰ do. in quo tamen ꝼm theolo gos diſpenſare non poteſt. ſꝫ quia difficile eſt diſputare de poteſtate pape ſi ſine ſubrep tione obtenta eſt forſitan trã ſire poteſt. Si contraxit matrimoniũ. vel filios. vel fi lias iunxit matrimonio an/ te etatem legitimam. quia ꝓ/ hibitum eſt. Etas autem le gitima ꝼm iura eſt in duode cimo anno ſi eſt femina. in q̃r todecimo ſi eſt maſculus ſci licet ad contrahendũ per ver ba de preſenti: et ad conſum mandum matrimoniũ. Si conſummauit matrimoniuꝫ ante benedictionem nuptia rum eſt mortale. vbi ſcilicet conſuetum eſt benedici nup tias. quia contra prohibiti/ onem eccleſie. Et hic ad uertendum eſt. q꜄uis ſponſi non conſũment matrimoniũ cũ ſponſis ante benedictõeꝫ. in multis tamẽ locis multa

turpitudines et coꝛruptelas
faciūt cū eis:illas viſitando.
vñ interrogādū eſt de his v/
bi iſta regiunt̃ Si celebꝛa
uit nuptias tēpe ꝓhibito ab
eccl'ia.qꝛ moꝛtale ē. Tpa au/
tē ꝓhibita ſūt iſta.ſ.ab aduē/
tu vſqꝫ ad epiphaniam. et a
ſeptuageſima vſqꝫ ad octa/
uā paſce. et a trib⁹ dieb⁹ ante
aſcēſionē vſqꝫ ad octauā pen
thecoſtes excluſiue.

De actu et pctīs ɔmiſſis ī
eodem.

S Ciendū eſt ꝙ in actu
coīugali aliq̄ fiunt
vbi eſt dubiū vtruꝫ
ſint moꝛtalia an veīalia. Ali
q̄ vo ſunt que ſunt manifeſte
moꝛtalia. Aliq̄ in q̄b⁹ ē venia
le. Aliq̄ in q̄b⁹ nullū pctm̄ eſt
Primo q̄dē moꝛtale eſt ſi
exerceat̃ tal' act⁹ extra vaſ de
bitū.l' etiā ſi intra vas debitū
tñ non ſuſcipit ſemē ad euitā
dum generatōeꝫ. Si ex ta
ctib⁹ impudicis extra actuꝫ
mrīmonij ſequit̃ pollutio in
altero ipoꝝ Si exercēs actū
coniugalē habꝫ appetitū de
liberatū ad aliā. Si ſe ha
bet ad eā ita inoꝛdinato affe/
ctu in actu coīugali ac ſi non
eſſet vxoꝛ ei⁹.ꝙ etiā op⁹ car/
nale ageret cū illa vl' alia.dif
ficile tñ eſt hoc diſcernere et
cognoſcere. Si alter alte/
ri omīno exigēti denegat de
bitū ſine cā legitima ,ꝓpt' qd
exigens incurrit incōtinētiā
vl' graue ſcandalū. Eſſꝫ aūt
cauſa legitima ſi notabilit' ti
meret notabile nocumentuꝫ
ꝑſone vel coniugis vl' ꝓlis in
vtero .l' quia ex adulterio cō
miſſo ꝑdidit ius petēdi debi
tum.vl' etiam ſi in loco ſacro
peteꝛ.qꝛ ſic loc⁹ violaretur.
vel etiā in publico qꝛ contra
debitā honeſtatē. Non ē au
tem legitima cauſa oīno dne
gandi debitū petēti ī die ieiu
nioꝛum vl' feſtoꝛū ſolēnium.
vl' ira quā habēt adinuicē ꝑ
paruum tpus Dubiuꝫ de
moꝛtali qñ q̄dem ſeruat̃ vas
debitū ſed mod⁹ indebitus.
puta ſi lateralit' l' a pte poſte
rioꝛi accedat̃ ad vas debitū.
vel mulier ſupgrediat̃ viruꝫ.
in q̄bus modis et ꝑcipue in
vltimo aliq̄ dicūt eē moꝛt'le.
Alij vo vt Tho.ꝛ Alber.di
cunt ꝙ nō eſt moꝛtale ꝺ ſe. ſꝫ
poteſt eſſe ſignū moꝛtal' ɔcu/
piſcentie. nec ꝑ hoc impedit̃
generatio.et ſi non ita apte ꝓ
creentur.vnde in huiuſmodi
noli pꝛecipitare ſententiam:
nec denegare abſolutōnem.

ꝑſeuerāti in hmōi. Sꝫ dete ſteris et ꝓhibeas q̄ꝫtū poteſ. qn̄ ꝟo h̄ etiā fieret ꝑmo et ſe/ cūdo modo ꝓpt̄ ꝑiculū abor ſus forte tūc eſſet ſine pctō.

Dubiū etiā de mortali ē tē pore mēſtruoꝝ: ꝛ ꝑcipue ī ex igente ſciēte talē defectū. quē ꝗdam ponūt eſſe mortale. ꝑ/ cipue qn̄ nō ē q̄ſi ꝯtinu⁹ ſꝫ cō ſuetus. ut menſuratim. Alij dicūt cōtrariū. vt Pe. d̄ pal. ꝛ hec opinio ē cōior. Un̄ nec ꝓpt̄ hoc deneges abſolutōēꝫ ſꝫ ꝓhibeas q̄ꝫtū potes de ex/ actōe exigēti: ꝛ exactū admo neaſ vt nō aſſentiat exigenti. niſi ex hoc timeat̄ de ei⁹ incō tinētia. Dubiū eſt etiā de exigente debitū a ꝯiuge ꝑma nēte in adulterio ſiue occl'to ſiue manifeſto quod ipe no/ uit. Hoc ꝗdā dicūt eſſe mor tale in exigēte. qꝛ facit ꝯ ꝯſti tutōēꝫ eccl'ie. vt notat̄. xxxij. q. i. c. ſi quis vxorem. et h̄ fir mat̄ in ſūma piſana. Sed in ſūma ꝯfeſſoꝝ ꝛ archidyaco/ nus i roſario mitigāt hūc ri gorē excipiētes caſū. vt h̄ cū faceret exigēs ad ꝓuidēdū i/ cōtinētie ſue. Sꝫ Pe. d̄ pal. ml'to magis mitigat hunc ri gorē. vt cū nō ſperat̄ emenda tio ex h̄ ꝑmanētꝭ ī adulterio ſꝫ poti⁹ deterioratio non pec cat exigēs ſaltē mortal'r. Ue niale aūt ē cū exigit̄ act⁹ con iugalis. ꝛ ſi debito ſuato va ſe et modo. tn̄ principalit̄ in tentōne delectatōis conſeq̄n de. ita tn̄ ꝙ ſtet intentio īfra limiteſ matrimonij. Si exer ceat̄ act⁹ ꝯiugal' ꝓpter ſanita tē corꝑalem. pctm̄ eſt. qꝛ non ad hūc finē ordinatū ē: venia le tamen puto eſſe peccatuꝫ. Jn ſolēnitatibꝫ et ieiunijs ex igere debitū aliq̄ infirmitate ſcꝫ cōcupiſcētie ductus ſine ꝯtemptu tn̄ ſacri tēꝑis vel ec cleſiaſtice exhortatōis venia le eſt. ſm Tho. ꝛ Ray. ſꝫ red dens nō peccat. cū timet de incōtinentia l' ſcādalo ꝯiugſ. peccaret aūt ſi negaret oīno.

Jn tꝑe vero ꝑgnatōis exi gere veniale eſt. ſi tamē nō eſt ꝑiculuꝫ aborſus. reddere ve ro nullū peccatū eſt. Ante purificatiōem poſt ꝑtem exi gere ſeruatis alijs circūſtan tijs non videtur mortale ſm Guil'. Reddere ꝟo nō volun tarie: nullū. Exigere etiā vl' reddere debitū an̄ ingreſſuꝫ eccl'ie poſt partū de ſe non vi det̄ peccatū. et poſſunt muli eres intrare eccl'iaꝫ ante qua drageſimū diem abſqꝫ pctō.

in q̄ tñ ē ſeruanda cõſuetudo patrie. Act⁹ impudici q̄ ibi exercēt nō ptinētes ad opus ſ; ad exercitiū delectatōnis. vt tact⁹ ⁊ oſcula ⁊ hmōi ioꝛdinate cõit ſunt venialia. Q̄ſ/uis ibi poſſet eſſe tāta actuū inoꝛdīatio q̄ poſſ; eſſe pec/catū moꝛtale. Sine pctō au tē exercet actus ꝯiugal' cū fit cā plis ſuſcipiēde. vl' etiā cu; fit cauſa reddēdi debitū. ſer/uat; tñ alijs debitis circūſtā tijs. Debet tñ exactus oīno reddere: ⁊ p̄cipue vir vxoꝛi. ñ ſolū exp̄ſſe ſed etiā p ſigna pe tenti. nec vir deb; vxoꝛē auer tere ne petat ꝑpter ꝑiculum. Fit in tercio modo ſm aliq̄ſ ſine peccato. ſ. cū fit cauſa vi tande foꝛnicatōnis in ſe vl' i coniuge ſua.

Interrogatōes fiēde cir/ca ſtatū matrimonij.

Circa p̄dicta ſic pñt fi eri intˀrogatōes. ⁊ pꝛi mo. Si vſus ē matri monio extra vaſ debitū. Si aliq̄d fecit ad euitandū ꝑlem modo indebito: lic; in vaſe d̄ bito: ⁊ quō. Si vtēdo matri monio habuit intentōem ad aliā. Si tpe mēſtruoꝝ exegit vl' reddidit. Si in dieb⁹ fe/ſtoꝝ vel ieiunioꝝ. Si tēpo re p̄gnatōis: p̄cipue ꝑpe ꝑtū. vl' ante purificatōe; poſt par tū. Si exegit l' reddidit a ꝑ manente ī adulterio. Si p̄n cipaliter cauſa delectatōnis. aut alia et qua cauſa: ⁊ circa hmōi iudicandū eſt de pctō moꝛtali vl' veniali iuxta p̄di/cta. vt patet in ſūmis. Si oī no negauit d̄bitū petēti. Si extra actus ꝯiugij per tact⁹ ſecuta eſt pollutio ī altero ip ſoꝛum. Si excōmunicat⁹ ali quo vinculo cōtraxit matri/moniū. ſ. excōmūicatōe maio ri peccauit moꝛtaliter. ⁊ p̄ci/pue qñ ſciuit. et hoc qꝛ ꝑtici pauit in diuinis. ſ. ſacro m̄ri monij. Idem videt de mino ri excōmunicatōe ſi eā nouit qꝛ ſepat a ſuſceptōe ſacramē toꝛū. ⁊ m̄rimoniū eſt vnū ex ſacramentis eccl'ie. Si exñſ in pctō moꝛtali ꝯtraxit m̄ri/moniū videt moꝛtl'e. qꝛ ſacra mentū ſuſcipit in moꝛtali ſci enter. p̄cipue v̄o videt moꝛta le ꝯhēdo ꝑ v̄ba de p̄ſenti. qꝛ ibi eſt eſſentia ſacramēti. Si ꝯtraxit cū aliq̄ ꝑſona ꝑ v̄ba de pñti vel de futuro nō in/tendens hr̄e illū vl' illā in cō iugē ſed tm̄ copulā carnale; extoꝛq̄re moꝛtal'r peccauit. ⁊ q̄uis nō ſit ibi realiter matri

moniū.cogēd⁹ tñ eſt in foro ꝯſciētie illā ducere. vł alit̄ illi ſatiſfacere. maxime ſi ē ſecuta copula. in q̄ tñ caſu eccl'ia iudicaret m̄rimoniū ꝛ cogerꝫ illū cui obedire tenet̄. Si vir nō ꝓuidit vxori et familie de neceſſarijs ñ tñ ſupfluiſ. Si nimis eā exaſpauit minis v̄bis vł factis. Si zelotipus: ꝛ ex h̄ nimis ſuſpectuoſus ꝯ eam fuit. vł nimis remiſſuſ ī cura eius. Si vxor inobediens ꝛ ꝯtētioſa et ſui ſenſuſ fuit erga virū. Si nimis īculta et negligēs circa gubernationē domus. Si irreuerēs ꝛ diſcola ad ſoceros ꝛ cognatos. Si nimis dedit de reb⁹ viri pentib⁹ ſuis vel paupib⁹ pluſq̄ꝫ debuit. Si dedit licētiā viro coeūdi cū alijs mł'ieribꝫ cū pegrinaret̄ eſt mortl'e Si mł'ier nō vult ſeq̄ virum trāſferētē domiciliū ad qd̄ tenet̄. niſi eā traherꝫ ad pctm̄. aut dubitaret de morte ſua: aut eſſꝫ vagabūd⁹. Si vterq̄ꝫ filioſ educauit ī timore dī ꝛ in obediētia mādatoꝝ ei⁹.

De principib⁹ rectoribus ꝛ baronib⁹. Ca. II.

Irca prīcipeſ rectoreſ ꝛ barones ſeculares ſic pñt fieri interrogatiōes. et ꝓut fuerit expediēs ſm ꝯditōeꝫ pſonarū. ꝛ p̄mo. Si p vſurpatōeꝫ ꝛ iniuſto titulo obtinnit dignitatē regimē vł dñiuꝫ ciuitatis vł caſtri. qꝛ mortaliter peccauit. ꝛ ſemp in ip̄o manꝫ dū tenet hmōi vſurpatōneꝫ. niſi poſtmodū titulū ſibi iuſtificaſſet. nec ibi añ iuſtū titulū pōt exercere iudicia ſine mortali. Si ambitioſus fuit ad dignitates ꝛ regimen nimis aſpirans. ꝛ ſi intēdit negligere iuſticiā ad req̄rendū amicos. vt ſic in dominio pmaneat mortaliter peccat.

Si prelatis eccleſiaſticis vel alijs ſuperioribus ſuis non fuit obediens. et admonitiōes et correctōnes ab eiſ factas non ſuſtinuit patienter. et ſi contēpſit mortaliter peccauit Si ſentētias excōmunicatōnis vel interdicti non curauit. aut ſic ligat⁹ diuinis ſe ingeſſit: quod eſt mortale. Si ꝓpter crimē eius ciuitaſ eſt interdicta qd̄ eſt ſibi ad maius iudicium.

Si ꝓpter excōicatōnem latam in ſe iudices ł actores vł miniſtros grauauit. qꝛ vltra mortale eſt excōmunicat⁹

Si de factis aut defectibꝫ
eccl'iaſticaꝝ ꝑſonaꝝ ad eum
nō ꝑtinentibꝫ ſe intromiſit. l'
trahēdo ad ſuū iudiciū ꝛ hu
iuſmodi peccauit mortaliter
Et ſi cepit vl' capere fecit vl' ꝑ/
cutere vl' incarcerare cl'icos l'
religioſos etiā delinq̄ntes eſt
excōmunicatus ſi nō habu/
it prius licētiā a prelato ſuo.
Si electionē alicuiꝰ mali
cioſe impediuit vl' ꝑ violen/
tiā aliq̄m intromiſit. vl' ſi gra
uauit aliqđ monaſteriū vel
collegiū. eo ꝙ nolebat eū eli/
gere ꝓ q̄ rogabat eſt excōica
tus vltra mortale. Si ꝓhi
buit ſubditis ne vēderēt cle
ricis neceſſaria. vl' eis panē
coquerēt: ex quo n̄ habuit ab
eis qđ voluit. Si patro/
natus eccl'iarū de nouo ſibi
vſurpauit. vl' bona vacantiū
eccleſiarū aut monaſteriorū
vltra mortale eſt excōicatus
Si poſuit talias vl' colle
ctas vl' alia grauamīa clericis
vel aliĳs ꝑſonis eccl'iaſticis ſi
ne licētia pape. ſi nō deſiſtat
poſt ammonitōnem eſt excō/
municatus. Si fecit ſtatu
ta vl' leges cōtra libertatem
eccleſiaſticā. vl' iudicauit ſm
ea. vl' dedit ꝯſiliū ad huiuſ/
modi. vl' non remouit ſi po/
tuit vltra mortale pctm̄ ē ex
cōmunicatꝰ. Si noua pe/
dagia inſtituit nō habēs au/
toritatē a principe ſup h̄ . vel
ātiqua ſeu noua pedagia au
gmentauit excōicatꝰ eſt. ſecꝰ
ſi fecit hoc cū licētia ꝑncipis
ꝛ cauſa rōnabili. et nō tenuit
ſtratā publicā ſecuram vt de
buit peccauit mortal'r: et te/
neť ad reſtitutōꝫ. Si a cle
ricis et religioſis thelonium
pedagiū ſeu gabellā accepit
ꝓ his q̄ deferūt vl' deferri fa
ciūt nō cauſa negociatōnis
ḡuiter peccat et eſt excōicatꝰ
Quāuis aliq̄ vt Jo. cal. hāc
nō admittāt. q2 n̄ ē recepta ꝛ
papa ſcit ꝛ tolerat. imo ipe fa
cit in terris ſuis. ſꝫ tutius eſt
vt obſeruet Si publicos
vſurarios alienigenas et nō
inde oriūdos ad fenꝰ exercē/
dū i ciuitatibꝫ ſuis admittit.
vl' admiſſos inde infra certū
tpus nō expellit eſt excōica/
tus. Et idē. ſi ciuis exiſtens
dedit ad h̄ cōſiliū l' fauorem.
H̄ verū eſt ſi talis eſt ꝑſona ec
cleſiaſtica. habēs dominiū
.ſ. tpale. nā dn̄s ſecl'aris n̄ ē ex/
cōicatꝰ ſꝫ ē excōicādꝰ. c. vſu/
rarū. de vſu. li. vi. non tn̄ epi.
et ſup̄ incurrūt. ſed aliĳ non.
Itē ſi ciuis exiſtēs dedit ad

ħ ꝯſiliū vł fauorē. Si na
uigantes indiſticte depdat⁹
eſt ł depdari fecit. vł ħ factū
noīe ſuo ratū habuit vt pira
ta excōicat⁹ eſt excōicatione
papali. Si nauigātes ex
poliauit. vł res eoꝝ ad port⁹
terraꝝ ſuarū a mari delatas
ſibi approꝑauit. qđ ē rapina
ꝛ excōicatus eſt ſm aliquos

Si incēdia fecit vł fieri fe
cit: diruit vł fregit eccleſias
ł loca religioſa eſt excōicat⁹.
ꝛ ſi eſſet denūciat⁹ eſſꝫ caſus
papalis. Si emunitatem
eccleſiaꝝ violauit. vicꝫ faciē
do cape hoīes in eiſ ꝑpter de
bita aut maleficia in eccleſia
vel locis ꝓuilegiatis ſacrile
giū cōmittit. et poteſt excōi
cari. et eſt mortale. ſec⁹ eſſꝫ ſi
combuſtores eccleſiaꝝ illuc
fugiētes. vł violatoreſ eccłia
rum. qꝛ tūc ꝑpter ħ ñ gaudēt
imunitate eccłiaꝝ. Si ec
cleſias vł ꝑſonas eccłiaſticaſ
ſiue priuilegia eaꝝ violauit.
vt multi tyrāni faciūt Si
fecit repſalias vł ꝑmiſit fieri:
aut ab antiquo ꝯſuetas fieri
fecit contra ꝑſonas eccłiaſti
cas eſt excōmunicat⁹. niſi il
las reuocauerit infra mēſeꝫ.
c. et ſi pignoratōes. de iniur.
ꝛ dam. da. li. vi. Vtꝝ aūt lice
at facere repſalias ꝯtra laicoſ
vide in. iij. ꝑte ſūme. ti. ij. Si
ad eccłias in qbꝫ patron⁹ fu
it nō poſuit idoneos ł nō re
pſentauit. ſꝫ ineptos ꝛ idio
tas ł ꝯcubīarios ꝛ alios ma
los pſentauit. ł ſubditos ſu
os eccleſiaꝝ patronos tales
eligere aut ſuos preſentare ꝑ
ſuaſit ſic mortalit̄ peccauit.

Si recepit pecuniā vt ali
quē pſentaret cū eſſꝫ patron⁹
vel ſupplicaret̄ pape ł epō ꝓ
bñficio alicui ꝯferēdo ſymo
niaꝫ cōmiſit. vł etiā abſqꝫ pe
cunia ſi porrexit preces ꝓ in
digno eſt mortale ꝛ ſymonia
cus. Si fuit fautor vł de
fenſor hereticoꝝ aut etiā ſciſ
maticorū peccauit mortalr̄.
ꝛ ē excōicat⁹ Si īpediuit
volentes recurrere ad foꝝ ec
cleſiaſticū ſuꝑ cauſas q̄ ad ip
ſū foꝝ ꝑtinēt. ne. ſ. corā eccłia
ſtico iudice hmōi cauſe agi
tent̄. vł ad ħ dans ꝯſiliū au
xiliū vł fauorē eſt excōicat⁹.

Si bellū aſſumpſit īiuſte
vł fuit adiutor īiuſte bellātſ.
qꝛ oīa mala q̄ inde ſequūt̄ ei
reputāt̄ ad culpā: ꝛ tenet̄ ad
reſtitutōeꝫ oīm dānoꝝ ide ſe
q̄ntiū. ꝛ ħ niſi ad adiuuādūꝫ
eū teneret̄ et ſeruiendū. vide
licet qꝛ miles aut ei⁹ vaſall⁹

tal' enī adiuuās cū ē dubiuꝫ an bellū ſit iuſtuꝫ excuſaṫ. xx iiij. q. i. c. q̇d culpaṫ. nō aūt ex cuſareṫ ſi ſciret bellū eē iniu/ ſtū. Si ꝯſuluit ex̄ns ī offi cio cōitatꝭ. q̄. ſ. aſſumaṫ iniu ſtū bellū teneṫ ad oīa mala et dāna. niſi ꝓponereṫ in ꝯſilio materia mō falſo tāq̄ꝫ eſſꝫ iu ſtū. tūc ei igrātes videṫ excu ſari. De materia belli ꝛ qn̄ iu ſtū dicaṫ. vide in ſū. ī. iij. ꝑte ti. ij. Si īdiſcretos ꝛ tyrā nos officialeſ fecit ſeu ꝑpoſu it terrꝭ ſuis: teneṫ de dāniſ et mal' eoꝝ. ſi ſciebat eoſ eē tl'eſ. ſec⁹ ſi igꝛabat: niſi cū audiſſꝫ nō remouerit eos ſi potuit.

Si iniuſtas exactōes ſeu collectaſ impoſuit rapinā cō miſit. ꝛ q̄ dicanṫ iiuſta talia ſeu collecta. et quō ſatiſface/ re debeat vide ī. iij. ꝑte. ti. ij.

Si poſuit iudeos ī offici iſ publicꝭ. qđ ꝓhibeṫ. xvij. q. iiij. c. ꝯſtituit. Si ea q̄ ſūt cōitatꝭ approꝑauit ſibi. vicꝫ ſiluas ꝛ cāpos ꝛ hmōi: moꝛ tal'r peccauit ꝛ teneṫ ad reſti tutōem. Si liberos hoīeſ in ſeruos ſibi ſubiecit. chꝛiſti ani enī nō pn̄t redigi in ſerui tutē rōe belli. vl' etiā capti n̄ pn̄t licite emi ī ſeruos. l' ēpti vēdi et emi ab alijs non pn̄t. ſed infideles bn̄ redigūṫ ī ſer uitutē: et emi ꝛ vēdi pn̄t cap ti in iuſto bello. q̇ ſi poſtea ef ficiāṫ chꝛiſtiani: nō tn̄ ex h̄ li/ beraṫ a ſeruitute. q̄uis ſit pi um h̄ facere. Si a decedēti bus ſine filijs accepit bōa ip ſoꝝ n̄ ꝑmittēs eoſ teſtari ꝛ le gare ad placitū. niſi tal' paṫa hr̄et talē ſubiectōꝫ a tpe cui⁹ n̄ eſt mēoꝛia ī ꝯ̄riū. Si nimiſ vindicatiu⁹ fuit. Si homi/ cidia mutilatōes incarcerati ones vulnera ꝛ hmōi ſeua ſi ne iuſticia: vl' cū iuſticia ſꝫ ex odio et vindicta fecit ꝓcura/ uit vel ꝑmiſit et hmōi ḡuia ſūt moꝛtalia. Si toꝛneam̄ ta l' duella fieri fecit l' ꝑmiſit. vl' ludos l' ſpectacula ꝑicl'o/ ſa aīe vl' coꝛpi. vt ꝓijcere la pides adinuicē. vl' repſenta/ tōes turpitudinū fieri fecit l' ꝑmiſit ꝛ nō ꝓhibuit. ſi ſine ḡ ui ſcandalo potuit remoue/ re moꝛtal'r peccauit. di. lxxx/ iij. c. erroꝛ. Si leges ſtatu it q̄s nō d̄buit vl' potuit. q² ſcꝫ iniq̄s moꝛtaliter peccauit

Si nimis dur⁹ fuit ad di ſpenſādū l' ꝑcēdū ī q̇b⁹ potu/ it. l' ecōtra nimiſ facil' ad par cēdū delinq̄ntib⁹ in ꝑiudiciū iuſticie ꝛ vtilitatꝭ cōis Si feuda vaſall' ſuis abſq̄ iuſti

cia ꝯnegauit. vl' ſuitiū idebitū ab eis exegit: aut fidē ñ ſuauit. Si ip̄e ex̄ñs vaſallus alti⁹ ñ fuit fidel' dño ſuo vt debuit ſm q̄ i iuram̄to fidelitatiſ exp̄miſ. vl' obſequꝫ debitū ñ p̄ſtitit. vl' aliq̄m iiuriā fecit dño. ſ. alienādo feudū aut diminuēdo: vl' aliqꝺ hmōi mortale ē ⁊ teneſ ꝺ dānis. Si tutelā alic⁹ ſibi cō miſſam ñ fidel' egit. ſꝫ bona illi⁹ ꝯſūpſit ⁊ diſſipauit mortale ē: ⁊ teneſ ꝺ dāniſ Si i ſra ſue iuriſdictōis ſuſtinuit iiuſtas mēſuraſ aut iiuſta pōdera: aut iniuſta precia rerūꝫ venaliū ſciēter: mortl'e ē. ⁊ teneri videſ ſi cōmode p̄t obuiare. Sil' peccat ſi iducit l' ſuſtinet malas ꝯſuetudines aut corruptelas. Si tolerauit aut ſuſtinuit publicos vſurarios ide p̄pt' h̄ recipiens certā q̄tā vel ſummā ānuatiꝫ mortl'e ē. ⁊ teneſ illꝺ ſic accep̄tū r̄ſtituere: ñ vſurario: ſed creditorib' ei⁹ a q̄b' vſure ſūt extorte ſm Tho. Si pign⁹ aliqꝺ habuit cui⁹ fruct⁹ ñ ꝯputauit i ſortē vſura eſt Et ꝺ aliis ſpēb' vſure ſi i aliq̄ offendit l' fuit p̄ticeps. ꝺ q̄bus. ſ. in. ij. p̄te. ti. de vſuris Si penas l' emēdas i pecuniā p̄pt' cupiditatē l' odiū nō p̄pt' correctōeꝫ delinq̄ntium accepit. l' vltra debitū extorſit. l' penas corp̄ales aut mortis i pecūiariā p̄pt' auariciāꝫ ꝯ iuſticiā ꝯmutauit mortl'e ē Si p̄miſit i terris ſuis latrōes iualeſcere. vl' malicioſe eis fauens. vl' ex auaricia nolēs expēdere ad ſecurādā patriā mortale ē: ⁊ teneſ ꝺ dāniſ ⁊ rapinis factꝭ ſi ꝯmode poterat obuiare. Si iuſticiam vēdidit l' mūera iniq̄ accepit ſcꝫ p̄ admīſtratōe iuſticie. vl' al's iniuſticiā fecit i iudicādo vl' fieri fecit: mortale ē. Si fidē p̄miſſaꝫ violauit etiā inimico. niſi p⁹ ille violaſſꝫ mortale ē. Si obſides ſuos ñ liberauit: mortl'e ē. Si viduaſ ⁊ pupillos ꝯ opp̄ſſores ñ defēdit cū potuit Si treugaſ ñ ſuauit. Si nimis ſūptuoſuſ fuit ⁊ curioſus i veſtitu ⁊ apparatu eq̄ꝝ ⁊ familie: cū canib⁹ ⁊ auib': edificijs: ꝯuiuijs. nā vt poſſint facere hmōi pōpas emūgūt pp'los vſq; ad ſanguinē faciēteſ m'ta iiuſta Si fecit edificari domos ſuas. vl' laborare i agris ſuis l' vineis. vl' ligna portari p̄ ruſticos vel colonos et ñ ſoluit eis plene de labore ſuo. niſi

ad h̄ ex debito tenerēt. vel ſi
diebꝫ feſtiuiſ fecit ꝑ ſe labora
re mortłe ē. ſicͣ ī p̄mo caſu. qđ
tn̄ mlͭi faciūt ⁊ male nec ſub
diti debēt obedire. Si ni
mis ſe occupauit ī venatōibꝫ
⁊ aucupijs. vł qđ peiꝰ ē ſub
ditos in his grauando indu
cēs ad hm̄oi. ⁊ qđ. peſſimū ī
diebꝫ feſtiuis ⁊ nō audit diuinis
ut miſſa. ꝓpt̄ qđ domi
nꝰ peccat mortał ⁊ oēſ. ⁊ ip̄e
reꝰ ē oīm. Si ꝓpt̄ diſcur/
ſus in hm̄oi deſtruxit ſegeteſ
alioꝝ tenet̄ eis de dāno. vł ꝑ
miſit accipe vł fecit đ blado
⁊ feno alioꝝ a ſuis ꝓpt̄ eq̄s
ſuos tenet̄ đ dāno. Idē et de
alijs fructibꝫ. Si hiſtriōi
bus ſupflue dedit. vel nimis
turpia rep̄n̄tātes ī curia nu/
triuit. vł ꝯcubinā ł ludentes
ad aleaſ ⁊ hm̄oi. q̄ oīa ſūt dā
nabilia Si de caſtitate fa
milie ſue n̄ curauit. ſꝫ ībone/
ſte ſe habētes cū femīs et ma
ſcuł retinuit nͨ correxit eos
cum poſſꝫ mortał peccauit.
Si vero ſit ꝯiugatꝰ int̄roga
de his q̄ habet̄ in. c. p̄cedēti.
ꝓut videbit̄ fore expediens.

De iudicibꝫ. Ca. III.

Irca iu
dices ſeu quecū
q̄s habentē ptātē ordīariā ł
delegatā inq̄rēdum eſt prīo.
Si iuriſdictōem aut ptātē
r̄cepit ſymoniace. vt ſi iudex
eccleſiaſticꝰ. aut vſurpatiue.
q2 vſurpata ptās n̄ dat auto
ritatē. vn̄ iudicādo peccaret
mortał Si exceſſit fineſ mā
dati ſiue poteſtatis ſue pec/
cat mortał. ſi ſciēt ł ex igrān
rātia craſſa. Si officiał vł
iudex aliꝰ timore: odio: cupi
ditate: vł amore: vł alia cā in
iquā tulit ſn̄iam aduertēter:
mortale ē: et tenet̄ ad om̄e in
tereſſe pti leſe. ⁊ ſi ille ꝑ q̄ de/
dit ſn̄iaꝫ n̄ vult ſatiſfacere vł
nō p̄t qm̄ p̄ncipał ip̄e tenet̄.
dicit Ray. Si ꝑ igrantiaꝫ
craſſā ip̄e tulit iniquā ſn̄iaꝫ ī
iudicio aīe tenet̄: ⁊ peccat vt
priꝰ Ray. q2 debuit ſcire ſe ī/
ſufficiētē et n̄ iudicare Si
ꝑ negligētiā: q2 ſufficiēs erat
⁊ ſi laboraſſet ad inq̄rēduꝫ ⁊
legēdū v̄itatē īueniſſꝫ. ſed ne
glexit h̄ agere tenet̄ vt priuſ.
Mitiꝰ tn̄ agit̄ cū eo q̄ ex ig/
rātia craſſa q̄ꝫ cū eo q̄ ex mali
cia. ⁊ h̄ hꝫ locū ī iudice ordīa
rio n̄ delegato. Si delegatꝰ
iudex iudicauit bōa fide. ⁊ đ
ꝯſilio peritoꝝ tulit iniquaꝫ
ſn̄iam nō vid2 peccare aut te
neri ad reſtitutōnem leſo: tūꝫ

qꝛ nccītate obediētie iudica
uit. tñ qꝛ ſepe ex certa ſciētia
delegātis aſſumitᷣ q̇ ē ignarꝰ
iuris:qꝛ bonꝰ vir. qđ ē verū ni
ſi ī q̄rēdo ꝯſiliū fuiſſet negli
gens aut culpabilᷣ. tūc ei pec
cat ⁊ tenetᷣ ad reſtitutionez.
Guilᷣ. Si aſſeſſoꝛ inducit iu
dicē ad ferendā iniquā ſñiaz:
excuſatᷣ q̇dē iudex ſi ſimplex
ē ⁊ hꝫ bonā ꝯſciētiā. ſ. credēs
ſñiaz eſſe iuſtā. ⁊ ſi ñ fuit ī cul
pa eligēdo aſſeſſorē qꝛ bonꝰ
⁊ ſufficiēs cōiter credebatᷣ. ſꝫ
aſſeſſoꝛ peccat moꝛtlᷣr ⁊ tene
tur ad ſatiſfactionē leſo. ſiue
doloſe. ſiue ignorāter īducat
iudicē ad iudicandū iniuſte.
Ray. Si iudex ignarꝰ iuris
ſecū ducit aſſeſſorez q̇ cōiter
nō reputatᷣ ſufficiens vlᷣ ini/
quꝰ. ſi đ ꝯſilio eiꝰ fert iniquā
ſñiaz licꝫ credat iuſtā. vterqꝫ
moꝛtalᷣr peccat. ⁊ tenetᷣ ad re
ſtitutōez inſolidū Si acce/
pit pecuniā in iudicio. qđ p̄t
eſſe q̇nqꝫ modis. ⁊ ſp̱ videtur
moꝛtale. Primo ſi accepit ut
male iudicaret ꝯ̄ iuſticiā et ꝯ̄
ꝯſciām. ⁊ tūc illa pecunia dꝫ
dari ei ī cuiꝰ iniuriā data eſt.
.i.q.i.c.iubemꝰ Scđo ſi acce
pit vt bñ iudicaret. vlᷣ vt iu/
dicaret ⁊ daret ſñiaz. vlᷣ ſi ac/
cepit vt ñ iudicaret cū debe/
ret iudicare. vlᷣ vt ñ male iu/
dicaret. In his q̇nqꝫ caſibuſ
dꝫ reſtitui ei q̇ dedit. ij.q.iij.
c.non licet. Ray. ſꝫ ẜm Guilᷣ.
ī foꝛo pnīe p̄t paup̱ibꝫ eroga
ri. ſicut et alia turpia lucra. đ
ꝯſilio tñ. Si iudex nullo
mō voluit ferre ſñiam cū de/
beret. et ꝓpter h̄ aliq̇s amit/
tit ius ſuū moꝛtale ē. ⁊ tenetᷣ
illi reſtituere litis eſtimatōꝫ.
Ray. xxiij.q.v.c. admiſtratō
nes. Si iudex accepit aliq̇d
a p̱tibus. Uñ nota ꝙ oꝛdia/
rius nihil p̄t accip̱e etiā expē
ſas niſi moderata ēxenia ſpō
te oblata. vt eſculētū ⁊ potu/
lentū. di. xviij. c. de eulogijs.
Delegatꝰ p̄t recip̱e modera/
tas expēſas. qñ. ſ. eſt paup̱. lᷣ
qñ opꝫ eū exire ⁊ eq̇tare pꝛo
examinatōe cauſe. lᷣ ꝑ aſſeſſo/
re. ẜm glo. Si aūt papa ali/
cui cauſam delega uit: nō vi/
detᷣ ꝙ aliq̇d poſſit petere. nec
etiā expēſas: ſi ſua ſibi ſuffici
unt. niſi op̱teat eū exire. lᷣ plꝰ
q̄ꝫ domi expēdere. Raym̄. et
guilᷣ. Si iudex eccīaſticus
oꝛdiariꝰ lᷣ delegatꝰ ꝯ̄ ꝯſciāz ⁊
ꝯ̄ iuſticiā ⁊ ī ḡuamē altiꝰ p̱tiſ
ī iudicio q̇cq̄ꝫ facit p̱ grāz vlᷣ
p̱ pecuniā īcurrit ſuſpēſionē
ab executōe officij p̱ annū cō
demnādꝰ ad eſtimatōez litis

ꝺ q̄ vide ī tercia pte. Si iudex eccl'iastic⁹ excōicationis snīaꝫ:ſuſpēſiōiſ:vl' interdicti nimis de facili fulmiat: aut ſine p̄miſſa admonitiōe vl' ſine ſcriptis.vl'al's ꝯ ordineꝫ iuris ḡuit' peccauit. ꝺ his in iij.pte Si iudex q̇cūqꝫ dilatōes aliqs ꝯ ius fecit.ꝛ ſi ordinē iudiciariū nō ſeruauit. Si ptē alterā ꝯ iuſticiā ḡuauit. Si reo fecit q̄ſtiōes vel poſitōes ſeu inq̇ſitōes ad q̄s rn̄dere nō tenebat'. Si appellatōnes legitimas n̄ admiſit Si doloſe locū appellādi dedit. Si poſt appellatōneꝫ legitimā nihilomin⁹ ī cā ꝓceſſit. Si in dubijs magnis pitos nō conſuluit. Si allegatōnes friuolas admiſit. Si paupib᷒:viduis:orphanis n̄ ſubuenit et in aduocatōe nō ꝓuidit.in quolibꝫ iſtorū videt' eſſe mortale cū ſciēter delinq̇t. Si iudex illicite relaxauit penā debitā reo.qꝺ fit tripl'r. Uno mō qꝛ nō erat ſup̄mus iudex.ſ.ꝑnceps.nec ie publica ptās eſt plenarie cōmiſſa.ſꝫ vt iudicet ſm leges ꝛ ſtatuta ciuitatis. Secūdo mō qꝛ ꝛ ſi habꝫ plenariā ptātē.is tn̄ q̇ paſſus eſt iniuriaꝫ n̄ aſſētit ſibi r̄mitti ſꝫ vl't reū puniri. Tercio mō qn̄ ꝛ ſi hꝫ iudex plenariā ptātē:ꝛ leſus vl't r̄mittere tn̄ n̄ ē cā iuſta rei publice vtil' ſꝫ nociua.ſ.p̄bēſ incētiuū delinq̄ndi. Tho.in q̇libꝫ.ꝛ peccat mortal'r. Nota ꝙ q̇ fingit fraudulēt' cauſā aliq̄m ꝑ q̄m iudex aliq̇s vadat l' mittat ad aliq̄m mľiereꝫ ꝓ teſtīonio ferendo ē excōicatus.c.mľieres.ꝺ iudi.li.vi.

Si debitā penā auxit l' minuit cū n̄ poſſit l' deberꝫ. qn̄ poſſit l' nō vide ī.iij.pte.ti.iij Si etiā mutare poſſet vide ibi. Si iudicauit ſm allegata ꝛ ꝓbata ꝯdēnāſ quē nouit ĩnocētē.q̇ tn̄ vtꝝ peccet l' nō. l' excuſet' vide ī.iij. pte ſū. ti. iij. Si miſter iudicꝭ ex n̄ſ executꝰ ē iniq̄m ſnīaꝫ ꝛ ĩiuſtā. ſi ꝓ certo ſcit ĩnocētē n̄ excuſat' a pctō. Ray.ſecuſ ſi dubitat. qꝛ tūc excuſat' ꝓpt' obediētiā De ptinētib᷒ ꝓo ad iudiciuꝫ habes in iij.pte.ti.iij.

De aduocatis: ꝓcuratoribus:et notarijs. Ca.IIII

Circa aduocatos:ꝓcuratores et notarios interrogādū ē p̄mo. Si poſuit ſe ad aduocādū cū ꝓhibet' ī iure ſciēt' h^c faciēſ vid' peccare

Prohibet͛ ā͠t ī͠fidel͛ ⁊ excõica tuſ excõicatõe maiori. necnõ r͛ligioſus niſi ꝑ mõaſterio: ⁊ de mā͠dato ſui ꝑlati. ſ ⁊ cl͛ici ī ſacr͛ l͛ etiā in minorib. ſ et bñficiati ꝓhibēt͛ aduocare ī iudicio ſecl͛ari niſi ī cā ꝓpria ⁊ ꝑ eccl͛ia ſua. vl͛ ꝑ ꝯiūct͛ vel miſerabilib ꝑſonis. Sunt ⁊ alie ꝑſone ꝓhibite. de q̄b hr̄ iij. q. vij. §. tria. Et int͛ alios ꝓhibet͛ ſodomita: ꝓcipue no/ tori ꝺ iure l͛ ꝺ facto. Iudex vl͛ aſſeſſor etiā nõ p̄t eē aduo cat in cā ī q̄ ē iudex. nec cl͛ic ꝑ extraneis ꝯ eccl͛iam ſuam. Ray. Si aduocat l͛ ꝓcura tor ſciēt͛ defē͠dit cā iniuſta: peccat mortal͛r: ⁊ tenet͛ alteri ꝑti de om̄i dāno inde habito Tho. niſi ſatiſfaciat cliētul q̄ ꝑncipal͛r tenet͛ ſi ſcit īiuſti/ ciā. q̄ñ. ſ. obtinet oēm victori am cauſe. Si ꝟo igrā͠ter iniu ſtā cām defē͠dit. ſ. putās iuſtā excuſat͛ ſm modū ⁊ ꝯſuetudi nē regiõis q̄ igrā͠tia excuſare p̄t. Tho. ⁊ ſi ex igrātia craſſa peccat mortal͛r. Si in ꝑnci/ pio credebat iuſtā. ſ in ꝓceſ/ ſu cauſe videt īiuſtā d deeſ/ ſe vl͛ deſerere eā et nõ vlteri ꝓſeq̄. al͛s peccaret. ⁊ ſi obti/ net victoriā cauſe tenet͛ leſo ad ſatiſfactõe. nõ d tñ eā ꝑ dere aduerſario. l͛ ſecreta ſue cāe reuelare. ſ ī͠ducere cliētu lū ſuū ad cedē͠dū l͛ ꝯponē͠dū cū aduerſario ſuo ſine dāno aduerſarij. Tho. dū aūt ē ei dubia vſq ad finē licet ꝓſeq̄ ſꝑ illā ſine pctõ. Guil. Si aduocā͠do vſuſ ē ī debito mõ ſm Ray. Si ꝓduxit falſos teſtes vl͛ ꝓduci fecit l͛ corru ptos. Si ī͠duxit falſas leges ſeu alias ꝓbatões falſas iur͛ vl͛ facti. Si mētit͛ l͛ mētiri fe cerit: vl͛ docet cliētulū ſuū in iudicio. Si dilatões ñ neceſ ſarias q̄rat in grauamē partiū Si appellat ſciēter ꝯ iuſtam ſniam. ī q̄lib hoꝝ vi mor tale. Si ñ fidel͛r cām foueat ꝯtū iuſticia ſuad omittē͠do de ꝯtigētib ex negligētia vl͛ notabili igrātia. in q̄ poſſ eē mortl͛e. Si ꝓcacit aut dicen do ꝯuicia l͛ vociferā͠do Si ꝓ didit ſecreta aduerſario ſuo. ⁊ ſi ꝑ p̄dictū modū vicit iniu ſtā cā tenet͛ leſo ꝺ oī dāno ī de ſecuto. Si amittit iuſta cā ꝓpt͛ ſuā ī͠fidelitatē l͛ negli gētiā vl͛ igrātiā tenet͛ cliētulo ſuo ꝺ oī dāno. Si aduocat ñ p̄ſtauit ꝓcinīū in iuſta cā paupeꝝ ⁊ miſabiliū ꝑſonaꝝ nā ſi nouit talē cā: ⁊ ſcit illū ꝑ ſeñ poſſe iuuari q̄ ñ h ad

ſoluendũ.nec aliũ videt q̃ velit eũ iuuare.ꝓpt̃ qꝺ amittit cãz.tenet̃ ĝtꝭ iuuare ſi p̄t.al's videt̃ mortale. Tho.et Ray. Si ĩmoderatũ ſalariũ accipit de ſua aduocatõe. nã moderatũ petere p̄t ⁊ aduocat⁹ ⁊ iuriſcõſult⁹.vt dicit Aug⁹ xiiij.q.v.c.nõ ſane. qꝺ moderatũ ſumit̃ ex q̃ttuor.ſ.ex q̃ntitate cãe. ex labore aduocãdi.ex ſcia ⁊ facũdia aduocãdi ex ꝯſuetudĩe regiõis.⁊ ſm h̄ magis et min⁹ p̄t accipe ſm Ray.vl' ab initio cũ facit pactũ vl' ex poſt facto cõpleto. Sʒ ex q̃ cã ẽ ĩcepta necdũ finita.nullũ dʒ facere pactũ cũ litigatore quẽ accepit ĩ ꝓpaz fidẽ.qꝛ poſſʒ eſſe occaſio magni ꝑicl'i.iij.q.vij.§.preterea Itẽ nõ licʒ paciſci de q̃ta cuʒ aduocato.vicʒ decima vl' cẽteſima.ſʒ de q̃nta licʒ moderate tñ ſm iura. De hac materia vide plene in.iij.ꝑte ſũme

Si iuriſperit⁹ exiſtẽs in cã quã nouit ĩiuſtã ꝯſuluit q̃modo obtineret mortale ẽ. et ſi vincit̃ ex ꝯſilio ei⁹ tenet̃ leſo de dãno. Si ex ignorãtia craſſa male ꝯſuluit. Si ñ cõſuluit pauꝑib⁹ nõ h̄ñtib⁹ ad ſoluẽdũ. Si nimiſ petijt.idẽ dicẽdũ eſt ſicut de aduocato

Si ꝓcurator exñs defendit ſciẽter ĩiuſtã cãm. Si ñ fidelit̃ ⁊ ſollicite fouet iuſtã. Si pauꝑib⁹ nõ p̄ſtauit p̄rociniũ. Si nimiũ petijt ſalariũ.ideʒ dicẽdũ qꝺ de aduocato. Si notari⁹ exiſtẽs aduertẽt falſauit inſtr̃a peccauit mortaliter.⁊ tenet̃ de om̄i dãno ſecuto. Si malicioſe occl'tauit iura alioꝝ ſeu inſtr̃a. et ñ aſſignauit:aut deſtruxit.vl' alijſ dedit.vltra mortale tenet̃ de om̄i dãno. Si ex ig̊rãtia notabili vl' negligẽtia male dictauit inſtr̃a vl' teſtam̄ta cuʒ defectib⁹.vñ oriũt̃ litigia vel ꝑdunt̃ bona aliorum peccat mortal'r: ⁊ tenet̃ ꝺ om̄i dãno leſo exinde. Si fuit rogat⁹ ĩ teſtamẽtꝭ coꝝ q̃ ñ erãt ſui ſẽſus ſciẽter tanq̃ vſũ rõis liberũ habẽtiũ mortl'e ẽ.⁊ tenetur de om̄i dãno leſo Si ĩ inſtr̃is ſuis ñ ẽ vſus ſolẽnitatib⁹ legalib⁹.vñ validãt̃ ꝯct⁹ qꝛ mortl'e ẽ. ⁊ tenet̃ de oĩ dãno. Si fecit inſtr̃a in fraudeʒ vſuraꝝ ſciẽter mortl'e ẽ. ⁊ ẽ ꝑiur⁹. Si notari⁹ ĩ officio ẽ ſalariat⁹ ſufficiẽter a cõitate ⁊ accipit etiã ab hiſ ꝑ quib⁹ ſcribit lr̃as:grãs ⁊ hmõi. l'ſi nõ ſalariat⁹ a cõitate accipit ꝺ ꝯſuetudine ꝑ labore ſuo vl'

tra debitū ꝛ eq̄tatē peccauit ꝛ tenet̄ ad reſtōez. Si dieb⁹ feſtiuis ſine neceſſitate ſed ex cupiditate fecit inſtr̄a.vl' co/piauit l' extēdit ſcp̄turas cuꝫ poſſꝫ differre.mortale videt̄. Si fuit rogatus vl' dictauit vl' redegit ī ſcp̄tis ſtatuta ꝯ libertatē eccl'iaſticā mortal'r peccauit eſtq̄ꝫ excōmunicat⁹ Si notari⁹ exn̄ſ epi.ꝑ ſcribēdis noīb⁹ ordinādoꝝ vel lr̄is ordinatōnū accepit pecuniā ſi ſalariat⁹ eſt ab epō ſymoniam ꝯmiſit. Si vero nō ſala/riatus ſatis accepit .vt de lucro acciperet ordinator: ſymo/nia eſt. De qua vide plenius in ſcda parte.ti.i.c.i.

De doctorib⁹ ꝛ ſcolarib⁹.c.v

c Irca doctores et ſcolares ī q̄rēdū ē ꝛ p̄mo. Si docēs publice leges vl' phy/ſicā admiſit ad lectōez ſuam ſciēter religioſos vl' ſacerdotes ſecl'ares. l' alios cl'icos n̄ ſacerdotes: ſꝫ ī dignitate ꝯſtitutos: q2 excōicatus ē q̄n aliquē p̄dictorū aduertēter ad/mittit ſil' cū ill'.c. ſup. Spe. extra.ne clerici vel monachi Si docēs aut legēs in q̄cū/q̄ facl'tate etiā ī ſacra theologia admittat religioſū exeuntē de mōaſterio cū habitu ad audiēdū ſine licētia p̄lati ſui ſciēter ē excōicat⁹ cū eo.quia ꝑticipat ī crimīe. Itē ſi cū li/cētia p̄lati ſui: ſꝫ ſine habitu ad lectōez r̄cipit ſm Lapū. Si mgr̄ l' ſcolarꝭ exn̄s bononie tractat cū aliq̄ ciue bononiēſi d̄ ꝯductōe hoſpitij irreq̄ſitꝭ inq̄linis.niſi tp̄us ꝯductōis fuerit elapſū excōicat⁹ ē.extra d̄ loca.c .ex reſcripto Et hec excōicatio n̄ hꝫ locū niſi bononie. Si q̄ſ ex eo pacto recept⁹ eſt in canonicū ut ſcolas teneat ſymoniac⁹ ē.vn̄ ꝛ mortl'e.ſꝫ vacāte p̄bēda p̄t ei annecti h̄ on⁹ docēdi licite Hoſti. ꝛ Bern̄. Si aliq̄d exigat̄ vl' ꝑmittat̄ ꝑ licētia do/cendi.q̄uis ſm Hoſtiē.n̄ ſit ſymonia.eſt tn̄ ꝯ iura.vnd̄ ꝛ mortale.qd̄ pꝫ ex pena ꝑpt̄ h̄ īpoſita.q2 exactū reſtituit̄. ꝛ debēt exactores officijs et bn̄ficijſ expoliari.extra eo.c. i.Ray. Si mgr̄ hꝫ bn̄ficiuꝫ vl' ſalariū ſufficiēs ꝑ docēdo ſi exigit a ſcolarib⁹ ſymoniaꝫ cōmittit.p̄cipue a clericis et paupib⁹ exigēdo.q2 vēdit doctrinā.ꝛ tenet̄ ad reſtitutōez. Hoſti. ꝛ Ray. Si aūt n̄ ſuf/ficit ſalariū ei: pōt exigere.ſi

tū ſit idone⁹ ī docēdo. alˀs nō
ē paupib⁹ aūt ñ dꝫ exigere.
oblata ꝓ o ḡtis ſp p̄t accipe. ꝛ
multo magˀ ſi nullū hꝫ ſala/
riū p̄t recipe collectā ꝑ labo/
re. Si mgr̄ feſtū colēdū de
iure lˀ de ꝯſuetudie ñ vult cō
cedere niſi ꝑ pecūia. lˀ ecōtra
nō colēdū ꝯcedit colēdū pro
pecunia: ſymoniaꝫ cōmittit.
Ray. Si magiſteriū inde
q̄rit inept⁹ ꝛ valde ignorās lˀ
recipit. videtˀ eſſe mortale ꝓ/
pter piculū qd ſequitˀ. qꝛ rōe
magiſterij datˀ fides in q̄bus
requiritˀ. vñ nocumentū ꝑxi
mo ſequitˀ ex ꝯſilio malo. ꝛ h̄
p̄cipue in theologica facltˀa/
te. ꝛ admittēs tales ſciēter ad
magiſteriū etiā videtˀ morta/
liter peccare. Si q̄rit ḡd⁹
vel magiſteriū nō ad vtilita/
teꝫ aīaꝝ ꝛ dei honorē. ſed ad
ſui ſuſtentatōem ꝛ honorē ꝑ
tinet ad ambitionē. iō vide d
ambitōe qñ mortale eſt lˀ ve
niale. Si inde q̄rit exēptōeꝫ
vel diuitias vlˀ libertatē to/
tū eſt daānabile p̄ſertim ī re
ligioſis. Si docuit publi/
ce theologiā exiſtēs ī morta/
li notorio peccauit mortalitˀ.
Petr⁹. Si ſciētias ꝓhibitas
legit vlˀ didicit. vt nigromā/
tiam. vlˀ artem notoriā ꝛ hu/
iuſmodi: mortale eſt. vlˀ ſi no
tabiliter ignorās ſe ad docē/
dum poſuit. et errores nota/
biles docuit: ē mortale. Si
nō adhibuit diligētiā ad ꝑfe
ctū ſcolariū in ſcia et morib⁹
quam debuit faciēs nimias
vacatōes. vlˀ nō vtilia ſꝫ curi
oſa docens. vel de moribus
eorū non curās nec ꝯpeſcēs
in quo potuit in hmōi negli
gentiā notabiliter ꝯmittens
mortale ē Si vniuerſitatiſ
iuramēta nō impleuit morta
le eſt pctm̄. Si ſe iactauit
de doctrina vlˀ alijs detraxit
ſe p̄ferendo. vlˀ eis inuidit. vlˀ
ſectas nutriuit inter ſcolares.
vel ſcolares alteri⁹ doctoris
ad ſe traxit iniuſte. vlˀ pōpo/
ſe indutus eſt. de quib⁹ vide
ſupra de hmōi ḡuitate. Si
ſcolares nō fuerūt obediētes
doctori in his in q̄bus tenētˀ
Si rixas intˀ ſe fecerīt. Si
minus aptū elegerūt ad legē
dū ex cauſa iiuſta. Si dimi
ſerūt ieiunia ecclˀiaſtica cum
ieiunare poſſent. vlˀ miſſe au
ditōem in feſtis: vlˀ alia ſacra
Si ꝯtēdūt in diſputatiōe ꝯ̄
ꝟitatem ne videantˀ ſuccūbe
re. Si ſupbiūt ex ſcia. Si
aliquē malū finē intendūt ex
ſciētia ſua. vel lucra iniuſte.

curioſitates: ambitões ꝛ huiuſmodi. Si ſūt negligētes in ſtudio. Si ꝓdigi in expēdēdo. ꝛ de aliis inq̄rēdi ſūt ꝑ ut videbit̄ expedire ẟ dict̄. s̄ ī p̄ma pte: ꝛ i. ij. Si nimis ardēter ſtuduit ī libꝛis gētiliū ꝓpter oꝛnatū: minꝰ vacans ſtudio vtilioꝛi vl' neceſſario. l' ſacre ſcript̄e p̄cipue q̄ ad religioſos. vl' i poetic̄ ꝓpt̄ materiā turpē. qꝛ iſtẟ ē moꝛtale. xxxvij. di. c. ideo ꝓhibet̄.

De medic̄ et aromatariis Capitulū. VI.

Si pꝛeſuit ſe ad pꝛaticā ī medicina ſine ſufficiēti ꝑitia. qꝛ ſi parum vel nihil ſtuduit videt̄ moꝛtale. qꝛ expoſuit ſe ꝑiculo occidēdi homines. Si ꝑitus ꝛ ſufficiens exꝑ̄s omiſit aliq̄d de ꝑti gentib' circa īfirmos q̄s hꝫ i cura ex negligentia. qꝛ ex negligētia notabili vn̄ ſecutū ē magnū nocumētū ī infirmū vel ſeq̄ p̄t male potuit excuſari a moꝛtali. Si v̄o ex parua negligētia ē veniale. vt ſi non viſitat infirmos ſollicite ꝛ hmōi. vbi tn̄ n̄ ē ꝑiculū. Si dedit medicinā l' ꝯſiliū ꝓ ſalute coꝛꝑis in ꝑiculū tn̄ aīe ꝓpt̄ q̄ veniat q̄s ad pctm̄ .i. ꝯ p̄cepta. puta vt foꝛnicet̄ q̄s vt euitet certas īfirmitates. vl' medicinā dat p̄gnāti ad occidendū pueꝝ ꝓ ꝯſuatõe matris. vel potū inebriantē: ꝛ hmōi: moꝛtal' peccat: ꝛ h̄ ꝓhibet̄ in. c. cū infirmitas. extra de pe. ꝛ re. Si ſeruauit p̄ceptū factū medic̄. ſ. q' inducāt īfirmos qn̄ p̄mo vocant̄ ad viſitādū eos ad confeſſionē faciendā. qꝛ omittendo h̄ ſm̄ doc. peccat moꝛtl'r vt ð. c. cū infirmitas. de pe. ꝛ re. Si paupes īfirmos q̄. nouit non valētes ſoluere n̄ viſitauit gratis. quia ad hoc tenetur. et etiam ſoluere ꝓ eiſ medicinas ſi poteſt. al's moꝛtale eſt. diſti. lxxxiij. c. i. et in glo. ſuper ver. inferas Si nimis largus fuit ad inducēdum debiles ad frangendū ieiunia eccleſie ſine ratõnabili cauſa. quod frequenter faciunt: nō eſt ſine peccato. Si vero etiam ſaniſ diſſuadet ieiunia eccleſie dicens nociua eſſe. et ſic inducūt ad frangendum ieiuniū ſine cauſa moꝛtale eſt. de peni. diſt. i. c. noli.

Si dedit medicinā dubiam ſanatõnis vel moꝛtificationis videt̄ moꝛtl'e: ꝛ vt dicit

c.cū infirmitas .extra de pe. et re.poti⁹ dȝ dimitti ī māib⁹ dei q̄ꝫ exponi ꝑiclo medicīe.

De emulatōe ꝟo et detractōe quā faciūt medici īterrogandū est ꝓut habes sup̄.

De aromatariȷ̄s

S
I in ꝯponēdis medicinis n̄ ponūt q̄ ordinat medic⁹ cū n̄ hn̄t. vl' ita bona vt ē necesse.ī q̄ offendūt medici nō faciētes an̄ se ꝯponi eā.nā si ex h̄ seq̇t̄ gͣue ꝑiculū īfirmo .l' n̄ opat̄ sanitatē quā fecisset si bn̄ fecisset illā mortale ē.ꝛ etiā ī medico si h̄ dissimulauit Si docent vl' vēdūt ea q̄ ꝓcurāt aborsum ad illō faciendū.vl' vēdūt venena his q̄ſ credūt abusuros mortale peccatuȝ est. Si sophisticāt aromata. qȯ freq̄nt̄ faciūt ponētes ī eis vnū ꝓ alio .l' ī electuariȷ̄s sirupis specieb⁹ et ꝯfectōib⁹:ī cereis faciētes malas mixturas ꝛ vendētes ꝓ puris. q̄ꝛ vltra peccatū tenent̄ ad restitutōꝫ illis ad quos tales res vēdūt seu erogare paupib⁹ cū īcerti sunt. De nimiȷ̄s p̄ciȷ̄s ꝑiuriȷ̄s et mēdaciȷ̄s et diminutis ponderib⁹ q̄ faciūt īterrogandū est ꝓut sup̄ in c. de fraudulētia ꝛ aliȷ̄s viciȷ̄s.ī.ī.ꝑte.c.ī.

De mercatorib⁹:camsoribus et ꝓsenetis . Ca.VII

M
Ercatorib⁹:cāsorib⁹ et ꝓsenetis q̄rēduȝ est. Si misit nō solū arma ꝛ lignamina sȝ etiā q̄cūq̄ꝫ mercimonia ad alexādriā vl' ꝑtes egypti :vl' terras saracenoꝝ soldano subiectas excōicat⁹ est excōicatōe papali. si n̄ habuit licentiā a papa .dicit̄ ꝙ Veneti habent. Si negocian̄t nō ꝓpt̄ aliquē finē honestū puta sustentatōeȝ familie sue ex lucro moderato: vl' ꝓpter sustētatōeȝ paupeꝝ.vl' ꝓuisiōem eoꝝ ꝓ ciuitate necessarioꝝ̄ et hmōi. sȝ negocian̄t ꝓpt̄ auariciā ꝛ ad thesaurizādū ē mortl'e pctm̄. si ī lucro ꝯstituūt finē .l' si intēdūt lucrū ꝑ fas ꝛ nefas si possunt Si ꝯposuit se cuȝ aliȷ̄s mercatorib⁹ ꝙ nō vēdant de aliq̄ minori p̄cio q̄ꝫ ꝯuētū fuit inter eos qȯ est excessiuū. vt sic cogan̄t ꝑsone emere charo p̄cio:pctm̄ ē:et legib⁹ ꝓhibitū Hosti. Si vēdūt merces ꝓ maiori p̄cio q̄ꝫ valeāt.ꝛ ex eo ꝙ non soluit fecit ei terminū.sed etiā mutuat ei pecuniam aliquā: vsuram cōmittit

Si vendēdo mercantias ſuas.puta lanā vel pānoſ re cipiēdo ꝓ ꝑcio alia mercimo nia:puta ſericū ꝓ aromatibꝫ vł alia.qꝺ vulgarit̄ ꝺicit̄ ba/ rato:multo maiori ꝑcio ven dit ſic ꝙ̄ȝ recipet pecuniā pec catū eſt iniuſticie et mortale. niſi ille cui vēdit etiam lōge maiori ꝑcio tradat res ſuas. tūc ꝑt vn⁹ exceſſus cōpēſari cū alio ſi ſunt quaſi equales.

Si vendēdo ad terminū pl⁹ iuſto ꝑcio vēdit rōe ꝺila/ tōis tm̄ ⁊ ꝺiuerſ ſpēbꝫ cābio rū.et varijs modis cābiorūȝ vſurarꝫ ⁊ frauduleti⁹ ī ꝙ̄ȝtita te ⁊ q̄litate ⁊ ſba rerꝫ. Intro/ gādū ē ꝓut habes ſup̄ ī.c.ꝺe vſurpatōne rei aliene Si fraudauit ł fraudari fecit. vł ali⁹ ꝓ eo iuſta pedagia ſeu ga bellaſ mortale ē ⁊ tenet̄ ad re ſtitutōeȝ.ſec⁹ ſi ꝺ ī iuſtſ.ł cuȝ n̄ tenet̄ loca illa tuta a latrōi bus.ꝑpt̄ qꝺ hᶜ ſoluunt̄ ꝑpt̄ ꝺfectū ꝺn̄orꝫ. Si ꝺ dit falſas monetas vł ꝺiminutas ſcien ter ꝓ bonis.vł eas ꝺiminuit eſt pctm̄ ⁊ tenet̄. ſec⁹ ſi acce/ pit monetas valētes in loco ꝓ eo qꝺ valēt ibi:⁊ mittēs ad aliū locū vbi pl⁹ valēt pl⁹ pe tit. Si faciēs ſocietatē cū ali is nō fidelr̄ ſe habuit.aliq̄ oc culta lucra ſibi ſoli retinens. tūc ad ſatiſfactōeȝ tenet̄. niſi cert⁹ eſſȝ ꝙ ſocij tātūdē occł te ſubtraxiſſent Si fecit ꝓ alijs ſecuritatē cū fraudib⁹. nā ſiñ fraude aſſecurare mer/ ces ꝑ mare vel ꝑ terrā. ⁊ inde q̄rere emolimētū pl⁹ vł min⁹ ſm ꝙ̄ȝtitatē ꝑicli nō videt̄ illi citū cū ſubſtet ꝑiclo magno. Aſſecuratio ꝓ pecūie ꝑ mo dū ſatiſfactōiſ:q̄ vulgarit̄ ꝺr ſcripta.vbi nullū ē ꝑiculuȝ ⁊ ꝺānū nō ē tutū ꝙ̄ȝtū ad ꝯſciē tiā.ſec⁹ ſi ſibi eſt ꝑiculum ibi

Si accepit pecuniā aliq̄m ſub noīe ꝺpoſiti ɼcipiēs ſex vł octo ꝓ cētenario.et cū illiſ pecunijs lucrat̄ ipē mutuan do ł alijs illicitſ ꝯctibꝫ ad rō/ nē ꝺecē ꝓ cētenario et hmōi ꝯmiſit ꝺuo mortalia. vnū eſt accipiēdo. aliꝺ mutuādo. et tenet̄ ꝺe vſura. Si ſe ītro miſit ī barocholis ritrācolis achiſinis .q̄ vocabula nō ꝺe claro ob breuitatē. ſȝ ꝺe his vide in ſūma.ꝑte.ij.q̄d mali/ cie ſit in eis. Achiſinū ꝺr qñ q̄s gerit negocia ſtipēdiario rū. Idē ſi ꝺn̄orꝫ laborāſ ꝓ eiſ ⁊ cū mutuat eis pecūias cuȝ expēdit recipiēs inde certuȝ lucrꝫ vł ſa lariū.et ꝙ̄ȝtū meret̄ labor ꝓ iuſtſ cauſis ꝑt accipe

vñ.ꝑ bellãtibꝫ ĩiuſte nihil plꝰ
p̃t accipe rõe mutui .al's vſu
ra ẽ Si vſuſ ẽ ꝑiurijſ ꝛ mẽ
dacijs emẽdo ꝛ vẽdẽdo q̃ ſo
lẽt eẽ his cibꝫ ꝛ potuſ. Et de
his dic vt.s̃.ĩ p̃ma pte ĩ lociſ
ſuis.et cũ ſtat in tali ꝓpoſito
vtẽdo mẽdacijs et ꝑiurijs et
dolis qñ occurreret ſꝑ eſt in
moꝛtali. Vñ ñ ẽ abſoluẽdus
niſi diſponat abſtinere ab il
lis vbi ẽ moꝛtale. Itẽ ſi emit
res raptas l' furatas ꝑ mare l'
ꝑ terrã. dic vt.s̃.in p̃ma pte.
c.ij. Si emit vl' vẽdidit di
ebꝰ feſtiuis abſqꝫ neceſſitate
ſ3 ꝑ cupiditate. l' fecit rõcinia
libꝛoꝝ vel fieri fecit ſuis di/
ſcipulis: dic vt hr̃ ſup̃ de ob
ſeruatõe feſtoꝝ. Si fuit ꝓſe
neta ſeu mediator q̃ dꝛ ſenſa
le ꝯctuũ fraudulẽtoꝝ ſciẽter
moꝛtale ẽ. ꝛ tenet leſo ſatiſfa
cere. Si fuit mediatoꝛ ꝯctꝰ
vſurarij ĩtẽdẽs vtilitatẽ vſu
rarij ꝛ ſuã magꝭ q̃3 accipiẽtis
ſb vſura moꝛtale ẽ. ꝛ ſi ip̃e in
duceret ad mutuãdũ alioſ ad
vſuras q̃ h nõ cogitabãt vi/
det teneri ad reſtitutõe3. Si
mediatoꝛ extat ĩ alijs ꝯctibꝫ
vt vẽdẽdo domoſ eq̃s ꝛ alia
aĩalia. ꝛ male ꝯſuluit ẽptori
ĩ eiꝰ dãnũ vl' ſui vtilitatẽ ꝛ vẽ
ditoꝛiſ peccat moꝛtal'r ꝛ tene
tur leſo ad oẽ3 ſatiſfactõe3. ꝛ
ecõuerſo tenet ſi ĩ dãnũ vẽdi
toꝛis ꝯſuluit. Si in ſiẽdiſ
mr̃imonijs vtit mẽdacijs et
hmõi in notabile dãnũ ꝯhẽ/
tiũ peccat moꝛtaliter.

De artificibus ꝛ mechani
cis. Capitulũ. VIII.

If ecit ar
ſ tẽ cuiꝰ opꝰ ẽ cũ pctõ
vel ad pctm̃ moꝛtale
vt plĩmũ. ſic facere taxillos.
ſeruire vſurarijs in illa arte.
Militi in bello ĩiuſto. naui/
gio pirataꝝ. lenocinio ĩtẽdẽ/
do baratariã ꝛ hmõi: oꝑ3 q
dimittat ex toto artẽ. al's nõ
eſt abſoluẽdꝰ. Si artẽ fec
cuiꝰ artificiũ p̃t eẽ ad bonu3
et malũ finẽ ꝛ vſũ. vt gladioſ
baliſtas: lãceas: venena ꝛ hu
iuſmodi. ſi ꝟiſimilit p̃t eſtia
ri q emptoꝛ velit ad malũ v/
ſũ nõ p̃t facere vel vẽdere fa/
cta. vtputa ĩ iniuſto bello. ſe/
cus ſi dubitat. Si q̃ etiã fac
q̃ ſũt ad malũ vſũ q̃ſi ſp. vt fa
cere fucos et ſerta ꝛ hmõi d3
dimittere. Si mẽdacijs vtit
ꝑiurijſ dolis: malis mẽſuris
vel põderibꝫ. Si feſtiuis
diebꝫ laboꝛauit. Si nõ ieiu
nauit cũ poſſ3 moderãdo la/
boꝛẽ. de qbꝫ dic vt ſupra ĩ p/

ma parte.c.xxiij.z.ix.

De lanificib⁹

ſ J vendidit pannũ lanelanifex min⁹ p̃cio ſe ꝑ precio lane magis p̃cioſe.z ſub iſto p̃cio.vel vni⁹ tincture ꝑ alia. vel cum aliquez defectũ habẽtẽ ac ſi nõ haberet nil minuẽs de p̃cio. vel ſi ĩ feſtis fecit lanã tendere ſine neceſſitate. Uel cũ nõ plene ſoluit laborãtib⁹z hmõi.ĩ hiſ enim mai⁹ z minus eſt pctm̃ ƙm materiam.

De ſatariolo

ſ J textorib⁹ ſerici p̃cium ſui laboris dat nõ ĩ pecunia ſʒ ĩ reb⁹ diuerƙ.puta pãno: ſerico :tritico et hmõi.z cũ ille ñ indigeat illis.optʒ eũ vẽdere minori p̃cio q̃ȝ ille recepit. peccat mortaliƭ et teneƭ ad reſtitutõem de dãno. niſi a p̃ncipio cũ eo ſic ꝯuenerit ꝙ darʒ de hmõi tali p̃cio.tũc aũt nõ videƭ deceptio.

De tabernario z hoſpite

ſ J vẽdidit vnã ſpẽm vini ꝑ alia. ƚ limphatũ vinũ ꝑ puro. ƚ ad clarificãdũ vinũ fecit aut miſit aliq̃ nociua corꝑib⁹. vƚ nõ dedit plenas mẽſuras.vel in taberna tenuit meretrices et ribaldos.vel luſores ad taxillos.vel aduertẽter dedit his quos vidit inebriari peccauit in quibuſdaʒ mortaliter. In aliĳs ꝟo venialiter. et tenetur de damnis.

De macellario

ſ J vẽdidit carnes corruptas ꝑ ſaniſ.qđ eſt mortale.Si vnam ſpeciem pro alia.ut capram ꝑ caſtrato:et hmõi.vel diminutũ põdus:vt.xi.vnciaſ ꝑ libra peccauit mortaliter: et teneƭ de damnis.

De piſtore

ſ J fecit panẽ nimis põderoſum.ita ꝙ ementes ſint decepti vƚ minoris ponderis q̃ȝ debet.vel farinam bonaʒ alterius accepit cum fecit panem z poſuit minus bonã.vel cũ nimio furfure: peccauit z teneƭ ſatiſfacere.

De ſutore pannorum.

ſ J qđ reſtat ſibi đ ſerico vel panno vel tela vel aliĳs ſibi datiſ ꝑ fiendis veſtibus ſibi furatur illđ ſi ſit qđ notabile.niſi ille diminute đdiſſʒ ſibi mercedẽ laboris.z illud capit ſibi ad ſupplendũ tantũ.ƚ vbi eſſet in pacto.

Si noctib⁊ l' dieb⁊ ſolēnib⁊ abſq; mag̃ neceſſitate labo/rat. vel ſi faciat nouas inuentiones vanitatū

De aurificib⁊

ſ I vtit' l' ſi vēdit aur̄ l' argētū alchimiatū pro vero. vel aurū minus purum p magis puro: peccat ⁊ tenet' de dāno. Si emit calices ſacros nō conflatos per ſe quod phibetur

De cerdonib⁊

ſ I vēdidit vnā ſpeciē corij p alia min⁹ bona in ſotularibus

De fabris

ſ I ferruz p calibe vel malū ferrū.

De locatorib⁊ equor̄

ſ I ſciēt' locauit equū defectuoſū l' piculo/ſum ⁊ hmōi. q̄lib; tenet' vltra peccatū de dānis. ⁊ ſic diſcurrēdū ē p alias artes.

De hiſtrionib⁊

ſ I hiſtrio fecit repn̄/tatōes ⁊ iocos in v̄/bis vl' fact' turpia ꝯtinētes. vl' in eccleſijs vl' in diuis officijs vel tpibus indebitis ē peccatū plus vel min⁹ graue ſm quantitatem.

De cytharizātib⁊

ſ I muſic⁹ cythariza uit ad ꝯgregatōes illicitas. l' in eccl'ia in organis pulſauit ballatas. puto mortale ī pulſante et pcurante.

De ſuitorib⁊ et laboratorib⁊

ſ I infidel' opati ſūt. i. nō bono mō ex īcuria ⁊ negligētia. l' n̄ tm̄ q̄ tū ꝯmode potuer̄t pctm̄ ē

De agricol' et ruſticis.

ſ I credit explicite myſteria q̄ cōit' ſolēnizat eccl'ia. vt incarnatōez paſſiōem ⁊ reſurrectōez. Si ſcit dn̄icā orōem. De obſua/tōe feſtor̄ ⁊ ieiunior̄ ſi tn̄ pt. De auditōe miſſe in feſt'. De ꝯfeſſiōe ⁊ ꝯmūiōe ſemel ī anno fiēda. Si recepit ſacr̄m ꝯfirmatiōis vl' nō. q⁊ tenet' ſi pt. Si tenuit ppoſ filios ad baptiſmū vl' ꝯfirmatōez. qđ eſt phibitū. De mēdacijſ vero ⁊ piurijs et blaſphemijſ ⁊ ebrietatib⁊ interroga. Si ad meretriceſ acceſſit. qđ aliqui non credūt eſſe mortale. nc tamen talis ignorātia excuſat eū. Si decimas n̄ ſoluit ſal/tē ſm cōſuetudinē loci illius q⁊ peccauit et tenet' ſatiſface/re de pt̄ito ſi ſacerdoſ n̄ r̄mittit. l' ec̄ oblatōeſ ſm ꝯſuetudinē loci n̄ dedit. Si de excōicatōe n̄ curauit: ſed īgeſſit ſe

diuinis: vl' ɔtēpſit vitare ex cōicatos: qđ eſt mortale pec catū Si nocuit p ſe vl' per fāiliā ſuā vl' anīalia puta diſ currēdo p ſata alioꝝ vl' mit tēdo vl' pmittēdo aīalia ītra re ad paſcēdū: vel ſi mutauit termios poſſeſſionū. Ul' arā do adunat de terra ꝓximi vi cini agro ſuo in his peccauit ꝭm q̄ntitaeꝫ dāni qđ intēdit facere: ꝛ teneꝫ ſatiſfacere. Si dolū cōmiſit in agricul tura vl' notabileꝫ negligētiā in dānū patroni vt nō fiman do terras vl' cultiuādo vel ſe mīnādo vl' r̄colligēdo fruct⁹ debito tp̄e ꝓpter qđ depieꝛt vl' boues nimis fatigando: vñ deſtruūꝫ: ꝛ p̄cipue ad lu crū bñdū ſuū peccat et teneꝫ đ dāno. Si tenēs poſſeſſi onē ad affictū male tractauit Ul' ſi partiari⁹ ñ rñdet dñis đ q̄ntitate tota đbita fingēs ſe min⁹ recollegiſſe: teneꝫ do minis đ dānis. Si aīalia tenēs ad ſoccidā ñ rñdet ex ītegro danti đ lana caſeo ꝛ fe tibꝫ ꝛ hm̄oi Jn his eſt pec catū mortale vel veniale ꝭm q̄ntitatē dāni: ꝛ teneꝫ ſatiſfa cere. Si diebꝫ feſtiuis la borauit ꝛ p̄cipue tp̄e meſſiū ꝛ vidēiaꝝ abſqꝫ magna neceſ ſitate: vl' đtulit ligna: vel vi ctualia dñis ſuis: mortꝫ eſt Si vacauit ludiſ choreiſ ꝛ aliis vanitatibꝫ. Si guber nauit familiā ꝭm p̄cepta dei ꝛ eccie. De ſupſtitiōibꝫ ꝛ fal ſis opiniōibꝫ q̄ ſolēt abūda re ī eis Si hꝫ vota q̄ ipleuit vel non.

De pueris ꝛ puellis. c. x.

Aquirendū eſt de mendaciis ꝛ piuriis. De votis nō impletꝭ. q̄ tñ nō obligant ſi irritanꝫ a pentibꝫ añ ānos pubertatꝭ. De miſſa nō audi ta ī feſtꝭ. De cōfeſſiōe ꝛ cōio ne fiēda ſemel ī āno. De irre uerētia ad pentes vl' maioreſ De rixis. Si ꝟberauit clicū qꝛ eſt doli capax excōicat⁹ ē. De furtꝭ factꝭ de rebꝫ pentuꝫ vl' mgr̄oꝝ ſuorū. De detra ctōibꝫ ꝛ turpibꝫ ꝟbis auditiſ vl' dictis libēter. De ɔtume liis adinuiceꝫ. De inuidia et aliis ꝓut vidꝫ pl⁹ et min⁹ ꝭꝫ etatē ꝛ ſenſū. p̄cipue de viciiſ carnalibꝫ cū maſcul' et femis vl' p ſeipos ɔmiſſis. vl' adín uicē q̄ hodie abūdāt ī ipis ꝓ pꝫ malas ſocietateſ ꝛ occl'tāt Jnt̄rogādi ſūt cū mag̃ caute la et a longe vt non addiſcāt

que ignorāt. Multo magis
h̄ ſeruādū ē erga puellas de
oībꝫ p̄dictis ſi credūt tūc ha
buiſſe vſū rōis iudicādū ē de
mortali aut veniali ſm̄ regu
las in p̄ma ⁊ ſcd̄a parte de ill'

De clericis i cōi Ca. XI.

Circa cle
ricos in cōi. a q̄libet
clerico pōt īterroga
ri cū videt̄ expedire vt q̄n ta
lis clericus eſt ignot⁹ Si
accepit aliquē ordinē p̱ ſymo
niam. q2 p̱ hoc peccauit mor
taliter. ⁊ ē ſuſpēſus ſm̄ iura
antiq̄. nec p̄t exeq̄ ſuſceptū: l'
p̄mouerī vlteri⁹: niſi pri⁹ per
papā diſpenſet̄. qđ verū eſt ſi
ipſe fuit ɔſci⁹ ſymonie. q2 ſi ig
rāte eo p̄t p̱ aliū etiā diſpēſa
ri. alit̄ enī ſp̱ peccaret mortl'r
exeq̄ndo. nec excuſat eū iuriſ
igrantia. Hec Ray. Si ac
cepit aliq̄m ordinē: licꝫ nō p̱
ſymoniā: tamē a ſymoniaco
ī ordine vl' dignitate ſiue oc
culto ſiue manifeſto eſt ſuſpē
ſus. ⁊ indiget diſpēſatōe pa
pe. ſed dū ignorat factū. ſ. eū
eſſe ſymoniacū excuſat̄ a pec
cato exequēdo officia ſua. ſꝫ
cuꝫ certificat̄ nō poteſt exeq̄
ſine diſpenſatōe. Si ſuſce
pit ordinē a ſymoniaco in or
dine ɔferendo: vl' bn̄ficio no
torio ſit̄r eſt ſuſpēſus. ſecus ſi
ſymonia nō eſt notoria. dum
vero neſcit excuſat̄ modo p̄
dicto. ſed nō poſtea q̄n certi
ficat̄. ſed indiget diſpēſatōne
pape: alias nō p̄t exeq̄. Ray.
Si recepit ordinē habēs
aliq̄m irregularitatē: vt ho
micidij: mutilatōnis. illegiti
matōis: et hmōi. ſi abſqꝫ diſ
penſatōe: peccauit mortal'r.
nec p̄t exeq̄ abſqꝫ diſpēſatōe.
al's peccauit mortalit̄ Si
recepit ordinē excōmunica
tus l' ſuſpenſus vl' interdict⁹
peccauit mortaliter ⁊ nō ha
bet executōem. Si exeq̄t̄
officiū alic⁹ ordīs: vt cantan
do ep̄l'am. vel legēdo euāge
liū vt dyaconus in aliq̄ p̄di
ctorū irretit⁹ ſentētia pecca
uit mortaliter. niſi ignorātia
facti euꝫ excuſet: ⁊ ē irregula
ris. Ray. Si accepit ordi
neꝫ ī aliq̄ peccato mortali ſci
enter: peccauit mortal'r. et q̄
tienſcūqꝫ exequit̄ officiū ali
cui⁹ ordinis ī mortali: vt ac
colitatū ſubdyaconatū dya
conatū miniſtrādo aliqđ ſa
cramentū ſolēniter. vt bapti
zando: cōmunicādo: ɔfeſſio
nes audiēdo: et hmōi. Tho.
mortale ē. Si extitit pub

lic⁹ ꝯcubinari⁹ vł aliaſ noto rius fornicator: eſt ſuſpēſus ab executōe officioꝝ ſuorū. p̄cipue a celebratiōe miſſe: et ſi exequit̄ ſic ſuſpenſus effici tur irregularis indigēs diſ/ pēſatōe pape. al's nō p̄t exeq̄ Hoſti. Si n̄ portauit tōſu rā ex leuitate ꝛ laſciuia mor/ tale vid̄r. Si ſe exercuit in negocijs ſecłaribꝫ negocian/ do ꝛ hmōi. vł ſi tenuit taber nas ibi miſtrans. ~~Vł ſi luſit~~ ad aleas ꝛ taxillos. vł ſe īmi ſcuit enormitatibꝫ ł turpibꝫ: vł tripudijs cū femīs Si vſus eſt officio ordinū ſine d̄ bitis ornamētiſ. vt faciendo ſubdyaconatū ſine manipu/ lo. dyaconatū ſine ſtola. cele/ brādo miſſam cū defectu ali cui⁹ ſacre veſtꝭ ordīate. ſ. caſu la. amictu. alba. et hmōi. ł nō etiā ī lapide ſacrato. aut etiā ſine lumīe aut ſine adiutorio ꝛ ſine miſſali. ꝛ hmōi. qꝛ ī q̄li bet hoꝝ ē mortłe pctm̄. ſi ſci ent̄ dimittit. nec excuſat iurꝭ ig̃rātia. Si exn̄s ī ſacrꝭ vt ī ſubdyaconatu: ꝛ ſup̱omiſit horas canonicas. qꝛ ī q̄libet die q̄ omiſit aliq̄m horā etiā btē ꝟgis cū poſſet peccauit mortałr. Si ex negligētia omiſit: ſecus ſi ex obliuiōe. et tūc tenet̄ dicere qn̄ recordat̄. aut ſi omiſit ex īpotētia īfir/ mitatis: et hmōi de cā Si dicēdo horas alijs exercitijſ ſe occupauit māualibꝫ. vt fa ciendo coq̄nā ꝛ hmōi. videt̄ mortale. qꝛ nō ſatiſfacit p̄cep to eccłie. Si mēte circa a/ lia vagat̄ volūtarie nō curāſ ꝛ q̄ſi p̱ totū officiū vid̄r mor tale. ſec⁹ ſi ꝓponit velle attē dere et diſtrahit̄. ſꝫ cū aduer tit diſplicet ei. Petr⁹. Si recepit ordinē ſacrū ante eta tem legitimā. ſ. ſubdyacona/ tū an̄. xviij. annos. dyacona tū ante. xx. et ſacerdotiū ante xxv. et ſufficit ān⁹ inchoat⁹ peccauit mortałr. nec dꝫ exe q̄ an̄ etatē legitimā. ſi tn̄ faci at n̄ efficit̄ irregłarꝭ ſm cōem opinionē: ſꝫ peccat Si ſa/ cerdos exiſtēs cōmiſit aliq̄m ſymoniā. puta audiēdo ꝯfeſ/ ſiones pro habēdo pecuniā. al's non auditurus. baptizā do: cōmunicādo: inungēdo. vendēdo ſepulturas ꝛ hmōi mortale eſt. Si in confeſ/ ſione. cōmunione vel in col/ latione ſacramentorū omiſit debitam materiā vel formā vel ritum. in quolibet horū eſt mortale. ſiue ex certa ſci/ entia facit: ſiue ex ignorātia

craſſa vł notabili neglig̃etia. naz inde ſeq̃r magnũ piculũ ⁊ irreuerẽtia dei. Interrogãdũ eſt eni de formis .ſ. baptiſmi: eucharistie et alioꝝ ſacramentorũ q̃ ſunt maioris ponderis. ſi ſciũt eas: q̃s habes infra c. vlt. Si notorijſ peccatoribꝫ dedit eucharistiã vł alia ſacr̃a ñ penitẽtibꝫ Si occłtis pctõribꝫ q̃s ip̃e ſciuit denegauit publice euchariſtiã. ł alia ſacr̃a. qꝛ ĩ vtroq꞉ videt̃ mortale. licꝫ etiaꝫ ip̃i peccẽt petẽdo ⁊ ſumẽdo. Si celebrauit cũ mortłi ñ ꝯfeſſo lꝫ ꝯtrit⁹ mortał̃r peccauit. niſi aliq̃ neceſſitate inſtãte. ⁊ ſacerdotis copiã ñ hñte tũc ſufficit ꝯtritio. ſed ſine hac celebrauit mortaliter peccauit. Tho. Si celebrauit non dictis matutinis mortale ẽ. Si dicẽdo miſſam ñ ꝯſecrauit: putãſ ex h̃ euadere pctm̃ mortale eſt et g̃uiſſimũ. Si celebrauit ad faciẽdum veneficia ſeu maleficia. Si ñ dixit ex integro corde ſed dimiſit notabiles ptes miſſe ex ig̃rantia ſeu feſtinatõne p̃cipue canonis. Si dicẽs ṽba ñ intẽdit ꝯſecrare. Si nõ ſũpſit ſacr̃m. Si non ieiunus. Si plures miſſas in vna die dixit in caſu ñ ꝯceſſo. Si non ĩ azimo ſꝫ fermẽtato accipit Si cũ hoſtia q̃ſi corrupta ł vino acetoſo ł quaſi putrido

Si ſemp̱ in miſſa occupatus in varijs cogitatõibꝫ volũtarie: vel non curãs fuit de attentõe. Si nõ poſuit aq̃m cũ vino in calice ex ig̃rãtia ł certa ſcĩa. in q̃libet hoꝝ p̃dictoꝝ eſt mortale. Si nõ diligenter ſeruauit euchariſtiaꝫ ſub ſera ꝓpt̃ qδ aliq̃d p̱ditur vł a muribꝫ deuorat̃. Si nõ defert infirmiſ apte ⁊ cũ lumine mõ debito Si euomuit ſacr̃m ꝓpter ebrietatẽ vel ex voracitate. Si nõ renouauit vt dꝫ ꝓpt̃ qδ efficit̃ putrida vł marcida vł ṽmes generant̃. Si dedit ĩfirmo patiẽti vomituꝫ ſciẽter. Si ſtilla ſanguis cadit in terram. ⁊ in his freq̃nter eſt mortale. licꝫ non ſemp̱. Si nimis raro celebrauit: p̃cipue ſi nõ celebrauit ĩ magnis ſolẽnitatib⁹ videt̃ mortale ſ̃m Tho. Si promiſit alicui dicere miſſaſ recipiẽs elemoſinas . et nihil intendit facere videt̃ mortale

Si habẽs pollutõem nocturnã die p̃cedenti ĩmediate ex cauſa vbi fuit mortale ł dubitat fuiſſe mortale cele-

bꝛauit etiã ↄfeſſus vidꝛ moꝛ
tale.ſm Tho. vel ſm Pe. d̾
pal'.qñ ſic īcōtrit⁹ accedit ad
celebꝛandū .veniale aūt ſi ex
cauſa vbi fuit veniale.niſi ſb̄
ſit neceſſitas. Si audiuit
confeſſiōem alicui⁹ nō habēſ
autoꝛitatē ab aliquo. Si ab
ſoluit a caſibꝫ a q̈bꝫ nō potu
it:vt a reſeruatis :ſiue ex cer
ta ſciā.ſiue ex ignoꝛātia craſ
ſa. Si intromiſit ſe d̾ diſ
pēſatiōe votoꝛū.vl' abſoluit
ab excōicatiōe maioꝛi abſq;
ſpeciali ↄmiſſiōe. Si po
ſuit ſe ad audiēdū ↄfeſſiones
oino ignoꝛāſ ⁊ neſciēs diſcer
nere inter moꝛtale ⁊ veniale.
⁊ cōmunia moꝛtalia:ē moꝛta
le. Si abſoluit quē inue
nit excōicatū maioꝛi: ⁊ a pec
catis.qꝛ nō poteſt. Si abſol
uit eū q̈ ñ vult a pctīs diſce
dere vl' ſatiſfacere q̈bꝫ debet.

Si reuelauit pctm̄ audi
tū in cōfeſſione ↄgſcēti ↄfeſſū
illū ſine licētia illi⁹.ī q̈libꝫ p̄
dictoꝛū videt̾ moꝛtale.nᶜ ex
cuſat ignoꝛātia. Si nimiſ
feſtinauit ī audiēdo nō ſuffi
ciēter interrogādo. Si in
pplexis caſibꝫ pitioꝛeſ nō cō
ſuluit. Si incaut⁹ in iniū
gendis penitētijs.qꝛ l' nimis
graues vl' nimis p̄uas dedit

Si interrogauit de his d̾
q̈bus nō debuit:vicꝫ nomen
pſone cū q̄ peccauit:vl' incau
te in turpibꝫ. Si p̄dicauit
in pctō moꝛt'li exñs peccauit
moꝛtal'r.et totiēs q̈tiēs ſic p̄
dicat.Tho. Si p̄dicat ad
uertēter mēdacia:moꝛtale eſt
Tho. Idē videt̾ ſi ſcādaloſa
vnde cōcitat ſeditōes ī ppl'o

Si p̄dicauit īdulgētias in
diſcretas. Si p̄dicauit ꝓpt̾
pecuniā ſibi ꝓmiſſam vl' dā
dam ſymonia eſt:vnde ⁊ moꝛ
tale. Si p̄dicat ꝓpt̾ inanē
gl'iam ibi ↄſtituēdo finē moꝛ
tale eſt. Si p̄dicauit ſine li
centia . Si dixit nimis curi
oſa allegādo poetas et phoſ
freq̄nter. Si fabuloſa ⁊ ꝓ
uocantia ad riſum. ſi ab hu
iuſmodi ſe nō ſubtraxit cum
poſſet:et iiūgeret̾ ei peccauit

Si nimis familiar' ē cuꝫ
mſ'ieribꝫ ↄuerſando viſitādo
eas extra neceſſitatē.ꝓpt̾ qđ
multi ſcandalizant̾. ⁊ ip̄e no
uit hoc:poſſet eſſe moꝛtale.

Si viſitauit monaſteria .⁊ q̄
de cauſa Si cognouit car
naliter illā quā audiuit in cō
feſſione .vl' quam ſuſcepit ad
baptiſmū vel confirmatiōeꝫ
ↄmatrē.qđ maximū et g̃uiſſi
mū eſt ſcel⁹ cōiter reſeruatū

epis. De aliis vero inhone/ſtatib9 īnt'roga ꝑut videbiť expedire. Si veſtes ſacras calices exterſoria ⁊ alia ꝑti/nētia ad cultū diuinū ñ tenu it mūda ⁊ decēter aptata. ꝓ/pter magnā irreuerētiā poſ/ſet eſſe mortale. Si bñdi/ctōem mēſe et grãꝛ actões ñ dixit qđ dicere dꝫ. xliiij. di. c. nō licꝫ. Si ñ fuit bñ mo deſtus aſpectu aſpiciēdo hīc īde mľieres ⁊ vana: qđ mľtū ſcādalizat ꝑſonas. ſilr ī inceſ ſu ſtatu: habitu: auditu ⁊ hu iuſmodi actib9. Si ñ obe diuit mādatis iuſtis ſuorꝫ ſuꝑiorꝫ ⁊ ſñijs: ⁊ ſi ꝯtēpſiſſet mortale ē. De aliis vo pctis mortľib9 đ q̄b9 hēs ī ꝑma et ſcđa ꝑte. s. int'rogādū ē ꝑut expedit ꝭm q̄litatē ꝑſonaꝝ.

De bñficiatis canonicis Capitulū. XII.

Beneficia ti canonici de oīb9 iā dictis in. c. ꝑcedē ti pñt interrogari ꝑut credi ꝑt ipos in ilľ eſſe inuolutos. ⁊ etiā de notatis in ħ. c. Si bñficiū ſimplex ſiue curatuꝫ obtinuit ꝑ ſymoniā: cui9 ipe fuit ꝯſci9. nō ꝑt niſi ꝑ papam diſpēſari q̄ retineat. Si vo ignorante eo ſiue ſciēte ſymo niā cōmiſit talē oꝑtet renun/ciare tali beneficio ſi non diſ penſať. alias ſurtiue tenet. vñ ꝯtinue ſtat talis ī pctō mor/tali poſtq̄ʒ hoc ſciuit q̄uſqꝫ re nunciet. nec facit fruct9 ſuos ſed teneť reſtituere deductis expēſis factis in vtilitatē be neficij. et hoc maxime de ſy/monia ꝑ mun9 a manu. Si autē ignorāte eo poſſꝫ etiam ꝑ aliū diſpēſari. non tñ ꝑ euꝫ cum quo cōmiſſa eſt. Sed ſi ſymonia eſt notoria: eſt etiaꝫ ſuſpēſus q̄ ad executōem or/dinū. ſꝫ diſpenſari ꝑt ꝑ epm ſi cū eo non eſt cōmiſſa ſymo nia. non autem ſi eſt occulta eſt ſuſpēſus quo ad ordines. ſed dum tenet tale benefici/um eſt ſuſpenſus quo ad ſe. quia ſine mortali peccato nō exequi poteſt. Si recipit beneficiū ſimplex vľ curatuꝫ ꝑ preces carnales. id ē ꝑ indi gno porrectas cuꝫ eſſet male vite: et hmōi. vel per obſeq̄/um tēporale factū epiſcopo vľ alij ꝯferenti: peccauit mor taliter. Si beneficiū cura tū ꝑ preces ſuas recepit. etiā ſi alias dignus ſit. quia tales ꝑces eſtimanť ꝑ indigno tan q̄ʒ ambitioſo ⁊ ꝑſumptuoſo:

ꝯmiſit ſymoniã:vñ mortale eſt ẜm Tho. forte tñ teneť re nũciare. Pro bñficio aũt ſim plici licꝫ porrigere p̃ces ꝑ ſe. ſi al's ē dign⁹.ľ etiã ꝑ bñficio ĩ generali.et ħ intẽdẽs ad ſui ſuſtentatiõeꝫ:nõ ad curã.nec mag' curatũ petẽs q̃ꝫ aliđ Si q̄rit vľ habꝫ bñficiũ ñ in tendẽs clericari ſꝫ vxorari.et intendens gaudere de fructi bus bñficij videť vſurpatio rerũ eccľiaꝝ .et cõtra intenti onem dotantiũ eccľias.ꝛ iđ graue peccatũ eſt. Si non fuit electus a patronis vel a collegio:ꝛ ꝯfirmatuſ ꝑ ſupi/ orẽ ad quẽ ſpectat ſiue ꝑ epm̃ inſtitut⁹.ſꝫ de mãdato ľ ma/ nu dñi tꝑaľ vľ ꝑ potẽtiã ac/ cepit.et đr intruſus qꝛ fur ē ꝛ latro.nec p̃t aliq̄d diſpone re in tꝑalibꝫ vel ſpũalibꝫ.vn/ de nec abſoluere nec ſacr̃a p̃t dare parochianis illi⁹ eccĩe. ſed in q̄libet hmõi actu pec/ cat mortaliter. Si renũci auit alicui bñficio qđ habet eo pacto q̄ deť ꝯſanguĩeo vľ ꝑpť pecuniã ſibi ꝑpter hoc datã:ſymonia eſt ꝛ mortale ĩ vtroq̄ꝫ.nec p̃t iſte ſibi retine/ re tale bñficiũ ſic ſibi collatũ Si ꝑ mutatõneꝫ ſui bñfi cij vľ eccľie fecit cũ beneficio alteri⁹ ꝯueniẽdo inťſe abſq̄ꝫ iudicio ſupioꝝ ad q̄s ſpectat collatio bñficiorũ:ſymonia reputať.de his vide pleniuſ in ſũma. Si recepit bñfici um exiſtens illegitim⁹ abſq̄ꝫ diſpenſatõe.qꝛ ꝯ iura.iđ tene re nõ p̃t. Põt aũt cũ eo diſpẽ ſare de ſimplici bñficio epuſ De curato vero vľ dignitate ſolus papa Si fuit elect⁹ ꝑ ſymoniã nõ valet electio. ľ ſi ipe aliquẽ elegit ꝑ ſymoniã vel ad epiſcopatũ vel canoni catũ vel ad aliã eccleſiam .vt clerici collegiataꝝ eccleſiaꝝ. vľ ſi al's indignũ ignoranteꝫ ꝛ publice malũ elegit ad p̄la turam ex amicicia et hmõi. mortale et grauiſſimũ ē.ꝛ oĩa mala que ſequunť ei imputã tur. Si male tractauit bñ ficiũ ſeu eccľiaꝫ:ꝑmittens ec cleſiã ľ edificia ruere ľ poſſeſ ſiões ĩcultiuari. ꝛ alias reſ de ꝑire mortaľr peccauit ꝛ tene tur ad reſtõeꝫ ſeu ſatiſfactõꝫ ſi ꝯmittit notabilẽ negligẽtiã ꝛ dãnũ ſit notabile. Si fru ct⁹ bñficij ñ bñ expẽdit: vicꝫ vltra ꝯſuẽtõꝫ ſuã ꝯueniẽdo pauꝑibꝫ ſꝫ dilapidauit ĩ ꝯui uijs ꝛ ꝑpibꝫ.ľ eẽ đdit ꝯſãgui neiſ ñ ĩdigẽtibꝫ mortľe ē.ſec⁹ ſi ꝯſãguinei ĩdigẽt.qꝛ tũc p̃t

dari eis. Si plura benefi
cia hñtia curã tenꝫ abſq3 diſ
penſatõe fur ẽ et latro. nã ha
bens bñficiũ cũ cura ſi reci/
pit ſecundũ cũ cura ipo iure
vacat pꝛimũ. c. de multa. de
pꝛebẽ. extra. ⁊ h̄ poſtq3 habu
it pacificã poſſeſſionẽ ſecũdi
vl' habere potuit. ⁊ fruct⁹ ei⁹
ꝑcepit. al's non vacat pꝛimũ
vicꝫ ſi fructus ſcđi bñficij cõ
cedũť alteri ꝑ papã. pꝛo illo
tẽpoꝛe ñ vacat ꝑmũ. extra de
ꝑben. li. vi. c. ſi tibi conceſſo.
Si hñs ꝑbẽdã hñtẽ digni
tatẽ ⁊ ſi nõ curã aĩaꝝ: ſi reci
pit ſcđam ſil'r vacat ꝑma. ex
tra de ꝑbẽ. c. de mlta. ⁊ ĩ iſto
caſu ⁊ pꝛioꝛi teneť ad r̄ſtituti
onem fructuũ ſi recepit Si
hñs bñficiũ vnũ violẽť occu
pat ſecũdũ. vl' ſi ſciẽter ſe in/
trudit ſil'r ꝑdit ꝑmũ. et ſi qđ
habebat ius in ſcđo etiã per
dit. ⁊ vacat illud ſecundũ. de
ꝑben. c. eũ q̄. li. vi. Itẽ nõ p̄t
quis hr̄e dignitatẽ cũ ꝑbẽda
abſq3 diſpẽſatõe pape Qui
cũq3 recipit ꝑſonatũ l' digni/
tatem vl' officiũ vl' bñficiuꝫ.
cui cura aĩaꝝ ſit annexa. ſi añ
obtineat ſil'e cũ ſit pꝛiuatus
ꝑmo vt dictũ eſt. ſi nõ dimit
tit ꝑmũ abſq3 moꝛa in man⁹
oꝛdinarij in cui⁹ ep̄atu ẽ. ipo
iure eſt etiaꝫ pꝛiuat⁹ ſecũdo.
⁊ eſt inhabil' ad ſacros oꝛdi/
neſ et ad qđcũq3 aliđ bñficiũ
ꝑ extrauagantem Joh. xxij.
Itẽ abſq3 diſpenſatõe nõ p̄t
q̄s tenere pl'es eccl'ias l' ꝑbẽ
das q̄ tñ nõ habeãt curã aĩa
rum niſi in q̄nq3 caſib⁹. Pri/
m⁹ qñ ſunt ita tenues ꝙ neu
tra illaꝝ ſufficiat ad ſuſtenta
tõeꝫ. Scđus ſi vna depẽdet
ab altera. Terci⁹ ꝓpter rari
tatẽ clericoꝝ. Quart⁹ ſi eccle
ſia eſt annexa ꝑbẽde vl' digni
tati. Quĩtus ſi hꝫ vnã intitu
latã ⁊ aliã cõmendatã. ſed tal'
ꝯmenda de parochiali eccĩa
fieri nõ poteſt: niſi ei q̄ attige
rit vigeſimũq̄ntũ annũ. et ſit
ſacerdos. et tali nõ p̄t ꝯmitti
niſi vna ex euidenti neceſſita
te vl' vtilitate. et durat niſi ꝑ
ſex menſes. extra de elec. c. ne
mo. in. vi. Si hꝫ pluꝛeſ ec
cleſias vl' ꝑbendas habenteſ
curaꝫ aĩaꝝ abſq3 diſpẽſatiõe
pape fur eſt ⁊ latro. ⁊ cõtinue
in moꝛtali. nec ep̄us p̄t diſpẽ
ſare in hoc. Si etiã habꝫ
ꝑ diſpenſatõeꝫ pape ſed ſub/
repticie. puta quia petẽdo
vnũ tacuit de alio qđ hẽbat
vl' dixit ſe hr̄e legitimã etatẽ
cũ nõ hr̄et et hm̃oi idem ẽ iu
diciũ. Si ꝑ diſpenſatõem

ep̄i habꝫ plura bn̄ficia:ſꝫ ſim
plicia:ſed ad ſuꝑfluitatē ꝉ eti
am ꝑ diſpenſatōeꝫ pape ſim/
plicia vel curata.cū vnū ſibi
ſufficeret ſcḋm ſtatū ſuū nō vi
det̄ tutus in ꝯſcīa ſua qꝛ diſ/
ſipatio eſt ⁊ non diſpenſatio
Si accepit eccl'iaꝫ parochia
lē a q̄cūqꝫ cum nō attigiſſet
xxv.annū abſqꝫ diſpenſatiōe
pape circa etatē nulla ē diſpē
ſatio.⁊ nullū ibi ius hꝫ.c. li/
cet canō.de elec.i.vi. Si in
fra annū ꝯputatū a die aſſig
tionis ſibi regimīs eccl'ie nō
fecit ſe ad ſacerdotiū ꝓmoue
ri eſt ipo iure ꝓuatus.eo.ca.
licet canō. Itē tenet̄ ꝑſonal'r
reſidere ī reſidentia. Pōt tm̄
ep̄s cauſa rōnabili diſpenſa/
re ad tp̄s tm̄. Sed de ꝓmoti
one ad ſacerdotiū infra annū
nō extendit̄ ad eccl'ias colle/
giatas hn̄tes curā.nec ad aſ
ſumptoſ ad earundē regimē
de elec.c.ſtatutū.li.vi. Poſ
ſunt etiā ep̄i diſpēſare cū ipiſ
q̄ habēt vl' hēbūt eccl'iaſ pa/
rochiales. vt vſqꝫ ad ſeptēni
um lraꝝ ſtudio inſiſtētes ꝓ/
moueri nō teneant̄ niſi ad or
dinē ſubdyaconatꝰ. quē niſi
infra annū ſuſcipiāt ſunt ipo
facto ꝓuati tali bn̄ficio. ⁊ me
dio tēpe ꝑ vicarios illis eccle

ſiis ꝓuideat̄. de elec.in.vi.c.
cū ex eo. Si bn̄s q̄dcūqꝫ
bn̄ficiū ſimplex ⁊ q̄ntūcunqꝫ
paruū niſi dicat horas omni
die peccat mortal'r omitten/
do ex negligētia.etiā ſi n̄ ſit ī
ſacris ꝯſtitutꝰ. Si canoni
cus vl' aliꝰ clericꝰ recipit q̄ti
dianas diſtributōes q̄ dant̄
intereſſentibꝫ horis cū n̄ int̄
fuerit: furtū ꝯmittit: ⁊ tenet̄
ad reſtitutōeꝫ. Si cū non
poſſit ꝑ ſe curā exercere eccl'e
nō poſuit ibi loco ſui idoneū
q̄ bn̄ officiaret: ſꝫ malū ⁊ ig/
rātē q̄ ex ſuo malo ſcādalizat
vt notorius fornicator: et lu
ſor et hmōi. vel q̄ neſcit mini
ſtrare debite ſacramenta ⁊ cō
feſſiōes audire peccat morta
liter.qm̄ oīa mala q̄ ſequū
tur ei imputant̄. Si ṽo nō
poteſt inuenire idoneū per ſe
exerceat. vel ſi nō poteſt alit̄
ꝓuidere renūciet. Itē non
licet p̄lato ſub p̄cio vl' annuo
cenſu ꝯcedere vices ſuas ſeu
iuriſdictōeꝫ. qꝛ ſpūale eſt. ex
tra.ne p̄lati vices ſuas.c.i.ij.
et.iij. vicꝫ ſi diceret.ꝯcedo qꝫ
exerceas vices meas.vl' talē
iuriſdictōem.⁊ totū lucrū ſit
tuū.⁊ dabis inde mihi ī tātū:
illicitū eſt.ſed ꝯmittēdo pure
vices ſuaſ licet conſtituere ei

ſalariū.xij.q.ij.c.caritatē tuā vicꝫ dicēdo.dabo tibi tātū ꝑ ſalario tuo.⁊ totuꝫ lucꝝ erit meū. Hec Inno. Si alienauit res eccl'iaſticas.videlicet mobilia bona.vt res ſacras.vel īmobilia.vt poſſeſſiones ſine neceſſitate vl' maiori vtilitate.l' nō ſuata forma iuris.⁊ hmōi.grauit' peccauit.

Itē de exercitio cure aīarum quō ſe habuit ī audientia ꝯfeſſionū:in collatōe aliorum ſacramentoꝝ:in viſitatione infirmoꝝ:ꝑcipue ne dfi/ciāt eis ſacra cū expedit. In admonitōe ſubditoꝝ.ī correctōne vicioꝝ.ꝑcipue q̄ ad notorios pctōres:ꝯcubinarioſ. tenētes inimicicias et hmōi

Si nō āmonuit nō ꝯfitentes ⁊ nō cōicantes annuatim q̄ntū potuit ſignificādo epo cū nō potuit:et hmōi.naꝫ o/ueſ ex negligētia ꝑdite ab eo reqrenł.de qb' et aliis ſup/dictis et hmōi habes ſat' in tercia pte ſūme. Si alieōſ parochianos audiuit nō habēs autoritatē ſpecialē ipe l' ipi.qꝛ non pt eos abſoluere.

Si emit aliquas res īmobiles de fructib' eccl'ie.qꝛ tales debēt remanere eccl'e. vñ ſi emit noīe alteri' vt ſic poſſet dare et legare cui vellet fraus ē ⁊ furtū: ⁊ ad reſtōem teneł. Si īdulgētias ꝑ ſe dedit cū nō poſſꝫ.vl' pl'es di/xit hr̄e eccl'iaꝫ ſuā q̄ꝫ habeat ad q̄ſtū.eſt mortl'e. Si reliq̄as nouas exhibuit populo honorādas nō approba/tas ab eccl'ia Si nimis facilis fuit ad diſpēſandū in ieiunijs eccl'ie Si elēoſynaſ extorſit a ppl'o et a ſubditis ad q̄s non tenebanł. Si q̄ſtores dicere mēdacia ī eccleſia ſua ꝑmiſit.et qđ peiuſ ē ſi fecit pactū cum eis de quota Si ſecundas nuptias benedixit Si ꝑmiſit chriſtianaſ nutrices ſeruire ī domo iudeoꝝ. Si ſuſtinuit ſortilegaſ ⁊ diuiatrices ī ſua parochia.

Si ꝑmiſit ludos l' malas ꝯſuetudines nō obuiādo q̄ntum potuit. Clerici ꝟo q̄ maniſeſtis vſurarijs alienigeniſ aut al's oriūdis de terris ip/ſorū ad fenus exercēdum domoſ locāt.l' alio titl'o ꝯcedūt ipo facto ſunt excōicati. niſi ſint epi. de vſuris.c. vſuraꝝ. li.vi. Clerici:archidyaco/ni:plebani: dcani:ꝑpoſiti: cātores ⁊ alij cl'ici ꝑſonatuꝫ habētes.ac etiā ſacerdoteſ q̄ audiūt ī ſcolis leges vl' phyſicā

poſt duos mẽſes ſi nõ dimit tũt hmõi lectões ſũt excõica ti.c.ſup ſpecl'a.extra ne cleri. vł mo. Clerici ⁊ religioſi q̃ ĩducũt aliquẽ ad vouẽdũ vł iurãdũ vel fide int'poſita.ſeu al's ꝓmittẽdũ vt ſepulturas apud eos eligant: vł iam ele ctã nõ mutent ſũt excõicati. nec pñt abſolui niſi p papã niſi ĩ mort' articl'o. cle.cupiẽ tes.ꝺ penis.idẽ de reli. Cle rici q̃ ſciẽt' ⁊ ſpõte pticipaue rũt cũ excõicat' a papa.⁊ ipoſ ĩ officijs recepert ſũt excõica ti.⁊ abſolutõ pape reſuat'.c. ſignificauit.extra ꝺ ſẽ.excõ.

Falſantes lr̃as pape.ł fal ſis ſciẽter vtẽtes.vł remouẽ tes etiã vnã lr̃aꝫ ꝺ bull' pape ſũt excõicati.⁊ abſolutio pa pe reſeruat'. Clerici ſepeli entes ĩ eccl'ijs vel cimiterijs eoꝝ excõicatos a iure vł vſu rarios manifeſtos: vł noĩatiꝫ int'dictos tpe int'dicti in caſi bus nõ ↄceſſis ſũt excõicati. cle.eos.de ſepul. Sepeliẽteſ ſo ſe occidẽtes.vł in tornea mẽtis moriẽtes et hmõi: pec cãt mortał'r.nec ſũt excõicati

De religioſis Ca.XIII

Irca reli gioſos et religioſas. Si ſunt clerici vel ordinati: interrogari pñt de his de q̃ bus ſup̃ dictũ eſt in.c.de cle ricis in cõmuni,put erit expe diens. Si vero ſunt bñficia ti in eccleſijs curatis.de his habes ĩ.c. p̃cedẽti. Sꝫ vltra p̃dicta etiã ꝺ ĩfraſcpt' q̃ ſunt ꝓpa eoꝝ dicẽdũ eſt.et primo

Si fuit recept⁹ ad mona ſteriũ p ſymoniã mortł'e eſt. Si ſo fuit ſymonia mẽtaliſ tm̃ pñia abolet'. Si vero pa ctionał'.q̃r.ſ.monaſteriũ exe git tm̃ al's nolebat eũ recipe. et ingrediens vł ꝓpinq̃ eius tantũ dederunt.vł minus p ipo ingreſſu: niſi forte cũ mo naſteriũ eſt ita tenue ꝙ ñ ſuf ficit illi ꝓuidere. nam tũc ob latis ſpiritualibus gratis.i. ingreſſu: licet petere et paci ſci de temporalib' de q̃b' de beat viuere.ł dicere illi.por ta tecũ ſi vis ↄmedere mecũ. ſm Hoſti.et aliquos alios. Secus ſi monaſteriũ eſt pi gue et poteſt illi ꝓuidere.nõ p̃t fieri aliq̃ pactio vł exactio abſq; vicio ſymonie. tunc vl tra pctm̃ recipiẽs vł recept⁹ vł recepta debẽt expelli de il lo mõaſterio.extra de ſymo. c.qm̃. Poteſt tñ eps ĩ hmõi diſpenſare ſcꝫ vt nõ expella

tur ꝺ monaſterio. Raymū. et
Guil̄. p̄cipue repitur talis ſy
monia in monialib⁹ vbiqꝫ t̄/
rarū. non ſic vero eſt de viris
religioſis. Si ingreſſus ē
religiōem nō pura intentōe.
ſcꝫ ꝓuidēdi ꝺo. ſꝫ alia de cauſa.
vicꝫ non laborādi. vl̄ ſi ē mo
nialis qꝛ nō potuit nubere. ꝛ
qꝛ poſuerūt ꝑentes ipaꝫ inui
tam licꝫ malefecerint. tñ pōt
ꝛ dꝫ mutare intentōeꝫ. ſcꝫ vt
ibi manere velit ad ſeruiēdū
deo. et ſic erit in bono ſtatu.
al̄s erit ī mortali. Sꝫ ſi rep/
perit ſe ī mōaſterio diſſoluto
nō viuēte regularit̄ querat ſi
p̄t mutare locū cū diſpēſatōe
ſi indiget. quod tñ ī moniali
erit difficile. qꝺ ſi nō p̄t nō ſe
quat̄ turbā. i. alios l̄ alias in
malū. ſed ſeruet ipa ordinem
ſuū ſi ad bonū nō p̄t reduce/
re alios vl̄ alias. Si igre/
diēs monaſteriū reticuit im/
pedimēta que habuit ad illꝺ
ſcienter. vicꝫ qꝛ erat ſeru⁹. vl̄
habebat occultā infirmitatē
vl̄ alteri⁹ religiōis ꝓfeſſus.
ꝯiugatus. debitor in mlt̄ſ. et
hmōi. peccauit mortal̄r. p̄ci/
pue ſi ſciebat tale impedimē/
tū: et ꝑ illud non poſſe recipi
ad religionē. Vel de his in
terrogatus mendaciuꝫ dixit
ꝛ poteſt ꝛ debꝫ de mōaſterio
expelli ſi aliter ꝓuidere ñ p̄t.
Si habet votū religiōis
artioris anteqꝫ intret. laxio/
rem p̄us debet q̄rere diſpēſa
tōeꝫ. ſi etiā eſſet bona. ꝛ ml̄to
forti⁹ poſt ꝓfeſſiōeꝫ in vna re
ligione non pōt ad aliā trāſi
re eq̄lem vl̄ laxiorē. ꝛ ꝺ mēdi
cante ordine ad mēdicātē. vl̄
de mēdicātib⁹ ad monachalē
trāſire nō p̄t ſine diſpēſatiōe
pape niſi ad carthuſienſes
Si induxit aliquē ad religi
onē ꝑ ſymoniā vl̄ ꝑ fraudes.
puta aſſerendo ibi obſeruari
regulā. qꝺ nō fit. vl̄ dicēdo ſe
ad nihil obligari ꝛ reticendo
ſeueritates religionis: q̄s il/
le nō intēdit ſeruare: ꝛ hmōi.
peccauit mortal̄r. De illis
ꝗ etiā volentes ingredi reli/
gionē aliquā in q̄ bene viuit̄
auertūt vt trahāt aquam ad
ſuū molendinū infamātes il/
los et crimina īponentes. ſu
as aūt vſqꝫ ad t̄ciū celū extol
lentes ñ euadere dānatōneꝫ
certū ē. qꝛ ꝯ charitatē agunt
ꝯ iuſticiā ꝛ contra ſacrā ſcri/
pturam agunt.

De voto pauptatis

I in religione extñs
ſ obſuauit pauptatis
votū nihil retinēs ꝑ

retinere deliberans. mortale eniꝫ eſt ꝓpriū habere: ⁊ totiēs q̄tiens illud ꝓponit Dicit̄ aūt ꝓpriū qđ celat̄ ꝑori ſuo. vt ſi habeat ⁊ teneat pecuniā vl' veſtē neſciēte p̄lato. vel ſi ſciat tn̄ ꝯtra voluntatem ei⁹ ⁊ abſq3 licentia. vel ſi de licentia ei⁹ et volūtate. tn̄ n̄ parat⁹ ſibi tradere ad petitōnez eius. ſed recuſare ſi poſſ3 de facto. et multo pei⁹ ſi nō ſolū mobilia. ſ3 etiā immobilia vt reddit⁹ et poſſeſſiōes retinet vt ꝓꝑa dās vēdēs et diſſipāſ vt placet. nec p̄lat⁹ poteſt dare licentiā ſic retinēdi. nec papa pōt in ꝓꝑo diſpēſare. extra de ſta. mona. c. cū ad monaſteriū Si dedit bōa monaſterij ſiue cōuentus abſq3 ſupioꝝ licentia habita l' ꝑſū pta. Si aliq̄d occulte recipit vl' tenet mortale eſt ⁊ proprietas. Si repiens ſe in loco vbi nō viuit̄ in cōi. ꝑpter quod optet ſibi ꝓuidere de neceſſarijs habet aliq̄ veſtimenta vel pecuniam et aliq̄d hmōi cū bona licentia: bene placito p̄lati aduertat diligenter. Primo q̄dem ut ꝑ eū non ſtet q̄n oīa velit ponere in cōmuni ſi alij vellent. et ad hoc operat̄ quātū potest.

Secundo ſi hec non p̄t ſꝑ ſit paratus ſimplicit̄ ponere omnia ⁊ dimittere in manib⁹ p̄lati. Tercio vt de hmōi cōceſſis nihil det ſine licētia ſupioris ſui generali vl' ſpeciali. etiaꝫ in elemoſinis. niſi ī extrēa neceſſitate Quarto vt nō theſaurizet nec ſuꝑflua teneat: nec delicioſa querat. nec multū inq̄rendo ſollicitet. nec habeat inordinatū affectū in hmōi. ⁊ ſic poterit trāſire ſi ī alijs bn̄ ſe habeat. ſec⁹ ſi agēdo nō religioſe: ſed laicalit̄ viuit. S3 et cū predictis ſi poſſ3 locū īuenire vbi in cōmuni viuit̄ meli⁹ ei eſſ3.

De voto caſtitatis

Si ſeruauit votū caſtitatis nō ſolū ab oī carnali ope ⁊ ꝯtactu venereo ſe abſtinēdo ſ3 etiaꝫ ab om̄i locutōe turpi ⁊ amatoria et ab omni cogitatōe īmunda deliberata. et delectatōe moroſa. quia in quolib3 horū eſt mortale: vt dictū eſt ſupra circa ſecundū ⁊ nonuꝫ p̄ceptū. Eſt etiā ſacrilegium qđ g̃uius eſt. ⁊ q2 ad iſta deuenitur ꝑ ꝯuerſatōeꝫ ⁊ familiaritatē. iō inq̄rēdū ē ſi hab3 domeſticitatē cū aliq̄ ſimonialis. vl' cū aliq̄: ſi religioſus

⁊ ſi hoc repit̃ eſſe extra caſuʒ
neceſſitatis ꝓhibēdus ē.al's
nō abſoluēd⁹.q2 q̄ſi ĩpoſſibi
le eſt ꝙ talis non incidat ĩ ru
inā.di.xxxij.c.hoſpitiolum.
⁊ di.lxxxi.ꝑ totū. Scādala
etiā multa et oblocutōes ſe/
quunt̃ in ppl'is.et hmōi.⁊ iō
ꝓhibend⁹ ē.et ꝯſanguineorū
etiā rarus fit acceſſus.

De voto obediētie

ſ I fecit contra votuʒ
obedientie quod ē ſꝑ
mortale. Et nota ꝙ
nō ſꝑ qñ q̄s agit aliq̄d ꝯ regu
lam ſuā. vl' trāſgredit̃ regulā
vel conſtitutōes facit ꝯ obe
dientiā.ſed qñ facit ꝯ p̄cepta
ꝯtenta in regula ⁊ ꝯſtitutōni
bus ſuorū ſupioꝝ. vel qñ ali
quid trāſgredit̃ ex contēptu
quantūcūq3 illō ſit minimū.
Qñ ꝟo p̄lat⁹ l' p̄lata iniūgit
aliq̄d fieri p̄cipiēdo vl' man/
dādo in ꝟtute ſancte obediē
tie:vl' ſpūſſcti vt facias hoc.
vel ſub pena excōicatōnis et
hmōi.illud dicit̃ p̄ceptū.cu/
ius tranſgreſſio eſt mortalis
Idē eſſet qñ p̄lat⁹ aliq̄d mā
daret ſubdito quōcūq3 loq2e
tur:declarans ſibi ꝙ intendit
obligare illū ſub pctō morta
li ad faciendū illud.⁊ intelli/
ge ſi mādat qō nō ſit illicituʒ
⁊ tale q̄d ꝙ teneat̃ ſubdit⁹ ei
obedire. Similiter qñ in re
gula vl' ꝯſtitutōib⁹ ē aliq̄d p̄
ceptorie mandatū. vl' ſub pe
na excōicatōis. l' ſub pēa car
ceris.vel ſub pēa ḡuioris cl'/
pe.vel ꝑ ſimilem locutōeʒ cō
muniter cenſetur obligari ad
mortale. alias autē faciendo
ꝯtra cerimonialia:vt frāgere
ſilentiū.tarde venire ad cho/
rū ⁊ hmōi:eſt veniale.niſi q̄s
faceret ex ꝯtēptu. q2 tūc mor
tale.Cōſuetudo aūt q̄uis ñ
ſit ip̄e ꝯtentus tñ eſt inducti
ua cōtent⁹. ⁊ iō caue ne aſſue
ſcas alicui trāſgreſſioni.

De officio diuino

ſ I dixit horas cano/
nicas ⁊ officiū defun
ctorū qñ dʒ dici Nā
religioſus etiā ſi nō hʒ ordi/
nem ſacꝝ tenet̃ ex p̄cepto ad
officiū.p̄cipue ſi ē ꝓfeſſus. vñ
omittēdo aliquā horam pec
cat mortaliter. et omni die q̄
omittit ex negligētia.nō aūt
ex p̄cepto tenet̃ dicere iſtō vl'
illud.q̄uis n͗ debeat ad pla
citū ſuū mutare officiū. ſʒ dʒ
dicere ſ̄m ordinē ſuū. Si
non fuit cū alijs in eccl'ia et
nimis tardauit ad dicenduʒ
officiū. Si ſomnolēt̃ vl' dor
miuit redicat. vel aliq̄d loco

eius dicat. ſʒ ſi ꝓ maiori ꝑte dormiuit totū reiteret. Si ibi incōpoſit⁹ fuit. ⁊ oculis vagis. Si riſit l' ridere fecit vl' aliquā leuitatē l' locutōēʒ fecit nō neceſſariā. Si mēte diſtract⁹. ꝑcipue qñ ñ aduertit. Si male legit vl' cantauit vl' inclinauit ex negligentia. in q̄libet hoꝝ ē pctm̄ veniale cōit'. Si elegit p̄latū ꝑ ſymoniā. l' etiā et ſi nō ſymoniace tñ indignū ſciēt. Si ñ illū quē iudicauit meliorem ad officiū illō ſʒ aliū rōe amicicie. vl' alia intētōe mūdana mortale ē. Si accuſauit calūnioſe p̄latū vel ſociū de aliq̄ criminali. vel teſtificat⁹ eſt. l' deſtitit ab accuſatōe iniuſte. vel alias infamauit p̄latū vl' ſubditū dicendo crimīalia ꝺ eis. etiam ſi eſſent vera intentōne infamandi. mortale eſt. Idem ſi ſecreta ſui ordinis reuelauit ſine cauſa iuſta ⁊ rōnabili. et quō q̄s teneat' ad reſtitutōem fame habes ī ſū. ī ij. ꝑte diffuſe. Item ſi in viſitatōne p̄latorū nō reuelauit dicenda que ſunt ꝯ honeſtatem religiōis de p̄latis et ſociis. et ꝑcipue qñ cōiter ſic ꝑuatur. et fit p̄ceptū a viſitatore vt dicant que indigēt correctōe. tūc enim omittere aduertenter que dicenda ſunt ē mortl'e peccatū. Debet tñ intelligi p̄ceptū ſeruato ordīe fraterne correctōis. vnde oīno occulta de quib⁹ pōt p̄ſumi emendatio dici nō debēt. vbi autem nō ſperat' emēdatio et p̄ſumit' recidiuatio. vel aliquod magnū ſcandalū dici debet. non tñ accuſando ſi ſufficiēter ꝓbari non pōt. qꝛ tunc grauiter peccaret. ſʒ ſimpliciter denūciādo prelato. vt patri ſi ſperat' ꝙ inde ꝓuidebitur Si fecit vl' cooperatus eſt ad aliquā ꝯſpiratōnem contra p̄latos. vl' inuenit aut ſectatus eſt partialitates et ſectas ī monaſterio. aut conuentu. aut diuiſiōes quia mortale eſt. et crimina mundanorū vel demoniorū potius q̄ȝ religioſorū. Interrogandi etiā ſunt de. xij. abuſionibus clauſtri ſm̄ Ray. q̄ ſm̄ Hugonē ſunt iſte. Prelatus negligēs. diſcipul⁹ inobediens. iuuenis ocioſus. ſenex obſtinatus. monach⁹ curial' vl' cauſidic⁹. habit⁹ p̄cioſus. cib⁹ exq̄ſit⁹. rumor ī clauſtro lis in capitulo. diſſolutio in choro. irreuerentia circa altare. In hiſ qñq̄ȝ ē mortale. qñ q̄ȝ veniale ſm̄ q̄ntitatē facti ⁊ intentionē. Magna etiaʒ eſt

abuſio religioſũ iurare ĩ cõ-
muni locutõe. etiam ſi dicat
veritatẽ. ⁊ etiã maledicere et
blaſphemare: etiã ſi ex leuita
te. Interrogandũ etiã ẽ p̄-
cipue de cerimonijs p̄ncipa
lib⁊ et de eſu carniũ extra ĩfir
mitatẽ. De lineis nõ vtẽdis
ad carnẽ. de lectis nõ plume
is. de ieiunijs regule vl' con
ſtitutionũ. de obſuãtia ſilen
tij in cert᷑ horis et locis. Ad
que omnia obligant᷑ omnes
monachi. et etiã plures reli-
gioſi. ⁊ monachi ſcti bñdicti
extra de ſta. mo. c. cũ ad mõa
ſteriũ. et plures religioſi ali-
orũ ordinũ ex ↄſtitutõib⁊ ſu-
is. Et licet in his p̄lat⁹ poſ-
ſet diſpẽſare: nõ tñ p̄t diſſipa
re. qd ẽ ſm Berñ. qñ fit abſ-
qȝ cã ratõnabili ⁊ vrgẽte. al's
pctm̃ ẽ diſpẽſãti ⁊ diſpẽſato
pl⁹ et min⁹ ſm trãſgreſſionẽ

Si ĩ obediẽdo male ſe ha
buit. vicȝ q̄ obediuit ĩ malo
puta dicẽdo mendaciũ. vl' ex
negligentia dimiſit cõe man
datũ. vel tardus fuit ad obe
diendũ. l' nõ affectuoſe ſed q̄-
ruloſe vel diſſolute ⁊ nõ cum
maturitate. Si irreuerẽs cir
ca maiores egre ſuſtinẽdo re
p̄hẽſores et cum indignatõe
ↄmuniter eſt veniale.

De exercitio

Si vacauit ocio qd ẽ
ſentina oĩm malorũ.
⁊ q̃ntũ. Si inutilit' expen
dit tpus faciẽdo ea q̄ ſũt nul
li⁹ valoriſ. Si fecit exercitia
mũdanoꝝ. vt faciẽdo burſaſ
veſtes ope polimito: recama
tiones vel linea reticulata et
hmõi. vel confectiões nimis
p̄cioſas vel alia guloſa. quia
magnum pctm̃ ⁊ abuſio ẽ ac
occaſio mltoꝝ maloꝝ. ⁊ iõ p̄
hibendũ eſt. hoc malũ etiã re
pitur in monialib⁊ moderniſ

Si ↄuerſando fuit nimis
leuis: l' alioſ inducẽs ad leui
tatem. vl' riſum v̄bis: geſtib⁊
l' ſolacijſ. que aliq̃n ſine pctõ
fieri p̄nt ad recreatõez. l' ſub
leuando ſe l' alios ab acidia.
raro tamẽ decet hmõi religi-
oſos. Si aliq̃n irriſit vel
geſtiuit quod ſymeis ↄgruit
et hyſtrionib⁊ nõ religioſis.
Si murmurauit circa victũ
⁊ veſtitũ. Si impatient' tu-
lit graues mores aliorũ. Si
ſe grauẽ alijs reddidit. Si
ſingularitatẽ q̃ſiuit in cibo:
veſtitu: dormitu et alijs. vn-
de frequenter in ipis orit' ſu-
perbia. et in alijs murmura-
tio et indignatio. Si fra-
trez delinquentẽ nõ fraterne

admonuit: vł defectus alioꝝ ꝑlato ñ ſignificauit vt adhiberet remediũ: ſuato tñ ordine fraterne correctõis: in his cõiter eſt veniale. Si murmurauit ↄtra ſibi ↄmittẽtez tanq̃ȝ indiſcretũ Si impatienter ſe habuit dure loq̄ndo cũ q̇b⁹ ñ hȝ ſe intromittere Si ñ diligẽter tractauit res monaſterij Si nimiſ tenax fuit ĩ dãdo. vł ſi nimiſ ꝓdigus. vł acceptor ꝑſonaꝝ ſine cauſa rõnabili dãs magis vni q̃ȝ alteri de reb⁹ cõibus. Si dedit q̇b⁹ ñ potuit. vicȝ qꝛ ñ hẽbat licentiã. Si ꝑmiſit res ꝑire ex negligẽtia. vel nimis ſollicit⁹ fuit ꝓpt̃ h̄ parũ vacãdo ſibi ꝓpter mł'tiplicatõnem tꝑaliũ. qđ viciũ hodie multũ regnat. Si nõ fuit ſollicit⁹ ad addiſcẽdũ ea ad q̄ tenetur ſm regulã ꝛ ↄſtitutões peccat. ex ignorãtia ẜo etiã trãſgrediẽs nõ excuſaẜ a peccato. Si ẽ ſacerdos dȝ q̄rere ſcire q̄ ꝑtinẽt ad debite celebrandũ. Si ↄfeſſor q̄ ꝑtinent ad illđ officiũ. Si in his eſt negligẽs: ꝑcipue cum ꝑt grauiẜ peccat. ſȝ dȝ etiam freq̄nter legere ſcripturã vel doctores exponẽtes vł alioſ libros deuotos ꝛ vtiles. vñ inſtruaẜ ꝛ ↄforteẜ ad bonum Si legit curioſa ꝛ ĩutilia ꝓpter quod retrahiẜ a magiſ neceſſarijs. vel doctores gẽtiliũ: vel fictiones poeticas. et hmõi. quia peccatũ eſt curioſitatis. De ꝑtinentib⁹ vero ad religionẽ habes diffuſe in tercia ꝑte ſũme.

De oratõne et confeſſiõe

Si nõ orauit vltra officiũ diuinũ ꝑuatim ꝓ ſe et ꝓ alijs ↄſãguineis bñfactorib⁹ viuis ꝛ defunctis ꝑcipue recõmẽdatis vt debȝ ſollicite Si ñ freq̄ntauit confeſſionẽ ꝛ cõionẽ ſm regulã ſuam ꝛ morẽ. Monachis ẜo nigris ꝑceptũ eſt q̄ cõicẽt ſemel in mẽſe. cle. ne in agro. de ſta. mo. Si nõ vacauit meditatõi. q̄ ꝑmaxime inducit deuotiõem. Si fuit tepid⁹ in dilectiõe dei et ꝓximi: nõ ardenẜ affectãſ honorem dei et salutẽ aĩaꝝ vt decet. Si ingrat⁹ ad recogitandũ et cognoſcẽduȝ ſua beneficia. et recompẽſanduȝ deuote ipi deo ſuiẽdo. Si ñ ꝑparauit ſe ad diuĩa vt debuit. Hec ſũt pctã in q̇b⁹ q̄tidie offendiẜ de⁹: ꝛ ĩpeditur ꝓfectus religionis.

De amore parentũ

ſ
J nimis carnalit̃ di/
lexit conſanguineos
nimis affectās eoꝛuꝫ
pſpitatem .vl' gaudēs de ea.
aut ꝯtriſtat̃ nimis de aduer/
ſitate. Si nimis eos viſi/
tat vl' q̃rit vl' gaudꝫ viſitari.
Si cū eis loquit̃ ꝺ ſecl'aribꝫ
que nō expediūt. vl' etiā cum
alijs de guerris: et hmōi fre/
quenter interrogat ⁊ audit.
Si p eis pcurat bñficia ec
cleſiaſtica vl' tpalia nō aptis
bñficijs in q̃bꝫ poſſꝫ eē moꝛ/
tale. De alijs ꝟo vicijs cōibꝫ
ſcꝫ ira. ſupbia. inuidia ⁊ hu/
iuſmodi vide ſup̄ in p̄ma pte
De his vero que ptinent ad
regulā ſuā ip̄emet videat per
ſe ⁊ dicat. Si penas aut pe
nitētias taxatas l' iniūctaſ a
regula vel ꝯſtitutōibꝫ vl' a p̄/
lato ñ fecit: peccauit. ſi ex ne
gligentia. Si nll'o modo
eſſet pat⁹ facere etiā p̄lato p̄/
cipiēte eſt moꝛtale. ſi nō ītē
dit pficere ī vita. ſꝫ q̃ ꝟuat in
uit⁹ facit ⁊ male ꝯtent⁹ ē eſſe
in religiōe hypocrita ē ⁊ ī ſta
tu damnatōiſ. Tho. Qui vo
cant̃ ad dirigēdas moniales
in electōibꝫ: niſi abſtineāt ab
his p que poſſet oꝛiri diſcoꝛ/
dia inter eas ſunt excōicati.
Religioſi ⁊ clerici inducē
tes ad vouendū: iurādū vl' p
mittendum de eligēdo apud
eos ſepulturā: vel vt eam vl/
terius nō mutēt iā electā ſūt
excōicati excōicatiōe papali.
cle. cupiētes. de penis Re
ligioſi qui abſqꝫ ſpēali licen/
tia pp̄ꝛij ſacerdotis ſolēniza
rēt mr̃imonia. aut miſtrarent
ſacrm̃ euchariſtie vl' extreme
vnctōis excōmūicati ſunt ex
cōicatōe papali. cle. i. de p̄ui.
reli. Religioſi q̇ excōicatos
a canone abſoluūt ī caſibꝫ nō
ꝯceſſis: aut q̇ abſoluūt a ſen/
tentijs p ſtatuta ſynodalia l'
puicialia pmulgat̃. aut ab/
ſoluūt a pena ⁊ a culpa ſūt ex
cōmūicati excōicatōe papali
per dictā clem̄. i. de p̄ui. reli.
Inq̇ſitoꝛes hereticoꝛū q̇
odio gratia vel lucro contra
iuſticiā ⁊ conſcientiā omiſert
cōtra quēpiā pcedere. l' ipaꝫ
hereſim alijs imponere. aut
imponerēt ꝙ officiū eoꝝ im/
pedirēt: ſunt excōmūicati ex
cōicatōe papali. cle. ml'toꝝ. ꝺ
here. Religioſi mendican
tes pfeſſi trāſeūtes ad aliq̄m
religionem monachalē exce/
pto oꝛdine carthuſieñ. et ſi/
militer recipientes ſūt excō/
municati excōmunicatōe pa
pali p ꝯſtitutionēꝫ Martini

quinti factā Cōſtātie Clerici ſcienter ⁊ ſponte participantes excōicatis a papa in diuinis: ſunt excōicati excōmunicatōe papali ſm Hoſt. iſta excōmunicatio hȝ dubium. Participātes ī crimine ꝑpter qd̄ aliqs eſt excōicatus aliq̄ predictaꝝ et aliaruȝ excōmunicatōnū ſunt excōicati ꝑ papam.c.ſi ꝯcubine. d̄ ſentē.excō. Abſoluētes aliquem ab aliq̄ p̄dictaꝝ excōmunicationū citra ſedē apl'icā p̄terq̄ȝ in mort' articl'o qui taliter abſoluti ſi nō rep̄ſentāt ei a q̊ pn̄t abſolui q̄cituꝰ pn̄t: vel mittāt ꝑ abſolutōne reincidūt in eandē.ſ.excōmunicatōem papalē.c.eos.d̄ ſē. excō.in.vi. Sepeliētes corpa in cimiterijs tpe interdicti in caſibꝫ nō ꝯceſſis a iure ſūt excōicati ꝑ excōicatōem epiſcopalē.cle.eos.de ſepul. Sepeliētes excōicatos publice aut noīatim interdictos vel vſurarios manifeſtos ſcienter in cimiterijs ſunt excōicati.dicta cle.eos Clerici locantes domos manifeſtis vſurarijs ad fenus exercēdū ſeu alio titulo ꝯcedentes: ſūt excōicati.c.vſuraꝝ. de vſuris li.vi. Non electus a duabus partibus cardinaliū ⁊ ſe gerēs ꝓ papa: eſt excōmūicatus.c.licet.de elec. Monachi et canonici regulares. archidyaconi. decani: p̄poſiti: plebani: cantores et alij clerici ꝑſonatū habentes. aut quiuis preſbiteri qui audiūt leges vl' phyſicam ſunt excōicati.c.non magnope.ne cleri. vl' monachi ſe rebꝫ ſecu. īmi. Religioſi dimittētes vbicūq; habitū ſue religiōis: et accedentes ad queuis ſtudia litterarum ſine licentia prelati aut conuentus ſui ſunt excōmunicati.c. vt periculoſa. ne clerici vl' monachi. lib.vi. Religioſi qui decimas debitas eccleſijs ſibi appropriant vel vſurpant. ſiue qui nō permittunt ſolui eccleſijs decimas de animabus familiarum et paſtorū ſuorū ſi non habent adminiſtratōnem et beneficia ſunt excōmunicati ſi hn̄t ſūt ſuſpenſi. niſi requiſiti deſtiterint infra menſem. clemen. religioſi. de decimis. Monachi et canonici regulares non habentes adminiſtratōnem: et ſe conferentes ad curias principum vt damnum monaſterijs inferant: aut prelatis ſine licētia

ſuoꝝ ꝑlatoꝝ: ſiue q̄ tenent arma intra ſeptā mōaſterij ſūt excōicati.cle.ne ī agro.de ſtatu mona. Religioſi necnō moniales ꝓfeſſi cōtrahentes mr̄imoniū: ⁊ alij clerici ꝯſtituti in ſacris de facto .ſ. ſunt excōicati.cle.eos.de ꝯſang.⁊ affini. Inq̄ſitores hereticoꝝ q̄ pretextu officij inq̄ſitionis q̄buſuis modis illicite pecuniā extorquēt: vl' ſciēter bona eccl'iaꝝ ob delicta clericorū fiſco eccl'ie applicāt ſūt excōicati. nec abſolui pn̄t niſi plene ſatiſfecerint illis a q̄bus extorſerūt.cle.nolentes. extra de here. Religioſi n̄ ſeruātes interdictū q̄d ſ̄uat ſancta romana eccl'ia .cle.ex frequentibꝫ.de ſen.ex. Religioſi q̄ ꝯfitētibꝫ ſibi nō faciunt ꝯſciam ſcient' de decimis ſoluēdis.tales ab officio p̄dicatōis ſunt ſuſpēſi donec cō mode pn̄t faciāt eis ꝯſciam. ⁊ ſi īterim p̄dicant ſunt excōicati. Sil'r ⁊ religioſi q̄ dicūt aliq̄ verba vt retrahāt audiētes a ſolutōe decimaꝝ ſūt excōicati.cle.cupiētes.de peniſ

Religioſi mēdicātes q̄ domos ad habitādū l' loca d̄ nouo recipent aut mutarēt abſqꝫ licētia pape vl' alienarent de nouo r̄cepta.cle. cupiētes. d̄ pe. Frēs mīores q̄ tp̄e ī t'dicti recipiūt ad diuia frēs vl' ſorores de tercio ordie ſancti frāciſci ſūt excōicati. c. cū ex eo.de ſen.excō.in cle.

A ꝑlatis in cōmuni inq̄rēdum eſt primo. Ca .XIIII

Illegitime aſſecut⁹ eſt dignitatē ſeu ꝑlationem.an vicȝ aliq̄ irregularitate vl' ſn̄ia fuit irretit⁹ cū fuit aſſumpt⁹ ad ꝑlaturā in q̄ n̄ fuit diſpēſat⁹ vl' abſolutus. vicȝ ſi fuit bigam⁹. Si opatus eſt in cā ſanguīs. Si illegitim⁹. Si excōicat⁹ l' ſuſpēſus.vl' notori⁹ ꝯcubinarius. q̄libet horū h̄ ſciēs tenet ꝑlaturā furtiue. vn̄ eſt ꝯtinue in mortl'i. Nota ꝙ illegitim⁹ ad dignitatē vl' bn̄ficiū curatū vel p̄oratū in religiōe qui creat' ꝑ electōem ſine diſpenſatōe pape ꝓmoueri nō p̄ōt. Ex p̄uilegio tn̄ magiſtri ordinis cū his poteſt diſpēſari ad ꝑlaturas in ordie p̄dicatorum.de hoc habes in. iij.ꝑteſūme.ti .de cenſuris eccl'iaſticis. Si rite et abſqꝫ vicio ſymonie fuit electus :confirmatus ⁊ ordinat⁹. Si inter

poſuit p̄ces ꝑ ſe: vł ꝓcurauit ꝙ ali⁹ porrigeret p̄ces ſymonia ē. ⁊ ſi fuit ſymonia pactionis indiget diſpēſatōe pape. ⁊ anteq̄ʒ ſit diſpenſat⁹ tenet furtiue dignitatē. de h̄ in ſcđa pte ſūme. ti. de ſymonia ⁊ in oībꝫ q̄ habes. ṡ. in. c. đ beneficiatis. et in. c. de cleric̄ in ꝯmuni potes interrogare ꝓut erit expediens. Et ſi eſt ꝑlatus religioſus interrogandum eſt de his q̄ ſunt in. c. ꝑcedenti et de alijs q̄ ſequunꝫ.

Si aliqđ manifeſtū pctm̄ in ſubditis diſſimulauit ⁊ n̄ correxit. aut ſi n̄ manifeſta q̄tū ad eius noticiā aliq̄lr ꝑue nerunt vlteri⁹ nō q̄ſiuit. ſi vero ex negligentia dimitteret: puto mortale q̄ ad crimīalia. ſi autē ex aliq̄ rōe vt ad mai⁹ ſcandalū vitandū ſecus. Si in capitulo equus iudex nō fuit. Si de rebuſ monaſterij dilapidator fuit. Si ſuꝑiori bus ſuis non obediuit. Si cauſas ſibi a ſuꝑioribꝫ ꝯmiſſas non ſm ꝯſiliū ꝑitorū ſed ſm acceptionē ꝑſonaꝝ determinauit. In oībꝫ his ē peccatū mortale vel veniale ſm q̄ntitatē exceſſus et maliciaꝫ et negligentiā. Si indignoſ ⁊ non idoneos in officijs poſuit. ⁊ maxime ad curā aīaꝝ. et male videꝫ talł poſſe excuſari a mortali. ſi eos q̄s ſcit malos et in mortali ꝑſeuerare ponit ad curā animaꝝ cū poteſt repellere. nec credo ꝙ excuſet paucitas. ſ. qꝛ non inueniunꝫ alij. et etiā ſi iſte aliaſ ſit induſtrioſus multū. ⁊ bene officiet eccłiam in exterioribus. Idem cū ſuſtinet tłes ſi illos poteſt iuridice remouere. Si poſuit ad audiētiam ꝯfeſſionū notabilir̄ ig̃rātes et ineptos vł criminoſoſ mortaliter peccauit ꝑ regulam. Qui cauſam damni dat

Idem ſi tales tolerat cuꝫ poſſit r̄mouere niſi forte a ſuꝑiori ſint ad h̄ poſiti. Sed q̄m curā de ipis habebit cuꝫ ad ſui dāṅatōem exerceāt tales officiū audiēdi ꝯfeſſiōeſ. quō aūt dicaꝫ ineptus vł notabiliter ignorās habes ī ſūma. Si fuit nimis pōpoſus et curioſus in edificijſ eccleſie vł monaſterij. in ornamentis et hmōi. quod eſt cōtra ſentētiā Hiero. ⁊ Amb. xij. q. ij. c. aurū. et. c. gł'ia epi. ⁊ etiā Bern̄. Et tm̄ ī modernis fiūt hodie multe ſuꝑflui tates et curioſitates: et palacia ꝯtra exempla oīm ſctōꝝ.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu Uniw. im. A. Mickiewicza

⁊ in his amittit̃ multũ tps et deuotio .ita vt cõpletis edificiis exhauſt⁹ videat̃ oĩs ſpiritus.et paupes interea moriunt̃ fame. q̃s de ſupfluiſ eorũ tenent̃ ſuſtentare.xij .q.ij. c.epus eccl'iaſticaꝝ. Si nimis fuit ſollicit⁹ circa tpalia et h minus debito vacans ſpũalibꝫ in ſe ⁊ i ſubditſ .vt lectioni:orõi:admonitõi: vtiqꝫ pctm̃ eſt pl⁹ ⁊ min⁹ ſm q̃ntitatẽ exceſſus. Principal' eniꝫ eius cura debꝫ eſſe de ſpũalibus Si p curias nimis diſcurrit litigãdo cũ ſcãdalo hominũ cũ poſſꝫ p aliũ moduꝫ magis pacificũ ſua repetere: ⁊ ſi non tãtũ. Si iura ⁊ puilegia ſue eccl'ie non ſuauit et defendit vt debuit. Si in diſpẽſando indiſcrete ſe habuit.vel qꝛ nimis de facili:et ſine cã ratõnabili in ieiunijs diſpẽſauit. In eſu carniũ. in retinendis rebꝫ ad vſũ. In penitẽtijs taxatis ſm regulã vl' ꝯſtitutões ⁊ hmõi.qꝛ peccauit inducẽdo relaxatõeꝫ et rigorẽ religiõis eneruando. Vñ btũs Benedict⁹ i regl'a dicit.q᷑ d omi diſpẽſatõe hꝫ reddere ratõem. Si fuit nimis dur⁹ in diſpẽſando cuꝫ debuit.pcipue cũ debilibꝫ et infirmis ⁊ hmõi: nõ puidenſ eis. Si fuit exẽplaris i inceſſu moderato:habitu nõ pcioſo.i modeſtia geſt⁹. In locutõe rara graui ⁊ fructuoſa cauẽs diſcordias:pacẽ nutriens.oẽs patiẽter vidẽs et tolerãs.ſingl'aritates vitãſ.cõmunia ſeqns cũ pt.nemĩ blãdus affabil' cũctis. ſuſurrationes.detractõnes.irriſiões. confabulatões.maledictõeſ. ꝯtentões in ſe ⁊ in ſuis eliminans.circũſpect⁹ in omnibꝫ. non delectat⁹ de pſidentia ſꝫ timens de negligẽtia:cuꝫ de ſingulis habeat reddere rõeꝫ ſibi ꝯmiſſis. Ita curã alioꝝ habeant q᷑ ſui non obliuiſcãtur.vt docet Grego.i paſtorali Si i corrigẽdo fuit nimis remiſſus vl' nimis rigid⁹ vtrũqꝫ cauendũ ẽ vt docꝫ Gre.i mora.⁊ habet̃ .xlv.di. c.diſciplina.nam facilitaſ venie incẽtiuũ pbet delinquẽdi Amb.xxiij.q.iiij.c.eſt iniuſta. ⁊ aſperitas nimie icrepatõiſ. nec correptionẽ recipit n̄ ſalutẽ. Leo diſt.xlv.c.cũ btũs. et.c.licet plerũqꝫ.ea.di. Precipue vero circa ſeniores dꝫ plat⁹ in corrigẽdo ſe hrẽ humanum.vt dicit̃ in illo.c.niſi eſſent habituati in malo.

quia tūc duri⁹ ſm Grego. ut d.c.diſciplina. et.c.licet ple/rūq3.⁊.c.cum beat⁹. et.c.pe/nitudinis tpa .xxvi.q.vij. et c.tanta.lxxxvi.di. Si nō induxit q̄ntū potuit ūbo et exemplo ad obſuādū oīa ce/rimonialia ordis ſui. Si malas cōſuetudines ſeu cor ruptelas regnare pmiſit. Si ↄ regulā ⁊ decentiā religiōis etiā q̄s inuenit iā iductas non abſtulit q̄tū potuit. vt viciū ppietatiſ. diſcurſū fratrū ad placitū: familiaritatē cū mlie rib3 vl' viriſ. ſi eſt mōacha col latōem rex amic ⁊ ↄſāguine is ſine licētia ⁊ rōnabili cā. e/ſum carniū vbi nō debēt co medi. quod eſt vniuerſale oī monacho. de conſe. di. v. ca. monacho. et p̄cipue q̄ ſunt ↄ eētialia vota religiōis nllo modo deb3 pmittere. nec eti am ad receptōem ſymoniacā monialiū .ſicut hodie fit q̄ſi vbiq3. Q, ſi nō pt talia ſmo uere nec eſt ſpes in futur di/mittat curā exemplo ſcti be/nedicti. vij .q.i.c.aduerſitaſ. circa fi. in.c.fi.ea.q. al's nec q̄ etem ſuā amittat. et tandē dā natōem cū eis incurrat q̄cū/q3 ſit ille abbas vl' abbatiſſa. prior vel prioriſſa: l' al's q̄cū q3 nomine cenſeat. nᶜ ſufficit q platus corrigat vicia q̄ ip/ſum noſſe ↄtigerit. ſ3 d3 dili/genter agnoſcere vultū peco ris ſui ↄſiderādo vias eius. Caueat aūt ne crimīa ſibi de lata ī foro ↄſcie vl' in ſecreto iudicet ill' ī foro ↄtētioſo ſeu in capitulo. vbi tm̄ maīfeſta ſunt puniēda nec foro miſcē/da ſūt iudiciali Si h3 ſub cura mōaſteriū monialiū. de q̄ matia dicet in ca. ſequenti. Si idiſcrete fecit p̄cepta ī q̄/bus multū d3 cauere niſi ſit res ardua. et ſi cogeret p p̄ce/ptū vl' ſnīa3 ad aliq̄d faciēdū vel dicendū in q̄ n̄ eſſet ei ſub ditus: vl' nō deberet ei obedi re. vt reuelādo pctm̄ occultū omnino eſſet ei mortl'e. In ī/quiſitōe ūo criminū recepti/one accuſatōis vl' denuncia tōis: vel platione ſentētie ex cōmunicatōis ⁊ hmōi nō ſit preceps. non pcedat p ſuſpi tionem. ſed p pbatōes et mo dos veridicos .alias incurre ret graue peccatū. ⁊ aliquan do ſnīam excōicatōis. ō hiſ in. iij. pte ſūme. Si prela/tus recipit aliquē ad ordine3 mendicantiū ad profeſſiōem ante annū completū pbatōiſ ſeu nouiciatus: eſt ſuſpēſuſ

a receptõe aliorũ ad ꝓfeſſiõꝫ ꝛ debitoꝛ pene grauioꝛis culpe. vnde mortalit̃ peccat. extra de regularib. c. nõ ſoluꝫ. libro. vi.

De epiſcopis et ꝑlatis ſuperioꝛibus. Ca. XVI.

Circa epiſcopos et alios ſuperiores ꝑlatos ſic pñt formari interrogatões

Si nõ ſit talis litterature et ſciẽtie qͦ ꝑ ſe ſciat explicare q̃ dꝫ: ad qđ tñ tenet̃ cũ habeat alios ſuꝑ his informare ꝛ dirigere. Nã ſi bonꝰ cõiter ab hoĩb reputat̃ ꝛ ſufficiẽs. non eſſet neceſſariũ niſi eum audire. ꝛ ſi de aliq̃ negocio ñ intelligit eũ ꝯfeſſoꝛ vl' dubitat. põt de illo loq̇ ꝑ ſua ſerenitate. Et ſi tale q̃d eſt i quo variant̃ opiniones. vl' nõ põt dari certa ſnĩa relinq̃ndũ eſt ſue ꝯſcientie. Idem dicẽduꝫ ꝯtra alios clericos religioſos ꝑlatos et laicos ꝑitos et timoratos qui ſciũt dicere ſufficienter facta ſua. Si vero nõ eſt talis ſed ĩdiget adiutorio interrogantis inq̃ntũ clericus eſt inq̃ri ab eo põt put expedire videt̃ de his q̃ habes ſuꝑ circa clericos in cõi. vt ð officio diuino. de celebratõe et adminiſtratõe ſacramẽtorum ꝛ mõ: et hmõi. Si aſſumptꝰ ad epatũ ex religiõe introgãdũ ẽ de his q̃ habes i c. circa religioſos q̃ ad mltanã adhuc tenet̃ ſuare ordinẽ ſuũ: niſi in his q̃ nõ patiunt̃ officiũ paſtorale. vt ſilentiũ. ſolitudo ꝛ vigilie ꝛ huiuſmodi. Inquantũ vero bñficiatꝰ ſeu curatꝰ eſt ꝛ ꝑlatꝰ: interrogandũ eſt de his q̃ habes .ſ. i. c. circa bñficiatos. Et ſi recepit dignitatẽ ſeu epatũ habẽs aliq̃m irregularitatẽ. l' ꝑ ſymoniã: vel ꝑ intruſionẽ. dic vt in. c. ꝑcedenti i ꝑn. Deinde interroga de his que ſequũt̃ q̃ ſũt ſpẽalia cure ꝛ officij paſtoralis. Si ꝯtulit ordines ſacros indebite. qđ ẽ vnũ in quo multũ offendũt. Si cõtulit ꝑ ſymoniã: ſed occulte: mortaliter peccauit. nõ tñ eſt ſuſpẽſus ex h̃ q̃ ad alios. ſꝫ ꝑ ſymoniã notoriã eſt ſuſpẽſus etiã q̃ ad alios. Sꝫ in vtroq; caſu ordinatꝰ ab eo ẽ ſuſpẽſus: ꝛ indiget diſpenſatione. Si ꝯtulit ſciẽter nõ habẽtibus legitimã etatẽ mortale ẽ nec põt ipſe diſpenſare de etate. Si ꝯtulit ordines ꝑ ſaltuꝫ ſcienter: vel duos ſacros ſilẽ

vel q̃ttuoꝛ minoꝛeſ cũ ſubdy aconatu peccat moꝛtaliter. Si ꝯtulit oꝛdines ſacros ex tra tēpoꝛa oꝛdinatõnũ moꝛ tale eſt .niſi ex diſpenſatione pape.et oꝛdinatus ē ſuſpēſuſ Minoꝛes tñ oꝛdines cõfer re pt diebꝫ feſtiuis Si i oꝛ dinatõe omiſit aliq̃d facien dũ.ꝛ ſi omiſit aliq̃d ꝺ ſubali bus in q̃bus imp̃mit̃ cara cter :oꝑtet totũ iterare ĩ alia oꝛdinatiõe q̃ttuoꝛ tempoꝛũ. Si vero ē qꝺ nõ ē ſubale. ſꝫ de ſimplici ſolẽnitate non dꝫ iterari.ſꝫ ſuppleri tm̃ omiſſũ ĩn oꝛdinatõe alia.nec p̃us añ ſuppletõem iſte ordinat⁹ dꝫ exercere officiũ Peccat ep̃us in hmõi ſi ex certa ſcientia vł craſſa igr̃ãtia h̃ facit. Jdē vi det̃ ſi ex notabili negligentia Si oꝛdinauit aliquē ſine licentia ſui ſuꝑioꝛis ſcienter moꝛtale eſt.et eſt ſuſpenſus ꝑ annũ ab oꝛdinuꝫ collatione. Si nõ fecit fieri examinati ohem de oꝛdinãdis.de ſcien tia etate ꝛ moꝛibꝫ ꝛ hmõi ꝭm iura peccat moꝛtalꝛ.Jdeꝫ ſi fieri fecit examinatõeꝫ ꝑ ĩep tos ad huiuſmodi oꝛdinan dos. Si fieri fecit ꝑ tł'es q̃s eſtimabat ꝓpter malã eoꝛuꝫ ꝯſciaꝫ admittere indignos.ſi ad eum ſpectat ꝓuidere ꝺ ta libꝫ vł'remediare. Si ſciē ter admittit indignũ quē iu ſte repellere p̃t.vt ꝯcubinari um:illitteratũ et hmõi. Si nõ ꝯtulit ſacr̃m ꝯfirmatiõis qñ debuit.Soli enĩ epi p̃nt illud ꝯferre.ꝛ extra illud tp̃s ſolitũ omni tp̃e anni et hoꝛa moꝛituris p̃nt ꝓcedere.ne ſi ne h̃ moꝛiãt̃ q̃uis ſine h̃ ſal uent̃. Cõmittẽdo ĝ magnaꝫ negligentiã vt ꝑ mł'tos ãnoſ credo eſſe moꝛtale. Si non dedit ſacr̃m ꝭm debitam foꝛ mã materiã:et locũ: moꝛtłe ē Q, autē ſit ieiunus nõ eſt ne ceſſe.et ſi decens et de iure. Si bis dedit alicui ſcienter peccauit moꝛtaliter.vnde ĩ h̃ debet eſſe cautus ne iteret. ꝛ etiam dꝫ aduertere ꝙ aliquiſ chꝛiſmat⁹ teneat chꝛiſmãdũ nõ ꝯſanguine⁹ ſꝫ ali⁹ Si ĩ cena dñi ñ ꝯſecrauit chꝛiſma ꝛ oleũ ſanctũ vt debuit.qꝛ ĩ nouanda ſũt talia. ꝛ ſi nõ ſer uauit debitam materiã et foꝛ mam et ritũ eccłie: moꝛtale ē ꝛ hmõi. Si ꝯſecratões ec cleſiaꝝ ł altariũ vel calicuꝫ ꝛ patenaꝝ ꝛ bñdictões veſtiũ ſacraꝝ nõ fecit vt debuit ꝭm foꝛmã ꝛ rituꝫ eccłie.vel ſi q̃d hoꝝ fecit ꝑ ſymoniã: moꝛtłe

eſt. Idem de bñdictõib9 ab/
batũ ꝛ abbatiſſaꝝ. Idem de
recõciliatõne eccl'ie violate.
Monialẽ quã nouit eẽ cor/
ruptã non de facili dꝫ ꝯſecra
re in ꝟginẽ. nec tñ manifeſta/
re crimẽ ſi eſt occl'tũ: ſꝫ muta
re nomen ꝟginis in caſtã vt
non ꝑpendat̃. Si ꝯtulit bñ/
ficia ꝑ ſymoniã. mortale ẽ. et
ſi ꝑ notoriã eſt ſuſpẽſus etiã
q̃ ad alios. ſecus ſi ꝑ occl'taꝫ
quia nõ ẽ ſuſpẽſus. Si cõ
tulit ſcienter indignis bñfi/
ficia ſiue ſimplicia ſiue cura
ta mortale ẽ. Idẽ ſi accepta/
uit a patronis p̃ſentatũ inep
tũ. idẽ ſi ꝯfirmauit indignũ.

Si cõtulit pl'a bñficia in
caſu nõ cõceſſo vni. vl' plura
officia aut p̃bẽdas aut digni
tateſ. vl' ſi ꝯſanguineis min9
aptis ꝯtulit rõe ꝯſanguitatꝭ
poſtponẽdo aptiores morta
le eſt. Si admiſit ad bñficia
hñtia curã animaꝝ ſeu ipſa
contulit nõ habentib9 annũ
xxiiij. mortale eſt. Si eccl'ijſ
de iure vacantib9 nõ ꝓuidit
de rectore ſicut vacant cura/
ta beneficia data abſqꝫ diſpẽ/
ſatione pape his q̃ non attĩ/
gũt annũ. xxv. vel ſi infra an/
nũ non faciũt ſe ad ſacerdoti
um ꝓmoueri. niſi cauſa ſtu/
dij ſit omiſſuꝫ. de quo in ca.
circa beneficiatos. ẽ. Si eni
infra ſex menſes primo poſt
hoc non ꝓuidit nõ p̃t poſtea
ſe intromittere. al's vſurparꝫ
quod nõ p̃t. q2 mortale eſt. et
non tenet tal' collatio. ꝛ ſic te
neretur errorẽ ſuũ manifeſta
re. Idẽ qñ recepto ſcõo bñfi
cio vacauit p̃mũ. l' ſcõa p̃bẽ
da vacauit prima. d' q̃ habes
ſupra. ſed plene in tercia ꝑte
ſumme. Si ordĩauit ali/
quem clericũ ad ordinẽ ſacꝝ
ſine titulo vl' beneficio. vl' ſal
teꝫ p̃rimonio ſufficiẽti. quia
vltra peccatũ tenet̃ ei expen
ſas facere quouſqꝫ d' bñficio
ſit ei ꝓuiſum. niſi aliq̃s epũs
ei h' ꝯmiſiſſꝫ determinãdo ꝑ/
ſonã. quia tũc ille cõmittens
tenet̃ ad id de huiuſmodi. de
q̃b9 vide in. iij. ꝑte ſũme. Si
in viſitatõe non diligenter q̃
ſiuit d' q̃b9 debuit. ꝛ maxime
de vita ꝛ honeſtate ſacerdo/
tũ officiantiũ. ꝛ quõ ſe habe/
ant in adminiſtratõne ſacra/
mentorũ. et de forma eorum.

Si bene ꝓnunciant: p̃ci/
pue baptiſma: quod eſt ma/
gis neceſſariũ. De audiẽtia
confeſſionũ quõ ſe habeant:
quõ populum admoneãt. et
in rebus eccleſie: p̃cipue alta

ris q̄ teneant mūdas. Si autē inuenit in hm̄oi notabiliter excedere et piculoſe. ſi n̄ punit ⁊ puidet q̄ illi ſe emendent. vel de alio ſi iſte eſt incorrigibilis ⁊ oīno ineptus: grauiter peccat: ⁊ oīa mala ⁊ damna aīaꝝ que inde ſequūt' ei imputant'. ſi p̄t obuiare et nō facit. lxxxiij. diſt. p totū.

Si nō viſitauit epiſcopatū ſuū vt debuit. Si in viſitatōne nimis ſumptuoſus fuit: et cū nimia familia ⁊ eq̄taturis nimijs vltra p̄ſcriptum numeꝝ. vl' ſi ip̄e vl' familia ei⁹ munera accepit. ſup q̄ eſt ſpecialis pena. de quibus plene in. iij. pte ſūme. Si ſuſtinet in officijs et beneficiis notorios concubinarios. quos debet poſt admonitōnem ſi nō dimittāt etiā beneficio priuare grauiter peccat

Si p alijs mal' ⁊ ſcelerib⁹ manifeſt; nō punit ī vſur; ludis tabernis aleis negocijs ſecularib⁹: venatiōib⁹ pditōibus et hm̄oi. In his enī nō puniēdo videt' male poſſe excuſari a mortali: niſi ex hm̄oi punitōib⁹ ſeq̄ret' ſciſma l' magnū ſcādalū. di. i. c. vt ꝯſtituerent'. Si laicos ſibi ſubditos notorios pctōres q̄ſ p ſe nouit: vl' ſibi p parochianos eorū denūciatoſ. vt adulteros vſurarios inimicicias manifeſtas exercētes nō corrigit p cēſuras ⁊ alioſ modoſ grauiter peccat: niſi omittat q2 non ſperat' emendatio. ſed deterioratio eius. Sꝫ tn̄ h̄ nō vid' ſufficiēter excuſare. ſꝫ h̄ alid ſi timeret' ḡue ſcādalū in alijs. di. xliij. c. ꝯmeſationes. Si malas ꝯſuetudines q̄s reppit ī ſua dyoceſi n̄ nitit' auferre q̄ntū p̄t: vt vēdere laborare et hm̄oi ī dieb⁹ feſtiuiſ. n̄ cōicari ſel' ī āno. ⁊ cōfiteri ⁊ hm̄oi. tripudiare ī eccleſijs. pmittere violari eccleſiaſticā libtatē. aut q̄ clici cōueniāt' p d'lict; vl' p d'bit; ī iudicio ſeclari l' eccl'iaſticā imunitatē. vt q̄ extrahāt' debitores l' malefactores p violētiā d' loc; ſacr; ⁊ hm̄oi ī caſib⁹ nō ꝯceſſis. dꝫ ei phibere. ⁊ ſi p⁹ admonitōꝫ nolūt deſiſtere excōicare. ⁊ p ꝯmiſſis iā pūire. al's peccat ḡuit' omittēdo extiore l' negligētia. diſ. xliij. ſit rector l' doctor. Si fruct⁹ l' reddit⁹ ep̄at⁹ ſui male expendit dādo ꝯſanguineis ſuiſ l' alijs n̄ idigētib⁹ peccat ḡuit': ⁊ ſi diſticta ſūt ea q̄ deputāt' ad mēſaꝫ ei⁹ ab alijs. ⁊ ſi ea q̄

erogare deb; cleric9 .vl' ad re paratõem eccl'ie. vl' paupib9 dat conſanguineis vl' alijs a/ micis ſine ꝓbabili idigẽtia. tenet̃ reſtituere illa.q2 rapinã fecit. Et ſil'r recipiẽtes ab eo Si ꝟo non ſunt diſticta hec bona cũ intelligant̃ oĩa ꝯmit ti fidei ſue. ea q̃ ſupfluunt ad vſum ſui et familie ſue ꝯueni enter deb; paupib9 erogare. al's nõ dãdo paupib9 ſubtra hit.xij.q.ij.c.aurũ.et.c.gl'ia epi Tho. Si gñauit ſbditoſ ſuos i idebitis collect9 . Si fecit clericoſ ſuos ſoluere col lectas et talias poſitas a do mino tꝑali:vl' gabellaſ ad ei9 inſtantiã. Si ſpõte ipe de dit abſq3 licentia romani põ tificis.quia ꝓhibet̃ . Si deli cta clericoꝝ vl' laicorum :vt blaſphemantiũ deũ vl' ſctõs ſuffocantiũ ꝑuulos ex inad/ uertẽtia et hmõi puniuit ma gis pena pecuniaria ex aua/ ricia :et magis ꝓpter lucru; q̃3 ꝓ ſalute eoꝝ ad refrenãdũ.

Si viſitauit dyoceſim vl' viſitari fecit mag9 ꝓpt' lucrũ q̃3 ꝓpter aĩarũ ſalutẽ. Si alienauit bona ẽpat9 ſui ſine licẽtia pape in caſu indebito. in quolibet horũ eſt mortale Si iura aliaꝝ eccl'iaꝝ nõ ſernauit. Si bona vacãtiu; eccl'iarũ ſibi vſurpauit cum d̃beãt ſucceſſori reſ̃uari. Si iuſta debita a p̃deceſſoribus ꝯtracta rõne eccl'ie nõ ſoluit. Si fructus alicui9 beneficij ad tꝑus accepit.vel ꝑtem ab eo cui d̃dit vult hr̃e .in q̃lib; horum eſt rapina. Si ñ ſer/ uauit formã iuris circa ma/ nifeſtos vſurarios. ſed certa q̃ntitate cõtẽtus nõ facta de bita reſtitutiõe remittit ſibi. ⁊ ad ſacramenta ⁊ ad ſepultu ram admittit. Si incerta paupib9 diſpẽſanda in vſu; ſuũ conuertit ſine neceſſitate Si ſentẽtias excõmũicatõiſ de facili ꝑpter lucꝝ ꝓfert vl' abſolutões Si ꝑmiſit q̃/ ſtuarios vel alios ꝓnũciare indiſcretas idulgentias ⁊ fal ſas.quodlib; eſt mortale ⁊ g̃ ue. Si exemptos vt pre/ dicatores fratres et minoreſ: heremitas ſancti Auguſtini carmelitas :ſeruitas. ciſterci enſes:et alios habentes pri/ uilegia exemptõis iiuſte mo leſtat non ſeruando eorũ pri/ uilegia.vel pro audiẽtia con feſſionũ non admittendo ſi/ bi p̃ſẽtatos idoneos.ſm cle. dudũ.d̃ ſepul.l'ſibi retinẽdo nimios caſ9 vl' icõſuetos:vt

quotidie habeāt ire ad ipm vł ad aliū cogēdo q̄ntū ad id in q̄ ſunt priuilegiati: vel eos ad iudiciū trahēdo: cū in nullo poſſit eos ꝯuenire niſi pro hereſi peccat ḡuit. Si monaſteria monachoꝝ vł mōachaꝝ nō exempta nō diligēter ꝛ honeſte viſitauit: ꝛ eos vł eas ad ſuandū regulā induxit deponēdo abbates vł abbatiſſas ꝓ relaxatōe cū expedit hn̄do curā de honeſtate earū. et ꝙ nō habeāt familiaritatē cū cleric religioſ vł laicis: ꝓuidēdo de diligenti clauſura: ꝛ de ꝯfeſſore ſecuro docto ꝛ bone ꝯſcīe: ꝓhibēdo ingreſſum ſymoniacū: ꝛ ꝯuiuia feminaꝝ q̄ ibi fiūt. et feſta vana in ꝯſecratōe earū

De iudicando in foro cōtentioſo.

ſI nō tenuit vicariū peritū ꝛ bonū. precipue qn̄ ex ſe n̄ habuit debitā ſufficiētiā iur. Si n̄ ſuauit debitū ordinē iudiciariū. Si fuit acceptor pſonaꝝ. Si dedit iniq̄s ſententias. dic vt. s. i. c. circa iudiceſ. Si nō ſuauit debitā formā iuris in ferendo ſnīas excōicationis ſuſpēſionis ꝛ interdicti. quia vltra pctm̄ mortale incurrit certā penā. de qua i. iij. pte ſumme. pcipue i cauſis m̄rimonialib⁹ oꝑ3 eē cautiſſimū ꝛ ponderoſū circa diuortia. Si dedit licentiam dn̄o tꝑali. vł iudici ꝟberandi vł ponendi i patibulo vel incarcerādi vł al's puniendi clericos ſuos. niſi i caſu in q̄ eſſent incorrigibiles ꝑ eū. q2 efficit cū p̄dictis excōicatuſ c. vt fame. de ſent. ex. Neminē tn̄ dz ꝟberare manib⁹ ſuiſ nec tn̄ cū expedit ꝑ laicū. ſ3 ꝑ clericū dz facere ꝟberare clericū ſm iura. ꝛ a cauſis ſanguinū dz abſtinere ope cōſilio ꝛ mādato. Si hereticos diligēter nō inq̄ſiuit i dyoceſi ſua. et puniuit ſm iura

Si teſtamenta ꝛ vltimas voluntates nō fecit implere. p̄cipue legata facta ad pias cauſas. Si diſpēſauit i votis ꝛ iuramēt in q̄b⁹ n̄ potuit. vł ſi potuit tn̄ idiſcrete et ſine cā rōnabili pctm̄ ē ḡue.

Si abſoluit a ſn̄ijs a q̄b⁹ nō potuit. vt pape reſuatis. vel diſpenſauit i irregularitate de q̄ nō potuit. Si exēplaris fuit in habitu nō precioſo vel pompoſo ſuppellectilib⁹ nō argēteis. ꝛ curioſus in apparatu dom⁹: ꝛ or/

natu non ſeculari:in victu ſo
brio nõ ꝯuiuali niſi ꝓ paupe
ribus. In viſitando eccl'iam
Intereſſendo diuinis:ꝛ pre
cipue in dieb9 feſtiuis. h' dꝫ
facere ſm iura in ſolẽnitatib9
ꝑcipuis cãtãdo miſſaꝫ:dicẽ
do officiũ deuote nõ curſim.
ordinãdo ꝙ dicat in eccleſia
ſua debite.frequẽtãdo orati/
ones ꝑuatas:vacãdo lectõi.
di.xxxvi.ꝑ totũ.ꝑdicando ſi
ſcit.ſi neſcit ꝓuidendo gregi
ſuo de ꝑdicatorib9 vtiliorib9
nõ curioſis. ꝛ de ꝯfeſſoribuſ
tenendo boneſtã ꝛ deuotã fa
miliã:ſollicit9 de ei9 ſalute.vi
tando mulieꝝ ꝯuerſatõem ſi
cut poteſt. In exitu d' domo
raro niſi ad eccl'iaꝫ ſepe cõfe
rendo.et q̃rẽdo cõſilia a ṽuis
dei quõ poſſit ſuo gregi ꝓui
dere. adulatões vt venenuꝫ
abhorreat. pr̃ viduaꝝ. pau/
peꝝ orphanorũ ꝛ oppꝛ̃ſſorũ
exiſtat.et cauſas eoꝝ ſine ex/
pẽſiſ expediri faciat. In iniu
rijs ꝓprijs nõ ſit vindicati/
uus ſꝫ patiẽtiſſimus:in ṽbo
ꝛ geſtu nõ ſubit9 ꝛ iracũduſ.
nemĩ ml'tũ familiar̃ niſi ṽuiſ
dei.ſupiorib9 obediẽs:eq̃lib9
nõ inuidẽs.nõ gaudẽs de di
gnitate ꝛ honore.ſꝫ lugẽs ꝓ
extiori occupatõne ꝛ plebis

offenſiõe.ꝛ ſi ĩ oĩb9 diligẽter
ſe habuerit nil deo accepta/
bili9. Si ṽo pfũctorie ꝛ ma
le:nil miſeri9 ꝛ dãnabili9 epi
dignitate.vt dicit Aug9 di.
xl.c.ante oĩa. De prelatis
habes ml'ta in .iij.pte ſũme.
ti.ſi.ꝑ totũ Epiſcopi ꝛ ſu
pra ꝯcedentes vnã domum
vſurarijs manifeſt alienige/
nis ad fen9 exercendũ ſũt ip̃o
facto ſuſpẽſi.extra de vſuriſ.
c.q̃ꝙ̃.li.vi. Sil'r ſi pmittũt
ꝙ hmõi vſurarij alienigene
exerceant fen9 in terris eorũ
ſubiectis iuriſdictõi niſi ĩfra
tres mẽſes expulerint eos ſu
ſpenſi ſunt.vt in d.c. q̃ꝙ̃.de
vſu.li.vi. Qui ſe gerit ꝓ pa
pa elect9 a mĩori pte q̃ꝫ a du
abus ptibus cardinaliũ ẽ ip
ſo facto excõicatus. Et ſi
militer cardinaliſ q̃ ꝑſumpſe
rit nominare talẽ papã. Et ſi
milit' omnes alij q̃ talẽ recipe
rent ꝓ papa.extra de elec.c.li
cet.li.vi. Omnes clerici et
religioſi ac laici ſiue familia/
res curie.ſiue alij q̃ aliq̃d pa
ctum fecerint: vel aliq̃d ma/
gnum vl' paruũ ꝓmiſerint. l'
ꝓmiſſionẽ receperint ex pa/
cto:vel ꝓmiſſione occulta vl'
manifeſta dederint.vel rece/
perint q̃d magnũ vl' paruuꝫ

pro aliq̄ iuſticia vel gratia ꝓ ſe vel alio in cauſis iudiciariis: vl' lr̄is apoſtolicis ⁊ q̄buſcūꝙ modiſ ab ap̄lica ſede obtinendū ip̄o facto ſunt excōmunicati. In extrauaganti Bonifacij octaui: cuius abſolutio pape reſeruatur Hec habent locū in curia romana. Jo. an. ⁊ Anto. de butrio eam allegat.

De abſolutōe et penitētie iniūctione Ca. XVI.

Oſtq̄ȝ vero penitens dixit ex ſe peccata ſua ſiue ex interrogatōe ꝯfeſſoris interrogātis pctā ſua vt debuit: tādē ꝯcludat. In iſt peccaui ⁊ in mult: cogitatōe: delectatōne. locutōe: ope ⁊ omiſſiōe: vel aliq̄ de hmōi. de q̄b dico meam culpā. Cōfeſſor ꝟo interroget eū ſi ſit tal' de quo nō dubitet. quia tūc ſupfluū ⁊ irriſibile. Si ip̄e dolȝ d̄ omnib pctis venialibus et mortl'ib ꝯfeſſis. et ſi ꝓponit firmiter ab illis abſtinere ſeu ab omnib mortalib. Si ꝟo talis hȝ aliq̄ reſtituere. vl' famā vl' res: vel ꝑ iniuria ſatiſfacere ⁊ hmōi. ſi eſt ꝑatus facere q̄ꝫcitiꝰ p̄t abſꝙ dilatōne aliq̄. que reſtitutio quō facienda ſit et q̄ ordine q̄ ad certa ⁊ incerta. vide in. ij. ꝑte ſū. ti. de reſti. ꝑ totū. q ſi dicat ſe nolle iſtud facere vel nō poſſe cū tn̄ poſſit nō eſt abſoluēdꝰ. Tho. vt d̄r. xi. q. iij. c. tūc vera. Poteſt tn̄ ſibi dici Miſereat̄ tui ⁊c̄. ſed nullo modo Ego abſoluo te. Poteſt etiā ei iniūgi aliquod bonū faciēdū. nō tn̄ in p̄n̄iaȝ: declarādo ſibi hoc q infructuoſa ſit talis confeſſio ei ⁊ ſine remiſſione peccatorū. de pe. diſt. v. c. falſas. Sed ſi paratus eſt facere omnia ad que tenetur. tunc ſi eſſet aliqua excōicationis ſententia ligatus. ſi non poteſt eū abſoluere ab illa remitte eum ad epiſcopuȝ ſeu ad aliū qui poſſit abſoluere. vel tu vadas ad procurāduȝ abſolutōnem ꝓ eo. et cum eſt abſolutus ab excōicatione: poſtea tu eum abſolue a peccatis. et non priꝰ. Tho. Si autē potes euȝ abſoluere habēdo in hoc ſpecialē autoritatem: ſi nō abſoluiſti euȝ in principio: qđ decētiꝰ fuit. nᶜ tn̄ ē multa vis ſi fiat ī fine cōfeſſionis dūmō fiat an̄ abſolutōnem a peccatis abſolue eum ꝑ hunc modum vt ifra.

Primo exigendū eſt ab eo iuramentū vt ſit parat⁹ ſtare mandatis eccl'ie que illi fient p illa cā. q̄ iuramēto pſtito in iūgat̄ ei h̄. ſ. ſi incidit faciēdo ɔtra aliquē canonez. pponat non ampli⁹ facere ɔtra illuz. Si v̄o p offenſa vl' damno facto in aliū pmittat ſatiſfa/cere q̄ntum pōt. et h̄ facto de nudatis humeriſ ɔfeſſor ſeu abſoluēs cū diſciplina vl' vir ga pcutiat eum. dicēdo pſal. Miſere mei de⁹. l' aliū pſal. penitētialē dādo ictū p q̄libz v̄ſu. poſtea v̄o glia p̄ri. et ſic erat finitis ſubiungit Kyrie eleyſō. xp̄e el'. Kyrie el'. P̄r n̄r Et ne nos. ℣. Saluū fac ſer/uū tuū. R̄n. de⁹ me⁹ ſperātez in te. ℣. Eſto ei dn̄e turr̄ ſor/titudinis. R̄n. a facie iimici. ℣. Nihil pficiat inimic⁹ i eo. R̄n. ꝛ fili⁹ iiq̄tat̄ n̄ apponat nocere ei. ℣. Dn̄e exaudi ora tōem meā. R̄n. ꝛ clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiſcū R̄n. ꝛ cū ſpū tuo. Oremus. Deus cui pprīū eſt miſereri ſemp ꝛ parcere ſuſcipe depca tionē nr̄az: et hūc famulū tu um quē ſn̄ia excōicatōnis li gatū tenet miſ'atio tue pieta tis abſoluat. p xp̄m d. n. Au ctoritate oīpotēt̄ dei. ꝛ btōꝝ apl'oꝝ Petri ꝛ pauli: ꝛ domi ni pape vl' archiepi l' epi mi/hi cōceſſa ego abſoluo te ab h̄ vinculo excōicatiōis quaz incurriſti pp̄ter iniectōez ma nus violentā in clericum vel religioſum. vl' pp̄ter ingreſ/ſum in monaſteriū monialiū i caſu nō cōceſſo. ꝛ hmōi. Et ſi pluribꝫ ſn̄ijs eſt ligat⁹. ē di cendū. totiēs ego abſoluo te ab excōmunicatōne quā in/curriſti pp̄ter talē ꝛ talē cau/ſam. et ſi pl'ies pp̄t eandē cāz dicendū ē totiēs q̄tiēs incur/riſti totiens ego abſoluo te. ꝛ reſtituo te ſanctis ſacramen tis eccleſie et cōmūioni ꝛ vni tati fideliū. In noīe p̄ris ꝛ fi lij ꝛ ſpūſſancti amen. v̄beran do eum vſqꝫ amen. Nota tn̄ q̄ iſta forma q̄zuis debeat obſeruari. vt habet̄ extra de ſent. excō. c. nup. nō tn̄ eſt ita neceſſaria q̄n ſimplici v̄bo fi eri poſſz ſm Pe. de pal'. ꝛ Jo han. de lig. Sicut g̃ excōi catio fieri pt ſimplici v̄bo. q̄z uis nō debeat fieri. ſic ꝛ abſo lutio. extra de re. iur̄. c. omiſ res. ſed qn̄ fieret hmōi abſo/lutio in publico vt erga mu lieres: forte tunc eſſz omitten da hmōi verberatio ne denu det̄ peccatuz Si v̄o quis

ꝑpter rē ablatā alteri eſſet ex cõicat⁹: q̄uis reſtituerit n̄ tn̄ eſt abſolut⁹: niſi iudex q̄ ↄtulit ſententiā eū abſoluerit: ⁊ h̄ declarandū eſt pſonis poſt abſolutõem ab hmõi. vl' ſi n̄ eſt aliq̄ ſentētia ligatus ſi habet aliq̄s caſuſ peccatoꝝ epiſcopo reſeruatoꝝ de q̄bꝫ non potes abſoluere. nihilomin⁹ abſolue euꝫ ab illis a q̄bꝫ potes ſub hac forma. Si teneris aliquo vincl'o excõicationis minoris ego abſoluo te. ⁊ reſtituo te ſctis ſacramētis eccleſie. In nomine pr̄is ⁊c̄. Miſereaꝛ tui ⁊c̄. Filius dei ꝑ ſuā miſericordiam te abſoluat. ⁊ ego autoritate qua fungor abſoluo te ab omnibus pctīs tuis a quibꝫ poſſum te abſoluere. In noīe pr̄is ⁊c̄. Peccata ṽo a quibꝫ n̄ poteſt eum abſoluere exp̄mat ei imponēſ vt habeat recurſuꝫ ad ep̄m vel eius vicariuꝫ ꝑpter hmõi abſolutõeꝫ. et dicat ea ſibi in ↄfeſſione. vl' ſi eſſꝫ ſimplex ⁊ neſciret ita bñ exp̄mere factū ſuū ſcribat cõfeſſor ī cedula illud vel illa ſi ſūt plura vt illā portet penitēs ep̄o vel eius vicario ſub hac forma vl' ſimili. Latorē vl' latricem p̄ſentiū ꝑ homicidio vl' inceſtu: tali gradu ⁊ hmõi ↄmiſſo abſoluendū veſtre paternitati trāſmitto. vt abſolutõis beneficiū impēdēdo: ⁊ ei ſalutarē penitentiā iniungendo ip̄m ſancte eccleſie recõcilietis. q̄ ſi ep̄us vl' vicarius remittat eum ad ↄfeſſorem ip̄m autoritate illi⁹ iterꝫ abſoluat ab omnibꝫ. ⁊ imponat penitentiā ꝑ illo ꝑ q̄ nondū impoſuerat: et cautū reddat illū ne illā cedulā alteri legendā tradat. Uel etiā ip̄e cõfeſſor ſi poteſt vadat ꝑ eo ad ep̄m pro autoritate ſi ſibi velit dare. Si vero ille non habꝫ caſum de reſuatis. vel ſi habꝫ. et cõfeſſor p̄t de oībꝫ abſoluere p̄miſſa abſolutõne ab excõmunicatõe minori. ⁊ alijs vt s̄. Miſereaꝛ ⁊c̄. Fili⁹ dei ⁊c̄. Ego autoritate q̄ fungor abſoluo te ab om̄ibꝫ peccatis tuis In noīe patriſ ⁊c̄. ⁊ faciat tunc ſignū crucꝫ cuꝫ dicit. in nomine. ſuꝑ illū. nec eſt neceſſaria manus impoſitio ſuꝑ penitentē. imo nec decens. ſm̄ Tho. p̄cipue ſuper mulieres. magis enī decet ſignatio crucis. et poſtea addat. Paſſio dñi nr̄i ieſu chriſti et merita beate marie virginis: et omniū ſanctorum ⁊

ſanctaꝝ dei merita. ꝛ quicq̄d boni feceris vł ꝓponis facere: ꝛ mala q̄ ſuſtinebis ſint tibi in remiſſiōem oīm pctōꝝ tuoꝝ. Que v̄ba n̄ ſūt omittenda. qꝛ ſunt magne vtilitatis. ſ. omnia hmōi cū habeāt vim ſatiſfactōis ex v̄tute clauiū. et ſic magiſ valēt. Tho.

De penitentia iniungēda penitenti.

In iniūgendo v̄o penitentiā penitenti h̄ maxime attendēduꝫ eſt ſm oēs. vt. ſ. talē des quā credas eū oīno pficere q̄ꝫtūcūqꝫ ſit magnus pctōꝛ. ꝛ ſm Chriſ. meli⁹ eſt in hmōi reddere rōem de nimia miſicordia q̄ꝫ de nimia iuſticia. xxvi q. vij. c. alligant. Dādo etiā libertatē q̄ cuꝫ vna die omittit. ſ. oratōeꝫ iniūctā vel ieiuniū poſſit in alia die ſupplere. Si vero dubitaſ de aliq̄ ne faciat penitētiā: puta ieiuniū: dicas q̄ faciat loco ieiunij elemoſynā vł aliđ. Orationes vero pſonis que de facili ſolēt recidiuare in mortale raro dande ſunt. vł p paucoſ dieſ dande ſunt. Ieiunia v̄o elemoſine ꝛ pegrinatōnes et hmōi poſſunt dari p plures dies. qꝛ hmōi etiam ſi fiāt in mortali nō ſūt reiteranda. qꝛ valēt q̄ꝫtū ad effectū que p⁹ ſe relinquūt poſt expletōem i ſatiſfaciēte. cū q̄s reuertiſ ad grām. Tho. Querendū ē etiam a penitēte ſi pōt vel dubitat facere penitentiā ſibi datam. qꝛ tūc non eſſet danda vł ꝯmutanda: vel remittenda eſſet Declarādū eſt etiā peccatoꝛib⁹ magnis ſm Hoſtieñ. q̄ ſm regulas eccłie taxatas. xxij. q. i. c. pdicanduꝫ. p q̄libet mortali ē ſeptēniſ penitentia iniūgenda. ꝛ ideo n̄ credat pcta ſua leuia. qꝛ parua daſ ei penitentia. qꝛ h̄ fit ne eā dimittat. qđ eſſꝫ ei mortale: et opteret ei ꝯfeſſionem iterare ſi eſſet oblit⁹ ei⁹. Pōt etiā admoneri q̄ faciat aliqđ memoriale de pnīa ſibi iniūcta vt meli⁹ illiuſ recordetur. ꝛ ſi obliuiſcereſ q̄ ad te reuertatur. vel ſi non poſſet bn̄ facere illam tu ꝯmutabis eā ſibi. Si vero poſtea recordaſ de aliquo pctō crimīali quo tunc fuit oblit⁹ ſi pōt tui habere copiā reuertaſ ad te. q̄ꝫuis non ſit ei neceſſariū. ł vadat ad aliū. nᶜ tenetur niſi tātum illud dicere Si habꝫ vota que nō poteſt implere: ꝛ dubitat ſi tu habes in h̄ ſpe

cialem autoritatē diſpēſa. vł potius in aliud piū ꝯmuta. Si vero nō habes autorita tem remitte eū ad epm vł ei⁹ vicariū. Caue etiā ne iniū gas penitentiā per quā fit ꝑ iudiciū alieno iuri. aut ꝑ q̄m detur occaſio ruine ſpiritual' alicui. aut per quā poſſit ma nifeſtari alterius peccatū oc cultū. Confeſſum aūt q̄ꝫtum potes ſtudeas ad cōtritionē inducere verbis. ſiue ante ſi ue in ꝓceſſu ſiue poſt confeſſi onē. vt non dicat peccata ſua quaſi fabulas: ſed cum dete ſtatōne. et vt ait Aug⁹. Cau te ꝛ aſtute aliq̄n interrogādo que credit illū ex ꝟecūdia oc cultare Circa ꝟo turpia ꝛ carnalia pctā non deſcendas nimis ad ꝑticłares circūſtan tias poſtq̄ꝫ habeł ſpecies ſuf ficiēs peccati ꝛ hmōi: a ſ̄mo tis interrogādo ne addiſcāt homines malicias ꝛ pctā q̄ neſciūt. Tho. Admonendo eū ſuꝑ omnia vt vitet malas ſocietates. frequentet cōfeſſi onem. audiat ſepe ꝟbū dei. q̄ rat oratōnes et ꝑticipatōnes bonoꝝ que fiūt in religiōib. ꝛ indulgentias.

De infirmis Capitulū XVII.

Circa in firmos ſic agēduꝫ eſt. Aut enī tał eſt in periculo mortis: aut non. Dico autē ꝑiculū mortis nō ſolū quia in extremis ꝯſtitu tus. ſꝫ quia freq̄nter ꝯtingit hoīes mori ex illa infirmita te. ꝛ medici dubitāt. In tali caſu poteſt quilibꝫ abſolui a quolibꝫ ſacerdote de quoli bet peccato: et a q̄libet ſenten tia abſq̄ꝫ alia licētia cum ꝑi culū eſt in mora. Talis eniꝫ infirmus aut iam amiſit loq̄ lam vł vſum ratōis. puta qꝛ iam freneticus: aut nō. et ī ꝑ mo caſu ſi bn̄ viuebat vt bo nus fidelis: et frequentabat confeſſionē: ꝯmunionē: ꝛ hu iuſmodi. ſi petierit ſacramen ta q̄ꝫuis ex inſperato ei talia acciderint. Uel etiā ſi maluſ ꝛ obſtinatus diu ꝑſeuerāſ in pctīs et diu nō ꝯfeſſus: ſi pe tijt ſacerdotē vt confitereł: et oñdit ſe velle facere omnia q̄ debet. ꝛ interea fact⁹ eſt mu tus vel freneticus ꝛ ꝑiculū ē in mora debꝫ ꝑſupponi ꝯtri tus. et faciente aliq̄ ꝯfeſſiōeꝫ generalē pro eo ſicut fit ī po pulo ſacerdos faciat abſolu tionem ab omni ſententia et

peccato. ⁊ p̄t iniūgere circū/ ſtātib⁹ aliqđ ꝓ eo faciēdū. vl' heredib⁹ aut ꝯſanguineis ꝓ ei⁹ aīa ſi volūt acceptare. De inde deb; dari eucbariſtia a ꝓpꝛio ſacerdote ſeculari: q̄uis nō ſit ꝯfeſſus qꝛ nō potu it. vel ab alio ſacerdote ſecula ri. nō autē religioſo: ſi nō ha buit licentiā a ꝓpꝛio ſacerdo te vl' epo. al's ipe religioſus ī cideret in excōmunicatōne; papalē in h̄ caſu. Et hoc ve/ rum eſt niſi timeret̄ de expui tōne vel vomitu ei⁹. quia tūc nō deberet ſibi dari eucbari ſtia ſed extrema vnctio tātū. īmo etiā ſi non potuit ꝯmūi care. quia ſi ꝓpter freneſim non ꝑmitteret ſe vngi: poteſt ligari. et ſibi violenter dari. Aſtantib⁹ autē infirmo deb; credi ſi ꝑhibent teſtimoniū; ꝙ petierit ꝯfeſſionē. et oſten/ derit ſigna ꝯtritōnis. Si au tem nō eſt diu ꝯfeſſus. vl' qꝛ notoꝛius peccatoꝛ īcurrit ſbi to amentiā ⁊ mutitatē vl' īfir mitatē: nec pꝛius nec poſt oñ dit ſigna contritōis: nil ei da ri debet. nec ſacramēta. nᶜ ec cleſiaſtica ſepultura. Si ṽo nec loquelā amiſit nec amen tiam incurrit: debet ab eo ex igi pura ꝯfeſſio peccatoꝝ pl⁹ et minus ſm ꝙ patitur tp̄us Nam ſi eſt in extremis đ ꝑn cipalib⁹ eſt interrogandū ꝓ/ maxime inducendo eū ad cō tritōem cum ſpe venie. ſ; ſi ñ eſt ita in extremis ⁊ vellet fa cere generalē ꝯfeſſionē de to ta vita ſua ſicut ml'ti infirmi fecerūt. q̄uis non ſit neceſſa riū de his que rite al's confeſ ſus ē iterare ꝯfeſſionē admit tenda eſt. et tandē abſolutio impendēda ab omni ſentētia excōicatiōis ⁊ ab omni pctō modo ſupꝛadicto in. c. p̄cedē ti. ita tñ ꝙ ſi ligatus eſſ; aliq̄ excōmūicatōne a q̄ confeſſoꝛ extra illud ꝑiculū non potu/ iſſet abſoluere deb; ei iniūgi ꝙ ſi euadat infirmitatē: q̄ ci/ tius ꝯmode poteſt p̄ſentet ſe ei ad quē oꝛdiarie ſpectabat abſolutio illi⁹ excōmunicati onis. al's ſi nō faceret reinci/ deret in eandē excōicationē. extra de ſent. ex. c. cos. lib. vi. S; ſi erat detēt⁹ aliq̄ pctō đ caſib⁹ epo reſuat': nō opt; ꝙ iniūgat ei ꝙ poſt ſanitate; ad epm vadat ꝓ abſolutōne. qꝛ ad illud nō tenet̄. ſ; ſufficit ſi bi illa abſolutio. Nota tñ ꝙ ſi tal' eſſ; vſurari⁹ public⁹ ñ p̄t tal' admitti ad ꝯfeſſiōe;: cōmunione;: ⁊ ad alia ſacra.

niſi facta pri⁹ cautõe de reſtitutõe vſurarũ. vel ꝓmiſſione ab heredib⁹ de hmõi. ⁊ ſi ĩ caſu ꝙ amiſiſſ; ipe loq̃lã ł vſuz rõnis oñdat poſt ſigna ↄtritionis ſm formã iuris q̃ hr̃ ĩ c. q̃q̃. de vſu. li. vi. His pactis nõ eſt penitẽtia ĩfirmo iniũgenda. q: eã facere nõ poſſet ſ; innoteſcẽda. vt d: . xxvi q. vij. c. ab infirmis. declarãdo ſibi. talem tibi darẽ penitentiã ſi eſſes ſan⁹. q̃uis deberes facere mł'to maiorẽ ſm regulas eccł'ie. ſ; q: non potes modo cũ eris ſan⁹ facies hoc vł' illud. vł' venies ad me ⁊ tibi dabo. Iſtud tñ vltimũ nõ videł ſecurũ . q: raro fuertunł ꝑ pñia. Si v̄o de⁹ alił de te diſponeret. dimittas ꝓ aĩa tua tm̃ ꝑ penitentia. Põt etiã iniũgi amicis vł' ↄſãguineis aliq̃d ꝑ penitẽtia. ſi vterq; acceptat. ⁊ ſi credał ꝙ ſatiſfaciẽs ſit ĩ ſtatu gr̃e. Sup oĩa enĩ auiſand⁹ eſt : vt ſi debet aliq̃d alicui : vel rõe maleficij vł' cõtract⁹ vel depoſiti vł' aliter declaret bñ vt ñ diſcedat cũ alieno ab h̃ ſecł'o : ne in eternũ damneł. Et de reſtitutõe ⁊ legat; ad pias cauſas ꝓ aĩa ſua ita diſponat ꝙ cito cogantł executores expedir: ⁊ nõ ꝓlongare ſicut ſepe ⁊ q̃tidie faciũt. ꝙ ſi nollet ſufficienter diſponere de reſtitutõne fiẽda non eſt abſoluẽdus.

Exhortand⁹ eſt aũt ad cõtritionẽ ſimul et ↄfidentiam diuine miſicordie exẽplo latrõis ex meritis paſſiõĩs chriſti. Si aũt haberi nõ poſſit copia ſacerdotiſ q̃uis bonũ ſit haberi ĩ hmõi ꝑicuł' ĩ mari videlic; bello. vel infirmitate vł' morte violenta p̃t laico cõfiteri. tñ non ẽ neceſſarium. quod ſi fiat ⁊ q̃s euadat. teneł talis iteꝝ de illis oĩbus peccatis cõfiteri . q: nõ habebat ille claues eccł'ie. Si v̄o infirmus non ẽ in ꝑicł'o mortis ſi habet caſum excõicatõnis : vel peccata reſeruata epiſcopo : debet cõfeſſor ire vel mittere ad epm̃ ſi poteſt pro autoritate hmõi. tamẽ modo tali ꝙ nõ ꝓdat peccatorẽ. niſi prius ille ſibi dederit licẽtiã nominãdi eum. Si vero infirmus habet indulgentiã ĩ articulo mortis a papa . appropinquãte morte ſic p̃t fieri abſolutõ poſt oĩa ſupradicta ꝑ dicta indulgentia.

Forma abſolutõis in articulo mortis.

Iſereaꝛ tui ꝛc̄. Auto
m ritate dñi noſtri ieſu
chꝛiſti et btõꝛũ apl'o
rũ Petri ꝛ Pauli: ꝛ dñi nr̃i
Pape N. ꝛ ſancte romane ec
cleſie ĩ hac pte tibi ꝯceſſa ſpã
liter ꝛ mihi ꝯmiſſa: ꝯcedo et
do tibi plenariã indulgentiã
ꝛ remiſſionez oĩm pctõꝝ tuo
rum. de quibꝫ oꝛe cõfeſſuſ es
Nota hic an melius ſit dice
re. de quibus modo ꝯfeſſus
es an de quibꝫ oꝛe ꝯfeſſus eſ
ꝛ coꝛde ꝯtritus: que nõ ꝯmi/
ſiſti ſub p̃textu iſtius indul/
gentie inquantũ claues eccle
ſie ſe extendũt. que q̇dez ple/
naria ĩdulgẽtia ſit tibi in au/
gmentũ virtutis et gratie et
acquiſitõnis vite eterne. In
nomine patris et filij et ſpũſ/
ſancti Amen.

Foꝛma abſolutõis ab ex/
cõmũicatione minoꝛi.

Go te abſoluo a vin
e cl'o excõicatõis quã
incurriſti pticipãdo
cũ excõicatis in caſu nõ con
ceſſo in loquela: ĩ cibo vl' po/
tu et hmõi: ꝛ reſtituo te ſctis
ſacramẽtis eccleſie. In noĩe
pr̃is ꝛ filij et ſpũſſancti amẽ.
Nota vero ꝙ in abſolutõne
ab excõmunicatõne maiori
debet pꝛimo exigi iuramẽtũ
vt. ſ. iuret ſtare mandatis ec/
cleſie. que ſcꝫ ei fient ab ab/
ſoluente p tali materia. quo
facto imponi ei debent man
data ratõnabilia vt ſatiſfaci
at ei quẽ leſit vel dãnificauit
ſi poteſt. ſi tamẽ p huiuſmo/
di eſt excõmunicatuſ. p̃cipue
ei iniungendũ eſt ne ampliuſ
veniat ꝯtra illũ canonẽ. vel ſi
fuit excõmunicatus ppter ꝟ
beratõem cl'ici nõ amplꝰ ꝟ/
beret. Scd̃o exutis humeriſ
abſoluẽdꝰ debꝫ ꝟberari cuꝫ
virga. dicẽdo pſal. Miſere/
re mei deus. vl' aliũ pſalmuꝫ
penitentialẽ ad q̃mlibꝫ ꝟſuꝫ
dando vnũ ictũ. Poſtea ſub
iungat Pr̃ noſter. Et ne noſ
Saluũ fac ſuũ ꝛc̄. put pau/
loante ſup̃ notatũ eſt. Deus
cui ppꝛiũ eſt miſereri ꝛc̄. tan/
dem habẽs autoꝛitatẽ abſol
uat ſic dicẽdo. Autoꝛitate oĩ
potẽtis dei ꝛc̄. put ſup̃ plene
dictũ eſt.

Foꝛma abſolutõis a pctis
excõicatõis minoꝛis.

I teneris aliq̇ vĩcl'o
ſ excõicatõis vl' parti
cipatõis a q̃ poſſum
te abſoluere ego abſoluo te:
ꝛ reſtituo te ſanctis ſacr̃is ec
cleſie. In nomine patris ꝛc̄.
Dñs nr̃ ieſuſ chꝛiſtꝰ te abſoꝰ

uat. ꝛ ego autoritate q̄ fūgoꝛ abſoluo te a pctīs tuis. Jn noīe pr̄is ꝛc̄. Oia bona q̄ fe/ceris vel facies: et q̄cq̇d pateris vł patieris ſit tibi ī remiſſionem peccatoꝝ tuoꝝ oīm. ꝛ in augmentū gr̄e et p̄miuꝫ vite eterne Amen.

Forma ſacramēti baptiſ/matis.

Go te baptizo. Jn
e noīe pr̄is ꝛ filiȷ̄ ꝛ ſpi
ritusſcti amē. Tho. in. iiij. ego ꝛ amē nō ſūt ꝺ ſbſtantia ſacramenti. tñ dici debent ex ſtatuto ꝛ ꝯſuetudine eccleſie. Sed ſi dubitaꝛ. ſi eſ baptizatꝰ ñ te rebaptizo Si nō es baptizatus ego te baptizo Jn nomie pr̄is ꝛ filiȷ̄ et ſpūſſancti Amen.

Forma ꝯfirmatōis ſeu chriſmatis dande ꝑ ep̄m

Onſigno te ſiḡ cruciꝫ
c et chriſmo te chriſ/
mate ſalutis. Jn nomine patris et filiȷ̄. et ſpūſſancti amē. Jn frōte detur. ꝛ cū chriſmate cōſecrato ab ep̄o: Tho. in quarto.

Abſolutio a peccatis

Go abſoluo te a pec
e catis tuis Jn nomie
patris et filiȷ̄ et ſpūſſancti amen. omnia vero alia ſunt ad bene eſſe. Tho.

Forma extreme vnctōis. ꝛ primo ad oculos.

Er iſtam ſanctā vn/
p ctōnem: et ſuā pijſſi/
mā miſericoꝛdiā parcat tibi dn̄s quicq̇d ꝑ viſum deliquiſti: ſ̄m oꝛdinē fratruꝫ p̄dicatoꝛū. vel ſic ſ̄m clericoſ ſeculareſ. quicq̇d vicioꝝ oculo deliquiſti. Jnungo oculoſ tuos iſto oleo ſctīficato. Jn nomine pr̄is ꝛc̄. Tho. in. iiij. ſed ſeruanda eſt prioꝛ. ſ. Gregoꝛiana. Et fienda ē vnctio ī ſex locis coꝛpoꝛis ad minuſ. Primo in vtriſqꝫ oculis di/cendo vt ſupꝛa. Secūdo in vtriſqꝫ auribus. dicēdo. per iſtam ꝛc̄. vt ſupꝛa ad illud. q̇cquid et exinde ſic deliquiſti ꝑ auditum. vel auriū vicio deliquiſti. Tercio in naribꝫ di/cendo. per iſtaꝫ ꝛc̄. quicquid deliquiſti per odoꝛatū. vł narium vicio deliquiſti. Quarto in oꝛe clauſo. dicendo. per iſtam ꝛc̄: quicq̇d ꝑ guſtuꝫ deliquiſti. vel quicquid oꝛiſ vicio deliquiſti. Quinto in v/triſqꝫ manibus ab intra ī palmis: dicendo. per iſtam ꝛc̄. q̇cquid deliquiſti per tactum: vel tactus vicio. Sexto in pedibus ambobus in parte

ſupiori dicēdo.p iſtam ꝛc̄.ꝗc quid deliquiſti p greſſum vl' inceſſum vl' receſſuꝫ vl' taliū vicio deliq̄ſti. Clerici ſeculares addūt ſeptimū ad lūboſ q̄ fieri debet vbi eſt ꝯſuetudo.licꝫ nō vtatᷣ ordo p̄dicatorū erga frēs .et fit in renibus dicendo .p iſtam ꝛc̄.ꝗcq̄d lūborū vl' p carnis viciū deliq̄ſti.ꝛ dū fiunt vnctōes dicāt hec verba ſemel tm̄.

Forma conſecratōis corporis chriſti

b Ece ſm Tho. i.iiij. Hoc eſt enī corpus meū. enī tn̄ nō eſt de ſubſtātia ꝯſecratōis.nihilominꝰ tn̄ non debꝫ omitti. alias peccaret mortaliter

Forma ꝯſecratōis ſāguiſ

b Jc eſt enī calix ſāguinis mei noui et et'ni teſtamenti .myſteriū fidei q̄ p vobis ꝛ p ml'tis effundetᷣ in remiſſiōem pctōꝝ. Omnia enim verba hec ſūt de ſubſtātia ꝯſecratiōis p̄ter enim ſm Tho.

Forma ordinū in ꝑmo.

q Ui cū ſint ſeptē ſm Tho .quilibet habꝫ formā ſuā. Sciēdū eſt ſm Tho.in.iiij.ꝙ tūc imprimitᷣ caracter ſeu recipitur ordo cū porrectū inſtrumētū illius ordinis tanq̄ꝫ materiā ab ep̄o dicēte formā illiꝰ ordinis tangit manū ordināti ad illū ordinem.

Forma oſtiarij.

i Llis q̄ ordinantᷣ ad hūc ordinē tradit epiſcopꝰ claues eccl'ie dicēs.Sic agite q̄ſi reddituri deo rōneꝫ p his rebꝫ q̄ his clauibꝫ recludūtᷣ. Archidyaconꝰ ꝓ oſtium eccl'ie facit illos tangere.

Forma lectoratus

b Uic tradit ep̄s codicē de q̄ lecturꝰ ꝟba ſicut pphete :vt miſſale vel epiſtolaꝝ libꝝ dicens. Accipite ꝛ eſtote verbi dī lectores.habituri ſi fideliter ꝛ deuote impleueritis officiū veſtꝝ partē cū his q̄ verbuꝫ dei ab initio miſtrauerūt.

Forma exorciſtatus

b Uic tradit ep̄s libellū in q̄ ſcripti ſūt exorciſmi:vel illuꝫ vbi exorcizatᷣ aq̄ bn̄dicta:vl' aliū dicens .Accipite ꝛ ꝯmēdate memorie:et habetote ptāteꝫ imponēdi manꝰ ſup energumīos ſiue baptizatos ſiue cathecuminos.

Forma accolitatus

Hic tradit eps cero b ferariū. i.candelabꝝ dicens. Accipite ceroferariū cuꝫ cereo. ⁊ ſciatis vos ad accēdēda lumīaria ecclesie mancipatos. Accipiat etiā vrceolū vacuū ab archidyacono dicēte epo. Accipite vrceolū ad effundēdū vinum et aquā in eucharistiam ſanguinis chꝛiſti.

Foꝛma ſubdyaconatꝰ.

Hic dat calix vacuꝰ b cū patena ab epo: et vrceolꝰ cū aq̄. et manili. i. bacili ⁊ manutergio ab archidyacono dicēte. Uidete cuiꝰ miniſteriū vobis tradit. ⁊ ideo ſi vſqꝫ nūc fuiſtis tardi ad eccl'iam. āmodo debetis eſſe aſſidui. Si vſqꝫ nūc fuiſtis ſomnolēti: āmodo vigiles. Si vſqꝫ nunc ebꝛioſi: āmodo ſobꝛij. Si vſqꝫ nunc inhoneſti: āmodo caſti. Oblatōes que veniūt ī altari panes ꝓpoſitōis appellant. de ipis oblatōibꝫ tm̄ debꝫ poni in altari quātum poſſit ppl'o ſufficere. ne aliq̄d putridū in ſacrario remaneat. Palle vo q̄ ſunt in ſubſtratoꝛia altaris in alio vaſe debēt lauari. In alio coꝛpoꝛales et palle. Ubi autē coꝛꝑales lote fuerit: nullū aliud lintheamen ibidem debꝫ lauari. Ipſa autē aq̄ dꝫ in baptiſterio mergi. Iō admoneo vt vos exhibeatis ita vt deo placere poſſitis.

Foꝛma dyaconatus.

Hic tradit eps libꝝ b euangelioꝝ dicens Accipite ptātē legē di euāgelium in eccleſia dei. tā ꝓ viuis q̄ꝫ ꝓ defūctis. In noīe dñi amen. Item epiſcopus ponit manū ſuper caput eius dicens. Emitte in eum queſumus ſpiritūſanctū ⁊c̄. Item dat ei ſtolā dicens. Accipite ſtolā. vt patet in pontificali. In datione tantū euāgelioꝝ libꝛi ſm Tho. caracter impmitur.

Foꝛma p̄ſbiteratus

Hic epus tradit cali b cē cū patena p̄para ta. i. cū vino in calice et hoſtia in patena. al's nō reciperet caracterē ſm Tho. ſi n̄ eſſet p̄parata dicens. Accipite poteſtatē offerre ſacrificiū deo miſſamqꝫ celebꝛare tam pꝛo viuis q̄ꝫ pꝛo defunctis. In nomīe dñi amē. Iteꝫ ab epo imponit manꝰ ſup oꝛdinandū. ⁊ oēs ſacerdotes cuꝫ eo ibi p̄ſentes dicēte ipo epo Oꝛemus dilectiſſimi dñi ⁊c̄.

vt in pontificali. Petr⁹ ð tharantaſia dixit q͛ in impoſitõe manuum imp̄mat caracter. Primū tñ veriuſ ē ⁊ ɔmuni⁹ ſm Tho.ſ.in porrectõe calicis p̄parati. Itē inungūt manus ſacerdotis cū ordīat ab epo dicente. Cõſecrare ⁊ ſcti ficare ⁊c̄. Itē aptat ſibi ſtolā ſup humeros dicēs. Accipi te iugum dñi ⁊c̄. Item veſtit eū cū caſula.i.planeta dicēs. Stola innocentie ⁊c̄. Nota ergo q͛ ſi primū fuerit omiſſum.i.porrectio calicis p̄pati totū deb3 iterari q̄ſi nihil ſit factū. Si vero iſtð fuerit obſeruatū ⁊ aliq̄d de p̄dict aliis fuerit omiſſu3: nl'o modo debet iterari ordinatio.ſ3 qð omiſſu3 eſt deb3 ſuppleri ab epiſcopo in alia ordinatõe.⁊ interim non celebret.

Forma ſacram̄ti mr̄imonij

Non eſt determinata. Eſt autē forma illa exp̄ſſio conſenſus p̄ v̄ba vnius in alteꝝ ɔiugu3. vt accipio te ī vxorē. vl' accipio te in viꝝ. vl' cū īterrogat. ſi vult talē in vxorē vl' viru3 ⁊ rñd3 q͛ ſic. vl' ſi loq̄ nō p̄t p̄ ſc̄pturā vl' alia ſigna exp̄mētia ɔſenſum.

Finit tercia pars libri ſecundi. et p̄ ɔſeq̄nſ tot⁹ tractatus ſiue ſummula de ɔfeſſore: cū interrogatõnib̄ fiēdis Reuerēdiſſimi fratrſ Anthonini Florentie archiepi.

Incipit liber

tercius p̄ſentiſ tractat⁹ de reſtitutõibus. Et p̄mo de reſtitutõibus in genere ī q̄ ponūtur viginti manus rapiētiū. quaꝝ q̄libet habet q̄nq3 digitos ſe u modos. ⁊ ſic ſūt centū modi in quib⁹ fit reſtitutio l' erogatio. vt' patet in ſcða p̄te ſūme. ti. ij.

E prima

De manu feneratoria pōt intelligi illud quod habet Apoc. xvij. Uidi mulierē ſedentē ſup beſtiā coccineā.i. dyabolū habentē in manu eius poculū aureū. Hec mulier eſt cupiditas. q̄ in manu.id ē in ope vſure habet diuitias quas ſitit. ſ3 nō extinguitur eius ſitis. ſed ſolum delectatur in videndo. Hec autē habet quinq3 modos ſicut manus hab3 quinq3 digitos. Et primus eſt

in pignoribus.qñ ſcʒ q̄s pro mutuo alteri facto recipit pignus ab eo rei mobilis vt veſtimentũ: ſeu lucrũ equi: ſeu hmõi.aut immobilis: vt poſſeſſionē ex qua capit fructuʒ ſiue lucruʒ non cõputans in ſortem.quod vſura eſt.niſi ĩ caſu cum gener a ſocero quouſq; habeat ab eo dotes ſuſtinēs onera matrimonij accipit poſſeſſionē ab eo in pignus.extra de vſur. c.ſalubriter. Et de hoc diffuſe ĩ.ij. parte ſũme.ti.i.c.vi. Secũdus digit⁹ ſeu mod⁹ eſt in depoſitõibus.cũ.ſ.q̄s deponit pecuniā apõ mercatorē l' cāpſorem vt vtat̄ ea: ſaluo tamē capitali ſuo.ꝛ cũ intētiõe ꝑncipaliter aliquid ꝑcipiē di vltra ſortem nulla tñ facta pactõe ſuꝑ hoc: etiā vſura ē. xiiij.q.iij.ſi feneraueris.ꝛ de h̄ in.ij.ꝑte ſũ.ti.i. Terciuſ mod⁹ in emptõib⁹ ꝛ venditõnib⁹.cũ.ſ.vēdit̄ merces vltra iuſtũ ꝓciũ: rõe dilatiõis t̄pis in ſoluendo ꝓciũ.et hoc niſi rem illā intendebat ſeruare ĩ futurũ qñ tantũ q̄ntũ vēdit vl' plus ſperabat valituraʒ. Similiter qñ emit rē minuſ iuſto ꝓcio.eo φ anticipat tēpus ſolutõis ꝓcij anteq̄ recipiat mercem.vtputa t̄pe veris triticũ recolligendũ. Et hoc niſi dubium eſſet vtruʒ pl⁹ minuſ ve ſit res illa valitura.de hoc extra de vſuris. c.in ciuitate.et. c.nauiganti. Et de hoc diffuſe ĩ.ij.ꝑte ſũme.ti.i.c.vij. Quartus in campſionibus ꝛ fictis aſſecuratõibus.vt in cambijs q̄ dicuntur ꝑ venetias.ꝛ cābijſ que fiunt in romana curia ꝓ bullis.que ſunt vere mutua cum vſura. ꝛ cũ ip̄emet ſit ſatiſdator ſimulat⁹ et ver⁹ mutuator eſt.ar.xiiij.q.iij.c. plerinq;. Et de hoc in.ij.ꝑte ſũme.ti.i.c.vij. Quit⁹ ĩ mutuis cũ exp̄ſſis lucri pactõnibus ſiue ĩ pecunia ſiue ĩ opibus ſiue in alijſ que ꝓcio poſſunt eſtimari.ar.xiiij.q.iij.c. putant.et de hoc in.ij.ꝑte ſũme: ti.i.c.vij. Manus raptoria eſt que manifeſte rapit aliena. De manu violenta.i. raptoria eripit pauperē.ſ.deus.Thobie.xv. Et hab ʒ q̄n q; digitos ſeu modos Primus conſiſtit in vſurpat dominijs ciuitatum: caſtroruʒ. et villarũ.ex quib⁹ om̄e emolimentũ quod inde ꝑcipit rapina eſt. Secũdus ē in talijs iniuſt.qñ.ſ.dñs ciuitat

ĩponit collectas vltra debi/
tũ ꝯſuetudĩs vľ ſtatuti. fui/
tia indebita oparioꝝ exigit
ꝛ nõ ſoluit eis de labore. vľ ſi
ciuitas ẽ libera qñ nõ ꝓ rata
imponũt ciuibꝫ. ſꝫ nimis ali
q̃s gͧuant. Tercius eſt in
pedagñs et gabellis illicitiſ.
qñ. ſ. imponũt dñi terraꝝ vel
ciues noua pedagia ſine licẽ
tia pͥncipis. vľ etiã ſi antiq̃ta
vel noua cũ licẽtia nõ ſuant
vias ſuas cũ tamẽ poſſent.

Quartus in latrocinñs ter
reſtribꝫ vľ maritimis vľ pira
tis. q̇ diſcurrũt ꝑ mare p̃dan
do. ex naufragio etiã in mare
ꝓiecta ſibi accipe ad rapinaꝫ
ꝑtinet. Uel etiã de repſalñs
illicitis. de quibꝫ in tcia ꝑte.
ti. iñ. c. iñ. et. iiñ. Quitus ĩ
ꝑſonis capiẽdis ꝛ vẽdendis
que libere ſunt ſeu chriſtiãe.
nam et ſi pagani vľ ſaraceni
capti in bello iuſto efficiãt ſ/
ui capiẽtiũ. vnde ꝛ vẽdi poſ/
ſunt vt ſerui: ꝛ emi. ñ tñ chri
ſtiani. debẽt ergo iſta reſtitui
ſi poſſunt. vt dicit Aug. xiiñ.
q. vi. c. ſi res. De his habes ĩ
ſecũda ꝑte ſũme. ti. i. Ma
nus furatoria eſt cũ quis ac
cipit occulte aliena neſciente
dño. Apoc. Qui furabať iaꝫ
non fureť ſed magiſ opeť ma
nibus ſuis. Fur videť opari
manibꝫ alieniſ inq̃ntũ accipit
lucrũ de manibꝫ alienis. Et
hec manus habet q̇nqꜫ digi
tos. Primꝰ eſt in inuẽtoꝝ
detentõe. qñ. ſ. q̇s res alteriꝰ
inuentas q̃ non habenť ꝓ de
relicto ſibi retinꝫ. xiiñ. q. iiñ.
c. ſi q̇d. ꝛ de hoc habes in. ñ.
ꝑte ſũme. ti. i. c. xv. Scđus
eſt in illicita p̃ſcriptõe. qñ. ſ.
quis p̃ſcribit aliena mala fi/
de. ſciens. ſ. illa eſſe aliena. nͨ
aliq̇ iuſto titulo habuiſſe. c.
poſſeſſor. de reg. iuř. in. vi. đ
h habes in. ñ. ꝑte ſũ. ti. i. c. xv

Tercius eſt in rei pigno/
rate: ꝯmodate vľ depoſite v/
ſu. ſ. qñ dñs rei nõ ꝯſentit. et
teneť de vtilitate inde habi/
ta. ꝛ ſi amitteret ex culpa ſua
teneť reddere. Ray. de hoc in
ſecũda ꝑte ſũme. ti. i. Quar
tus in occulta rerũ vſurpati
one. ſiue hoc fiat a filñs de
rebus parentũ. ſiue ab vxo/
re de rebus viri ip̃o neſciẽte.
ſiue a ſeruis de rebus domi
norũ ſuorũ. a diſpenſatoribꝫ
de rebus patronorũ ſuoruꝫ.
ſiue a diſcipulis de rebuſ ma
giſtroꝝ ſuorũ. ſiue ab extra/
neis de rebus aliorum. etiaꝫ
ſi hoc facerent dando inde e/
lemoſynas pauperibus. niſi

in extrema neceſſitate ꝯſtitutis.xiiij.q.iiij.c.forte.de hoc in.ij.pte.ti.i.p totũ Quintus ĩ religioſa appropriatõe. qñ.ſ.religioſus aliq̃d recipit vl' neſciente p̃lato ſuo:vl' alteri dat,ppinq̃:vl' extraneo: vl' cũ occultat.et vt ppria retinz acq̃ſita p eum. vel data ñ paratus ſupiori libere aſſignare.xij.q.i.c. non dicatſ.ꝛ d̃ h̃ habes in.iij.pte. Manus bellatoria eſt vbi.ſ.rapiũtur furta et rapine et ſacrilegia. Manũ ſuã miſit hoſtſ.ſ.bellando ad omĩa deſiderabilia Thren.i.Deſiderabilia aũt ſunt blada:pecunie: edificia: vaſa aurea templi:et alia ornantia ipm templũ.ad qd̃ miſit manũ exercit⁹ Nabuchodonoſor bellans ꝯtra hieroſolimã rapiendo:incẽdendo: ꝛ deſtruẽdo.et hec man⁹ habet q̃nq; digitos ſeu modoſ. videlicz. Primus eſt cum dñs vel cõmunitas aliq̃ aſſumit iniuſtũ bellũ.nam q̃ ad h̃ concurrũt adiuuãdo: ꝯſulendo.coopando:de omnibꝫ dãnis illatis aduerſarijs etiaz ſi nihil,pueniret ad eoſ tenẽt ſatiſfacere.xiiij.q.v.c.non ſane.in fi. Scd̃us eſt q tenetur de omnibꝫ dãnis ꝛ expenſis quas patiunt̃ ſubditi ſui qui ĩuolũtarij ſunt ꝛ coacti. nam vltra expenſas q̃s faciunt aliqñ ab aduerſarijs debellant̃: et capiũt̃ ipi ꝛ bona eorũ. Vari⁹ eſt enĩ belli euẽtus.vt.c.ſi culpa.extra d̃ iniur̃.ꝛ dã.da. Terci⁹ eſt qꝛ q̃ habz ĩiuſtũ bellũ ea que capit et deſtruit.vel h̃ facere pmittit ſuis.ſic cõiter faciunt ſatiſfacere tenet̃.xxiij.q.i.ca. militare.bona aũt capta iuſte ab inimicis q̃ debẽt cõdiuidi occultãdo ꝛ retinẽdo ſibi furat̃.xxiij.q.v.c.dicat Quartus eſt cũ iuſte bellanſ rapit bona eccl'iaꝝ non incaſtellataꝝ.aut bona clericorũ ꝯrie ptis.vel etiã viatoreſ pegrinos et alios innocentes. diſt.lxxxvi.c.ſingulis. Quĩtus eſt qñ habens ĩiuſtũ bellũ ex ſua inertia ꝛ craſſa negligentia nõ defendit ſuos cuz poſſet.et p̃cipue cũ eſt conductus mercede ad bellandum. ꝛ ſimiliter cum poſſet debellare inimicos.ꝛ ſic finem facere guerre.vt plus lucret̃ ex duratõe plij.vel qꝛ corrupt⁹ ab aduerſarijs non fideliter gerit negociũ tenet̃.extra d̃ ĩiur̃.et dam.da.c.ſi culpa.ꝛ d̃ his omnibꝫ habes in.iij. pte

ti.iiij.c.de bello. Manus dānificatoria. Dicit̄ pūerb. xvi. Si man⁹ ad manū fuerit nō erit īnocēſ man⁹. vt qñ vna man⁹ nō ſufficit ad vnū op⁹ alia iuuat. ſic aliqñ ſi vnus ñ ſufficerꝫ ad rapiēduꝫ l' furādū vl' dānificādū aliū: et tūc adhibet adiutoriū alter. ꝛ hec eſt man⁹ ad manū adiūcta. et talis q̄uis nō ſit ꝑncipalis vel nil ꝑueniat de rapina vel dāno ad eū tñ tenet̄. Et q2 nō eſt innocēs ſꝫ ī cauſa. Et hec habꝫ quiqꝫ digitos: qui cōtinētur ī h̄ verſu. Juſſio ꝯſiliū ꝯſenſus palpo recurſus. Prim⁹ eſt cū quis mandat fieri rapinā: furtuꝫ: vſurā vl' aliud dānuꝫ. et ex h̄ ſequit̄ effectus dāni. qđ al's non fuiſſꝫ factū. talis tenet̄ in ſolidū etiā ſi nil ꝑueīt ad eū. Sic et tutor curator et ꝓcurator et factor q̄ ꝓ pupillis l' pro aliis faciūt ꝯtract⁹ vſurarios tenent̄. ſi illi ꝓ quibuſ fecerūt nō ſatiſfaciāt cuꝫ ſint principaliores. Scđs qñ ꝯſuluit. ita ꝙ ex illo ſequitur damnū quod al's nō fuiſſꝫ factū. talis etiā tenet̄ inſolidū. etiā ſi nil ꝑueīt ad eū. Si autem fuiſſet factū etiā ſine illo conſilio. ꝛ aliq̄d pl⁹ factū eſt: ad illud plus tenet̄. Jnno. et Hoſti. Tercius eſt ꝯſenſus. ſ. coopatiōis. nō mentis tm̄. puta qñ vnus vl' plures faciūt aliquod furtū vl' damnū ſil'. ita ꝙ vn⁹ nō faceret ſine alt'o. tenet̄ q̄libet inſolidū. ſecus cū etiā ſine illo factum fuiſſet tamē cū aliiſ ſe reppit ad damnificandū. tūc eni tenetur ſolū de dāno illato per eum q̄ etiā ē mediator ſciēter alicui⁹ ꝯtus fraudulenti vt ſenſales tenent̄ tales đ damnis Quart⁹ eſt palpo. ſ. cū q̄s adulando ſeu laudando aliqueꝫ de furto vel de dāno ſcilicꝫ ꝙ ſit ſtrēnu⁹. ꝛ ex hoc inducit eū ad faciendū malū q̄ al's nō feciſſꝫ. ꝛ idē ſi detrahēdo eū ad h̄ īducit. Quitus eſt recurſus. i. cū q̄s receptat fures ꝛ damnificātes. et ex h̄ ſequūt̄ dāna. vl' etiā raptam rē cū querit̄: et ipe occultat ꝑpter qđ nō p̄t recuꝑare. Officialis etiā qui poteſt ſine ſue ꝑſone ꝑicl'o obſtare ne fiat damnū vl' rapina. vl' manifeſtare fures et ablata ꝛ nō facit. tenet̄ hoc. Tho. Albertus Pe. Richar. in. iiij. diſt. xv. Jnno. Ray. et Guil'. De bis in. ij. ꝑte ſūme. ti. i. ca. xij.

Man⁹ participatoria. ſcꝫ

de re furata vel vſuraria .⁊ d̄ hoc pōt intelligi illud Jone iij. Recedat vnuſquiſq; ab iniquitate que in manu ſua eſt. Et hec hab; quinq; digitoſ Primus eſt participādo de huiuſmodi p̱ donatōnez. talis enī cui donatur cu; h̄ ſcit debet reddere dn̄o ei⁹ rē ablatam. donū autē datū ab vſurario cu; om̄ia bona ſua ſint obnoxia reſtitutōi: tenet̄ etiam reddere vel ſibi vl' his potius quibus vſurari⁹ habet reſtituere. Secūd⁹ eſt per victitatōez. Familia enī raptoris vel vſurarij vl' vxor vl' filij q̄ nō habēt niſi d̄ rapinis vel vſuris tenent̄ ſatiſ facere de ꝯſumptiſ. ſed habēdo etiam alia bona ꝯmedendo vel vtēdo reb⁹ male ablatis in prima ſpecie tenetur d̄ eo quod ꝯſumit. Ray. Tercius eſt p̱ dotatōem. filia enī que dotatur per eū qui non habet niſi de vſuris. vl' alias male ablatis. maritus q̄ hoc nouit nō poteſt recip̱e dotez. ⁊ receptā tenet̄ reſtituere creditorib⁹ ſoceri. et ip̄a etia; filia mortuo marito tenet̄ reſtituere dotes. Ray. De hoc ī ij. p̱te ſūme. ti. i. c. xij. Quartus eſt participādo de re rapta vel furata per emptōnez. qui enim emit talia ſcienter vel ignorantia facti craſſa tenetur reſtituere cum inuenit dominū rei vel pauperibus erogare ſi illum ignorat. Si etiam talia emit ꝓbabilit̄ eſtimans eſſe venditoris. poſtea ſciens fuiſſe ablata tenet̄ nihilominus domino reddere ſi cognoſcit. vel pauperibus rem vel p̄cium erogare ſi nō inuenit. Ray. et de hoc in. ij. p̱te ſumme. ti. i. Quintus p̱ legatum vl' hereditatōnē. Intelligitur enim hereditas deducto ere alieno. Heres g̊ vel legatarius eius cui⁹ bona ſunt obnoxia reſtitutōni: vel ex ꝯtractu. l' ex quaſi maleficio furti fraudis ⁊ vſure: ⁊ hmōi. vl' quaſi oīa tenetur reſtituere de tali hereditate l' legato. extra de vſur̄. c. Michael. Manus ſacrilega vic; vſurpatio circa ſacra et eccleſiaſtica. Job. xv. Tendit aduerſus deū manū. ſcilicet ſacrilegā. Hec eſt manus ſacrilegi Nichanoris quam extendit contra templu; dei. ꝯminatus ip̄m funditus deſtruere. ſed ipſo occiſo ſuſpēſa eſt lingua a Juda machabeo contra templū. vt hr̄. ij.

Mach.xv.et hec habz qnqȝ digitoſ. Prim⁹ ē cū auferūtur ſacra vt calices ꝛ paramēta.cruces.reliq̄e.ꝛ alia hmōi Scdˢ ē qñ auferūt aliq̄. et ſi non ſacra tñ de loco ſacro. vt ī eccleſia.et de vtroqȝ.xvij q.iiij.c.quiſq̄s. Terci⁹ eſt qñ ſit incendiū ł effractio in loco ſacro .i .iniurioſe .tenet etiā ſatiſfacere .vel etiā inferunt alia dāna eccleſijs vel ꝑſonis eccłiaſticis.vt exigēdo gabellas et pedagia .extra d̄ cenſi.c.qȝqȝ.in.vi.aut imponendo collectas.extra de iniur.ꝛ dā .da.c.aduerſus.aut faciēdo repſalias ꝯ ꝑſonaſ eccleſiaſticas.c.ꝛ ſi pignoratio nes.extra de iniu. Quartus eſt cū clerici male tractāt bona eccłiaꝝ dilapidādo indebite: alienādo:in pompas ꝛ laſciuias expendēdo:ꝯſanguineos ditādo .xij.q.ij.ca. nulluſ.et bona debita paupibus vł clericis vł repatōi eccleſie ſubtrahēdo debȝ reſtituere. Quītus cū ſubtrahunt legata facta eccłijſ .xiij q.ij.c.q̄ oblatiōes. vł nō ſoluunt decime vbi ꝯſueuerunt ſolui.vł cū ñ eſt legitime ī beneficio ꝯſtitutus. ſȝ ꝑ intruſionem vł ꝑ ſymoniā. vł habȝ aliquod impedimētū irregularitatis.tenet enī fruct⁹ ꝑceptoſ reſtituere.de regu.iu.li. vi.De his ī.ij.ꝑte ſūme.ti. i. Manus iniuſte iudicatoria. Beatus q̄ excutit man⁹ ſuas ab omni munere. Jſaie xxxiij.ſ.obſequij.pecunie et laudis.ꝑ munera ei frequent ꝑuertit iudiciū.ꝛ hec manuſ habet quinqȝ digitos. Primus eſt qñ iudex ſeu q̄cunqȝ officialis dat iniuſtā ſententiam ex certa ſciētia quacūqȝ de cauſa.ſiue odio:ſiue amore:ſiue corruptōe pecunie .et talis tenet de omni dāno ꝛītereſſe parti leſe. Ray.xi.q.iij c.q̄ttuor. Scdˢ eſt qñ ex ignorantia craſſa ꝓfert iniuſtam ſententiā. nō enī debebat ſe ponere ad id ad qd̄ nō erat idone⁹ cum ꝑiculo alterius.ſec⁹ ſi decept⁹ ꝯſilio aſſeſſoris q̄ putabat idone⁹ ex malicia ł ex ignorātia craſſa male ꝯſulētis tūc tenebit aſſeſſor ꝑti de expēſiſ ſm Ray. Terci⁹ eſt qñ ex notabili negligentia ꝓtulit iniuſtam ſentētiā.puta qꝛ noluit laborare ad legendū in libris.qd̄ potuiſſet inuenire.et videtur etiam teneri.vt.c .ſi culpa.extra de iniur. Quartus qñ

accipit pecuniã ꝑ iudicãdo ꝉ non iudicãdo aut bñ aut male. Ray. etiã talẽ pecuniã ſibi retinere nõ poteſt. ſed paupibus dare vꝉ reddere danti.

Quītus cũ nõ vult iudicare ꝛ dare ſententiã ꝓut põt ꝛ debet. ne diſpliceat hñti iniuſticiã. aut vt dãnificet ius habẽtẽ. ꝛ talꝭ teneẗ ſi parſ poſtea amittat iuſtã cauſam. vꝉ ſi remittat penas vꝉ diminuat iniuſte cum nõ poſſet teneꝛ tur cõitati. ſi au ꝯerit penam iiuſte teneẗ ei q̃ ſoluit. Tho. et Ray. De hiſ in. ij. ꝑte ſũ. ti. .i. c. xix. Manus in iudicio iniuſte aſſiſtoꝛia. De hoc Ne iũges manũ tuã vt ꝑ impio dicas falſuꝫ teſtimoniũ Exo. xxiij. et Iſa. xxi. Eruite oppſſum de manu calũniãtis. Et hec habꝫ q̃nqꝫ digitos ẽm ꝙ q̃nqꝫ genera hoĩm ibi ꝯcurrũt. ſ. aduocatus: iuriſconſultus. actoꝛ ꝛ ꝓcurator: teſtis et reus. Prim⁹ ĝ eſt aduocat⁹ q̃ ſi ſciẽter aſſumit ad defenſandũ iniuſtam cauſam obtinẽs victoꝛiã cauſe. de omni dãno teneẗ aduerſario ſi clientul⁹ nõ ſatiſfecit. Tho. ij. ij. q. lxxi. Si ṽo nõ obtinet teneẗ cliẽtulo de expenſis. qñ vicꝫ dixit ſibi cãꝫ eſſe iuſtam. cũ alꝰ ille nõ litigaſſet. Sed ſi aſſumit cauſã iuſtam: ꝛ ex craſſa ignoꝛãtia vel notabili negligẽtia ꝑdit: videẗ teneri clientulo de dãno ſuo. c. ſi culpa. extra de iĩur. et dam. Secund⁹ iuriſcõſultus ſi ſciẽter ꝑſtat malum ꝯſiliũ vꝉ fraudulentuꝫ. vnde ius habẽs ꝑdit cauſaꝫ. ſiue ſit ille cui ꝯſulit ſiue alter teneẗ de damnis inde ſecutis. ſi vero fideliter ꝯſulit vt ſcit non teneẗ. vt. c. nemo ex conſilio. đ regu. iurꝭ. li. vi.

Terci⁹ ẽ actoꝛ ꝛ ꝓcuratoꝛ q̃ accuſat aliquẽ falſo crimĩe vꝉ petit indebitũ ſciẽter tenetur de omni dãno qđ inde recipit etiã aduerſariuſ đ expẽſiſ. Tho. ij. ij. q. lxviij. Quartus eſt reus ſi negat ṽitateꝫ đ qua iuridice interrogatur negando indebitũ pecunie teneẗ actoꝛi. negando autẽ crimen vnde ſequiẗ accuſatoꝛi moꝛs vꝉ mutilatio vꝉ alia pena. vꝉ fatigãdo ſciẽter appellatõibus vꝉ dilatõnibꝫ teneẗ ad arbitriũ boni viri Quĩtus teſtis ſi ex falſo teſtimonio ei⁹ ſciẽter facto actoꝛ vel re⁹ incurrũt aliqđ dãnũ iiuſte teneẗ talꝭ inſolidũ. extra đ iniuẗ. ca. ſi culpa. ꝛ ſi accipit

pecuniā ꝓ teſtimonio ferēdo
etiā vere tenet̃ illā paupibuſ
erogare.xiiij.q.v.c.nō ſane.
Et de his oībꝫ in.ij.ꝑteſū.ti.
i.c.xix. Manus fraudato
ria. Job.xxxi. In manibus
meis ñ adheſit macl'a. ſ.frau
dis. Et hec hꝫ q̇nqꝫ digitos
ſeu modos. Prim⁹ ē in re
rū q̇ddítate.dū.ſ.vna ſubſtā
tia vēdit̃ ꝓ alia.vt vinū lim
phatū ꝓ puro. Auꝝ vl' argē
tū archimiatū ꝓ puro:ꝛ hu
iuſmodi. Scd̃s eſt in q̄ti
tate.vt cū dant̃ diminute mē
ſure l' pōdera.puta vncie.xi.
ꝓ libra.vel in vaſis de vino:
oleo:tritico:et hmōi.vl' i can
nis de pāno laneo lineo ꝛ hu
iuſmodi. Tercius eſt ī q̄li
tate.vt cū vendit̃ reſ defectu
oſa.ut vinū vl' caro corrupta
ꝓ bona.anīal viciosuꝫ ꝛ clau
dicans ꝓ ſano nō diminuen
do de p̄cio:et ml'to graui⁹ eſ
ſet vendendo rē nociuā ꝛ ꝑi
culoſam homī Quart⁹ eſt
in p̄cij ineq̄litate.vt cū vēdit̃
res plus iuſto p̄cio q̄ꝫ valeat
ſciēter.vel cū multo minuſ p̄
cio emit̃ quia vēditor nō co
gnoſcit rē.vl' qr ducit̃ maīa
neceſſitate. Quītus eſt in
gabelle debite vl' pedagij ſb
tractōe.vicꝫ quia occulte in
troducit rē ad ciuitatē vl' aſ
ſerit eē ꝓ alio.vel minoris q̄n
titatis vt min⁹ ſoluat.hi oēs
tenent̃ ſatiſfacere. ſm Tho.
ſcd̃a ſcd̃e.et Ray. De his oī
bus habeſ in ſcd̃a ꝑteſū.ti.i.
Man⁹ falſificatoria. Job
v. Qui diſſipat cogitatōnes
malignorū ne poſſint manuſ
eoꝝ implere qd̃ ceperūt.ma
nifeſtando.ſ.falſitates eorū.
Et hec habet q̇nqꝫ digitos
vel modos Prim⁹ eſt ī pō
deribus et mēſuris faciendo
falſas monetas:vl' eis vtēdo
falſis ꝛ diminutis in vendē
do et emēdo mēſuris exceſſi
uis tenet̃ etiā talis de dānis
inde ſecutis illis talibꝫ Se
cūdus eſt ī falſis monetꝭ fab
cando eas falſas vl' inciden
do.aut falſatis ꝛ diminutis
ꝓ legitimis ſciēter vtēdo.vl
tra peccatū tenet̃ de dānis le
ſis. Terci⁹ eſt in bull' apo
ſtolicis falſatis.vl' ꝑ ſubrep
tionem obtētis.cū.ſ.exp̄ſſuꝫ
eſt falſuꝫ in ſupplicatōne ob
miſſum illud exprimendo.q̇
enarrato nō obtinuiſſet. Be
neficiū ei vl' gr̄a ſic obtenta
nō valet.vnde tenet̃ ſatiſface
re de emolimento ꝑ ip̄as ob
tento Quartus eſt in iſtru
mentis ꝛ ſcripturis falſifica

tis. vt teſtamentis in quibuſ ſcribūť legata aliter ꝙ̄ diſponať a teſtatore. vel ſcripture vbi apparēt debita et caſſantur et hmōi. Quit⁹ ē ī falſis partubuſ. vt cū mľier ꝯcipit p adulteriū: vľ ſupponit ſibi alienū partū q̄ tenetur ꝺ omnibuſ q̄ ꝯſumit fili⁹ putatiuus de bonis mariti: ⁊ de his que vt filio legitimo ſibi ꝺ hereditate relinq̄reť. c. ſi cľpa. extra de iniuř. ⁊ ꝺ his in ij. pte ſū. ti. i. c. xviij. Manus pditoria. De q̄ chriſtus Lu. xxij. Ecce man⁹ tradēťs mecū eſt in mēſa. Nō eniʒ fit pditio niſi p familiares. Et hec habʒ q̄nqꝫ digitos. Primus eſt ī caſtris popuľ et terris. qñ. ſ. q̄ſ aufert a legitimo dño: et dat pditorie alteri q̄ ibi ius nō habet. talis teneť de omnibus dāniſ inde ſecutis. Secundus eſt in pſonis qñ quis tradit dñm ſuū vel amicū in manus inimici occidendū vel redimendum vel impediendu ʒ a negocijs ſuis teneť illiſ ad omne intereſſe. Tercius in rebus qñ pecunias vel alia bōa ſui domini vel amici procurat deuenire ad manus inimicorū. aut cum aſſociat ſe cum aliq̄

vt ducat ad locum vbi ſpolietur. Quartus eſt qñ ſecreta ṙuelat ſui domini vt dāſificetur. vel aduocatus ſecreta cauſe quaʒ defendit aduerſario pādit vt ſe poſſit defendere tenetur de damnis. extra de iniuř. c. ſi culpa. Et de his in ſcda parte ſumme. ti. i. c. xxij. Quintus ſcʒ cū quis vtitur inſidijs: nō ſeruando pacta promiſſa: etiāʒ ſi eſſet hoſtis: dūmodo ⁊ ipſe ei ſeruat fidem et non aľs. vt xxiij. q. i. c. noli. Man⁹ ſymoniaca. Et de hac. iij. Regū. xiij. Quicūqꝫ volebat implebat manū ſuaʒ. ſ. pecunia quā dabat: et fiebat ſacerdoſ Et hec habʒ q̄nqꝫ digitos.

Primus eſt accipe pecuniam vľ alia tpalia p ſacramentis aut beneficijs cōferēdis. vel collatis p modum precij nō p modum elemoſyne. ⁊ talem pecuniā retinere nō pōt ſed pauperibus debʒ erogare. vľ eccľie in cui⁹ iiuriā data eſt. Tho. ij. ij. q. c. Secundus accipere pecuniam appreciatiue pro alijs rebuſ ſacris. vt eccleſijs: altaribus conſecratis: aqua baptiſmali cōſecrata. oleo ſancto. et reliquijs ſanctorum: ſepulturis

loci ſacri iure patronat⁹. in/greſſu religiõis ꝛ hmõi. taliſ pecunia nõ põt retineri. ſꝫ op/tet paupibꝫ eã erogare. vl' ec/cleſie, ꝑ q̃ ꝯmiſſa eſt ſymonia.

Terci⁹ eſt ꝑ ſpũalibꝫ exer citijſ: vt ꝑ p̃dicãdo: orãdo: vi ſitãdo: eligẽdo: ꝯfirmando: a correptõe deſiſtẽdo: curã aĩa rum exercẽdo: ꝯſecrãdo ꝛ hu iuſmodi alia. recipiẽdo pecu niã exactiue vl' ꝑtional'r: vel app̃ciatiue tenet̃ paupibꝫ e/rogare: vl' eccl'ie in cui⁹ iniu/riã data ẽ. ſꝫ ꝑ modũ elemoſy ne ſibi retinere põt ſic data.

Quartus eſt qñ accipit bñ ficiũ ſimplex vl' curatuꝫ aut dignitatẽ ſymoniace. qꝛ tene tur reſignare. ꝛ fruct⁹ ide ꝑce ptos reſtituere etiã ꝯſũptoſ. deductis expẽſis factis ĩ vti litatem bñficij illi⁹ etiaꝫ pro fructibꝫ colligẽdis Quĩt⁹ eſt de mediatoribꝫ ad ꝓcurã/dum officiũ vl' bñficiũ eccle/ſiaſticũ. vel aliqđ ſpũale. hi tenent̃ pecuniã ꝓpter hoc re ceptã paupibꝫ erogare. Hec oĩa Tho. ij. ij. q. c. Raym̃. et Inno. De his ĩ. ij. ꝑte ſũ. ti. i. c. v. ꝑ totũ. Man⁹ ĩpedito ria. Ecci. xij. Ue duplici cor de ꝛ manibꝫ malefacientibuſ id ẽ impediẽtibꝫ bona alioꝝ.

Et hec habet quĩq꜓ digitoſ Primus eſt qñ q̇s impedit aliquẽ a ꝯſecutõe alicui⁹ offi cij vl' bñficij. ꝛ ſi iã illud erat ꝯſecutuſ et poſſidebat ꝛ iniu ſte ꝓcurauit auferri ſibi tene tur ſatiſfacere in totũ. Si ve ro nondũ erat conſecut⁹ ſꝫ in via habẽdi tenet̃ ad arbitriũ boni viri. Tho. et Rich. ĩ. iiij diſt. xv. Scđus eſt qñ im pedit fructus ꝓuẽturos ali/cui⁹ agri vel vinee. vicꝫ effo diẽdo ſemina. deſtruẽdo vi/neas. arboreſ et hmõi. q̇ tene bitur ad q̃ntũ eſtimãt̃ fruct⁹ ĩ illo dubio valituri. Tho. ĩ iiij. Tenendo etiã colũbari as. et nõ ſufficiẽter paſcẽdo colũbos. vnde damnũ infert ſeminibus vel fructibꝫ tenẽt̃ de damnis. Pe. de pal'. ĩ. iiij.

Tercius eſt de his q̇ faci unt ſtatuta vl' capitula. ne v/ſure ſolute poſſint repeti. vl' ꝙ poſſint hoĩes cogi ad ſol/uendũ. et q̇ iudicãt ꝓm ea. vl' etiam ſine ſtatutis dãt ſnĩaꝫ ꝙ ſoluant̃ vſure vel ſolute ñ repetant̃. hi tenent̃ ad reſtitu endum eas ſi vſurarij nõ re/ſtituant. Impediũt enĩ reſti/tutõem. xi. q. iij. c. q̇ ꝯſentit.

Quartus eſt de his q̇ dant lr̃as emunitorias debitoribꝫ

ĩiuſte ne poſſint cogi a credi toribus ad ſoluēdū eis cum poſſint. hi tenent illis de ill' dãnis. Quitus ē de iiuſte impediētib⁹ ne q̃s poſſit exe qui negocia ſua honeſta occl' tando inſtrumēta vl' ſcriptu ras p que manifeſtat ius ſuū. vel impediētes ne q̃s accedat ad iudicē eccl'iaſticū in cã q̃ poteſt vbi ſibi faciet iuſticiã vel aliter iniuſte et malicio ſe impediēs iter ſuū ad iudi ciū vel ad negocia ſua vñ re cipit damnū. et de his tenet.

Manus luſoria. De q̃ pt intelligi illd. Job. xxxi. Si id ē non oſculat⁹ ſum manū meã in abſcõdito. Luſor eni cū vincit attribuit man⁹ ĩdu ſtrie. vñ aliqñ oſculat eam vt cauſaz lucri. Et hec h3 q̃nq3 digitos. Primus cū deci pit in ludo. videlic3 p falſos taxillos aut cartas: dicendo mendaciū: 7 ſic vincit. tenet eni reſtituere de p̄cepto Se cūdus eſt qñ vincit aliis qui alienare nõ poſſunt. vt ſūt ſer ui. filij familias. p̄cipue pupil li: vxores: religioſi: et hmõi. hec opt3 reſtituere illis q̃ hñt curã illoꝝ. Terci⁹ qñ vin cit ei quē induxit ad ludēdū multa importunitate cū non vellet ludere. vel volentē a lu do recedere inuitū detin3 te net reſtituere. Quart⁹ qñ vincit in locis vbi ꝓhibetur ludus: et p leges mãdat fieri reſtitutio. que nec p diſſuetu dine3 ſunt abrogate. 7 tūc eti am tenet reſtituere perdenti ſm Tho. ij. ij. q. xxiij. Rich. i iiij. Ray. Inno. 7 alios Qui tus eſt qñ vincit in locis vbi nõ ꝓhibet ludus. vl' ſi ꝓhibe tur leges ſunt abrogate p ꝯ riã ꝯſuetudinē: 7 tūc d3 pau pibus erogare. Utrū ho nõ de neceſſitate vl' de honeſta te vide in. ij. pte ſum. ti. i. ca. xxiij. d ludo. vbi plene Ma nus locatõis 7 ꝯductõis vici atoria. De hac Deute. xxxij. Uidebit q infirmata ſit ma nus. i. deficiens opus in lo cando 7 ꝯducēdo. Et h^c ha bet quĩq3 digitos Prim⁹ qñ q̃s locat alteri rē vicioſa3 ſciens. vt equū claudicante3 vel domū ruiturã. q̃ tenet de damno inde ſecuto illi tali.

Secund⁹ eſt q̃ndo nimis notabiliter exigit preciu3 de re locata: domo: agro: veſte: 7 hmõi. vl' quãdo aufert ab eo rem locatã ſine cauſa ratõna bili ante temp⁹ conuentū. te netur eni ei de damno. Ray.

Terci⁹ qñ ꝯducit q̃s aliũ
ad operandũ nimis ꝑuo pre
cio notabilit̃. vel debitã mer
cedẽ nimis tardat dare cum
poteſt. vnde ille recipit dam
num. vel loco pecunie debi/
te: dat ſibi res q̃s opꝫ eũ vẽ/
dere minori ꝑcio q̃ꝫ dꝫ habe
re. Quartus ſi cõduct⁹ ad
oꝑam ex feſtinãtia vl' negli/
gentia nõ fideliter eſt oꝑatuſ
⁊ hñ. vñ ſequit̃ dãnũ ſue rei.

Quĩt⁹ qñ male tractauit
rem ſibi locatã. vt domũ vel
agrũ ꝑmittẽdo deſtruere. vt
equos boues ⁊ hmõi nimis
fatigando. ⁊ hmõi. tenet̃ taliſ
de hmõi damniſ ad arbitriũ
boni viri. Ray. in ſũma. Va
ſallus aũt qui bona q̃ habet
in feudũ a dño male tractat
ex malicia vel negligẽtia: te/
net̃ de dãniſ. Et de his in. ij.
parte ſũ. ti. i. c. xv. Man⁹
turpiter lucratoria. d̃ q̃ Iſa.
.i. dñs ait. Manus vr̃e ple/
ne ſunt ſanguine. i. turpibus
lucris. Et hec habꝫ q̃nqꝫ di/
gitos. Prim⁹ eſt lucrũ ex
oꝑe carnali. vt meretricio: le
nocinio: ꝯcubĩatu: adulterio
et hmõi. Secũd⁹ eſt ex ar
te vl' actu ꝓhibito lucrari. vt
ex arte mutuãdi vl' faciẽdi ta
xillos: cartas: fucos: tornea/
menta. hiſtrionatu turpi: ſer
uiendo vſurario ĩ numerãdo
pecuniã ad vſurã: ⁊ ſcriben/
do et hmõi. in faciẽdo diuia
tiones: incantatões: ⁊ hmõi.
in ſcribẽdo inſtrumẽta ĩ frau
dem vſurarum. Terci⁹ eſt
lucrando tꝑe ꝓhibito. vt di/
ebꝯ feſtiuis vendendo ⁊ emẽ
do ſine neceſſitate ſcribẽdo l'
alia opera ob lucrũ faciẽdo.

Quartus eſt negociari in
locis ꝓhibitis. vt in eccleſijſ
vendendo vl' emendo. vl' eti
am mittendo ad terras ſara/
cenorũ: vel portãdo arma vl'
lignamina vel victualia: et q̃
cunqꝫ mercimonia ſine licen
tia pape: tenetur illud qd̃ lu/
cratus eſt et tãtũdem de ſuo
mittere in ſubſidiũ terre ſan/
cte. Quĩtus eſt ex intẽtõe
mere cupiditatis vacare ne/
gociationi. vel intentõe ĩtro/
ducendi cariſtiã. hi om̃es de
bent acquiſita pauꝑibꝯ ero/
gare: magis tamen ex hone/
ſtate et conſilio q̃ꝫ ex neceſſi/
tate. xiiij. q. i. c. qui habet. et
de his in ſcd̃a parte ſumme.
ti. i. c. xxiij. Manus detra
ctoria. pſal'. Erue ſcꝫ deuſ d̃
manu canis. id ẽ detractoriſ
animã meã. id eſt vitã. Pro
uerbiorũ. viij. Mors ⁊ vita

in manibus detractorie lin/
gue. Et hec habet quinqꝫ di/
gitos. Primus eſt cū quiſ
ſcienter accuſat aliquē de fal
ſo: et conuictꝰ de crimine cō
demnatur. talis ei tenetur ſa
tiſfacere. non quidem detegē
do falſitatem poſtq̄ꝫ eſt puni
tus reus: quia ſibi imminet
periculū perſone. ꝛ illi iā pu/
nito non ſatiſfaceret. ſed aliť
ad arbitriū boni viri añ ſatiſ
facere dꝫ q̄ꝫ puniať. deberqꝫ
detegere falſitatem: vľ deſi/
ſtere ab accuſatōe. Secū
dus eſt quando extra iudici
um infamat aliquē de crimi/
ne ſciens non eſſe verum. vel
neſciens ſi eſt verum. ꝛ teneť
illis quibꝫ dixit declarare ſe
falſuꝫ dixiſſe. niſi ſibi ex hoc
immineret magnū periculū
vite. et huiuſmodi. nam tūc
aliter prout poteſt debꝫ ſatiſ
facere. vľ cum libellos famo
ſos ſup crimine ꝺ eo compo
nit. vel cantilenaſ. quod peiꝰ
eſt. Tercius quādo ad ali
quod crimen cōmiſſum vere
ab alio auget aliquid aliud
notabile. quod eſt falſum. vt
cum dicit ſe vel aliuꝫ turpia
colloquia vel geſtus habuiſ
ſe cum aliqua. ſed etiam car/
nalem copulā. vel etiam cum
aliȷ̄ dicunt de eo turpitudi/
nem cum aliqua agere tacet
ſtudioſe. vel aliqua ſigna fa/
cit vt credant veruꝫ eē qđ nō
eſt. ꝛ talis teneť ad declaran/
dum falſum eſſe. Quartꝰ
eſt cum dicit aliqđ crimen al
teriꝰ referens ſe audiuiſſe qđ
occultum eſt. ꝛ ignoratur ſi
eſt verum. et talis quomodo
ſatiſfacere debeat: habes in
caplo ſeq̄nti. §. iij. Quītꝰ
eſt cum dicit crimen alterius
vere ꝑpetratū: ſed occultuꝫ.
ꝛ talis debet etiā famaꝫ reſti
tuere prout poteſt. vel etiam
cum dicit contumeliā in pre
ſentia aliorū: et talis debꝫ pe
tere veniā. vel aliter ſe cū eis
reconciliare. Manus pſo
ne leſoria. Michee. vij. Uir
fratrē ſuum venatur ad mor
tem. malum manuū ſuarum
dicunt bonum. Et hec ha/
bet quinqꝫ digitos. Pri/
mus eſt auferendo vitam oc
cidendo alium iniuſte. id ē ex
tra iudicium ordinariū. ꝛ ta/
lis tenetur ꝑut dicetur in ca.
ſequenti. §. i. de damno inde
ſecuto. Secūdus eſt mu/
tilando membrū iniurioſe. ꝛ
tenetur de expenſa in medi/
cis et de lucro perdito: ſi ex
mutilatōne nō pōt laborare

Terci⁹ eſt vulnerādo vł per cutiēdo ⁊ ſic tollēdo ſoſpitatem. et tenet ad dāna inde ſecuta ei. Quart⁹ incarcerādo. et ſic tollēdo ei libertatē qđ faciēdo abſq; rōnabili cā tenet de dāno qđ inde ſeq̇t. ſecus ſi facit q: eſt ei debitor vt ſibi citi⁹ ſoluat. Quīt⁹ cū mittit in exiliū vł cōfinia iniuſte. et p̱ hoc aufert ei patriā: et omne dānū qđ inde recipit: qđ cōiter eſt mł'tū: ⁊ tenet ei ſatiſfacere. Manus animaꝝ predatoria. ⁊ đ hac Sap. i. Impij manib⁹ ⁊ verbis mortē accerſiūt. Et habet quinq; digitos ſeu modos Prim⁹ ē qñ volētes īgredi religiōem ad ſeruiēdū deo aliq̇ſ ꝛuocat. ł iā īgreſſū perſuadēdo educit: tenet hic illū reducere q̄ntum in eo eſt vł ſe vł aliū ponere in religione. ſm Pe. de pał. Scđs qñ q̇s perſuadet alicui aliqđ crimīale blandiendo vt decipiat. ⁊ mł'to magis qñ q̇s aufert alicui virginitatē extra matrimoniū. ⁊ deb; eam ducere in vxorē. vł ea; dotare ſi p̄t. de h̄ infra. Terci⁹ ē qñ q̇s ſuo ſmone trahit ad errorem fidei. vt faciunt heretici diſſemināteſ falſā doctrinā ⁊ hi tenet reuocare. Quartuſ eſt cū p̄lati vł patreſfamilias ex ſua negligentia p̱mitt̄ūt ſuū gregē perire: nō corrigentes ⁊ admonētes: ⁊ mł'to pluſ cū ſuis mał exēplis eos ad mala p̱uocant. tenent eni; eos corrigere. ij. q. i. c. ſcelus. Quītus cū homines ſuis prauis actib⁹ alios ſcandalizāt. vt mł'ieres ſuis ornatib⁹ ⁊ alijs tripudijs ac ludis rixis ac blaſphemijs. ⁊ hi debēt ſatiſfacere p̄nia et bonis actib⁹ edificādo q̇s p̄us ſcandalizauerāt.

Capitulū ſcđm de reſtitutōibus. in q̄ oñdit q̇d quantum et quib⁹ ſit reſtituendu; ⁊ quo ordine.

Circa autem ip̄am reſtitutōnem ſūt octo vidēda q̄ in hoc v̄ſu continentur. Quis: quid: vbi: per q̇s. cui: cur: quō: qñ. Et q: de primo dictū eſt ſupra. ca. i. §. ij. et ſe. ideo primo omiſſo videndu; eſt de alijs. Quātu; igitur ad ſecundū. ſ. quid ſit reſtituendū et q̄ntū. Sciendū q̄ ablatum ſi poteſt. xiiij. q. vi. ca. ſi res. ⁊ ſi eſt aliquid fructificans etiam fructus eius. vel

aliter ſatiſfaciendū qñ id re/
ſtitui nō poteſt. Sʒ ꝑ hmōi
declaratōe ſciendū ꝙ damnū
poteſt quadrupliciter īferri.
Primo quo ad animā aufe/
rēdo ei virtutes infuſaſ ꝛ mo
raleſ. Secūdo quo ad corp⁹
inferēdo ei leſiōes corꝑales.
Tercio quo ad honorē ꝛ fa/
mam per vituꝑatōes ṽbaleſ
Quarto quo ad ſubſtantiaʒ
ꝑ actōes criminaleſ Quā/
tum ad primū notandum eſt
ꝙ ꝗuis nemo poſſit eſſe cau
ſa ſufficiēs peccati alteri⁹. nͨ
ꝑ conſeqns ei auferre ṽtutes
directe ꝛ efficaciter. qꝛ volū
tas cogi nō poteſt vbi ꝯſiſtit
peccatū. ꝓpter qđ dicit Am
bro. Non eſt ꝙ cuiqꝫ noſtraʒ
aſcribamus erumnaʒ. nemo
enim tenet̄ ad culpam niſi ꝓ/
pria volūtate deflexerit. xv.
q. i. c. non eſt. Poteſt tamē ali
quis eſſe alteri occaſio ma/
gna peccati. Et decretal' di/
cit. Qui occaſionē dāni dat
damnū quoqꝫ dediſſe videt̄.
c. ſi culpa. extra de iiur̄. ꝛ dā.
da. Poteſt aūt aliq̇ſ eſſe occa
ſio damni alteri⁹ q̄drupliciť.
Primo verbo ſuo inducēdo
aliū ad peccatum. et ſic q̇ in/
ducit aliū ad malū ſuadendo
conſulendo: ꝓcipiendo id qđ
eſt mortale: eſt occaſio ꝑditō/
nis illius. quia ꝑ hoc auferū
tur illi gratia et ṽtutes ab a/
nima. Unde Aug⁹. Si fra/
tri tuo male ꝑſuades: occidiſ
ſcʒ illū quo ad animaʒ. de pe.
di. i. c. noli. Et talis damniſi
canſ ſm Sco. in. iiij. tenetur
reſtituere dānum modo ſibi
poſſibili. ſ. inducendo eū effi
caciter ad penitentiā ꝛ ad ṽ/
tutes ſiue actus virtuoſos.
Et ſi ſola inductio ꝑ ṽba nō
ſufficit: qꝛ facili⁹ eſt ꝑuertere
ꝗ ꝯuertere tenet̄ ꝗtum pt ꝑ
orōes ſuas et ab aliijs ꝓcura
tas. et ꝑ alioꝝ ſuaſiōes effica
ces. dum tamē illiſ non ꝓdat
pctm̄ occultū p̄dicti Quā
tū ad ſecundū. ſ. reuocādo ali
quem a meliori ꝓpoſito fit h̄
damnū alteri cū reuocat euʒ
a religione in qua ꝑfecti⁹ vi/
uitur ꝗ in ſeculo. ꝛ talis dā/
nificans tenetur ipm̄ reuoca
tū ab eo reducere ad ingreſſū
vel reuerſionem ad religiōeʒ.
Nam ſm Petrū đ pal'. i. iiij.
Non ſolū ille q̇ inducit ꝓfeſ
ſum ad egreſſuʒ religionis te
netur ad inducendū ipm ad
ingreſſum religionis vel ad
reuertendum. ſed etiam qui
retrahit illum qui volebat ī/
gredi: nec tñ ītrauerat tenet̄

inducere ad ingrediendum. ꝙ ſi ille nollet ītrare tenet̄ alium eque idoneū ꝓcurare. qđ ſi nō poſſit: tenet̄ ipe intrare. Qđ intelligēs Ray. ordinis p̄dicatorū q̄ auerterat quendam ab ingreſſu religionis. poſtea ꝓ eo intrauit. Rō eſt qꝛ abſtulit domino ſeruū ſuum nouiciū vel intraturum. hec Petrꝰ. Sed Scotus dicit hoc eſſe verū de obligato ad religionē obligatōne profeſſionis. non autē de eo qui erat diſpoſitus ad intrandū necdum intrauerat. Ratō aduerſitatis eſt. quia intereſt inter habere et ꝓpe eſſe habere Unde non tenet̄ ad tantā reſtitutōnem religioni ad quātam teneret̄ ſi fuiſſet in religione. ſed tenet̄ ad aliqualē reſtitutionē. ſcꝫ aliqualē inductōem illiꝰ vel alteriꝰ equiualentis ad ingreſſuꝫ religiōiſ. Hec Sco. Idem videt̄ dicendū de eo qui auertit nouicium religionē iam ingreſſū animo ꝑmanendi ſicut de ꝓfeſſo. nam talis obligat̄ religioni ſaltē in genere. ⁊ hoc intelligendū eſt ſi retraxerit illum intentōe damnificādi religionem. tūc enī tenet̄ religioni. Si aūt hoc fecit intentione cōſulendi ꝓprie vtilitati ſine fraude nō tenet̄ religiōi quo ad eum qui nōdū intrauit. ſed ipi ꝑſone quam retraxit ꝑſuaſionibꝫ ⁊ aliis bonis ſpūalibus ad equiualentiam eorū in quibꝰ damnificauit. Si autē quis auerteret aliquem a religiōis ingreſſu nō ſimpliciter ſed ab ea vbi diſſolute viuitur intendēs ꝓuidere ſaluti illiꝰ a nullo tenet̄. ar. xxiij. q. v. đ occidēdiſ. Et ex his patet ſm̄ Jo. de rip. i quodā tractatu de ꝯtractibꝫ q̄d dicendū ſit de his q̄ ſcholares retrahūt et ſubtrahunt doctoribuſ cū q̄bus audiūt. qꝛ aut hoc faciūt in odiū doctorū: vel volentes ſibi ꝓuidere. vel aliis ꝓuidere. vł volētes ſcholaribꝫ ꝓuidere. Si primo modo. aut ſubtrahit ſcholarē q̄ iā intrabat ſcholas. et tunc tenet̄ doctori ad reſtitutōem ſalarij et honorꝭ ſibi ſubtracti. Si etiam doctor cui talis ſbtrahit̄ ſit melior q̄ꝫ ille cui eū ꝓcurat tenetur tali ꝑ quanto vtilitatem ſciētie ſibi ſubtraxit. Si aūt nondum ſcholas intrauit ſꝫ intrare diſponebat: non tñ tenetur. licet obliget̄ ſcholareꝫ inducere vt redeat ad ꝑmuꝫ

Si aūt hoc facit volendo ſibi ꝓuidere. puta eſt doctor ⁊ vult ſibi de ſcholis ꝓuidere ſi h̄ ſine fraude fecit. ⁊ ſcholaris nōdum ſe dederit alicui doctori. non credo eū in aliq̄ obligari. cum cuilibet ſit licitū mō licito ⁊ debito ꝓcurare vtilitatē ſuā. aliter nō credo ſibi licere. Si aūt hoc facit volens alij ꝓuidere ſic qn̄ ſcholaris alicuius doctoris ſubtrahere conaret̄ ſcholareſ alijs doctoribꝫ vt intrēt cum doctore ſuo. in hoc ſoluꝫ honorem et vtilitatē ſui doctoris intendens ſi ſubtrahat ītrantē cū alio doctore: credo ip̄m obligari. niſi forte illius doctoris cui ſubtrahit eum inſufficientia et ſcholar̄ aliq̄ ſpecialis cura q̄ ſibi tenet̄ excuſet. Si autē retrahat itrare volentem cum ex hoc nullum iuſ doctoris ſit acq̄ſitū. et hoc facit ſine fraude: n̄ credo eum doctori in aliquo obligari. Obligat̄ autē ſcholari ſi eū retrahat ne audiat meliorem. Si autē hoc facit vtilitati ſcholaris volens cōſulere. ⁊ ſuꝑ hoc a ſcholare req̄ſitus cōſulit ꝙ audiat alium doctorem meliorē bene facit. Et dicta in his caſibꝫ ſunt ceteris paribꝫ intelligenda. iſte enim caſus eſt ita varijs modis circūferētialis ꝙ vix p̄t dari certa regula. Hec ille.

Quantū ad terciū. ſ. damnificando alios ſuo malo exemplo. ſicut ſcādalizant prelati ſubditos ſuos pompis et laſciuijs: et alijs malis moribꝫ ſuis. Mulieres ſuis ſupfluis ornatib⁹: et fucis: ⁊ tripudijs. et alij manifeſte peccantes. ⁊ p̄cipue qn̄ hoc intēdūt vel ꝯtemnūt ſeu ꝑuipendunt ſcandalū alioꝝ. ꝓpter qđ alij ruunt in diuerſa vicia. de q̄bus in euangelio. Ve mūdo a ſcādalis ⁊c̄. tales tenentur ad ſatiſfaciendū bonis exemplis manifeſtis. non auteꝫ tenētur ob hoc ad aliquā publicā penitentiam. vt dicit Albertus. ſed ad edificādū alios bonis exemplis manifeſtis: ſicut ſcandalizauerūt ꝑ mala manifeſta. Quantuꝫ ad quartū ſcilicꝫ de ſeducente virginem: et corrumpente extra matrimoniū: dicit̄ Exodi. xxij. Qui ſeducit ꝟginē: et dormit cū ea: dotabit eaꝫ. ⁊ habebit eam vxorem. aut reddet ei iuxta modum dotis quam virgines ſolent accipere. Damnificauit enim

talis illã in caſtitate ỽginali auferẽdo ei theſauꝝ irrecuꝑabilem. vnde tenet̃ ei ſaltez ad reſtõem caſtitatiſ ↄiugaliſ accipiẽdo eã in vxorẽ vl' dotando. Et ſi q̃dem ꝓmiſiſſet eam ducere in vxorẽ tenet̃ ad hoc etiã rõe ꝓmiſſiõis. niſi eſſet nimis diſparis ↄditõniſ. Unde frauſ potuit dep̄hẽdi ⁊ tũc ſatiſfaciat ad arbitriuz boni viri. ⁊ idẽ forti⁹ qñ violentauit eã. Quãuis aũt p̄ceptũ legis moſayce allegatuz ſit iudiciale. ⁊ inq̃ntũ hoc nõ obliget. tñ inq̃ʒtũ ſumptũ eſt ꝑ ſtatuto ab eccl'ia vl' aliq̃ ciuitate obligat. ſicut patz extra de iniur̃. et dam. da. c. i. ⁊ c. ſeq̃nti. De ſcđa dãnificatõe. q̃. ſ. fit corꝑi ꝑ leſiõez aduertenduz ẽ qꝫ q̃ttuor modis ↄtingit. ſ. ꝑ occiſiõez. ꝑ mutilatiõez. ꝑ ꝑcuſſiõez. ꝑ incarceratõez. Si ergo fiat damnũ primo mõ. ſm Sco. p̄t ſatiſfacere ſuſtinẽdo penã taliõis a iudice. nõ aũt a ſe. nec etiaz tenet̃ iudici ſe offerre. ſed captũ nõ licet ſe defendere aut carcerẽ infringere. ſed inuenta optunitate licz fugere ſm Tho. ⁊ Ven. et condemnat⁹ debz patiẽter mortem ferre. Eſt et ali⁹ modus ſm Sco. ſibi vtilis ad ſatiſfaciendum q̄uis ad hoc nõ teneat̃ neceſſario. ſ. vt exponat vitã ſuam in cauſa iuſti belli. vt contra inimicos fidei ⁊ eccl'ie ꝓ reſtitutõne ſeu ſatiſfactõe fienda illi cuius vitã abſtulit. Sʒ ſi nec hoc vult facere tenet̃ ad ſatiſfactõnem ſp̄ualem ꝓ aĩa occiſi. vt ad faciendũ elemoſynas ꝓ eo. vl' ad ſumendam aliq̃m ꝑegrinatõem ad limia ap̄lorum vl' ſancti Jacobi ⁊ hmõi ꝓ aĩa ei⁹ ⁊ ꝓcurãdo aliorũ orões inq̃ntũ p̄t. nec hoc ſufficit. Sed ſi interfect⁹ habuiſſet aliquos. vt patrẽ. matrẽ. filios: et hmõi. quos operibꝫ manuũ ſuaꝝ ſuſtẽtabat. tenet̃ interfector oĩbus illis ad tantũ quantũ illis abſtulit ſubſidiȷ̃ ꝑ occiſionẽ eius. Inſuꝑ occiſor tenet̃ placare leſos quantũ p̄t. Hec Sco. Quantũ ad ſcđm. ſ. de mutilatõe dicit idem Scotus qꝫ pro huiuſmodi non eſt ſtatuta aliqua pena in eccleſia niſi pecuniaria. et iſta debet reſpondere nõ ſolũ damno qđ quis intulit ꝑ mutilationez pro toto tẽꝑe quo vſus eſſet quis mẽbro ab ſciſo. ſed etiaz expẽſis appoſitiſ in curatõe. vt hr̃ extra đ iniu. ⁊ dã. da. c. i.

Et vltra h tenet ad placatõz leſi q̃ztũ in ipo eſt. et ↄſolatõ/nem ipiꝰ afflicti q̃ afflictio ꝑ/petua ẽ. Plus etiã ponderã da ẽ mutilatio paupis q̃ȝ di uitis. ſi magis egebat pte ab ſciſa ad victũ neceſſariũ. pu/ta ſi abſciſa eſſet manꝰ dexte ra ſcriptori. q̃ de illa arte vi/uebat: tũc enĩ magis tenetur Quantũ ad terciũ vidr deuȝ optime impoſuiſſe ſatiſfacti/onẽ. ſ. in leſione vel ꝑcuſſione vl' vulneratõe corꝑali. Exo. xxi. vbi dicit. Si rixati fue/rint viri ꝛ ꝑcuſſerit alter ꝑxi mũ ſuũ lapide vel pugno. ꝛ il le mortuꝰ nõ fuerit ſȝ iacue/rit in lecto. ſi ſurrexerit ꝛ am bulauerit ſuꝑ baculũ ſuũ. in nocens erit q̃ ꝑcuſſerit. ſcȝ a mortis pena ſuſtinẽda. ita tñ ꝙ opas quaſ interim. ſ. negle xerit impeditus ꝑcuſſura. et impẽſas in medicos reſtitu/at. cui pene addẽda eſt recon ciliatio q̃ztũ in eo eſt. Quan tũ ad ſatiſfactiõem de q̃rta le ſione. ſ. incarceratõe vel detẽ tione ſciendũ ꝙ vltra recõci/liatõem et veniã petitã leſo fiet ſatiſfactio iniurie ꝑut ſa piens determĩabit. ꝛ ſi leſus plus vellet exigere q̃ȝ deberȝ ad illud plꝰ nõ tenet ledẽs vt illũ recõciliet. Hec Scotus Sed btũs Tho. ĩ ſũma et ĩ iiij. dicit. ꝙ in oibꝰ dãnis vbi nec ĩ ſe nec in eq̃ualẽti põt fi ri reſtitutio. vt in mutilatõne mẽbri ꝛ hmõi. ſatiſfactio fiet ꝑ recõpenſatõeȝ ad arbitriũ boni viri. Idẽ Guil'. et qꝛ ta le exiliũ reputat vt q̃dã car/cer in iure. iõ q̃ mittit aliq̃m in exiliũ: vel ad ↄfiniũ qđ eſt exiliũ ad tꝑs iniuſte. tã ipe q̃ȝ omes hmõi dantes auxiliũ aut ↄſiliũ efficax ad hoc: tenẽ tur exulãti de oĩ dãno ide ſe/cuto ex h ad ſatiſfactõeȝ. ar. extra de homi. c. ſicut dignũ. ꝛ. xi. q. iij. c. q̃ cõſentit. De tercia dãnificatõe. ſ. in fama ꝛ honore Sciẽdũ ꝙ q̃ttuor modis pt ↄtingere. ſ. ꝑ ↄtũe/lie illatõem. ꝑ detractionem. ꝑ detractionis ab aliis facte recitatõem. ꝑ veritatis nega tionẽ cũ quiſ accuſatur iuſte Quantũ ad primuȝ dicit q̃s ↄtumeliari alteri ſeu cõtume liã inferre cũ priuatim ei vel corã aliis in faciẽ dicit cõtu meliã importãtẽ notabilẽ de fectũ culpe vocãdo euȝ latro nẽ. lenonẽ; ꝓditorẽ: adulterũ ꝛ hmõi. vel cũ dicit v̄ba exꝓ mentia defectũ nature. vt cũ dicit intẽdẽs inde iniuriari.

vt vocãdo eũ ſtrabonẽ vl' il/legitimũ ⁊ hmõi .qđ ꝓpe di/cit̃ ꝯuiciũ. Qñ igit̃ q̄s h̓ facit animo iniuriãdi vltra offen/ſam mortalem tenet̃ ſatiſface re ꝓximo leſo: et ipm̄ placa/re q̄ꝫtum p̄t petẽdo veniã vl' alio mõ . ⁊ h̓ in p̄uato vl' pub lico ẜm q̄ ipſe p̄uatim vl' pub lice iniuriã intulit ſeu ꝯtume liã. nam ſi in publico ꝯtume liam intulit: ⁊ h̓ ꝯtumeliatus req̄rit vt in publico veniam petat tenet̃ ad hoc. Et ſi ĩ ip ſa ꝯtumelia aliqđ criminale falſo exp̄ſſit tenet̃ corã illis q̄ h̓ audierũt exp̄mere ſe falſuꝫ dixiſſe. Aug. Ubi peccatum ortũ fuerit ibi moriat̃. ij.q.i. c.ſi peccauerit. vel ſi p̄latus ſubdito. p̄r filio: vir vxori. magiſter diſcipulo. dñs ſer/uo dicit v̓ba ꝯtumelioſa faci ens hoc ex correctõne nõ te/net̃ petere veniam a tali. ẜm Aug. ĩ regl'a dicẽte đ p̄latis Si ipſi moduꝫ vos exceſſiſ/ſe ſentitis: nõ a vob' exigitur vt a nobis ſubdit̃ veniã po/ſtuletis ⁊c̃. Sꝫ ſi h̓ facerꝫ ml' ſũ iniurioſe ⁊ liuore vindicte tũc teneretur p̄lat⁹ a ſubdito petere veniã: ⁊ recõciliare le ſũ ẜm Ray. Uel ſi ꝯtumeliã recipiẽs in verbis. poſt cõtu meliã ſi domeſtice ꝯuerſatur cũ ꝯtumeliãte et familiariter videt̃ oñdere ſibi remiſſaꝫ in iuriã ⁊ recõciliatũ fore. et ꝯſe q̄nter non teneri al's ad petẽ dũ veniã ẜm Durañ .ĩ ſum.

Quantũ ad ſcđm dãnũ .ſ. ꝑ detractõeꝫ: hoc ꝯtĩgit fieri p̄ncipalit̃ duob⁹ modis. Pri mo mõ imponẽdo alicui fal/ſum crimẽ v̓bo: cãtilena: vel famoſo libello. ⁊ tal' tenet̃ illiſ corã quib⁹ detraxit declara/re ſe falſum dixiſſe. q̄ꝫtũcũq̄ ei exĩde exurgat erubeſcẽtia ⁊ ꝯfuſio. niſi ex h̓ ĩmineret ei magnũ ꝑiculũ vite: vl' aliqđ magnũ incõueniẽs ſeq̄retur. ⁊ ſi nouerit q̄ is cui⁹ famam abſtulit ſciuerit detractoreꝫ ipm̄ tenet̃ detrahẽs ꝯponere cũ infamato ꝑ euꝫ de iniuria ſibi facta. et veniã poſtulare in ꝓpria ꝑſona ſi audet. vel ꝑ aliũ ſi ꝑ ſe apte non p̄t. Sꝫ ſi ignorat diffamatus detrahẽ tẽ r̃cõciliet̃ ei tacito noĩe ſuo.

Scđo mõ ꝯtingit fieri de/tractio dicendo aliqđ crimĩa le de alio. ſed v̓e ꝑpetratũ oc cultum tñ. ſed ꝯtra debitum ordinẽ infamie dictũ. taliſ te netur famã reſtituere ĩfama/to q̄ꝫtũ poteſt. ſine mendacio tñ: vt. ſ. nõ dicat mẽdacõſe ſe

illū infamaſſe. ſʒ dicat ſe male dixiſſe ꝛ iiuſte diffamaſſe. vł alio ꝯgruo mō vt nō credatiſ ipm eſſe talē: male dixi ꝛ ſtulte locutus ſum ꝛ hmōi. Addit Hoſti. ꝛ dicit h̄ ſeruādū niſi ex tali publica recognitione ille infamatꝰ ampliꝰ īfamaret. Et Guil. hoc etiaʒ addit. nō tenet qn̄ ꝑiculū ſibi īmineret ex potētia aduerſarij. Videt inſuꝑ ꝛ hoc ſeruādū. qn̄ crimē qḋ ꝑus erat occultū poſt denunciatōeʒ factū ē manifeſtū ꝑ aliū moduʒ q̄ꝫ ꝑ ꝟba illiꝰ nō tenet ad hmōi reſtitutōeʒ. Qn̄ etiā nō p̄t quiſ famā reſtituere ſm Tho. i ſūma. debet ꝑ aliū modū recōpenſare damnū illḋ. Verum ſi q̇s crimen alicui occultuʒ reuelat non ex odio vł ex loq̄citate: ſed ex charitate vł iuſticia: vel ex neceſſitate. puta dicit ecclie ſm ordinē fratne correctōiſ. vel accuſat euʒ coram iudice vł ꝯfeſſore: cū nō poſſit aliter peccatū ſuuʒ ſufficiēter declarare. vel etiaʒ vt ꝯfeſſor ore admoneat illum. Vel p̄lato vt meliuſ ſibi prouideat et gregi ſuo. tal nō tenet ad fame reſtitutōneʒ ſm Pe. Ray. ꝛ Alb. Quantū ad terciū damnū. ſcʒ recitādo detractōnes auditas corā alijs nō ex ſe aſſerēdo: nec tāq̄ꝫ certū dicēdo: ſed ꝙ audiuit tale vel tale crimē ḋ aliq̄ qḋ neſcitur ab auditoribꝫ Dic Sco. i. iiij. ꝙ tal icaute ſic loq̄ns ḋ alio falſū crimē: dicēdo. forte ille fecit h̄. certe p̄t eſſe ꝙ fecerit. aut dicēdo ego audiui ꝙ ille h̄ fecit: niſi oñderʒ aliq̄m certitudinē maiorē q̄ꝫ ex relatōe cōi nō aufert ex nata actꝰ illi famā in opiniōe audiētiū quia ſi illi firmit ꝯcipiunt: et credūt illū de q̄ eſt ſermo criminoſum leues ſunt. qꝛ q̇ cito credit leuiſ eſt corde. Ecci xix. Vex qꝛ a ſcandalo puſillo cauere optet: iuxta illud Matth. xviij. Qui ſcandalizauerit vnū de puſill iſtiſ q̇ in me credūt: expedit ei vt ſuſpēdat mola azinaria i collo eiꝰ ꝛ demergat in ꝓfunduʒ. Et qꝛ mlti ſunt tales puſilli ꝛ leues. iō ꝑiculoſū ē corā eis talia audita referre. ꝛ ſi h̄ fiat i tentiōe mala. ſ. ledēdi famam eiꝰ. n̄ facile p̄t excuſari a mortali. Si aūt fiat corā puſilliſ ꝛ leuibꝫ ex incōſideratōe. duruʒ eſt dicere ꝙ ſit mortale. et dicūt aliq̇ ꝙ ſi q̇ſ ex tli relatōne alicuiꝰ notā īcurriſſʒ infamie tenet famā reſtituere co

rã illis quib⁹ locut⁹ eſt ꝺ illo Sʒ ſi non eſt ſecuta infamia nõ teneť. Quantũ ad q̃rtum damnũ ꝯtingit hoc qñ q̇s ac cuſať in iudicio ꝺ crimīe qꝺ cõmiſit: ſʒ occulto ꝛ nõ ſuffi/ ciẽter ꝓbabili negat ſe ꝯmiſiſ ſe. ꝛ ſic ĩdirecte crimen impo nit accuſatoꝛi oſtendẽs eum in hoc mendacẽ ꝛ notat eum de calumnia. Ubi dicit ſco/ tus in. iiij. ꝙ negans ſic ñ te neť retractare negatõeʒ ſuaʒ qñ negauit ĩ publico verum crimen. teneť tñ ꝑ q̃dã verba ſobria reſtituere famã illi ac/ cuſanti quẽ ĩdirecte notauit de calũnia. dicẽdo. nõ habea tis eũ ꝓ calũniatoꝛe credo ꝙ habuit bonã intentõem ĩ ac cuſando et hmõi. Ecõtra cũ quis accuſať ab alijs falſo ꝺ aliquo crimīe ꝛ ex doloꝛe toꝛ ture cõfeſſus eſt crimẽ qꝺ nõ cõmiſit cũ ſe infamauerit: te neť inq̃tũ poteſt declarare ſe falſuʒ dixiſſe. magiſ enĩ teneť quis diligere ſe. ꝛ ꝯſeq̄nť cõ/ ſeruatõem vite ſue ꝛ fame q̃ʒ alios. Et ſi ex h̄ ſeq̄reť infa/ mia ĩmo etiã moꝛs accuſato ris nõ ei imputať: ſʒ malicie ĩpius accuſatoꝛis ſi aduertẽ ter hoc fecit vľ inſipienť. Si ex erroꝛe hoc fecit ſibi ĝ im/ putet: quia ad hoc indebite ſe poſuit cũ ꝑiculo alterius. Item nota ẜm Peť. ꝙ ex iiu rijs illatis q̇buſcũq; modis ſolent tria oꝛiri ꝑ oꝛdinẽ in le ſo. Primũ ẽ rancoꝛ ĩ affectu. ſecundũ eſt ſignũ rãcoꝛis in effectu. terciũ eſt actio ꝯ iniu riantem. Primũ. ſ. rancoꝛem ſtatim debʒ dimittere iniuri anti. i. nunq̃ʒ habere Scđm debet dimittere cũ iniurians petit veniã. ꝛ iſta dimiſſio ex terioꝛ nõ eſt aliꝺ q̃ʒ accepta/ tio quedã ſatiſfactõis. vľ in/ dicatio recõciliatõis ꝟbo vľ facto exp̄ſſa. vt cũ offenſuſ of fendentẽ eleuat genuflexum añ eũ. vľ cũ dicit: dñs parcat vobis. et hmõi. Terciũ aũt ſciliʒ actionẽ ꝺ iniuria non teneť dimittere niſi facta ſa/ tiſfactõe. Sed aduertẽdũ ẽ circa ſigna rãcoꝛis ꝙ quedã ſunt r̄mota: q̃dam ꝓpinq̄ua que ingerunt ꝓbabilẽ ſuſpi/ tionẽ de rancoꝛe. vt cũ aliq̇s nunq̃ʒ vult iniuriãti loq̇: vel obuiãs ei diuertit ab eo. aut toꝛuo vultu ſꝑ aſpicit euʒ. ꝛ hmõi. Et iſta ſiḡ nulli liciʒ re tinere nec añ nec poſt ſatiſſa/ tõnem ſibi factam. quia ab omni ſpecie mali abſtinen/ dum eſt ẜm apoſtolũ. Unde

talis nõ dȝ talia ſigna facere ꝑ q̃ credaꝛ ꝓbabiliter eſſe in odio. Signa ꝟo remota ſũt q̃ nõ ingerũt d odio argumẽtũ licȝ odiũ ſeq̄reꝛ. vt ſũt ſubtractio familiaritatis. ꝛ fuiti orũ aliquoꝝ ꝛ ſĩlia. ꝛ illa licȝ retinere oĩbꝫ. ſiue poſt ſatiſſactõem ſiue ante. dũmodo nõ fiat malo aĩo: ſȝ ꝓ maiori ſui ꝛ alteriꝰ pace. nõ aũt teneꝛ iniuriatꝰ q̄rere pacẽ vꝉ recõciliatõeȝ iniuriãtis ipo nõ penitente. niſi in caſu. ſ. cũ crederȝ ꝓbabiliter ꝙ ꝓpꝉ h̄ liberaret aĩam eiꝰ a mortali odio. ꝛ nõ eſſet occaſio mali. puta quia ex hoc iniuriãs ſupbiret vel audaciã ſumeret ſĩlia faciẽdi vel oñderet ex hoc iniuriatũ offendiſſe. et hmõi. Hec oĩa Hũbertꝰ in expoſitõe regꝉe. Dȝ aũt fieri ſatiſfactio vꝉ reſtitutio fame q̃ciciꝰ p̄t ꝛ adeſt oportunitas ſine aliis ꝑicul.

De q̄rta dãnificatõe. ſ. reꝝ exteriorũ notãdũ p̄mo ꝙ reſtituẽda ẽ reſ rapta vꝉ furata vel alio modo vſurpatiue habita in ꝓpria ſpecie. imo in indiuiduo ſi ip̄a habeꝛ. nᶜ põt dari alia ꝓ ea eiuſdẽ bonitatis. niſi forte pecũia cũ voluntate dñi ipiꝰ rei. iij. q. i. c. reintegrãda ſunt oĩa ſpoliatis. ꝛ hoc veꝝ niſi in caſu cũ vſurpatio rei aliene eſſȝ occulta. ꝛ ex reſtitutõe eiꝰ in ſua ſpecie detegereꝛ raptor: vꝉ aliđ incõueniẽs ſequereꝛ: tũc ei ſufficeret dare p̄ciũ eiꝰ Scđo notandũ ꝙ ſi ip̄a res male ablata ꝑijt morte. vt aĩal: vꝉ ſibi auferꝛ. nihilominꝰ reſtituere teneꝛ ſm Ray. et alios. Si autẽ deteriorata eſt in bonitate: vꝉ diminuta in p̄cio ſupplendũ eſt preciũ. q2 debȝ reſtitui eiuſdẽ bonitatꝭ ſm Raymũ. nã ſi equꝰ vꝉ bos ablatus eſt penes raptorẽ debilitatus ita vt eſtimeꝛ q̃nqȝ florenorũ q̃ p̄us valebat deceȝ reſtituet decẽ nõ quinqȝ. Similiter ſi furatꝰ eſt ſextariuȝ frumenti valẽtẽ tũc ſoliđ. xl. cũ ꝟo reſtituiꝛ valet. xx. duo ſextaria teneꝛ reddere vel. xl. ſolidoſ. nec ſufficeret reddere ſextariũ ſm Ray. et alios. imo ſi illo intermedio. ſ. inter vſurpatõem et reſtitutõnem pluſ valuit q̃ tꝑe vſurpatõiſ illi pluri p̄cio reſtitueꝛ ſm aliquos. Teneꝛ etiaȝ raptor pꝰ reſtitutionẽ damni petere remiſſionem de iniuria: ſaltẽ ꝑ interpoſitã ꝑſonam. vel ꝑ ſe expſſo noĩe furꝭ. vꝉ tacito ſm ꝙ q̄litaſ negocij req̄rit. ſ. ſi eſt

manifeſtũ vł occultũ. Tercio nota ſi eſt res fructificãs tenet̃ reſtituere rẽ cũ oĩbꝫ fructibꝫ inde pceptis. ⁊ q̃ pcipi potuiſſent a diligẽti poſſeſſore. puta vſurpauit agrũ alterius. ex q̃ nõ pcipit de fructibus niſi. xx. ſextaria frumẽti. quia male fecit cultiuare vbi xxx. pcepiſſet diligẽſ cultiuator annuatim. talis reſtituere tenebit̃ non ſolũ. xx. pcepta. ſꝫ. xxx. Silr̃ ſi equũ furatus ẽ cũ q̃ lucrat⁹ ẽ mẽſuatiꝫ florenũ vnũ vbi dñs lucrat⁹ fuiſſet vnuꝫ cũ dimidio tenebitur reſtituere ad ratõnem vni⁹ floreni cũ dimidio p mẽſem. ⁊ intelligit̃ h̃ deductſ expẽſis factſ ĩ vtilitatẽ ⁊ ꝯſuatõem ipi⁹ rei neceſſariis. ñ tñ ſupfluis et expẽſis factſ grã colligẽdoꝝ fructuũ. hmõi ei deducunt̃ tã a male fidei q̃ꝫ a bone fidei poſſeſſore. Ray. et Tho. Dãna etiã q̃ paſſus eſt dñs ex carẽtia rei ſue tenet̃ ſatiſfacere. extra d̃ iiur̃. ⁊ dam. da. c. ſi culpa. Tho. et Ray.

Quarto nota ꝙ ſi plꝫes cõcurrerẽt ad furtũ. ł ad dãnũ aliqđ faciẽdũ. ita ꝙ vn⁹ non faceret ſine altero. q̃libꝫ tenetur inſolidũ. i. ad totũ dãnuꝫ reſtituẽdũ q̃uſq꜄ ſit illi ſatiſfactũ integre. Illo aũt reſtaurato p vnũ illorum tenet̃ poſtea q̃libet eoꝝ ꝓ pte ſua ſatiſfacere ei q̃ totũ r̃ſtituit ſm Tho. Ray. Innoc. Hoſti. et Alb. extra d̃ homi. c. ſicut dignũ. puta cũ duo vł plꝫes vadũt ad furãdũ aliq̃d. ita ꝙ vnus ñ iret vł facerꝫ ſine alto. ſeu cum multi ſtipẽdiarii bellant iniuſte. ita ꝙ vn⁹ nõ faceret ſine altero. p̃cipue in p̃ncipalibus. Mlti ꝯſiliũ p̃ſtant ad faciendũ extorſiões vł expoliãdũ iniuſte aliquẽ ciuẽ. ita ꝙ ſine aſſenſu eoꝝ nõ potuiſſet fieri: oẽs tenet̃ inſolidũ De h̃ tñ plene hẽſ ĩ. ii. pte ſũme. ti. i. c. iii Quĩto nota ꝙ cũ duobus vł pluribꝫ exiſtentibꝫ heredibꝫ vſurarii vel raptoris: ſi alter fact⁹ ẽ ñ ſoluẽdo. ſi vnus eſt tenetur inſolidũ: ſi plures ſunt q̃libꝫ tenetur ꝓ parte ſua ad reſtituẽduꝫ q̃ vſurarie ⁊ vſurpatiue ſunt accepta ab illo. ſ. vſq꜄ ad q̃ntitateꝫ q̃ puenit ad illos d̃ hereditate. nã oẽs res hereditarie obligate ſunt. extra de vſu. Cõcor. Hoſt. ber̃. Hof. Jo. an. Ad vltra aũt q̃ꝫ pcepit de hereditate p̃dicti vſurarii ł raptorſ nõ tenet̃. q̃ꝫuis ñ eẽt p illa ſatiſfactũ ĩ totum

creditoꝛibꝫ vſurarũ vel rapi-
ne. Sexto nota ꝙ recipi-
ens a religioſo ꝯ voluntatez
ſupioꝛis ſui tenet illō reſtitu
ere niſi in extrema neceſſitate
illud accepit.ar.xij.q.i.c.non
dicatis.⁊ recipiēſ ab ipo pla
to rligioſo ſine cā rōnabili ſꝫ
ex parentela vł turpitudie te
netur ad reſtitutōem mona-
ſterio. Filia religioſi etiā ab
batis dotata notabilit̃ de bo
nis monaſterij tenet̃ reſtitue
re dotes.et vir eius etiā ſi ſcit
hoc.niſi p modũ elēoſine mo
derate dotaſſet. Sed q̄rit̃
vtrum omne lucrũ qđ q̄s fe-
cit ex re rapta furata vł p fe-
nus acq̄ſita teneat̃ reſtituere
vel paupibus erogare. Ad h̃
rũdetur p diſtinctiōez.aut ei
talis res eſt ex ſe fructificans
que etiā ſui vſu nō conſumit̃
nec diſtrahit̃.vt ager: vinea.
plante.pratũ: domus: iumē-
tũ et hmōi. ⁊ de hmōi re de-
bet reſtitui omne lucꝝ inde p
ceptũ ſm Tho. ⁊ oēs alios.
Aut talis res nō eſt ex ſe fru
ctificās: et ei⁹ vſus ē ꝯſũptio
vt granũ vinũ oleũ et hmōi.
aut diſtractio: vt pecunia et
metalla. Et circa hmōi res
ē triplex mod⁹ dicēdi. Nam
q̄dam dicunt ꝙ omne lucruz
inde pceptũ debꝫ reſtitui vł
pau pibus erogari.qꝛ radice
īfecta null⁹ bon⁹ fructus ſeq̄
pt.vt dꝛ.i.q.i.c.fert̃. Cũ ḡ ra
dix illi⁹ lucri ſit vſura ł rapi-
na videt̃ ꝙ fruct⁹ vł lucꝝ ex-
inde ſit infectũ et obnoxium
reſtitutōi ł erogatiōi. Alij di
cunt ꝙ pecuniā raptā vł fene
bꝛem teneatur indubie reſti-
tuere.ac etiā damna que paſ
ſus eſt is qui ſoluit vſurā ex
carentia ipius pecunie ſolu-
te.puta quia opoꝛtuit eũ ac
cipe ad vſuram p ſuis neceſ-
ſitatibus: vel vendere res ſu
as multo minoꝛi pcio q̄ꝫ va-
lerent. Lucꝝ tamen pceptuz
ex pecunia fenebꝛi p licita ne
gocia non tenetur reſtituere
vel erogare paupibus.⁊ hoc
tenēt Tho.ſecūda ſecūde.q.
lxxviij.⁊ Richar.⁊ Petr⁹ de
pal.in.iiij.Joh.an.⁊ Johā
nes calderi.⁊ Alber.in ca.fi.
de vſuris. Et ad ratōez alio
rum dici poteſt ꝙ radix iuſti
ſti lucri non eſt rapina vel fe
nus.ſed induſtria vtētis ea.
ex ſe enim illa pecunia nihil
lucri attuliſſet. et ſic non eſt
radix infecta. quia induſtria
de ſe eſt bona. Sed ſi illa
pecunia male acquiſita vſuſ
fuiſſet in fraudibus ſilꝛ ⁊ in

alijs illicitis acq̃ſitõib⁊.tunc radice infecta teneret. Alij dicũt vt Lau.de ridol. in ſup/ dicto tractatu ꝺ vſu. ꝙ lucrꝝ ex tali pecunia q̃ſitũ triphariе diuidet.ꝛ vnã q̃dẽ ꝑtẽ habebit vſurari⁹:ipe vicз tãtũ q̃ntũ debet expẽſe labori ꝛ ĩ/ duſtrie.qꝺ boni viri dirimet arbitrio. ꝑtẽꝗ aliã reſtituet creditori ſuo:q̃.ſ.ſibi ꝺdit v/ ſuras.habito reſpectu ad dãnũ qꝺ ille ſuſtinuit ĩ boniſ ex carẽtia illi⁹ pecunie.vt dicũt Tho.ꝛ ſeq̃ceſ. Reſiduũ tãꝗ incertũ dabit pauꝑibuſ.Qꝺ ſic ꝓbat.penes vſurariũ non dз remanere.ne.ſ.ex ħ paret via vſuris ꝛ ĩuitent hoĩeſ ad peccãdũ .nec dз creditori re/ ſtitui. qꝛ tunc recipiet vſuraſ de ſorte ſua.ḡ pauꝑib⁊ eſt erogandũ. Quia regl̃a eſt .ꝙ qñ aliq̃d eſt erogãdũ ꝛ nõ apparet cui .illud eſt pauꝑib⁊ dandum.ar.xiiij.q.v.c. Nõ ſane Ray.etiã ꝯſuluit ꝙ poſt reſtitutõem ſolũ vſure recepte petat vſurari⁹ abſolutõз ab eo ſi alijs teneretur ad cautelaз Magne eq̃tati videtur ĩniti iſta vltĩa opĩo.ꝛ tũc ſufficere videt abſolutio q̃ dicit a btõ Tho.cũ alijs in ſua opiniõe Itẽ q̃rit vtrum manifeſto vſurario ꝓſtante cautõem de vſurꝭ reſtituẽdis. ſi ad preceſ eius aliq̃s fideiubeat ꝓ eo:teneat ipe fideiuſſor creditori/ bus vſuraꝝ :vel epo.vł pauperibus ad reſtitutiõeз oĩm vſuraꝝ extortaꝝ certaꝝ et incertaꝝ. Ad qꝺ rñdet Laurẽ. vbi.ſ.dicẽs.ꝙ Lap⁹cũ plu/ rib⁊ alijſ doctorib⁊ determinauit talẽ fideiuſſorẽ nõ teneri vltra vires hereditatis ꝑncipalis:etiã ſi ſe ꝑncipalẽ con/ ſtituiſſet. Et addit.hanc etiã queſtiõeз diſputauit Paul⁹ de leaзa.et determinauit ꝙ ñ obligat fideiuſſor vltra facł/ tates vſurarij habito reſpe/ ctu ad tꝑus cautõis.qꝛ ſi tẽ/ pore cautõis principał erat ſoluẽdo.dato etiã ꝙ faculta/ tes ſint poſtea exhauſte non reſtitutõe vſuraꝝ nec eris alieni .ſed ꝑ alios modos fide/ iuſſor remanebit ad oĩa obligatus.licet enim exceptio in opie proſit principali.nõ ta/ men fideiuſſori. ſed ſi tempore principalis cautõnis non erat ſoluendo. non tenet vl/ tra vires principalis. Idem tamen Paulus diſtinguit inter fideiubenteз pro cautiõe. ꝛ ſe obligantẽ ad reſtitutõeз vſurarum ex alia cauſa. In

pꝛimo enim caſu nõ tenet fi/
deiuſſoꝛ vltra vires.qꝛ nͨ vl
tra vires reſtituere vel caue/
re tenebat pꝛincipalis. Jn ſe
cundo caſu ſecꝰ.qꝛ pͥncipaliſ
eſt obligatus inſolidũ.lꝫ ha/
beat exceptões inopie vel ſi/
mile.que exceptio vtpote ꝑ/
ſonalꝭ non dirigit ad fideiuſ/
ſoꝛem. Jtẽ nota ſm Richar.
i.iiij.di.xv.ꝙ ꝗ dãnificat ali/
quem iniuſte in ſua libtate ſcꝫ
iniuſte ꝓcurãdo eũ redigi in
ſeruitutẽ:tenet ſe facere ſuuꝫ
ꝓ eo:ſi nõ põt euꝫ aliter reſti/
tuere libertati.niſi foꝛte talis
eſſet ꝯditio ꝑſone ꝗ hoc dam
nuꝫ intulit qð notabilꝛ redũ
daret ĩ ꝑiudiciũ boni ꝯmũiſ.
in quo caſu nõ tenet ſe facere
ſeruũ.ſed tenet ad omne aliõ
intereſſe ad arbitriũ boni vi
ri. Quantũcũqꝫ ꝗs dãnifica
ret aliqͣm in aliꝭs poſſeſſiõi/
bus nunqꝫ tenet pꝛo reſtitu/
tione ſe facere ſeruũ eiꝰ vlꝭ al/
teriuſ.quia vt dꝛ.ff.de re.iu.
libertas ineſtimabilis res ẽ.
Qð aũt dicit Exo.xxij. Si
autẽ nõ habuerit vñ reddat
venũdet. Judiciale pceptuꝫ
fuit vnde modo non obligat
Hec ille. Jtem ſi ꝗſ impedit
aliquem iniuſte ab officio vlꝭ
beneficio iã obtento.puta ꝓ/
curans ſibi auferri ex aliqua
ſiniſtra cauſa lꝭ falſa tenet ad
ſatiſfactõem de toto ſm tho.
ꝛ Richar.in.iiij.diſt.xv.ſecꝰ
ſi iuſte hoc ꝓcurat.qꝛ meret
priuari ex defectu ſuo. Sꝫ
ſi impedit a bñficio ꝯſeqͣndo
non tenet ad tantũ quantum
eſt beneficiũ ſed ad arbitriuꝫ
boni viri ſm Tho.ꝛ Richar
dũ.qð intelligendũ videt qñ
hoc facit ex odio vel malicia.
nam ſi facit vt ſibi vlꝭ amico
ſuo magꝭ ꝓuideret qꝫ illi.pu
ta teſtatoꝛ aliqͥs vult legare
A.ꝛ ego rogo ꝙ magꝭ leget
mihi.vel cuidaꝫ ꝑſone mihi
magis dilecte.ꝛ ille ſic facit.
talis ſm Pe.de palꝭ.i.iiij.nul
li tenetur.qꝛ nulli aufert ius
ſuum. nam illi nullũ ius erat
acquiſitũ.ꝛ nemini facit iniu
riam ꝗ vtit iure ſuo. cuilibet
enĩ licet ſe alteri cõmendare.
vt donet ſibi vel leget: pꝛeci
pue cũ indiget. Jtem qͣrit
vtrũ clerici teneant reſtitue/
re illos fructꝰ quos voluptu
oſe conſumũt nõ faciẽtes ſer
uitiũ in ecclꝭia.ſcꝫ nõ officiã
tes vlꝭ officiãdo. Rñdeo ſm
archi.diſt.xliiij.vtiqꝫ tenent
ꝛ hoc tripliciter. Pꝛimo rati
one dati. Secũdo ratõne ſa
crilegij. Tercio ratõne odij.

Primo rõne dati. naꝫ illa bona tali eccleſie iõ data ſunt vt offerãt p̃ces et ſacrificia ꝓ ipſis q̃ dederunt. ꝛ ex reſiduo alenť paupes. Ad qḋ facit ꝟbum Hiero. dicẽtis. Tibi o ſacerdos de altario viuere. ñ luxuriari ꝑmittiť. di. xliiij. §. .i. ꝛ q̃ hoc nõ facit infideliter agit. Scḋo rõe ſacrilegij. qꝛ defraudant totã eccľiaꝫ. quã ſuis p̃cibꝫ et officijs iuuare deberẽt ꝛ ei ꝓdeſſe Vñ Alex. papa. Ipi ſacerdoteſ ꝓ pplo ĩterpellãt: ꝛ pctã populi ꝯmedunt. qꝛ p̃cibus ſuiſ ea delẽt. i. q. i. c. ipi. Tercio ratõe odij. quia ꝓuocãt irã dei ꝯ populũ. Greg. Cũ is q̃ diſplicet ad intercedẽdũ mittiť: irati anim⁹ ꝓculdubio ad deteriora ꝓuocať. diſt. xlix. §. i. Quod veꝝ eſt qñ popul⁹ eſt in cauſa malicie ſacerdotis. Sꝫ q̃d ſi facit ſuitiũ eccľie: ſꝫ ĩ mortali ꝑſeuerãs. Rñ. nõ videť teneri de fructibꝫ. ꝛ rõ eſt. qꝛ etiã mali miſtri orõneſ ꝯmũes vt officiũ ꝛ miſſe pro ſũt viuiſ ꝛ defũct; ſm Tho. ĩ iiij. Sꝫ q̃d de bonis omiſſis nunq̃d teneť reſtaurare totũ. Rñdeo ſm archid. ex q̄litate deberet ſibi iniũgi in pnĩa ſi poſſet: ſed nõ eſt neceſſariuꝫ, ſed in h̓ eſt pnĩa arbitraria ſicut in alijs. ꝛ idem videť ſentire Pe. de palˊ. in. iiij.

Ubi ſit fienda reſtitutio
Capitulũ III

Quantũ ad terciũ p̃ncipale. ſ. vbi fiẽda ẽ reſtitutõ. Circa h̓ diſtinguẽdũ qꝛ aut ꝑſona cui fiẽda ẽ reſtitutõ ſciť. aut inq̄rẽdo ſciri p̃t aut oĩno ignorať. Si auteꝫ ſciť aut inq̄rẽdo ſciri p̃t ipe ľ heres ei⁹ ipo mortuo in loco vbi facta eſt rapina. vſura vľ damnũ. ſi vterqꝫ ibi eſt ľ vbicunqꝫ adinuicẽ ſe conueniũt creditor ꝛ debitor. Si auteꝫ alter eſt abſens a loco vbi facta eſt vſurpatio vľ dãnificatio mitteť expenſis ei⁹ qui ſe abſentauit de loco. Si ꝟo ẽ abſens cui fiẽda eſt reſtitutõ puta quia mutauit domicilium: mittet ſibi rẽ ablatã vel pecuniam ipe qui abſtulit expenſis illius q̃ habꝫ reſtituere. Si vero abſentauit ſe a dicto loco is q̃ rem vſurpauit: ipe ſuis ꝓprijs expenſis trãſmittet rẽ vel pecuniã ſm Hoſti. et Jo. an. ꝛ hoc per talem modũ ꝙ nõ detegať peccator ſi peccatũ eſt occultuꝫ.

ar.ij.q.i.c.ſi peccauerit.l'etiã poteſt creditori ſignificari: p̃cipue qñ eſt multũ remot⁹ a debitore occulte l' manifeſte. ſm q expedit ⁊ ſm q creditor ordinat. vel de mittẽda illa re vel reſeruanda vel aliter danda ſic agat debitor ⁊ liber erit. Si aũt ſuo ꝓꝑo motu rem illã deſtinaret ſeu pecuniã debitor: et in via periret vl' auferret ſibi: periret ei q̃ ad hoc teneret ad ſatiſfaciendum ſm Jo.in glo. Uel etiã ſi ſperat cito ventur⁹ ad locũ p̃t ſibi rez ſuare. Et ſm tho. Hoſti.⁊ Jo.an. in edẽ ſacrã deponere: vel alio tuto loco Aut ſi res eſt parui valoris. ⁊ creditor diſtãs mltũ ⁊ abũdans fuerit. poteſt etiam ſm Guil.,p anima ei⁹ paupibuſ erogari. Si ṽo ignorat nec ꝑquirendo inueniri p̃t cui reſtitutio fieri debet: tũc erogãda eſt res ablata vel preciuz eius paupibus,p aĩa illi⁹ in loco illo vbi facta ẽ vſura rapina vel damnũ. vel in loco ĩ quo habitat is cui fiẽda ẽ reſtitutio. Et h̃ ideo qꝛ melius eſt q vicini inde ſentiãt ꝯmodũ q̃ꝫ extranei. tum etiam qꝛ veriſimile eſt ibi repiri dãnũ paſſum vl' heredem ei⁹. Ita notat Hoſti. Jo.an.⁊ Jo.de ligna. Uel ſaltẽ fiat tal' erogatio ad arbitriũ dyoceſani loci vbi factũ eſt damnũ vl' rapĩa ſm Ray. Si tamẽ ꝯmode fieri non poſſet in dicto loco cũ hoc non ſit neceſſariũ. p̃t tũc ⁊ debet alibi fieri. ſm Guil. Sed et btũs Tho.in hmõi caſu nil dicit de loco determinato. ſed q pro anima illius cuius res erat debet pauperibus erogari. Unde ⁊ M. Hugo peritus in vtroqꝫ iure. et frater Clarus dicebant q cũ paupes ſint vt vnũ mẽbruz in corpe eccleſie. nec ab hac vnitate ſequeſtrẽtur propter locorũ diſtantiã: ſufficit ſi reſtitutio incertoꝝ detur q̃buſcunqꝫ paupibus etiaz alterius prouĩcie: q̃ꝫ vbi facta eſt rapina vl' damnũ. ⁊ maxime qui ſunt paupes chriſti: ⁊ vtiliores eccleſie dei: et ſaluti animaꝝ. ⁊ ex h̃ apparet q loc⁹ nõ ẽ d̃ neceſſitate reſtitutõis ſꝫ de ꝯgruẽtia Idẽ tenꝫ Fede. de ſenis.c.xxxij.opis ſui. Uſure tñ incerte extorte ꝑ manifeſtos vſurarios quõ debeãt reſtitui: et ĩ quo loco. ⁊ ꝑ quez dyoceſanũ: hẽs ĩ.ij. parte ſum. ti.i. Quamuis eniꝫ quod habetur in iſto. §.

non ptineat ad vbi: ſed mag; ad quid. tñ hic notabilr̃ q̃rit vtrũ fideiuſſor poſſit repetere a debitore vſuras quas p eo ſoluit creditori penes q̃m pro ipo debitore interceſſit. Ad qd rñdz Lau. et Jo. an. in q̃ſtione ſup mercuriali: in regl'a dãnum. de re. iu. in. vi. hanc q̃ſtionẽ explanat notabiliter. ⁊ ex ei⁹ dict; elicit. xi. ꝯcluſiões. q̃x prima eſt taliſ. Non recipit fideiuſſor a debitore obligatõem ſciẽte ⁊ ꝯdicente vſuras ſuo ſolutaſ d bitori. nec etiã ſortem nec q̃d aliud inutiliter impenſũ. pl⁹ eſt enĩ ꝯtradicere q̃ ñ ꝯſentire. extra de ſymo. c. ſicut tuiſ. Secũda ꝯcluſio eſt nõ repetit a debitore ſciẽte ⁊ patiẽte: ſed nõ mandante obligatõe; fideiuſſor vſuras vl' in debitum ſolutas. vel ſolutũ creditori: ⁊ ſibi imputet q̃ ſe obtulit. extra d re. iu. c. bona fideſ. in. vi. repetit tamẽ ſortẽ in debitũ qd ſoluit. Tercia ꝯcluſio eſt. non repetit a debitore ſciente et mandãte ipm obligari pro ſorte tm̃ fideiuſſor ſoluens vſuras. tum q: fineſ mandati exceſſit. tum q: ad illas obligat⁹ nõ erat. Quarta cõcluſio eſt. nõ recipit a debitore fideiuſſor vſuras ſciẽte ⁊ mãdante ipm in oẽm caſum: vel ſimpliciter obligari ſiue fideiubere. patz q: in generali mãdato nõ incluſit in debitũ de q̃ v̾iſilr̃ in ſpecie ñ mandaſſet. c. i generali. de re. iur;. in. vi. Quita ꝯcluſio eſt. repetit a debitore ſciẽte ⁊ mãdante ipm p vſuris. cũ ſb nomine ſortis incluſit eas. vt ẽ moris obligari ſiue fideiubere ipe fideiuſſor vſuras. q̃m iuſte credere potuit illã ſortẽ totũ debitũ. nec p̃ſumere debuit illud debitũ ſub nomie ſortis pmittere. extra d p̃ſũ. c. q: v̾iſilr̃. Sexta ꝯcluſio ẽ r̃petit a debitore ſciẽte ⁊ mãdante noĩatim p vſur; fideiuberi ipſe fideiuſſor creditori ſolutas ſi iurauit illas ſoluere. ⁊ iſta eſt cõis opĩo. extra d fideiuſ. c. ij. ⁊ iſtaz opi. approbat Jo. an. habet tñ fideiuſſor optionẽ ſoluẽdi vl' abſolutõnem petẽdi ſicut haber; debitor. Septima ꝯcluſio ẽ repetit a debitore etiã nominatim mãdante p vſuris fideiuberi ipe fideiuſſor vſuras creditori ſolutas: etiã ſi non iurauit creditori illas ſoluere. Si ipi fideiuſſori dbitor indẽnitatẽ iurauit: dũmodo

alias ꝓpter pignora data vł aliã cãm debitori fuit expedi ens vſuras ſolui.c.ꝑuenit.ex tra de fideiuſ. Octaua ↄclu/ ſio eſt.non repetit a debitore ſciẽte et mandãte noĩatim ꝓ vſuris fideiuberi ĩpe fideiuſ/ ſor creditori ſpõte ſolutaſ. ſi nõ iurauit creditori illas ſol uere nec debitor iurauit fide iuſſori indẽnitatẽ.nec expedi ebat debitori ꝓpter pignora data vł aliã cãz ĩpas vſuras ſolui.et h̄ de iure fori. Sed opinio theologoꝝ q̃ ſm Jo. an.mł'tũ fauet eq̃tati ẽ ꝙ vr/ geat debitor ad ſoluẽdũ ĩ fo ro ↄſcie.de re.iu.c.ſciẽti.li.vi Nona ↄcluſio eſt. nõ repetit a debitore ſciente ⁊.mãdante noĩatim ꝓ vſuris fideiuberi ĩpe fideiuſſor vſuras credito ri coacte ſolutas ſi nõ iuraue rit creditori illas ſoluere nec debitor iurauit fideiuſſori ĩ/ dẽnitatẽ:nec expediebat de/ bitori ꝓpť pignora data vel aliã cãm vſuras ſolui .ſi fuit ĩpe fideiuſſor ĩ culpa.vt qꝛ ñ excepit.ſecꝰ ſi nõ fuit in cł'pa Decima ↄcł'o ẽ ꝙ ĩ oĩ caſu q̃ p̄t a debitore fideiuſſor vſu/ ras repetere.dʒ intelligi ſi ñ interuenit fraus pſone ad p/ ſonam.ſ.ↄſtituẽtis ob h̄ fide iuſſorem.extra de p̄uił.c.q̃n to Undecima ↄcł'o ẽ ꝙ ĩ omĩ caſu q̃ p̄t a debitore vſuras repetere fideiuſſor poť'it illaſ r̄petere a creditore cui ſoluit ff.mãdati.l.ſi fideiuſſor.§.ĩn omnibus.

Per q̃s dʒ fieri reſtitutio. Capitulũ IIII.

Quantũz ad q̄rtũ.ſ.ꝑ q̃s dʒ fieri reſtitutio.pri mo dicẽdũ ẽ de incertiſ. ſcd̄o de certiſ. Querit̃ g̃ vtꝝ reſtitu tio ĩcertoꝝ debeat fieri ꝑ euʒ q̃ hʒ reſtituere. vel ꝑ aliũ cui ↄmiſerit.aut ſolũ ꝑ dyoceſa/ nũ. Rñ.circa h̄ ſũt varie opi niões ⁊ ↄrie. Hoſti.ſuꝑ.c.cũ tu.d̄ vſu.⁊ in.c.cũ ſit.d̄ iude. ⁊ in ſum.ſua.de pe.c.ſi.iuxta finẽ tenʒ ꝙ vnꝰ de caſibꝰ ꝑti/ nentibꝰ ad epm eſt reſtitutio male ablatoꝝ ĩcertoꝝ .qd̄ eti am tenet Jo.an. extra de pe. ⁊ re.in.c.ſi epſ.ĩ glo.li. vi.⁊ ĩ c.pctm̄.de re.iu.li.vi. Ad qd̄ vid̄r facere qd̄ hr̄.xij.q.i. c.p̄ cip imꝰ. Addũt etiã aliq̃ q̃ h̄ tenẽt hãc rõez. Cũ hmõi bo na ĩcerta ſint ꝑ aĩabꝰ eoꝝ q̃ꝝ fuer̄t fideł'i diſpẽſanda .ac ꝑ ↄñs ſint ad diuinũ cultũ eo ĩpo et ſuſtentatõem paupeꝝ

oꝛdinata. Solus autē eccl'ia
ſticus ꝑlatus ſit rectoꝛ ꝛ mo
deratoꝛ diuini cult⁹. et pater
pauperū: et diſpēſatoꝛ reruꝫ
diuino cultui oꝛdinandarū.
vt pꝫ di. lxxxvij. c. diuīe. ꝛ ī
m'tis alijs. c. Jō ſꝫm iudiciū
ei⁹ debita incerta ſūt ꝑ eū diſ
pēſanda. Archi. aūt in q̄dam
q̄ſtiōe diſputata ꝑ eū. ꝛ ī roſa
rio. xiiij. q. v. c. nō ſane. tenet
ꝯ̄riū. et dicit ſnīaꝫ Hoſti. cir
ca hec ſuꝑdicta eſſe verā ī ca/
ſu vbi nullus deputat⁹ ē a te
ſtatoꝛe q̄ hoc exequat'. vt. xij.
q. ij. c. de laicis. Ubi ꝟo cer/
ta ꝑſona deputata eſt a teſta/
toꝛe: illa ꝑſona dꝫ exequi: vt
vt in d. c. de laicis. extra de te/
ſta. c. tua. imo credo ꝙ ipe ra/
ptoꝛ icerta q̄ debēt paupib⁹
erogari pt ipe paupibꝫ eroga
re abſqꝫ licētia vl' autoritate
epi: vel alteri⁹ iudicis eccl'ia
ſtici. vt ſatis colligit' in d. c.
cum tu. Et h' innuit etiā cla
re glo. in. c. ſicut dignū. d' ho
mi. §. eoſ. N^c obſtat. c. cū ſit.
de iude. ꝑ quod ꝓbat Hoſti.
ſuā opinionē. Nam illd'. c. lo
quit' de iudeo: nō de chꝛiſtia
no. cui⁹ act⁹ vl' diſpēſatio me
rito habet' ſuſpecta ab eccl'ia
q̄ ad chꝛiſtiāos. iō iuſte ꝛ bn̄
dicit ibi ſꝫm ꝓuidentiā dyo/
ceſani: q̄ ſuſpitio ceſſat ī chꝛi
ſtiano. et ſic n̄ dubito ꝙ ep̄s
nō hꝫ ſe itromittere de talibꝫ
Hec archi. Jo. de ligna. ideꝫ
ſentit. ꝛ poſt adducit hāc ra/
tōnem. Qui indebitū extoꝛ/
ſit obligat⁹ ē ex maleficio vl'
q̄ſi illis q̄bꝫ extoꝛſit: ſi extāt.
al's paupibꝫ. Et regula hꝫ ꝙ
debitoꝛ pt ſe ꝑ abſolutiōeꝫ li
berare. inſti. q̄. mo. tol. ob. ꝑ
totū. Tu q̄ dicis ꝯ̄riū da mi
hi caſum expꝛſſum ꝯtra regu
lam. nec ē veꝝ ꝙ ſit ī d. c. cuꝫ
ſit. qꝛ nō loquit' in chꝛiſtiano
ſed in iudeo. ut dicit Archi.
Hāc opīoeꝫ ſeq̄t' Pau. ꝫeñ.
et Ge. ſuꝑ clemen. i. de puil'.
Hoc etiā ꝯſuluerūt Jo. cal. ꝛ
Recupus. Sed dn̄s Hugo
vtriuſqꝫ iuris ꝑitus. ꝛ frater
Clar⁹. vt habet' in q̄dā ſum/
mula ꝯcoꝛdauerūt in h' ꝙ nul
lum ius expꝛſſum hoc dicit.
nec in decretis n^c alibi niſi ꝙ
ep̄us ē ꝓcuratoꝛ paupeꝝ. Jl
lud ꝟo adaptat' ꝙ pt ꝓcura/
re de ſuo ꝓꝑo ſi hꝫ. vl' de bo
nis eccl'ie. i. de fructibꝫ l' alijſ
modiſ. Sꝫ qꝛ ſacerdoteſ ſim
plices ſunt imꝑiti ꝑ maioꝛi
ꝑte. epi ꝟo reputāt' ſufficien/
tes ī ſcīa. hic īoleuit ꝙ hmōi
reſtitutōes remittūt' ad epoſ
Unde ſi ꝯfeſſoꝛ ꝑit⁹ ſit: et ſci

at in hmōi ſufficient ꝯſulere
nō eſt neceſſe remittere ad e-
piſcopos. hec ibi. ⁊ ī hac ſen-
tētia eſt Jo. mo. Hoc etiam
innuit Inno. extra ď īmuni.
eccle. c. qꝛ pleriqꝫ. ar. xij. q. iiij
c. ſi qͣs romipetas. Ad rōem
ſupiꝰ inductā ꝓ alia opiniōe
poſſet rñderi ꝙ q̄uis epi et p̄
lati ſint diſpēſatores reꝝ da
taꝝ eccleſijs: nō tñ ſeqꝛ ꝙ ſint
diſpēſatores oīm que ſꝫm de
um ſunt ī diuinū cultū ⁊ in
paupes erogāda. ſꝫ ſolū in di
uinū cultū iā ordiata. vt red
ditus ecclīaꝝ ⁊ hmōi. Naꝫ ſi
eēnt diſpēſatores erogādoꝝ
oīm ſꝫm h̄ eēnt etiā diſpēſato
res oīm ſupfluoꝝ q̄ diuites
ex diuio p̄cepto deberēt pau
pibꝫ erogare. qđ a nllo ꝯcedi
tur. Sꝫ ⁊ Tho. ij. ij. q. lxij. di
cit. ꝙ ſi ille cui dꝫ fieri reſtitu
tio ſit oīno igtus dꝫ ei reſti-
tui ſicut p̄t. ſ. dādo ī elēoſy-
nas ꝓ ſalute eiꝰ. ſiue ſit mor-
tuus ſiue ſit viuus: p̄miſſa tñ
diligēti inqͣſitōe eiꝰ. et de au
ctoritate epi nihil dic̄. Sco
tus in. iiij. di. xv. dicit. ſi q̄ras
p cuiꝰ manus debeāt tlīa diſ
pēſari ſi incerta. Rñ. ꝙ nō in
ueni q̇ neceſſario ſit deťmina
tus mediator iſta paupibus
diſpēſando. Videť aūt mihi
ꝙ p ſeip̄m ꝯſilio nihilominꝰ
boni viri p̄t hoc paupibꝫ ero
gare. qꝛ tali mediatori ad diſ-
pēſandū tribui poſſe de cuiꝰ
fidelitate p̄ſumeret ⁊ nō ſibi
approp̄aret vel in alios vſus
ꝯuerteret q̄ꝫ deberꝫ. Vñ vbi
lex diuīa vľ ecclīaſtica nō li-
gat ſeq̄nda eſt rō naturaľ. Il
la aūt dictat ꝙ q̇ teneť reſtitu
ere magis h̄ faciat p ſe q̄ꝫ per
aliū. nō excludēdo tñ p h̄ cō-
ſiliū boni viri: ſed includēdo
Hec ſcotus. Quidā alij faci
unt circa h̄ diſtinctōem: vicꝫ
q̄ntū eorū in q̇bus ꝯpetit re
petitio: vt furto: rapina: vſu
ra: fraude: ⁊ hmōi diſpēſatio
incertoruꝫ ptineat ad epiſco
pū. Sed alioꝝ vbi ñ ꝯpetit
repetitio: ⁊ ſi erogatio fiēda
eſt paupibꝫ: vt ī ludo ⁊ īiuſte
acceptis a iudice ꝓ iudican-
do. vľ a teſte ꝓ teſtionio. a me
retrice ꝓ fornicatōe ⁊ hmōi:
quilibet per ſe poſſit diſpēſa
re: vel cum conſilio ꝯfeſſoris
Ego credo ſecundā opiniōꝫ
ſcꝫ Archi. et ſeq̄ciū oīno ve-
raꝫ et ſimpliciter. excepto v-
no caſu. vicꝫ in incertis publi
corū vſurarioꝝ. quē caſū nō
dubito omēs illos excepiſſe
intendere. quia ibi exp̄ſſe et
clare ius ꝓuidit. vt ſcilicet p

diſpenſationez dyoceſani talia incerta determinent̃ ⁊ diſpenſent̃.extra de vſu. c.q̃z q̃z. li.vi.ibi tradit̃ forma de huiuſmodi.de qua habes in.ij. pte ſũ.ti.i. In hoc ḡ caſu tm̃ p̃t intelligi illud qd̓ dr̄ p tciã opinionẽ.ſ.i vſuris publicis incertis. Et ſi q̃rat̃ vtr̃ eps poſſit p ſua ſynodalia h̔ ſtatuere.vt.ſ.ſibi retineat diſpẽſatõnem incertoꝝ.⁊ aliis nõ poſſit ſe ĩtromittere.Dicit in h̔ Jo.de ligna.ſup.c.cuz ſit. de vſu.ꝙ q̃cquid dicit Joh̄. an.dubiũ eſt an poſſit.⁊ Jo. cal.in quodã ꝯcilio dicit expſſe ꝙ nõ p̃t.Hugo et frater Clar⁹ dicũt ꝙ nõ p̃t eps excõicare de iure ſacerdotes q̃ ſe intromittũt de diſpẽſatõe incertoꝝ. Quãtũ ad ſcd̓m p quos dʒ fieri reſtitutio certorũ bonoꝝ. Ad qd̓ rñdet̃ ꝙ p eũ q̃ abſtulit ſeu r̃cepit vſuras ſeu male ablata p̃t etiam ⁊ p q̃mcũq; aliã pſonã facere. in h̔ eni vera eſt regl'a iuris. Qui p aliũ facit pinde eſt ac ſi p ſeip̃m facere videat̃.de regu.iu.li.vi.Si tñ viciũ vſure furti rapine vl' alteri⁹ damni eſt occultũ:et reſtitutio occulto mõ p ſe vl' p aliũ fiẽda ẽ yt nõ detegat̃ pſona.ij.q.i.ſi peccauerit.Caueat etiã diligenter qd̓ p aliũ facit ita caute faciat vt recipiat q̃ debet ⁊ nõ ille ſibi retineat.qr nõ eſſʒ p hoc liberat⁹.nec ꝯfidat de ꝯfeſſoribꝫ nec p̃dicatoribus. nec q̃ſtuariis q̃ q̃rũt pecũiaſ nõ aiaꝝ ſalutẽ.Et ſi is q̃ rapinam vſurã vl' fraudẽ fecit nõ reſtituat.cũ heres teneat̃ ad oĩa onera defuncti inq̃tũ ſufficiat hereditas:tenet̃ ⁊ ipſe facere dictã reſtitutõnem. de vſu.c.michael.⁊ eadẽ rõe heres heredis.⁊ ſic ĩ infinitũ. cũ ſcit̃ ab eis hereditas obligata ad reſtitutõem ꝑpt̃ vſuras ⁊ rapinas ⁊ dãna a prioribus facta.⁊ vbi nõ ſufficeret hereditas ad ſatiſfaciẽdũ tenent̃ legatarij et donatarij. quia legari nͨ donari poteſt alienum.nec excuſarent̃ heredes ſcientes vel dubitãtes vel merito dubitare debẽtes ex publica fama vl' ex ſcp̃tu ris vel ex fideli relatu teſtatorẽ illicitos feciſſe ꝯtractuſ vl' vſurarios. ex hoc ꝙ null⁹ ponit querelam ſuper hoc. vel poſtulat aliquid ab eis vt debitum.Sed debent diligenter inquirere veritatem quam poſſunt. Et ſi inueniunt ſic eſſe notificent: vel

notificare faciant illis quib⁊ debent ſe offerētes ad reſtōez. ⁊ ſi non inuenirēt paupibus erogādo: al's eſſet i eis igno/rantia craſſa que nō excuſat. di. xxxvij. §. ſi. et q̄muis defunctis non pſit illa reſtitutio ſi deceſſerint impenitētes: prodeſt tamē imo neceſſaria ē ipſis heredib⁊ ſi volūt ſaluari. q2 nō remittit pctm̄ ⁊c. de re. iur. li. vi. Si aūt licitā artem exercebat vl' p̄rimonialia tm̄ habebat teſtator: nc apparet ex fama vl' ſcript' de illicit' ꝓctib⁊ ſeu alieno p̄ſumere de/bent eu3 iuſte acq̄ſiſſe. q2 nēo iudicād⁹ eſt īmemor ꝓp̄e ſalutis ⁊ diuini amoris. i. q. vij. c. ſancim⁹. ⁊ p̄cipue ī mort' ar/ticulo. Itē nota q̄ dic̄ Hoſt. in ſūma. ti. de vſu. q̄ ſi aliqua honeſta pſona. puta ſacerdos vel ep̄us tractet int' debitorē ⁊ creditorē de ſatiſfaciēdo. ⁊ dicat creditori tal' mediator. tātū faciā tibi reddi ſi ex corde reſiduū remittas: nō decipias me q2 mediator ſu3. nec debitorē cui⁹ aīe ſalute3 q̄ro. ⁊ r̄nd3 creditor ſe ex toto corde liberare ip̄m debitorē. q̄re nō dicam ip̄m liberatū nō video. nec curo q̄litercūq3 ſit ſatiſfactu3, dūmodo ſit ſatiſfactū ei. Si q̄ mouet in ꝯtriū h̄ faciūt in odiū vſurariorum. Si q̄s enī ex alia cā alij iniuriet. eq̄de3 h̄ admittet q̄libet theolog⁹ q̄ ꝯcordia int' ptes poſſit tractari, ⁊ pars ei⁹ q̄d deberet ex pacto remitti. al's titul⁹ de trāſactis inutil' eſſ3. ⁊ q̄re nō idē de vſura. Dicendū ḡ ⁊ tenendū q̄ p̄cib⁊ poſſit vl' iuſſu iudic' vl' pactōe partiū remiſſio fieri. ⁊c dicā vſurariū abſolutū. hec Hoſtiē. Que q̄dē itelligo v̄a eē i foro ꝯtētioſo. nō i foro ꝯſcīe. l' etiā in foro ꝯſcientie q̄ntū ad ea q̄ dubia eſſent: vtr̄ deberēt dari vl' non. q2 rōes ſūt ad vtrā q3 ptem. vl' cum dubiū eſt q̄ntum debeat ſatiſfacere p dāno dato. Et ad hoc faciūt rationes q̄s facit ip̄e Hoſtieñ. Sed vbi certū vel clarū eſt debitū vel rōe vſurarū vl' alterius vſurpatiōis niſi debitor liberaliter remittat illud q̄d remittit. etiā ſi de mille tā tū decem remitteret. ſi h̄ facit q2 put at ſe aliter reſiduū nō poſſe hr̄e nil valet illa remiſ/ſio facta etiam publico pec/cato q̄ ad aīa3. Unde cum mercator infortunia paſſus fallit ⁊ occl'tat ml'ta de bonis ſuis mobilib⁊, vt nō ꝓueniāt

ad manus creditoꝝ.ꝛ querit ꝯpoſitiõem cũ eis de minori q̃ntitate q̃ꝫ d̃beat. puta cõuenit rñdere ſingul' creditoribꝫ ad rõeꝫ.xv.ſolidoꝝ ꝓ libra. cũ tñ poſſꝫ totũ dare vl' cedere bonis.cui ꝯpoſitõi aſſentiunt creditores.ꝛ ita recipientes liberãt eũ de reſiduo.cuꝫ illi nõ ſponte ſꝫ coacte fecerĩt illam remiſſiõem. volẽtes illa ꝑte potius carere q̃ꝫ toto. q̃nĩmo et ſi cederet bonis totalit' nihil ſibi reſuãdo: ꝛ nõ ſufficiũt bona illa ad ſatiſfaciendũ: ſi poſtea ꝑuenerĩt ad pinguiorẽ fortunã tenent' de reſiduo.de ſolu.c. odoarduſ.

De dãnis datꝭ tꝑe guerre adinuicẽ int' ciuitates quõ ꝛ ꝑ q̃s p̃t fieri reſtitutio. quando faciũt pactũ cũ certꝭ pactꝭ ꝛ capitul'. Nota q̧ in q̃daꝫ ſummula ſic dicit'. q̧ q̃ꝫuis ſint pupilli multi ꝛ abſentes q̃ nõ aſſentiũt. ꝛ forte etiã ali q̃ ꝯdicũt ex ꝓuectis q̃ receperũt dãna ĩiuſte.nec eis ẽ ſatiſfactũ.nihilominꝰ tãtũ eſt bonũ pacis q̧ q̃ habẽt rẽpublicam gerere p̃nt cũ ꝯſenſu maioris ꝑtis ſubiectorũ ſibi pactis pacꝭ ſubdere.ꝛ licite relaxare inuicẽ damna data.ꝛ ſi fiat relaxatio p̃dicta:tenet ꝛ valet. Nã et hoc mõ p̃nt etiã ꝓ bono reipublice ſibi talias impõere ꝛ hmõi.q̃ſ gabellaſ vocãt. De boniſ ꝟo clericoꝝ ꝛ religioſoꝝ nõ p̃nt laici facere relaxatõem.q2 nõ ſũt eorũ foro ſubditi.nec de bonis eccleſiaſticꝭ ꝑmittit' eis aliqua diſpoſitio.vt di. xcvi. Bene p̃nt tñ h̃ facere p̄lati ſp̃uales terraꝝ adinuicẽ de ꝯſenſu et cõueniẽtia clericorũ ꝛ religioſoꝝ qui damna receperũt in guerra. Hãc autẽ relaxatõeꝫ q̃ ad laicos vel clericos intelligas de dãnis datꝭ de rebuſ ꝯſũptis.nã res extãteſ vt eq̃ſ pãnos ꝛ hmõi q̃ hñt ꝛ ſciunt ſua nõ eſſe.vtputa q2 bellum iuſtũ nõ fuit ex ꝑte ſuoꝝ. vel ſi iuſtũ ab his accepert a q̃bꝫ nõ poterãt:ipa tenere nõ p̃nt vnde ſi dños ꝓpos inuenire p̃nt eis reddere tenent'. al's ſi non inueniunt paupibꝫ erogare. Idẽ videt' dicenduꝫ ſi de iuſticia belli dubitat'. nã vbi clare bellũ iuſtũ ẽ res accepte efficiunt' capientiũ.di. .i.c.ius militare.q̃ tñ debent inter eos ꝓporcionabil'r diſtribui ꝑ duces belli.vt.xxiij q.v.c.dicat.niſi ꝑ publicum edictũ datuꝫ ſit vnicuiq3 qd̓ capit. Paupeꝝ autẽ innocen

tum nõ videt̃ tutũ bona au/
ferre: cum ſint ſine culpa. niſi
ſubſit cã. cũ ſit aliq̃s punien
dus. de regu. iur̃. li. vi. Pena
tñ tp̃ali freq̃nter punit̃ vnuſ
ꝓ altero diuerſis de cauſis.
vt. i. q. iiij. De tutoribꝫ: cu
ratoribꝫ negocioꝝ alioꝝ ge/
ſtoribꝫ filijſfamilias ꝛ hmõi.
q̃ extorſerũt vſuras l' fecerũt
rapinas fraudes ꝛ dãna noĩe
alieno. ſ. ꝓ pupillis: patrõis
vel patribꝫ ſuis. nil tñ eoꝝ ꝑ/
uenit ad eos: ſꝫ ad pupillos
dños vl' patres eoꝝ. q̃rit̃ v/
trũ ꝑ eos poſſit ꝛ debeat fieri
reſtitutio ip̃is pupillis l' pa/
tribꝫ ſeu dñis neſciẽtibꝫ ꝛ iui
tis de boniſ eoꝝ ad q̃s ꝑuene
rũt talit' extorta. Rñ. dicũt q̃
dã indiſticte q͛ ſic ĩ foro ꝯſcie
dũmõ nõ ĩmineat inde ꝑicu/
lũ vite ꝯſcie vl' fame ſi deꝑhẽ
deret̃ aut ſcãdalũ ſeq̃tur. pu/
ta qꝛ aliq̃s credit̃ furat⁹ fuiſ/
ſe illa qui innocẽs ẽ et hmõi.
tales eñi vt dicũt illi ñ ꝯuer/
tũt furtũ occulte illa recipiẽ
tes: cũ pecunia fructus vl' ꝑ
rapinas et fraudes habita ñ
ſint eorũ. Et rõ eſt cũ ꝑ effi/
cacẽ cauſam p̃dictoꝝ. ſ. tuto/
rum curatoꝝ ꝛ hmõi: ꝛ ꝑ int'
mediũ illoꝝ tale iniuſtũ lucꝝ
deuenerit ad man⁹ pupilloꝝ
patronoꝝ vl' patꝝ. ꝛ ad reſti
tutõem ſunt obligati iſti me
diatores iuſtũ eſſe videt̃. vt
que cauſa illorũ ĩiuſte ablata
ſunt. nũc iuſte licẽtiã habeat
illa ſatiſfacere. ne ip̃i de ꝓp̃o
ſatiſfacere teneant̃. ar. ad h̾ d̾
regu. iurꝭ. vbi dicit Chryſ.
Om̃is res ꝑ quaſcũq ꝫ cauſaſ
ꝯtrahit̃ ꝑ eaſdẽ diſſoluit̃. pro
pterea ad h̾ agendũ p̃dicti te
nent̃. ꝛ in h̾ gerũt vtilẽ curaꝫ
ſui. ꝛ illoꝝ q̃ iniuſte detinent
aliena. Alij aũt ꝑfecti⁹ ꝛ eq̃uiſ
rñdent ꝑ diſtinctõeꝫ. vicꝫ qꝛ
aut tales adhuc habent ĩ ma
nibus adminiſtrationẽ rerũ
illorũ aut non. et in primo ca
ſu pñt ꝛ debent reſtituere de
bonis illorũ ad quos perue
nit lucrũ: quod habent ꝑ̃ ma
nibus ſi nolũt remanere ipſi
obligati ad ſatiſfaciendũ de
ſuo. Et hoc ſiue occulte ſiue
manifeſte cũ ſufficienti caute
la. vt ab ip̃iſ nõ poſſit poſtea
r̃peti. Et ad h̾ vid̾ facere ra
tio p̄me opiniõis cũ reg'la il/
la. Omnis res. Si autẽ non
habẽt ampli⁹ adminiſtratõꝫ
tunc ſubdiſtinguendũ eſt. qꝛ
aut p̃dicti tutores ꝓcurato/
res et hmõi ñ poſſunt illa re
ſtituere de ſuo. puta qꝛ pau/
ꝑes ſunt aut pñt. et ſi nõ pñt

ſufficit ꝙ denuncient ꝓncipa
libꝫ ꝑ q̇bus fecerunt vſuras:
fraudes ⁊ hmõi. ſi ignorant
quõ fecerũt ꝑ eis talia illici/
ta lucra q̄ ad eos deuenerũt.
vñ ⁊ obligati ſũt ad reſtõem.
⁊ ſi nõ ſatiſfaciũt ipi ꝓncipa/
les habeãt ꝓpoſitũ ſatiſfaciẽ
di de ſuo cũ poterũt. Ad acci
piendũ aũt occulte a ꝓdictis
ad h̄ non tenenẗ: nec debent.
Et rõ eſt. q2 q̄ ad ſe excuſati
ſunt a reſtitutõe rõe impotẽ
tie. vt. xiiij. q. vi. c. ſi res. q̄ ad
illos ꝑ q̇bus feceẗ vſuras
vl̕ fraudes auferendo ab eis
occulte. ꝑ hoc nõ ꝓuideẗ ſalu
ti eoꝝ cũ remaneãt obligati
in ꝯſcia. ex quo ſciũt talia fo/
re facta: nec velint ſatiſfacere
⁊ ſic non diſſoluiẗ peccatuꝫ.
vel obligatio q̄ ad eſtimatõꝫ
eoꝝ. Sed nec p̄t q̇s a ꝓuata
ꝑſona cogi ad reſtitutõꝫ ma
le ablatoꝝ. niſi ꝑ iudicẽ eccl̕i
aſticũ vel ciuilẽ. nec videẗ bñ
poſſe excuſari a furto. cũ con
tractet reꝫ alienã inuito dño.
cum in vſura trãſferaẗ domi
niũ. ꝑ hoc etiã ſe exponit mł
tis ꝑiculis. Si autẽ taleſ me
diatores de quibꝫ dictuꝫ eſt
p̄nt reſtituere. cũ illi ad q̄ſ ex
torta ꝑuenerũt nolũt reſtitue
re q̄ principaliẗ obligantur
p̄nt petere hũiliter nõ ꝑ coa
ctõem vel fraudem a credito
ribus vſuraꝝ. vl̕ frauduꝫ re
miſſionẽ: cũ penes eos nõ re
mãſerit pecunia fenebꝛiſ. ⁊ il
li q̄ eã habueẗ remaneãt ꝓn
cipaliẗ obligati. q2 remiſſiõe
obtẽta libere ⁊ ſpõte ampli⁹
nõ tenebunẗ. ſed tm̄ ꝓncipal̕
niſi ⁊ eis fieret remiſſio. ꝙ ſi
remiſſioneꝫ facere nõ vellent
teneẗ ſatiſfacere d̄ ſuo. ⁊ tunc
vſqꝫ ad quantitatẽ ſolutã ꝑ
illis poterunt occulte accipe
de bonis eoꝝ: ſi al̕s ꝑ viã iu
dicij habere ñ poſſunt. ita tm̄
ꝙ nõ ſequaẗ ſcandalũ vl̕ ꝑi/
culũ que ſemꝑ vitanda ſunt.
Ubi autẽ mediatoꝛ talis ſic
ſatiſfecit: debꝫ ꝑ aliq̄m modũ
cautũ declarare illi q̄ ſciebat
ſe obligatũ ad illud ampliuſ
non teneri. vtputa ſi dicat ſe
non curare ab eo illa recuꝑa
re. q̄ſi ac ſi donaſſet. vel decla
rare heredibus ſuis ꝙ ñ reci
piant a tali ꝑſona aliq̄d vt de
bitum ꝑ tali cauſa. et hmõi.
Bona eniꝫ fides nõ patiẗ vt
ſemel exactũ bis exigaẗ. de re
gul̕ iuris. li. vi.

Cui fienda ſit reſtitutio.
Capitulũ V.

Wantuꝫ

ad q̄ntū.ſ.cui fienda eſt reſti tutio ſeu datio rei ablate vel al's illicite acq̄ſite. Pro fūda mēto notāda ē diſtictio quā pōit Tho.ij.ij.q.xxxij.dicēſ Triplicit' pt aliq̄d eſſe acq̄ſi/ tū. Uno mō q2 id qđ acq̄rit' illicite debet' ei a quo acq̄ſitū ꝛ extortū eſt:ꝛ ſiue nō trāſfe/ rat' dominiū illi' rei in accipi entem vt in furto ꝛ rapina. ſi ue trāſferat' vt in vſura:tñ cō petit repetitō. Scđo mō đr aliq̄d illicite acq̄ſitū.ita ꝙ il/ le q̄ illicite acq̄ſiuit:nō pt illđ retinere. nec tñ debet' illi a q̄ acq̄ſiuit.q2 ille ꝯ iuſticiā de/ dit:et ille ꝯ iuſticiā accepit. vt in ſymonia et ſimilib9.in q̄ bus ipa datio ꝛ acceptio eſt ꝯ legē. Tercio mō dicit' illici te acq̄ſitū:non ꝙ ipa acq̄ſitio ſit illicita: ſed illud ex q̄ acq̄ri tur eſt illicitū:ex quo trāſfert' dominiū.nec cōpetit repeti/ tio.vt in meretricio et hmōi: nam meretrix turpiter agit ꝛ ꝯtra legē đi fornicādo:ſ3 ipa acq̄ſitio vel datio pecunie ꝓ hmōi illicitiſ nō eſt illicita n^c ꝯtra legem dei.ꝛ ħ ꝓpe dicit' turpe lucrū. De illicitiſ ğ iſto tercio mō acq̄ſitis ꝰm tho.et Ray.pt dari elēoſyna. et pōt etiā retineri niſi ſupfluū per fraudem vl' dolū ml'ier extor ſerit.q2 illud eſſet reſtituēdū Et ad ħ ꝑtinēt lucra facta ex hiſtrionatu illicito:ex duello ex torneamēto:ex ſertiſ facti' de florib9 et aliis hmōi.q̄rū vſus eſt cōiter ad laſciuiam. ex deciis facti'.ex arte mathe matica ſeu arte diuinatoria. ex lucro negociatiōis :aduo catōis vl' medicine ī caſu nō conceſſo quo ad clericos. in his dixerūt aliq̄ nō poſſe fie ri elēoſynā.q2 vt đr Prouer. iij. Honora deū de tua ſuba Et itex. Honora deū đ tuiſ iuſtis labori9.ꝛ.xiiij.q.v.c. elēoſyna.ꝛ.i.q.i.nō eſt putā/ da. Sed ħ nō ē vex ꝰm tho. ꝛ Ray.et alios ꝯmūit'. Predi cta autē capitula allegata ħ intēdunt ꝙ non licet dare ele moſynā de male acquiſitis.q̄ ſc3 debent certis ꝑſonis reſti tui.vel ꝙ nō debet aliq̄s ali/ quod facere illicitū vt det ele moſynam. Et q̄uis q̄da3 di ſtinguant vt dicit Guil'.ꝙ in his que ꝓhibita ſunt q2 ma la.ꝛ non puniunt' a iure niſi ī famia.vt meretriciū duellū et hmōi.talia poſſunt retine ri. S3 q̄ mala ſūt q2 ꝓhibita a iure:vt torneamēta: negoci atio quo ad clericos et hmōi

τ talia nō pn̄t retineri ad vſū
ſuū ſed debēt paupib⁹ eroga
ri. Licet hec diſtictio videat̄
eſſe ꝓbabilis: tn̄ qꝛ pene ſunt
reſtringēde nō ampliāde. τ q̄
nimis emūgit elicit ſāguinē.
Bern̄. Credo ꝙ in p̄dictꝭ oī
bus caſib⁹ τ ſil'ib⁹ bonū ē et
ſalubꝛe ꝙ penitēs īducat̄ ad
erogandū paupibus. nō tn̄
cogend⁹ ad h̄. nec ſi nō velit
in h̄ eſt iudicādus nō eſſe in
ſtatu ſalutis. ſi n̄ velit hmōi
pn̄iaꝫ agere vl' accipe. ſcꝫ ꝙ
hmōi lucra paupib⁹ eroget.
niſi in caſib⁹ a iure exp̄ſſiſ. vt
in ſymonia. Et idē de eo qđ
dat̄ iudici ad coꝛrūpēdū euꝫ
τ hmōi. vt īfra dicetur. ſm̄ ḡ
Tho. Guil'. Ray. τ Inno. đ
hmōi dꝫ dari elēoſyna debi
to honeſtatis et cōſilij: nō de
bito neceſſitatis ſalutis. τ ſic
intelligit̄ illđ. xiiij. q. v. q̄ ha
betis. Non eſt ḡ illđ acceptū
ſic reſtituendū ei a q̄ acceptū
eſt. qꝛ in turpi cauſa melioꝛ ē
ꝯditio poſſidētis. ff. de ꝯdit.
ob turpem cām. De illici
te acq̄ſitis ſcđo modo: vide
licꝫ cū illud ſit acq̄ſitū nō de
betur ei a q̄ eſt ſic acq̄ſitū. nᶜ
tamen acq̄rēs p̄t ꝓ ſe retinere
Illđ p̄t τ dꝫ de neceſſitate ſa
lutis: nō ſolū de ꝯſilio τ ho
neſtate paupib⁹ erogari. τ h⁹
rō eſt ſm̄ Tho. ij. ij. q. lxij. qꝛ
ipa datio τ acceptio ē lege ꝓ
hibita. vt ī ſymonia. Quidā
tn̄ extendūt iſtū ſcđm modū
ad oīe lucꝝ in q̄ cōmittitur
peccatū in dante τ in recipiē
te. nō ſolū in ſymonia: ſꝫ etiā
in pecunia accepta ex adulte
rio. τ ꝓ vſura cum q̄s accipit
mutuū ſine cā rōnabili. pu
ta vt āpli⁹ ditet̄. τ īde ſoluit
vſurā. Illā vſurā vt dicunt
q̄ accipit retinere nō p̄t. nᶜ tn̄
ei debꝫ reddere q̄ dedit. quia
turpiter opat⁹ eſt dādo mu
tuū ei quē nouerat nō īdige
re. Sed Tho. non dicit h̄. ſꝫ
cū datio eſt ꝯtra legē. ī dicto
autē caſu datio pecunie pꝛo
mutuo nō eſt pctm̄. ſed acci
pere illo mō vſurario mutuū
eſt peccatū. qꝛ dat illi occaſi
oneꝫ mali. Unde licꝫ peccet
moꝛtaliter ſic mutuū accipiē
do: debꝫ tn̄ potius reddere il
li a q̄ accepit q̄ꝫ paupib⁹ ero
gare: niſi vbi n̄ inueniret̄ ille a
quo accepit. vl' etiā ſi vellꝫ il
lam vſurā reddere nō vſura
rio: ſꝫ hiſ a q̄b⁹ extoꝛſit ipe v
ſurari⁹ vſuras ꝓ eo ſatiſfaciē
do ꝓ illa pte. τ tūc debꝫ vſu
rario ſignificare ne iterꝝ illi re
ſtituat. et pꝛecipue debꝫ hoc

facere cũ licentia epi. vt ſi di/ctus vſurari⁹ vellet ab eo re petere: eps cogat illũ deſiſte re a repetitõne. ꝛ ex quo vtili ter geſtũ eſt negociũ ratũ ha bere debꝫ. non tñ tenet ad h ſcꝫ inq̄rere ł dare his q̄bꝫ de/bitor eſt vſurari⁹. ſed ſufficit ꝙ rſtituat a quo accepit. pau peribus autẽ erogare nõ dꝫ. cũ nouit eũ a q̄ accepit. ꝛ põt ei dare. quod expſſe oſtendit Aug⁹. dicens. Nolite facere elemoſynas de fenore ꝛ vſurꝭ xiiij. q. v. nã cũ dat paupibꝫ quod debet certe pſone nõ li berat a reſtitutõis obligatõe ad illã pſonã. vt habet extra de homici. c. ſicut dignũ. cir/ca fi. Sed in ſymonia ipa da tio et acceptio pecunie eſt ꝓ/hibita. Unde dicit. i. q. i. ca. anathema danti anathema ꝛ accipiẽti. nec ſibi retinere va let nec illi reddere q̄ dedit. ſꝫ debꝫ d neceſſitate ſalutꝭ pau/pibus erogare ſi pt: vel illi ec cleſie in cui⁹ iniuriã data eſt pecunia applicari vł alit pro uideri. put habes i. ij. pte ſũ. ti. i. c. i. Similiter in iudicio ꝓhibitũ eſt iudici vł aſſeſſori cũ habẽt certũ ſalariũ accipe aliquid a partibꝫ p iudicãdo vł nõ iudicãdo: vel iudican/do bñ vł male. et teſti eſt ꝓhi bitũ accipe p teſtimonio ferẽ do. Unde aug⁹. Ideo nõ de bet vendere iudex iuſtũ iudi ciũ. aut teſtꝭ verũ teſtimoniũ. quia vendit aduocat⁹ iuſtuꝫ patrociniũ: ꝛ iuriſcõſult⁹ ve rum ꝯſiliũ. Illi enĩ ĩter vtrã ꝗ partẽ ad examẽ adhibent. iſti ex vna pte ꝯſiſtũt. xiiij. q. v. c. non ſane. Quod g̃ recipit iudex ꝓ hmõi vel teſtis ꝓ ſe retinere nõ poteſt. ſꝫ debꝫ re ſtitui illi q̄ dedit: ſi iuſte dᷓit puta vt iuſte iudicaret inten dens redimere quodãmõ ve xationẽ ſuam. Unde Aug⁹ in dicto. c. nõ ſane. Ille ſolet male ſibi ablatã pecuniã re/petere qui iuſtũ iudiciũ emit quoniã venale eſſe nõ debu/it. Sed ſi pecunia data fuit iudici ad eum corrũpenduꝫ. vel teſti ad falſũ teſtimoniuꝫ dicenduꝫ. vel alicui ad falſo accuſandũ. vł aduocato ad ĩ iuſte aduocandũ: illi datori reddi nõ dꝫ. q2 turpiter dᷓit nec ſibi retinere dꝫ. ſꝫ paupi bus elargiri. vł illi in cui⁹ in iuriã data ẽ. et pcipue ſi ex h amiſiſſet iuſtã cauſam. habẽ tur hec in dicto ca. non ſane. prout ibi notat Johan. an. ꝛ Archi. ꝛ. xi. q. iij. c. qui recte.

ꝛ Inno. extra de immuni. ec cle. q2 pleriq3. Ray. et Hoſti. in ſū. Sil'r inferiores officiales vt nūcij miſſi ꝛ hmōi ſi aliq̄d extorq̄nt ꝑ improbitatē vt denariū paruū et hmōi: tenentur paupibus erogare. et hoc vbi certū ſalariū recipiunt. vt dicit glo. in. c. nō ſane Nā cū ſalariū ſufficiēſ recipiunt. ſi qua extorquēt debent reſtituere ſi eſt q̄d notabile. ꝛ idem videt' dicendū de notarijs: camerarijs ꝛ hmōi qui officio ſuo exigūt aliq̄d a ꝑſonis. Si ei habēt ſufficiēs ſalariū tenēt' ad reſtōez eoruz q̄ accipiūt: nec vid2 excuſare ꝯſuetudo cū ſit irrōnabil'. ar. xxiij. q. i. c. militare. vl' paupibus erogare: ſi de facili n̄ p̄t inueniri. Si v̄o ſalariū non haberēt vel non ſufficiēs credo qꝫ ꝯſuetudo excuſaret. q2 nemo cogit' ſuis ſtipēdijſ militare. ar. inſuꝑ de his q̄ accipiūt pecuniā ab accuſatiſ vl' incarceratis anteq̄3 ꝓferat' ſētentia ꝯ eos vt intercedant ꝓ eis et liberent'. Sciendū qꝫ ſi accuſati vel incarcerati ſūt culpabiles. vn̄ ꝛ merito ꝯdēnandi. illā pecuniā nec reddere debēt datoribꝰ. q2 turpit' dederūt nec ſibi retinere pn̄t. q2 turpiter acceperūt impediētes iuſticiā. ſed debēt paupibꝰ erogari. ar. xiiij. q. v. q̄ habetis. Si v̄o ſūt inocētes et ad redimēdā ſuā vexatiōz dederūt et ꝓcurādā ſui liberationē. ſi interceſſores eoꝝ ſunt officiales ſalariati. al's pecuniā ꝓ h̄ receptā reddere d̄bēt vel paupibꝰ erogare. niſi data fuiſſet ꝑ modū doni ꝛ liberalitatiſ. ꝛ p̄cipue poſt liberatiōem. q2 tūc retineri poſſet. ar. i. q. ij. c. ſicut ep̄m. et ſil'r ſi interceſſores nō ſunt officiales ſalariati ſ3 p̄uate pſone laborādo ꝓ hmōi iuſta liberatōe iuſte faciūt. ꝛ q̄d eis dat' iuſte retinere valēt. Itē d̄ pecunia data ꝓ adulterio ꝯmiſſo vl' cōmittendo. q̄3uis q̄dā dicant qꝫ deb3 dari nō ei qui dedit. nec ſibi retineri. ſed ei dari in cuiꝰ iniuriā data ē. ſ. marito. ſi vxor eius cōmiſit adulteriū: ex quo pecuniā habuit videt' qꝫ potius debeat paupibꝰ erogari. niſi ille maritus eſſet pauꝑ. q2 ꝓpt' pauꝑtatē poſſet etiam ꝯfeſſor ipi ml'ieri tāq̄3 paupi dimittere. Et ſil'r d̄ viro ꝯmittēte adulteriū q̄ ad vxorē caſte viuētē. ꝛ vid2 eē i hmōi q̄ſi idē iuſ ſicut ꝛ i turpi lucro. vt i mere-

tricio.qđ etiã põt retineri ſic acq̃ſitũ: niſi q̄ leges ꝓhibẽt adulteria et puniũt .nõ autẽ ſimplicẽ fornicatõem ⁊ mere tricia. Nihilominꝰ de pecu/nia data ꝑ adulterio nil statu unt.ſicut de pecunia ſymoni aca.et aliis hmõi. vnde pau peribꝫ erogari potiꝰ inducẽ/di ſunt.xiiij.q.v.c.non ſane.

De acq̃ſitis ꝑ ludos fortu/ne extra illos caſus ĩ q̃bꝫ dꝫ acq̃ſitum ꝑ hmõi reſtitui:de bent paupibꝫ erogari. q̃nq̃ꝫ etiã poſſꝫ ſibi retinere. Sed đ H.š.e.li.ti.i. De illicite ac q̃ſitis ꝑmo mõ.i.cũ debeṫ il/lud acq̃ſitũ ei a q̃ acq̃ſituꝫ ẽ. vt in furto: rapina: vſura: et hmõi: regula ẽ q̄ hmõi ſunt reſtituẽda ſpoliatis: ſiue ſint dñi illaꝝ reꝝ.ſiue ad eos ſpe ctet dũmodo ꝯſtat rẽ nõ fuiſ ſe ablatã.vt accidit ĩ pignore depoſito cõmodato: ⁊ hmõi. licꝫ eni tꝫes q̃ hñt pig͛a đpo ſita et hmõi non ſint dñi illa rum reꝝ.tñ ex honeſta cauſa illa tenẽt.iõ his debẽt r̄ſtitui talia ablata nõ dñis iꝑarum reꝝ.⁊ ſic intelligo illđ.iij.q.i. c. reintegrãda ſunt oĩa ſpoli atis.extra de reſti.ſpoli.per totũ. Si aũt res ablata ẽ ab eo q̃ iniuſte habuerat.puta ꝑ furtũ vꝫ ꝑ rapinã .reſtituẽda eſt dño illiꝰ rei:nõ illi furato/ri.q̃uis antẽ malefaceret taꝫ reſtituẽdo furatoria a q̃ ipſe acceꝑat. et nõ dño rei ipius quẽ nouit. tñ ſm Uber. libe ratuſ eſt ab obligatõe reſtitu tõis. q꞉ repoſuit rẽ in ꝓſtinũ ſtatũ et gradũ. Quidã tñ di/cũt q̄ illud qđ acq̃riṫ ex vſu/ra mentali tm̃:non dꝫ illi re/ſtitui q̃ dedit. q꞉ a ſe volunta rie abdicauit. nec tñ ſibi de/bet retinere.q꞉ ꝯ legẽ accepit extra de vſu.ca.ꝯſuluit.ſꝫ dꝫ paupibꝫ erogari.ar.c. ſic di/gnũ.extra de homi. de vſuris c.tũ tu. Sed iſta iura ĩducta videnṫ eſſe cõtra talẽ opinio/nẽ.nã ibi dꝛ q̄ debent ablata reſtitui eis q̃ꝝ fuerũt ſi reꝑiũ tur.vꝫ eoꝝ heredibꝫ .nec ali/qđ ius nᶜ aliq̃s doctor ſolẽ/nit facit iſtã diſtinctõeꝫ inter vſurã mẽtalẽ et pactõnalem vt prima debeat reſtitui ei q̃ dedit.ſcđa aũt nõ ſꝫ paupibꝫ erogari. Sed ſicut ĩdiſtincte dicit Augꝰ de acceptꝭ ꝑ fur/tũ et rapinã q̄ debẽt reſtitui: nõ dari paupibꝫ ſic inquiens Qui cõtra ius ſocietatis hu mane: furtis: rapinis: inuaſi onibꝫ: oppreſſionibꝫ aliq̃ ab/ſtulerũt reddenda potius q̃

donanda cenſem⁹.exēplo za/
chei.xiiij.q.v.c.nõ ſane. ita ꝛ
indiſtincte dicit idē de vſuris.
Nolite elemoſynas facere de
vſuris.q.ead.q̃ſi dicat. hᶜ red
denda ſunt non paupibꝫ dan
da.cũ.ſ.inueniunt̄ q̇ dederũt
ipas vſuras. Et cũ dꝛ ꝙ qui
dedit vſuras voluntarie illd
a ſe abdicauit. Rñ.ꝙ ſi dedit
ex liberalitate et ꝑ modũ do
ni verũ eſſet.ꝛ tũc recipiēs h
ſciens nõ tenet̄ reſtituere nec
paupibus dare. Sꝫ ſi dedit
rõe mutui pͥncipal̄r nõ abdi
cauit illud volũtarie: ſupple
ſed ꝯditionate.ne mutuās re
putaret ſe grauatũ: ꝛ iſtũ ingꝫ
tum.ꝛ ſic alia vice non inue/
niret mutuũ.ꝛ iõ ſibi dꝫ reſti
tui vſura. Si aũt nil accepit
vltra ſortē:ꝗuis h nõ inten/
deret.i nullo tenet̄ nec illi nᶜ
paupibus. Pro hmõi au
tem maiori declaratõe ſcien/
duꝫ ꝙ in re que debꝫ reſtitui
ſe aliq̇s tripliciter põt habe/
re.qꝛ aut ē ver⁹ dñs. aut he/
res ei⁹.aut ſolũ eſt diſpēſatoꝛ
circa ipam rē.et in pͥmo caſu
cũ ſcꝫ eſt ver⁹ dñs rei ablate
dꝫ ſibi reſtitui ſi pt.iij.q.i.c.
reintegrãda.et fere ꝑ totam
queſtionē. Et h niſi iuſto bel
lo vel iuſto edicto impiali vl'
eccl'iaſtico ille cui res ſubla/
ta eſt ꝑuaret̄ iure rehabendi
ſimpliciter:vel ad tpus.nam
cũ ꝯtigeret h.puta qꝛ tãqꝫ he
retic⁹ ꝯdemnat⁹ ē dñs rei.vl'
de crimīe leſe maieſtatis conui
ctus.in q̇bꝫ caſibꝫ oĩa ꝯfiſcã/
tur poſt ſniam ſuꝑ hoc nõ ſi/
bi ſꝫ fiſco dbēt oĩa ſua appli
cari.extra de here.c.excõmu
nicam⁹. Inſuꝑ ſi dñs rei ab/
late nõ hꝫ adminiſtratiõꝫ bo
noꝝ ſuoꝝ: vt pupill⁹:debꝫ il
lud reddi tutori vel curatori
In ſcdo vo caſu. ſ.cũ legiti⁹
heres ē ſibi debēt ablata re/
ſtitui.ſꝫ cũ tali diſtinctõe ſm
Ray.qꝛ ſi heredes ſũt pl'es
vnicuiqꝫ ſm ꝓportõnes ſue
hereditarie ptis reſtituēduꝫ
ē. Si autē heres in aliq̇ det/
minata q̃ntitate ꝯſtitutus ſit
puta in capitulo vl' domo et
non plus.tũc reſtitutio non
fiet heredi.ſed illi vel illis q̇/
bus teſtatoꝛ ꝯmiſit diſpenſa
tiõem bonoꝝ ſuoꝝ. Si vo
defunct⁹ i morte ſua oĩa bõa
ſua legauit paupibus et pijs
locis q̇bꝫ illa legata ſunt acq̇
rit̄ ius in bonis defuncti pñ/
tibus et futuris. vñ ꝛ eis dꝫ
reſtitui. In tcio caſu.ſ.cũ eſt
diſpēſatoꝛ reꝝ:vt epi et alij p
lati eccl'iarũ:ꝛ gubernatores

hoſpitaliū ē diſtinguēdū .qꝛ cū dāt aliq̄ alijs: aut dāt d̄ rebus ſuiſ ꝓprijs .puta pr̄imonialibꝫ vel ꝑ induſtriā acq̄ſitiſ.ſicut ſcp̄ture docēne ꝛ huiuſmodi.ꝛ de hm̄oi dādo q̄buſcūqꝫ etiā mal' vt meretricibꝫ ꝛ hiſtriōibꝫ q̄s uis g̃uiter peccent.vt illud.lxxxviij.di. c.donare.tn̄ non tenēt ad reſtitutōem. nec illi q̄ hm̄oi recipiūt ab eiſ ſm̄ Ray.ꝛ guil'. aut dant de fructibꝫ eccl'iaꝝ ſuarum et locoꝝ pioꝝ ad mēſam eoꝝ ſeu vſuꝫ ſpecial'r deputatis. ꝛ tūc etiā male vtendo ꝛ dādo male faciūt .nō tn̄ tenent ad reſtitutōeꝫ ipi: nec q̄ recipiunt ab eis:niſi reciperent ꝑ extorſiones fraudeſ ꝛ violentiaſ ꝛ hm̄oi:tūc tenerētur.ꝛh̄ ſm̄ tho.ij.ij.q.clxxxv ꝛ ſm̄ Guil'. Aut dāt de boniſ eccl'ie deputatis ad cultū diuinū.vl' capitulo diſtribuendiſ.aut paupibꝫ erogādiſ ſpecialiter.vl' cū etiā multiplici ter ꝯmittunt diſpenſatōi ſue ſine diſtinctōe ſibi deputato rū ad vitā ab alijs .et tunc ſi dant cā neceſſitatſ ſeu eleōſyne bn̄ faciūt.nec ipi tenentur nec q̄ recipiūt ad reſtituēduꝫ niſi darēt de his q̄ ſunt diſtī cte deputata clericis.qꝛ tunc tenent eis de eo qd̄ abſtulit ab eis.qꝛ nō dāda ē elemoſyna de alieno.xiiij.q.v.c.necꝫ. Si dāt ꝑſonis honeſtſ ꝓ patrocinio ꝛ labore quē ipēdūt ecclījs etiā laudabil'r faciūt ſm̄ q̄titatē laboriſ ꝛ īduſtrie Eccl'iaſticſ ei vtilitatibꝫ ſuiētes eccl'iaſtica optꝫ remūeratōe gaudere.xij.q.ij .c.q̄cūqꝫ: Nec ꝯ p̄lati dātes nec recipientes ꝓ hm̄oi tenēt ī aliq̄ r̄ſtituere. Sꝫ ſi dāt rōe ꝑentele cū tn̄ nō indigeāt. vl' cā fauoris hūani erga p̄cipes non faceret ad redimendā vexationem quo ad tyrānos ꝛ ſileſ. vel dant cauſa turpitudinis vt meretricibus et hm̄oi. tenentur ad reſtituendum que ſic male dederūt. nō quidem de bonis eccleſie .ſed de bonis patrimonialibꝫ ſi habēt. vel per induſtriā acquiſitis. Illi etiam qui ſic talia q̄ alijſ debebantur male accipiūt:tenentur reſtituere:niſi ipe qui dedit ſatiſfeciſſet. Tho. vbi ſupra.debent auteꝫ dare vel ſucceſſori eius qui dedit.vl' ī vtilitatem eccleſie cōuertere cū licentia ſupioris:vel pauperibus erogare: ſi illa pauperibꝫ debebant. Qui aūt recipiūt a religioſis ꝓpt' iiuſtā

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu Uniw. im. A. Mickiewicza

cauſam. vel ſine licẽtia ſupio ris debent reſtituere p̃lato ip ſius monaſterij. vl' ↄuẽt⁹. vel al's in vtilitatẽ mõaſterij cõ/ uertere vl' expendere. p̃cipue ſi ip̃e p̃lat⁹ fuit q̃ male dedit. In om̃i aũt caſu ex ſup̃dict̃ debꝫ fieri ita ꝙ pctm̃ qđ ẽ oc cultũ nõ manifeſtet. ⁊ ita ꝙ ñ ſequat mai⁹ ſcãdalũ. ar. diſt. xiij. c. duo. Qui autẽ tenẽtur alicui eccl'ie l' loco pio debẽt illđ dare gubernatori ſeu re ctori ei⁹ loci: niſi ille rector ñ h̃ret iuſtũ titulũ ſꝫ vſurpatũ vel ꝓbabilit' credat' male vſu rũ. tunc em̃ poſſet ĩ vtilitateꝫ illi⁹ loci cõuerti vl' ſucceſſori reſeruare.

Cur fienda ſit reſtitucio Capitulũ VI.

Quantũ ad ſextũ. ſ. cur ſit fiẽda reſtõ. Ad h̃ btũs Tho. ij. ij. q. lxij. aſſigt rõeꝫ. vicꝫ q꞉ reſtitutio ẽ act⁹ iuſticie. ad iuſticiã aũt h̃ndaꝫ ⁊ exercendã q̃libꝫ tenet'. Con ſiſtit aũt iuſticia in q̃dã eq̃li/ tate q̃ tollit' p̱ vſurpatõem et detentõem aliene rei. ⁊ repari nõ p̃t niſi p̱ iteratã dationeꝫ. ſeu p̱ aſſignationẽ rei ei cuiuſ erat ſi p̃t. ⁊ ideo tenet' reſtitu ere. Sꝫ nota ꝙ ſicut q̃libꝫ q̃ ẽ ſui iuris p̃t donare rẽ ſuam ita p̃t etiã remittere rẽ ſibi de bitam g̃tis et relaxare ſuo de bitori. q̃ remiſſio ſiue dona/ tio libere facta ſine fraude et coactõe poſtq̃ꝫ facta ẽ p̱ peni tẽtiã ñ p̃t r̃uocari. vt dic̃ Ra ymũ. ar. vij. q. i. c. q̃ꝫ pic'oſũ. Sꝫ ſciẽdũ ꝙ illi q̃ ponũt ſe ĩ manibꝫ creditoꝝ ꝓmittendo ſeu offerẽdo ſe ad daudũ qđ peterẽt. rogãtes tñ ꝙ totũ vl' p̱tẽ dimittãt: ſꝫ nõ intẽdunt reſtituere. imo ſperãt ꝙ ꝑ ni/ hilo vl' modico q̃etabũt'. al's nõ ſe ponerẽt in manibꝫ eoꝝ a pctõ q̃deꝫ rapĩne vſure ſeu alteri⁹ male vſurpatõis non ſunt abſoluti. q꞉ pctm̃ p̱ pe/ nitentiã et confeſſiõeꝫ dimit/ tit' quã illi h̃e ñ h̃nt. Sꝫ vtꝝ abſoluti ſint a debito ſeu ob ligatõe reſtituẽdi. diſtinguen dum eſt ſm̃ Egidiũ ĩ q̃libꝫ. q꞉ ſi creditor ꝓpria volũtate ⁊ liberalitate dimiſit ⁊ dona uit nõ curãs ꝙ debitor intẽ/ deret nõ tenet' ip̃e đbitor am pli⁹ reſtituere: ſi h̃ ei clare cõ ſtat. Sec⁹ aũt ſi creditor đce ptus vl' coactus vl' deſpat⁹. id ẽ ꝙ nunq̃ꝫ ſperabat ſe illđ debitũ ab eo poſſe h̃re vl' nõ poſſe h̃re totũ. ⁊ iđ poti⁹ vo/

luit hr̄e pt̄e ꝙ nihil dubitās
ne nihil hr̄et ſi totū vellʒ hr̄e
Talis eni remiſſio nō valʒ.⁊
adhuc obligat̄ ad reſtituēdū
Sed q̄2 hec mat̄ia eſt mlt̄uʒ
vtilis ⁊ neceſſaria ſciri.⁊ i fre
q̄nti practica.iō ſerioſiꝰ ⁊ ple
niꝰ tractāda.et q̄d ſentiāt do
ctores in h̄ referēdū. Cū ĝ q̄
rit̄ vtꝝ vſurario vl̄ cuilibʒ al
teri q̄ hʒ aliena ſufficiat in fo
ro ꝯſciētie remiſſio ſibi facta
ab his a q̄bꝫ extorſit vſuras:
vl̄ alia male ablata.vl̄ ab he
redibꝫ eoꝝ ſi illi n̄ viuūt. Rn̄
det̄ diuerſimode a diuerſ̄.vt
in.§.ſeq̄ntibꝫ. Girar. de ſenis
aſſerit ꝙ habenſ male ablata
niſi reddat aut ſufficiētē faci
at cautionē non p̄t liberari a
ſua obligatiōe p aliū moduʒ
cū pōt alīq̄ modo reſtituere.
nec enī p̄t debitū deobligari.
Et p̄mo nec p viam remiſſio
nis. Scd̄o nec p viā ſatiſfa/
ctōis. Tercio nec p viā libe/
ratōis. Quarto nᶜ p viā trāſ
latōiſ. Quīto nec p viā dona
tōis. Sexto nᶜ p viā renūci
atōis. Septimo nec p viā cō
ueniētie ⁊ diſcretōis. Indu/
cit ad h̄ has rōes q̄ nō videt̄
multū vrgere. ſʒ ſine multa
difficultate ſolui poſſunt p
eos q̄ tenent ꝙ abſq; actuali
reſtitutiōe p̄t tolli obligatio
male ablatoꝝ ab eo cui obli
gat̄ p quēlibet hoꝝ modoꝝ.
dūmodo nil fiat in fraudē vl̄
p metū vl̄ p deſpatōeʒ.ſ.non
rehabēdi.ſʒ libere ſpōte gt̄is
⁊ ſcient̄. Si eī fraudulent̄ vl̄
coacte hmōi fieret tal̄ deobli
gatio locū hʒ qd̄ dic̄ ⁊ n̄ alit̄.
Q, nō poſſit tolli tal̄ obliga
tio p viam remiſſiōis niſi re
ſtituat̄:pbat ſic. Nullus ē ca
pax remiſſiōis niſi a pctō pꝰ
deſiſtat. ſʒ habēs rē male ab
latā ꝙdiu remanet obligatꝰ
ad reddendū nō d̄2 d̄ſiſtere a
pctō.ergo nō ē capax remiſſi
onis.⁊ p ꝯn̄s obligatio illa
tolli nō p̄t p viam remiſſiōiſ.
Ad qd̄ facit regula Pctm̄.d̄
regu.iurſ.li.vi. Reſtitutō enī
p quā obligatio tollit̄ eſt pre
uia remiſſioni.vnde nō videt̄
remiſſio fieri niſi p reſtitutō/
nem tollatur prius obligatō
Sed ad h̄ rn̄det.maior p̄t in
telligi duplr̄. Uno mō vt in
telligatur de remiſſiōe debiti
rei ablate.⁊ ſic videt̄ falſa. nā
po teſt alicui remitti debituʒ
ſi vult creditor libere ⁊ ſpon
te.ꝙuis ille debitor non in/
tendat dare. et non ſibi am/
plius obligatur ſm Egidiū
Secūdo modo vt intelligatſ

de remiſſione peccati: ⁊ tunc ē ūa maior: ⁊ minor falſa. naꝫ habēs male ablata ſi nō pōt reſtituere vllo modo remanꝫ obligatus ad reſtitutōem cū poterit. extra de ſolut. c. odo ardus. ⁊ tñ deſiſtit a peccato ſi penitet et ꝓponit reſtitu e re in futurū. Sed ſi pt reſti tuere ſꝫ male. ⁊ h̄ intēdit face re ſi creditor nō remittat. tal' etiā adhuc remanet obligat⁹ ad reſtituendū. et tñ deſiſtit a pctō penitēdo. Et qꝺ pēdet ex regl'a Augu. peccatū. q̄ re ſtitutio ē ꝑuia remiſſiōis. ve rum ē de reſtitutōe nō ſolum actuali ſꝫ etiā mētali: et in ꝓ poſito ⁊ in eq̄ualēti. Q, non tollat̄ ꝑ viā ſatiſfactōis ꝓbat ſic. Satiſfacere ē pctōꝝ cās excidere: et eoꝝ ſuggeſtiōib⁹ aditū nō indulgere. de pe. di. iij. circa princi. Cū g̊ ablatio ⁊ detētio rei. ſ. peccati ſit per oppoſitū ſuū. ſ. reſtōem. igit̄ niſi reſtituat̄ nō videt̄ poſſe ſatiſfacere q̄ntūcūq₃ acceptet creditor. Inſup cū ꝑ ſatiſfa ctōem nō ſolū reparet̄ amici cia ſed etiā eq̄litas iuſticie q̄ ablata erant ꝑ vſurpationeꝫ ⁊ detentionē alienoꝝ niſi tol latur cauſa iniuſticie ⁊ ineq̄li tatis q̄ ſit ꝑ reſtitutōneꝫ ſub tractorū dū creditori reddit̄ qꝺ minus hēbat q̄꜕ debebat ab ipo vſurpatore q̄ pl⁹ ha bebat q̄꜕ debebat nō repabit̄ iuſticie eq̄litaſ. ⁊ ſic nō fiet ſa tiſfactio niſi reddat ablata. Satiſfactio ei fieri dꝫ ꝑ ipm debitorē q̄ violauit iuſticiaꝫ vſurpādo aliena. nō ꝑ credi torē. Ad h̄ rñderi pt q̄ vtiq₃ peccati cā excidi nō pt niſi ꝑ reſtitutōeꝫ. ſed reſtitutio non ſolū fieri pōt actu ſꝫ etiā mē te ⁊ ꝓpoſito. al's q̄ nō pt reſti tuere cū nil habeat: ſeq̄ret̄ q̄ nō poſſꝫ ſatiſfacere ꝓ peccat' qꝺ ē falſū. Sil'r etiā eq̄litas iuſticie repari pt nō ſolū per actualē reſtōeꝫ. ſed etiā ꝑ ali um modum. per quem credi tor vl' iniuriā paſſuſ reputat ſibi ſatiſfactū. Fit quoq₃ in hmōi remiſſiōe ſatiſfactio ꝑ debitoreꝫ qui violauit iuſti ciā dum habꝫ animū paratū ⁊ ſe offert ad reſtituēdū ſi nō remittit. Tercio ꝓbat q̄ non tollatur ꝑ viam liberatōnis ſic. Chryſo. dicit extra de re gu. iur. c. Ois res ꝑ q̄ſcunq₃ cauſas naſcit̄ ꝑ eaſdē diſſol uitur. Sed obligatio tal' in iuſti detentoris naſcit̄ ꝑ ſolā eius deprauatā voluntatē. ſ. rapiēdo vel tenendo vl' deti

nendo rem alienã.ğ diſſolui
nõ poterit niſi ꝑ voluntatẽ
ſcʒ rectificatã.ſ.in reſtituẽdo
ablata.⁊ ſic videt̃ ꝙ nõ ſuffi/
ciat voluntas eiꝰ cui fieri dʒ
reſtitutio ad tollẽdũ obliga/
tionẽ cũ nõ fuerit cã ipiꝰ. Ad
qđ rñderi pt ꝙ volũtas deꝑ/
uata vſurpatõnis rectificari
põt nõ ſolũ ꝑ actualẽ reſtitu
tõem ſed ꝑ intentõeʒ volũta
riã reſtituẽdi ſi ille ſpõte no/
luerit remittere.⁊ ſic nõ ſolũ
volũtas creditoris ſʒ ⁊ debi/
toris volũtas q̃ fuit cã obli/
gatõis cõcurrit ad liberãdũ
obligatorẽ dũ ſe offert ad ſa/
tiſfaciẽdũ creditori ad placi
tũ. Quãtũ ad q̃rtũ.ſ.ꝑ viaʒ
trãſlatõis ⁊ acq̃ſitõis domi/
niĳ ꝓbat ꝙ nõ poſſit tolli ob/
ligatio ſic. Preſuppoſito ꝙ ĩ
vſura nõ trãſferat̃ dominiuʒ
ſm q̃ſdã tunc aſſumit̃ tal' re/
gula. Nullꝰ pt in re detinẽda
iniuſtꝰ titulꝰ aduenire niſi pꝰ
iuſtus auferat̃ titulus.nã in/
iuſtus titulus auferri nõ pt
abſqʒ h̃ ꝙ iuſtꝰ titulꝰ acq̃rat̃:
⁊ ecõuerſo.⁊ idcirco erit alia
actio ꝑ quã iniuſtꝰ titulꝰ tol
litur et ꝑ quã iuſtꝰ titulꝰ acq̃
ritur. Nullꝰ ğ aduenire pote
rit iuſtꝰ titulꝰ ꝑ aliq̃m actõeʒ
niſi ei auferat̃ iniuſtꝰ titulus
ꝑ aliam actõem. Sʒ illiſ qui
acq̃runt dominiũ ĩ re detinẽ
da aduenit iuſtꝰ titulꝰ ꝑ do/
miniĳ acq̃ſitõem.ğ ſi pꝰus ha
buit ĩiuſtũ titulũ ꝑ rei aliene
vſurpatõeʒ ⁊ detẽtõeʒ:oꝑtet
ꝙ dictꝰ titulꝰ iniuſtꝰ auferat̃
ꝑ eiuſdẽ rei reſtõem aut dñĳ
acq̃ſitõeʒ.⁊ ſic nõ ẽ capax do
miniĳ ante reſtõeʒ.⁊ m'to foꝛ
tiꝰ in furtis ⁊ rapinis.ĩ q̃buſ
ſm oẽs non trãſfert̃ dñium.
Sʒ ad h̃ rñdet̃ ꝙ ad hoc vt
dictũ ẽ reſtitutõ ꝑ quã aufer
tur iniuſtꝰ titulꝰ in foro ꝯſciẽ
tie fieri põt non ſolũ manua/
liter ſed etiã mentaliter:duʒ
.ſ.ẽ paratꝰ reddere realiter ſi
nõ vult dimittere.⁊ ſic abla/
to iniuſto titulo ꝑ ſpontaneã
⁊ liberã remiſſionẽ credito/
ris acquirit̃ dominiũ. Quã
tum ad quintũ ꝙ non poſſit
tolli ꝑ viam donatiõis ꝓbat
ſic ꝑ has ꝓpoſitões. Jlle cui
reſtitutio fieri debet donare
non põt prius q̃ʒ ſit reſtitutꝰ
⁊ ipe iniuſte detinens aliena
anteq̃ʒ reſtituat ablata certi/
ficari nõ pt de tali donatõne
vtrũ ſit vera donatio. pᵐaʒ
ſic ꝓbat. Donatio niſi ſit libe
ra ñ ẽ donatio ṽa.ff.đ adimẽ.
lega.l.rem legatam. Jſte au/
tẽq̃ talit̃ donat.ſcʒ anteq̃ʒ ſit.

reſtitutus non libere donat: q2 nõ libere illud hab3. cũ ñ actualiter habeat. Et ſi dicatur ꝙ libere reſtituẽdꝰ pt hr̃e ꝛ ꝑ ↄñs libere pt donare. q2 detentoꝛ bonoꝝ ſuoꝝ ꝑatus ē reddere. Tal' inſtãtia nihil val3: quia reſtituẽdꝰ certificari ñ pt ꝙ tal' habẽs ſua male ablata ſit ꝑatus ad ea reſtituẽda. niſi ea ſtatim cũ pt reddat. vl' ꝓ eis reddẽdis ſufficientẽ cautõem faciat. qđ ꝑtinet ad ſcđam ꝑpoſitõe3. Nã ꝛ ſi videant̃ aliq̃ ſigna q̃b ſe paratũ ad ſatiſfaciẽdũ oſtendat nõ ꝓbat̃ eſſe ſufficiẽtia cũ illis vti poſſit. ita ille q̃ ñ habet intentiõem reſtituẽdi ſic ille qui hab3. ꝛ talis alienoꝝ detentoꝛ iniuſtꝰ cui donatio fit ante reſtitutõe3: nõ pt eam vt verã donatõe3 acceptare l' accipe cũ bona ↄſciẽtia. Ad quod rñdet̃ ꝙ donari pñt nõ ſolũ res habite: ſ3 etiã iura et actões et q̃ ſperãt̃ hr̃i. nec ꝓpterea pt dici ꝙ nõ ſit donatio libera. q2 res actu nõ habetur. Et cũ h negociũ agat̃ ꝛ diſcutiat̃ ſ'm foꝝ ↄſcie vbi credendũ eſt cuilib3 ꝓ ſe ꝛ cõtra ſe. Et nẽo ſit arbitrãdꝰ imemoꝛ ꝓpe ſalutis. vt dr̃. i q. vij. ſancimꝰ. ex quo đbitoꝛ offert ſe paratũ ad reſtituendu3 ſi vult rogat tñ vt donet non coactus nõ deceptꝰ: ſed ſpontaneꝰ pt ſibi ꝑſuadere et credere libere donaſſe. pꝛecipue cũ non egeat multũ. nec enĩ pſumit̃ de facili q̃s ꝓijcere ſua ꝛ donare Quãtũ ad ſextũ ꝙ nõ poſſit tolli ꝑ via3 renũciatiõis ꝓbat ſic. vbi renunciatio nõ hab3 locũ: obligatio tolli nõ pt ꝑ viã renunciatõnis. ſed anteq̃3 fiat male ablatoꝝ reſtitutio: nõ pt ille cui reſtitutio fieri deb3 renũciare. ergo nõ pt tolli obligatio detinẽtis aliena iniuſte ꝑ viam renunciatiõis. Maioꝛ eſt nota. minoꝛ ꝓbat̃: nam renunciatio illa que fit a ſpoliato anteq̃3 reſtituat̃ ipa decernitur eſſe nulla. ſicut pat3. iij. q. i. c. epiſcopis. et extra de reſtitu. ſpoli. c. ſollicite. ꝛ h ideo quia pſumit̃ non libere fieri. q2 non eſt veriſil'e ꝙ ſpõte iuri ſuo renũciauerit q̃ renũciat ſpoliatus. Sic in ꝑpoſito videt̃ dicendu3 ꝙ creditoꝛ renunciãs nõ reſtitutuſ ñ vidꝛ ſpõte renũciare ſ3 vt coactꝰ ꝛ hmõi. Ad qđ rñdetur ꝙ ea q̃ ↄtinent̃ i dict' capitul' hñt locũ i foꝛo ↄtẽtioſo vbi ꝓcedit̃ ꝑ pſũptione3. ſ3 in foꝛo ↄſcie

etiã ſpoliatus põt renũciare iuri ſuo vt in ꝑpoſito. ꝑterea eoipo ꝙ offert ſe ad reſtitutõnem ſi vult iã reueſtit ꝛ reſtituit eũ iuri ſuo. Quãtũ ad ſeptimũ ꝙ nõ poſſit tolli per viã ↄueniẽtie ꝛ diſcretõis ꝓbat ſic. Suppoſito dicto regule. pctm̃. li. vi. Obligatio illa q̃ iniuſt⁹ detẽtor alienoꝝ eſt obligat⁹ ad reſtitutõez. neceſſe eſt ꝙ tollat̃ ꝑ viã reſtitutõis vl' aliã eq̃pollentẽ. Et q̃rendo q̃ ſit via eq̃pollẽs reſtitutõi. ſi dicat̃ ꝙ ſit remiſſiõis via vl' donatõis. ſeq̃tur inter alia iſtud incõueniẽs ꝙ põt dici reſtitutio. et tñ in poſſeſſione minime poſit⁹. quod ptꝫ eſſe falſum ꝑ illud qđ habet̃ ff. de ver. ſig. l. plus eſt. dicit̃ enim ibi ꝙ reſtituere ẽ non ſolum pecuniã rei ꝑbere: ſꝫ etiã poſſeſſorem facere: fructuſq3 reddere. quapropter null⁹ põt dici reſtitutus niſi ĩ poſſeſſione fuerit ↄſtitutus. Si g̃ remiſſio que fit ante reſtitutõꝫ eq̃pollet reſtitutõi ipi. ſequit̃ ħ incõueniẽs ꝙ etiã nõ poſitus in poſſeſſiõe dicet̃ reſtitutus. Sꝫ ad ħ rñdet̃ ꝙ ĩ foro ↄſciẽ ꝛ ab Aug. nõ ſumit̃ ita ſtricte reſtitutio ſicut in foro ↄtentioſo ſm̃ iura. Nã quõcũq3 impleat̃ volũtas creditoris a debitore dicit̃ reſtitutio facta. ꝛ cum q̃s cedit boniſ. etiã añq3 ponat eos ĩ poſſeſſionẽ nõ reſtituit q̃ ad ↄſcientiã. Querit̃ vtꝝ vſurario l' cuicũq3 alteri q̃ hꝫ aliẽa ſufficiat ĩ foro ↄſcie remiſſio ſibi facta ab his a q̃bꝫ extorſit vſuras vl' al's q̃cũq3 male ablata. Hãc q̃ſtionẽ de vſur Laurẽti⁹ in tractatu formãſ pri⁹ recitat opinionẽ doctorũ. Dicit g̃ glo. et ĩ regl'a. peccatũ: tenꝫ ꝙ ſic. Sed dicim⁹ ibidem ↄtra. ſ. ꝙ non ſufficit niſi pecunia ſit reſtitutõi parata. Aliquoꝝ ṽo theologorũ opinio fuit ꝙ etiã nõ ſufficit ꝙ res ſit ꝑata reſtitutõi. ſꝫ etiam opꝫ ꝙ offerat: Jo. an. ibidẽ ſuꝑ glo. demũ aſſumit viam mediã dicẽs. ꝙ aut gerit in mente vſurari⁹ reſtituere. ꝛ remiſſio ſufficiat. aut nõ ꝛ tũc ſec⁹. Sꝫ Fede. de ſeniſ in oꝑe ſuo format indiſtincte opiniõeꝫ dicte glo. ſic dicenſ Si is cui debent reſtitui pecunie vel male ablata nõ coactus vl' deceptus nõ circũuentus ꝛ omĩ dolo ꝛ vi ꝛ calliditate ꝛ metu ceſſantibꝫ: etiam ꝑcibꝫ vl' ſuitioꝝ exhibitione inductus debitam ſibi

pecuniã non oblatam nec re
ſtitutõni paratã vſurario di
mittat: liberat⁹ eſt vſurari⁹ a
reſtitutõe. nõ tñ a pctõ qđ cõ
traxit exercẽdo vſuras. niſi ꝛ
de illo peccato pñiam agat.
Poteſt etiã dici quod plus ẽ
ꝙ ſi vſurario pſeuerãte in cri
mïe ꝛ nõ diſpoſito ad aliq̃m
reſtitutõem. is qui debꝫ reci
pere vſuras remittat illas ꝓ
prio motu. vel ad petitõnem
vſurarij: liberatus eſt vſura/
rius a reſtitutõe rei: et ſi non
a pctõ. qꝛ de h̃ optꝫ ſatiſface
re deo ꝑ pñiaꝫ. hꝯ ille. Hãc
opiniõeꝫ vidꝛ firmare Hoſt.
ĩ ſũ. et Archi. i. c. ij. de vſurꝭ.
li. vi. ſuꝑ ṽbo ſatiſfactũ. dicẽſ
Satiſfactũ accipim⁹ quõcũ
qꝫ volũtati creditorꝭ ſatiſfiat
Ideꝫ Lap⁹. Idẽ aũt Lau.
ſic ꝯcludit. vt tollaꝶ oĩſ dubi
tatio an ſit vł nõ ſit liber ani
mus remittẽtis. et ꝑ ꝯñs cla
ra ꝯſcia vſurarij. Et vt facili
us inducanꝶ hoĩes ad ꝯtriti
onem. ꝛ de cetero a talib⁊ ab/
ſtineant. cautũ ẽ p̃dicare ꝙ ñ
ſufficit remiſſio facta: q̃uis
ſe diſponat ad ſatiſfaciendũ:
ſi ñ remitteret creditor. ꝛ cau
tius ꝙ optet ꝙ pecunia ſit re
ſtitutiõi pata: ꝛ cautiſſime ꝙ
offeraꝶ pecunia. vł qđ pluſ ẽ
ꝙ ponaꝶ in manib⁊ creditorꝭ.
Sed de iure ꝛ ĩ foro ꝯſciẽtie
puto illã glo. cuiuſ opinionẽ
ſequiꝶ Fede. vt dictũ ẽ eẽ ve
riſſimã. ꝛ ad hoc inducit ipſe
Fede. plẽs rões. Et prima ẽ
talis. In maiorib⁊ criminib⁊
ſicut eſt in crimine furti vł ra
pine vel violẽtie. re furtiua ł
rapta remanente apđ furem
vel raptorẽ de volũtate do/
mini purgaꝶ viciũ furti vł ra
pine ſine aliq̃ reſtitutõe. vt. l.
ſi fur. de vſu. in ꝑn. ꝛ. ff. de p̃/
ca. l. ſi certe. ergo purgaꝶ vici
um vſure remanẽte vſura a/
pud vſurariũ đ volũtate do
mini. Et ꝙ illa ſint maiora
crimina ptꝫ ex maioritate pe
ne ſiue agaꝶ ciuiłꝛ ſiue crimi/
nałꝛ. Graui⁹ autẽ ẽ pctm̃ qđ
g̃uius puniꝶ. vt. xxiiij. q. i. c.
nõ offeram⁹. Scđa rõ ẽ. qꝛ ĩ
crimĩe vſuraꝝ ꝛ ĩ alijs maio
rib⁊ ſufficit facere ꝯdignã ſa/
tiſfactõem vł emẽdatõeꝫ. ex/
tra de rapto. c. i. vt ſit q̃s libe
ratus a pctõ. c. q̃nto. extra đ
vſu. Sed ſatiſfactũ intelligi
tur quõcũqꝫ deſideriũ credi/
toris ĩpleaꝶ. etiã ſi nõ ſoluaꝶ
. ff. q̃ ſatiſda. co. l. i. Tercia rõ
ẽ que videꝶ ſm̃ eũ inſolubił.
Sunt quidam ſpeciales ca
ſus in quib⁊ obligatis ad re/

ſtitutõnem nõ ſufficit remiſ/ ſio. vt. c. exigit. de cẽſi. li. vi. ⁊ ibi de h. ğ ĩ alijs caſib⁹ ſtabit regl'a q̇ ſufficit remiſſio Idẽ tenet Pe. de pal'. ĩ. iiij. di. xv. q̇ dicit q̇ obligat⁹ reſtitutõi excuſat' ꝑpt' remiſſionẽ credi toris. q2 ꝑ acceptatõꝫ tollit'. ⁊ hoc niſi ſit tal' ꝑſona q̇ non habeat adminiſtratõem: vel q̇ nõ p̃t donare. nec ꝑ ꝯñs re/ mittere. q2 remittere eſt dare Itẽ qñ in iure ẽ cautum q̇ re miſſio nõ valeat tũc nõ excu ſat ſicut in iudice delegato q̇ munera ⁊ expẽſas recipiens vl' extorquens tenet' reddere nulla partiũ r̃miſſiõe ſibi ꝓ/ futura. extra de reſcꝑ. c. ſtatu tum. li. vi. Et de viſitãte iu/ re ordinario recipiẽte mun⁹ ad cui⁹ duplũ reſtituendum tenet'. extra d' cẽſi. c. exigit. li. vi. Hec Pe. q̇ ſi q̇s obijceret regulã. Non dimittit' pctm̃. ⁊c̃. qḋ ẽ v̄bũ Aug. ⁊ reſtitue/ re ẽ rẽ in p̄ſtinũ ſtatũ repone/ re. vñ nõ videt' ſatiſfacere re/ miſſio. Ad qḋ rñdent p̄dicti Pe. Lau. p⁹ Fede. q̇ Aug⁹ in dicta regl'a ñ habuit reſpe ctũ ad ſtrictã ſignificatõeꝫ v̄ bi. ſꝫ ei⁹ mẽs ẽ v̄bis p̄ferẽda. extra de v̄. ſig. c. intelligenda fuit. q̇ ſi offẽdiſti ꝓximũ tuũ rapiendo: furãdo: vſuras ex/ torquẽdo. recõcilies te cũ ip ſo. ⁊ cõiter q2 hoĩeſ nõ iactãt pecunias ſuas: ſꝫ volunt ſibi reſtitui res ablatas. ꝓpterea Aug⁹ ſe retulit ad v̄bũ reſti tuat'. Q, aũt ſic intellexerit Aug⁹ oñdit mľtiplicit'. hᶜ il le. Qḋ aũt dicit Lau. s. ſ. ẽẽ p̄dicandũ nõ ſufficere remiſ/ ſionẽ niſi fiãt ea q̇ dicunt di/ uerſi nõ vid2 tutũ vl' cautũ. Nã ex tali p̄dicatõe ita p̃t ſe q̇ ꝑiculũ aĩaꝝ ſic̃ cautela Si cut enĩ p̄dicato2 dꝫ ſibi caue re a p̄dicãdo ea q̇ hñt hoĩeſ ĩ ducere ad malũ. et ab alleuiã do mala. ita debꝫ cauere a p̄ dicãdo ſcrupuloſa et ardua. qñ cõis opinio ẽ in cõtrariũ hoc enĩ eſſꝫ inijcere laqueuꝫ aĩab⁹. qḋ fieri nõ dꝫ. xxvij. q. i. c. viduas. Audiẽdo eĩ t'lia ⁊ nõ ꝑuãdo cũ ex auditis for/ mat ſibi ꝯſciãꝫ h ſibi neceſſa rio fiẽdũ q̇ hꝫ hmõi remiſſio nẽ. ⁊ ex difficl'tate nolit pone re ſe ad faciẽdum: erit ĩ malo ſtatu rõne ꝯſcie ſibi facte ſup eo in q̇ bñ poterat trãſire cũ bona ꝯſcia. Preterea ſi p̄di/ cato2 h dicat in p̄dicatõe. ſ. ſi bi non ſufficere remiſſionem niſi ⁊c̃. ⁊ poſtea in audientia ꝯfeſſiõis faciat ꝯ̃riuꝫ et dicat

illi ſufficere.nōne ex h̄ pōt ſe
qui magnū ſcādalū ꝯtra do/
ctrinam p̄dicatōis. Ex h̄ enī
poterūt credere hoīes ſic eſſe
de multis aliīs q̄ p̄dicatoreſ
dicūt.ſ.ꝙ nō ſunt ſimpliciter
vera ſꝫ ad terrorē dicta. et ſic
piclitabitur fidei doctrina.n̄
video etiā cū bona ꝯſcientia
ꝙ abſq3 ſui mag̃ pctō poſſit
h̄ dicere in p̄dicatiōe ſi ſētiat
ꝯtrariū: qꝛ hoc cōmūit̄ tenēt
doctores. Sed ⁊ ſi teneriꝫ ali
quam aliā opinionem cū ille
ſint ſcrupuloſe nō debꝫ velle
inducere hoīes ad ſuos ſcru
puloſ. Non ḡ p̄dicādo dicat
ꝙ ſufficiat r̄miſſio :ne īducat
occaſionē mali. ⁊ aperiat via
vſuris.neq3 dicat ꝙ nō ſuffi/
cit ne dicat mendaciū l' ſcru
pulos: ⁊ laqos iniiciat audi/
toribꝫ. Sꝫ dicat qđ dic̄ Au/
guſtinꝰ. ꝙ optꝫ ꝙ reſtituat ſi
pt.xiiij.q.vi.c.ſi res. ⁊ ī reſti/
tutōe includit̄ remiſſio Sꝫ
q̄d ſi poſt remiſſiōeꝫ libere ſa
ctā et vere vſurario :et vſura
rius mandat in teſtamēto ſuo
reddi vſuras.nunq̄d quod ſe
mel remiſſum ē dꝫ reſtitui hiſ
quibꝫ tenebat̄ prius. Dicen/
dum ſm Fede.ꝙ in h̄ diſtin/
guēdū eſt. qꝛ aut tal' teſtatoꝛ
locutus ē p verba trāſſerētia ſe
ad factū.vtputa qꝛ iubꝫ vſu
ras reſtitui his q̄bꝫ debebat
eas r̄ſtituere ⁊ q̄ ꝓbarēt eas
ſoluiſſe.⁊ tūc nō obſtante re/
miſſiōe tenebit̄ ſatiſfacere he
reſ.⁊ h̄ caſu loq̄t̄ c.ad nr̄aꝫ .de
iniuriis. Aut loq̄t̄ p verba trāſ
ferentia ſe ad ius nō ad factū
vtputa iubet ea reſtitui q̄bꝰ
debet. Et tunc ſecꝰ dicenduꝫ
eſt.hec ille. Itē ſciendū ꝙ
cum alicui ſit remiſſio libere
⁊ ſine fraude:non tenet̄ talis
illđ qđ ſibi remiſſuꝫ ē paupi
bus dare qđ ſibi donatū eſt.
Hoſt.in ſum.ti.de vſu.dicit
ꝙ ſi feneratoꝛ parteꝫ pecunie
fenebriſ reſtituat ei a q̄ habu
erat vl' heredi ſuo .⁊ de volū
tate eiuſ partē retineat dicūt
theologi indiſtincte ꝙ nō eſt
liberatꝰ niſi totū offerat. Tu
dicas ꝙ ſi ex pacto ſit nō ē li
beratus.ar.c.veniēs.extra de
ſy. Si aūt vſurariꝰ ptē ſine
pacto liberal'r ſoluat vt offe/
rat.et de altera pte miſicordi
am petat: ⁊ creditoꝛ liberalit̄
remittat:liberatꝰ eſt debitoꝛ.
nec tenet̄ vlteriꝰ ad reſtitutio
nem .ſicut nec tenet̄ ſi gratis
accepiſſet gratis oblatū. ſm
Hoſt. Hic tn̄ bonꝰ iudex ex
certis ꝯiecturiſ motū ſui ani/
mi īformabit. Nā ſi creditoꝛ

eſt paup̄ inops: ⁊ vſurarius diues ⁊ potens: nõ p̄ſumo q̄ creditor ip̄m vſurariũ ſpon/ te ex corde liberet. ſ; h̄ faciat quia vltra recup̄are non põt vt illud tantillũ quod offert recup̄aret et nõ amitter; Si vero creditor ſit diues et po tens qui etiã cõſueuit hiſtri/ onibus et ioculatorib; tãtũ/ dem de ſuo donare vel plus frequent̄ p̄ſumi põt q̄ ex cor de hoc faciat. hec ille. Itẽ in q̄dam ſũmula dicit̄ q̄ ſi vſu/ rarius offert libere totã ſum mã pecunie creditori oñdẽs plenariã volũtatẽ cũ ñ habe at. quia ſi crederet q̄ aliq̄d ac ciperet nõ offerret. creditor nihil penit⁹ vult accip̄e ſ; li/ beraliter dimittere totu;. iſte plenarie ſatiſfecit ꝓximo ſed non deo. ⁊ ideo poſtea ſufficit ſibi ſola contritio vt ſatiſfaci at deo. Unde cõſulendũ eſt non cõtritis vt haud minus hanc liberã ſatiſfactionẽ faci ant ꝓximo. Itẽ ſunt aliq̄ vſu rarij qui nitunt̄ decip̄e deu;. qui numeratã pecuniã et ac ceptam tunc exponũt credi/ toribus credentes q̄ illã non accipiãt. quia ſi crederent q̄ illam recip̄ent: non illã rep̄re ſentarent. ac ille timore vl' ve recundia ductus nihil vl' pa rum recipit reſiduũ dans. et ſic iſti tales dicerent̄ ſe ſatiſfe ciſſe. quod nõ eſt ve;. Itẽ no ta ſm̄ q̄ſda; q̄ ſunt q̄nq; mo di ſatiſfaciẽdi. Prim⁹ mod⁹ ẽ cu; pecunia libere offertur. Secundus mod⁹ ẽ cũ pecu niã non hab; et offert pigno ra. Tercius modus eſt cum pecuniã non hab; nec pigno ra ꝯgruẽtia. facit tamẽ cũ in/ ſtrumẽtis vt heredes cõpel/ lantur ad ſatiſfactionẽ ⁊ etiã ip̄emet. Quartus modus eſt cum mediante ſacerdote vel aliquo alio religioſo ſit volũ taria et libera cõcordia. Iſte tamẽ modus debet ſp̄ oſten/ dere creditori velle ⁊ poſſe li berum debitoris. Quintus mod⁹ ẽ cũ ꝯſenſu ⁊ miſicor/ dia creditoris ponit debitor aliq̄m poſſeſſiões; ĩ manu ali cuius honeſti viri. ex cui⁹ fru ctibus ſoluant̄ p̄ tp̄s debita. deinde poſſeſſio ad heredes reuertat̄. vl' ita d; p̄manere ꝓ incertis. hec ibi. Itẽ ar/ chidyaconus ĩ roſario. xiiij. q. v. c. nõ ſane. dicit q̄ Hoſti. dicebat q̄ ĩ his ĩ q̄b; ẽ pctm̃ mortale ſm̄ legẽ diuinã vt in furto vl' rapina diſpẽſare nõ p̄t ep̄s. imo nec etiã papa vt

aliq̄ dicūt q̄ min⁹ penitētiaȝ agat ⁊ reſtitutio fiat ſi p̄t. extra de vſu.c.cū tu. In hiſ vo ī q̄b⁹ ē pctm̄ mortale ſm ius poſitiuū.⁊ cū epis ſeu inferioribꝫ pape interdicta ē diſpēſatio: null⁹ diſpēſare vl' dilationem p̄ſtare p̄t niſi ſol⁹ papa.iij.q.i.ca.reintegrāda.vel hi quibꝫ ſpēaliter cōmiſerit. Si vo nō eſt interdicta poterit.hec ibi. Sed qꝫ dr papaȝ nō poſſe diſpenſare in hiſ reſtitutōibus vbi ē peccatum mortale ppetratū in vſurpatione ɔtra legeȝ diuinam facta.vt furto: rapina: vſura et hmōi: quomin⁹ reſtitutio fiat ſi p̄t. videt̄ intelligenduȝ q̄ ad reſtitutōem certoꝝ ſi ſciūtur pſone.vl' q̄ ad īcerta cum diſpēſaret abſq̧ cā rōnabili. vl' ſaltē dubia p libito volūtatis. Non eni p̄t tollere que ſunt ppria hoīm ⁊ dare aliiſ ſine cauſa.ſȝ cū cauſa rōnabili p̄t.puta p modum pene.vt cū aufert regnū vel imperiuȝ alicui pp̄ter ōmerita ſua.qr eſſet inimic⁹ eccl'ie hereticus vl' ſciſmatic⁹.nec ſe vellȝ corrigere.vl' cuȝ faceret mouere bellū ɔtra aliquē dn̄m vl' ciuitatē pſequentē eccl'iam.vel fauentē hereticis.vl' detinentem bona eccleſie.et traderet aliis dignitateȝ iura et bona illoꝝ.ſicut factuȝ eſt pluries. N͛ p̄t papa cū bona ɔſcia q̄ paupibꝫ dbereȝ diſpēſare dare diuitibus ſine cauſa rōnabili.ſed cum cauſa rōnabili poteſt talibus obligat̄ r̄mittere ſeu vt paupibꝫ dare ea q̄ acq̄ſierūt p furta: rapinas et vſuras: cū ſūt īcerta ſm oēs. al's cum ſit ſupm⁹ et vniuerſalis pater paupeꝝ magis q̄ȝ epi q̄ hmōi ſolēt diſpēſare vt lxxxvij.di.c.epus. Qr habet etiā plenitudinē p̄tātis ī diſpenſatōe bonoꝝ eccl'iaſticorū.⁊ plenā iuriſditōeȝ in t'ris eccl'ie. forte de hmōi bonis.ſ.eccl'iaꝝ.et hoꝝ q̄ habitant in terris eccl'ie poſſet remittere debita ex furtis rapina ⁊ vſura etiā cū ſciunt̄ pſone ſine eoꝝ conſenſu.⁊ ex aliq̄ cauſa rōnabili.nā q̄tidie hoc fit vt iura vnius eccl'ie et fructus auferat.⁊ det alti q̄ȝ curato illi⁹ eccl'ie.cū cā tn̄ vt credit̄ rōnabili.⁊ ſic ml'to magiſ in hmōi p̄t dare dilatōem.qr pl⁹ eſt remittere debitū q̄ȝ dilatōem dare ad ſoluendum.

Querit̄ vtrū ſup incertis cū epo qui eſt pater paupeꝝ poſſit fieri cōpoſitio vl' tranſ

actio. Rñdet Lau. Sciēdū ꝙ Pau. in cle. de pe. ꝛ re. hūc paſſum examīat. ꝛ finalit̄ de ťminat ꝙ nō ꝑ illū tex. ꝛ ꝑ. c. fi. de offi. vica. li. vi. vult eniꝫ ꝙ ſine mādato apl'ico id face re neq̄ant epi. niſi ꝯponerent de tanta q̄ntitate q̄nta eſt illa ad quam aſcēdunt: ꝛ non de minori. Contrariū ſeruat̄ li/ cet facta tacita cōpoſitōne fe rat̄ demū ſententia taxatiua ipoꝝ incertoꝝ. ꝛ ſi ỽa ſunt q̄ fatus eſt Pau. qđ videt̄ đ iu re. n̄c videt̄ ꝯtraria ꝯſuetudo valere. al's multoꝝ aīe illaq̄a rentur. Textus tn̄ illi videre meo nō ꝓbant ita clare. Un̄ forte poſſet rn̄deri ꝙ nō ē cre dendū ꝙ papa q̄ ꝑfecit epos patres paupeꝝ indiſtincte n̄ conceſſiſſet eis in ſpecie ꝙ ex cauſa poſſet cū talibus trāſi gere. ꝛ iſti habent maiorem poteſtatē q̄ꝫ illi quibus libe/ ra adminiſtratio cōceſſa eſt. Iteꝫ nō ſimpliciter donauit Item papa ſcit hanc cōſue/ tudinē et diu tolerauit. Fiūt tamē taxatōes per ſententiā Hec Lau. Forte poſſet dici ꝙ exquo ad eccleſiā militan/ tē valet dictū Laur̄. ꝛ etiam quo ad deū et eccl'iam trium phanteꝫ cū ex cauſa rationa bili facit cōpoſitionē de mi/ nori q̄ꝫtitate q̄ꝫ ſint icerta. pu ta quia reſiduū dimittit ei ut paupi. cum al's nō poſſet vi uere ſine indecentia ſui ſtatuſ notabiliter. Sꝫ vbi abſq̄ꝫ cā epus ſciēter cōponat de mīo ri q̄ntitate notabiliter valet dictū Pau. in foro dei. nō ei credēdū eſt papā feciſſe epos diſpēſatores bonoꝝ paupuꝫ vt poſſent pro libito volūta tis remittere vl' ꝯponere ſuꝑ incertis. vt de hiſ poſtmodū pompoſe viuāt. Nec ip̄e pa/ pa poſſꝫ cū bona ꝯſciētia abſ q̄ꝫ aliq̄ cauſa rōnabili facere hmōi taxatōes longe minus q̄ꝫ ſit debitū incertoꝝ. et reſi/ duum ſciēter illis debitoribꝫ dare. cū oīa bene et plene poſ ſit reſtituere. Sec' cū dubi/ tat̄ vtꝝ reſtituere poſſit debi toꝝ ꝑ incert'. nā in dubio ē ſꝑ interp̄tādū factū pape ꝓxima/ xime in bonū. vt di. xl. c. non nos. cū glo. Papa enī ꝛ ſi ha beat plenitudinē p̄tātis erra re p̄t vt hō. ꝛ inter cetera ſue p̄tātis n̄ auferet̄ ſibi cōditio iſta cōis hoīm q̄n poſſit pec/ care mortalit̄. ꝛ deſcēdere ad inferos. et grauius ceter' pu niendus ſi deliquerit. vt dici tur di. xl. c. ſi papa. ꝛ in gloſa

Inſup cũ reſtitutio certorũ debeat p̃cedere reſtitutõnem incertorũ ꝙ epi circa vſurarios publicos vt licentiẽt ad ſacramenta eccl'ie ⁊ ſepulturã ꝑus ꝯponãt ſup certa q̃ntitate ꝑ incertis q̃3 ſibi ſolent imburſare magis q̃3 paupibꝫ dare .et de certis non ꝑuideant ſufficiẽter vt reddant integraliter minꝰ benefaciunt. quinimo ſi nõ ſufficerent bona que remanẽt vſurarijs vl' heredibꝫ eorũ tenẽt q̃ acceperunt ꝑ incertis ꝯtribuere ꝑ reſtitutõne certorũ.al's fures ſunt ⁊ latrones auferẽtes q̃ debent certis ꝑſonis.extra d' vſu.c.cũ tu.xiiij.q.vi. ſi res. Sz ꝯſuetudo in h̃ nõ excuſat.q̃ potiꝰ dicẽda ẽ corrupte le. q2 ꝯ ius diuinũ. di.viij.c. q̃ ꝯtra mores.xxxij.q.vij.ca. flagitia.

De mõ ⁊ ordie reſtituẽdi. Capitulũ VII.

Quantũ ad ſeptimũ.ſc3 de mõ reſtituendi ſeu ordĩe. Circa qd conſiderãda ſũt tria. Primũ ẽ ꝙ reſtitutõ certorũ p̃ponẽda ẽ reſtitutõi incertorũ. Sciẽdũ igit ꝙ certa oĩa obligata reſtitutõi.id ẽ cum ſciunt ꝑſone q̃bus eſt facienda ꝑus integralit' ſoluenda ſunt q̃3 ſoluant ĩcerta. qñ ſc3 ſcit vl' dubitat bona reſtituentis nõ ſufficere ad vtrũq3.nã tũc reſtituẽda ſunt plene ꝑus ⁊ integral'r certa. ⁊ h̃ triplici rõne. Prĩo ratiõe ſucceſſiõis. Scdo rõe obligatõnis. Tercio rõe ſimilitudĩs.

Quantũ ad prima rõnem ſc3 ſucceſſionis aduertẽdum diligent ꝙ nõ ſuccedit ĩ paupibus ipe chriſtꝰ niſi qñ nõ reperint ꝑſone certe quibꝰ reſtitui debent certa.vt q̃ſi ꝑ ſubſtitutionem ſuccedere videant.ac ſi dicer3 teſtator.dimitto meos heredes taleſ et tales quibꝫ debeo. vl' etia3 ſi nõ debeo. Sz ſi eos nõ repiri contingat .ſubſtituo mihi chriſtũ cũ paupibꝫ ſuiſ Quãtum ad ſecundã rõe3 obligationiſ ꝑbat h̃ ſic .nã paupibꝫ nõ tenent heredes dare .ſ.ꝑ reſtitutõe dictorũ incertorũ niſi vnica rõne. ſ.in foro dei. ſ3 creditoribꝫ certſ tenent duplici rõne.ſ.ĩ foro dei et foro mũdi.q2 heredes pñt a creditoribus in iudicio conueniri

Quãtũ ad terciã rõe3. ſ.ſilitudinis ꝑbat idẽ a ſili de voto ſimplici ⁊ ſolẽni. Nã votũ

ſimplex nō ita obligat ſicut id qd eſt ſolēne. nā quo ad deū ſimplex obligat: et ſolēne ꝙ ad deū ⁊ mundū. i. forꝫ mundi. vñ ſimplex votū impedit mrimoniū ꝯhendum: ſꝫ non dirimit ꝯctum. Solēne aūt impedit ꝯhendum ⁊ ꝯtractū dirimit. vt patet diſt. xxvij. ꝑ totū. Et ratio huiꝰ eſt. qꝛ i voto ſimplici eſt vnū vinculum ligans. in ſolēni duplex.

De reſtitutōne ꝟo certoꝝ ſciendū. ꝙ reſtitutio etiā fieri debet cū quodam ordine. Pro cuiꝰ declaratōe ſciēduꝫ ꝙ ſꝫm triplicē volūtatē creditoris ꝯtigit debitorē habere ſubſtātiā eius. Prima eſt violenta. Secunda eſt cōditionata. Tercia ꝯformata. Pria repit in furto ⁊ ſimilibꝫ. Secunda in vſura. Tercia in cōtractibꝫ licitꝭ ſiue iuſtꝭ. et ſꝫm hūc triplicē volūtatis ḡduꝫ varie ꝑus et poſteriꝰ hō reſtituere obligat. Cū igit prima volūtate. ſ. violenta debitor tenet. vtputa qꝛ abſtulit per furtū ⁊ rapinas ⁊ hmōi violentias. talia ꝑus reſtituēda ſunt ꝙꝫ vſura ⁊ alia debita. et hoc ꝓpt tria. ſ. ꝓpt offenſiōeꝫ ꝓpt exꝓpatōem. ⁊ ꝓpt cōpulſionem. Propt offenſiōꝫ ꝙdem. nam maior ī eis infert iniuria. qꝛ illa peniꝰ ſunt inuolūtaria. ſ. rapina furtuꝫ et hmōi. vſura ꝟo aliq̄ modo ē voluntaria. ſ. volūtate ꝯditionata. ꝓpterea de ſui natura minorē iniuriā in ꝓximuꝫ ſapit. alia ꝟo debita ſine iīuria fiūt qꝛ ſunt voluntaria. puta id qd debet rōne emptōis facte alicuiꝰ rei. vl' rōe mutui liciti. ⁊ hmōi. Et iō rapina et furtū ꝑus reſtitui debēt ꝙꝫ ipſa vſura et alia debita licito modo cōtracta. et eadē ratōe prius rapina qꝛ grauior ī ea fit violentia ⁊ iīuria ꝙꝫ ī furto. Scdo dꝫ ſeruari talis ordo ꝓpt exꝓpriationē. Naꝫ in rapina ⁊ furto ſꝫm oēs dominiū nō transfert. et ideo talia nunq̄ꝫ totaliter fiūt poſſidentiū. In vſura vero dominiū trāſferri videtur. Tercio ſuandus eſt tal' ordo ꝓpt cōpulſionē. magis enī debitor ꝯpellit et artat a iure reſtituere q̄ extorſit ꝑ furtū ⁊ rapinā ꝙꝫ que habuit ꝑ vſurā. nā ad reſtitutioneꝫ vſure ꝯpellit diuino ⁊ eccleſiaſtico iure. ſed ad reſtituendū rapinā ꝯpellitur vl' artatur iure diuino et eccl'iaſtico ⁊ ciuili. Ex q̄bus ſequit ꝙ debitor ſi nō poteſt

inſolidũ reſtituere qđ extor/ ſit p rapinã ⁊ furtũ. ⁊ etiã qđ habuit p vſurã: et hoc cũ rõe volũtatis ꝯcurrẽtis. qꝛ ĩ ſol uente vſurã aliq̃ modo volũ tas ei⁹ cõcurrit ad illã expoli atõem vſure. Sꝫ expoliatuſ p furtũ ſeu rapinã ꝯtra oẽm ſuã volũtatẽ expoliat̃. tũ eti am rõe iuris coartãtis. nam a iure ciuili hõ compellit̃ ad reſtitutõem rapine ⁊ furti in ſolidũ. etiã ſi nõ habeat ad re ſtituendũ vſuras. Hui⁹ ſen tentie ẽ Gir. or. heremitaruꝫ q̃ vident̃ rõnabiliter dicta. ħ excepto. ſ. q̃ debẽt p⁹ reſtitui rapina furtuꝫ ⁊ vſura q̃ȝ alia debita modo licito cõtracta hoc enĩ eſſet offerre holocau ſtũ de rapina. Sicut eniꝫ in iuſte acciperet̃ ab aliq̃ diuite vt daret̃ elemoſyna pauperi. vt dicit Aug. xiiij. q. v. c. for/ te. ita et iniuſtũ videt̃ vt đ eo quod iuſte debet̃ alteri puta honeſti mutui vł emptõnis vel alicui⁹ liciti ꝯctus reſtitu at aliena. hoc enĩ eſſet rapere alienũ vt reddat alienũ. ⁊ nõ ſunt faciẽda mala vt veniãt bona. ait apł's ad Roma. ar. ad ħ. xiiij. q. v. c. necȝ enim.

Quantũ ad ſecundã volũ tatẽ que dicit̃ cõditionata. q̃ ſcꝫ cadit ĩ vſura dic̃ Alex. lõ/ bardus q̃ prius tenet̃ quis reſtituere que habuit p vſu/ ram q̃ȝ que habuit p alioſ cõ tractus factoſ volũtarie. Et huius ratio eſt. quia in reſti/ tutõe debitorũ ſolũ ſeruatur iuſticia. ſed in reſtitutõe vſu re ⁊ male ablatorũ non ſoluꝫ iuſticia ſeruat̃. ſed etiã iniu/ ria deo facta ⁊ proximo amo uet̃. ⁊ ideo reſtitutio vſure p̃ ferenda eſt. Si tamẽ ꝯtrariũ obſeruet̃ qꝛ. ſ. talia iuſta debi ta in ſatiſfactõne p̃ponantur male ablatis aduertenduꝫ q̃ d uplici caſu hoc fieri poteſt. ſcꝫ q̃ñ debita ſunt clare mani feſta. ⁊ reſtitutio male ablato rum nõ ſic. ſed obſcure ſic in quirẽdo. Secũdo quãdo reſ que debet̃ eſt determĩata. pu ta. l. vel. c. et male ablata inde terminata. nam clarũ ſemp p̃ cedit obſcurũ in iure. ⁊ det̃/ minata ratio indeterminatã. Sed illud cõmuniter nõ ob ſeruat̃ extra p̃dictos duoſ ca ſus. quod etiã videt̃ ratõna/ biliter fieri. quia indecẽs vi/ detur vſurã debere reſtitui đ re iuſte alteri obligata. Nam p hoc nõ tollit̃ iniuria facta primo et deo. ſꝫ addit̃ noua. quia alienũ aufertur. nec enĩ

teneť deo et proximo ratõne vſure ꝑpetrate vel alteri⁹ male ablati niſi inq̃tũ poteſt de iure. ar. extra de regu. iuř. nemo ad impoſſibile obligať. Si ergo nõ poteſt reſtituere vſuraꝫ niſi ſubtrahẽdo iuſ alterius ꝓtũc excuſať a reſtitutione. ꝑpterea hoc magiſ erit violentũ ſeu contra volũtatẽ eius cui debeť aliq̇d rõe contractus iuſti ſiue liciti. ſ. ſubtrahere ſuũ creditũ q̃ꝫ fuerit recipe vſuram ab alio. Propterea nõ vid̕r rõnabile ut ď iuſto obſeq̇o qď fecit ꝓximo ſcilicꝫ ei mutuãdo ſeu expectando p̃cium rei vendite reportet incõmodũ et damnuꝫ qď ꝯtingerꝫ hoc ſeruãdo. cũ qui dedit vſurã recepit iam cõmodũ magnũ ex mutuo ſibi facto. ⁊ ideo debet ſibi ſufficere vt vſurari⁹ reſtituat ſibi vſurã cũ poterit de ſuo et non alieno. q꞉ ꝫm regulã. Nemo debet locupletari cũ alterius iactura vľ damno. ď regu. iurſ. li. vi. ⁊ hoc niſi iura ꝯmunia vľ municipalia aliť diſponerẽt. q꞉ in hmõi ſeruãda ſunt. nã iure hũano poſſeſſiões ⁊ alia vt ꝓpria poſſidẽtur. vt patet di. viij. c. q̃ iure.

Quantum ad terciam voluntatem que dicituř cõformata. Hec reperitur in contractibus licitiſ vbi volũtas cõtrahentiũ cõformať inſimul. In reſtitutiõe etiam taliũ aliqua prius reſtituenda ſunt. nã prius reſtitui debent que cunq꞉ certa debita q̃ꝫ quecũq꞉ ad pias cauſas relicta atq꞉ donata. Cuius ratio eſt. quia donatio et ad pias cauſas largitio ſunt ex ſuperogatõnis cõſilio. vel ſunt forte bona ĩcerta. Reſtitutio autem male ablatorũ ſeu aliorũ debitorũ certorũ ſunt ex obligatõnis p̃cepto. Prius enĩ reſtitui debent que ſunt ꝫm neceſſitatem precepti. q̃ꝫ que ſunt ꝫm ſuperogatõem conſilij. Huic ſententie cõcordat Archi. in. c. non ſane. xiiij. q. v. Hinc etiam Ray. ait. ꝙ ſi creditores vľ legatarij ſimul venerant ad heredem primo ſatiſfaciendũ eſt creditorib⁹. ſed ſi veniunt ſeparatim liberabitur heres ſoluendo ꝑ ordinem cuilibet venienti ſiue creditoribus ſiue legatario. dum tamen nil in dolo vel in fraude operur. verũtñ ſi legatarij p̃ueniũt creditores ⁊ accipiũt. vľ poſteriores creditores p̃ores ⁊ potiores in iure

ꝑueniunt. Creditores poſt/
modū veniētes heredē inqui
etare ñ debēt: niſi tm̄ d̄ here/
ditate remanſerit ei vñ poſſit
adbuc ſatiſfacere illis. ſ; ha
bent tanq̄ȝ potiores ius ſuū
ſaluū cōtra legatarios q̄ pri
mo acceperūt. Silr̄ et credi
tores anteriores cōtra poſte
riores q̄ acceperūt. Idē quoq̄ȝ
Guil. ait: ⁊ addit ꝙ ſi heres
ſcit vel credit hereditatē; vl
tra debita nō extendi ſiue ex
contractu vel q̄ſi ſeu ex male
ficio vl̄ quaſi nihil legatarijſ
debet dare. Si ṽo q̄ȝtitatē;
debitoꝝ neſcit d; creditori/
bus ſatiſfacere primo. et ſi le
gatarij pri⁹ vl̄ ſimul cū credi
toribus legata petāt etiā cre
ditoribꝫ potioribꝫ ꝑmo ſoluē
dum eſt. Si autē de heredi
tate nihil remanet ꝑmo ſolu
tis d̄bitꝭ legatarijs nō tenet̄.
Si ṽo hūc ordinē mutaue/
rit heres ꝑmo. ſ. ſoluēdo lega
tarijs ſeu ſc̄darijs creditori/
buſ ꝑoribꝫ ī foro ꝯſcīe mīme
liberat̄ niſi h̄ faciat ig̃rant̄. re
putās ſcilic; hereditatē ſuffi
cere ad oīa ſoluēda. vl̄ neſciēſ
hunc creditorē eē potiorem.
His autē cōcordat Hoſtiē.

Itē nota ꝙ ceteris paribꝫ
ſeruāda eſt regula. Qui ꝑor
eſt tp̄e potior eſt in iure. d̄ re
gu. iu. li. vi. Ubi aūt ſūt ꝑui/
legia paria. ſ. ꝑſonaꝝ ⁊ actio/
nū inſimul: ⁊ equalr̄ ſatiſfaci
endū eſt. niſi de aliq̄ illoꝝ pro
bet̄ ꝙ alteri ꝑferēd⁹ ſit ſm le
gem pacti vl̄ ſcripti. vl̄ vſus
ꝓbati. Hec autē notari ſolēt
C. de autoritate iudi. poſſi. l.
ꝓ debito. Cū ergo mercator
vel ali⁹ frāgit vl̄ vt vulgarit̄
dicit̄ fallit nō ſufficiēs ſatiſfa
cere creditoribꝫ oīibꝫ ex īte
gro venientibꝫ cūctis vt ſibi
ſatiſfiat. hic ordo ſuatur ſm
Bal. in. l. ꝓ debito. C. de bo.
autoritate iudi. poſſi. Prīo
d; ſatiſfieri dñis rex. ṽbi g̃/
tia. deponētibꝫ ſi depoſita e/
rant ſibi facta. vt. ff. de priui.
credi. l. ſi. ⁊. l. veteri. Secun/
do ſatiſfit merciū venditori
ſi extāt merces. h̄ eſt ip̄e mer/
ces reſtituunt̄ tanq̄ȝ ſingula
riter ꝓ p̄cio obligate. Si au
tem pl⁹ valerēt id pl⁹ reddit̄
ad ꝯmodū creditorū. vt. ff. d̄
acti. ven. l. iulianus. Si aūt
ip̄e merces nō extant ſ; vēdi
te ſunt. ⁊ loco eaꝝ alie ſubro/
gate. tales ſubrogare nō red/
dunt̄ loco earū: quia nō ſunt
ꝓ p̄cio obligate. ff. de ī rē ṽſo
. l. quidā. Hui⁹ rō aſſignatur
q; p̄cium ex illa re redactum

obligatuz non erat. ergo nec etiã res que emit̃ ⁊ habet̃ ex eo. Idem quoq; in ꝑmutatione dictũ eſt. q2 vbi ſpẽs ĩ obligatõe eſt nõ ſuccedit loco alterius altera. vt notat̃ .ff. ꝺ ꝑ bo. ſig. l. labeo. Tercio ceterꝭ paribꝰ ꝑfert̃ vxor. q2 hypotecam habere cenſet̃. ⁊ iõ ꝑfert̃. nedũ ꝑtendentibꝰ ꝑſonalẽ obligationẽ ſed etiã ꝑtẽdentibꝰ tacitaz hypotecã. vt. l. aſſiduis. C. q̃ poti. ĩ pig. ha. nõ tñ ꝑfert̃ creditoribꝰ habentibꝰ hypotecas expreſſas. Fiſcꝰ quoq; ſimile habꝫ priuilegium cũ mĺiere. C. de priui. fiſci. l. q̄uis. ⁊ de h̃ etiã habes extra. de pig. c. ex lrĩs. ĩ glo. qm̃. Quarto pꝰ hypotecaſ veniũt deponẽtes. ſ. ſi nõ extat depoſitũ. ff. depoſiti. l. ſi hominis. §. fi. h̃ enĩ priuilegiuz dat̃ cauſe depoſiti. ꝑpter frequentiã ꝯctuum depoſitoꝝ. tñ ſicut in. l. ꝑdicta patet tali ꝑuilegio nõ gaudent q̃ ſb nomine ꝺpoſiti mutuãt ad vſuram. hypoteca aũt eſt potior q2 ꝑtinet ad ipam rem. ff. de pactꝭ. l. reſcptũ. Quito veniunt ſimplices priuilegiati. i. hñtes ꝑuilegia ꝑſonalia ñ realia. Sexto ⁊ vltimo veniũt cirographarij ꝓ rata nõ attẽta prioritate ꝯtractuũ. q2 licitũ eſt debitori ꝓ cumulo creditorũ facere deteriorẽ cauſã creditorũ priorũ nõ habẽtiũ dominiũ nec hypotecaz nec priuilegiũ habentiũ. vt. ff. ꝺ ſeꝑatõne bonorũ. l. i. §. cõtrario. Et iſta eſt rõ q2 in cirog̃pharijs creditoribꝰ nõ attenditur tp̃us. hec ille. Uerum vbi lex municipal̃ ſeu ſtatutum ciuitatis aliter diſponeret. illi eſt ſtandũ etiã in foro cõſciẽtie ſi nõ ſit expſſe ꝯ deũ quod nõ de facili iudicandũ eſt. quia nemo eſt arbitrãduſ ĩmemor diuini timoris ⁊ ſue ſalutis. i. q. vij. c. ſanximus. niſi euidenter appareret contrariũ. Unde in aliq̃bꝰ ciuitatibus vt Florẽtie fallente mercatore ꝑ ſindicos inſtitutos a cõitate ſuꝑ hmõi vbi ñ ſufficiũt bona debitoris fallẽtis ad plene reſtituẽdũ omnibus ſatiſfacit vnicuiq; ꝓ rata ſm facultatẽ bonoꝝ illius ⁊ non prius vni q̄ alteri niſi aliquibꝰ ꝑſonis priuilegiatiſ in hoc vt in mulieribꝰ ꝓ dotibus rehabendiſ: ⁊ hmõi. q̃bꝰ plene ſatiſfacit anteq̄ cuiq; alioꝝ. Item primo nota ꝙ hi qui tenẽtur reſtituere ſi omino nõ poſſunt ſoluere vl̃

reſtituere ſufficit ↄtritio ⁊ ꝑ/ poſitũ reſtituẽdi. qñ ⁊ cõmo de poterũt. xiiij. q. vi. c. ſi reſ. qđ verũ ē cũ nota ſit pauꝑtaſ. talis eni nõ debet excõicari. vt đr extra đ ſol'. c. odoardꝰ. nec aliq̃ pena mulctari. extra de vſu. c. cum tu. Et dicitur nota paupertaſ quãdo cedit bonis. Ideoq; tali deb; con ſulere ſacerdos ſi de pauꝑta te dubitat ꝙ cedat bonis Nota tamen ꝙ nõ ſufficit hꝰ ceſſio ita ꝙ nõ ſit ei aliq̃ peni/ tentia iniũgenda. quia nᶜ ſo lutio nec ſatiſfactio plenaria ſufficeret. Nam lic; ceſſio ſeu ſolutio quo ad ſatiſfactõne; homĩ ſufficiat. adhuc tamen nõ eſt eccleſie ſatiſfactũ. ergo iudex eccleſiaſticꝰ ſeu ſacer/ dos ꝑ vſurpatõne rei aliene iniũgat ſibi penitentiã. Et ĩ hoc offendũt plĩmi peccato/ res delinquẽtes: qui putant ſufficere ꝙ ſatiſfaciãt. nᶜ trãſ greſſionẽ quam fecerũt poſt modum cõfitenť. hec Hoſt. in ſum. ti. de pñia ⁊ re. Se cundo nota ꝙ ſi talis ꝑuene/ rit poſt ad pinguiorem fortu nam teneť ſatiſfacere etia; ſi ceſſerat bonis. quia ꝑ hoc nõ ſunt liberati. ſed talis ceſſio ad hoc eis prodeſt ne iudica ti trahanť in carcerẽ. C. qui bonis cedere poſſunt. vbi eti am dicit glo. ꝙ ceſſio in hoc etiam ꝓdeſt ꝙ poſtea nõ po/ terunt cõueniri niſi inquãtũ facere poſſunt. et ſic habetur ratio ne egeat ⁊ ꝓterea ↄueni ri non debet. niſi tm̃ ſit id qđ acquiſiuit: ꝙ merito videať debere ↄueniri. hec in gloſa. Sed q̃ hñt reſtituere ſi cõue niãť ex maleficio ſi ñ ſũt ſol uendo verberãdi ſunt ꝑ de/ bito. Sed ſi nõ ↄueniunť ex maleficio nõ debent tales ꝉi/ berari ſed ſufficit ꝙ cedãt bo nis. Archi. xiiij. q. vi. c. ſi reſ. Nota tercio ꝙ ſi is qui ali ena abſtulit poteſt reſtituere ⁊ nõ reſtituit nõ eſt ĩ ſtatu ſa/ lutis. xiiij. q. vi. c. ſi res. Dič autẽ Ray. in ſũma ſua ꝙ dñſ alicuius terre teneť reſtitue/ re indebite exacta a ſe vł a ſu is directe vł indirecte. Glo. ſuꝑ indirecte. vt qñ denegat eis iuſticiã vł ñ defendit eos vt debet. ⁊ ſic extorquet aliq̃ Si tali domino ex aliq̃bꝫ cir cũſtantijs appareat multu; difficile vel impoſſibile talis reſtitutio ſatis videť ꝙ poſ/ ſit conſuli hmõi ꝙ in cõpen/ ſatione vel remittat eis ↄmu niter cum eorũ conſenſu ⁊ li/

bera voluntate aliquā ſerui/tutem vel annuaꝫ p̄ſtantiam in ꝑpetuum vel ad tēpus ita ꝙ pleniſſime videat̄ ei ſatiſfactū. vel etiā faciat in remiſſionem peccatorū illorū quib⁹ tenet̄ aliqđ hoſpitale vl' aliqđ ſiīe opus pietatis. cū conſenſu tamē eorundē ſi p̄t req̄ri. hec ibi. Quarto nota ꝙ is qui habꝫ aliena reſtituere ⁊ certis ꝑſonis ſi poteſt in totū vel in ꝑtem ſꝫ nō cōmode ſed cū multa ſui incōmoditate. tūc cōponat vl' conueniat cum ip̄o leſo vl' ſpoliato amicabiliter de redditib⁹ ſuis moderate. ita ꝙ victus ſibi remaneat aſſignando ſibi quouſ/ꝗꝫ fuerit plenarie ſatiſfactuꝫ vel paulatim ſingulis annis vel menſibus: vel aliis tēporibus emēdet qđ poteſt. et h̄ cū volūtate illius cui debet ſatiſfacere. q2 ſi nullā inueniret miſericordiā apđ eū abſ/ꝗꝫ dilatione tenet̄ ſatiſfacere vel bonis cedere. quia talis peccator ſꝑ eſt in mora. Ho/ſtien. ⁊ Ray. Sed hoc meli⁹ declarabit̄ in vltimo. §. ſeq̄nti. Si autem predictus inueniat gratiam apud creditores ſuos facientes ſibi remiſſionem vel dilatōnem. tunc pōt ea vti. et eſt in bono ſtatu anime. ſi tamē habet in ꝓpoſito faciendi quod debuiſſꝫ ſi nō potuiſſet obtinere ip̄aꝫ remiſſionē vel dilatōem. Quinto nota ꝙ vbi eſſent pl'es creditores alicuius et debitori petenti dilationē aliqui creditores volunt dare. aliqui non. ſed ꝙ cedat bonis ſtabitur maiori parti creditoruꝫ. Et intellige maiorē partem vbi eſt maius et fortius debitum. etiā ſi vnus eſſet cui pl⁹ ꝗꝫ omnibus debeat̄. Si vero par ſit debitū ſtanduꝫ eſt maiori numero creditorum. Si vero ſunt paria eligēda eſt clementior ſententia. ſ. dilatio danda. C. de ceſſiōe bonorum. l. fi. Ray. Nota h̄ ꝙ Joh. an. ſuper. c. quāꝗꝫ. de vſu. lib. vi. mouet queſtiōem an heres vſurarij quādo hereditas non ſufficit omnib⁹. debeat ſatiſfacere primo venientibus. et refert ſe dixiſſe ꝙ non. imo fiet eis ⁊ aliis ſatiſfactio pro rata vnumquē/ꝗꝫ confingente. ar. ſupra de teſta. c. relatum. in fine. Sꝫ dicit ipſe ſatis videtur hoc caſu haberi debere cōſideratio tp̄is. vt ille q̄ p̄us ſoluit vſuras recipiat qđ ſuū ē integlit̄

⁊ ſic de ſingulis ſm regulã. ſ. d regu.iu. Qui prior. cũ iſto rũ par ſit cauſa vt dixi ibi. et ĩ hypoteca hec ↄſideramus. C. q po.ĩ pig.ha .l.ſʒ ſi fũd⁹. ⁊ bona vſurarij videnť eẽ hy potecata.de vſu.c.cũ tu.mul ti tamẽ doctores tenent con trariũ.in hoc.ſ. ꝙ bona vſu/ rariorum ſint hypotecata.vt Hoſti.Arch. Fede. Goff.et Jo.an .etiã dicit ꝙ d hac hy poteca nõ habem⁹ textũ ex/ pſſum. Sexto nota ꝙ vbi aliqs eſt inſtitut⁹ heres ⁊ nõ ſufficit hereditas ad ſoluen/ dũ oĩa legata ⁊ debita dicit Ray.ꝙ credit in iudicio anĩe ꝙ nõ teneať: niſi inquãtũ he reditas ſe extendit ľ ſufficit. etiã ſi non fecit inuentariuʒ. Idem Joh.an.⁊ Fede. ſec⁹ ĩn iudicio cõtentioſo ſi nõ fe ciſſet inuentariũ. ſed ſi feciſſʒ non tenereť niſi durãte here ditate. Diſtiguit tamẽ inter legata ⁊ debita. qꝛ debita ſi/ ne diminutõne debet pſolue re durãte. ſ.adhuc heredita te. De legatis ſo ſi tot ſũt ꝙ nõ remaneat legitim⁹ poteſt detrahere ſuã legitimã:et ite rum quartã ſm quoſdã ſi fu ĩt inſtitutus heres. Et nota ꝙ heres poteſt deducere an/ te omnia expẽſas funeris et alias neceſſarias quas fecit cauſa hereditatis. vt in teſta mento et hmõi. Expẽſas tñ quas feciſſet ſupfluas ad ho norem ⁊ pompã mũdi: ñ poſ ſet cũ tuta ↄſciẽtia trahere d ere alieno ſed facere intellige reť de ſuo. Pe. de pal.in.iiij. Si aũt ſunt pľes heredes ad debita vel legata regulariter teneť quilibet ꝓ hereditaria parte. C. d here.ar .l.iij .Sʒ debet. Ray. Excipiunť qn/ qꝫ caſus ſm ipm Ray . Pri/ mus eſt ſi aliquod indiuiduũ eſt in obligatõe faciẽdi vľ nõ faciendi.tunc enĩ qlibet tene tur inſolidũ.ff.de ver. ob .l.ĩ executiõibus.§.ij.glo.ponit hic exemplũ.vt ſi teſtator ꝓ/ mittit ſe aliqđ opus facturũ ⁊ ꝓmiſit p ſe vel heredẽ ſuuʒ non fieri quomin⁹ p funduʒ ſuũ tibi ire liceat. ad hoc qui libet heredũ erit inſolidũ ob ligatus. Secũdus caſus ẽ ſi res que debʒ reſtitui ab vno ĩnſolidũ poſſideať. C. d acq. he.l.ij.§.nemo. Terci⁹ ẽ ĩ ali mẽtis legatſ q̃ ꝓ volũtate de functi vel iudicis vel ab vno ĩnſolidum vel a pluribus ꝓ partibus deſignatis petun/ tur.ff. de alimentſ lega.l. iij.

Quartus ē ſi teſtator ab vno heredum legauerit creditori hereditario animo cōpenſandi. tunc enī heres ille vſqꝫ ad q̄ꝫtitatē legati on⁹ illius debiti ſuſtinebit. ff. ꝺ lega. iij. l. cū ab vno. Quintus ī expenſis funeris vxoris. nō tn̄ aſtrixit heredeſ ꝑ hereditarijs portionib⁹. ſed etiā vir ꝑ portōne que ꝑuenit ad eū de dote vxoris ſue. puta ſi ad eū ꝑuenerit. c. ꝛ in hereditate ſint. cc. ip̄e vir tenebiť ꝑ tercia ꝛ heredes ꝑ duabus partib⁹. ff. ꝺ reli. ꝛ ſumptib⁹ funerū. l. quotiens. ꝛ. l. veluti. Hec oīa etiam Hoſt. Quō debeat fieri reſtitutio vxoris ꝯcipiēt̄ filiū ꝑ adulteriū quē vir rputat ſuū de his q̄ ꝯſumit ipſe filius ſpuri⁹ de bonis patriſ putatiui. et hereditate tota ł parte ad eū ꝑueniēte. Primo videndum eſt de ipſa vxore adultera quō teneať ꝛ ad q̄d. Secundo ꝺ ip̄o filio ſpurio ſi teneť ꝛ quomodo. Tercio vero de ip̄o patre q̄ ex adulterio talē filiū habuit quō ꝛ ad q̄ntū teneť. Sil'iſ caſus videtur qui poniť extra ꝺ pe. ꝛ remiſ. c. officij. ſ. ꝺ muliere ſupponēte ſibi alienū partū quē vir eius reputās ſuū nutrit ꝛ heredē inſtituit. Unde idē videť dicēdum q̄ntū ad reſtitutōnem de ip̄a muliere ꝛ filio ſuppoſito: ꝛ huic fraudi dantib⁹ opam efficacē. Et ꝺ muliere adultera q̄rit primo ſi debeat hoc reuelare marito. Ad hoc dicēdū ꝙ aliquādo nō. aliquādo ſic. Naꝫ vbi īmineat aliquod eoꝝ ꝑiculorū nō debꝫ reuelare marito. Primū periculū eſt infamie ſcilicꝫ mulieris. q̄r hec taliť reuelando cuꝫ eſſet antea bone fame ſeipſā peſſime ac turpiſſime diffamaret. quod q̄dem magnū periculū eſt mulieri. Naꝫ qꝺ ꝑuerb. xxij. ſcriptum eſt. Melius eſt bonuꝫ nomen q̄ꝫ diuitie multe. licet intelligať de viris: tamē ꝛ ꝑiculoſius in honeſtiſ infamia mulierib⁹ ingerit notaꝫ. Secundū eſt periculū ſcandali. ſcilicet viri ꝛ ꝯſanguineoruꝫ ꝛ amicoꝝ ei⁹: ſi illis h̄ innoteſceret malū. nā nō ſolū apud ſe turbaretur ex eo. ſꝫ vir extūc poſſet cum ea amiciciaꝫ ꝛ pacē ac cōcordiā et ſocietatē habere. imo forte eā maritus dimitteret. ꝛ iō n̄ valēteſ forſitan ꝯtinere vterqꝫ adulterium perpetraret. ꝛ ſic īnumerabilia et irrecuperabilia

ſinter eos orirent̄ mala. Terci
um eſt ꝑiculū mortis. ſ. ⁊ vx
oris ⁊ ſue ſpurie prolis atq̨
adulteri ſui. nā ꝓbabiliter ti
mere poſſet ꝙ eiꝰ maritus ſeu
quicūq̨ alius dū occidere ali
um q̄reret necaret̄ ſm Sco. i
iiij. Cōcurrētibꝰ p̄dictꝭ ꝑicu
lis que vident̄ valde ꝓbabi/
lia et in pluribꝰ eueniētia. nō
debet talis mulier ſuo ꝯiugi
reuelare ꝓpter bonū incertū
reſtituēdi hereditatē talibus
periculis ſe exponere manife
ſte. Quartū ꝓpter ꝑiculū im
probabilitatis. nā nec vir nec
filius. nec etiā publicꝰ iudex
hoc mulieri reuelāti credere
obligant̄. niſi ꝓbet dicta ſua
ꝑ infallibilia ſigna aut ꝑ vio
lentas ꝓbatiōes: ſiue ꝑ teſtes
idoneos. Nam ex ſolo eiꝰ di
cto nō p̄t exheredítare talem
filiū: maxime ſi in terris in q̄
bus p̄mogenita ex ꝯſuetudi
ne in toto vel in parte ſucce/
dunt. Inſuꝑ ſm Sco. in ta/
libus terris ſi pater crederet
vxori ſue. in h̄ nō poſſet tn̄ a
ſpurio auferre hereditatē ni/
ſi ī publico foro eū ꝓbarꝫ ta/
lem. et tunc oꝑteret mulierē
nō tātū apud maritū ſꝫ apō
totam patriā diffamari. Et
iſto p̄ſuppoſito. ſ. ꝙ nō debe

at reuelare ratōe maloꝝ ſ̄qui/
orū exinde ꝯtingentiū. quō
debeat talis ml'ier ſatiſfacere
dicetur īfra. vbi tn̄ nō immi/
neret aliud periculū vel ma/
lū niſi infamie ipſius adulte/
re vl' mortis ſue videt̄ ꝙ ſi p̄
moriat̄ viro ſuo debeat ante
mortē ordinare cū ꝯfeſſore l'
alia ꝑſona matura ꝙ ſi mori
atur poſtea reuelet ex ꝑte ſua
viro. qn̄. ſ. ex h̄ p̄t obuiari ne
putatiuus filiꝰ habeat here
ditatē totā vl' partē. Aliquā
do vero hoc marito vel alijs
ꝑſonis extra confeſſionē tene
tur ml'ier reuelare. vicꝫ ſi hec
tria ꝯcurrāt ſimul. Primo ſi
apud maritū ⁊ alios fortis et
grauis ſuſpicio imp̄ſſa eſſet.
⁊ occaſio ſuſpicādi talis. Se
cūdo ſi ex certis ⁊ ſufficiēti/
bus cauſis p̄t ⁊ debet vehe/
mēter et valde ꝓbabilit̄ cre/
di ꝙ nihil d̄ p̄mis ꝑiculis ſu
pradictis hic ſubſequeretur
aut creſceret ſed potiꝰ minue
ret̄. Tercio ſi firmiter p̄ſuma
tur ꝙ filius bonis mariti vo
luntarie cedet. ſꝫ ſi ꝑuulꝰ eſt
filius ceſſat iſta rō. qꝛ mitte/
re p̄t illū ad hoſpitale. cū nō
teneat̄ alere alienos niſi in ex
trema neceſſitate cū alij d̄ſūt
q̄ ꝓuideant. His aūt tribus

ꝯcurrentibꝫ reuelare deberet ⁊ poſſʒ. Sʒ vix iſta ꝯcurrũt ⁊ rariſſime p̄ſumenduʒ eſt ꝙ ꝯcurrant. Inſup dici poſſet ſm Guil. ꝙ etiã r̄uelare poſ/ ſet ſi nõ timeret maritũ. ł ali/ ud imineret ꝑiculũ. Sũt q̇/ dam vtiq̄ʒ viri ſciẽter vxorũ adulteriũ ſuſtinẽtes vł etiaʒ cõſentiẽtes. imo qñq̄ʒ vxores ſuas ad h̄ hortãtes. vł qꝛ ꝓ/ prios filios nõ pñt habere ł alia quacũq̄ʒ pudenda occa/ ſione. Facta etiã hac notifi/ catõe anteq̄ʒ vir eius ꝓ edu/ catõe talis filij expẽdat vide tur deobligari a reſtitutione aliqua fiẽda. qꝛ fecit qđ in ſe fuit vt damnuʒ euitaret viri expenſaꝝ in educando: ⁊ he/ reditatiõis quo ad alios. ar. extra de iniur. ⁊ dam. da. c. ſi culpa. Nec tñ dʒ manifeſta/ re adulteꝝ ꝓpter ꝑiculũ ꝑſo/ ne ⁊ infamie detrimentũ ⁊ o/ dium ad eũ euitãdũ. ⁊ ſi ante manifeſtationẽ iã aliqua ꝯſũ pſiſſet hmõi putatiuꝰ filiꝰ te nebitur ipſa mater inquãtuʒ poteſt ſatiſfacere ſi aliq̇d vt ſuũ poſſidet. Et ſi magnꝰ exi ſtens quãdo notificat̄ nollet ipe filius credere hoc nec ce/ dere bonis putatiui pr̄is. pe tẽs ſaltẽ legitimã q̄ ſine cau/ ſis expreſſis a iure auferri nõ debet vt legitimus filiꝰ. nec contrariũ poteſt ꝓbari. tene/ bitur nihilominus ipa mł'ier heredibꝫ de portõe illa abla/ ta ſibi. de eo tamẽ quod p̄t ⁊ non plus. extra de regu. iur. li. vi. c. nemo. ⁊ hoc quia fuit in mora notificandi qñ potu it ꝓuideri. Sʒ nunq̇d mł'ier talis debet reuelare crimẽ ſu um filio ſuo ſpurio. ⁊ induce re eum ad dimittendũ here/ ditateʒ vero heredi. Ad hoc dicendũ ſm Scotũ vbi ſup̄ ꝙ aut filiꝰ crederʒ matri: aut non. Si autẽ crederet nõ au tem ꝓbabile eſt ꝙ ꝓpter hoc dictã dimitteret hereditateʒ. Nam paucos reꝑire ꝯtingit qui ita ꝑfecti ſint ꝙ ꝓpter cõ ſeruandam iuſticiam in foro dei dimittãt magnas poſſeſ/ ſiones quas retinere pñt iu re extrīori ⁊ vellẽt ſpurij repu tari. nͨ h̄ mater p̄ſumere põt niſi antea mł'tũ fuiſſʒ exꝑta d bona volũtate filij ſui. Nõ ergo debʒ ſe exponere ꝑicł'o certo diffamatõis apud fili um ꝓpter incertam correpti onem illius. Si vero nõ cre deret. tũc ſequeretur inde du plex malum. Primum quia ipſa diffamaret̄. Secunduʒ

q₂ ab illo ſicut antea heredi/
tas poſſideret. Si q̇s aũt ob
ſtet ꝙ tali filio debeat reuela
ri ne.ſ.ĩg₂ãter forte copulare
tur ꝑ matrimoniũ ſue ſorori
aut alteri ſue ꝓpinque: ſeu a/
lia faceret que a iure ſpurijs
ꝓhibita ſunt. Dicendũ ꝙ tal'
ignorãtia dũ ꝑſeuerat omni/
no excuſat cũ ſit ignorãtia fa
cti. Si qñ tamẽ factũ venirꝫ
ad lucẽ tale matrimoniũ di/
rimendũ eſſet. Si vero que
ratur an dato ꝙ talis fili⁹ ex
ỽbis matris ſe ſpuriũ credat
teneatur reddere bona q̃ ha/
buit a marito matris ceteris
filijs atq₃ heredib⁹ alijs p̄di/
cti mariti. Dicendũ ꝙ ſi hoc
indubitanter credit. ꝛ ratõeꝫ
illud credẽdi habꝫ tenet ſm
deum non tamẽ humano iu/
re. Si tamẽ nõ habet ſuffici
entem cauſam et rõem credẽ
di illud. tũc reddere nõ tenet
ex q̃ ꝑ ſe vel ꝑ alteꝝ ſibi claret
ꝙ nõ habꝫ ſufficiẽtẽ cauſam
ſeu ↄdignam ratõeꝫ credẽdi.
Sũt autẽ inter cetera q̃ttu/
or ſigna q̃ reddũt ſuſpectam
talẽ matrẽ. ita ꝙ ei de facili ñ
debet credi. Primũ ẽ amor. i.
ſi p̄diligit aliam ꝓleꝫ viri ſui
Secundũ eſt odiũ. videlicꝫ
ſi p̄ſumit matrẽ ip̄m vel eiuſ
vxorem odire. Terciũ ẽ ſtul
ticia. q₂ mulier fatua ꝛ leuis
eſt ꝛ ꝑtinac₃ ſenſus. Quartuꝫ
ẽ incertitudo cũ nõ ↄſtat ip/
ſaꝫ eſſe vł' fuiſſe certã ꝙ hunc
cõcepit de adulterio vł' de vi
ro. non eniꝫ hoc poteſt omni
adultere eſſe certuꝫ. Sed qđ
remediũ tali mulieri debꝫ ad
hiberi. dicẽdũ ꝙ ei ſm Sco.
vbi ſupra triplex remedium
dari poteſt. Primũ ẽ ꝙ indu
cat filiũ ĩtrare religionẽ. ꝛ ta/
men talem ꝙ poſſit ꝓfeſſiõeꝫ
ſuam ſeruare. ne ſcꝫ incidat ĩ
cillam volens vitare caribdĩ.
Secundũ eſt ꝙ clericus fiat
vnde valet tamen ſm deum
eccleſiaſtica beneficia accep/
tare. et his q̃ſi ſufficiẽtib⁹ me
rito iam contẽtus dimittat
hereditatẽ alteri fratri laico
in ſcl'o remanẽti. Si tamẽ ꝑ
nullã ꝑſuaſiõeꝫ hõeſtã cor ta
lis filij mr̄ flectere p̄t vt here/
ditatẽ dimittat. non videt ꝙ
đbeat ſe ꝓdere illi. cũ certa ñ
ſit ꝙ talis ab ea impſuaſibil'
in alijs tã licitis et honeſtis
flecteret ex illo. ĩmo forte te/
naci⁹ retineret ne ſpuri⁹ pu/
taret. cũ talẽ notã mł'ti caue/
ant male nati Tũc demũ ter/
ciũ remediũ addendũ eſt. ſ. ꝙ
ſaluo iure humano et abſq₃

infamia ſua:pōt et dꝫ de ſua dote cū eā habebit in ptātez vl' de parafernalibꝫ ſi habet ꝛ certis boniſ ꝛ laboribꝫ ꝛ ſudoribꝫ ſuis idē nē facere virū ꝛ legitimā ei⁹ plē. Obligatur eni ſatiſfacere viro de ꝯſūptis ab illegitimo filio. Sꝫ tal' filius nō teneť ſatiſfacere q̄ cōſumpſit q̄ꝫdiu bone fidei fuit De hereditate aūt mľier obligať heredibꝫ viri ab īteſtato l' heredibꝫ ſcptis. vl' q̄bus v̄iſilr crediť qꝫ reliq̄ſſet hereditatē. qđ ſi neſciť dꝫ paupibus erogari. Teneť inq̄ꝫ ſꝫm corrn̄dentiā iuſticie. nō ei dico qꝫ teneať ad reſtituēdū eq̄ualens hereditati. qꝛ ſupius dictū ē. Plīmū q̄dē differt inter habere ꝛ ppe eſſe. Sꝫ qꝛ iſte legitim⁹ heres nullā habuit hereditatē. lꝫ ſꝫm iuſticiam fuerit ppe. pptea min⁹ q̄ꝫ equalens hereditati ſufficit ſibi p hereditate fiēda. illud aūt min⁹ detmineť ſꝫm arbitriū boni viri. Q, ſi nc̄ ꝟ fieri ꝑt ptūc n̄ obligať: tenebiť tn̄ cū puenerit ad piguiorē fortunā. extra đ ſolu. c. odoard⁹ Si ꝟo tal' mľier nūq̄ꝫ habꝫ vn̄ poſſit reſtituere. tūc ex impotētia excuſať: ſi hēat ſatiſfaciēdi ppoſitū. xiiij. q. vi. ſires. De adultero aūt cui⁹ eſt fili⁹ dicēdū vidꝛ ſi ſcit vel credit veriſilr illū eſſe ſuum: vbi mr̄ ipa ſatiſſacere n̄ valeat. videť qꝫ teneať de expenſiſ patri putatiuo. qꝛ cām efficacem dedit tali dāno. extra de iniuř. ꝛ dā. da. c. ſi culpa. ſꝫm tn̄ poſſibilitatē ſuā ꝛ ſi mitteret ipa adultera ad hoſpitale. vl' qꝛ finxit mortuū peperiſſe. vl' qꝛ notificauit ſine ſui piculo n̄ eſſe filiū ſuū tenebiť hoſpitali de nutrimēto ꝛ aliis expēſiſ: niſi notabilis pauptas excuſet eā. cū de iure naturali ad hoc teneať. di. i. ca. ius naturale. et hoſpitalia ppter paupes nutriēdos ſint facta non ppť diuites. Sꝫ ꝛ de hereditate vl' dote ſi dotareť a pr̄e putatiuo: teneri videť ad arbitriū boni viri. attenta ſua facultate. q̄ tn̄ ſatiſfactio occulte fieri dꝫ. cū ſine piculo manifeſtari nō poſſit. ar. ij. q. i. ca. ſi peccauerit. Si autē dubitat adulter ex eo qꝫ mľr leuis ē. ꝛ cū alijs adulterať. l' etiā qꝛ ipa adultera dubitat vtꝝ ſit ei⁹ vl' mariti. relinq̄tur iudicio dei cui om̄ia nuda ſunt ꝛ apta. ꝛ ḡuari nō videť de reſtōne. Indecēs ē eniꝫ vt in re dubia certa deť

ſviã. ait Grego. xi. q. iij. 7 di. xxxiij. habuiſſe. In nll'o tam̃ caſu ad obuiãdũ hm̃oi ꝑicul' vl' mal' ꝺꝫ adultera vl' adul/ter q̃rere aborſuꝫ vl' mortem ꝑuuli. xxij. q. iij. c. faciant.

Qñ debeat fieri reſtitutio quod ɔtinet in ſe magnã dif/ficultatẽ Cap. VIII

Quantũ ad octauum. ſ. qñ dꝫ fieri reſtõ. Dic̃ Tho. ĩĩ. ij. q. lxij. ꝙ ſtatiꝫ. qꝛ ſicut accipe rẽ alienã ẽ ɔ iuſticiã: ita 7 retinere eã. qꝛ ꝑ h̃ ꝙ aliq̃s detinet rẽ alienã inuito dño ĩpedit eũ ab vſu rei ſue. 7 ſic facit ei iniuriã. Manifeſtũ eſt aũt ꝙ nec ꝑ modicũ tẽpus licꝫ alicui ĩ pctõ morari. ſed q̃libꝫ tenet ſtatĩ pctm̃ di/mittere vl' deſerere. Vñ dr. q̃ſi a facie colubri fuge pctm̃. Et iõ q̃libꝫ tenet ſtatĩ reſtituere vl' dilatõeꝫ petere ab eo q̃ põt vſũ rei ɔcedere. 7 ſi q̃deꝫ teneant de incertis cũ illõ eſ/ſet erogandũ in pias cauſas cũ cõſilio eccl'ie. ſi hm̃oi ꝑſo/ne hñtes reſtituere remaneãt ita paupes cũ filijs 7 familia ꝙ nõ habeãt vñ viuãt. fiat dicit Ray. vt dixi ĩ caſu ſil'i. š. iti. de decimis. Ibi aũt ſic dicit. Si q̃s retinuit decimas longo tpe. 7 nũc veniat ad ſatiſfactõꝫ. 7 poſtulat ĩtuitu di 7 eccl'ie. 7 qꝛ hꝫ ꝑuã ſubãꝫ ſi/bi remitti qd accepit tpe ꝑte/rito. cũ alit' opteret cũ ſua familia mẽdicare. q̃uis eccl'ia oẽs decimas poſſꝫ petere. ſi viderit iſtũ ɔtritũ 7 ꝑceſ eiuſ ſinniti ꝟitati. dꝫ ei tanq̃ pau/ꝑi dimittere vñ viuat. cuꝫ h̃ eſſet ei datur⁹ poſtea. xvi. q. i. c. qm̃. hec Ray. qd intelligẽduꝫ vidr vbi dant decime ď more, put ẽ de iure cõi. Nam ſec⁹ vbi de more ñ dãt. vl' valde diminute: videt excuſari. De h̃ tñ plene hẽs ĩ ꝑma ꝑteti. i. Et dic̃ ibi glo. Guil'. ꝙ illi q̃ reſignãt ĩ manu peniten/tiarij q̃ hoc nõ facerẽt niſi penitẽtiarij reſtituerẽt eis ꝓ ꝑ/te vl' ꝓ toto. qñ neſcit cui fiẽ/da eſt reſtitutio ꝙ non credit eos eẽ in ſtatu ſalutis. Dicit etiã paulopoſt ꝙ nõ ẽ neceſſe ꝙ fiat hm̃oi reſtõ ĩ manu pe/nitentiarij. dũmodo tñ ſit ꝑatus ad arbitriũ ei⁹ vl' alteri⁹ boni viri ſatiſfacere. Dic̃ etiã ꝙ in hoc caſu epiſcopuſ qui eſt diſpenſator pauperuꝫ poteſt dilatõnem dare vl' partẽ dimittere vel etiaꝫ totũ ſi viderit ei expedire ad neceſſari

am ſuſtentatiōez illius tanq̄ꝫ alicui⁹ alterius pauperiſ. ita tamē ꝙ quanto vtilius p̄t gerat negociū illius cui facienda eſſet reſtitutio ſi pſona ei⁹ eſſet nota. vicz exponēdo illa que eēnt reſtituenda in vſus tales q̄ magis ei poſſent pſicere quo ad deū. hec ibi. Si tenet̄ certꝭ pſoniſ que nolunt dare dilatōem: debꝫ ad petitōem ipoꝝ abſqꝫ dilatōe ſatiſfacere vl̄ cedere bonis. qꝛ fur ꝛ raptor ſp ē ī mora. et iō ſemp auget peccatū. ff. ꝺ con dit. fur. l. in re furti. vbi leſi egent ꝛ fame peunt ne interueniēte paululū mora inueniri non valeant qui redimantur diſt. v. Semp enī ē vitanda mora vbi ē periculū. diſt. xxviij. c. de ſiracuſane. ꝛ hoc etiam ſi oportet ip̄m mēdicare. Unde nō dico habito reſpectu ne egeat. Nam contra h̄ nota extra de vſu. c. cum tu. tamē Guil. addit. ſine culpa poteſt accipe vite neceſſaria. ſcꝫ extreme Ray. moderate ſibi vita retenta q̄uſqꝫ plene ſibi ſatiſfaciat. Hoſti. vero ſic dicit. Sed q̄d ſi nō immineat tale pīculū neceſſitatis. et is qui tenetur reſtituere non poteſt induci ad reſtitutōnez ſtatim faciēdā. puta ꝙ diſcretus ſacerdos p̄t pſcientiam ſuam informare ex eo ꝙ intēdit vtiliter gerere negocium creditoris. Nā ſi videt ꝙ alit̄ nō poteſt recupare ī ppetuū vel non ita cito vl̄ ita pmode p̄t recepto iuram̄to vl̄ alia ſufficiēti cautōe ſi babere p̄t dilatiōem pcedere. et ſub hac conditōne ſi hec adimpleuerit in talē diem peccatorē abſoluere. ꝛ ſic creditor quod ei debet̄ recupet. et peccator nō recedat a p̄ſbitero deſpatus. hec ille. Sꝫ quod in fine huius. §. ſcilicꝫ ꝙ abſoluat ſub cōditione: contrariuꝫ aſſerit Guil. dicens. ꝙ abſolutio a peccatis nunq̄m debet fieri ſub cōditiōe. ꝛ ideo poteſt dici ꝙ abſoluat ſimpliciter ſi ē abſoluendus. ſed declaret ꝙ nō valebit abſolutio niſi adimpleat pmiſſum. Guil. Archidyacon⁹ ꝟo ſuper c. ſi reſ. xiiij. q. vi. querit vtrū habēti reſtituere debeat haberi reſpectus ne egeat. Et dicit videtur ꝙ ſic. ff. de regu. iur̄. l. incōdemnati. ff. de cōceſ. bo. l. ij. ꝛ ſic nota p Ber̄. de ſolu. c. odoardus. ꝛ facit ad h̄ qꝺ hr̄. xvi. q. ij. q̄cūqꝫ. Sꝫ inno. p no. ī. c. cū tu. extra de vſu.

ſec⁹ credũt ſm canões. vt ibi
notãt Ala. Ber.et Hoſti. ꝙ
inſolidũ tenẽt detẽtores vſu
raꝝ ⁊ nõ ſolũ inq̃ꝫtum facere
pñt.q̃ Hoſti.i ſũ.dicit ꝙ qui
hñt reſtituere paulatĩ ſingul'
mẽſibꝫ ſoluãt creditoribus.
ſi alit' nõ pñt ſine magno ſui
detrimẽto,ꝑut poterũt vl' cõ
ponãt ſe cũ expoliatꝭ.ꝙ ſi nul
lã pñt inuenire miſicordiam
apd eos abſqꝫ dilatiõe tũc te
nent' ſatiſfacere l' bõis cedere
qꝛ pctõꝛ ſꝑ ẽ ĩ mora:ff. d con
dit.fur. l.in re furtiua .extra
de ſymo.c.cũ in eccl'ia .Al'ti
tenẽt dictũ ꝓcedẽſ tãqꝫ equũ
ſcꝫ ꝙ tenent' ſoluere q̃ꝫtũ pñt
retenta ſibi vite cõmoda .ar.
de con.di.v.c.diſcipulos.ex
tra de fur.c.ſi q̃ſ.Sꝫ arch.ſu
per v̓.reddere.eiuſdẽ.c.ibi di
cit. ꝙ ſtatĩ dꝫ r̃ddere totũ qd
ꝓt.allegãs Tho.ij.ij.q .lxij.
q̃ dic̃ ꝙ ſtatim fiẽda ẽ reſtõ.di
ctũ tñ Tho.ꝑt dici nõ eſſe ꝯ̃
ſi ſane intelligat' vt ĩfra dicet'
Sꝫ ĩ q̃dã ſũma dꝛ ꝙ qui
hñt reſtituere vſuras ⁊ male
ablata ⁊ ꝓponũt firmit' red/
dere ⁊ nõ pñt ſtatiꝫ .qꝛ nolũt
cũ familia egere l' mẽdicare.⁊
tñ incipiũt iuxta poſſe ſatiſ/
facere.vtꝝ tales pñt abſolui
⁊ cõicari. Rñ. aut ſciunt ꝑſo
nas certas aut nõ. ⁊ ſi ſciunt
ipi hñtes male ablata: et ipi
etiã q̃bꝫ debent' hmõi nolũt
tutũ ẽ ꝙ de ꝯſcĩa eoꝝ ſtẽt ad
t'minũ ipſoꝝ ⁊ volũtatẽ Si
v̓o tales neſciũt damna ſibi
data ⁊ reuelatio poſſet eẽ ꝑi/
culoſa illis q̃ volũt reſtituere
tunc nõ eſt reuelãdũ illis.ſed
ꝓſumendũ ꝙ ꝯfeſſoꝛ cãm illo
rũ vtiliter agat.⁊ ꝯfitens in/
tẽdat ⁊ ꝓmittat ſatiſfacere q̃ꝫ
cito ꝑt.qꝛ h̃ hꝫ locũ ratihabi
tio d bono ⁊ eq̃.⁊ tũc ꝯfitens
abſolui ⁊ cõicare ꝑt.qꝛ ẽ ĩ via
ſalutꝭ. Si v̓o oĩno neſciãt' ꝑ
ſone q̃bꝫ ẽ r̃ſtitutio fiẽda. tũc
eſt liber in ꝑtãte ꝓlati vl' di/
ſcreti ꝯfeſſoris dare et ꝯſtitu
ere terminũ ꝯfitẽti ſic̃ viderit
neceſſitatẽ ⁊ ꝯtritõnẽ e⁹ ⁊ vo
luntatẽ ꝓmptã reſtituẽdi. et
ĩfra iſtũ t'minũ tal' ꝑt abſolui
⁊ cõicari. Jtẽ vbi maioꝛ ẽ cõ
tritio ibi maioꝛ miſicordia ⁊
venia ẽ fiẽda ⁊ remiſſio .⁊ qꝛ
tot⁹ mũd⁹ fere eſt inuolut⁹ ĩ
rapinis.ſic,ꝑ poſſe tuo curre
ꝑ mediũ ne nimia ſecuritas l'
remiſſio ꝑire faciat q̃s diſcre
ta equitas poterat reuocare.
Jtẽ ſꝑ iniuriãs ⁊ ſpoliãs vel
cõplices eoꝝ debẽt hũil'r po/
ſtulare veniã ab eis q̃s offen
derunt ne illi remaneant in

rancore ⁊ mala voluntate Quid aũt dbeat facere vxor ⁊ familia raptoris ⁊ vſurarij ⁊ hmõi q̄ nõ hñt niſi de obligatis reſtitutõi. habes.s̄. in ca. de rapina. §. xij. i fi. Nota ꝙ Ray. et Hoſti. circa iſtã materiã reſtitutõnis dicunt. Hoc notent ſacerdotes ⁊ retineãt ꝙ ſm ꝙ maior vł mĩor fuerit fraus vł dol⁹ vł violẽtia maior vł minor dʒ eſſe diſcretio iudicãtiſ. ⁊ ſm h̄ i vſuris que fiunt in depoſitis vt dictũ eſt ſup̄ in. c. de vſura. q̄ oĩno ſunt reſtituẽde. tñ qꝛ minor eſt ibi violẽtia q̄ȝ i ceteriſ poterit cõfeſſor etiã cũ ſcitur pſona cui fienda eſt reſtitutõ magꝭ moderare tpus reſtituendi retẽta ſibi vite ꝯmoda ⁊ familie ſue. Quidam circa materiã iſtã dicunt ⁊ meo iudicio ſatꝭ rõnabilr ꝙ i certis caſibꝫ nõ teneť q̄s ad ſtatiꝫ reſtituẽdũ actualr. etiã ſi habꝫ modum aliqualẽ ad reſtituẽdum ⁊ ab eo cui teneť inueniren̄ poſſit nec dilatõeʒ nec remiſſiõem. ſʒ ſubitã velit fieri ſibi reſtitutõeʒ. qñ vicꝫ ex reſtitutõe ſtatim vel ſtatim r̄ſtituẽdo ſeqꝛetur inde euidens vł pbabile dãnũ ſpũale ł tpale notabile ipi⁹ reſtituẽtis vł alioꝝ. qd p̄põderarꝫ damno ei⁹ q̄ dʒ hr̄e ex carẽtia illi⁹ rei Põt aũt tale dãnũ ee̅ triplex ſeu ſcãdalũ notabile ł dãnuꝫ Periculũ mortꝭ Infamia g̃uis. Periculũ notabile mortał culpe. Rõ aũt hmõi eſt ꝙ ſcꝫ talis reſtitutio poſſit differri. qꝛ ſm Scotũ creditor q̄ debꝫ habere magis dʒ vel le in hmõi caſibꝫ vt maximũ incõmodũ ſeu dãnũ ei⁹ q̄ habet reſtituere euiteť in modica reſtitutõis dilatõe q̄ȝ ſuuꝫ modicũ incõmodũ vł dãnuꝫ ex carentia ad tẽpus ſue rei. Et ſi obijciať ꝙ reſtituere eſt act⁹ negatiui p̄cepti. qꝛ reducit ſeu explicať p h̄ ꝙ eſt non retinere alienũ. ſʒ p̄ceptũ negatiuũ obligat ſp ⁊ ad ſemp. Rñdeť ſm Sco. ꝙ alienũ iniuſte ⁊ ĩuito dño retinere ſimpliciter phibeť. ppterea ſp ⁊ ad ſp iſto mõ neceſſe eſt ſaluti alienũ nõ retinere. Sed qñ quis habꝫ voluntatẽ ⁊ ppoſitum reſtituẽdi alienũ p tpe oportuno extũc teneť domino rei volente. i. velle debente. Uult autẽ h̄ dñs rei ⁊ ſi ñ actu elicito. tñ actu debito et honeſto. quia velle debet ꝙ qui ſuũ habꝫ retineat quouſ q̄ȝ potuerit oportune. Et ſi

dicat. dñs rei hoc agit inuite
ꝛ q2 nõ vult ꝙ ꝑ q̄ntũcũq3 tẽ
pus ſuũ retineat̃. Dicẽdũ ſcḋm
Sco. ꝙ dño etiã inordinate
volente ſtatim rehabere ſuũ
ꝛ ꝑ ꝯñs ꝯtra rectã ratõez no
lente primũ retinere ſuũ: tũc
tenẽs nõ ẽ detentor iĩuſtꝰ. nã
ꝛ depoſitũ deb3 redditõe ſtri
ctiſſima reddi cu3 repetit̃. vt
C. depoſitũ. l. fi. ꝛ tñ iuito do
mino volũtate inordĩata cu3
r̃petit. vt cũ eo malũ faciat ſi
bi vł alteri p̃t retineri. Et au
guſt. dicit ꝙ multa bona ſũt
p̃ſtãda inuitis: dũ eoꝝ potius
vtilitati q̃ȝ volũtati ꝯſulitur
diſt. xlv. c. et q̇ emẽdat. ꝛ exẽ/
plũ ponit. xxiij. q. iiij. ca. ipſa
pietas. de eo. ſ. q̇ ꝯ volũtatez
ſuã extrahit̃ de domo ruĩta.
quod laudabilit̃ fit. Eſt g̊
vnus caſus cũ iminet ex eiꝰ
reſtitutõne ſubita ꝑiculũ dã
ni incõꝑabiliter p̃ualẽtis dam
no qḋ inde hab3 creditor ex
carentia rei ſue. puta cũ ipſe
creditor ĩpugnaret bonũ cõe
ꝛ habẽdo illã rẽ ſeu pecuniã
quã q̇s de ſuo retinet magis
poſſet ĩpugnare ꝛ p̃ualere cõ
tra bonũ cõmũe. Nã tũc ſcḋm
Rich. in. iiij. nõ tenet̃ illḋ re
ſtituere illi ſ3 fidelr̃ reſuare.
vt reſtituat ſibi vł heredib9
ſuis qñ h̄ fieri poterit ſine p̃/
iudicio boni cõmũis. vł ḋpo
ſitare illud ordinãdo et ꝓui/
dendo ꝙ tꝑe ſuo reſtituatur.
Idẽ videt̃ dicẽdũ cũ q̇s ma/
le vteret̃ re ſua rehabita. pu/
ta gladio ad occidẽdũ ſe vel
aliũ vel hmõi. Idem viḋr di
cendũ cũ ex ſubita reſtitutõe
ille q̇ reſtituer3 rẽ ablatã per
furtũ vel aliud viciũ detege/
ret̃ ꝛ inde infamaret̃: cum fa/
ma ſit q̇d notabiliꝰ ſuba tꝑa/
li. vñ g̃uiꝰ reputat̃ pctm̃ de/
tractõis q̃ȝ furti: ceteris pari
bus ſcḋm Tho. ij. ij. q. lxxiij. et
vi. q. i. deteriores. Cũ g̊ q̇lib3
debeat ꝓuidere ꝯſeruatõi fa/
me ſue. ar. xij. q. i. c. nolo. põt
talis differre reſtitutõez vſq3
ad tꝑs q̇ nõ deꝑhendat̃ ĩ cri
mine ꝛ infamet̃ ſi aliter ꝓui/
deri nõ põt. Idẽ dicendũ eſt
cũ id qḋ d3 reſtitui nõ poſſit
reſtitui niſi faciẽdo magnas
expenſas ad mittẽdũ ſibi. q2
in remotis ẽ creditor. Tũc ei
q̇d agẽdũ ẽ habes. s̃. etia3 eo.
ti. c. iij. Et idẽ dicẽdũ qñ mu
lier h3 filiũ ꝑ adulteriũ neſci
ente viro. ł ſuppoſuit ſibi ali
enũ partũ q̇ nutrit̃ de bonis
viri. vł etiã heres dimittitur
vt ꝓprius filius: cum teneat̃
mater talis de omnib9 q̇ ꝑci/

pit talis fili⁹ bonis. ſ.putati ui patrꝭ.nō tñ dꝫ reuelare fa/ ctū qñ ex h̄ ſeq̄ret vł ſeq̄ ꝓba biliter poſſet mors ſua vł ꝑ/ lis talis .vł etiā notabił infa mia ſeu alia ḡuia ſcādala ſm Ray.ꝛ Jo.neapoł. in q̄libꝫ. de quo habes.s̄.plene eo .li. ti.i.c.de furto.vide ibi. Ali us caſus qñ ex hmōi reſtitu tōe poſſꝫ ſeq̄ mors ſpūał ſeu pctm̄ mortale ꝓbabiliter ī re ſtitutōe vel familia ei⁹. puta reſtituēdo que habꝫ aliēa ad tantā venit paupꝑtatē vł miſe riā ꝙ nō p̄t viuere ł ꝓuidere filijs ſuis de victu ꝛ veſtitu: ꝛ cū ſint alicui⁹ nobił ꝯditōiſ mendicare nimis erubeſcūt: ab amicis ad ſufficiētiā non inueniūt:laborare neſciūt vł non p̄nt quia paruuli vł in/ firmi.et ſic reſtituēdo exponi tur ꝑiculo ip̄e cū familia ſua furādi:vel ꝓſtituēdi filias.ł deſperatōiſ vbi retinēdo qꝺ habet alienū cum ip̄o et īdu ſtria ſua ꝓuideret parce ſibi ꝛ familie ſue diſponił ad ſa/ tiſfaciendꝫ paulatim. Hoc ſentire videtur Sco.in. iiij. Hen.ī q̄libꝫ.vi.q. xxiiij. Et idē vidꝛ dicēdū cū q̄s habet īſtrumēta artis ſue vñ ex la/ bore ſuo gubernat ſe et ſuos ꝛ vendēdo vł tradendo ea vt reſtituat ſuis creditoribꝫ nō poterit laborare ꝛ īde lucra/ ri.puta libros q̄ ad iuriſperi tos et medicos .ferramēta q̄ ad artifices. Laborādo autē cū ꝑdictꝭ vltra ſuſtētatōeꝫ ſu am poterit ī futuꝝ paulatim ſatiſfacere. Hᶜ credo eſſe ꝯ h̄ qꝺ dicit Tho.ij.ij.q. lxij.ſ.ꝙ ſtatim reſtituendū ē alienum ſimpliciter. Nō enī ita ama/ re ꝟba accipiēda ſunt dič lex ſed ciuilił .ꝛ in ſacra ſcꝑtura ſtatim dicił fieri qꝺ in ꝓlixo tp̄e.vt ptꝫ Malach.iij. Sta tim veniet ad tēplū ꝛc̄.ꝛ ꝑci/ pue cū ex cauſa ita vrgēti dif ferł vt dictū ē. Poteſt etiam multiplicił capi in iure .ꝛ nō ſolū ꝑ potētia facti ſꝫ iuriſ et ꝯmoditatis.vt ptꝫ.xxij.q.iij ca.faciat.ī glo. Hec tñ n̄ ſūt ꝑdicanda ne pareł via detē/ tioni alienorū ad qꝺ nimis ꝑ ſone ſunt inclinate.ſꝫ cū ma/ gna diſcretōe in ꝯfeſſiōe ꝛ cō ſilijs tractāda.et cū multꝭ cir cūſtantijs conſiderāda q̄ ho neſtent factū. Ad hoc etiā fa cit qꝺ dicit Jo. neapoł. ī q̄li bet.ix.q.xxij.ꝛ Ric.in.iiij. et Pe.de pał. Itē potēti re/ ſtituere male ablata ſtatī q̄ri tur vtrū ſufficiat relinq̄re in

teſtamēto vel in inſtrumento ꝙ heredeſ reſtituāt. Rn̄dȝ ad hoc Jo. neapol'. in. ix. q̄libet. q. xxij. ꝙ hoc ſufficit in duob⁹ caſib⁹ tm̄. Prim⁹ ē qn̄ habēs male ablata credit ꝟe et ꝑ certo vel q̄ſi ꝑ certo ꝙ taliſ retētio n̄ ſit ꝯ volūtatez dn̄i. tal' enī retētio n̄ ē iīuriosa vl' iniuſta. null⁹ enī patiꝛ iniuſticiā volens. vt dꝛ. v. ethicoꝝ. Scḋs caſ⁹ qn̄ tal' retētio rei aliene eſt ꝯtra voluntatez dn̄i ſȝ inordiata. puta cū non redditꝛ gladi⁹ furioſo cū repetit ipm̄ in furia. hoc enī iuſte fit vt. xxij. q. ij. c. ne q̄ſ. Et ſilr̄ hoc eſt qn̄ vult rē ſuā ſtatiȝ habere quā retinēſ nō p̄t dare ſine notabili dāno ſuo. ⁊ ecōtra ille cui⁹ ē p̄t ſine dāno ⁊ incommodo carere ad tp̄us. Extra iſtos caſus nō ſufficit ad ſalutē niſi ſtatī reſtituat Rō eſt qꝛ de neceſſitate ſalutꝭ ē vitare pctm̄ mortale. ſȝ nō ſolum auferre alienū: ſed etiā detentio rei aliene extra p̄dictos caſus ē mortl'e. qꝛ ꝯ iuſticiā. qꝛ cū faciat iīuriā ꝓximo. ⁊ hoc cū p̄t r̄ſtituere. Vn̄ n̄ ſufficit ad ſalutē tali relinq̄re in iſtrumento vl' ꝑ teſtamētū ꝙ heredes reſtituāt: ſȝ ḋ neceſſitate ſalutꝭ ē ſtatī reſtituere ſi pōt.

Sed ſi ille cui⁹ eſt res vl' cui obligaꝛ nō p̄t illa re carere ſine incōmodo ſuo etiā ad tp̄s optȝ ꝙ r̄ſtituat etiā cū maḡ icōmodo ſuo. nec ſufficerȝ dimittere ꝑ teſtamētū. Tercius caſus excuſans a reſtitutōe ſubita ē: cū ex hoc imineret ꝑiculū mortis corꝑal'. Et nota ſcḋm Richar. i. iiij. di. xv. ꝙ ſi ille q̇ dān̄ū intulit hȝ aliq̇d vltra neceſſitatē ſuſtētatōnis nature: q̄ꝣuis ſibi neceſſariū ad victū ſcḋm decētiā ſue ꝑſone reſtituere teneꝛ. Nō eī licitū ē de alieno viuere cū ſecl'ari honore Si autē nō habet niſi neceſſaria ad ſuſtētatōez nature tūc ſubdiſtiguēduȝ ē qꝛ aut iſte q̇ ē paſſus dānum non indiget ad ſuſtētatōȝ nature eo qḋ ab eo ablatum eſt ⁊ ille q̇ abſtulit p̄t retinere et reſtituere nō teneꝛ. qꝛ ex iure nature licitus ē vnicuiqȝ vſ⁹ poſſeſſionis neceſſarie ad ſuſtentatōnem nature. Extrema enim neceſſitas facit oīa cōmunia. ff. ad. l. rodiam. de iactu. l. ij. §. cum in eadem. in textu et gloſa. Aut indigȝ ad ſuſtentatōnem nature: eo ꝙ ablatum eſt. ⁊ tunc ſubdiſtinguo. quia aut primus. id ē dominus ipſiuſ rei indiget

iſta re ad ſuſtentatõez ſue na ture ꝑuſq̃ fuit neceſſaria ad ſuſtentatõez nature illi⁹ qui abſtulit. aut eodē tpe vterq̃ indigens factus eſt iſta re ad ſuſtentationē ſue nature. aut iſte q̄ abſtulit fact⁹ ē indigēs re iſta ad ſuſtētatõz ſue natu re prius q̃ iſte a q̄ ablata eſt. Primo mõ ⁊ ſcđo poteſt dici ſine ꝑiudicio φ iſte q̄ abſtulit rem iſtā teneat̄ reſtituere illi a q̄ abſtulit. quia nunq̄m facta fuit res illius q̄ eā abſtulit. ſz ſp remanſit illius de iure. p⁹ q̃ enī ſum in ſtatu in quo res mea neceſſaria eſt mihi ad ſu ſtentatõez nature: nõ pt fieri alteri⁹ me ꝯtradicēte. Si ter cio modo. tunc ille q̄ abſtulit reſtituere nõ tenet̄. q2 ab iſto tpe q̄ facta ē neceſſaria ſibi ac quiſitū fuit ius in illa re illi q̄ abſtulit. Et iõ q̄muis dam nuz paſſus veniat poſtea ad ſtatū in q̄ res ſibi ablata eſſz ſibi neceſſaria ad ſuſtētatõez nature. ñ ꝓpter hoc hz mai⁹ ius in iſta re q̃ iſte q̄ eā abſtu lit. niſi iſte q̄ eā abſtulit deue niſſet ad ſtatū in q̄ ampli⁹ res iſta nõ eſſet ſibi neceſſaria ad ſuſtentatõez nature. Idez p totū. Pe. đ pal. i. iiij. ⁊ Sco. Ex ꝑdictis boꝝ pz φ tles q̄ habēt reſtituere ⁊ ſi retineāt ſibi quodāmodo neceſſaria ad ſuſtētatõem ſui et familie ad vitādū mlt̄a ꝑicl̄a aīe et corꝑiſ q̄ ꝟiſilr̄ ſeq̄ poſſent bo nis ſuiſ cedēdo ⁊ oīb9 ſe expo liādo ꝓ reſtõe ſiēda. qđ forte tutius eēt reſtituere ⁊ ī đo cõ fidere: etiā ſi opterz mēdicare ſm Ray. Ad ħ nõ videtur te neri de neceſſitate ſaluts. tñ ñ debēt tales laute viuere ⁊ põ poſe veſtiri cū familijs. ⁊ fili as ſuas cū magniſ dotib9 nu ptui tradere: ſicut ſi nõ eſſent obligati r̄ſtitutõi. ſz parce vi uere ⁊ paruas dotes tradere Et ſi nõ pñt nobili vl̄ merca tori nuptui dare debēt artifi ci ⁊ plebeo tradere. ⁊ alia ſuꝑ flua reſecare. Cū multa ĝ pru dentia ħ negociū agēduz eſt. cū efficacit̄ vident̄ facere qđ pñt ad reſtituēdū et ī alijs ſe bñ habere. ⁊ cū timore đi cre do φ pñt abſolui ⁊ cõmūica re. Qui aūt ⁊ de eo qđ pñt ſp ꝓcraſtināt ⁊ ānuatim repiun tur ꝓmittere cõfeſſorib9 reſti tutõem facere: ⁊ poſtea nõ fa ciūt nõ videt̄ abſoluēdi. niſi ꝑus faciant vel diſponāt effi caciter negociū vt habeat ex ecutõez. ⁊ mlt̄o min⁹ ei ꝑmit ti dz cõio ſumi: q̄ntum dico

ſpectat ad ɔſiliũ ɔfeſſorꝭ. Nã qñtũ ad ſacerdotẽ q̃ hꝫ cõica recũ ille ſe ĩ mãifeſto ad hoc ingerit: q̃d iuriſ hẽs in tercia pte. ti. eo. De vſurarijſ autẽ manifeſtꝭ quõ ſit agẽdũ cũ eis in reſtitutiõe ⁊ collatõne ſacramentoꝝ. habes. ſ. eo. c. de vſu. Poſſent etiã tales petere remiſſiõem a creditoribꝫ quã ſi ſine fraude ⁊ ſpõte obtinent nõ ipis ampliꝰ obligãtur. nec etiam paupibꝫ illa remiſſa eis dare tenenť. Nõ tñ decẽs eſſet vt diues a paupe ⁊ indigens paꝝ a multũ indigente peterꝫ ꝛmiſſiõeꝫ. Queritur vtꝝ eps elapſis tribus vľ. iiij. xxx. vel. xl. annis poſſit agere contra heredes vel poſſeſſores bonoꝝ quondaꝫ illiꝰ q̃ in teſtamẽto reliq̃t mille libras ſolnẽdas noĩe vſuraꝝ incertaꝝ: cũ de extorſiõe dictaꝝ vſurarũ nõ appareat niſi p ɔfeſſiõeꝫ dicti teſtatorꝭ Rñdꝫ Lau. poſt Fede. ꝙ cũ actio q̃ ɔpetit ex teſtamento vel ɔditio q̃ cõpetit epõ p. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. ſit pſonalis et ſpacio. xxx. annoꝝ claudať p ɔñs. C. de p̃ſcp. xxx. vľ xl. annoꝝ. iõ ɔtra heredeſ bona fide poſſidentes: q̃ ſp p̃ſumiť nõ ɔpetit actio ad dictaſ mille libras: niſi pbareť heredem malã fidẽ habuiſſe ⁊ ſciuiſſe viciũ ⁊ crimẽ defuncti. quo caſu debꝫ intelligi. c. tua nos. cũ ſi. Et idẽ ſi de extorſione appareat p aliud q̃ꝫ p teſtamẽtũ. Quo aũt ad poſſeſſores bonoꝝ in q̃s p teſtatorẽ ľ eiꝰ heredẽ bona ſũt alienata: nõ ẽ aliqð dubiũ ſi poſſederũt ſpacio. x. ãnoꝝ. quia actõ pſonalꝭ ñ ɔpetit ɔ ſucceſſorẽ ſingularẽ. vt. l. i. §. hereſ. ff. ad trebel. Nc obſtãt pmo dicta. ſ. ꝙ actões epo ɔpetentes durãt. xl. annis. q2 intelligiť hoc de actõibꝫ ɔpetẽtibꝰ epiſcopatui vel eccleſijs collegiatis. ſed hic nõ competit actio epo vt epo: ſed vt iconomo ⁊ adminiſtratori bonorũ paupeꝝ. Queriť q̃d ſi premiſſo generali edicto ꝙ q̃cũ q̃ꝫ dederit vſuraꝝ noĩe aliq̃d tali veniat infra tot dies ⁊c̃. Si nemo veniat: nec etiam aliq̃s vſuras certas vſurariꝰ aſſignauerit infra terminum ſibi ad id ſtatutũ lataq̃ꝫ ẽ ſententia p epum declarãs illaſ eſſe certas. vtꝝ vſurarius ſit tutus ſi poſtea appareant pſone certe quibuſ ẽ reſtitutio fienda. Federicꝰ de ſenis ſentit ꝙ ſic: etiã quo ad illoſ qui

tunc erãt extra dyoceſim. fa- tetur tñ ꝙ talib⁊ cõpetit rme dium ꝯtra epm vel pauperes. Sz cogita dicit Lau. an ſit verũ. ⁊ ꝯtrariũ praticat' qñ ñ. eſt determinatũ ꝙ oĩa veniãt ſub noĩe icertorũ. hoc eſt qñ non fit taxatio vere: ⁊ ſm qñ titatem ad q̃m aſcẽdunt. ſed minor: et ſm ꝙ inter eos con uentũ eſt ⁊ de h iudici ꝑ cui⁹ ſnĩa alio non dato pſumit' ꝙ ſtat legitime. An aũt tal' pra tica ſit iuri ꝯſona tuipe vide Prompti ſunt tñ epi ad eiuſ obſeruatõem. q⁊ ꝑ ſeipis icer ta imburſant. nec ad illorum volũt reſtitutõem venire vel teneri. ſed fit certa taxatio ſʒ ꝯuentõem ſm ꝙ moris eſt. q̃ tñ an poſſit de iure fieri vidẽ dũ ẽ. Querit etiã Archid. ꝙ ſi q̃s decedens relinq̃t ſibi heredẽ ex teſtamẽto vl' ab in teſtato. ⁊ ordĩauit q̃ndã exe- cutorez tm̃ ad emendã ſuoꝝ forefactoꝝ q̃ decedẽſ tẽpore mortis ſue creditorib⁊ tene- bat'. ⁊ iã termini ſolutiõis flu xerant. Dicit rñdendo ꝙ iſte executor debita hmõi ſolue re tenet': ⁊ pt ꝯueniri. q⁊ elap' terminis ſolutõis cepit iniu riari creditorib⁊ ĩ nõ ſoluẽdo defũctis. Ex pcepto aũt dñi eſt ſolutõ facienda. ar. xi. q. i. c. magnũ. xxiij. q. vi. c. tribu- tũ. q⁊ peccat in termĩo nõ ſol uendo. tum q⁊ frangit ꝑmiſ- ſum. extra de pacti. ca. i. ⁊. ij. tum q⁊ illo elapſo inuito do mino detinet alienũ. ff. de ex cep. doli. l. ij. §. circa. ⁊ h tenẽt quidã. ſ. vt noĩe forefactoruʒ hoc caſu veniant debita q̃rũ terminus ſolutõis tpe mortiſ elapſus erat et ꝑ illiſ agi poſ- ſet. Sec⁹ de debitiſ q̃ꝝ tmi- nus nõ aduenerat. Et ita no tat ſpe. i Rubrica. q̃lit' ſcpta in iudicio ꝑferri. §. nunc vo.

De eo vero demuʒ cui da tuʒ eſt aliq̃d ꝑ errorẽ dic Jo. de rip. in tractatu de ꝯtracti bus ꝙ in tali datõne aut ẽ er ror pſone vel fortune: vl' alte rius cõditiõis appoſite. Si pmo mõ. puta ĩtẽdo dare pe tro ⁊ do martino: tũc marti- nus tenetur acceptũ reſtitue re vel danti vel illi cui inten- debat dare. ar. xxix. q. i. §. i. Si vero error fortune. puta intendo tibi dare vt pauperi ⁊ tu es diues. dicit' ꝙ ſic acce ptũ tenet' reſtituere dãti vel alicui pauperi niſi recipiens interim effectus fuiſſʒ paup. Si vo ſit error alic⁹ alteriuſ ꝯditiõis. puta credo te ſctm̃

cũ tu nõ ſis. ⁊ iõ dono tibi vł credo te celebraturũ miſſas. iõ do tibi. dicit̃ ꝙ ſi receptori ↄſtat de p̃ciſa intẽtõe dantis ſcȝ qꝛ ałs nõ daret niſi iſta cõ ditio ſubeſſȝ: talis erroꝛ obligat ad reſtituendũ receptuȝ. aut ad ſufficiẽter ſupplẽdũ ꝑ ſe vł aliũ intẽtõem dãtis. q̃ꝝ rõ ẽ. qꝛ cũ res in iſtũ nõ trãſeat niſi eo modo q̃ vult dans trãſferre ſi nõ exiſtat ↄditio ĩ ĩpm res nõ trãſfert̃. Aliĳ aũt dicunt ꝙ ad talẽ reſtõem taliſ erroꝛ nõ obligat niſi ĩpa cõditio circa quã errat̃ eſſȝ cauſa motiua ⁊ finał tał datõiſ. qđ ꝓbãt ꝑ ſiłe. Do tibi libꝛas cẽ tũ. qꝛ credo te eẽ amicũ meuȝ dato ꝙ accipiẽs nõ ſit amic⁹ me⁹ nõ obligat̃ ad reſtõnem. Si aũt amicicia ſit cã ꝓpter quã do tibi centũ libꝛas. ſ. ſi ſis amic⁹ me⁹. ⁊ niſi amic⁹ fueris obligariſ ad reſtõeȝ. Ex his ptȝ ꝙ q̃ſtores ſcti anthonĳ vł alĳ q̃cũqȝ nullo modo pñt ſibi retinere ea q̃ ıłł pauꝑibꝫ vł locis ꝓ q̃bꝫ petũt dãtur. qꝛ hic ẽ erroꝛ ꝑſone. Uerumtñ qꝛ nullus tenet̃ ꝓpꝛĳs ſtipẽdĳs militare. nec cauſaſ alioꝝ agere ad ſuas expẽſas: dico ꝙ taleſ pñt viuere ſuper q̃ſt⁹ q̃s faciũt. et põt eiſ moderatũ ſalariuȝ dari. hec ille. Jlla ṽo que dant̃ eis ex mendacĳs eoꝝ q̃ſtoꝝ. vicȝ qꝛ aſſerũt ꝙ dicẽt̃ młte miſſe ꝓ dãtibus. vł hẽbunt talẽ indulgẽ tiã. vł abſoluẽt̃ a votis eoꝛũ: vł a caſibꝫ reſeruatis. vł ꝙ fient lectiſternia in hoſpitali ꝺ hmõi ꝓ q̃bus illi dãt ałs nõ daturi. cũ nec talia fiũt vł vera ſunt. totũ ẽ rapina. ⁊ reſtitui debent dãtibꝫ ea. vł pauꝑibus erogari. ar. xiiĳ. q. v. c. non ſane.

Finit libellus de reſtitutionibus fratris Antonini archiepiſcopi Florentini. in q̃ diffuſe tractatur de hac materia.

BIBLIOTEKA SŁOŃSKA w Poznaniu - Briv. im. A. Mickiewicza

fungi ſatiſfactio ſeu peniten tia a confeſſore penitenti. §. quintus Ibidem
Qualiter ſe habere debeat cõ feſſor penitentias iniũgẽdo penitentibus. fo.xxvi.
Cõtraria penitẽtia debꝫ im poni delicto fo.xxvi.
Pro peccato occulto nõ de/ bet dari manifeſta penitẽtia. Folio.xxvij.
Memoriale dicenduꝫ peni/ tenti circa penitentiã facien/ dam. Ibidem.
Quid fiendum quãdo peni/ tens nõ confitetur aliqđ pec catũ mortale quod confeſſor nouit eſſe in eo. Ibidem
Sacerdos dicit ſoluere vel ligare tripl'r. ꝛ đ mõ ꝛ forma abſoluẽdi.§.vi. fo.xxviij.
Forma verborũ abſoluendi penitentẽ Ibidẽ
Forma ꝛ vis ꝟboꝝ q̃ reqꝛũ tur in abſolutõe fo.xxviij.
Forma abſolutõis ab oĩbuſ cenſuris ꝛ penis: tã a iure q̃ȝ ab hoĩe latis Ibidẽ.
Quid fiendũ quãdo ꝯfeſſor abſoluit penitentẽ de quo ñ debuit fo.xxix.
Quid de ꝯfeſſore q̃ nõ ĩtelli/ git penitentẽ Ibidẽ
An penitens teneatur itera/ re penitentiam ei iniunctã in peccato mortali factã in toto vel in parte. ꝛ an dicta peni/ tentia taliter facta ei valeat ĩ foro militantis eccleſie.§.ſep timus. fo.xxix.
Remedium tutius ſiue con/ ſiliũ dandum penitenti qua liter ꝑficere debeat penitenti am ſibi iniunctam. et que pe nitentia debeat ſibi dari ſe/ curior fo.xxxi.
De celatione confeſſionis.§. octauus. Ibidem.
Penitentia cõfeſſoris cõfeſ/ ſionem reuelantis fo.xxxij.
Qui teneantur ad ſigillũ cõ/ feſſionis.§.non⁹. fo.xxxiiij.
Ad que ſe extendat ſigillum ꝯfeſſionis.§.fi. Ibideꝫ
Quid fiendum quãdo cõfeſ ſor indiget ꝯſilio ſuꝑ aliquo caſu. fo.xxxv.

Finiunt.§.tercie partis ꝛ per conſeq̃ns tractatus iſte de cõfeſſore.

Incipiunt ex

cõmunicatõnes ſedi apoſto/ lice reſeruate tam a iure q̃ȝ ꝑ ꝓceſſum: ſiue ꝑ extrauagãteſ breuiter recollecte ꝑ ordineꝫ. deinde ſequũtur excõicatõeſ reſeruate epiſcopis vniuſcu iuſq̃ȝ dyoceſis fo.xxxv.

Excōmūicatōes papales concernentes religioſos et religioſas fo.xxxvi.
Excōmūicatiōes epīs ex iure reſeruate fo.xxxvij

Incipit tabula ſup interrogatorio

Interrogatoriū qđ eſt ſecundus liber hui⁹ opis ī ordine diſtinguit̄ in tres parteſ principales. quaꝝ pma ē de interrogatōibus fiēdis a cōfeſſore ſcḿ ordinē decē pceptorū decalogi. Et habꝫ capitula.xxiiij. Fo.xlij.
Primū pceptū ꝯtinꝫ tria capitula Ibidem
De votis.ca.i. ibidem
De voti trāſgreſſiōe .ibidē
De ſupſtitōib᷒.ca.ij.ibidem.
De incantatōibus ibidem
De adoratōne creaturarum Folio.xliij.
De diuinatōibus fo.xliij.
De arte notoria. Ibidem
De conſtellatōnibus.ibidez
De ſortibus fo.xliij.
De incantatōibus.Ibidem
De breuibus Ibidem
De obſeruatōe tēpoꝝ .ibidē
De ſomnijs Ibidem
De blaſphemia dei et ſanctorū multiplici.Cap.iij. ibidē
Secundū pceptū habꝫ capitula duo Fo.xliiij.
De piurio.ca.i. Ibidem
De adiuratōe.c.ij. ibidem
Terciū pceptū habꝫ capitula duo Fo.xlv.
De obſeruatōe feſtorū.capitulum.i. Ibidez
De auditōe miſſe dieb᷒ dominicis et feſtiuis. Ibidem
De obſeruatōe ieiuniorum. capitulū.ij. Ibidem
Quartū pceptū ꝯtinꝫ duo capitula Fo.xlvi.
De honore parētū.ca.i. ibiđ
De gubernatiōe familie.capitulū.ij. Ibidem.
Quintum preceptuꝫ habet vnicum capitulū
De homicidio triplici.ſ.corde ore et ope.ca.i. Fo.xlvij.
Sextum pceptum habꝫ vnicū capitulū Fo.xlviij.
De luxuria actuali:et ei⁹ ſpeciebus.ca.i. ibidē
Nonum preceptū habet vnum capitulū.
De luxuria mentali:⁊ ei⁹ ſpeciebus.ca.i. Fo.xlix
Septimū preceptum habet capitula octo
De vſurpatōne rei aliene multiplici.ca.i. Ibidem
Circa vſuram ibidem.
De ſoccedis aīaliū.ibidem.

De vẽditõe ad terminũ.fo.l.
De cambijs Ibidez
De mutuãtibꝰ ſub ſpe. ibidẽ
De accipiẽtibꝰ ad vſurã.fo.l.
De faciẽtibꝰ ſtatuta ĩ fauorẽ vſurarioꝝ Ibidem.
De emptõe impſtitoꝝ locoꝝ ꝛ montiũ.ca.ij. Ibidez.
De fraudulẽtia q̃ mľtis modis ꝯmittiꝭ.ca.iij. Ibidẽ.
De falſificatõe.Ca.iiij.fo.li.
De iniuſticia q̃ fit in iudicio Capitulũ.v. Ibidem.
De furto Cap̃.vi. Ibidẽ.
De ſacrilegio qđ ꝯmittiꝭ circa res ſacras.ca.vij. fo.lij.
De rapina violẽta.Ca.viij. Ibidem.
Decimũ p̃ceptũ habet capitulũ vnum
De deſiderio habẽdi res alienas.Cap̃.i. Fo.liij.
Octauũ p̃ceptũ habet capitula duo.
De mendacio.ca.i. fo.liiij.
De detractõne.ca.ij. ibidem
Finit tabula ſup̄ p̄ma p̄te interrogatoꝝ̃.

Incipit tabula ſecũde p̄tis interrogatorũ q̃ ẽ de ſeptẽ vicijs capitalibꝰ ꝛ diſtinguiꝭ in octo titulos.

De auaricia titulus p̄mꝰ ꝛ habet capitula.ix. fo.lv.
De ſymonia.Capi.i. Ibidẽ
De ꝓditõe.Ca.ij. ibidem
De acceptõne pſonaꝝ.capi.iij. fo.lvi.
De turpi lucro Ca.iiij.ibid.
De ludo multiplici.Capi.v. Ibidem.
De inq̃etudine.ca.vi.fo.lvij
De inhumanitate retinendi tenaciter.ca.vij. Ibidẽ.
De auaricia amãdi res inordinate.ca.viij. ibidẽ
De ꝓdigalitate ꝯ̃ria auaricie.capi.ix. Ibidẽ
De inuidia titulꝰ ſcđus.ꝛ hꝫ capľa.iiij. Cap̃.i.fo.lviij.
De odio et filiabus inuidie. Capitulũ ſcđm Ibidẽ.
De ſuſurratõe.ca.iij.ibidem
De exultatõe in aduerſ.cap̃.iiij. Ibidem
De triſticia in pſpis.ibidem
De ira titulus.iij.ꝛ habet capitula duo fo.lviij
De ira ipa.caplm.i. ibidem.
De filiabus ire.ſcꝫ indignatõne.ca.ij. fo.lix.
De tumore mentis. ibidem.
De clamore. Ibidem
De ꝯtumelia. Ibidem
De blaſphemia ꝛ maledictione creaturaꝝ fo.lix
De rixa Ibidem
De ſeditõne Ibidem
De bello Ibidem

Tabula

De accidia titul⁹ q̄rt⁹. ꝛ hꝫ capitula q̄nqꝫ fo.lix.
De accidia ip̄a. Cap̄.i. ibidē
De filiabꝯ accidie. ca.ij. fo.lx
De deſperatōe fo.lx.
De malicia Ibidem
De puſillanimitate ibidem
De rancore Ibidēꝫ.
De ocioſitate que ꝓcedit ex tedio fo.lx.
De torpore ſeu pigricia bn̄ oꝑandi Ibidē.
De euagatōne mētis. ibidēꝫ
De negligētia ſeu tepiditate Fo.lxi.
De negligentia confeſſionis Capitulū.iiij. Ibidem
De negligentia circa cōmunionē. Cap̄.v. fo.lxi.
De inani gl'ia titul⁹ q̄nt⁹. ꝛ habet tria capitula .fo.lxij.
De īani gl'ia ip̄a.ca.i. ibidē.
De īmodeſtia ornat⁹.cap̄. ij. Ibidem.
De filiabꝯ īaniſ gl'ie. ꝛ p̄mo d̄ hypocriſi. Cap̄.iij. fo.lxij.
De iactantia fo.lxiij
De ironia Ibidem
De contentōne Ibidem
De diſcordia Ibidēꝫ.
De pertinacia fo.lxiij
De ſingularitate nouitatuꝫ. Ibidem.
De inobedientia. ibidem
De gula titulus ſextus. ꝛ habet capitula tria .ibidem.
De gula ip̄a. Capl'm.i. ibid̄.
De ebrietate Ca .ij. fo.lxiiij.
De inſenſibilitate. Ibidē.
De filiabus gule. et primo d̄ hebetudīe. Ca.iij. fo.lxiiij
De loquacitate Ibidem.
De ſcurrilitate ibidem
De inepta leticia. ibidem
De choreis Ibidē
De immūdicia ſeu pollutiōe ꝓcurata fo.lxiiij.
De luxuria titul⁹ ſeptim⁹ ꝛ habꝫ capitula duo. ibidē.
De luxuria ꝛ ꝑtinētibꝯ ad ipſam. Capitulū.i. fo.lxiiij.
De delectatōe moroſa. f. lxv
De filiabꝯ luxurie. c. ij. ibidē.
De cecitate mentis. ibidem
De p̄cipitatōe ibidem
De inconſideratōe. ibidem.
De inconſtantia. fo.lxv
De amore ſui ibideꝫ
De odio dei ibideꝫ
De amore vite p̄ſent. ibideꝫ
De horrore futuri ſc'li. ibidē
De ſupbia titul⁹ octauuſ ꝛ habet duo capitula.
De ſupbia ip̄a.ca.i. fo. lxv.
De filiabꝯ ſupbie. ꝛ p̄mo de deriſiōe. Cap̄.ij. ibidem.
De ambitione ibidem
De p̄ſumptōne fo.lxvi.
De temeraria iudicatōe .ibi
De curioſitate .ibidē.

dē

De ingratitudine Ibidē
De ſcandalo. ibidem
De adulatōne ibidem
De blaſphemia in ſpiritū ſanctum fo.lxvij.
De ſciſmate ibidē
De infidelitate paganorū et hereticorū Ibidem.

Finit tabula ſecūde partꝭ interrogatorij.

Incipit tabula tercie partis interrogatorij que eſt de ſtatibꝰ. q̄ cōtinē capitula.xvij. fo.lxvij

Ad ꝯiugatos.cap̄.i.et habet .§.xxiij. fo.lxvij.
De actu matrimonij.⁊ pctis ꝯmiſſis in eo fo.lxix.
Interrogatōes fiende circa cōiugatos fo.lxx.
De principibꝰ rectoribꝰ ⁊ baronibꝰ. Cap̄ .ij .⁊ habꝫ.§. lv. Fo.lxxi.
De iudicibꝰ ſeu ꝗbuſcū hābentibꝰ autoritatē. Capi.iij. ⁊ hꝫ.§.xix. fo.lxxiij.
De aduocatis ꝓcuratoribꝰ ⁊ notarijs. Cap̄.iiij.⁊ habꝫ.§. xxij. fo .lxxiiij.
De doctoribꝰ et ſcolaribus. Ca.v.⁊ hꝫ.§.xv. fo.lxxvi.
De medicis ⁊ aromatarijs. cap̄.vi.et hꝫ.§.x. fo.lxxvij
De emulatōne vero ⁊ detractōe quā faciūt medici introgandū ēput habes ſ̄.lxxvij
De mercatoribꝰ cāpſoribus ⁊ ꝓſenetis. Capitulū .vij .et habet.§.xviij. fo.lxxvij.
De artificibꝰ ⁊ mechanicꝭ.ca. viij.⁊ hꝫ.§.xvi. fo.lxxviij.
De lanificibꝰ fo.lxxix.
De ſetariolo fo.lxxix.
De tabnario ⁊ hoſpite.lxxix
De macellario fo.lxxix.
De piſtore. fo.lxxix.
De ſutore pannorum. ibidē.
De aurificibus fo. lxxix.
De cerdonibus fo.lxxix.
De fabris fo.lxxix.
De locatoribꝰ eq̄rū. ibidem
De hiſtrionibus fo.lxxix.
De citharizantibus. ibidē
De ſeruitoribus et laboratoribus fo.lxxix.
De ruſticis ⁊ agricolis .Ca. xi.et habet.§.xi. fo.lxxix.
De puerꝭ ⁊ puellꝭ.ca. x.f.lxxx
De clericis in cōmuni. capi. xi.⁊ habet.§.xxvi. fo. lxxx
De bn̄ficiatꝭ ⁊ canonicꝭ .cap̄. xij.et hꝫ.§.xlij. fo.lxxxij.
De religioſis maſculis et feminis .Capi.xiij.et habꝫ .§. xxxv. fo.lxxxv.
De voto pauꝑtatꝭ.fo.lxxxv.
De voto caſtitatꝭ.fo .lxxxvi.
De voto obediētie. lxxxvi.
De officio diuino.fo.lxxxvi

Tabula

De exercitio fo.lxxxvij
De orõe ꝛ ꝯfeſſiõe.f.lxxxviij
De amore parẽtum.ibidem.
De ꝑlatis in cõi. Cap̃.xv ꝛ bꝫ.§.xv. fo.lxxxix.
De epis et ꝑlatꝭ ſuꝑiorib̄ Cap̃.xiiij.et bꝫ.§.xxij. fo.xci
De iudicando in foro cõtentioſo fo.xciiij.
De abſolutõe et penitẽtie iniunctione.ca.xvi. fo.xcv.
De penitentia iniũgenda penitenti fo.xcvi.
De infirmis.ꝛ q̃d agendũ ſit erga eos.ca.xvij. fo.xcvij
Forma abſolutõis in articulo mortis. fo.xcviij.
Forma abſolutõis ab excõmunicatõe minori. xcviij.
Forma abſolutõis a pctĩs minoris excõicatõis. xcviij.
Forma ſacramẽti baptiſmatis. fo.xcix.
Forma cõfirmatõnis ſeu chriſmatis Ibidem
Forma abſoluẽdi a peccatis. Ibidem
Forma extreme vnctiõis Ibidem.
Forma conſecratõis corporis chriſti. Ibidẽ
Forma conſecratiõis ſanguinis chriſti Ibidez
Forma ordinũ minoꝝ.ſcilicet forma oſtiarij Ibidez
Forma lectoratus. ibidem
Forma exorciſtatus.ibidez.
Forma accolitatus. fo.c.
Forma ſubdyaconat⁹. fo.c.
Forma dyaconat⁹ fo.c.
Forma p̃ſbiteratus. Ibidez
Forma ſacramẽti matrimonij. Ibidem
Finit tabula ſuꝑ tercia ꝑte interrogatorij.

Incipit tabula ſuꝑ tractatu de reſtitutõnibus qui in hoc libro ſeu oꝑe tercio loco ponit̃. de quo ptꝫ in ſecunda parte ſũme de vicijs capitalibus eiuſdẽ fratris Anthonini. ti.ij.ꝑ totũ.

Capitulũ primũ de reſtitutõnibus in genere. in quo ponunt̃ viginti manus rapientiũ. quarũ quelibet habꝫ quĩꝗ digitos ſeu modos. ꝛͨ ſũt centum modi in quibus fit reſtitutio vel erogatio. fo.c.
Prima manus feneratoria. Ibidem.
Scd̃a manus raptoria.fo.ci
Tercia man⁹ furatoria.ibid̃
Quarta man⁹ bellatoria.cij
Quĩta man⁹ dãnificatoria. Ibidem.
Sexta manus ꝑticipatoria Folio.ciij.
Septĩa man⁹ ſacrilega.ibid̃

Octaua manus iniuſte iudi catoria Ibidez
Nona manus in iudicio in/ iuſte aſſiſtoria. fo.ciiij.
Decima manus fraudatoria Ibidem.
Undecima manus falſifica/ toria. Ibidē
Duodecima manus prodi/ toria Fo.cv.
Tredecima manus ſymoni/ aca. Fo.cv.
Quartadecima manuſ impe ditoria. Ibidē.
Quintadecima manus luſo ria Fo.cvi
Sextadecima manus loca/ tionis ⁊ conductõnis vicia/ toria. Fo.cvi.
Decimaſeptima man⁹ turpi ter lucratoria Ibidem.
Decimaoctaua manus ƌtra ctoria. Fo.cvi.
Decimanona manus pſone leſoria. Fo.cvij.
Uigeſima manus animarū predatoria fo.cvij.

Incipit capitulū ſecundū de reſtitutõib⁹

in quo oñdiť q̄d: q̄ntū: quib⁹ ⁊ quo ordine ſit reſtituēdū. ⁊ habet q̄ttuor.§.
Primus.§. eſt de damno qđ infertur homini quo ad animā auferendo ei virtutes infuſas ⁊ morales. qđ ƿtīgit fieri q̄ttuor modis. fo.cviij.
Scđus.§.ē de damno qđ infertur homini q̊ ad corpuſ inferēdo ei leſiões corpales. quod etiā cõtingit fieri quattuor modis Fo.cix.
Tercius.§. eſt de damno quod inferť homini quo ad famā et honorē p vitupatõeſ verbales. quod etiam fit q̄t/ tuor modis. fo.cx.
Quartus.§.eſt de damno quod inferť homini quo ad ſubſtantiā tpalez, put ptinet ad reſtitutõez male ablatorū certorꝫ ⁊ incertorū fo.cxij.
An clerici teneanť reſtituere fructus voluptuoſe conſumptos fo.cxiiij.
Capitulū tercium vbi fiē da eſt reſtitutio Fo.cxiiij.
An fideiuſſor poſſit repetere a debitore vſuras pro eo ſo/ lutas. Fo.cxv.
Capitulū quartū p quos fieri debeat reſtitutõ. Et primo de reſtitutõe incertoruz. Folio.cxvi.
Quantū ad ſecundū p quos fieri debet reſtitutio incerto/ rum fo.cxvij
De dānis datis tempe guer

Tabula

rarum Fo.cxviij.
De tutorū ꝛ curatorū vl' negociorum geſtorum reſtitutione. fo. cxix.
Capitulū quintū cui fienda eſt reſtitutio fo.cxx.
De illicite acquiſitis ſecūdo modo. Ibidem.
De illicite acquiſitis per ludum fo.cxxij.
Capitulum ſextū: cur ſit fienda reſtitutio. fo.cxxiij.
Capl'm ſeptimū de mō reſtituēdi ſeu ordīe fo.cxxix.
De reſtōe certoꝝ. fo.cxxx.
Quomō fieri debeat reſtitutio vxoris concipiētiſ ꝑ adulterium. fo.cxxxiiij.
Capitulū octauū. ſ.qñ fieri deb; reſtitutio.fo.cxxxvi.

Utiliſſima ꝯfeſſiōis ſummula a reuerēdiſſimo in chriſto patre ac dño: dño Antonino Archiepō Florentino edita. Argentine impſſa per Martinuz flach .Anno dñi Mccccxc.finit feliciter

BIBLIOTEKA GŁÓWNA Uniw. im. A. Mick... w Poznaniu

~~2553~~
1003.
Tr 6027
37314.

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 43. Q
INKUNABUŁY